

طريقه

انقر

۱۹۲۷

۱۳۳۵ سنه سی مایسنک ۱۹ نجی کونی صامسونه چیققدم . وضعیت

و منظره عمومی :

ثمانلی دولتنک داخل بولندیغی غروب ، حرب عمومیده مغلوب اولش ، عثمانلی اردوسی هر طرفده زده لیش ، شرائطی آغیر ، بر متارکه نامه امضالایش . بویوک حربک اوزون سنه لری ظرفنده ، ملت پورغون

فقیر بر حالده . ملت و مملکتی حرب عمومی به سوق ایدنلر ، کندی حیاتلری اندیشه سنه دوشه زک ، مملکتدن فرار ایتشلر . سلطنت و خلافت موقعی اشغال ایدن وحیدالدین ، متردی ، شخصنی ویا لکز تختنی تأمین ایده یله جکفی تحیل ایتدیکی دنی تدبیرلر آراشدیرمقده . داماد فرید پاشانک ریاستنده کی قایینه ، عاجز ، حیثیتسز ، جین ، یالکز پادشاهک اراده سنه تابع و اونکله برابر شخصلری وقایه ایده یله جک هر هانکی بروضعیه راضی .

اردونک آلمدن اسلحه و جیخانه سی آلتش و آلتقده ...

ائتلاف دولنلری ، متارکه احکامنه رطایه لزوم کورمیورلر . برر وسیله ایله ، ائتلاف دونامالری و عسکرلری استانبولده . آطنه ولایتی ، فرانسزلر ؛ اورفه ، مرعش ، عینتاب ، انکیزلر طرفندن اشغال ایدلش . آنطالیه وقونیه ده ، ایتالیان قطعات عسکریه سی ؛ مرزيفون و صامسونده انکیز عسکرلری بولونیور . هر طرفده ، اجنبی ضابط و مأمورلری و خصوصی آدملری فعالیتده . نهایت ، مبدأ کلام قبول ایتدی کمز تاریخدن درت کون اول ، ۱۵ مایس ۳۳۵ ده ائتلاف دولنلرینک موافقیله یونان اردوسی از میره اخراج ایدیلور .

بوندن بشقه ، مملكتك هر طرفنده ، عناصر خرسٲانيه خٲى ، جلى ، خصوصى امل ومقصدلرٲنك تاٲمين استحصائله ، دولتك بر آن اول ، چوكمسنه صرف مساعى ايدىورلر .
 بالاخره الله ايدىلن موثوق معلومات ووثائق ايله تايد ايتدى ، كه استانبول روم بطريقه خانه سنده
 تشكيل ايدن « ماورى مىرا » هيٲتى ، [وثيقه : ١] ولايتلر داخلنده چتار تشكيل واداره
 ايتك ، متينغلر وپروپاغاندارلر يادير مقله مشغول . يونان صليب احرى ، رسى مهاجرين قوميسيونى ؛
 « ماورى مىرا » هيٲتنك تسهيل مساعيسنه خادم . « ماورى مىرا » هيٲتى طرفندن اداره اولنان
 روم مكٲبلرٲنك ايزجى تشكيلاتلرى ، يكرمى ياشنى متجاوز كنجلرده داخل اولمق اوزره هر
 برده اكمال اولونيور .

ارمنى بطريقى (زاوه ن) افندى ده ، « ماورى مىرا » هيٲتيله هم فكر اوله رق چاليشيور .
 ارمنى حاضرلى ده تماماً روم حاضرلى كى ايلريليور .

طربرزون ، صامسون وبوتون قره دكز ساحلرلرند تشكيل ايتش واستانبولده كى مركزه
 مربوط « پونتوس جمعيتى » سهولتله وموفقيتله چاليشيور . [وثيقه : ٢]

§ وضعيتك دهشت ووخامتى قارشوسنده ، هر برده ، هر منطقه ده برطاقم ذوات طرفندن
 مقابل خلاص چاره لرى دوشونولكه باشلامش ايدى . بودوشونجه ايله آلنان تشبثات ، برطاقم
 تشكيلر دوغوردى . مثلاً : ادرنه وحواليسنده « تراكيا پاشا ايلي » عنوانيله بر جمعيت واردى .
 شرقده ؛ [وثيقه : ٣] ارضرومده والعزيزده [وثيقه : ٤] مركز عموميسى استانبولده
 اولمق اوزره « ولايات شرقيه مدافعه حقوق مليه » جمعيتى تشكيل ايدلمشدى . طبربرزنده « محافظه
 حقوق » نامنده بر جمعيت موجود اولدينى كى درسعادنده ده ، طبربرزون وحواليسى عدم مركزيت
 جمعيتى ، واردى . بو جمعيت مركزينك كوندرديكى مرخصلاره ، اوف قضاسيله لازستان لواسى
 داخلنده شعبه لر آچيلمشدى . [وثيقه : ٥] و [وثيقه : ٦]

ازميرك اشغال اولنه جفته دائر مائسك اون اوچندن برى فعلى اماره لر كورن ازميرده بعض
 كنچ وطنپرورلر ، آيك ١١ نجى كيجه سى ، بواليم وضعيت حقنده مداوله افكار ايشلر وامر واقع
 حالنه كلديكنه شبه قالميان يونان اشغالتك الحاقله نتيجه ليمسنه مانع اولمق اساسنده متفق قالمشلر
 و « رد الحاق » برنسپينى اورته يه آتمشلردر . عينى كيجه ده بمقصدك تشمينى تاٲمين ايجون ازميرده
 يهودى ماشاطلغه طويلانه بيلن خلق طرفندن برمينغ بايلمشمشده ايرتسى كون صباحلين يونان
 عسكرلرٲنك ريختيمده كورولمسيه بوتشبت اميد ايديلن درجه ده تاٲمين مقصد ايدمه مشدر .
 § بو جمعيتلرك مقصد تشكيللرى وهدف سياسيلرى حقنده مختصر ا اعطاي معلومات اٲلك
 موافق اولور مطالعه سنده يم .

« تراكيا پاشا ايلي » جمعيتك رؤساسندن بعضيلره ده استانبولده ايكن كوروشمش ايدم .

عثمانلى دولتىك اضمحلانچى چوق قوتلى باحتمال داخلىندە كورسيورلردى . وطن عثمانىك انقسامە
اوغرايە جىنى تەلەكسى قارشىسىندە ، تراكيانى ، مەكەن اولورسە غەربى تراكيانى دە رىبط ايدهرك،
بىرگەن اولەرق اسلام وتورك جامەسى حالندە قورتارمى دوشونيورلردى . فقط بومقصدك تامينى ايجون
اوزمان وارد خاطرلى اولان يكانە چارە انكلىترەك ، بومەكەن اولمازسە فرانسەك معاونتى تامين
ايتك ايدى . بومقصدلە بعض اجنى رجال ايله تماس وملاقا تارده آرامش لردى . هدفلىك بر
« تراكيان جهورىتى » تشكىلى اولدىنى آكلاشيلورلردى .

« ولايات شرقىە مدافعة حقوق مليه » جەمىيتىك مقصد تشكىلى دە ؛ [نظامنامە لىرىك ايكىنجى
مادەسى] شرق ولايتلارندە متمەن بالچەلە عنصرلر ك دىنى وسىياسى حقلىرىك سربستى انكشافى
تامين ايدهرك اسباب مشروعه تشبث ايتك ، مذکور ولايتلار اهالى اسلامىە سنك تاريخى
وملى حقلىرى ، عندالحاجە ، عالم مدنيت حضورندە مدافعه ايتك ؛ شرق ولايتلارندە واقع اولان
مظالم وجنابانك اسباب وعواملى وفاعل ومسببلى حقندە بىطرفانە تحقيقات اجراسىلە مجرملىك
مسارعة تجزىيە لىرى طلب ايتك ؛ عناصر پىشندەكى سوء تفهيمك ازالەسى ايله كافى السابق روابط
حسنەك تامينە غىرت ايتك ، حال حربك ولايات شرقىە دە توليد ايتدىكى خرابى وسفالتە ،
حکومت نرزدندە تشبثانده بولمق صورتىلە ، مەكەن مرتبە ، چارە ساز اولمقدن عبارت ايدى .

استانبولدهكى مركز ادارەلرندەن وىرلىش اولان بوديره كىتىف داخلىندە ، ارضروم شعبەسى ، ولايات
شرقىە دە توركك حقوقى محافظە ايله برابر تهجير اناسندە ياپىلان سوء معاملانده ملتك قطعياً
مدخلدار بولمىدىغى وارمى اموالنىك روس استىلاسنە قدر محافظە ايدىلىكنى ، بوكا مقابل
مسلمانلر ك غدارانە حرکاتە معروض قالدىغى وحتى خلاف أمر تهجيردن آلىقونىلان بعض
ارمنىلر ك حامىلرە قارشى روا كوردكلى معاملاتى ، مدلل وثائقە عالم مدنيتە عرض وابلاغە
و ولايات شرقىە قارشى دىكىلن انظار احتراصى حكيمسز براقق ايجون چالشمغه قرار وىرپور .
(ارضروم شعبە سنك بياننامەسى)

— ولايات شرقىە مدافعة حقوق مليه جەمىيتىك ايتك ارضروم شعبەسى تشكىل ايدىن ذوات
ولايات شرقىە دە ياپىلان پروپاگاندا ر و بونلر ك هدفلىرى ، تورككك — كوردكك — ارمنىك مسائلنى ؛
علمى ، فنى ، و تاريخى نقطە نظرلردن ، تدقيق وتتبع ايتدكەن صوكرە ، مستقبل مساعىلر
شواوچ نقطە دە تثبيت ايدىورلر : [ارضروم شعبە سنك مطبوع راپورى]

۱ (قطعياً مهاجرت ايتەمك .

۲ (درحال علمى ، اقتصادى ، دىنى تشكىلات ياقى .

۳ (تجاوزه معروض قالدجق ولايات شرقىەك هر هانكى بروجافى مدافعه دە برلشمك .

§ ولايات شرقىە مدافعة حقوق مليه جەمىيتىك استانبولدهكى مركز ادارە سنك مدنى و علمى

وسائطه تأمين مقصد ايديلهيله چكى حقنده فضله نيكيين اولديني آ كلاشيلور. في الحقيقه ببولده صرف مساعيدن كرى دورميور. ولايات شرقيه ده مسلمان عناصرك حقوقى مدافعه ايجون (Le Pays) نامنده فرانسه برغزته نشر ايديور. حادثات غزته سنك امتيازى درعهده ايديور. برطرفنده استانبولده كى دول مؤتافه ممثلارينه وائتلاف دولتلى باش وكيلارينه مظهره ويريور. آوروپايه برهيت اعزامنه تشبث ايديور [وثيقه : ۷]

§ بوايضاحادن سهولته آ كلاشيله جفنى ظن ايدرم ، كه ولايات شرقيه مدافعه حقوق مليه جمعيتى وجوده كترين مهم سبب وانديشه، ولايات شرقيه نك ارمنستانه ويرلسى احتمالى اوليور. بواحيالك تحقique ده ؛ شرق ولايتلى نفوسنده ارمنيلرك حائز اكثريت كوسترلمسنة وتاريخى حقوق نقطه نظرندن مقدم تلقى ايتديرلمسنة چايشانلرك ، علمى وتاريخى وثائقه جهان افكار عموميه سنى اغفاله موفقيتنده وبرده مسلمان اهلينك ارمنيلرى قتل عام ايدر وحشيلر اولديني افتراسنك حقيقت شكنده قبولى حالنده اولهيله چكى فرضيه سى حاكم اوليور. بناء عليه جمعيت، عيى اسباب ووسائطه مجهز اوله رق حقوقى مليه وتاريخيه ي مدافعه چايشيور .

قره دكزه ساحل اولان منطقه لرده ده ، بروم پونتوس حكومتى وجوده كتريله چكى قورقوسى واردى. اسلام اهالى ي، روملرك بويوندوروغى آلتنده بر اقبوب، حق بقا وموجوديتلىنى محافظه غايه سيلاه ، طرز ونده ده بعض ذوات آريجه بر جمعيت تشكيل ايلشردى .

مر كزى استانبولده اولان طرزون وحوالىسى عدم مركزيت جمعيتك مقصد وهدف سياسيسى ، اسمندن مستبان اولمقده در . هر حالده مركزدن آيرلىق غايه سنى تعقيب ايديور .

§ وجوده كلكه باشلايان بوتشكلىردن بشقه، ممالك داخلده دها بر طاقم تشبثلر وتشكلىلرده وقوعه كشدى . از جمله ديار بكر ، [وثيقه : ۸ و ۹] بتليس، العزيز ولايتلرنده، استانبولدن اداره اولنان كورد تعالى جمعيتى واردى . بوجمعيتك مقصدى، اجنبى تحت حمايه سنده ، بر كورد حكومتى وجوده كترى مكدى .

قونيه وحوالىسنده ، استانبولدن اداره اولنان، تعالى اسلام جمعيتى تشكيلنه چاليشيلوردى . ممالكك هان هر طرفنده ائتلاف وحرريت ، صلح وسلامت جمعيتلى ده واردى .

§ استانبولده ، مختلف مقصدلرله خفى وعانى اولق اوزرده ده ، بر طاقم فرقه ويا جمعيت عنوانى آلتنده تشكلىلر واردى .

استانبولده مهم عد اولنه حق تشبثلردن برى « انكلز محبلر » جمعيتى ايدى . بو اسمندن ، انكلزله محب اولانلرك تشكيل ايتديكى بر جمعيت آ كلاشيلماسين ! بجه ، بوجعيتى تشكيل ايدنلر ، كندى شخصلرلى ومنفعت شخصيه لرى سودنلر و شخصلريله منفعتلرينك مصونيتى چاره سنى لوئيد جورج حكومتى معرفيله انكلز حمايه سنى تأميننده آرايانلردر. بوبدختلرك ، انكلزله

دولتتک ، کل حالندہ ، برعثمانلی دولتی محافظہ وحمایہ ایتک اُملندہ اولوب اولہ میہ جغتی ، بردفعہ ملاحظہ اندوب اتمدکری جای تأملدر .

بوجعیتہ انتساب ایدنلرک باشنده عثمانلی پادشاهی و خلیفہ روی زمین عنواتی طاشیان و حیدالدین ، داماد فرید پاشا ، داخلہ نظارتی اشغال ایدن علی کمال ، عادل و محمد علی بکر و سعید مثلا بولونوردی . جمعیتده انکلز ملتہ منسوب بعض سرگذشتجولرده واردی . مثلا ؛ راہب فروکی . و معاملات واجرا آتدن آکلاشیلدیفنہ کورہ ، جمعیتک رئیس راہب فروایدی .

بوجھتیک ایکی جہہ وماہیتی واردی۔ بری علی جہہ سی ومدنی تشبثانہ، انکلیز حایہ سنی طب
و تأمینہ معطوف ماہیتی ایدی۔ دیکری خفی جہتی ایدی۔ اصل فعالیت بوجھتہ ایدی۔ مملکت
داخلندہ تشکیلات یا پھر قعصیان واختلال چقار مق، شعور ملی فی فلعجہ او غرائق، اجنبی
مداخلہ سنی تسہیل اتمک کی خائنانہ تشبثات، جمعیت بوجھتی قوی طرفدن اداره ایدلمکده
ایدی۔ سعید منلانک جمعیت علی تشبثانده اولدینی کی خفی جہتہ دہ اوندن دہا زیادہ (رولور)
اولدینی کوریلہ جکدر۔ بوجھت حقندہ سویلد کارم، صیراسی کلد کجہ ویرہ جکم ایضاحات
والحائندہ ارائہ ایدہ جکم وثائقہ دہا واضح آ کلاشیلہ جقدر۔

§ استانبولده بر قسَم رِجال و نسوان ده ؛ خلاص حَقِيقَتِکِ آمَرِیقا مَانداسنی طَلَب و تَأْمِینِده اولدینی قَناعتَند بولنیورلردی . بوقَناعتَند بولنانلر فِکِرلَرِده چوق اصرار ایتدیلر ، اصاب مَطلقَتِکِ نَقْطَۀ نَظَرلَرِکِ تَرَوِجَندۀ اولدینی اَثباته چوق چالیشدیلر . بوخِصوصَدهده سِرْمَسی کَلَنجِه بَعْض ایضاحات وِرِه جِکَم .

§§ وضعیت عمومی بی تثبیت ایچون اردو جزو تاملرینک، نره لرده و به حالده اولدیفنی تصریح ایتمک ایسترم . آنا طولوده ، باشلیجه ، ایکی اردو مفتشلیکی تأسیس اولنشدی . متارکیه داخل اولور اولماز، قطعاتک محارب افرادی ترخیص اولنش ، سلاح وجبه خانه سی آلدن آلتش، قیمت حربه دن محروم رطاقم قادرولر حاله کتیرلشدی .

مرکزی ، قونیده بولان ایکینچی اردو مقشالکنه منسوب قطعانک وضعیتی شویله ایدی :
 برفرقه سی (۴۱ نجی فرقه) قونیده و برفرقه سی (۳۳ نجی فرقه) آفیون قره حصارنده
 بولان اون ایکینچی قول اردو ، قرارگاهله قونیده بولونیوردی . ازمیرده اسیر اولان ۱۷ نجی
 قول اردونک ، دکرلیده ، بولان اللی یدنجی فرقه سی ده ، بوقول اردویه الحاق ایدلمشدی .
 برفرقه سی (۳۴ نجی فرقه) آنقرده و برفرقه سی (۱۱ نجی فرقه) نیکده ده بولان یکرمنجی
 قول اردو ، قرارگاهله آنقرده ده .

ایز میتده بولنان برنجی فرقه ، استانبولده کی یکر می بشنجی قول اردویه ربط ایدلشدی .
استانبولده اوتنجی قافقاس فرقه سی واردی .

باليگسروبروسه حواليسنده بولنان ، آلتش برنجي والي آلتنجي فرقه لر ، قرارگاهي باند ريمده بولنان استانبوله مربوط اون دردنجي قول اردويي تشکيل ايديورلردی . بو قول اردونك قومانداني مجلسك كشادينه قدر ، مرحوم يوسف عزت پاشا ایدی .

اوچنجي اردو مفتشلكي كه مفتشي بن ايدم ، قرارگاهله صامسونه چيقمش بولونيوردم . دوعريدن دوعرييه تحت امرمده ايكي قول اردو بولنه جقدی . بری ، مركزي سيواسده بولنان اوچنجي قول اردو ، « قومانداني برابر مده كيتريكم مير آلاي رافت بك » . بو قول اردويه منسوب بفرقه نك (بشنجي قافقاس فرقه سي) مركزي آماسياده . ديكر فرقه سنك (۱۵ نجی فرقه) مركزي صامسونده ایدی . ديكری ، مركزي ارضرومده بولنان اون بشنجي قول اردو ایدی . قومانداني كاظم قره بكر پاشا ایدی . فرقه لرندن برينك (۹ نجی فرقه) مركزي ارضرومده ، قومانداني رشدي بك . ديكرينك (۳۳ نجی فرقه) مركزي طبريزونده ایدی . قومانداني قائم مقام خالد بك ایدی . خالد بك ، استانبوله دعوت ايدلمش اولديغندن قوماندان چكيلهرك بابوردهده اختفا ايتش ، فرقه وكالتله اداره اولونيور ، قول اردونك ديكر ايكي فرقه سندن اون ايكنجی فرقه حسن قلعه شرقنده حدودده ؛ اون برنجي فرقه بايزيدهده بولونيوردي .

دياربكر حواليسنده بولنان ، ايكي فرقه لي ، اون اوچنجي قول اردو ، مستقل ایدی ، استانبوله تابع بولونيوردي . بفرقه سي (۲ نجی فرقه) سردهده ؛ ديكر فرقه سي (بشنجي فرقه) ماردينده ایدی . § بنم ، بو ايكي قول اردويه دوعريدن دوعرييه امر و قومادام جاري اولديغندن فضله بر صلاحيت واردي ، كه مفتشلك منطقه سینه مجاور بولنان قطعات عسكريه ده دخي تبليغات يابه بيله جكدم . كذلك منطقه مده بولونان ومنطقه مه مجاور بولنان ولاياتهده تبليغاتده بولنه بيله جكدم . بو صلاحيته كوره آنقردهده بولنان يكرمنجی قول اردو وبونك منسوب اولديغني مفتشلك ايله و ديار بكرده كي قولي اردو ايله و همان بونون آناطولو رؤساي مأمورين ملكيه سييله مخبره ومناسبتده بولنه بيله جكدم .

بو واسع صلاحيتك ، بي استانبولدن نفی وتبعيد مقصديله آناطولويه كوندرنلر طرفندن ، بكا ناصل توديع ايدلايكي موجب استغرابكز اوله بيلير ! درحال افاده ايتلميم ، كه بكا بو صلاحيتي اونلر بيلهرك و آكلايه رق و برمديلر ، هرچه باد آباد بنم استانبولدن اوزا قلاشمه مي آرزو ايدنلرك ايجاد ايتدكلري سبب « صامسون و حواليسنده كي آسايش سزلكي محلنده كوروب تدبير آلمق ايجون صامسونه قدر كتمك » ایدی . بن ، بووظيفه نك ايفاسي ، بر مقام و صلاحيت صاحبي اولغه متوقف اولديغني ايلري سوردم . بونده هيچ بر باس كورمديلر . اوناريخنده ارکان حريه عموميهده بولنان و بنم مقصدي بر درجه يه قدر استشام ايدن ذوات ايله كوروشدم . مفتشلك وظيفه سني بولديلر و صلاحيته متعلق تعليماتي ده ، بن كنندم يازديردم . حتى حريه ناظري اولان شاكر پاشا بو تعليماتي او قودقندن صوكره امضاده ترددايتش ، آكلاشيلير آكلاشيلماز برطرزده ، مهريخي باصمشدرد .

و ایضا حاندن سوکره منظره عمومی بی ، دها دار بر جرجیوه داخله
آلهرق ، سریع و سهیل بر صورتده ، هپ رابر مشاهده ایدلم :

مخاصم دولتر ، عثمانلی دولت و مملکتته ماده و معنا تجاوز
حالنده ؛ احما و تقسیمه قرار ویرمشر . پادشاه و خلیفه اولان ذات ،
حیات و راحتنی قورناره بیلجک چاره دن بشقه بر شیء دوشونمور .
حکومتی ده عینی حالده . فرقنده اولمدینی حالده باشسز قالمش اولان ملت ، ظلمت و مهمیت ایچنده
تجلیانه منتظر . فلاکتک دهشت و ثقلتی ادرا که باشلایانلر ، بولندقلری محیط و حس ایدم بیلدکلی
تأثیراته کوره چاره خلاص تلقی ایلدکلی تدبیرلره متوسل .. اردو ، اسمی وارجمی یوق بر حالده .
قوماندانلر و ضابطلر ؛ حرب عمومینک بونجه محنت و مشقتلریله یورغون ، وطنک پارچالانمقده
اولدینگی کورمکه دلخون ، کوزلری اوکننده درینلهشن قارا کلک فلاکت اوچورو می کنارنده
دماغلری چاره ، چاره خلاص آرامقله مشغول ..

بوراده ، پک مهم اولان ، بر نقطه بی ده قید و ایضاح ایتملی یم . ملت وار دو ، پادشاه و خلیفه نک
خیانتندن خبردار اولمدینی کبی اومقامه و اومقامده بولثانه قارشنی عصرلرک کواکشیدریدیکی دینی
و عنعنوی رابطه لرله مطیع و صادق . ملت وار دو چاره خلاص دوشونورکن بوموروث اعتیادک
سوقیله کندندن اول مقام معنای خلافت و سلطنتک خلاص و مصونیتنی دوشونمور . خلیفه
و پادشاهسز خلاصک معناسنی آ کلامق استعدادنده دکل .. بو عقیده به مخالف ، رأی و اجتهاد
اظهار ایدم جککک وای حالته ؛ در حال دینسز ، وطنسز ، خائن ، مردود اولور ..

دیگر مهم بر نقطه بی ده افاده ایتک لازمدر . چاره خلاص آرارکن ، انکلتزه ، فرانسه ،
ایتالیا کبی دول معظمه بی کوجندیرمه مک اساس کبی تلقی اولتمقده ایدی . بو دولتلردن یالکز
بر یله دخی باشه چیقیلمیه جنی وهمی ، همان بوتون دماغلرده برایتشدی . عثمانلی دولتک یاننده ،
قوص قوجه آلمانیا ، (آووستریا - مجارستان) وارکن هپسنی بردن مغلوب ایدن ، یرلره سرهن
ائتلاف قوتلری قارشیسنده ، تکرار آنلرله خصوصته منجر اوله بیلجک وضعیتلر آلمقندن دها
بیوک منطقسزلق و عقلسزلق اولامازدی .

بوذهنیتده اولان یالکز عوام دکلدی . بالخاصه خواص ده نیلان انسانلر بویه دوشونموردی .
او حالده چاره خلاص آرارکن ایکی شی موضوع بحث اولمیه جقدی . بردفعه ائتلاف دولتلرینه
قارشنی وضع خصومت آلمیه جقدی . و پادشاه و خلیفه به جانله باشله مربوط و صادق قالمق شرط
اساسی اوله جقدی .

§ شمیدی ، افندیلر ؛ مساعده بیورورسه کز ، سزه بر سؤال صوریم . بو وضعیت و شرائط
قارشیسنده خلاص ایچون ، ناصل بر قرار وارد خاطر اولایلیردی ؟

ایضاح ایتدیکم معلومات و مشاهداته کوره اوچ نوع قرار اورتیه آتیلمشدی .

(۱) نجیسی ؛ آنکلتزه هماهسنی طلب ایتک .

(۲) نجیسی ؛ آمریکا مانداسنی طلب ایتک .

بویکی نوع قرار صاحبیری ، عثمانلی دولتنک بر کل حالنده محافظهسنی دوشونلردر . عثمانلی مالکنک مختلف دولتلر بیننده تقسیمندن ایسه کل حالنده بر دولتنک تحت هماهسند بولندبرمنی ترجیح ایدلردر .

(۳) نجی قرار ، محلی خلاص چاره لرینه معطوفدر . مثلاً ؛ بعض منطقهلر ، کندیلرینک عثمانلی دولتندن فك ایدیله چکی نظریه سینه قارشی اوندن آیریلهمق تدبیرلرینه توسل ایدیور . بعض منطقهلرده ، عثمانلی دولتنک امحاور عثمانلی مملکتلرینک تقسیم اولنه جغنی امرواق قبول ایدهرک کندی باشلرینی قورتارمفه چالیشیورلر .

بو اوچ نوع قرارک اسباب موجبہسی ویرمنش اولدیغم ایضاحات میانده موجوددر .

§ افندیلر ؛ بن ، بو قرارلرک هیچ برنده اصابت کورمدم . چونکه ، بو قرارلرک استناد ایتدیکی بوتون دلیللر ومنطقلر چوروکدی ، اساسسز ایدی . حقیقت حالده ، ایچنده بولندیغمز تاریخده ، عثمانلی دولتنک تمللری چوکمش ، عمری تمام اولمشدی . عثمانلی مملکتلری تماماً پارچه لانشدی . اورتده بر آوچ تورکک باریندیغی بر آتا یوردی قالمشدی . صوک مسئله ، بونکده تقسیمنی تأمینله اوغراشیلماقدن عبارتدی . عثمانلی دولتی ، اونک استقلاللی ، پادشاه ، خلیفه ، حکومت ، بونلر هپسی مدلولی قالمامش بر طاقم بی معنا الفاظدن عبارتدی .

نمک و کیمک مصونیتی ایچون کیمدن ونه معاونت طلب اولونمق ایسته نیوردی ؟

او حالده جدی و حقیقی قرار نه اولایلیردی ؟

افندیلر ، بو وضعیت قارشیسند بر ، تک قرار واردی . اوده حاکمیت ملییه مستند ، بلا قید و شرط مستقل یکی بر تورک دولتی تأسیس ایتک !

ایشته ، ده ، استانبولدن چیقمه دن اول دوشوندی کمز و صامسونده آناتولو طور اقلرینه آتاق باصار باصماز تطبیقاتنه باشلادیغمز قرار ، بو قرار اولمشدر .

*
*
*

و قرارک استناد ایتدیکی اک قوتلی محاکمه و منطق شو ایدی :
اساس ؛ تورک ملتینک حیثیتی و شرفلی بر ملت اوله ورق یشامسیدر .
بو اساس آنحق استقلال تامه مالکیتله تأمین اولنه یلیر . نه قدر زنکین
ومرفه اولورسه اولسون استقلالدن محروم بر ملت ، بشریت متمدنه
مواجهه سند اوشاق اولمق موقعندن بوکسک بر معامله یه کسب

لیاقت ایدمهز .

اجنبی بر دولتک حمایه و حمایتی قبول ایتک انسانلق اوصافندن محرومیتی ، عجز و مسکتی اعترافندن بشقه برشی دکلدر . فی الحقیقه بودرک یه دوشمه مش اولانلرک ایستیه رک باشلرینه بر اجنبی افندی کتیرملرینه اصلاً احتمال وریله مز .

حالبوکه تورکک حیثیت و عزت نفس و قابلیتی چوق یوکسک و بیوکدر . بویله بر ملت اسیر یشامقدنسه محو اولسون اولادر !

بناه علیه ، یا استقلال یا اولوم !

ایشته خلاص حقیقی ایستیه نلرک پارولاسی بواوله جقدی .

بر آن ایچون ، بو قرارک تطبیق اتنده عدم موفقیتیه دوچار اولنه جغنی فرض ایدم ! نه اوله جقدی ؟ اسارت !

پکی افندم . دیگر قرارلره مطاوعت حالنده نتیجه بونک عینی دکلیدی !

شو فرق ایله ، که استقلالی ایچون اولومی کوزه آلان ملت ، انسانلق حیثیت و شرفنک ایجابی اولان بوتون فداکارلنی یا بمقله متسلی اولور وبالطبع اسارت زنجیرینی کندی آلیله بویینه کچیرن مسکین ، حیثیتسز بر ملتیه نظر آ یار و اغیار نظر ندیه کی موقعی فرقلی اولور .

صوکره ؛ عثمانلی خاندان و سلطنتنک ادامیه سنه چالیشمق ، البته ، تورک ملتیه قارشلی ، اک بیوک فغانلی ایشله مکدی . چونکه ملت هر درلو فداکارلنی صرف ایدرک استقلانی تأمین ایتسه ده ، سلطنت دوام ایتدیکی تقدیرده ، بواستقلاله مؤمن نظریله باقیلامازدی . آرتق ، وطنله ، ملتله هیچ بر علاقه وجدانیه و فکریه سی قالماش بر سور و مجانینک ، دولت و ملت استقلال و حیثیتنک محافظی موقعنده بولندیرلسی ناصل تجویز اولنه ییلیدی ؟

خلافت وضعیتنه کنجه ؛ علم و فنک نورلره مستغرق قیلدینی حقیقی مدنیت عالمنده کولونج تلقی ایدلمکدن بشقه بر موضوعی قالمشیدی ؟

§ کورولیور ، که ویردی کمز قرارک تطبیقاتی تأمین ایچون هنوز ملتک انسیت ایتدیکی مسئلهلره تماس ایتک لازم کلیوردی . عموجه موضوع بحث اولمسنده عظیم محذورلر تصور اولنان خصوصلرک موضوع بحث اولمسنده ضرورت مطلقه بولونیوردی .

عثمانلی حکومتنه ، عثمانلی پادشاهنه و مسلمینک خلیفه سنه عصیان ایتک و بوتون ملتیه واردوبی عصیان ایتدیرمک لازم کلیوردی .

تورک آتا یوردینه و تورکک استقلالنه تجاوز ایدنلر کیملر اولورسه اولسون اولنلره بوتون ملتجه مسلحاً مقابله و اولنلره مجادله ایتک ایجاب ایدیوردی . بو مهم قرارک بوتون ایجابات و ضروریاتی ایلک کوننده اظهار و افاده ایتک ، البته مصیب اوله مزیدی . تطبیقاتی بر طاقم صفحهلره آیرمق و وقایع و حادثاتدن استفاده ایدرک ملتک حسیات و افکارینی احضار ایتک و قدمه قدمه بورویه رک هدفه واصل اولمغه چالیشمق لازم کلیوردی . نته کم اولیله اولمشدر . آنجق طقوز

سنهك افعال واجرا آتمز بر سلسله منطقیه ایله مطالعه اولنورسه ، ایلک کوندن ، بو گونه قدر تعقیب ایتدیكمز استقامت عمومیهك ایلک قرارك چیزدیكى خطدن وتوجه ایلدیكى هدفدن اصلا انحراف ایلهمش اولدینی کندیلکندن تبارز ایدر .

بوراده ، ذهنلرده موجود اولسی احتمالی بولنان بعض تردد دوکوملرینك ، چوزولمنی تسهیل ایچون ، بر حقیقتی برابر مشاهده ایتلی یز . تظاهر ایدن ملی مجادله ، خارجی استیلایه قارشى وطنك خلاصنی یکانه هدف عد ایتدیكى حالده بو ملی مجادلهك موفقیته اقتران ایتدکجه صفحه صفحه بوکونکی دوره قدر اراده ملیه اداره سنك بوتون اساسات واشکالنی تحقق ایتدیرمسی طبیعی وغیر قابل اجتناب بر سیر تاریخی ایدی . بومقدر سیر تاریخی بی عنعنوی اعتیاد ایله در حال احتساست ایدن خاندان حکمداری ایلک آندن اعتباراً ملی مجادلهك خصم بیامانی اولدی . بومقدر سیر تاریخی بی ایلک آنده بنده مشاهده واحتساست ایتدم . فقط نهایته قدر شامل اولان بو احتساستمزی ایلک آنده کاملاً اظهار وفاده ایتدک . مستقبل احتمالات اوزرینه فضله بیانات ، کیریشدیكمز حقیقی ومادی مجادلهیه ، خیالات ماهیتنی ویریهیلیدی ؛ خارجی تهلیکهك یقین تأثیراتی قارشوسنده ، متأثر اولانلر آره سنده ، عنعنلرینه وفکری قابلیتیرینه وروحی حالتلرینه مغیر اولان محتمل تحولاتدن اورکه جکلك ایلک آنده مقاومتلرینی تحریک ایده بیایردی . موفقیته ایچون عملی و امین یول هر صفحه بی وقتی کلدکجه ، تطبیق ایتدکدی . ملنك انکشاف واعتلاسی ایچون سلامت یولی بوایدی . بنده بویله حرکت ایتدم . آنجق بوعملی و امین موفقیته یولی ، یقین رفیق مساعیم اوله رق طانمش ذواتدن بعضیلرله آره مزده ، زمان زمان اجتماعاتده ، معاملاتده ، اجرا آنده اساسلی وتالی بر طاقم اختلافلر ، اغرارلر وحقی افتراقلرده سببی وایضاحی اولمشدر . ملی مجادلهیه برابر باشلایان یولجیلردن بعضیلری ، ملی حیانتک بوکونکی جمهوریت و جمهوریت قانونلرینه قدر کلن تکاملاتنده ، کندی فکریات وروحیاتك احاطه سی حدودی بیتدکجه بکا مقاومت ومخالفته کچمشلردر . بونقطه لری تنور ایتیمکز ایچون ، افکار عمومیهك تنورینه مدار اولمق ایچون ، صرهمی کلدکجه ، برر بر اشارت ایتیمکه چالیشه جغم .

§ بوسوک سوزلریمی خلاصه ایتیمک لازم کلیرسه ، دییه بیلیرم ، که بن ، ملنك وجداننده واستقبالنده احتساست ایتدیكم بویوک تکامل استعدادینی ، برملی سرکبی وجداننده طاشیه رق پیدربی ، بوتون هیئت اجتماعیه مزه تطبیق ایتدیرمک مجبوریتنده ایدم .

مدی ، افندیلر ؛ ایلک ایش اولمق اوزره بوتون اردو ایله تماسه کلک لازمدی .

ارضر ومده اون بشنچی قول اردو قوماندانه ۲۱ مایس ۱۳۳۵ یازدیغم بر شیفرده « احوال عمومیه مزك آلمقده اولدینی شکل وخیمدن بک متارومتام اولدیغمی ؛ ملت ومملکته مادیون اولدیغمزك صوک وظیفه

وجدانيه بي يفتيدن ، مشترك مساعي ايله ، الكافي ايضا ايتك ممكن اوله جني قناعتيله بوصوك مأمورتي قبول ايتديكمي؛ بر آن اول ارضرومه كيتك آرزوسنده بولنديغمي فقط صامسون وحواليسنك وضعيتي و آسايشسزلك يوزندن فنا بر هاقبه دوچار اولق ماهيتنده بولنديغندن بورالرده ير قاچ كون قالمق ضرورتي اولديغني بيلدير دكن صوكره، بني شمديدن تنويره مدار اوله جني خصوصات وارسه اشعاريني» رجا ايتدم. [وثيقه: ۱۰]

في الحقيقة صامسون وحواليسنده روم چتهرلينك اسلام اهالي به تجاوزي و ذاتاً واسطه سز براقيلمش اولان حكومت محليه نك اجني مداخلاتي يوزندن هيچ برتدير آلاماسي ، وضعيتي مشكل قيلمشدي .

طانيديغمز و كنديسندن بويوك (نه رهري) اميد ايتديكمز بر ذاتك صامسونه متصرف تعيني تأمين ايجون تشبث آلمقله برابر ، اوچنجي قول اردو قومانداني موقه جانك متصرفي تعين ايتدم . ممكن اولان تدابير محليه آلفغه وبالخاصه اهالينك وضعيت حقيقيه حقدنه تنويرينه واوراده بولنان اجني مفرزه وضابطلرندن اجتناب واحترازه محل اولديغني ايضاحه اهميت وړلدي وهان اوحواليله ملي تشكيلاتنه توسل اواندي .

۲۳ مائس ۳۳۵ ده آقره ده بولنان يكرمنجي قول اردو قوماندانه ، « صامسونه كلديكمي و كنديسيه دها صيقي تماسده بولمق ايسته ديكمي وازمير حواليسنه دائردها قولايقله آلهيله جكي معلوماتدن خبردار اولق ايسته ديكمي بيلدير دم . »

بوقول اردونك وضعيتي ايله دهها استانبولده ايكن علاقه دار اولمشدم . جنوبدن آقره حواليسنه شمندوفرله نقلی موضوع بحث ايدى . يونقليانه مانعت ايدلمكده اولديغني آ كلامش اولديغمدن استانبولدن حركتم كونلرنده ارکان حريه عموميه ريئسي اولان جواد باشادن ، قول اردونك شمندوفرله نقلی تأخر ايدرسه قره دن يورويهرك آقره يه سوقتي رجا ايتشم . بوندن طولاني بحث ايتديكم شيفره تلغرافنامه مده « يكرمنجي قول اردو اقسامنك كاملاً آقره يه كلكه موفق اولوب اوليه جفتي صوردم . جانك لواصي حقدنه معلومات وپردكدن صوكره برايكي كونه قدر صامسوندن قرار كاهمله ، برمدت ايجون (حوضه) يه كيده جكمي وهر حالده صامسوندن حركتمدن اول بني تنوير ايدم جك معلوماته انتظار ايلديكمي يازدم . »

يكرمنجي قول اردو قوماندانندن ، اوچ كون صوكره ۲۶ مائس ۳۳۵ ده آلدېغم جوايده « ازميردن منتظم معلومات آلامدقلىنى ، مغنيسانك ده اشغال ايدلديكني تلغراف مأمورلرينك خبر ويريكتي ، قول اردونك اركيده بولنان اقسامنك ، كاملاً شمندوفرله نقلنه موفق اوله مدقلىرندن قره دن يورويشه باشلا دقلىنى ، فقط ، مسافه نك اوزاقلنى سييله آقره يه نه وقت مواصلت ايدم جكنك معلوم بولنديغني بيلدير يوردى . »

قول اردو قومانداني عيني تلغرافنامه سنده « آفيون قره حصارنده بولنان ۲۳ نجى فرقه نك موجودينك بك آز اولديغندن واوراده آلرينه كچن افرادى بوفرقيه كوندرمكده اولدقلىرندن

نحث ابتد كدن سوكره ، قسطمونی وقیصری حوالیسنده بعض غل آسایش وقایع حقنده خبرلر
تلكه باشلادیغنی ذكر ایدیور ویدرپی معلومات ویره جکئی یازیوردی . » [وثیقه : ۱۱]

۲۷ مایس ۱۳۳۵ نارنجنده ، حوضه دن ، یکرمنجی قول اردو قوماندانندن وعینی زمانده ،
بوقول اردونك منسوب اولدیغنی قونییه ده کی اردو مفتشلكندن « آفون قره حصارنده کی فرقه نك
تقویه سی ایچون هانکی منابعدن استفاده ایدلمکده اولدیغنی وتزید قوته امکان مادی بولنوب
بولنه میه جغنی وبوکونکی احوال ووضعیتمزه نظراً ، بوفرقيه ، ناصل ر وظیفه نك توجیهی
دوشونیلدیکنی صوردم . » [وثیقه : ۱۲ و ۱۳]

قول اردو قوماندانی ۲۸ مایس ۳۳۵ ده صوردیغم خصوصاته دائر معلومات ویریورویکریمی
اوجنجی فرقه نك « دشمنك راشغالی وضعیتی قارشیسندن موقعنی ترك ایتیه جك ودوچار تجاوز
اولورسه ، اهالی محلیه دن آله جقلری تقویه ایله موقعنی مدافعه ایده جکدر . » دییوردی .
[وثیقه : ۱۴]

اردو مفتشی ده ۳۰ مایس ۳۳۵ ده ویردیکی جوابده « ۲۳ نجی فرقه نك قره حصارده کی آسایشی
محافظه ایله برابر هر درلو اشغال حادثه سنه هر درلو وسائطله مقاومت ایده جکدر . » دییوردی .
بوسائطك حاضر لایمقده اولدیغنی وقونییه ده اردویه ظهیر اوله ایله جك بر قوت احضارینه چالیشیلدیغنی
آننجی براسم وعنوانه مالك اولدیغنی بیلدیریوردی .

بن ، مفتشلكه یازدیغم تلغرافده ، قونییه ده بر وطن اردوسی تشکیل ایدلمکده اولدیغنه دائر
بعض حوادثلر شایعدر ، بونك ماهیت وتشکیلاتی نه در ، دیمشدم . بویه برسؤاك توجیهندن
مقصدم برآزده مدار تشویق وتنیه اولمق ایدی . مفتشلكك صوك معلوماتی بونك اوزرینه در .
[وثیقه : ۱۵]

قول اردو قوماندانی بواسطتیضاحه « قونییه ده وطن اردوسنك تشکیلندن خبردار دگم . »
دیمشدی .

یکرمنجی قول اردو وقونییه ده کی اردو مفتشلكکی ایله تماس نتیجه سنده ایدیندیگم معلوماتدن
تیقظ وانتباهی موجب نقطه لری ۱ خیزان ۳۳۵ ده اضر و مده اون بشنجی قول اردو وصامسونده
اوجنجی قول اردو و دیاربکرده اون اوجنجی قول اردو قوماندانلرینه بیلدیردم . [وثیقه : ۱۶]
§ تراکیاده بولنان قوت وقوماندان وضیمتی بیلمیوردم . اومنطقه ایله ده ارتباط تأسیسی لازم
ایدی . بومقصدله ، استانبولده ، ارکان حریره عمومیه رئیس جواد باشادن ۱۶ خیزان ۳۵ ده ذاتی
شیفره ایله جواد پاشا ایله مفارقم کونی محرم وشخصی برشیفره قرارلشدرمش ایدك - ادرنده قول
اردو قوماندانك کیم اولدیغنی وجعفر طیار بک زده بولندیغنی صوردم . [وثیقه : ۱۷] جواد
پاشا ۱۷ خیزانده جواب ویردی . « جعفر طیار بکك برنجی قول اردو قوماندانی اوله رق
ادرنده بولندیغنی » اوکرندم . [وثیقه : ۱۸]

آماسیادن ۱۸ هزاران ۳۳۵ تاریخنده ، ادرنده ، برنجی قول اردو قوماندانی جعفر طیار بکه شیفره ایله ویردیکم (دیره کتیف) ده اساسلی اوله رق شو خصوصاتی قید ایتدم . « استقلال ملیمزی بوغان وانقسام وطن تهله کله رینی احضار ایدن دول ائتلافیه نك اجرا آتی و حکومت مرکزیه نك اسیر وعاجز وضعیتی معلومکنزدر . »

« ملتک مقدراتی بویهیتده بر حکومته تسلیم ایتک ، انقراضه منقاد اولقدرد . »

« ترا کیا و آناطولو تشکیلات ملیه سنی توحید و صدای ملی یی کور سسله جهانده دوبوراجق آمین بر محل اولان سیواسده مشترک وقوتلی برهیئت تشکیلی مقرررد . »

« (ترا کیا - پاشا ایلی جمعیتی) حائز صلاحیت اوله مق اوزره استانبولده برهیئت بولندیره بیلیر . »
« بن استانبولده ایکن ترا کیا جمعیتی اعضاسندن بعضیلرله تعاطی افکار ایتش ایدم . شیمدی زمانی کلدی . ایجاب ایدنلرله محرمانه کوروشهرک در حال تشکیلات یاپیکز و بنم یانه ده مرخص اوله رق قیمتدار بر ، ایکی ذات کوندریکزه اونلر کلنجیه قدر ادرنه ولایتک حقوقک مدافعی اولمق اوزره بنی توکیل ایتدکله دایر امضالری تحتنده برویقه بی امضا کزله شیفردلی تلغرافله بیلدیریکنز . »

« قایه استقلالک استحصانه قدر تمامیه ملتله برلکده ، فداکارانه چالیشه جغمه مقدساتم نامنه یمین ایتدم . آرتق بنم ایچون آناطولودن هیچ بریره کیمه مک قطعیدر . »

ترا کیا قوه معنویه سنی تقویه مقصدیه بوتعلیماته شو معلوماتی ده درج ایتدم : آناطولوا هالیسی باشند آشاخی یکوچود بر حاله کتیرلدی . قرارلر ، بلا استثنای تکمیل قوماندایه قنلری و آرقداشلر مزله مشترک اتخاذ ایدیلور . والی و متصرفلرک هان کافه سی بزمه برابرر . آناطولودکی تشکیلات ملیه قضا و ناحیه لره قدر توسع ایتدی . انکلز حمایه سی آلنده بر مستقل کوردستان تشکیلی حقنده کی پروپاگاندا و طرفدارانی بر طرف ایدلدی ، کوردلر تورکلرله برلشدی .
[ویتقه : ۱۹]

و تاریخه قدر ، یونان اردوسنک مغنیسا و آیدین جوارلرینی ده اشغال ایلدیکندن خبردار اولدم . فقط ازمیرده بوآبدینده بولندقلرینی بیلدیکم قوتلرک نه حالده اولدقلرینه دایر هیچ بر طرفدن هنوز صریح بر معلومه دسترس اوله میوردم . دوغریدن دوغرییه بو قوتلر قوماندانلرینه ده بعضی امرلر یازمشدم . نهایت ۲۹ حزیرانده ، فرقه ۵۶ قوماندانی بکر سامی بکک ایکی کون اولکی تاریخی بر شیفره تلغرافی آلدیم .

۵۶ نجی فرقه به از میرده حرم بك نامنده بر ذات قوماندا ایدیورمش . بو ذات و از میرده کی
ایکی آلايك بقیة السیوفی ضابطاریله برابر همان کافه سی اسیر اولمش . یونانلیلر بونلری کیمیلرله
مدانییه نقل ایتشلر . بکر سامی بك بوقیة السیوفك قومانداسنی درعهده ایتك اوزره کوندرمش .

بکر سامی بك ۲۷ حزیران ۳۳۵ تاریخلی تلغرافنامه سنده ۲۲ حزیران ۳۳۵ تاریخلی ایکی
أمر می آنجق ۲۷ حزیرانده بروسهیه موصلتنده آله یلیدیکنی سویلیور و ویردیکی معلومات و ایضا حاتده
« مقاصد ملیه بی حیز فعله ایصال ایده جك وسائط کافیه بوله مدینمندن ، فرقه می تنظیم وتنسیقه
موفق اولور سه مدها انی خدمانك اجراسنی قابل کوردیکمندن ۲۱ حزیران صباحی (قوله) دن
بروسه استقامتنده حرکت مجبور اولدم . مع مافیه بر جوق مواممه رغماً حرکت ملیه نك مملکتك
استخلاصی ایچون الزم اولدینی فکری هر طرفه یایمغه موفق اولدم » دیور ، قناعت واجرا آتمه
قوی ایمانی اولدینی بیلدیر یور و بو خصوصده همان تشبثانه باشلادیغنی ؛ چینهده بولان ۵۷ نجی
فرقه یهده أمر ویرمکلمکی و کندیسنهده أمر ویرمکده دوام ایتمی ایستیوردی . [وثیقه : ۲۰]

..

بر هفته قدر ، صامسونده و ۲۵ مایس دن ۱۲ حزیرانه قدر ، حوضهده قالدقندن صوکره
آماسیه کیندم . بومدت ظرفنده بوتون مملکتده ، ملی تشکیلات وجوده کتیرلسی لزومنی
تعمیماً بالجمله قوماندانلره ورؤسای مأمورین ملکیهیه تبلیغ ایتدم .

شایان دقتدرکه ، از میرك وبونی تعقیباً مغنیسانك و آیدینك اشغالی واجرا اولنان تجاوز ومظام
حقننده هنوز ملت تنور ایتمه مش وموجودیت ملیهیه ووریلان بوفجیع ضربهیه قارشنی علناً برکونا
تأروشکایت اظهار اولنمیشدی . ملتك ، بوحقسنر ضربه قارشوسنده ساکت و حرکتسنر قالدی ،
البتة ملتك لهنده تفسیر اولنه مازدی . اونك ایچون ملتی ایقاز ایدوب حرکت کتیرمك لازمدی .
بو مقصدله ۲۸ مایس ۳۳۵ نارینخنده ، والیله ومستقل متصرفلقلره ؛ ارضرومده اون بشنجی
قول اردو ، آنقرمده یکرمنجی قول اردو و دیاربکرده اون اوچنجی قول اردو قوماندانقلرینه ،
قونییه اردو مفتشلسکینه تعمیماً شویولده تبلیغانده بولندم :

« از میرك ومع الاسف بونی تعقیب ایدن مغنیسا و آیدینك اشغالی ، مستقبل نهلمکینی دهه علنی
احساس ایتمشدر . تمامیت ملکیه مزك محافظه سی ایچون ، تظاهرات ملیه نك دهه جانلی اولهرق ، اظهار
وادمه سی لازمدر . حیات واستقلال ملی بی رخنه دار ایدن اشغال والحاق کی حادثلر ، بوتون
ملتی دلخون ایتمکدهدر . تأثرات ضبط اولنه میور . قابل هضم وتحمل اولامیان بواحوالك درحال
ازاله سی ، بوتون مدنی ملتله ، بوبوك دولتلك عدل وتأثیرندن صبرسنرقله انتظار ، زمیننده
اوکمزده کی هفته ظرفنده ومختلف ولایاته کوره بازار ایتسی باشلابوب چهارشنبه کونی ، مراجعتك

آرقه‌سی آلتق اوزره، بويوك وهيجانلى متينغلر عقده تظاهرات مليه ده بولويسلماسى وبوك تكميل ملحقاته ده تشمبلى وبوتون دول معظمه ممثلاريله باب عاليه مؤثر تلغرافلر وپرسى واجنبى اولان يرلرده اجنيلرده تاثير يايماقلىه برابر تظاهرات مليه ده آداب وسكونك فوق العاده محفوظيتى وخرستيان خنقه قارشى برتعرض و نمايش وخصوصت كى اطوار آلتامسى الزمدر. ذات طاليلرينك بوفكرلر اطرافنده حساس ومؤثر بوللرى جهتيه ايشك حسن اداره سندن وه وفقيتدن عاجزلرنده اطمنان تام موجوددر. نتيجه سنك انبا بيورلسنى رجا ايلرم .»

§ ويرديكم بوتعليمات اوزرينه هربرده متينغلر ياييلمغه باشلاندى .

يالكيز محدود يرلرده ، بعض توهمات تاثيريله تردد ايدلديكى آ كلاشيلم شدر. مثلا : اون بشنجى قول اردو قوماندانك، طربزون حقنده كوندرديكى ۹ حيران ۳۳۵ تاريخلى شيفره دن: [ويقه: ۲۱]

« متينغ انساننده روملك مناسبتر لكينه معروض قالمسى وهيج بوقدن بر حادته چيقمسى دوشونجا سنه بناء متينغه قرار وپرلمش ايكن موقع فعله قونولمدينى متينغ هيئتلك اجتماعنده استراطى ، پوايدينك ده حاضر بولندينى ، آ كلاشيلوردى .

طربزون ؟ قرده كز ساحلنده ، مهم برمرکز اولديغندن اوراده ، ملي تشبثات و فعاليت خصوصارنده مترددانه حركت وبونانليار عالمده تظاهرات مليه مذاكراتنه استراطى ، پوايدى افنديلى اشتراك ايتديرمك كى تشبثك عدم جديتته دلالت ايدمك كوشكلكار ، بالطبع استانبول و دشمنلر ايچون پك قيمتلى امارلر تلقى ايديلير .

§ ويرديكم تعليماتده كى نقطه نظرى ، عليه ده قوللانه جق قدر، مهارت كوسترلرده اولدى. مثلا : سينوبه يكي تعيين اولنان بر متصرف ، اوراده بايلان تظاهراتى بالذات تدوير ايديلور و متينغ مقرراتى بالذات يازوب اهالى به امضا ايتديرديكى سويليور و بزه ده بر صورتى كوندييور. و ذالك ، زواللى اهالى به ، كورولتو باطيردى آره سنده امضا ايتديرديكى اوزون يازيلار اينده ، شو سطرلر كيزلنيوردى : « نوركلر ترقى و تكامل ايدمدي و آوروپانك اساسات مديسه سنى قبول و تمثيل ايدمديسه بوده شيمدى به قدر اى براداره به مظهر اولمه مسندن ايلرى ككشدر . تورك ملتى ، آحق كندى پادشاهنك سلطنت و حاكميتى تحتنده اولقى شرطيله آوروپانك نظارت و مراقبه سيله تشك ايدمك براداره ايله يشابه بيلير . »

افنديلر ، سينوب اهالىسى نامنه ائتلاف دولتلرى ممثلارينه ويريلن ۳ حيران ۱۳۳۵ تاريخلى بوخطردنك زيرنده كى امضالره كوز كزديرر كن مفتى وكيلى افندينك امضاسنى متعقب كورديكم امضا ، عرض ايتديكم سطرلرى يازان و يازديران روحى بكا كشف ايتديردى. اوامضا، حريت وائتلاف فرقه سى رئيس ثايسى اولان ذالك امضاسى ايدى .

§ هر طرفده تظاهرات ياييلمسى ايچون پايدىغم تبليغات تاريخندن اوچ كون صوكره يعنى

۳۱ ميس ۳۳۵ تاريخلى حربه ناظرينك شو تلغرافنى آلدم :

« انكلتره فوق العاده قوميسرلىكىدىن باب ۱۰ غالىيە تېلىغ اولنوب جريبە نظارتىنە تودىغ
اولنان نوطە صورتى عىنا بروجە زىردىر :

بوكونە قدر كلن راپورلردن اوچىنچى قول اردو منطقه سىندە شقاوت عادىدەن بشقە برشى
اولدىنقى معلوم اولغىلە رابار صوك نوطەدە بيان اولنان احوال حقندە تحقيقات مخصوصە بالا اجرا
نتىجە سىنك سرعت اشعارىنى رجا ايدىرم .

جريبە ناظرى

۳۱ - ۵ - ۳۵

شوكت

صورت

۱ - سيواسدەكى حال و موقع حاضرە وشهر مذ كورده وياخود بو شهر ك قىرىندە عظيم
مقدارده تجمع ايتىمكده بولنان ارمنى ملتجىلرىنك سلامتتە متدائر اخيراً اولدېجە داعى اندىشە
حوادث آلمش اولدىغى ذات سامى فخيانهلرینه بىلدىرمكە كسب فخر ايدىرم .

۲ - بناءً عليه عسكرى قوماندانك دائرة مأمورىتى داخلندە بولنان ارمنيلرك حسن
محافظةسى ايله حمايلرى ايجون بالجملة تدابير ممكنه اتخاذ ايتىمىنى آمر وبركوناقتال وياخود سوء معاملة
وقوعە كلدېكىى نقدىردە كىندىسنىك دوغرىدن دوغرىدە مسئول طويلىه جغنى مشعر بر تلغرافنامە نك
جريبە نظارت جليله سنجە مومى ايله قوماندانە حاجلاً كشيدهسى ضمنندە اوامر اعطاء بيورولسىنى
ذات سامى فخيانهلرندن رجا ايدىرم .

۳ - بوتعليانە مائل تعلباتك مأمورين ملكيۂ عائدەسنە اعطاسنى آىرېجە رجا ايدىرم .

۴ - داخل ملكيتدهكى آسائش سىزلك حقندە ذات سامى فخيانهلرىنك نەدرجه بحق صورتدە
اندېشە نك بولوندىقلىرى بىلدىركم چەتلە ذات سامى فخيانهلرینه آىرېجە اشبو (.....)
مماشات بيوريله جغندن مطمئن .

۵ - موضوع بحث اولان تعلباتك تاريخ اعطاسى حقندە وبربلە جك معلوماتك محظوظيت
شاورانەمى موجب اولە جغنى بيان ايدىرم .

سيواس والى و كالتىندن ۲ حزيران ۳۳۵ تاريخلى آلدېغىم بر تلغرافدەدە « بوكون مير آلاى
« دومانتر » امضاسيله آلنان تلغرافنامەدە (عزيزەدە از ميرك اشغالى اوزرىنە خرىستانلرك قتل
ايله تهديد ايدلدىكىى وبوايسە موافق اوليوب سزە وضعيۂ خبرويرىيورم كە بو حاللار متفق عسكرلرى
طرفندن ولايتكىزك اشغالانە سبب اولور .) مألندە اشعارانده بولونىلمقەدە در الخ »
دنىلمكەدە ايدى .

§ حقیقتده ، نه سیواسده داعی اندیشه بر حال واردی ونهده خرسیتیانلرک قتل ایله تهدید ایدلیدیکی واقع ایدی . مسئله ، ملتجه یاپیلمغه باشلانیلان منیغلردن متأثر اولان و بونی امللرینک حصولنه مانع عد ایدن عناصر خرسیتیانیهنک ، اجنبیلرک نظر دقتنی جلب ایچون بالالزام یابدقاری اشاعات قیلندن اوله رق قبول اتمک لازمدر . [وثیقه : ۲۲ و ۲۳ و ۲۴] حریبه نظارتینک نوطه صورتی احتوا ایدن تلغرافنه ویردیکم جوابی عیناً عرض ایده جکم .

۳ حیران ۳۳۵

استخبارات

غایت مجله در

۵۵

۵۸

حریبه نظارت جلیله سنه

ج : ۲ حیران ۳۳۵ شیفره :

سیواس وجوارنده اولجه ولان ارمنیلری وبالا آخره کان ملتجیلری تدبیش ایده جک هیچ برحاده اولما مشدر . نه سیواسده ونهده جوارنده داعی اندیشه هیچ بر حال یوقدر . هرکس سا کفانه ایش و کوجاریله مشغولدر . بونی صورت قطعیهده عرض وتأمین ایدرم . بناء علیه انکلیز نوطه سننده کی استخبارات منبعنک نه اولدیغی عاجزلرنجه بیلمک لازمدر . ازمیرک ومغنیسانک اشغالی خبر مؤسفی اوزرینه اهالی اسلامیه جه یاپیلان وعناصر خرسیتیانیه حقنده هیچ بر فکر خصوصت تضمن ایتمین اجتماعلردن بلکهده بعضیلرینک متوحش اولملری وارد خاطر در . ائتلاف دولتلری ملتزمک حقوق واستقلالنه رحایتکار قالدقجه ومات ؛ وطنک تمامی مصونیتدن امین بولندقجه عناصر غیر مسلمنه نك دوچار خشیت اولمسنه هیچ بر سبب یوقدر وبوبابده دولته قارشی هر درلو مسئولیتی تعهد بوکا تمامیه امنیت بویورولمسنی استرحام ایدرم . فقط استتلال و موجودیت ملیه بی احیا وبقای حیاتی نه بلکه به ایصال ایدن اشغال ، سوء قصد وتعدی کی ازمیرحوالیسنده کورولمکده اولان فعلیاتک ظهورات ممانله سنه قارشی نه ملتک هیجان وتأثرات وجدانیه سنی ونهده بوکا مستند نظاهرات ملیه بی منع وتوقیف ایچون نفسمده وهیچ کیمسده قدرت وطاقیت کورده میه جکم کی بویوزدن تحدت ایده جک وقایع وحادثاتک قارشوسنندهده مسئولیت قبول ایده بیله جک نه قوماندان ونهده ملکیه مأموری ونهده حکومت تصور ایدرم .

مصطفی کمال

§ بونوطه صورتیه طرفدن ویریلن جواب صورتی بالعموم قوماندانلره ، والی ومتصرفلره تعمیماً تبلیغ ایدلیدی .

— بوتاریخدارده بوتون ملتک انکلیز مجلر جمعیتنه اشتراکله انکلتزه مظاهرتک طلب ایدلمسی، بوجعیت نامنه، سعید منلا امضاسیله عموم بلدییه ریاستلرینه برتلغرافله بیلدیرلدیکی و بوتلغرافک تأثیرینی عقیم براققی ایچون ملت لزوومی کبی تنویر ایتیمکه برابر حکومت نژدنده کی ایشباتم معلومکز اولمشدر. [وثیقه : ۲۵] بوندن بشقه ۲۷ مایس ۳۳۵ تاریخنده (تورکیه - هاواس - رویتر) اسمنده کی آرآنسک، انعقاد ایدن شورای سلطنت حقنده کی تفصیلانده « هیئت عمومییه نك فکری تورکیه نك دول معظمه دن برینک مظاهرتی تأمین مرکزنده در » حوادثی نشر و اعمیم ایتیمی اوزرینه صدر اعظمه « ملتک استقلال ملی بی محافظه یه عازم اولدیغنی و بوتون عواقب مشنومه یه قارشى اك صوك فداکارلنی کوزه آلدیردیغنی و وجدان ملی بی تمثیل ایتیمین اخباراتک شایان اندیشه عکسلر تولید ایتدیکنی » یازمقله برابر بوتون ملتیه ده بویکیتدن ناصل خبردار ایتدیکنی بشقه برمناسبتله بیان ایتشدم.

§ صدر اعظم فرید پاشانک پارسه معلوم اولان دعوتی اوزرینه برنجی تورکیه بیوک ملت مجلسنک ایلک اجتماع کونلرنده بعض بیانانده بولنشدم. بومسئله ده نقطه نظر و صورت حرکتک نه اولدیغنی توضیح مقصدیله شوو وثیقه بی عیناً عرض ایدم حکم :

حوضه :
۳-۶-۳۵

شیفره
مجله در
ذاته مخصوصدر

صامسونده اوجنجی قول اردو قوماندانی رأفت بك افندی یه
ارضرومده اون بشنجی قول اردو قوماندانی کاظم پاشا حضر تلرینه
جانیک متصرفی حمید بك افندی یه
ارضروم والیسی منیر بك افندی یه
سیواس والی و کیلی حاکم حسبی افندی حضر تلرینه
قسطنمونی والیسی ابراهیم بك افندی یه
آنقرده ده ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضر تلرینه
قونیه ده بیلدیرم قطعاتی مفتشی جمال پاشا حضر تلرینه
دیاربکرده اون اوجنجی قول اردو قوماندان و کیلی جودت بك افندی یه
وان والیسی حیدر بك افندی یه
فرانسه مثل سیاسیسی موسیو (دوفرانس) ك نزد صدارتپناهی یه کلهرك حقوق عثمانیه یی

قونفرانس حضورنده مدافعه ایچون پارسه غریمت ایدیه یله جگهرنی تبلیغ ایلدیکی داخلیه نظارتک تبلیغات رسمیه سندن و آژانس نشر یاندن آکلاشیلمشدر . ازمیر وقعه سی اوزرینه ملتزمک کوستردیکی عصبیت ملیه و بوضورتله محافظه استیلایت خصوصنده نظاهر ایدن عزم قطعیسی نتیجه سی اولان بومظهریت شایان شکراندر . فقط بوکا رغماً یونانلیر ازمیر ولایتنده اشغالدن منع ایدلش دکدر . هر حالده ملتک حقوقنی مدرک و اونی چیکنه تمه مک ایچون یکووجود اوله رق فداکارانه حرکتیه میا اولدینی دول ائتلافیه قارشى اظهار واثباته دوام ایدلکجه دول مشارالیه مک ملتزمه حرمتکار و حقوقنه رعایتکار اوله جغه شبهه یوقدر .

صدر اعظم پاشا حضرتلرینک قونفرانس حضورنده حقوق عثمانیه یی مدافعه ایچون بذل همت بیوره جقلری طبعیدر . آنجق ملتجه قطعاً مدافعه سی مطلوب و ملتزم اولان حقوق بالخاصه ایکی نقطه ده کسب تراکت ایدر . برنجیسی ؛ علی الاطلاق دولت و ملتک استیلایت تامه سی . ایکنجیسی ده اجزای اصلیه وطنده اکثرینک اقلیتله فدا ایدلمه مسیدر . بوخصوصده پارسه مئی حرکت هیئتک اجتهادیه وجدان ملینک طلب قطعیسی آره سنده مطابقت تامه شرطدر . عکس تقدیرده ملت ، غایت مشکل وضعیتده و غیر قابل تلافی امر واقعلر قارشینده قاله بیلیر . بواندیشه یی تولید ایدن سبیلر شونلردر : صدر اعظم پاشا حضرتلری مسوع اولان بیاناننده رارمنی مختاریتی اساسنی قبول ایتش اولدینی بیلیدردی . بونک حدودنی ذکر ایتدی . بوندن ولایات شرقیه اهلالیسی بالطبع متأثر واستیضاح کیفیته مجبور اولدی . انعقاد ایتش اولان شورای سلطنتنده دهان هیئت عمومیه استقلال ملینک محافظه سنی و مقدرات ملتک برشورای ملی به تودیعی طلب ایلدیکی حالده یالکیز حکومتک استناد ایلدیکی ائتلاف و حریت فرقه سی نامنه رئیسى صادق بکک تحریری افاده سنده انکاترینک حمایه سی تکلیف اولندی . برارمنستان مختاریت واسعه سنی و دولتک راجنبی حمایه سنی قبول مسائلنده آرزوی ملی ایله حکومت حاضرینک اجتهادنده مطابقت اولدینی تعین ایدیور . صدر اعظم پاشا حضرتلریله برابرنده حرکت ایدیه جک اولان هیئتک مدافعه حقوق ملتده تعقیب ایدیه جکی اساسات و پروگرام ملتجه معلوم اولدقجه مارالعرض نقطه لرده اندیشه ناک اولمقدن منع نفس ایدیه مز . بوضورتله ولایات و ملحقاننده کی مدافعه حقوق ملیه ورد الحاق جمعیتلرینک هیئت مثله لری وهنوز تشکیلاتی اکمال ایدیه مین پرلرده ده بلدییه هیئتلری صدر اعظم پاشا حضرتلریته و دوغریدن دوغرییه ذات شاهانه یه تلغرافنامه لرله مراجعت ایدرک استقلال نام ملینک مصونیتی و حقوق اکثریت ملیه نک محفوظیتی ملتجه شرط اساسی اولدینی بیان و بوکا نظراً کیده جک هیئتک مدافعه اساساتی ملته رسماً و علناً ابلاغی طلب اولتیلیدر . ملتک بو طرز حرکتیه ؛ کیده جک هیئتک مدافعه سنه چالیشه جنی اساساتک حقیقه ملتک آرزو و طلبی اولدینی دول ائتلافیه جه معلوم اوله جق و بالطبع ده زیاده اهمیتله نظر دفته آنه رق هیئتک وظیفه سنی تسهیل ایلیه جکدر . مطالعات مسروده نک ایجاب

ایدنلره سرعت ایصال وابلانغی وطنمیزك مقدراتی نامنه ذات عالی و وطنپروریلرندن خاصة استرحام ایلرم . بوتلغرافك زمان وصولنك اشعار بیورواسنی ده رجا ایدرم ،

مصطفی کمال

§ بوتاریخندن بش کون سوکره یعنی ۸ حزیران ۳۳۵ ده استانبوله حربیه ناظری طرفندن دعوت اولندیغنی و محرم سؤالم اوزرینه کیملر طرفندن ونه ایچون طاب ایدلیدیکی ، رجالزندن برذاتك خبر ویردیکنی وقتیه بالمناسبه وقوع بولانیانائمه افاده ایتشدم . اودات ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی مقامنده بولان جواد پاشا ایدی . بونك اوزرینه ، استانبول ایله وقوع بولمش اولان مخبرانك بر قسمی عموجه معلوم اولمشدر . بو مخبرات ، اضر و مده استعفا ایتدیکم تاریخه قدر مختلف حربیه ناظرلریله و دوغریدن دوغریه سرای ایله دوام ایتشدر .

آناطولیه داخل اولهلی بر آی اولمشدی . بومدت ظرفنده بوتون اردولر اقسامیله تماس وارتباط تأمین ایدلمش و ملت تمکن اولدینی قدر سنویر ایدیلهرك تیقظ و انبیاچه کتیرلمش ، تشکیلات ملیه فکری تعمیمه باشلامشدی . وضعیت عمومیه بی آرتق یر قوماندان صفتیه سوق و اداره دوام اکانی قالمامشدی . وقوع بولان دعوت آمرینه عدم اطاعت و عدم اجابت کوسترلمش اولغله برابر ملی تشکیلات و حرکاتك سوق و تأمیننه دوام ایتکده اولدینمه کوره شخصاً عاصی وضعیت کچمش اولدینمه شه ایدیه مزیدی . بوندن بشته و بالخاصه تطبیقه قرار ویردیکم تشبثات واجرا آنك اساسلی و شدید اوله جغنی تخمین کوچ دکلدی . بناء علیه تشبثات واجرا آنك بر آن اول شخصی اولق ماهیتندن چیقارلمسی و بوتون ملتك وحدت و تسانینی تأمین و تمثیل ایدمه جك بر هیئت نامنه اولسی الزمدی .

بوسبيله ، ۱۸ حزیران ۳۳۵ تاریخنده تراکیاه ویردیکم (دیره کتیف) ده اشارت ایتدیکم بر نقطه نك ، تطبیقی زمانی کلش بولونیوردی . خاطریکز ددرکه اونقطه ، آناطولی وروم ایل تشکیلات ملیه سنی توحید ایدهرك ، رمر کتردن تمثیل و اداره ایلک اوزره ، سیواسده عمومی بر هیئت ملیه طوبلامقدی . بومقصدك تأمین ایچون یاورم جواد عباس بکه ۱۴ حزیران ۳۳۵ کیجه سی آماسیبه ده دیکته ایتدیکم تعمیمك اساس نقطه لری شونلر ایدی :

(۱) — وطنك تمامیتی ، ملتك استقلاللی تهاهکه ددر .

۲ — حکومت مرکزیه درعهده ایتدیکی مسئولیتك ایجاباتی ایفا ایدمه مکده در . بو حال ملتیزی معدوم طایتدیر یور .

۳ — ملتك استقلاللی ینه ملتك عزم وقراری قور تاراجقدر .

۴ — ملتك حال و وضعی درپیش اتمك و صدای حقوقی جهان ایشیتدیرمك ایچون هر درلو تأثیر و مراقبه دن آزاده بر هیئت ملیه نك وجودی الزمدر .

۵ - آناتولینک بالوجوه اک آمین محلی اولان سیواسده ملی برقونلرئک سریعا انعقاد
تقرر ایتشدیر .

۶ - بونک ایچون تکمیل ولایتلرک هرلوانسندن ملتک اعتمادینه مظهر اوچ مرخصک
سرعت ممکنه ایله یتیشمک اوزره همان یوله چیقارلمسی ایجاب ایتمکده در .

۷ - هر احتمال قارشى کیفیتک برسر ملی حالنده طوتولسی و مرخصلرک لزوم کوریان
محللرده سیاحتلرینک متسکراً اجراسی لازمدر .

۸ - ولایات شرقیه نامه ۱۰ تموزده ارضرومده برقونلرئ انعقاد ایدمکچدر . مذکور
تاریخه قدر ولایات سائر مرخصلری ده سیواسه واصل اوله بیلیرلرسه ارضروم قونلرئ سنک
اعضاسی ده سیواس اجتماع عمومیسنه داخل اولوق اوزره حرکت ایدر . [وثیقه : ۲۶]

§ کوریورسکیز که بودیکته ایتدیکم خصوص ؛ ذاتاً و برمش و درت کون اول تراکیه
تبلیغ ایتش اولدیقم برقرارک آناتولی یه ده تعمیماً تبلیغه متعلق بولونیور . بوقرارک ۲۱ حزیران
۱۳۳۵ کیجهسی ، قارا کلک بر اوطه ده اتحاد ایدلش مخوف واسرار انکیز یکی بر قرار اولدیغی ،
ظمنجه سهولته تقدیر بیوریلور .

بونقطه نک توضیحی ایچون ، آرزو بیورورسه کز کوچوک برایشاحده بولنیم .
افندیار ؛ او مسوده ایشته عیناً شو کاغدلردر . (کوستردک) درت مادهی احتوا ایدیور ،
محتویاتی بیان ایتدم . نهایتده بنم امضام واردر . برده وظیفه اعتباریه ارکان حربیه رئیس بولنان
میر آلاى کاظم بکک (الیوم از میر والیسی کاظم پاشا) ، ارکان حربیه مدن تبلیغه مأمور ،
خمسرو بکک (الیوم سفیر) مقامات عسکریه یه شیفره ایدن یاورم مظفر بکک و مقامات ملکیه یه
شیفره ایدن بره مأمور افندیکنک امضالری واردر . بوندن بشقه ده بعض امضال واردر .
بوامضالرک ، بومسوده یه قونمسی بر حسن طالع و تصادفدر .

دها ، حوضه ده بولندیقم سرده آنقرده بولنان یکرمنجی قول اردو قوماندانی علی فؤاد
پاشادن برشیفره تلغراف آلدیم . بوتلغراف ؛ « طانییدیگیز بذات بعض رفقا ایله استابولدن
بورایه کلشدر . صورت حرکتلری حقنده نه امر بیوریورسکیز » ماننده ایدی . عادتاً برمعمای
آکدیران بوتلغراف ، یک زیاده مراق واستغرابی موجب اولسی . موضوع بحث ذاتی طانیورم ،
بندن خط حرکت صوریور ، آنقرده آرقداشم اولان آمین بر قوماندانک یاننده ؛ تلغراف ده
شیفره در . احوالده نه دن اسمنی شیفره اوله رق دخی یازدیرمقدن اجتناب ایدیور ؟ ! برخیلی
دوشوندیم . انتقال ایدرکی اولدم ؛ تخمین بیورولورکه معما حليلة اشتغال زمانم مساعد دکلدی .
فقط ، فؤاد پاشایی بقیندن کورمک ، منطقه لری ، محیطلری ، دوشونجه لری حقنده مداوله افکار
ایلک . بنجه یک زیاده شایان آرزو ایدی . بومعمالی تلغرافدن ماهم اوله رق کندیسنه شورجاده
بولوندیم : « آنقرده دن آریلیدیگیزی ، احساس ایتیه جک ترتیبات و تدابیر آلدقندن صوکره ،

تبدیل نام و قیافت ایدرک بر قاج کون ایچون سریماً بکا ملاقی اولکیز . استانبولدن کلن
آرقداشلی ده برابر کتیریکیز . »

فی الحقیقه فؤاد پاشا ، دیدیکم کبی حوضیه حرکت ایدر . فقط ، بعض مجبر اسبابدن طولانی ،
درحال حوضیه یی ترک ایدوب آماسیه کیمکه مجبور اولمشدم . فؤاد پاشا ، حوضه یولنده ،
وضعیتی آ کلار و آماسیه به توجه ایدر . ایشته بوصورتله ۲۱ ده آماسیه نه نزدهده بولونیور .
اسمی شیفرده ذکر اولغیان ذاتده رؤف بک ایدی .

استانبولی ترک ایتک اوزره ، اقامتگاهمدن اوتوموبیله بینه جکم ائنده رؤف بک نزده
کلشدی . را کب اوله جغم واپورک تعقیب اوله جغنی واستانبولده ایکن توقیف ایتهدکلرینه کوره
بلکه ده قردد کزده باطیر به جغمی موثوقاً ایشیتمش ، اونی خبر ویردی . بن استانبولده قالبوب
توقیف اولغندنس باطوب بوغولمنی مرجع کوردم . و حرکت ایتدم . کندیسنده اول و آخر
استانبولدن چیقماق مجبور بئنده قایرسه بنم یانمه کلکسی سویلدم .

رؤف بک ، فی الحقیقه استانبولدن چیقماق لزومی حس ایتش و چیقمش . . فقط بنم یانمه
کلدی ، آرقداشی اولان الی آلتنجی فرقه قوماندانی میر آلا ی بکر سامی بکه ملاقی اولماق وازمیر
جهه سنه ده یقین بریده ، ده افعال ودها فائده لی اوله جغنی فرض ایدرک (باندیرمه -
آق حصار) طریقله مغنیسا حوالیسنه کیتمش . کیتدیکی برده ، احوال معنویه یی بوزوق ،
وضعیتی مهلاک و مداهش کورمش . درحال تبدیلی نام ایدرک اورادن اوده مش ، نازللی ،
آفیون قره حصار اوزرندن (عزیزیه - سیوری حصار) طریقله و آرابه ایله ده آقرمه فؤاد
پاشانک نزدینه کلش و بکامراجعت ایتش ؛ بک کوزل آما ! اسمنی صاقلماق صورتیله بی ئوزممکده
معنا وارمیدی ؟

دیگر طرفدن ، اوچنجی قول اردو قوماندانم اولوب صاهسون متصرفلغنده بیراقدیغم رأفت بیکی ،
آرتق سیواسه ، قول اردو مرکزیه کوندرمک ایستیوردم . بر قاج دفعه کلکی ایچون آمر
ویرمشدم . ماحقانه چیقمش . امرلر مه جواب دخی آله میوردم . نهایت اوده ، بالتصادف
اوکون کلشدی .

§ شمیدی ، امضا مسئله سنه کلام :

بن ، مسوده نك ییکی کلن آرقداشلر طرفندن ده امضالانمسی آرزو ایتدم . او ائنده رؤف
ورأفت بکلر بنم اوطه مده ، فؤاد پاشا دیگر بر اوطه ده بولونیورلردی .

رؤف بک ، مسافر اولدیغندن بو مسوده به وضع امضا ایچون کندیسنده برعلاقه و صلاحیت
کورمدیکی نزاکه افاده ایتدی . بونک بر خاطره تاریخیه اولدیغنی درمیان ایدرک امضا ایتسنی
سویلدم . بونک اوزرینه امضا ایتدی .

رأفت بك ، امضادن استنكاف ايتدی و بويله بر قونفره عقدنده کی مقصد و فائده بی
آ کلايه مدیغنی سويلدی .

§ استانبولدنبری ، برابر کتیردیکم بو آرقداشک - طوتدیغمز یوله نظر آ - آ کلاشيلمسی
بك بسیط اولان بر مسئله ده ، اظهار ایتدیکی حالت فکریه وحسیه دن متألم اولدم . فؤاد پاشایی
چاغیرتدم . پاشا ، نقطه نظری آ کلايجه در حال امضا ایتدی . فؤاد پاشایه رأفت بك ترددی
سببی آ کلايه مدیغنی سويلدم . فؤاد پاشا ، رأفت بکدن ، بر آزجیدی ، استیضاحده بولندقدن
صوکره ، رأفت بك مسوده بی آله آلهرق کندینه مخصوص بر اشارت وضع ایتدی . اويله بر
اشارت که ، بونی ، بومسوده ده بولق بر آز مشکلدنر .

[سیورك ! مراق ایدن تدقیق ایده بیلیر .]

افندیلر ؛ لزومسز کی کوريله بیلن بویاضاحات ، متعاقب سنه لره وحادثه لره عائد بعض مظالم
نقطه لری تنویره مدار اولور ظنیه در میان ایدلمشدر .

§ قونفره ده دعوتی متضمن تعمیم ، مقامات ملکیه وعسکریه شقیره اولهرق ویرلدی .
بوندن بشقه استانبولده بولنان بعض ذواتده کوندرلدی . فقط بو ذواته آریجه برده عمومی
مکتوب یازدم . کندیلرینه مکتوب یازدیغم ذوات شونلردی : عبدالرحمن شرف بك ، رشید
عاکف پاشا ، احمد عزت پاشا ، سید بك ، خالده ادیب خانم ، قره واصف بك ، فرید بك ،
(نافع ناظری ایدی) صلح وسلامت فرقه سی رئیس فرید پاشا (بالاخره حریه ناظری اولدی) ،
جامی بك ، احمد رضا بك .

بومکتوبده سويلدیکم نقطه لری مختصر آ تکرار ایده جکم :

- (۱) یالکز متینغلر ونظامرات ، بویوک غایه لری ، هیچ بر وقت قورتاراماز .
- (۲) بونلر ، آنجق سینئه ملتدن بالفعل دوغان قدرت مشترکیه استناد ایدرسه رها کار اولور .
- (۳) ذاتاً آجی اولان وضعیتی مهلك شکله قویان ، الک مؤثر عامل ، استانبولده کی مخالف
جریانلر وآمال ملیه بی مضر بر شکله انفراد اوغراتان سیاسی وغیر ملی پروپاگاندا لردنر . بونک
مجازاتیی وطنمزه علینده ، بك مبذول بر صورتده کورمکده یز .

(۴) آرتق استانبول آناطولییه حاکم دکل تابع اولق مجبوریتنده در .

(۵) سزه توجه ایدن فدا کارلق بك بویوکر . [وثیقه : ۲۷]

*
**

۲۵ جزیرانه قدر آماسیده قالدیم . خاطر لرده در ، که او تاریخلرده داخلیه نظارتنده بولنان علی کمال بك ، بنم عزل ایدلدیکم و آرتق بنمله هیج بر معامله رسمیه کیریشمه مک و هیج بر مطلوبی اسعاف اتمه مک خصوصنده شیفره ایله بر تعیم یامشدی .

۲۳ جزیران ۳۳۵ تاریخ و ۸۴ نومرولی اولان بوشیفره محتویاتی ، شایان دقت بر ذهنیتی کوستیر وثیقه اولدینی ایچون عیناً عرض ایده جکم :

داخلیه ناظری علی کمال بك ۲۳-۶-۳۵ تاریخی و ۸۴ نومرولی شیفره سنک محلولی صورتیدر .

« مصطفی کمال پاشا بویوک برعسکر اولمغله برابر سیاست زمانه اودرجه آکاد اولمدینی ایچون ، فرط حمیت و غیرتنه رغماً ، مأموریت جدیده سنده اصلاً موفق اوله مدی . انکلیز مثل فوق العاده سنک طلب و اصرار ایله عزل ایدلدی و ایدلد کدن صوکره یابدقاری و یازدقاری ایله ده بر قصورلرینی دها زیاده میدانده اوردی . ردالحاق جمعیتلری کی قره سی و آیدین حوالیسنده اهالی اسلامیه یی ناحق یره قیردیرمقدن و فقط بو وسیله دن استفاده ایله خلقی خواجه کسمکدن بشقه برایش کورمین آمرسز ، صایغیسز و غیر قانونی تشکیل ایدیلن بعض هیئتلر ایچون اونه دنبری چکدیکی تلغرافنامه لرله ده خطای سیاسیسی اداره د ، آرتدیردی . مشنارالیه ک استانبوله جلی حربیه نظارتنه عائد بر وظیفه در . لکن داخلیه نظارتنک سزه امر قطعیمی آرتق اوزاتک معزول اولدینی بیلیمک ، کندیسيله هیج بر معامله رسمیه کیریشمه مک ، امور حکومته متعلق هیج بر مطلوبی اسعاف ایتدیرمه مکدر . بو تعلیمات دائره سنده حرکت ایلمکله نه کی مسئولیتلرک مندفع اوله جغنی تقدیر بیوره جنگزدن بوو مهم ووخیم دقیقه لرده مأمور ، اهالی ، هر عثمانلی به ترتب ایدن اک بیوک وظیفه ، صلح قونفرانسینجه مقدرانمزده دائر قرار ویریلیرکن و بش سنده در یابدیغمز جتتلرک حسابلری کورولورکن آرتق عقلمزی باشمزه دوشیردیکمزی کوسترمک ، عاقلانه و مدبرانه حرکتلره امتثال ایتک ، فرقه ، مذهب ، عرق اختلافلرینی کوزه تمکسزین هر فردک حیاتی ، مالی ، عرضنی صیانتله نظرمدنیتده بومملکتی بر دها لکله مه مک دکلیدر ؟ »

بو شیفره تعمیمدن ، بن ، آنجق سیواسه مواصات ایتدیکم ۲۷ جزیران ۳۳۵ تاریخنده خبردار اولدم . علی کمال بك ۲۳ جزیران تاریخنده بو تعیمی ایله دشمنلره و پادشاهه مهم بروظیفه ایفا ایتدکدن صوکره ۲۶ جزیران ۳۳۵ تاریخنده حکومتدن چکیلیمشدر . علی کمال بك صدارته ویردیکی رسمی استعفانامه دن بشقه ، سرایه کیدوب پادشاهه بالذات ویردیکی استعفانامه سی صورتلرینه وشفاهی معروضاتنه و پادشاهک اوکا ویردیکی جوابه چوق صوکره مطلع اولدم .

على كمال بك استعفانامه لرنده ، بالخاصه پادشاهه اولانده ؛ « بلاد عنايه نك محال مختلفه سنده سرزده ظهور اولان آثار اختلال واغشاشدن ؛ نائرة اختلالك در حال وموضعاً تسكين واطفا واحساسى مقصديه اتخاذ تدابير ، صرف مقامنه عائد ايكن مظهر اولديغى التفات واعتماد شاهانه ي چكه مين بعض رفقاسنك رجوق اعذار واهيه سرديله اختلالك توسيع دائرة شمول ايتمنه ، سببيت ويرمكه اولدقلرندن » بحث ايتدكن صوكره « مأموريت رسميه دن چكيلمكه برابر صورت خصوصيه ده عرض خدمت و صداقت ابده چكنى » علاوه ايدىور وشفا هآده ، « وظيفه رسميه دن تجردى نعم الوسيله عد ايدن خصماسنك نهاچندن قولكزى محافظه بيوريكز » استرحامنده بولونيور . پادشاه ، جواباً « بنى بوسبوتون يالكز براقيه چككه أمين . صداقتكز ، بنى ، بويوك اميد وتسليله سوق ايتمشدى . سراى ، هر دقيقه سزه آچيقدر . رفيق بكه تشريك مساعيدن آريلايكز . » اتفاننده بولونيورلر . [وثيقه : ۲۸]

§ صداقتندن پادشاهك بويوك اميد وتسلي به قايلديغى على كالى ، نظارت مقامنده وحضور شاهانه ده كوردكن صوكره ، اونى ، برده ؛ اصل ، حقيقى وظيفه سى باشنده كوره لم ! چاچيره لم :

« على كمال بكه صوك فلاكتى اوزرينه بيان تأثر ايتديككزى سويلدم . بوذاقنى آلد بولنديرمق لازم ، بوفرصتى قاجيرميه لم . برهديه تقديمي ايجون اك مناسب برزماندر . »

« على كمال بك دون اوزانله كوروشمش . مطبوعات مسئله سنده بر آ ز تانى لارم اولديغى سويلدمش . بر كره لهنه اماله ايديلن ارباب فكر وقلمى ، اولكئنه مخالف برغايه سوق ايتك بزده قولايقله ممكن اولماز . بوتون رسمى مأمورلر حرركات مليه يي شمديلك ائى كوريورلر ديمش . على كمال بك ، تعليماتكزه حرفياً رعايت ايدنه چك . زين العابدين پارتيسيله ده اشربك مساعيه چالشيور . خلاصه ، ايشلر بولانديريله چق . »

§ عيى مکتوبك بر حاشيه سى واردر . شمدى اونى ده ، اوقويه لم : « حاشيه : بر قاچ دفعه در سويله ملك ايتديكم حالده اونوتيورم . مصطفى كمال پاشايه و طرفدارلرينه بر آ ز مساعد كورونملى كه كنديسى كمال امنيتله بورايه كله بيلسين . بوايشه فوق العاده اهميت ويريكز . كندى غزته لر منزله طرفدارلق ايدمهز . »

بو وثائق حقنده صرسي كلنجه ، دها زياده معلومات ويريم . شمديلك بوقدرى كافيدر . § على كمال بكك ، آماسيه ده ايكن هنوز خيردار اولمديغى عرض ايتديكم ، تعميمى ، مأمورينك وخلقك افكارى حقيقه تشته سوق ايتمش . هر برده ، اكسيك اولميان منفى روحلى كيمسهر ، در حال علميمده پروباغاندايه و فعاليتيه كچمشلر . بويولده كى منفى تظاهراتك وفعلياتك اك مهمى سيواسده حاضر لانغه باشلامش .

مساعدہ بیورورسہ کز ، بونی مختصراً تصویر ایدہم : داخلہ ناظری علی کمال بکک تعمیماً
ویردیکی امرک تاریخی اولان ۲۳ حزیران کونی ، سیواسدہ ، علی غالب بک نامندہ یر ذات ،
اون قدر رفاقتیلہ حاضر بولونیورمش . بو ذات ، استانبولدن ، معمورۃ العزیز والیسی اولہرق
کوندرلمش اولان ارکان حرب میرآلانی علی غالبدر . کویا ، ولایت مأمورین تالیہسی اولوق
اوزرہ ، برطاقم انسانلری دہ ، استانبولدن انتخاب ایتمش ، برابرندہ کوتوریور .

علی غالب کذرکاهندہ بولنان ، سیواسدہ توقف ایتمش . وظیفہ مخصوصہسی بولندیغنه شہہ
ایتمہ مک لازم کلن ، علی غالب ، اورادہ درحال قوتلی طرفدارلر بولمش . وظیفہ سنی حسن تطبیق
ایچون ترتیبات وتدایر آلمغہ باشلامش .

داخلہ نظارتک ، علیہمدہ کی امری کلیر کلز ، فعالیت باشلامش . سیواس سواقلرندہ
« بنم ؛ خائن ، عاصی ، مضر برآدام اولدیغنه دائر » دیوارلرہ یاقتلر یاپیشدیرلمش .

کندیسی دہ ، برکون ؛ سیواسدہ والی بولنان رشید پاشا مرحومک نزدیکہ کیدہرک ، داخلہ
نظارتک امرندن بحث ایتدکن صوکرہ ، سیواسہ کیتدیکم تقدیردہ حقمندہ تطبیق ایدہجکی
معاملہ بی صورمش .

رشید پاشا ؛ نہ یاسیلہ بیلہجکفی استیضاح ایتمش . علی غالب ، بن سنک یرندہ اولسم ،
درحال قوللرینی باغلار توقیف ایدرم وسنک دہ بویلہ یامہک لازمدر دیمش .

رشید پاشا ، بو ایشک بو قدر بسیط اولہجفنه ایٹانہ مہمش ، مذاکرہ خیلی اوزامش .
مذاکرہ اشتراک ایدنلر چوغالمش . . حتی بر قسم اہالی ویریلہجک قراری آ کلامق اوزرہ
طوبلاشمش . .

بوکون ، حزیرانک ۲۷ نجی کونیدر . نظرلرمزی ، تکرار تماس ایتمک اوزرہ بر آن
ایچون ، بو لوحہ دن آیرالم و آماسیہ بہ توجیہ ایدلم .

§ آیک یکریمی بشنجی کونی ، سیواسدہ علیہمدہ بعض مناسبتسز احوال جریانہ باشلادیغندن
خبردار اولدم . ۲۹ حزیران کیجہسی یاورم جواد عباس بکی چاغیردم و یارین صباح قرا کلقدہ
آماسیہ دن جنوبہ حرکت ایدہجکزد دیدم . بوحرکتتمزک کیزلی طوتیلہرق حاضرلانیلمسی ایچون
امر ویردم .

بر طرفندن دہ ، بشنجی فرقہ قوماندانی وارکان حربیہ ملہ ، محرم اولہرق ، ششو تدبیری
قرارلاشدردق : بشنجی فرقہ قوماندانی ، فرقہ سندن ، کزیدہ ضابط و افراددن مرکب و ممکن
اولدینی قدر قوتلی بر آتلی پیادہ مفرزہ سنی درحال اوکیجہدن باشلایہرق سرباعاً تشکیل ایدہجکدی .
بن ، ۲۶ حزیران صباحی قرا کلقدہ آرتداشلرملہ برابر اوطوموبیل ایلہ توقادہ حرکت ایدہجکدم .
مفرزہ تشکل ایدر ایتز ، توقاد اوزرندن سیواس استقامتنہ سوق اولنہجق وبتلہ ارتباط
آرایہجکدی . حرکتمز ، ہیچ بر طرفہ تلغرافلہ بیلدیرلمیہجک و ممکن اولدینی قدر آماسیہ دہ دہ
افشا اولنیہجکدی .

§ ۲۶ ده آماسیدن حرکت ایتدم . توقاده واصل اولور اولماز نلغرافحانه یی قونطورول آئنه آلدیره رق بنم مواصلتمک سیواسه وهیچ برطرنه بیلدیرله مسنی تأمین ایتدم . ۴۶ کیجه سنی اوراده کچیردم ، ۲۷ ده سیواسه حرکت ایتدم . اوطوموبیل ایله توقاددن سیواسه تقریباً آلتی ساعتدر .

سیواس والیسنه ، توقاددن سیواسه حرکت ایتدیکمه دائر آچیق بر تلغراف یازدم . امضاده ، اردو مفتشلیکی عنوانی استعمال ایتشدم .

تلغرافده بالاتزام ساعت حرکتی قید ایتشدم . فقط بوتلغرافک ، حرکتدن آلتی ساعت صوکره چکیلده سنی واو زمانه قدر هیچ بر صورتله سیواسه معلومات ویرله مسنی تأمین ایدم . جک تدابیری آلدیردم .

شیمدی ، افندیلر ؛ نظرلرمزی تکرار سیواسده ترک ایتدیکمز لوحیه عطف ایدم . علی غالب بك ورشید پاشا آردسندده حقمده تطبیق اولنه جق معاملهنك مناقشه سی محنه سنده .. مناقشه نك حرارتلی برصفحه سنده ، رشید پاشانك آله ، بنم توقاددن چکیلن تلغرافی ، ویررلر . رشید پاشا ، همان علی غالب بكه اوزاتیر . ایشته کنیدیسی کلیور ، بیورك ، توقیف ایدك ! دیر . رشید پاشا ، تلغرافده یازیلی اولان حرکت ساعتی کورونجه همان کنیدی ساعتی چقاریر ، باقار . . . افندم کلیور دکل . کیش اوله جقدر ، دیه علاوه ایدر .

بونك اوزرینه ، علی غالب ، بن توقیف ایدرم دیدمسه ، بنم ولاتم داخلنده اولورسه توقیف ایدرم دیمك ایستدم ، ده نجه ، حال اجتماعده بولنانلری برهیجان قاپلار . . . هپ بردن « هایدی اوله ایسه استقباله کیدم ، » دیهرك اجتماعه ختام ویررلر . . .

آنحقی ، اشراف ومتحیزان واهالی وعسکرله پارلاق بر استقبال احضار ایدم بیلمك ایچون بر آرز زمان قازانق لازم کلدیکنی ؛ حالبوکه حسابه ، بنم ؛ سیواس شهری مدخلارینه قدر تقرب ایتش اوله جغمی نظر دفته آله رق بنی ؛ مدخله یاقین اولان زراعت نمونه چقلنکننده ؛ براستراحته اماله ایدم جک چاره دوشونمشلر . والی پاشا قرارگاهك صحیه رئیس اولوب اولجه تشکیلات ایچون ، سیواسه کوندرمش اولدیغم طلیع بکی دعوت وبو وظیفه نك ایفاسنی اوندن رجا ایتش وتریبائی تأمین ایدر ایتز کنیدیسنك ده بزه ملاقی اوله جغمی سویله مش . . .

فی الحقیقه ، تام نمونه چفتلکی جوارنده ، قارشومزه چیقان براوطوموبیلک ایچندن ، طلیع بك کوروندی . اوطوموبیللردن ایندك ، چفتلکك حولیسندده اوطوردق . طلیع بك ، حکایه ایتدیکم وضعیتی برتفصیل ایضاح ایتدکن صوکره ، وظیفه سنك ، بنی بوراده بر آرز مشغول ایتك اولدیغمی سویله نجه ، درعقب آیاهه قالددم ، چابوق اوطوموبیللره وسیواسه دیدم !

بونك سببنی افاده ایدم . او آنده خاطرمه کلن شو ایدی : استقبال مراسمی یابه جغز دیه

طبيع بكي اغفال ايتمش اوله بيليرلر و حقيقتده عكسى بر ترتيب يايماق ايجون زمان قازانماق ايستيه -
بيليرلردى . اوطوموبيللره يېنىمك اوزره ايكن سىواس طرفندن ديكر براوطوموبيل يانمزه
ياقلاشدى . ايجنده والى پاشا واردى .

رشيد پاشا ، انندم برقچ دقيقه ده استراحت بيورولمى ديه سوزده باشلادى . ياريم دقيقه
دخى استراحتده احتياج يوقدر . درحال حركت ايده جكز وسن بيم يانمه كل ديدم .

— ايندم ، ديدى ، سزك يانكزه رؤف بك يېنىسون ، بن آرقه ده كي اوطوموبيللهده كليرم .
— خير خير ديدم . سز بورايه ..

بوسيط تدبيردن مقصد ، محتاج ايضاح دكلدر .

سىواس شهرينك مدخلنه وصولمزه ، جاده نك ايكي طرفى عظيم برغبله لق ايله دولمش ،
قطعات عسكريه وضع مخصوصنى آلمش بولونيوردى . اوطوموبيللردن ايندك . يورويه رك عسكرى
واهالىنى سلاملادم ...

بومنزله ، سىواسك محترم اهاليينك و سىواسده بولتان قهرمان ضابط و عسكرلر مذك بكا ،
نه قدر مربوط و محبتكار اولديغنى اثبات ايدن جانلى برشاهد ايدى ...

بناء عليه ، دوغرو قول اردو قوماندانلق دائره سنه كيتدم و در عقب معييله برابر على غالى
واونك واسطه اجرائيه سى اولديغنى آكلاديغم مفسدلى جلب ايتدردم . اونلره ياپديغم معامله ينى
ايضاح ايدرك ذاتاً ، كافى درجه ده ، يورغو نلغى موجب اولديغنه شبهه ايتديكم تفرعاتى اوزانماق
ايسته نم .

يانكز ، بر نقطه ينى ، اشارت ايتمكه اكتفا ايدم جكم .

افنديلر ؛ بو على غالب ، كوردىكي سوء معامله دن صوكره ، محرم بيانانى اولديغنى سويله رك
كيجه يانكز اوله رقى يانمه كلك ايستدى . قبول ايتدم . حركاتك ظواهيرنه اهميت ويرمه مكل كمزى
رجايله معموره العزيز ولايتنى قبول ايدرك كلكدن مقصدينك ، بيم نقطه نظر مه خادم اولمق بولنديغنى
وسىواسده توقى ، بكا ملاقى اولوب بالذات تعليمات آلمق ايجون اولديغنى ايضاح و بىك درلودليللره
اثباته چاليشدى و بى صباحه قدر اشغال ايتك صورتيله ، موفق دخى اولديغنى اعتراف ايتلى يم .

*
**

يواستده ، تشكيلات و طرز حركت حقه ده ايجاب ايدنلره تعليمات و يرد كدن
صوكره ، هيچ اويومه دن كچن $\frac{27}{38}$ كيجه سنك صباحنده بر بارام
كونى ، سىواسدن ارضروم استقامتده حركت ايدلدى .

§ بر هفته اق مشقتلى براوطوموبيل يولچيغندن صوكره ۳ تموز ۳۳۵
كونى اهاليينك و عسكرك جدا صميمى نظاھراتى ايجنده ، ارضرومه

مواصلت اولندی . حکومت مرکزیه نك محتمل منفی تبلیغاتی قونطورول وتوقیف ایچون بخاره قنالی اولان مهم مرکز زرده تدابیر و ترتیبات آلتماسی ایچون عموم قوماندانلره ، ۵ تموز ۳۳۵ تاریخده امر ویردم . [وثیقه : ۲۹]

قوماندان ، والی وولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتی ارضروم شعبه سیله تماسه کلندی . والی منیر بك ، استانبولجه عزل ایدلمشدی . حرکت ایتیموب ارضرومده قلمسی حقنده کی اشعارم اوزربنه هنوز ارضرومده بولونیوردی . بتلیس ولایتندن انفکاک ایدوب استانبوله کیتیمک اوزره ارضرومدن کچن مظهر مفید بکده عینی صورله ارضرومده بکا انتظار ایدیوردی .

بویاکی والی بکارله ، اون بشنجی قول اردو قوماندانی کاظم قره بکر پاشا ویرارمده بولنان رؤف بك ، ایزمیت متصرف سابق ثریا بك و قرارگاهه منسوب ارکان حربیه رئیس کاظم بك وارکان حرب خسرو بك ، دوقنور رفیق بك آرقداشلرمله جدی بر مداوله افکارده بولونمنی مناسب کوردیم . کندیلرینه عمومی و خصوصی وضعیتی و تعقیبی مجبوری اولان خط حرکتی موضوع بحث ایتیم . بو مناسبتله اك غیر مساعد وضعیتلری و عمومی ، شخصی مهالکی ، هر احتماله قارشی اختیاری ضروری اولان فداکارلنی ایضاح ایتیم . برده ، ملی غایه ایچون اورتیه آتیلاجقلرك ، بوکون احساسنی دوشونن یالکیز سرای ، حکومت واجنیلردر . فقط ، بوتون مملکتك اغفال ایدلمه سنی وعلیه چوریلکسنی ده احتمال داخلمده کورمك لازمدر . پیشوا اوله جقلرك ، هر نه اولورسه اولسون ، غایه دن دونه مسی ، مملکتده بارینه سیله جکلری صوك نقطه ده ، صوك نفسلرینی ویرنجیه قدر ، غایه اوغورنده فداکارلغه دوام ایدمه جکلرینه ایشك باشنده قرار ویرملری ایجاب ایدر . قیلرلنده بوقوتی حس ایتمه سنلرك تشبیه کچمه ملری البته اولادر . زیرا ، بو تقدیرده ، هم کندیلرینی و هم ده ملتی اغفال ایتمش اولورلر .

برده موضوع بحث وظیفه ، رسمی مقام و اونفورمه یه صغینه رق آل آلتندن قابل تدویر دکلدر . بو طرزك بر درجه سی اوله بیلیر . فقط ، آرتق ، اودور کچمشدر . علناً اورتیه چیقماق وملتک حقوقی نامنه یوکسک صدا ایله باغیرمق و بوتون ملتی ، بو صدایه اشتراك ایتدیرمك لازمدر .

بنم ، عزل اولندیغمه و هر درلو عواقبه محکوم بولندیغمه شبهه یوقدر . بنم ایله علناً تشریک مساعی ایتک ، عینی عواقبی شمیدین قبول ایتمکدر . بوندن بشقه ، موضوع بحث ایتدیگمز وضعیتک طلب ایتدیکی آدمک ، دیگر برچوق نقطه نظرلردن دخی ، مطلقاً بنم شخصم اوله سیله جکی کبی ، برادما موجود دکلدر . یالکیز ، هر حالده ، بو مملکت اولادندن برینک اورتیه آتیلماسی ضروری اولمشدر . بندن بشقه بر آرقداشی دخی دوشونمک ممکندر . یتکه او آرقداش ، بوکونکی وضعیتک کندیسندن طلب ایتدیکی طرزده حرکتیه موافقت ایتسون ! دیدیم .

بو بیانات وایضاحلندن صوکره ، شم التدارك قرار ویرمك موافق اوله میه جفندن بر مدت دوشونمک وخصوصی مداوله افکار ایدمه یلمک ایچون ، مذاکره ختام ویردیگمی ، بیان ایتیم .

§ تکرار اجتماع ابتدیکم زده ؛ ایشک باشنده ، بنم ، دوام ایتمی و کندیلرینک بکا معین و ظهیر اوله جقارینی بیان ایتدیلر . یالکیز بر آرقداش ، منیر بک ، جدی معذرته بناء بر زمان ایچون کندیسنک فعلی وظیفه دن عفونی رجا ایتدی . بن ، شکلا ، وظیفه و عسکر لیکدن استعفا ایتدکدن سوکره طبق شیمدی به قادار اولدینی کی مافوق قوماندان ایتم کی امر لریک ایفاسی ، موفقیت ایچون ، شرط اساسی اولدیغی ذکر ایتدم . بوجهت ، تماماً ، تصویب و تصدیق اولندقدن سوکره اجتماعه نهایت ویرلدی .

افندیلر ؛ استانبولده ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی مقامنده ، یکدیگریه خلف ، سلف اولان جوادوفوزی پاشالردن ، استخصارات صلحیه قومیسوینده چالیشان عصمت بکدن باشلایه رق ارضرومه کلنجیه قدر ، هر یرده تماس و مناسبتده بولندیغم قوماندان ، ضابط وهر درلو رجال و ذوات ایله بوراده ، ارضرومده ، یاپدیغم کی مذاکره لر و آکلاشمه لر یامشدم . بونده کی فائده تقدیر بیوریلور .

*
**

رضرومه مواصلتمک ایلک کونلرنده ، ارضروم قونغره سنک انعقادنی تامین ایچون اتخاذ تدابیر ایله اشتغاله اهمیت ویرلدی .

افندیلر ؛ ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه جمعیتک ، ۳ مارت ۳۳۵ تاریخنده ، بر هیئت فعاله وجوده کتیرمک صورنیله تشکل ایتیش اولان ارضروم شعبه سی ، طریزون ایله ده آکلاشه رق ۳۳۵ سنه سی

تموزینک اونجی کونی ارضرومده بر (ولایات شرقیه) قونغره سی عقدینه تشبث ایتدی . بنم هنوز آماسیه ده بولندیغم تاریخلرده ، حزیران ایچنده ، شرق ولایتینه مرخص کوندرملری ایچون تکلیف و دعوتده بولندی . ولایتلردن مرخص جلی ایچون اوناریچدن اعتباراً ، بنم ارضرومه مواصلتمه قدر واوندن سوکره ده ، بوخصوصده فوق العاده صرف غیرت ایتدی .

فقط ، اوکونلرک شرائطی ایچنده بویله بر مقصدک تأمیننده کی مشکلاتک بو بوککی سهولته تقدیر اولنور . قونغره نك یوم اجنماعی اولان ۱۰ تموز تقرب ایتدیکی حالده ، ولایتلردن ایجاب ایدن مرخصلر انتخاب واعزام اولونموردی .

حال بوکه ، بو قونغره نك عقدینی تأمین ایتک آرتق پک مهم اولمشدی . بوسبیلله ، طرفزدن ده جدی تشبثات آلتیق ایجاب ایتدی .

ولایتلرک هر برینه علنی اشعاراتده بولمقله برابر ، بر طرفندن ده شیفره تلغرافلره والیرله ، قوماندانلره ایجابی کی تبلیغاتده بولونیلدی . نهایت اون اوچ کون تأخرله مقدار کافی مرخص جلب وجمعه موفقیت حاصل اولدی .

§ افنديلر؛ فعاليت مليه اردو منسوبلرينك مظاهرتي وعسكري وملي فعاليتي هم آهنگ قيلمق خصوصي، مهمدي.

طربزوندهكي فرقه، وكالته اداره اولنيوردی. اصل قومانداني خالد بك يابوردده محتفي ایدی. خالد بكي ايكي نقطه نظردن اختفا كاهندن چيقارمق لازمدی. بری واك مهی؛ استانبوله دعوتك وبودعوتة عدم اجابتك قورقوله جق، اختفا ایديله جك ماهيته اولديغني ملته وبالخاصه اردو منسوبلرينه كوستره رك قوه معنويه يي يوكسلكتمك ايجاب ایدیوردی. ديكر سبب؛ ساحله مهم بر نقطه اولان طربزونه خارجك بر تساطلي وقوعنده اوراده كي فرقهك باشنده آتشين بر قوماندان بولنديرمق موافق ایدی.

بناءً عليه، خالد بكي ارضرومه جلب ايتديردم، كنديسنه بالذات تعليمات مخصوصه ويردكدن صوكره ايجابنده، درحال فرقه سنك باشنه كچمك اوزره ماحقه ده بولونمسي ايجون أمر ويرديردم. § بز بو ايشلرله مشغول اولوركن، بر طرفندن ده استانبوله حربه نظارتی مقامنده بولنان فريد پاشانك وبادشاهك، استانبوله عودتمی تأمين ايجون تمادی ایدن اغفالكار تلغرافلرينه ده برر صورتله جواب ويرمكله، اضاعه وقته مجبور بولونيوردق.

حربه نظارتی، استانبوله كل! ديور. پادشاه، اولاً تبديل هوا آل، آناتوليده، بر رده اوطور، فقط بر ايشه قاريشما ديه باشلادی. نهايت ايکيسي برلكنده بهممه حال كله ليك! دیدي. كله نم! دیدم. نهايت ۴ تموز ۳۳۵ كيجه سي، سرايله آچيلان بر تلغراف باشي مخبره سي ائساننده، بردنبره؛ پرده قپاندي ۸ حزيناندين ۸، تموزه قدر، بر آبدردوام ایدن، اويون ختامه ايردي. استانبول، نم، او دقيقه ده رسمي مأموريتمه ختام ويرمش اولدی، بنده عيني دقيقه ده ۴ تموز ۳۳۵ كيجه سي ساعت ۱۰.۵۰ صوكره ده حربه نظارتنه، ساعت ۱۱ صوكره ده پادشاهه وظيفه مأموره مله برابر سلك عسكريدن استعفا می مشعر تلغرافلری ويرمش اولدم.

كيفيت؛ طرفندن، اردولره وملته ابلاغ ايدلدي. بو تاريخدن صوكره رسمي صفت وصلاحيتدن مجرد اوله رق، يالكز ملتك شفقت وجوانمردلكنه كووه نرك واونك بيتمز فيض وقدرت منبعندن الهام وقوت آلهرق، وجداني وظيفه مزه دوام ايتدك..

بز، ۴ تموز كيجه سي استانبول ايله تلغراف باشنده قونوشوركن، بونی باشقه ديكله ينلرك وعلاقه دار اولانلرك ده بولنديغني تخمين ايتمك کوچ دكلدر.

او تاريخلرده واوندن صوكره كي زمانلرده، اك خفيف تعبيرله صافدللكلر بني مقتضای كياست وتديبر كوسترمكه چاليشمش اولانلر حقه ده، بر فكر ويرمش اولق ايجون، مساعده بيورورسه كز شو وثيقه يي عيناً اطلاعه كزه عرض ايتمك ايسترم.

قونیه دن
۹ توموز ۳۳
ساعت
۶

۱۴۰
۱۴۰

اوجنچي اردو مفتشلكي سر ياورلكنه

تلغراف و پوسته مدير عموميسي رفيق خالديك ايله قونيه واليسى جمال بك ، ٧ توموز كيجه سي ،
تلغرافله ما كنه باشنده مخبره ايتديلر . مخبره بك شو صورتله جريان ايتديكني خبر آلام .
« مصطفى كمال پاشا حضرتلرينك ايحايه باقيلدي . استانبوله كتيريله جك . جمال پاشا
حضرتلرينك ده حقنده ، ياييله جق معامله دردستدر . »
قونيه واليسى ده :

— تشكر ايدرم . ديديلر . »

مناسب صورتده پاشا حضرتلرينه عرض ايتمكزي رجا ايدرم .

ايكنجي اردو مفتشلكي شيفره مديري

حسن

في الحقيقه ، قونيه ده بولنان ايكنجي اردو مفتشي جمال پاشانك اون كون مدته ماذونا
درسعانه كيتديكندن درت كون اول خبردار اولش ومتحير قالمشدم .

جمال پاشا ايله صامسونه چيقيديغمن اعتبارآ ، مقاصد مليه ي تايمين ايچون تشريك مساعي
صدندنه وعسكري ، ملي ترتيبات وتشكيلات خصوصارنده مخبراتمز واردى . كنديسندن ،
اميد بخش ، مثبت جوابلر آلمشدم .

بسم ايله ، بو طرزده مناسبته كيرمش اولان بر قوماندانك ، كندى كندينه ، ماذونيت آلوب
استانبوله كيمه سي كار عاقل اوله مه مق لازم كليردى . بوسيله : ۵ توموز ۳۳ تاريخلى شيفره
ايله قونيه ده اون ايكنجي قول اردو قومانداني مير آلاى صلاح الدين بكه شو ايكي ماده ي يازدم :
« ۱ — جمال پاشانك اون كون مدته درسعاده حركتنك سبب حقيقيسي واضحاً وسريماً
اشعار بيورمكزي ،

۲ — ذات عاليكرك هيچ برسبب و صورتله اوراده كي قوانك باشندن انفكا ككر جائز

دكلدر . بوبانده فؤاد پاشا ايله ده خايله ايدرك اك منى احتماله قارشى تدابير آلكر الزمدر .
هر كون وضعيتكر حقنده قيصة معلومات ويرمكرى ، رجا ايدرم .
عنى شيفرەنك صورتى عنى تاريخده آنقرمده فؤاد پاشابه ده ويردم .

صلاح الدين بكك قونيه دن ٦ تموز تاريخنده ، يعنى رفيق خاله بكك قونيه واليسى جمال بككه
تلفراف باشنده قونوشدينى صرده ، ويرديكى جوابى شيفره تلفرافده « جمال پاشا ، استانبولده
بعض ذوات ايله تماس ايتك وعائله سيله كوروشمك اوزره اون كون مدته وكندى آرزوسيله
مأذوناً درسعاده كيتمشدر . » دنياكمده ايدى . [وثيقه : ٣٠ ، ٣١ ، ٣٢ ، ٣٣]

جمال پاشا كيتدى ، فقط كلهمدى . كنديسى چوق زمان صوكره على رضا پاشا قاينه سنده
حريه ناظرى كوره جكر .

§ مع التأسف ، بووضعيتك شاهدى اولان وكنديسنه قوتلك يانندن آيرلامسى توصيه اولنان
صلاح الدين بككده برمدت صوكره استانبوله كيتديكى خبر آلدق . جمال پاشاك كوسترديكى
بوسوء مثال اوزرينه ٧ تموز ١٣٣٥ تاريخنده ، شو عمومى تبليغاتده بولندم :

« ١ — استقلالزى محافظه اوغرنده تشكىل وتعضو ايتش اولان مى قوتلر ، هر درلو
مداخله ونجاوزدن مصوندر . دولت وملتك مقدراتنده ، اراده مليه حامل وحا كيدر . اردو ،
اشبو اراده مليه نك تابع وخادميدر .

٢ — مفتش وقوماندانلر ، هر هانكى بر سبيله ، قوماندان اسقاط ايدلكلى تقديرده
كنديلرنى استخلاف ايدمك ذوات توحيد مساعى اولته بيله جك اوصافه مالك بولونورسه
قومانداني نوديع فقط منطقه نفوذلرنده قاله رق وظائف مليه لرنى ايفايه دوام ايدمك جكردر .
عكسى تقديرده يعنى برايكنجى از مير وقعه سنه ميدان ويرم بيله جك كيمسه لك تعيينى حالنده ،
قوماندا اصلا ترك اولميه جق وبالعموم مفتش وقوماندانلر طرفندن ، امنیت واعتمادك سلب اولندينى
سرديله ، معامله واقعه رد اولنه جق وقبول ايدليه جكدر .

٣ — مملكتمى قولايقله اشغال مقصدينه معطوف اولمق اوزره ائتلاف دولترى طرفندن
واقع تضيقات نتيجه سنده ، حكومت هر هانكى برقطعه وتشكيلات عسكرىه ومليه مزى الغايه
أمر ويريرسه ، قبول وتطبيق ايدليه جكدر .

٤ — آمال وغيابه سى استقلال ملينك تأمينه معطوف اولان مدافعه حقوق مليه وردالحاق
جمعيترينك وتشبثاتك ضعف وانحلاله بادی اوله جق هر هانكى برتأثير ومداخله نى اردو ، قطعاً
منع ايدمك جكدر .

٥ — دولت وملتك تأمين استقلالى غايه سنده ، بالمله مأموربن ملكيه دولت ، مدافعه
حقوق مليه وردالحاق جمعيترينك اردوكى مشروع مظاهريدر .

۶ — وطنك هر هانكي بر منطقه سنه ، تعرض وقوعی حالنده ، عموم ملت ، مدافعه حقوقه آماده بولنديغندن بوكي حادثات وقوعنده توحيد اجرا آت ايچون در حال هر طرف بربريني اك سريع صورتده خبردار ايدرك وحدت حركات تأمين اولنه جقدر . »

بوتليغات آناتولو وروم ايلیده بولنان بالعموم اردو وقول اردو قوماندانلرينه وسائر ايجاب ايدنلره تبليغ اولمشدر .

§ بوتليغات عمومیه مزدن ، بش آلتی کون صوکره ، قواقدن ، (ق ۳ قوماندانی رأفت) امضالی ۱۳ تموز ۳۳۵ ده یازش برشيفره تلغراف آلام . تلغرافك متى عیناً شودر :

« استانبولدن برانکلیز کمیسیله ، حربیه دائره سی رئیس میر آلا ی صلاح الدین بك ، بنی تبدیل ایتك اوزره کلدی . بنم دخی عینی کمی ایله عودتمی نظارت آمر ایدیور . صلاح الدین بك ، مقصد داخلنده چالیشه جق . وضعیت عمومیه نظر آ قوماندانی مومی ایله دوری موافق بولدم و حربیه نظارته خطاباً استغافی ویردم . آریجه تفصیلات ویریم . سیواس استقامتنده حرکت ایدیورم . ۵ نجی فرقه قوماندانی عارف بك واسطه سیله آماسیه جواب ویریکنز . »

افندیلر ؛ اعتراف ایتلیم ، که بو طرز وطوردن بك ممنون اولدم . رأفت بكك بنمله اولان مشارکت افعالی استانبولجه معلوم . بواقعی مروج اولان برذات اونی تبدیله وهمده انکلیز کمیسی ایله کلنجه ، در حال ویرلسی طیبی اولان حکم ، بوزانك انکلیز نقطه نظرینه خادم اوله بیله جکنه دائر کندیسنه اعتماد ایدلمش اولمیسدر . بو حکم ، برظن مرتبه سنده اولسه دخی ، رأفت بكك قوماندانی تودیعده استعجال ایتهمسی ، هیچ اولمازسه بزمده نقطه نظر مزی آلمسی اقتضا ایدردی .

اعتماد ایدوب قوماندانی تودیع ایتدیکنه کوره ده ، هیچ اولمازسه برمدت اوندن آریلیوب وضعیت ونقطه نظر لر مزی تماماً تلقین ایده بیله جك قدر برابر چالیشمی و کندیسینی بزمه ارتباطه قویدقدن صوکره اوزاقلاشماسی معقول اولوردی ، مطالعه سنده بولندم . مع هذا ، آمر واقع قارشیسنده بر ایلیمش اولدیغمه کوره ایکی نقطه ده تسلی آرامقله اکتفایه مجبور ایدم . برنجیسی ؛ رأفت بكك تلغرافی متننده کی « صلاح الدین بك مقصد داخلنده چالیشه جق . » جمله سی ، دیکری ده ؛ رأفت بكك هیچ اولمازسه استانبوله کیتهمش اولمسی ایدی .

بو وضعیت اوزرینه ، « قوماندانلرك استانبوله کیتك خصوصنده اك كوچوك برغفلتلرينك بك بهالی اوله جفتی و پروغرا مزی حسن تطبیقه دوام ایده جک مزی » عموم قوماندانلره بیلدیرمك صورتیله هان نظر دقتلرینی جلب ایتدم . رأفت بکده عینی تاریخده (۱۴ تموز ۳۳۵) « صلاح الدین بكك ، قرار لر مزی حسن تطبیق ایلیه جکی بوراده کی رفقا زردنده بك زیاده تحسسانی موجب وقوت بخش اولمشدر . » جمله سنده احتوا ایدن برشيفره تلغراف کشیده ایتدیردم . صلاح الدین بكك کندیسنده عیناً شو تلغرافی چکدیردم :

۱۴ تموز ۳۳۵

آماسیهده بشنچی فرقه قوماندانلغنه

رأفت بکدر : زيرده کی تلغرافنامه یی موافق کورورسهک صلاح الدین بکه تودیع وابلغ
وانبا بیوریکز .

(مصطفی کال)

صلاح الدین بک افندی به : استانبولک محصور محیطندن ، مبارک سینۀ ملته کلکیز ورفهای
حمیتکیز ساحۀ عزم ووطنپرورینی تشریفکیز بویوک بر مسرتله قارشیلانندی . غایۀ مقدسه مرکز
تحصیلی اوغورنده سبق ایدمچک غیرت مشترکده جناب حق جمله مزی ظفریاب ایلیه جکدر .
کوزلریکزدن اوپریم .

(مصطفی کال)

اوچنچی اردو مفتشکی ارکان حربیه ریسی

میرآلای

هاظم

§ صلاح الدین بک حقنده ایلک شبهه و تردد ، ینه صلاح الدین بکک « مقصد داخلنده
چالیشه جغنی سویلیه رک اعتماد ایدن وهان قوماندایی تسلیم ایدوب سیواس استقامتنده اوزاقلاشان
رأفت بک طرفندن اظهار ایدلمش اولدی .
رأفت بکک آماسیهدن یازدینی بر تلغراف ، یالکیز صلاح الدین بک حقنده ترددی دکل ، دها
بر قاق نقطه به تعلق ایدن مطالعاتی ده اختوا ایدیوردی . مساعده بیورورسه کز عیناً عرض ایدیم :

آماسیهدن
۳۵-۷-۱۵

مستعجلدر
آسایشه متملقدر

۷۱۹

ارضرومده ق ۱۵ قوماندانلغنه

مصطفی کال باشا حضرتلرینه :

صلاح الدین بکی طائرسکیز . برنجه اورکده سی لازمه دوماولا کاتلم باشا تبریک وسیله سیاه

ملايم افاده لره كنديسيله مخبره به كبريشمليدر. حميد بك عزمي حقنده هنوز برشي يوق . فقط
محلنده ابقاسي ايجون تشبثانده بولونلدي . عزل اولنورسه بورالرده قاله جفني بك اميد ايتيورم .
مع مافيه تاثير ياييورم . بنم عودتم ايجون انكليزلرك ، حكومتي تضيق ايده جككري محقق . بن
وضعته كوره ايجانبه توسل ايدهرك بورالرده قاله جفني . انكليزلردن و بورادن كچن آمر يقاليدن
آ كلاديغمه كوره كاظم پاشانك وضعيتي دخي تهلكه ليدر . دائما اعتدالك كوزه تيلمسني و وضعيتك
آني اداره ايدلمسني تكرار توصيه ايدرم . (رأفت)

فرقه ه قومانداني

عارف

بوتلغرافنامه ده اسمي كچن حميد بك ، صامسون متصرفي بولونيوردی . حميد بك ، صامسونه
مواصلتمزك ايلك كونلرنده ، رأفت بك ، ماضيده كي حقوق و معارفه سي سبيله ، مقصده مشترك
داخلنده ، نهايته قدر ، زميله برابر ، فداكارانه چاليشه جق اوصافده بر آرقداش اولديغنه اعتمادی
بولنديني جهته ، بكا توصيه ابتدكي و بنم صدارته و خصوصي اوله رق ارکان حربيه عموميه رئيسي
جواد پاشايه وقوع بولان اشعاراتمله صامسونه كتيره بيلديكمز ذات ایدی .

بويله برذاتك ، ايركچ ، عزل اولنه جفته شبه وارمیدی؟ فقط رأفت بك ، « محلنده ابقاسي
ايجون تشبثانده بولونيولدی » دييور . هانكي محله ؟ كيملرك نزدنده ؟ كي تشبثانده بولندي ؟
صوكره ، عزل اولنورسه ، بورالرده قاله جفني بك اميد ايتيورم . مع مافيه تاثير ياييورم ! دييور ؛
زويه ، استانبوله مي كیده جك ، ناصل ؟ بوذات بوكونه قدر زميله چاليشميورمیدی ؟

بوتلغرافنده ، رأفت بك ، كنديسنك عودتي ايجون انكليزلرك ، حكومتي تضيق ايده جككري
محقق كورييور و وضعيته كوره ايجانبه توسل ايدرك بورالرده قاله جفني سويليور . حالبوكه وضعيت
معلوم ويايله جق شيئي بن كنديسنه ۷ تموز ۱۳۳۵ تاريخلي عمومي تعليماتمه بيلديرم :

(مذكور تعليماتك ايكنجي ماده سي) اوندن بشقه ياييله جق شي بوقدی .

رأفت بك ، انكليزلردن و بورادن كچن آمر يقاليلردن آ كلامش كه « كاظم پاشانك ده وضعيتي
تهلكه ليدر . » بونه ديمكدر ؟ صلابتيريني ، اك چوق محافظه ايتلري لازم كلن آرقداشلارك ؛
هر حالده رحمت اوقوميه جق كيمنسرك سوزلردن تهلكه لر تخيل ايتلري و بوني برقناغته سويللري
نيه دلالت ايدر ؟

رأفت بك ، تلغرافنك صوكنده ، بكاده درس ويرييور . « دائما اعتدالك كوزه تيلمسني »
و « وضعيتك آني اداره ايدلمسني تكرار توصيه ايدرم » دييور .

بوراده كي ، اعتدال كله سندن ، مقصديك نه اوله بيله جكنك تفسيريني ارباب اذعانه ترك ايدرم .
بكا آني اداره مي توصيه ايدن ذات ، بو توصيه يني ، بنم ويريديكم آمر و تعليماتي حسن تطبيق

ابدوب وظیفه‌سی باشندن آبرمیدن اول یامش اولسیدی ، دها صمیمی حرکت ایتش اولوردی ،
ظنندیم .

افندیلر؛ حمید بك ، [۱۴ تموز ۳۳۵] تاریخنده صامسوندن بکاشوقیسه تلغرافی یازمشدی :
« عزل اولندیغمی موثوقاً خبر آلام . شوو برایی کون ظرفنده ورودینه انتظار ایدیورم .
متعاقباً استانبوله کیده جکمی عرض ایلرم . »

رأفت بکک قوماندانی، ترك ایتش اولمسندن متأثر ایکن عینی کونده ، مهم بر نقطه‌ده کندیسندن
فداکارانه بر وضعیت مأمول ایتدیگمز دیگر بر آرقاداشک‌ده ، صانکه طبیعی شرائط داخلنده
بولونیورمشز کبی ، غیر قابل تفسیر بر ذهنت کوسترمکده اولسنه مطلع اولیورم .

حمید بک ۱۵ تموز ۳۳۵ تاریخنده ، شویله بر تلغراف یازلدی : « قرداشم حمید بك ، سزك
یریگزه ابراهیم ادهم بکک تعیین اولندیغنی خبر آلدق . رأفته یازدم و برلشرك بر ابرجه داخله
دوغرو کلکیزی رجا ایتدم . بیلیم هانکی ملاحظه امنیت ، سزه استانبوله کیتک فکری
تلقین ایدیور . بوندن ماعدا ، بز ، قیمتی آرقداشلمزی ، در سعادتن آناطولی به چکوب
چقارمغه و بو وجهله جدی وطن‌ورانی محروم آمال ایتهمکه چالیشیرکن ، سز بو حرکتکیزله ،
لااقل محصور بر محیطه کیریورسکمز . بز هیچ جائز کورمک . رأفته ملاقی اولیکمز . یاسیواس
جوارنده برلکده قالیرسکمز و یاخود مرفها بزم نزد مزه کلیرسکمز . جواب قطعی بکلرز .
[وثیقه : ۳۴]

بش کون صوکره [۲۰ تموز ۳۳۵] جانیک متصرفی حمید بکک صامسوندن کلن تلغرافی
شو ایدی : « بیزانسک متزاید رذالتلری قارشیسنده ، مأیوس اولان ملت ، شرقدن بر شعله
امید بکلیر .

بورالر و بوراده کلره اوپله خیالی شکل و وجودلر ویریورلرکه عجباً بر شی واری دیه ،
بن‌ده شبه‌لیورم . قیدسز لغمدن اوتانیورم .

فی الحقیقه او یومیورز . برشی یایمق ایستورز . فقط بوشیک شکل و نظریاتیه اوغراشدیغمزه ،
اوزون یوللر انتخاب ایتدیگمز قانعم . زمانک ، حاکم انتظاره تحمیلی یوقدر . مملکتک وضعیتی ،
دقیقه‌دن دقیقه فنا لاشیور . بناء علیه افکارمزی تلخیص ، افعالمزی تسریع اقتضا ایدیور .
بو خصوصده بنم خاطریمه کلن شودر :

عینی زمانده هر طرفدن ذات شاهانه به بر تلغراف چکلم . اون آیدنبری کوزی اوکند
وعلی الا کتر کندی آرزو وهوسی داخلنده جریان ایدن رذالتلر دلالیه زویه سور وکلنمکده
اولدیغنی کورن ملتک هر چه باد آباد مقدراتی آله آلمغه قرار ویردیکنی اخطار و قرق سکمز
ساعت ظرفنده ، ملتک اعتمادینی حائز بر قاینه تشکیل و مجلس مؤسسانک دعوتی تحت قراره
آلندیغنی تقدیرده ، نه کندیسنی ونه‌ده حکومتی طانییدیغمزی علاوه ایدم . بونده هیچ برمشکل
یوق ، عنعنوی بویون قیرمقدن متأثر اولیان ملت ، بز یورویهلم ، آرقه‌مزدن کلسین افندیم . »

بش لون اول، عزل اولنديني تقديرده استاسوله كیده جکني، عرض ایدن جانیک متصرفنک بوتلغرافني، برآز مهورانہ يازلمش اولمغله برابر، قرار و فعالیت تلقین ایدر بر ماهیتده بولدیغکزی تخمین ایتک ایسترم .

متصرف بك ، ملتك برشله امید بکلدیکی یرده ، عجباً برشی وارمی ديه شبهه لیور . بزى ، نه یایمق ایستدیکنی بیلمهین ، شکل ونظریانله اوغراشان شاشقینلر ظن ایدیور . افکاری تلخیص ، افعالی تسریع ایچون یاسیله حق شیئی ده سویلیور . اگر بوندن سوکره بوتون نقطه نظرلرنده کی عدم اصابتی تبارز ایستیرن چیرکین برفکری اظهار ایتسه یدی ای ایدردی . افندیلر ، تاریخ ، « عنعنوی بویون قیرمقدن متأثر اولیان ملت ؛ بز یورویم ، آرقه مزدن کلسین ! » فکر واجتهادنده بولنانلرک دوچار اولدقلری عاقبتلر وعقوبتلرله دولودر . اداره آدملرینک ، بالخاصه ملت آدملرینک ، بویله سقیم ومردود ذهنتلرله اصلاً قاپیلمه ملری لازمدر . حمید بك ، بوتلغرافنده ، بزم ، رأفت بکله برابر داخله چکیلمسی خصوصنده کی اشعارمزه اصلاً تماس ایتیمور .

§§ حمید بکک بوتلغرافنه ۲۱ تموز ۳۳۵ تاریخنده ویردیکمز برجاوبده : (انشاءالله) هرشی اوله جقدر . یالکیز ، ملتك اعتمادینی حائر برقایینه تشکیل ایتک ایچون اولا اوقایینه نک استناد ایدیه بیک برقوتی وجوده کتیرمک لازمدر . اوده ، ولایات شرقیه قونغرمسنگ واونی متعاقباده ، سیواس عمومی قونغرمسنگ انعقادیه اولاجقدر . « دبک .

§ افندیلر ، اوچنجی قول اردویه ، بومناسبتله رأفت وصلاح الدین بکله تکرار تماس ایتک ایجاب ایدیور . وسیله شودر :

انکلیزلر ، سیواسه برطابور کوندره جکلرینی اشاعه ایتدیلر . هر احتمال قارشى سیواسه کلن مختلف استقامتلر اوزرنده ، تدابیر عسکریه آلدیرمق لازم کلدی . بومناسبتله آماسیه ده بولنان بشنجی فرقه قوماندانلغنه ، ۱۸ تموز ۳۳۵ تاریخنده ، ویردیکم برأمر متننده ، هنوز آماسیه ده بولنان رأفت بکله عائدده شو جهلر واردی : « کیفیت حقنده رأفت بکک اهمیتله نظر دقتی جلب اولنور . احتمال که رأفت بك بویله بروضعیتی نظر دقته آلهرق شیمیدیلک آماسیه ده قالمی ده ترجیح ایدر . »

بشنجی فرقه قوماندانک ۱۹ تموز ۳۳۵ ده ویردیکی جاوبده ، جالب دقت شو جهلر واردی : « صلاح الدین بك الان صامسونده در . شیمدییه قدر کندیسيله تماس ایدمه دیکم کبی هیچ برمخبره جدیه ومهمه جریان ایتهمش اولدیغندن میر مومی الهک فکر وقناعتک نه مرکزده اولدیغنی بیله میورم . »

« فقط - رأفت بك - ایجابنده انکلیزلره مقاومت ایدمه جک قدر جرأت کوسترمیه جکنی احساس ایتشدی . »

د رافت بك ۱۸ تموز ۳۳۵ ده سيواسه حركت ايتدی . « [وثيقه : ۳۵]

§ بونك اوزرينه رافت بكه شو شيفره يي ويردبردم :

۱۹ تموز ۳۳۵

شيفره
ذاته مخصوصدر
عدد
۱۵۱

آماسيه ده بشتجي فرقه قوماندانلغنه

سيواسده اوچنجي اردو صحنه مفتشي مير آلاي ابراهيم طليح بك افندي :

رافت بكه در : صلاح الدين بكه تلهگرافي ويرديكز مي ؟ مومي اليه آرقداشمزك قناعت قطعيه لرينك مطلقا تثبيت ايدلسي و چونكه تردد و يا خود ايكي جهه لي اداره كي موجب فلاكت بروضعيته هيچ بروجله تحمل و نماشات اولونماسي ، بروجيئه وطنيه اولديفندن بوخصوصده ، اوت و يا خاير طرزنده كنديسندن سوز آلتاسي واوكا كوره برقرار ويرلسي الزمدر . سرك براقديفكز نقطه دن باشلامق ، كنديلري ايچون يكانه پروغرامدر . شيمدي به قدر همان برهفته اولديني حالده هيچ برقطعي معلومات آلتامسي واستانولدن آلتان بر معلومانده مومي اليه حقنده محكم برقناعت كوستريله مسي و حر كتندن اول صادق بكه خفي بر تماس و خصوصيتندن بحث و شكايه ايدلسي بوتلهگرافيك يازلمسني سائقدر . بوني و بونك عواقبي بالخاصه سرك تقدير و حل ايتمكز لازمدر . زيرا هر هانكي بر محفل اهاايله ، سويله جي ياكلش و غايه مليه به مغاير برك سوزك دخي ، حصوله كتيره جي تاثير معكوسي و بونك احداث ايلمه جي وضعيتي شمهديدن دوشونمك كافيدر . (مصطفى كال)

اوچنجي اردو مفتشكي اركان حريه رئيسي :

مير آلاي

عظيم

§ بالكر ، بوتلهگرافمه دكل چوق شيئه جواب اولان رافت بك بوتلهگرافي عينا عرض ابدجكم :

ارضر و مده اوچنچی اردو مفتشلیکی و کیلی کاظم قره بکر پاشا حضرتلرینه

۱ — مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه : تاغرافکنزی صلاح الدین بکدن آرلدقدن صوکره آلدیغم ایچون کندینه ویره مدم . صلاح الدین بکی هر کس کی سزده بک اعلا طایرسکیز . متردد طبیعتلی برذات . اون کوندن فضله بو منطقه ده قالمه مق نیتیه کلش . آز قالدی قوماندایی آلمه دن کری قاجه جقدی . کندیسنی تأمین و تطمین ایدرک وظیفه وطنیه سنی خاطر لاندیم . مملکتنی هر حالده سوه رو فقط و قسز اجرا آته کله مز . آشاغی یوقاری والی رشید پاشا دن بر آزدها ایی . ۱۳ نجی قول اردودن کچن اسلحه دن معلوماتدار اولدینی کی بو ایشک تسویه سی ایچون استانبولده دخی چالیشمش و موفق اولمش . بورایه انتخابی جواد پاشا طرفندن اولمش . بناء علیه مقصده مضر اوله مز و هیچ بر محفل اهالی ده غایه مفایر تک بر سوز سویله مز . بالعکس مقصد داخلنده و فقط ساکت بر صورتده چالیشمینی وعدایتدی . صادق بکله مناسبتی حقنده ویریلن معلوماته اینانه میورم . ذاتاً ، آلدیغمز خبرایی توثیق و معین بر پروغرام تنظیم ایتمه دن چالیشمق قوتلرک ضیاعنی موجب اولیور . شرق احوالی حقنده ، بکا ، ویردیککز معلوماتده آلدیگمز مبالغه لی خبرلره قابیلیمه مش اولسه یدیکز ، احتمالکه بن وضعیتی دها آئی اداره ایدر و قوماندایی ترکه مجبور قالمزدم . رأساً قرار ویره جک انسانلرک ، حقیقی وضعیتی بیلملری لزومنی سزده تقدیر بیورورسکیز . بناء علیه صلاح الدین بکی مقصد سز بر صورتده اور کوتلک و خایر دیدر تمکله نه چیه جق . ذاتاً او قاجغه حاضر . برینه عجبا کیم کله جک . أمرلریککز قیصه و صریح اولسنی رجا ایدرم . صلاح الدین بک حقنده کی تلغرافکنزی لطفاً بر دها اوقویکیز . فورطنه ایله باشلا یوب سکونت ایله ختام بولان بو تلغرافدن قطعی مقصد کنزی چیقاره مدم . مع مافییه بر قاج کونه قدر صلاح الدین بک سامسوندن عودت ایدیور . کندیسيله کوروشه جکم . هر حالده مومی الیهی موافق بر طرزده مقصد داخلنده اداره ایچون اتخاذ تداییر ایدیورم .

۲ — سامسونه چیقاریلان طابورک ، بوراده کی هندلی مسلمانلری ، دکیشدیرمکله برابر بالخاصه سیواسده بولندینی ظن استدکاری ذات طایلرینه قارشیی بر تهدید مقصدیه چیقاردلینی ، انکیزلره تماسده آکلادم . بی استانبوله کیتمه ک اقتناع ایچون ، قواقده بولندیغم زمان برانظین بیکباشیسی کلدی . انکیزلره کوستردیکم مقاومتدن استفاده ایدرک و فقط ذات طایلرینی دوچار ضعف ایتمک ایچون بی آلدیردقلرینی آچیقندن سویله دی . ذات طایلرینک دیکر مسندی

كاظم پاشا ايمش، بناء عليه كاظم پاشا، انگليزلك اصراري موجب اوله جق ظاهري رسيب و برمه مليدر. فريد پاشانك استعفا سي هنكامنده كاظم پاشاي و كالته تعيين ايتسي استانبوله كيلردن بر قسمنك فنا بر مقصدي اولديغني كوستريور. فقط انگليزلك اصراري قارشيسنده برشي يابه مزلر. كاظم پاشانك و كالته تعيين ده صلاح الدين بكك صادق بك حسابنه بورايه گلديكنه دليلدر.

۳ — بنم استانبوله جلم ايچون انگليزلك صورت رسميه ده استانبولي تضيق ايتلري بك محتملدر. چونكه بنم ايله انگليزلك آراسنده صورت رسميه ده بر مجرا وار (!) بو تضيق آرتارسه صلاح الدين بكي مشكل برو ضعيتده براقامق ايچون ايزيمي غائب ايده جكم.

۴ — حميد بكك تبديلي شايه سي هنوز تحقيق ايتدي. مومي اليهك محنده ايقاسي ايچون كرك صلاح الدين بك [*] و كر كسه انگليزلر استانبوله مراجعت ايتديلر. مومي اليهك تبديلي تشبثي داخله نظارتي ايله غوغا ايتسي نتيجه سيدر. صلاح الدين بكك يرينه، قونيه به سداد بكك كلديكي دخي دوغرو دكلدر. هر نه قدر تكميل قوماندانلرك تبديل ايديله جكني استخبار ايتديكني مومي ايله يازيور سه ده، كاظم پاشانك و كالته تعييني بونك عكسني كوستريور.

۵ — سيواس قونفره سي حقنده صدارتدن دوغريجه ولايتله تبليغ اولنان ۲۰ تموز ۳۳۵ تاريخلي تلغرافنامه يي كورد يكمزي؟ قره حصارده كي فرقه قومانداني بو قونفره به مرخص انتخابي ايچون بورالره بياننامه نشر ايتش. بو طرز حركتي موافق بوليورميسكز؟ آلمان صلحي و شرقده كي سكونت، وضعيتك انكشافنه انتظار آ، بزم ده، احتياطكار بولمق لغمزي ايجاب ايتدير ميورسي؟ شخصم حقنده هيچ بر انديشه م اولديغني آرتق آ كلامش سكزدر (!) يالكز، قرار سز و پروغرام سز حركتله مقصدي اخلاص ايدم جكمز. يا احتياطكار اولم و يا خود همان ايشي آچيفه اورالم. فقط ايكي سندن بريني يابه لم. سيواس قونفره سندن حال حاضرده بر فائده اميد ايتديرميسكز؟ بوكونكي وضعيته نظراً بو قونفره نك سيواسده و علني بر طرزده يابلمسني تهلكلي بوليورميسكز؟ جنوب استقامت لردن سيواسه كله جك بر ضربه بالخاصه بو ولايت اها ليسانك قانسزلتي سبيله آنا طولوي ايكي به آييرير و بك تهلكلي اولور. بونك ايچون بو ولايتك، صوك زمانه قدر عادتاً بي طرف كورونمسي بك زياده حائز اهميتدر. بو قونفره نك مطلقاً عقدينه لزوم وارسه آلد يكمز خبرله نظراً، مرخصلرك ورودي ممكنسه عجباً بونك شرقده بر محله ده عقدي ده موافق اولمزي؟

۶ — سيواس و آماسيه شهرلري خلقي بك ملوث، قضالرده، كويلرده خلق بونلره نظراً بك چوق ايي. في مابعد اوكا كوره تنظيم مساعي ايدم جكم.

۷ — استانبولدن آلد يغم خبرده بوراده كي حركات مليه نك هيچ بر فرقه و يا خود بر شخصك آمال مخصوصه سني تظمين مقصديه اولميو ب صرف سلامت و استقلال ملينك تأميني فايده سنه [*] ديكر صلاح الدين بكدر.

معطوف اولدینی حقنده ، طرف عالیبردن ، بریانه نشری صورتیه انکیزلرک تسکینی توصیه اولونیور . بوکا لزوم کورولدیکی حالده ، بن بونک طرف عالیبردن بریانه شکنده دکل بلکه اضروم قونفره سنک مقررانه ادخالاً نشری موافق اوله جغنی ظن ایدیورم .

۸ -- آژانسلر، مجلس مبعوثان انتخابندن بحث ایدیورلر . بوخصوصده نه دوشونیورسکز .
(رأفت) اوچنچی قول اردو ارکان حربیه رئیسی

ذکی

§ بوتلغرافه و بردی کمز جوابی ده عیناً ذکر ایتمکه اکتفا ایده جکم .

شبقره

ضابط معرفتله کشیده سی

مجله در

۱۷۱

۳۳۵-۷-۲۳

سیواسده اوچنچی قول اردو ارکان حربیه رئیسی ذکی بکه

رأفت بك افندی به :

۱ — صلاح الدین بك حقنده کی تلغرافی بردفعه ده او قومق اوزره آرادم . فقط بولونه میور . خاطر لادیغمه کوره میر مومی الیه حقنده بحث اولنان خصوصات استانبولدن بیلدیرلمشدی . هر آلتان خبری ، آرزو ایدیلدیکی وجهله توثیق ، نادرآ میسر اولور . شرق احوالی حقنده آلدیغمز معلومات ، مبالغه دن عاری اولماق له برابر ، بزه ، یا کلس برخطوه آتدیرمش دکدر ، قناعتمده بم . مقرر اتمزده ، یالکیز شرق حادثاتک تجلیانی اساسنه استنادله اکتفا ایدلمش دکدر . تشکیلات ملیه به وسعت و عضویت و برمک ، قونفره لرله آمال ملیه بی تمثیل ایتدیرمک ، اردوی تشکیلات ملیه به مظاهر بولندیرمق ، مقصد ملیتک ضیاعنه میدان ویرمه مک ایچون قوماندا ، سلاح مسائلنده ، معلوم قطعی قراری ویرمک خصوصاتنده ، بایلدیغندن بشقه درلو ودها متائی داورانق ، عجباً بو کونکی ثمره بی ویرمه بیلیرمیدی ؟ هر حالده وضعیت حاضره ، جمله نک ممنونیتی موجب درجه ده در .

۲ — کاظم پاشانک وکالته تعیینی بك مناسب اولمشدر . انکیزلرک اصرارینی موجب ظاهری برسب ویرمه مکه چالشیور . فقط سلاح مسئله سی و طریزونه اخراجه ممانعت کیفیتنده مسامحه کار داورانه میه جغمز آشکاردر . حالبوکه بوسبیلر انکیزلرک البته خوشنه کیتیمه جکدر .

۳ — انکلیزر ، ہم استانبولہ جلم خصوصندہ فوق العادہ اصرار و حکومتی صوک درجہ تضیق ابتدیلر . حکومت وذات شاهانہ ایلہ ، ماکنہ باشندہ ، کونلرچہ دوام ایدن مخبراندہ ، بوجہت پک آشکار بنیلدیرلدی . بو مخبرات ، ملاقاتزدہ منظور عالیلری اولہ جقدر . فقط ، مسلکدن استغفا ایدنچہ اصرار ختام بولدی . بوکا قیاساً ، ذات عالیکز حقندہ دہ ، استعفادن صوکرہ بیوک اصرار مأمول ایتیم . مع هذا عکسی تقدیردہ دخی ، ایزیکیزی غائب ایتکدن ايسہ ، صلاح الدین بکک مشکل وضعیتہ کیرمسنی ترجیح ایدرم . بورادہ خالد بک حقندہ ، حکومت وانکلیزر ، کاظم پاشایہ چوق اصرار ابتدیلر . کاظم پاشا برشی پاپیلہ میہ جغنی سویلہ مکدہ اصرار صورتیلہ ، الیوم خالد بک ، غیر رسمی ، فرقه سنہ صاحب بولونیور .

۴ — حمید بک ، صوک برتلغرافیلہ ہیمزدن دہا سربیع حرکت آرزوسنی اظہار ایدیور . شیمدیلک تعدیل اولندی .

۵ — سیواس قونغرہ سی حقندہ کی تلغرافی ہنوز کورمدم . فی الحقیقہ بعض یرلردہ مثبت وبعض یرلردہ منفی افراطکارلق کورولیور . شہسز وضعیتہ کورہ مشمر حرکاتدہ بولنہ بیلہ جک صورتدہ احتیاطکار حرکت طرفداری ہم . عموم ایچون قطعی و صریح بروغرام ، بوکون انعقادہ باشلایان ارضروم قونغرہ سی مذاکراتدن چیقہ جقدر .

سیواس قونغرہ سندن پک چوق فائدہ بکلم . بوکون دکل ، سیواس قونغرہ سی ایلک موضوع بحث اولدینی کون دخی ہر طرفدن وبالخاصہ جنوبدن برضربہ ورودینی اغلب احتمال کوردیکم وبوسیلہ مدافعہ تدابیری ضمنندہ رجادہ بولندیغم درخاطر بیوریور . مع هذا ، ارضروم قونغرہ سنک دوام انعقادی اٹناسندہ ، سیواسہ ورود ایدہ جک مرخصلرک مقدارینہ وارضروم قونغرہ سنک یاپہ جنی تأثیراتلہ حادث اولہ جق وضعیتہ کورہ دہا عملی وأمین بر صورت دخی دوشونولور .

۶ — تنظیم مساعی خصوصندہ کی نقطۂ نظر برادریلری پک مصیدنر . مع هذا شہر لیلری دہ ملی حس وتأثیر آلتندہ طومتقدن خالی قاننیہ جغنی امید ایدرم .

۷ — حرکات ملیہ نک غایہ ومقصدی ، قونغرہ معرفتیلہ تعمیم اولنہ جق بیاننامہ لرلہ ، تصور بیوردیغکیز وجہلہ نشر اولنہ جقدر .

۸ — مجلس مبعوثان طوپلانمیلدر . فقط استانبولہ دکل ، آناطولودہ . بو خصوص قونغرہ دہ تذکرو بونک اوزرینہ تشبث ایدیلہ جکدر . جملہ کوزلریکزدن اوپرز قردہ شم .

(مصطفی کال)

اوچنجی اردو مفتشاکی ارکان حربیہ رئیس

میر آلی

کاظم

فندیلر ؟ عسکرلکدن استعفا می متعاقب ، ارضروم خلقنک بلااستنا و « ولایات شرقیه مدافعه حقوق ملیه ، جمعیتک ارضروم شعبه سنک ، حقمده بک بارز بر صورتده کوستردکری اعتاد و صمیمیتک ، بنده ، براقدینی اونوتولماز خاطره یی ، بوراده ، علناً ذکر ایتکی بروجیه عد ایدرم .

جمعیتک ارضروم شعبه سنکدن آلدیغم ۱۰ تموز ۳۳۵ تاریخی تذکره ده ، « جمعیتک باشنه کچمه می وهیئت فعاله ریاستنی قبول ایتهمی تکلیف ایدیورلر و برابر چالیشمق اوزره تعین و تفریق ایتدکری بش ذاتک اسمارینی بیلدیریورلردی . »

بویش ذات ؛ رائف افندی ، متقاعد بیکباشی سلیمان بک ، متقاعد بیکباشی کاظم بک ، آل یایراق غزنه سی مدیری نجائی بک ، طورسون بک زاده جواد بک ایدی . بحث ایتدیکم تذکره ده ، رؤف بکده هیئت فعاله ریاست ثانیه لکنه انتخاب ایدلیدیکی بیلدیریوردی . [وثیقه : ۳۶]

بوتاریخلرده ، ارضروم شعبه سی هیئت اداره سی رئیس رائف افندی و اعضا ؛ حاجی حافظ افندی ، سلیمان بک ، مقصود بک ، مسعود بک ، نجائی بک ، احمد بک ، کاظم بک و کاتب جواد بک ایدی .

ارضروم شعبه سی ، استانبولده کی مرکز اداره ریاسترینه ایصاله چالیشدقاری برتلفرافله ، « مرکز عمومی نامه بیان رأی و مطالعه ایلک صلاحیتک ، بکا ویرلکیکنک تلفرافله اشعارینی » ده رجا ایتدیلر . [وثیقه : ۳۷]

بوندن بشقه ، بزم ، ارضروم قونفره سنه کیرمه مزی تسهیل ایچون ، قونفره یه ارضروم منلی اوله رق انتخاب ایدلمش اولان متقاعد بیکباشی کاظم و طورسون بک زاده جواد بکر مثلکدن استعفا ایتدیلر .

افندیلر ؛ معلوم حالیری ، اولدینی وجهله ارضروم قونفره سی ۳۳۵ سنه سی تموزینک ۲۳ نجی کونی بک متواضع بر مکتب سالوننده انعقاد ایتدی . ایلک کونی ، بنی ریاسته انتخاب ایتدیلر . قونفره هیئتی وضعیت و بر درجه یه قدر ، نقطه نظر حقنده تنویر ایچون وقوع بولان بیاناتمه :

« تاریخ و حادثاتک سوقیله ، بالفعل ایچنه دوشدیکمز قانلی و قره تهلیکه لری کورمیه جک و بوندن مهیج اولیه جق هیچ بروطنیورک تصور ایدله میه جکنه ، اشارت ایتدم . متارکه احکامنه مخالف اوله رق پاییلان تجاوز و اشغاللردن بحث ایتدم .

تاریخنک ؛ بر ملتک وارلقی و حقنی هیچ بر زمان انکار ایدمه میه جکنی ، بناء علیه ، وطنمز ، ملتمز علیهنده ویریلن حکملرک محقق محکوم افلاس اولدینی سویلدم .

وطن وملتک مقدساتی تخلص وحمایه خصوصنده ، صوك سوزی سویلیه جك وبونك حکمنی تطبیق ایندیره جك قونك ، بوتون وطنده برالكتریق شبکهسی حالنه کیرمش اولان ملی جریانك، روح جلادتی اولدیغنی افاده ایتدم .

قوة معنویه نك تقویه سنه مدار اولق اوزرده بوتون مظلوم ملتلك مقصد ملیرینه واصل اولق ایچون - ایچنده بولندیغمز نارینه کی - فعالیتلرینه دائر موجود بعض معلوماتی خلاصه ایتدم . ومقدراته حاکم ، بر اراده ملیه نك ، آنجق آناتولودن ظهور ایدیه بیلجکنی تصریح ایتدم واراده ملیه یه مستند برشورای ملی تأسیسنی وقوتی اراده ملیه دن آله جق بر حکومتک تشکیلی، ایلك هدف مساعی اوله رق کوستردم . [وثیقه : ۳۸]

§ افندیلر ، ارضروم قونفره سی ۱۴ کون دوام ایتدی . محصله مساعیسی ، تثبیت ایتدیکی نظامنامه وبونظامنامه محتویانی اعلان ایدن بیاننامه ده کی مندرجاتدن عبارتدر .

بونظامنامه وبیاننامه محتویاتندن ، زمان ومحیطک استلزام ایندیردیکی بر طاقم نالی وصورى مطالعات وملاحظات زائده طى اولنه رق تدقیق اولنورسه ، برطاقم اساسلی وشموللی پرنسیپلره وقرارلره دسترس اولورز .

مساعده ، بیوروورسه کز ، بو پرنسیپلرک وقرارلرک بنجه ، ده ، اوزمان ، نه اردن عبارت تلقی ایدلمش اولدیغنی اشارت ایدیم :

(۱) حدود ملیه داخلنده بولان بالجه اقسام وطن برکلدر . یکدیگرندن انفکاک قبول ایتمز . [بیاننامه ، ماده ۶ . نظامنامه ، ماده ۳ ک تفصیلاتی . نظامنامه وبیاننامه نك برنجی ماده لری مطالعه وتدقیق بیورولسون]

(۲) هر درلو اجنبی اشغال ومداخله سنه قارشى و عثمانلی حکومتک انحلالی حالنده ملت متحداً مدافعه ومقاومت ایدجکدر . [نظامنامه ، ماده ۲ و ۳ ، بیاننامه ، ماده ۳]

(۳) وطنك واستقلالک محافظه وتأمیننه حکومت مرکزیه مقتدر اوله مدینى تقدیرده ، تأمین مقصد ایچون ، بر حکومت موقته تشکل ایدجکدر . بو حکومت هیئتى ، ملی قونفره جه انتخاب اولنه جقدر . قونفره منعقد دکلسه ، بوانخابی « هیئت تمثیلیه » یاه جقدر .

[نظامنامه ، ماده ۴ ، بیاننامه ، ماده ۴]

(۴) قوای ملیه یی عامل واراده ملیه یی حاکم قیلمق اساسدر . [بیاننامه ، ماده ۳]

(۵) عناصر خرسیتیانییه حاکمیت سیاسییه وموازنه اجتماعیه مزى مخلص امتیاز اعطا اولنه ماز . [بیاننامه ، ماده ۴]

(۶) ماندا وحمایه قبول اولنه ماز . [بیاننامه ، ماده ۷]

٧) مجلس ملینک در حال اجتماعی و اجرا آت حکومتک مجلسک مراقبه سنه وضعی تأمین ایتمک ایچون چالیشیه جقدر . [بیاننامه ، ماده ٨]

§ بو پرنسیپلر و بوقرارلر مختلف شکلدرده کورولمشلر سده ، اصلا ماهیت اصلیه لرینی دکیشد بر مکسزین ، امکان تطبیق بولمشلر در .

افندیلر ، بز ، قونفرده خلاصه استدیکم بو قرارلری و بو پرنسیپلری تثبیه چالیشیرکن ، صدراعظم فرید پاشاده آژانسلرله برطاقم بیانات نشر ایدیوردی . بویانانه ، صدراعظمک ، ملت ی ژورنالی دینسه سزادر . ٢٣ تموز ١٣٣٥ ناریخی آژانسله ، صدراعظم دنیا یه شونی اعلان ایدیوردی : « آناتولوده اغتشاش ظهور ائدی . قانون اساسی یه مخالف اوله رق مجلس مبعوثان نامی آئنده اجتماعات وقوع بولیور . بوحرکتک ، مأمورین ملکیه وعسکریه طرفدن منعی ایجاب ایدر . » § بوکا قارشی ایجاب ایدن تدابیر آئندی و مجلس مبعوثانک اجتماعه دعوتی طلب اولندی . [وثیقه : ٣٩]

آگستوسک یدنجی کونی قونفره اجتماعنه ختام ویریرکن ، قونفره هیئته : « اساسلی مقررات اتحاد اولندیغنی وجهانه ملتزمک موجودیت و برلکنک کوسترلدیکنی » سویلدم و « تاریخ ، بو قونفره مزى آئدر و بویوک بر اثر اوله رق قید ایده جکدر . » دیدم . [وثیقه : ٤٠]

سوزلرمده اصابتسزلك اولدیغنی ، زمان وحدثاتک اثبات ایتمش اولدیغنه قانعم ، افندیلر . § ارضروم قونفره سی ، نظامنامه موجبجه بر هیئت تمثلیه تشکیل ایتشدی . جمعیتلر قانوننه توفیقاً علم و خبر اعطاسی ضمننده ، ارضروم ولایتی مقامنه ویریلن ٢٤ آگستوس ١٣٣٥ تاریخلی بیاننامه ده ، هیئت تمثلیه اعضاسنک اسم وهویتلری ، شوصورتله مندرج دی :

مصطفی کمال پاشا	سابق اوچنجی اردو مفتشی ، عسکرلکدن مستعفی
رؤف بک	بحریه ناظر اسبقی
رائف افندی	سابق ارضروم مبعوثی
عزت بک	سابق طربزون مبعوثی
ثروت بک	سابق طربزون مبعوثی
شیخ فوزی افندی	ارزنجانده نقشی شیخی
بکر سامی بک	یروت والی سابق
سعدالله افندی	سابق بتلیس مبعوثی
حاجی موسی بک	موطکی عشیرت رئیس

[وثیقه : ٤١]

§ افنديلر؛ استطراد قيلندن شوي عرض ايدهم كه بوذوات هيچ بروقت بر آرميه گلوب
برلكده چالشمش دكلردر. بونلردن عزت، ثروت و حاجي موسي بكرا و سعدالله افندي
هيچ كلمه مشلردر. رائف و شيخ فوزي افنديلر، سيواس قونفره سنه اشتراك ايتشلر و اوني
متعاقب بري ارضومه، ديكرى ارزنجانه عودت ابدرك بر دها التحاق ايله مشلردر. رؤف بك
وسيواس قونفره سنده التحاق ايدن بكر سامي بك استانبولده مجلس مبعوثانه كيدنجيه قدر،
برابر بولنشلردر.

افنديلر؛ خاطره اوله رق كوچوك بر نقطه يده اشارت ايتك ايسترم. بيم، بو ارضوم
قونفره سنه اعضا اوله رق كيروب كيرمه مكلسم شايان تأمل كورولش اولديني كي، قونفره يه
داخل اولدقدن صوكرده، رئيس اولوب اولمه مقلغم اوزرنده اظهار تردد ايدنر بولنشلردر.
بو تردد ايتدكلرينه بر قسمك ملاحظاتي حسن نيت و صميميترينه عطف ايتك جائز
اولديني حالده ديكر بعض كيسه لرك بوخصوصده تماماً صميميتدن اوزاق بالعكس مقصد ملعت
تعقيب ايتدكلرينه دها اوزمان شهيم قانامشدي. مثلاً؛ دشمن جاسوسي اولوب هر ناصلسه
طرزوزن ولايتي داخلنده برردن كنديني قونفره يه مرخص تعين ايتديروب كلن عمر فوزي بك
وبونك رفقاسي كي. بوذاتك بالاخره خيانتى، طررزونده و اورادن فرار ايتدكدن صوكره
استانبولده كي افعال و حركاتيله ثبوت بولشدر.

قونفره نك ختامندن ايكي اوچ كون اول ديكر بر مناقشه ده، موضوع بحث اولمغه باشلامشدي.
بعض صميمي آرقداشلرم، بيم هيئت تمثيليه داخل اوله رق علاني فعاليتي محذوري كوربورلردى.
مطالعهرلى شو نقطه لرده خلاصه ايديله بيلير: «ملى تشبثات و فعاليتك بوتون معناسيله ملتدن
دوغديغنى، حقيقه مى اولديغنى كوسترمك لازمدر. بو تقديرده تشبثات دها قوتلى اولوروكيسه نك
سوء تفسيرينه و باخلاصه اجنييلرك منفي دوشونجه لرينه محل راقاز. فقط طائش و باخصوص
حكومت مركزيه يه و مقام خلافت و سلطنته قارشى عاصى وضعيته دوشمش؛ نقطه هجوم تشكيل
ايدن بيم كي بر آدمك، بوتون بو تشبثات مليه نك باشنده بولنديني كورولورسه، فعاليتك مقاصد مليه يه
مستند اولمقدن زياته خصوصى املاير استحصالنه معطوف تلقى ايدلسنه امكان اولور. بناء عليه،
هيئت تمثيليه، ولايات و مستقل سنجاقلرك سجه چكي ذوات اولميدر. آنجق بو صورته، مى
بر قوت كوستريه بيلير.»

§ بو مطالعاتده، نه درجه يه قدر اصابت اولوب اولديغنى آراشديره جق دكل. يالكز بيمده
بومطالعاته مخالف اولان مطالعاتى، استناد ايتديرديكم نقطه لردن بعضيسنى تعداد ايدهم: اولاً،
بن، بيمه حال قونفره يه داخل اولملى و اوني اداره ايتلى ايدم. چونكه، زمان كچيرمكسزين،
اراده مليه نك فعاليتيه كچيرلمسى و ملتك بالذات فعلاً و مسلحاً اتخاذ تدابير باشلاماسنى تأمين
ضرورتنه قانع ايدم. بو اساسلى نقطه لرى، تقدير و تثبيت ايتديره بيلمك انجون، قونفره ده،
نور و ارشاد و بالذات اداره صورتيه چالشمه مى الزم كوريوردم. نته كيم اويله اولدى.

ار ضرور قونفره سنك، دها اول ايضاح ايتديكم اساسات ومقراتي، هر هانكي برهيئت تمثيله نك تطبيق ايتدريه بيله جكنه بنم امنيتيم تعلق ايتديكني، اعتراف ايدرم. نته كيم زمان ووقايع بني تايد ايتشدري. بوندن بشقه، دها آماسيه ده ايكن تقرر وبوتون ملته وسائط ممكنه ايله تبليغ ايتدريديكم سيواس عومي قونفره سنك عقديني تايمين ايتك، بوتون ملتي ومملكتي يالكيز بر هيئتله تمثيل ايتك، صوكره، يالكيز ولايات شرقيه ي دكل، بالجله اقسام وطنك عيني دقت وحساسيتله مدافعه وخلاصني تايمين چاره لريني بولمغه چاليشمق خصوصلريني، هر هانكي بر هيئتك تايمين ايدريه بيله جكنه قانع اولمديغني آچيقچه افاده ايتك ضرورتنديم. چونكه، بنده بويله برقناعت موجود اولسيدي، بنم تشبث آلديغيم كونه قدر، تشبثات وفعاليتده بولنانلرك نتاييج مساعيسنه انتظار آ استعفا ايتمه مك يولني بولوردم. حكومت، پادشاه وخليفه يه قارشى عصيانه لزوم كورمزد. بالعكس، بنده بعض ايكي بوزلي وايكي جبهه ليلر كي ظاهر آ بك مطنطن ومدبب اولان، او كوك اوردومفتشلكني وياور حضرت شهياري صفتي محافظه ده بردوام قاليردم. كرچه، بنم علناً اورتيه آ تيلمه مده و بالعموم ملي وعسكري حركاتك باشنه كچه مده شهسز محذور واردى. فقط او محذور، عدم موفقيت حالنده هر كسدن اول و هر كسدن زياده اك بويوك عقاب و عذابه دوچار ايدلمكدن بشقه بر شي اولاييرميدى؟ حالبوكه بوتون وطنك وقوص قوجه بر ملتك، حيات وماتى موضوع بحث اولوركن وطنپرورم ديه نلرك كندى عاقبتلريني دوشونمسته محل وارميدر؟

افنديلر؛ بن، بعض رفقاه سرد اولنان مطالعات وتوهانه مطاوعت كوسترسه بدم ايكي نقطه نظردن، بويوك محذورلر تولد ايدجكدى. برنجيسى؛ مطالعاتده، مقرراتده وبوتون هويتده، اصابتسرك وضعف اولديغني اعتراف ايتك كه بوخصوص، بنم وجداناً درعهده ايتديكم وظيفه نقطه نظردن غير قابل تلافى بر خطا اولوردى.

افنديلر؛ تاريخ، غير قابل اعتراض بر صورتده اثبات ايتشدركه بويوك مسئله لرده موفقيت ايجون قابليت وقدرتي لايئزلزل بررئيسك وجودى الزمدر. بوتون رجال دولتك نااميدى وعجز ايجنده... بوتون ملتك باشسز اوله رق ظلمتلر ايجنده قالديني بر صروده، هر وطنپرورم ديهن بيك بر چشيد ذاتك، بيك بر صورت حركت و اجتهاد كوسترديكى هنگامه لرده استشاره لرله، برچوق خاطرلره ونفوذلره محكوميت لزومه قناعتله سالم و اساسلى وبالخاصه شديد يورومك و اك نهايت چوق مشكل اولان هدفه واصل اولمق ممكنميدر؟ تاريخده، بو طرزده مظهريته نائل اولمش بر هيئت اجتماعيه اراءه اولنه بيليرمى؟ ايكننجيسى افنديلر؛ ملت، مملكت، سياست و اردو اداره لريله هيسچ بر علاقه و مناسبتلري و بو خصوصده لياقتلري كورولممش و تجربه ايدلممش كليشى كوزل ذواتدن، بالفرض ارزنجانلى بر نقشى شيجى و موطكيلى بر عشيرت رئيسى كي زواليلردنه تشكيلى احتمالدن خارج اوليان هر هانكي برهيئت تمثيله يه، موضوع بحث اولان وضعيت و وظيفه براقيله بيليرميدى؟ و براقيله يغني تقديرده، مملكت وماتى قورتاره جفز، ديديكمز زمان، ملتي و كنديمزى اغفال ايتش اولمق كي بر خطا ارتكاب ايتيه جكميدك؟ بو

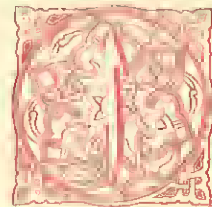
ماهیتده بر هیئته، پرده آرقه سندن یار دیم ایدله بیله چکی موضوع بحث اولسه ده، بوترز، شایان امنیت تلقی ایدله بیلیر میدی ؟

بو سویلدکر مک، او کونلرده دکلسه بیله، آرتق بو کون، جهانجه، غیر قابل رد حقایقندن کورولدیکنه اصلاً شبهه یوقدره. مع مافیه، بن، بوسویلدکریمی کچمش کونلره عائد بعض خاطرات و وثائق ایله ده بوراده تأیید ایتکی، نسل آتینک اجتماعی و سیاسی اخلاقیاتی نقطه نظرندن بر وظیفه عد ایدرم.

بو دقیقه به قدر اولدینی کی بوندن سوکرده تماس ایده جکم وقایع مناسبتیه، بویخصوص، کندیلکندن توضحه باشلايه جقدر.

*
* *

فندیلر؛ ارضروم قونفره سنک ختامنده، فرید پاشادن سوکره حربیه نظارتیه یکی کلدیکی آ کلاشیلان برناظم پاشا امضاسیله ۱۵نجی قول اردو قوماندانلغنه ۳۰ تموز تاریخلی شویله بر امر کلدی :

« مصطفی کمال پاشایله رأفت بک مقررات حکومت مخالف افعال و حرکاتلرندن دولایي هان دردستلریله درسعادته اعزاملری باب عالیجه بالتنسیب علی مأمورینه اوامر لازمه ویرلدیکندن قول اردوجه جدی معاونتده بولونیلمسی و نتیجه سندن معلومات اعطاسی رجا اولنور . »

بو امره، قول اردو قوماندانلنی طرفندن لایق اولدینی وجهله جواب ویرلدی و بوجوابی دیگر قوماندانلرده عیناً ویردیره رک نظر دقتلرینی جلب ایتدیردم .

§ قونفره بیاننامه سی، داخلده هر طرفه و اجنبی مثللرینه مختلف واسطه لرله ابلاغ اولندی. نظامنامه ده قوماندانلره و سائر شایان اعتماد اولان مقاماته قسم قسم شیفیره ابله ویریلرک محالرنجه طبع و تکشیر و نشرینک تأمیننه چالیشیلدی. بویخصوص، بالطبع، کونلرجه دوام ایتدی. بومناسبتیه، سیواسده اوچنجی قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکدن، ۲۲ آغستوس ۳۵ تاریخلی آلدیغم بر تلغرافنامه ده، « نظامنامه نك، ایکنجی و دردنجی ماده لرینک انتشارینی محذوری ملاحظه ایتدیکی، بر کره ده تدقیق لزومی » بیلدیریلیوردی . [وشقه : ۴۲]

ایکنجی ماده — متحداً مدافعه و مقاومت اساسنک قبول ایدلدیکنه ؛

دردنجی ماده — اداره موقته تشکل ایده بیله جکنه دائر اولان ماده لررد .

§ بز، ارضرومده، قونفره مقررآتک هر طرفجه آ کلاشیلمسینه و متحداً تطبیقاتی تأمین

اسبابه توسل ايدركن ، « قره قول جمعيتك تشكيلات عموميه نظامنامه سي » و « قره قول جمعيتي وظائف عموميه تعليماتنامه سي » ديه مطبوع برطاقم اوراقك ، بوتون اردويه ، قوماندان ، ضابط ، هر كسه توزيع اولنديغندن خبردار ايدلك .

بوتعليماتنامه بي اوقويان ، بكاك ياقين قوماندانلر دخي ، بوتشبي شخصمه عطف ايدرك بر جوق شبهه و ترددره دوشمشلر . بيم ؛ بر طرفدن قونغره لرله علني و ملي مشترك مساعيده بولنوركن ، بر طرفدن ده اسرار انكي و مدهش بر قوميت تشكيله اشتغال ايمكده اولديغم ذهابه دوشمشلر . في الحقيقه ، بوتشكيلات و تشبثاتك فاعللري ، كه استانبولده بولونيورلر مش . تشبثلريني بيم نام و حسابمه ياقمده ايمشلر .

قره قول جمعيتك تشكيلات عموميه نظامنامه سي كوره ، مركز عمومى اعضالري و عددلري و محل و طرز اجتماعلري ، صورت انتخاب و توظيفلري صورت مطلقه ده خفي و مكتوم طوتولور . برده ، اك اوافق افشآت ويا قره قول جمعيتنه خطر و تهلكه و حتي تهلكي داعي بر شبهه كتيرن ، در حال اعدام اولنور .

وظائف عموميه تعليماتنامه سي كوره ، « بر ملي اردودن » بحث اولونيور و « بو اردونك باش قومانداني و بويوك اركان حربه سي » اردو و قول اردو و فرقه قوماندانلري و اركان حربه لري منتخب و منصوب اولوب مكتوم و خفي طوتولور . بونلر ، وظيفه لريني صورت محرمانه ده خفيا ايفا ايدرلر ، « صراحتي اوقونور .

افنديلر ، در حال قوماندانلري ايقاظ و بونظامنامه و تعليماتنامه احكامني اصلا موقع تطبيقه قويماملري لازم كلديكني و تشبثك منبعني تحقيق ايمكده اولديغني بيلدردم .

سيواسه ، مواسلتمدن سوكره ، اورايه كن قره و اصف بكدن آكلادم ، كه ، بو ايشي يابان كنديسي و بعض رفقاسي ايمش .

هر حالده ، بو طرز حركت دوغرو دكلدي . هر كسي اعدام ايله تهديد ايدرك مجهول بر مركزه ، مجهول بر باش قوماندانه ، مجهول بر طاقم قوماندانلره اطاعته مجبور قيلمغه قالميشمق جوق خطرناك ايدى . في الحقيقه در حال ، بوتون اردو منسوبلرنده يكديكره قارشى بر عدم امنيت و توحش باشلادى . مثلاً ؛ هر هانكي بر قول اردو قوماندانك ، بيم قوماندان ايمكده اولديغم قول اردونك ، عجباً مكتوم و خفي قومانداني كيمدر ؟ بو كيزلى قوماندان ، عجباً نه وقت و فصل قوماندانيه وضعيد ايدمك ؟ و عجباً بكا نه معامله ياباجق ؟ كي بحق بر طاقم نوهمانه قايلمسي مستبعد دكلدي .

سيواسده قره و اصف بكه ، كيزلى مركزك ، كيزلى باش قوماندانك و كيزلى بويوك اركان حربه نك كيملر اولديغني صورديغم زمان ، هيسي سز و آرقداشلريكزدر جوابني و يرمشدى .

بو بوسبتون استغرابی موجب اولمشدی. بوجواب، البته، معقول و منطقی اوله مازدی. چونکه، بکا، اصلاً، بویله بر ترتیب و تشکیلدن کیمسه بحث ایتمش و موافقتی آلمش دکلدی. بوجعیتک بالاخره، خاصه استانبولده محافظه عنوان ایدرک ادامه فعالیتنه چالیشمش اولدینی آکلاشلدقدن صوکره، تشکیلنده وبوکا دائر بالضروره بزه ویرلمش اولان معلوماتده، صمیمیت بوانه بیله جکی ادعا اولونه من.

§ استانبول حکومتی، تشبثات ملیهیه، بماعتدن صرف نظر ایتدیرمک، موفقیت ایچون سرعت و سهولتی موجب اوله جفندن، مهمدی. بو ملاحظه ایله، فرید پاشانک بالطبع هیچ برشیته موفق اوله میهرق، عادتاً محقر بر صورتده استانبوله عودتندن استفاده ایدرک، کندیسنه ۱۶ آغستوس ۳۳۵ تاریخنده برشیره تلفراف یازدم. بوتلغرافده باشلیجه شو جلهلر واردی:

«موسیو قله مانسونک ذات فخامتپناهیلربی اولان مفصل جوابنامه لری، اخیراً مطالعه کدار چا کرانهم اولدقدن صوکره درسعاده فاضل بر حمله یأس و آلام ایله معاودت بیوردقلربی تقدیر ایدیورم.

.....

..... تقسیم واحدا قناعتی بوقدر بارز و حیثیتشکن کوسترن برافاده قارشیسنده تیزه میه جک فرد حساس تصور ایدهم. جناب حق بیکرجه همدون ایدهم که ملتزم، روحنده کی عزم و جلادته تاریخ حیات و موجودیتی نه توکله، نه ده بویله جلادانه حکملره هیچ بر زمان قوربان ایتیه جکدر.

شمدی پک امین، که ذات فخامتپناهیلربی، بو کونکی وضعیت عمومی بی و منافع صحیحه دولت و ملتی اوچ آی اولکی نظر لرله کور میورلر.

طقوز آیدنبری ایش باشنه کلن قاینه لرک، دائماً، بر برندن فضاه ضعه اوغرامسی ونهایت مع الاسف آرتق مفلوج بر منزله اینسی حیثیت عالیه ملیه قارشیسنده جدآ پک حزن اولور. محققدر که وطن و ملت مقدراتی ایچون داخلاً و خارجاً مسموع و صاحب کلام اولق مطلقاً اراده ملیهیه استناد ایله مشروطدر.

حق حیات واستقلال ایچون چالیشان ملتک مقصدنده کی تراحت وجدیته مقابل حکومت مرکزیه خصم وضعیت آلق جهتی التزام ایدیور. بو طرز حرکت بالطبع موجب اسف عظیمدر. ملتی، حکومت مرکزیهیه قارشیه، آرزو ایدله یین حرکتلره سائق اوله بیله جک ماهیتددر. غایت صمیمی عرض ایدیم، که ملت، هر درلو اراده سنی ایقاعه مقتدردر. تشبثانک اوکنه کچه بیله جک هیچ بر قوت موجود دکلدی. حکومت مرکزیه نک منفی تشبثاتی هیچ بر طرفده و هیچ بر کیمسه طرفندن جای تطبیق بولامغه محکومدر. ملت چیزدیکی پروغرام

داره سنده غایت قطعی و صریح خطوه لرله مقصد بنه بورومکده در. حکومت مرکزیه نك شمدي به قدر اولان ممانعتکار تشبثلر نك هیچ بر طرفده هیچ بر تأثیر یاهه مقده اولمسیله حقیقت وضعیتك تقدیر بیوراش اوله جفنه شبهه یوقدر .

انکلیزلرک اراثه ایلدکاری طریقهده چاره خلاص آرامق دخی عیشر . و بالنتیجه موجب خسراندر . مع هذا ، انکلیزلر دخی الک نهایت قوتك ملتده اولدیغنی تقدیر ایدهرک هیچ براسنادی اولیان و ملت نامه هیچ بر تعهدده بولنه میان و بولنسه بیله ملتجه مطاع اوله میه جق اولان بر هیئت حکومتله نتیجه لی بر ایشه کیریشمک ممکن اوله میه جفنه قانع اولمشلر در .

.....

بوتون تمیلر شو مرکزده درکه حکومت ، مشروع اولان جریان ملی به قارشی ممانعتکار لقدر فراغتله قوای ملییه استناد و هر درلو تشبثاننده آمال ملیه بی رهبر انخا ایله سین !

بونک ایچونده ، موجودیت و اراده ملیه بی تمیل ایدهرک اولان مجلس مبعوثانک الک قیصه بر زمانده انعقادینی تأمین ایله سین !
.....

§ افندیلر ؛ سیواسیده انعقادینی تأمین چالیشدیغمز قونفره به هر طرفدن مرخص انتخاب ایتدیرمک و اونلرک سیواسه کلرینی تأمین ایتک ایچون ، دها آماسیده باشلامش اولان مشاعی و مخبرات الا آن دوام ایدیوردی . بوتون قوماندانلر و هر طرفده بر چوق ارباب حمیت فوق العاده صرف همت ایدیورلردی . فقط ، بینه ، هر طرفده منفی و علیهدارانه پروپاگاندا لر و بالخاصه حکومت مرکزیه نك مانع تدایری ؛ ایشی مشکلش دیر یوردی .

بعض برلردن ، هم مرخص انتخاب ایتیورلر و همده قوه معنویه بی کسر ایدهرک و هر کسی ناامیدی به سوق ایلهرک جوابلر ویریورلردی . مثلاً ؛ یکرمنچی قول اردو قوماندانی نامه ارکان حریره رئیس عمر خالص بکک استانبولدن آلمان معلوماتی محتوی ۹ آغستوس ۳۳۵ تاریخلی شیفیره سنده شوماده لر نظر دقتی جالب کورولدی :

» ۱ — در سعادت مرخص کوندر میور . اوراده کی اجرا آتی تصویب ایتمکله برابر جرأتکار بروضعینه کیرمکی آرزو ایتمیور .

۲ — در سعادتدن ، مرخص کوندرمک ، امکان خارجنده در . تکلیف اولنان ذوات ، اوراده مشر ، موفقیتی ایش کوره جکارینه آمین اولمدق لرندن دولایی ، بیوده مصارف ایتهمک و مشاق سفریه به معروض قالمق ایچون حرکت ایتمیورلر . [معلومدرکه ، بعض ذواتی خصوصی مکتوبلهده دعوت ایتشدک .] «

بز، هر طرفدن مرخص انتخاب واعزام ايتديرمك خصوصنده تصادف ايديلن مشكلاتي برطرف ايتمكه چاليشيركن ، ديكر طرفدن ، اك امين اولمق اوزره ، قونغره به محل انعقاد ، انتخاب ايتديكمز ، سيواسدهده ، برتلاش وهيجان باشلادی .

افنديلر ، بوراده ، بالمناصبه عرض ايديم ، كه بن سيواسي حقيقه من كل الوجوه امين عد ايتش اولقله برابر ، دها آماسيده ايكن ، سيواسه كن بوتون يوللر اوزرنده اوزاقدن وقيندن احباب ايدن تدابير و ترتيبات عسكريه بي آلديرمغي ده موافق احتياط بولشدم .

سيواسك هيچانه شو صورته اطلاع حاصل اولدی . ۲۰ آغستوس كوني اوكلين ، سيواس واليسي رشيد پاشا طرفندن تلغراف باشه دعوت اولنديغم زمان پاشانك اوزون بر تلغرافي ويريليوردي . اوتلغراف بودر :

ارضرومده مصطفى كال پاشا حضر تلبينه

اولا تصديعمدن دولاي عفو عاليبرني رجا وعافيت دولتبرني استفسار ايدرم . مقصد نصديعمي بوجه آتي عرض وايضاح ايدبورم افندم . ظاهر آ فرانسزلره عائد مؤسسائي تسليم ايتك ، حقيقته بورالك احوالي حقنده تدقيقاته بولمق اوزره ، جزويت پاباسلريه برابر استانبولدن اولكي كون سيواسه كلهر مقام ولايتي زيارت ايدن فرانسز ضابطلرينه اعاده زيارت ايجون دون صباح يانلرينه كيتمشدم . زيارت وملاقاتك ختامنده اوراده حاضر بولنان فرانسز بيكباشيلرندن ژاندارمه مفتشي موسيو (برونو) بر آز خصوصي كوروشمك آرزوسني اظهار ايدهرك بنده كزي ديكر بر اوطه به آلدی . سويلديكي سوزلري عينا نقل ايدبورم :

مصطفى كال پاشا ابله قونغره هيئتلك سيواسه كلوب بورادهده برقونغره يابه جقاريني ايشيتدم . بوني استانبولدن كلن فرانسز ضابطلري سويلديلر . سركله بو قدر صيمي كوروشور وشخصكزه قارشى بك زياده حرمتلر بسلكن بو مسئله بي بندين كتم ايتمكزه چوق متأثر اولدم ديدى . بنده كزده لازم كلن جوابي ويرهرك كنديسي اقناعه چاليشدهده صوك سوز اولهرق « اكر مصطفى كال پاشا سيواسه كلير وبوراده قونغره عقدينه تشبث اولنورسه بش اون كون ظرفنده بورالك تحت اشغاله آلنسي مقرر اولديغنه صورت قطعيه ده واقفم . سرك شخصكزه قارشى بسليديكم حس حرمت ايجاباني اولهرق بوني خبر ويربورم . اينانمازسه كز ، امر واقع حالي آلديغنده قناعت ايدرسكز . اول وقت وطنكرك باعث فلاكتي اولانلر ميانه مزده كيرمش اولورسكز » سوزلريني صرف ايتدى . داخله نظارتندن دون آلديغم شفهره تلغرافده بشقه شكلده يازقله برابر عيني قناعتى ويرهرك زمينده ايدى . يكي كلن فرانسز ضابطلرندن برى دون قول اردو قوماندانيه اوزون اوزادى به كوروشهرك قونغره

حقنده قوماندان بك افنديك فكريني آ كلامنه چاليشديني كبي بوصباحده موسيو (رونو)
 بنده كزه كلرك ساعت آلافرانغه اوچده ديكر فرانسز باطلريله برابر قونغره حقنده كوروشوله جكني
 وقف كنديسنك آراده كي صميجه بئاء دها اول آبرجه كوروشمك ايستديكني بيان ايندي .
 برمدت قونوشولقدن صوكره نتيجه اعتباريله شوننده سويلدي . « بن دوندنبري بومسئله
 اوزرينه بك چوق اعمال فكر ايندم . نهايت شوكا قرار ويردم كه اكر مصطفى كال پاشا ايله
 قونغره هبتي سيواس قونغره سنده ائتلاف دولتلي عليه نه تحريكاهه بولونزلر و آنلر حقنده
 متجاوزانه لسان قولانمزلسه قونغره نك انعقادنده هيچ بر محذور بوقدر . بالذات بن
 جنرال (فراشه ده سپهره) به بازار مصطفى كال پاشا حقنده كي توقيف امريني كرى آلديرير
 وقونغره نك انعقادينه مخالفت اولنماسي حقنده داخليله نظارتندن سزه امر ويرديريرم . فقط شو
 شرطله كه سزه بندين هيچ بر خصوصي كتم ايتيه جكسكز و صميمي دوستلغوزدن دولاي دائما
 يكديكر مزه قارشى آچيق بر لسان قولالانه جغز . يالكز قونغره نك تاريخ انعقاديني اوكره نك
 لازمدر » ديدى . بنده كزده كنديسنه بوبابده قطعي برشي بيلمديكمي و اوكر نديكمده كنديسني
 خبردار ايده جكمي و آره ده كي دوستلغه بئاء هيچ برشيئي كتم ايله ميه جكمي سويلدم . بيكباشينك
 اشغال مسئله سنده دونكي قطعيت افاده سنه رغما بوكونكي ملايمتي سببني نظر عالي دقيقه دانيلرينه
 عرض ايتكي وجيهه دن و بوبابده تفصيلاتي زواندن عد ايندم . عيانا آ كلاشيلدوركه بونلرك
 فكري قونغره بي سيواسده طوپلاتمغه موافق كورونلرك قونغره هيئت كراميله سزي بوراده اجتماع
 اينديرمك و آل آلتندن تداركانده بولنهرق جمله اخواني اله كچيرمكن و عيني زمانده اشغال
 مسئله سني ده امر واقع حالته قويمقدن عبارتدر . دون آقشام داخليله نظارتندن آلديغم شيفره
 بر تلغراف ده بشقه شكلده يازلش اولمغله برابر همان عيني زمينده ايدى . ايشته بنده كز
 هر حقيقي مكنوم طوتولق استرحاميله افندمزه عرض اينديورم . بوندن صوكره خط
 حركتك تعيني سزه عائددر . آنتريقه لي بر تهلكه نك بوقدر متقرب و هادنا آل ايله طوتوله جق
 درجه ده مرئي اولديني بيلوب طوروركن كيفيتدن ذات طاليلرني خبردار ايتمه مكي و بئاء عليه
 سيواسده قونغره عقدندن صرف نظر اينلسني عرض ايله مكي وجدانمه صيغديره مدم . ايشته
 بونك ايچون ذات دولتلرندن و اوراده بولنان ديكر اخوان كرامدن بك زياده رجاء ايندم كه
 ايكنجي بر قونغره نك بهمه حال عقدينه لزوم قطعي يوقسه ، واز كچيلسون . وار ايسه ، درت
 طرفدن اشغالي بك قولاي اولان سيواسك مركز اجتماع اولسندن صرف نظرله اشغال احتمالي
 بك بعيد اولان ارضرومده و يا خود تنسيب بيوريلورسه از زنجانده انعقادى اسبابنه توسل بيورولسني
 سلامت مملكت نامنه استرحام ايندم . قول اردو قومانداني صلاح الدين بك افندي ده بوبابده كي
 نقطه نظرليني آبرجه كاظم پاشا حضرتلري واسطه سبيله سزه يازه جقلردر . شمدى يانمده بولنان
 سيواس مبعوث سابقى راسم بك ده ارضروم مبعوث سابقى خواجه رائف افندي حضرتلرينه
 بوبابده كي معلومات و مطالعه سني حاوى بر تلغراف توديع ايده جكددر . بالطبع مطالعه بيوردقدن

صوکره خواجه رائف افندی حضرت تلیزینک ایلدیه دن عودتده کندیلرینه لطفاً یوللار سکرز . ایشته افندم وضعیت بومرکزده در . حمیت مسلمه کزده قارشی فضله تصدیعدن حذر ایدر و امر جوا بیکزده انتظار ایلرم افندم . ایشته راسم بکک تلغرافی .

رشید

§ بو تلغرافه اوراده ویردیکم جوابی عیناً عرض ایدم حکم . ایرتسی کون هیئت تمثیلیه نامنده ، عینی مألده ، اوزون بر تلغرافله تسکین و تطمیننه چالیشلدی . [وثیقه : ۴۳] آیریجه قاضی حسبی افندی بده بالواسطه بر تلغراف ویرلدی . [وثیقه : ۴۴] قول اردو قوماندانه ده ایجابی کی یازلدی . [وثیقه : ۴۵] راسم بکده مستریح اولسی ایچون بالذات یازدم . [وثیقه : ۴۶] .

۲۰ آغستوس ۳۰

ساعت : ۱ - صوکره

سیواس والیسی رشید پاشا حضرت تلیزینه

اعطا بیوردیفکسز معلوماته و مطالعات سامیلرینه خاصه عرض تشکر ایدرم . موسیو (برونو) ورفقاسنک مقام تهدیدده وقوع بولان افاده لرینی تماماً بلوف اوله رق تلقی ایدرم . سیواس قونفره سنک انعقادی یکی بر مسئله اولیوب آیلرجه مقدم دنیاچه معلوم اولمش بر تشبثدر . غریبدرکه استانبولده بولنان صلاحیتدار فرانسز رجال سیاسیہ سنکده عاجزلرینه کوندردکاری خبرلر ، آناطولوده ملت طرفندن وقوع بولمقده اولان تشبثاتک پک محق و مشروع اولدینی و متمزک مطالباتی کندیلرینه صریح اوله رق ابلاغ ایدلرکی تقدیرده حسن قبول و تطبیقی درعهده ایدم جکلرینه دائر شیمدین تحریری تأمینات ویرمه حاضر اولدقلری مرکزنده در . موسیو (برونو) نک ایکسجی ملاقاتده تبدیل لسان و کسب ملایمت الیمی ، عاجزلرینی قازانق جهتنه معطوف اولمقندن مستبعد دکلدر . فرانسزلر طرفندن بیکباشی (برونو) نک دیدیکی کی بشاون کونده سیواسک اشغالی اوقدر قولای برشی دکلدر . خاطر دولتکیزده اولسه کرکدرکه انکلیزلر بوخصوصده کی تهدیداتنده دهاایلری کیده رک باطومدکی عسکرلرینک صامسونه اخراجنه قرار ویردیلر حتی محضابنده کزی تهدید ایچون بر طابور دخی چیقاردیلر . فقط بو تشبثه قارشی ، ملتک قوی برعزم وایمان و آتش ایله مقابله ایدم جکی حقیقی کندیلرنجه تحقیق ایتدکن صوکره هم قرارلرندن صرف نظر ایتمه وهمده صامسونه چیقارمش اولدقلری عسکرلریله برابر اوراده بولنان طابوری نقل ایتمه مجبور اولمشلردر . سیواس قونفره سنده موضوع بحث اوله جق

خصوصات، ارضروم قونغره سی بیاننامه سی محتویاتندن سهولته استدلال اولنه جغه نظر آ قونغره ده ائتلاف دولتری علیهنده تحریکاتنه بولنق کبی مقصدلر قطعیا موجود دکدر . بوراده شونی ده عرض ایدم که بنده کز نه فرانسزلرک ونه ده هر هانکی بر دولت اجنیه نك صحابته نزل ایدن شخصیتلردن دکم ، بنم ایچون الیوک نقطه صیانت ومنبع شفاعت ملتکم سینه سیدر . قونغره نك

لروم وزمان و محل انعقادى حقنده مؤثر اولق ، بنده کزک شخصی حکممک پک زیاده فوقنده حائر تأثیر اولان ملت قرارینه تعاق ایدر بر کیفیتدر . یالکز تخمین بیورلدینی کبی فرانسزلرک، قونغره هیئت نك سیواسده طوبلانسانه مروج کورونه نك وبعده هیئی آله کچیرمه امکان بولسی عاجزلرنجه پک بعیدتو هاندندر . بوتون بو معروضاتی عیناً موسیو (برونو) به سوبله مکزده ده هیچ بر محذور کورمیورم وبو مناسبتله موسیو (برونو) و رفقاسنه ، ملت مزک محافظه حقوق ومدافعه استقلال ایچون ارضروم قونغره سی بیاننامه سیله بوتون جهان اولدینی کبی کندیلر نك استانبولده کی مثل سیاسیلرینه ده ابلاغ ایش اولدینی مقررات اساسیه یی تطبیقده هیچ بر صورت وسببله دوچار تردد اولماسنه امکان بولمیدینی بیلدیرلش اولور . موسیو (برونو) بیلمیدر که فرانسزلرک سیواسی اشغاله قرار ویرملری کندیلرینه پک بهالی به مال اوله بیلدجک یکی قوتلرله وچوق پاره لرله یکی بر حربه قرار ویرملرینه متوققدر . بوبله بر قرارک ، ژاندارمه بیکباشیسی موسیو (برونو) و رفقاسی آره سنده تذکر ایدلسه ببله ، فرانسز ملت نجه مطاع اوله ببله چکنه احتمال ویربله مز .

مبعوث راسم بکک رائف افندی حضرتلرینه اولان تلغرافنامه سنی او قودم . قورقنه محل اولمیدینک کندیلرینه لطفاً ابلاغی رجا ایدرم .

کک عاجزلرینه اعطایورمش اولدیفکز معلومات ومطالعاتی وکک راسم بکک تلغرافنامه سنی هیئت تمثیلیه عیناً تقدیم ایدم جکم . بناء علیه سیواس قونغره سی حقنده کی قرار قطعی آتجق هیئت تمثیلیه نك مذاکراتی نتیجه سنده تعین ایدم جکدر . بالطبع تقرر ایدم جک صورت ذات سامیلرینه عرض اولنه جقدر . یالکز بوکون ایچون استرحام ، (برونو) نك تهدیداتنک خلقه اشاعه سیله قوه مغویه نك کسرینه ممانعت بیورولمیدر . احترامات مخصوصه مک قبوانی وصلاح الدین ورأفت بک افندیلره سلامک تبلیغی استرحام ایدرم محترم پاشا حضرتلری .

مصطفی کمال

(ویریلن جواب اوزرینه رشید پاشادن آلتان ایکنیجی تلغرافدر .)

بنده کز آکلایه بیلدیکم قدرینی افندمزه عرض ایتیمکه وظیفه وجدانیه می ایفا ایتمش اولیورم . ستانبولده کی فرانسز رجالنک نقطه نظرلرینی وذات دولترینه قارشى اولان تعهدلرینک نه درجه به

قدر شایان اعتماد اولدیغنی کسدرمه مکده معذورم . حمیت مسلمهلرینه نظر آ ووطنک سلامتی موضوع بحث اولدیغنه کوره ایجه دوشونهرك لازم کان خط حرکتک تعیینی ؛ افندمرله قونغره هیئت کرامندن اوراده بولنان ذوات محترمه یه عائددر . امرلرکزی ایفا ایدمه جکمی عرض ایله احترامات مخصوصه می تقدیم ایدرم افندم .

رشید

افندیلر ؛ دیاربکر و بتلیس حوالیسنده ، افکاری تنویر مقصدیله ، اورالرده اردو قوماندانی اوله رق بولندیغم صرلرده قسماً شخصاً طانیدیغم برطاقم رؤسایه خصوصی مکتوبلر یازدم ووان ، بایزید جوارلرنده بولنان بعض عشار رؤسایله ده تماس و ارتباطلر تأمین ایتدم .

[وثیقه ۴۷ ، ۴۸ ، ۴۹ ، ۵۰ ، ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳]

§ نهایت ، افندیلر ؛ آغستوس ایچنده ، هر طرفدن برطاقم مرخصلرک سیواسه متوجه حرکت ایلدکلی و قسماً سیواسه مواصلت ایتکده باشلادقلری آ کلاشیلدی . سیواسه مواصلت ایدن مرخصلر طرفندن سیواسه نه وقت حرکت ایدمه جکمز استفسار اولمغه باشلاندی .

آرتق ، ارضرومی ترک ایتک لازم کلبوردی . فقط شیمیدی به قدر ویردیکم معلوماتدن مستبان اولمشدره ، که سیواس قونغره سی ، و شرق و غرب ولایتلرینک و ترا کیانک یعنی بونون مملکتک اتحادینی تأمین غایه سنه معطوف ایدی . بو سببله شرق ولایتلرینک ، بو قونغره ده ، مرخصلری بولنق ایجاب ایدردی . بو ولایتلردن ، سیواس قونغره سی ایچون مرخصلر انتخاب ایتدیرمه کله قالقیشمق غیر عملی بر فیکردی . ارضروم قونغره سنی عقد ایدن مرخصلرک سیواسه تحریکلرینه قالقیشمه نکه ممکن اوله میه جنی آ کلاشیلوردی . ذاتاً ولایات شرقیه مدافعه حقوقی نامنه محللرندن صلاحیت آلمش اولان بو مرخصلرک ده ا عمومی بر غایه یه متعلق صلاحیتلری ده یوق ایدی . عینی نقطه نظر دن ، ارضروم قونغره سنک سیواس قونغره سنه ولایات شرقیه نامنه بر هیئت مرخصه کوندرمه کله صلاحیتی اوله میه جنی ده میدانده ایدی .

یکیدن مرخص انتخاب ایتدیرمه کله قالقیشمق نه قدر غیر عملی ایدیه برطاقم نظریات چرچیوه سی ایچنده ، صیقیشوب قالمق دخی اوقدر غیر عملی ایدی .

اک بسیط و عملی چاره ، « ولایات شرقیه مدافعه حقوق جمعیتی » ، « هیئت تمثیلیه سنی » سیواسه کوتوروب ، قونغره یه ادخال ایتکدن عبارت ایدی .

اعضادن موطنکی عشرت رئیسک ، موطنکی داغلرندن چیمقمقدن متوحش اولدیغنی بالذات بیلیردم . سعرد مبعوثی سعدالله بک اورته ده یوق .

ثروت و عزت بکله ، قونغره بیتر بیتمز برر معذرتله طرزونه کیتمش بولونیورلر .

ارضرومده رؤف بك و رائف افندی وار . رائف افندی ده بیان معذرت ایدیور .

یولزده ارزنجانده شیخ فوزی افندی بی بوله یله جکزر .

ثروت و عزت بکری دعوت ایتدم ، کلدیلر . رائف افندی به بزه رفاقت ایتسی ایچون رجا ایتدک ، قبول ایتدی .

نهایت ، هیئت تمثیلیه اعضای اوله رق ، ارضرومدن اوچ کشتی ، ارزنجاندن برکشتی و سیواسده بولدیغمز بکر سامی بکله بش کشتی اولدق و سیواس قونفره سنی وجوده کتیرن مرخصلرک وثیقه لرینی تدقیق لزومی حس اولندیغی زمان ، بن ، اوراده شویله بروثیقه یازدم و آلتی هیئت تمثیلیه مهریله مهرله دم .

« هیئت تمثیلیه دن :

مصطفی کمال یاشا

رؤف بك

علمداره رائف افندی

شیخ فوزی افندی

بکر سامی بك

بروجه بالا اسامیسی معروض ذوات ، شرقی آناتولی نامنه سیواس قونفره سنده بولمق اوزر . ارضروم قونفره سنجه مأمور ایدلشدیر .

(مهر)

افندیلر ؛ ارضرومی ترك ایتدیكمز تاریخ ۲۹ آغستوس ۳۳۵ در .

آماسیه دن ، ارضرومه کلیرکن ، سیواسده کوچک برحکابه یه زمین اولان وقعه خاطرلر کزده در غریبدر ، که ارضرومدن سیواسه کیدرکن ده بوکا مماثل کوچوک بر وضعیت تماس ایتدک .

ارزنجاندن غریبه حرکت ایتدیكمز کونک صباحی . ارزنجان بوغازی مدخلنه کلیر کلز ، بعض ژاندارمه نفرلرینک و ضابطلرینک ، هیجانی و متلاشی بر طرزده اوطوموبیللر می توقیف ایتدکلرینی کوردک .

وضعیتی ایضاح ایتدیلر : « درسم کوردلری بوغازی طوتمشدر . تهلکه وار . کچیله مز . » بر ضابط ، مرکز قوت کوندرلسنی یازمش ، اوقوت کلنجه ، ترتیبات آله جق ، هجوم ایده جک ، بو اشقیایی طرد ایده جک و یولی آچه جق ایمش ...

بك ابی آما ، بواشقیانك قوتی نه در . نردسنی نصل طوتمش ، نه قدر قوت ونه وقت کله جک؟! بو معمالرحل ایدیلنجه یه قدر ، کری ارزنجانده دونمك و کیم بیلیر نه قدر کونلر بکله مك لازم! بزم ایسه ، ایشمز بك عجله ایدی . بن ، ارضروم ایله سیواس آره سنده کی مسافه یی معتاد زمانده

قطع ایدوب معین گونده ، سیواسده بولنه مزسم ، شوراده ویا بوراده شو ویا بو سبيله توحش و توقف ایتدیکم ، سیواسده وهر طرفده شایع اولورسه پانیک باشلایه ییلر، ایشلر آلت اوست اوله ییلردی .

او حالده قرار ؟ تهلکینی کوزه آلوب یوله دوام ایتک، بشقه چاره مزده یوق ایدی . یالکز اوافق بر ترتیب آلمی موافق بولدم .

خفیف مترالیزرله مجهز بولنان ، فداکار آرقداشلر مزدن بر قاجنی - الیوم بر آلا ی قوماندانی اولان عثمان بك ، كه طوفان بك ناميله معروف اولمشدر . بونلرك باشنده ایدی - بر اونومو ییل ايله كندی اوتوموبیل مزه تقدم ایتدیردك . صاغدن صولدن كله جك، اوزاق مسافه ده کی آتشلره اهمیت ویرلیهرك اوتوموبیللر سریع حرکته شوسه اوزرنده ایلری یورومكه دوام ایده جكلر . اورولان، اولن اولورسه ، اونلرله مشغول اولنیه جق . تام شوسه اوزرنده و یقیننده ، شوسه یی قاپیان اشقیایه تماس ایدیلر سه ، هپ اوتوموبیللردن آتلایه جغز و بونلره هجوم ایده رك یولی آچه جغز و قالانلر تکرار قابل استعمال اوتوموبیللره بینه رك سریعاً ایلری اوزاقلا شه رق یوله دوام ایده جكلر ... ایشه ویریلن آمرده بو ایدی ...

§ بو ترتیب و طرز حرکتی ، معقول و امنیتی کورمه یلر بولنه ییلر . کرچه بو تاریخلرده العزیز والیسی علی غالب بكك درسده دولاشدینی و بعض تسویلات و ترتیباته چالیشدینی معلوم ایدیه ده ایضاح ایدیم ، كه بن ، اولاً ، حقیقهً بوغازك طوتولدیغنه قانع اولدم . بونی ، حكومت مرکزیه نك ماشا تکاری اوله یله جكنی تخمین ایتدیکم بعض کیمسلر طرفندن ، محضانی ، ترققه مجبور ایتك ایچون تصنیع ایدمش ، بر بلان تلقی ایتدم . ثانیاً ، درس کوردلری بوغازی طوتمشلر سه ، بونلرك آله یله جكلری ترتیباتك، اوزاق تهلر دن یوله آتش ایتكدن عبارت قالسی ، بحه ، چوق محتمل ایدی .

خلاصه ، یورودك ، بوغازی كچدك و ۲ ایلول ۳۳۵ كونی سیواسه مواصلت ایتدك . اها لینگ ، شهرك چوق اوزاقلرندن باشلایان بویوك و بارلاق تظاهراتیله قارشیلاندق .

۳ نجی قول اردو قوماندانی اولان صلاح الدین بك ، سیواسده بولنبوردی . والی پاشا ايله برلكده ، قونقره یه كن مرخصلرك یرلشدیرلمسند و هیئت تمثیلیه ایچون لیسه بناسنك وقونقره یه مخصوص سالونك احضارنده و هر درلو ترتیبات اخندنده مهمانوا زلفه مثال اوله جق صورتمده فوق العاده چالیشمشلردی .

رأفت بك اوراده دكلدی . نزده بولندیغنی ده کیمسه بیلمه یوردی . حالبوكه ، ۷ تموز ۳۳۵ تاریخی تعلیمات مز موجبنه ، كندی منطقه سی اولان ۳ نجی قول اردو منطقه سندن آیرلمه ق لازم و بالخاصه تام سیواسده قونقره انقصاد ایده جکی کونلرده اوراده بولنسی موافقدی . مخبره ايله کندیسنك آنقرده اولدینی آكلا شیلدی . آنقرده قول اردو قوماندانی علی فؤاد پاشایه و درحال

وهمه حال سیواسه گوند رلستی « امر ایتم . ۷ ایلوله کلدی وهیئت تمثیلیه اعضاسی اوله رق طرفدن قونفره هیئته تقدیم اولندی .

افندیلر ؛ بزدن اول کلش اولان مرخصلر ، مواسلتمزه انتظاراً ، آرملرنده اجتماعلر یاشلر واحضاری بعض پروژلر قلمه آمللر .

مواسلتمزدن سوکرده بعض خصوصی اجتماعلر ومذاکرلر اولمش و بودفعه بعض قرارلرده ویرلش . مساعده ایدرسه کز ، چوق قاراقته ریستیک اولدینی ایچون ، بونقطه بی ایضاح ایدهیم : سیواس قونفره سی ، ۳۳۵ ایلونک ۴ نجی پنجشنبه کونی زوالدن سوکره ساعت ایکیده آچیلدی .

اوکلهدن اول مرخصلر میاننده بولنان و اوتنه دبری شخصاً طانیدیغم خسرو سامی بک یانمه کلهرک شویله بر معلومات ویردی : « رؤف بک وسائر بعض ذوات ، بکر سامی بکک اوندی خصوصی بر اجتماع عقد ایتملر ونی رئیس یانماغه قرار ویرمشلر . » آرقداشلرک بالخاصه رؤف بکک ، بویله بر حر کتنه اصلاً احتمال ویرمدم وخسرو سامی بکه ، اعتراف ایدهیم که ، بر آرز جدی اوله رق ، بویله معناسز سوزلری بکا ایصال ایتمه سنی اخطار ایتم . ویردیکی خبرک اصلی اولوق امکانی واحتمالی بولندیغنی ، آرقداشلر آراسنده ، سوء تفهمانی موجب سوزلر صرفنک جائز اولمادیغنی ده علاوه ایتم .

افندیلر ؛ بن ، بو قونفره ده ریاست مسئله سنه اهمیت ویرمیوردم . ریاسته ، بلسکه مسن بر ذانک کتیرلمسی موافق اوله جغنی دوشونیوردم . بومقصدله بعض آرقداشلرکده نقطه نظرنی استمزاج ایتم . بومیانده ، قونفره سالونه کیرمزدن اول قوریدورده رؤف بکه تصادف ایتم . « کیمی رئیس یاپلم ؟ » دیدم . رؤف بک ، عادناً هیجانی بر سسله ، ذاتاً سوبلسکه حاضر لانش اولدینی او آنده حالندن آکلاشیلان بر طورله وکسکین بر لسانله « سن رئیس اولماملیسک ! » دیدی . در حال خسرو سامی بکک ویردیکی معلوماتک صحنه ایناندم وبالطبع متأثر اولدم . کرچه ، ارضروم قونفره سنده ده بنم ریاستی محذوری کورنلر واردی . فقط اونلرک نه ماهیتده انسانلر اولدیغنی ایضاح ایتشدم . بودفعه ، اک یقین آرقداشلرکم ، عینی ذهنیتی اظهار ایتملری بنی دوشونیدردی . رؤف بکه ، « آکلادم ، بکر سامی بکک اوندی اتخاذ ایتدیکی کز قراری بکا تبلیغ ایدیورسک . » دیدم وجوابه انتظار ایتهدن ، یانندن اوزاقلاشهرق قونفره سالونه کیردم .

قونفره نک کشادنی متعاقب ایلک سوز آلان بر ذات عالینک ، قونفره ضبطنده عیناً مضبوط اولان شو افاده سنی ایشیتدک .

« — افندم ، شمادی طبیعی ریاست مسئله سی موضوع بحث اوله جق . بنده کز ریاستک برر کون ویاخود برر هفته دوام ایتک اوزره منابوه ایلله اولمسنی واعضا ویا تمثیل ایدیلن ولایت وسنجا ق اسملرینک باش حرفلری اعتباریله حروف هجا صره سیله احراز ایدلمسنی تکلیف ایدیورم . »

افندیلر ؛ غریب تصادفدر ، که بوتکلیف صاحبک تمثیل ایتدیکی ولایتک اسمی الف ایله باشلادیغی کی اسمکده ایلك حرفی الف ایله باشلابوردی . بن ، صاحب دعوت صقیله برنطق ایراد ایدمرك [وثیقه : ۵۴] ، قونغره یی آچدقدن صوکره ، موقه ، مقام ریاستده بولونیوردیم .

« — بونه دن ایجاب ایدیور ، افندیم ؟ » دییه صوردم .

« صاحب تکلیف — بوصورتله ایشک ایچنه شخصیت قاریشمه مش اولهجنی کی خارجه قارشیده مساواته رعایت ایتدی کمزدن حسن تأثیر ایتش اولور . » دیدی .

افندیلر ؛ بن ، وطنک ؛ صاحب تکلیفه برابر ، بوتون ملتک ، هیمزک ناصل برکریوه فلاکت ایچنده بولندیغمزی ، کوز اوکنه کیرهرك ، چاره خلاص ، اولدیغنه قانع بولندیغم تشبثاتی ، نامتناهی مشکلات وموانعه رغماً ، مادی ، معنوی بوتون موجودیتله ، حیز فعله چیقارمغه چالیشیرکن ، بنم ، الک یقین آرقداشلرم ده دونا استانبولدن گلش وبالطبع وضعیتک ایچ یوزینه غیر واقف ، حرمت ایتدیکم اختیار بر ذات لسانیه ، بکا ، شخصیاتدن بحث ایدیورلر .

بو تکلیفی رایه قویدم . اکثریتله رد ایتدیلر ورئیس انتخابی رأی خفی ایله رایه وضع ایتدم . اوچ رأی مستثنا اولق ادرره بنی رئیس انتخاب ایتدیلر .

• •

یواس قونغره سنک ، روزنامه مذاکرانی ، اضروم قونغره سنک نظامنامه و بیاننامه سی محتویاتی و برده بزم سیواسه مواصلمزدن اول گلش اولان یکریمی بش قدر اعضانک حاضرلادیغی بر محطره تشکیل ایدم جکدی .

ایلك کشاد کونی اولان ۴ ایلول کونی ایله بشنجی ، آلتنجی

کونلری ، یعنی اوچ کون ؛

اتحادجی اولدیغیمزی تأیید ایچون بین ایتک لزومیه و بین فورمولی حاضرلامقده ؛ پادشاهه عریضه یارمقله وقونغره نك کشادی مناسبته کلن تلذرافلره جواب ویرمکله وبالخاصه قونغره ؛ سیاستله اشتغال ایدم جکمی ، ایتیه جکمی زمینک مناقشه سیله کچدی . ایچنده بولونیلان مجادله و فعالیت ، سیاستدن بشقه برشی دکل ایکن بوصوک زمین مناقشه شایان حیرت دکلدر ؟

نهایت ، قونغره نك دردنجی کونی اصل مقصده تماس ایتدک وعینی کونده ، اضروم قونغره سی نظامنامه سی محتویاتی مذاکره وهان انتاج ایتدک . بونک سببی ؛ اضروم قونغره سی نظامنامه سنده پایلمسی لازم کلن تعدیلاتی ذاتاً احضار و ایجاب ایدنلری سنویر ایتش بولونیوردق .

مع هذا ، یاسیلان تعدیلات ، بالآخره بعض اعتراضات و اختلافاتی و برچوق مخبرات و مناقشاتی موجب اولدینی ایچون ، بوتعدیل اولنان نقطه لرك مهملرینی اشارت ایدم جكم :

۱) جمیتك عنوانی « شرقی آناتولی مدافعه حقوق جمعیتی » ایدی . « آناتولی وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی » اولدی .

۲) « هیئت تمثیلیه ، شرقی آناتولونك هیئت عمومیه سنی تمثیل ایدر » قیدی یرینه « هیئت تمثیلیه وطنك هیئت عمومیه سنی تمثیل ایدر » دیندی . موجود اعضایه ده آلتی ذات علاوه اولندی .

۳) « هر درلو اشغال و مداخله یی ، روملق و ارمینك تشكیلی غایه سنه معطوف تلقی ایدم جكم زدن متحداً مدافعه و مقاومت اساسی قبول ایدلمشدر . » یرینه « هر درلو اشغال و مداخله نك و بالخاصه روملق و ارمینك تشكیلی غایه سنه معطوف حركانك ردی خصوصاً صلرنده متحداً مدافعه و مقاومت اساسی قبول ایدلمشدر . » دینلدی .

بوايكي جمله ده یی فرق ، معنا اعتباریله بالطبع يك بویوكدر . برنجیسنده دول ائتلافیه قارشى خصمانه وضعیت و مقاومت تلفظ اولونمور . ایکنجیسنده بوجهت صراحت کسب ایدیور .

۴) نظامنامه ده ، دردنجی ماده یی تشكیل ایدن مسئله اولدقجه مناقشه یی موجب اولدی ، ماده شو ایدی :

« حكومت عثمانیه رضیق دولی قارشیسندن بورالری (یعنی شرق و لابترینی) ترك واهال ایتمك اضطرارنده بولندینی آ کلاشیلدینی تقدیرده آله حق اداری ، سیاسی ، عسکری وضعیتلرك تعیین وثبیتی . » یعنی اداره موقته تشكیل ایتمك مسئله سی .

سیواس فونفره سی نظامنامه سنده بو ماده ده کی « بورالری » یرینه « ملکمزك هر هانکی برجزغنی ترك واهال ایتمك ... » صورتنده شامل و عمومی برقید قوندی .

§ بوندن سوکره ۸ ایلول اجتماعنده ، بحث ایستدیکم خطریه تماس ایدلدی . بو خطرده باشلیجه آمریقا مانداسی مسئله سی موضوع بحث ایدلیوردی .

اوکونلرده ، استانبولدن کان بعض ذوات ، آمریقالی میستر (براون) نامنده برده غریبه چی یی سیواسه کتیرمشلردی . بو مسئله حقننده قونفرده جریان ایدن مذاکراندن بحث ایتمدن اول مسئله حقننده ، هیئت علیه کمزك کافی درجه ده تنورینه مدار اولق اوزره ، اول ، بوزمینده مقدمه اوله حق بعض معلومات عرض ایدیم . بو معلوماتی ، ارضرومدن بری باشلایان بعض مخبراتدن ده آئی آ کلاشیله جنی ایچون عیناً عرض ایدم جكم .

ا ضرر و مده اوچنی اردو مفتشلی ارکان حربیه ریاستنه

۱ — مصطفی کال پاشایه مخصوصدر : بوکون ۲۵ تموز ۱۳۳۵ آقشامی بکر سامی بك افندی آشایه موصلت ابتدیلر . کندیلرله اوزونجه مدت تشرف ایتدم . مصطفی کال پاشایه ورؤف بك افندی به عرض احترامات ایدرلر . مشارالیه ، آئیده کی مطالعه سنی عرض ایتکلکمی رجا ایتشددر .

۲ — استقلال شایان آرزو و ترجیحدر . آنحق استقلال تام طلب ایتدیکمز حالده ملکک مناطق متعدده به تقسیمی ، قطعی و شبه سزدر . شو حالده ایکی اوچ ولایت منحصراً له حق استقلاله ، تمامیت ملکیه مزی تأمین ایدجک ماندارلک البته مرجحدر . ممالک عثمانیه نك جمله سنه شامل مشروطیتمز و خارجه حق تمثیلز باقی قانق شرطیله بر مدت معینه ایچون آمریکا مانداترلکنی طلب ایتکی ملتزم ایچون الك نافع بر شکل حل قبول ایدیورم . بوباده آمریکا مثلی ایله کوروشدم . بر قاج شخصک دکل ، بوتون ملتک صداسنی آمریقایه دیورمق لازم کلدیکنی سوبله دی و آئیده کی شرائط دائره سنده ویلسونه ، سسنانویه و آمریقا قونفره سنه مراجعتده بولویلمسنی درمیان ایلدی :

آ — عادل بر حکومتک تأسیسی .

ب — معارف عمومیه نك نشر و تعمیمی .

ج — حریت ادیان و مذاهبک تأمین .

د — معاهدات خفیه نك الغاسی .

ه — عموم ممالک عثمانیه بی شامل اولق اوزره آمریقا حکومتک مانداترلکمز قبول ایلسی .

۳ — بوندن باشقه قونفره مزك انتخاب ایدجکی برهیئت ، آمریقایه بر زرهل ایله ایصال ایتکی ده ممثل درعهده ایتشددر .

۴ — بکر سامی بك دها برایکی کون بورالرده قاله جفندن هر کونا امر و تعلیماتک واسطه حاجزانه مله تبلیغی و خاصه سیواس قونفره سنک نه زمان اجتماع ایدجکنی و کندیلرینک یوم مذکورده قدر زرده انتظار ایلسی موافق اوله جفنگ اشعار بیورولمسنی استرحام ایتلکده اولدینی .
فرقه • قانقاس قوماندان وکیل

عارف

آماسیهده بشنچی فرقه قوماندانلغنه

۱ — الیوم آماسیهده بولنان والیء اسبق بکر سامی بك افندی یه مخصوصدر : تلغرافنامه عالیلرندن بك مستفید اولدق . حال انعقادده بولنان ولایات شرقیه قولغره سی همان هر طرفده مملکتلری خلقنجه حائز تأثیر ونفوذ و صاحب کلام طائمش ذواتدن مرکب بر هیئت مقتدره حالندهدر . بو قولغرهده شمدی یه قدر اولان مذاکرانده دولت و ملتک استقلال تامی مصرأ مدافعه اولمقدهدر . بناء علیه هنوز بزجده شروط وماهیتی مهم بر آمریقا مانداتر لیکنندن قولغره یه دوزیریدن دوغری به بحث اولمسی ، بك محذوری اولهجنی جهتله ذات عالیلرینك درسعادتنده حال تماسده بولوندینی ذوات ایله اولان مذاکره استناداً زبرده کی نقطه لرك ایضاحیه یزلی سریعأ تنویر بیورمکنزی خاصه رجا ایدرز . بوندن اولده رؤسأ درسعادتن بوکا دائر کن معلومات مشکوک کورولدیکی جهتله عینی اساسلر دائره سنده استیضاح قلندیکی کی ۲۱ تموز ۳۳۵ تاریخندهده سیواسده رأفت بك واسطه سیله درسعادتن کن معلومانده عینی مشکوکیت بولندینی جهتله اورادن ده دوزیر یجه شروط وایضاحات طلب ایدلشدر .

آ (استقلال تام طلب ایدلدیکی حالده ملکک مناطق متعدده یه تقسیمی قطعی و شبهه سزدر بیوریلور . بوقاعتک منبعی نهدر ؟

ب (تمامیت ملکیه دن مقصد ، ملکک تمامیسی می یوقسه حقوق حکمرانییدر ؟

ج (ممالک عثمانیه نك جمله سنه شامل مشروطیتمز و خارجده حق تمثیلمز باقی قالمق شرطیه مانداترلك طلبنی اك نافع بر شکل اوله رق قبول بیور بیورسکنز . آنحق مملکک در میان استدیکنی بیلد بر دیککنز مواد ایله بو شکل بر برینه متناقض کورونیور . چونکه مشروطیتمز باقی قالمجه حکومت قوه تشریعیه نك اعناده بنه مظهر و مراقبه سنه تابع بر هیئتن عبارت اولور که آرتق بو هیئتک تأسیسنده آمریقانك دخل و تأثیری اوله ماز . شو حالده یا مشروطیت باقیدر ، عادل بر حکومتک تأسیسنی آمریقانك طلبه محل یوقدر و یا خود عادل بر حکومتک تأسیسنی آمریقانك طلب ایدیلنجه مشروطیتک بقاسی لفظدن عبارت قالیر .

د (معارف عمومیه نك نشر و تعمیمندن مقصد نهدر ؟ و هله خاطر مزه کن ، مملکتک هر طرفنده آمریقان مکتبلرینك تأسیسیدر . چونکه ده شمدیدن یالکنز سیواسده یکر می بش

قدر مؤسسه احداث ايتشلردرکه يالکيز بر دانهسند بیک بش يوز قدر ارمني طلبه واردر .
 بناء عليه معارف عثمانیه واسلاميه نك نشر و تعميمي ايله بوتشيك صورت امتزاجي فصل اوله حقدرد ؟
 هـ) حریت ادیان و مذاهبک تأمینی فقره سی ده مهمدر . بطریقخانه لر امتیازاتی موجود ایکن
 بونک فرق و معناسی ندر ؟

و) مثلك بشنجی ماده اوله رق بحث ایلدیکی عموم ممالك عثمانیه نك حدودلری ندر ؟ یعنی
 قبل الحرب اولان حدود مزیدر ؟ اگر بوتعیر ایچنده سوریه و عراق داخل ایسه آناتولو خلقنك
 عربستان نامنه مانداترك طلبنه حق و صلاحیتی اوله بیلیرمی ؟

ز) حکومت حاضره نك سیاستی ندر ؟ توفیق پاشا نهدن لوندریه کیتدی ؟ آمریقالیلر کی
 انکیزلرلرده آریجه بر مانداترك تعقیب ایتدیکی کورولور . فرقلری ندر ؟ حکومت آمریقا
 مانداسنی فصل تلقی ایدیور ؟ یعنی بوکا متایلی ، مستغنی می ؟ آمریقالیلر نهدن ارمنستان مانداتركنی
 ترك ایتدیلر ؟ آمریقالیلر ماندای آلمغه نه درجهیه قدر متایل و آرزو کشدرد ؟

۲ — سیواس قونفره سنك انعقادی ارضروم قونفره سنك ختامنه معلقدرد . بونکله آریجه
 اشتغال ایدلمکده در . ذات سامیلرینك بوکا انتظار آ یا توقادده یا خود آماسیه ده بولغیری موافقدرد .
 عرض حرمت ایلرز .

(مصطفی کمال)

آماسیه دن

۳۰-۷-۳۳۵

آسایشه متعلق و مجله در

۹۳

اوچنجی اردو مفتشلی ارکان حربیه ریاستنه

۱ — مصطفی کمال پاشایه مخصوصدر : بکرسامی بکدن آلنان جواب بروجه آتی عرض اولنور:
 آ) استقلال تام طلب ایدلدیکی حالده ملکک مناطق عدیدهیه تقسیم و بر قاچ ماندایه تابع
 طوتوله جفمز درتله مجلسجه مقرردر . بناء علیه بوکا مانع اولقی ایچون بر ماندای طلب ایتکده
 الک موافق اوله جفنی بیان ایتشدرد .

ب) یالکیز حقوق حکومت موضوع بحث ، تمامی ملکمزک محافظه سی اساسدر .

ج) آمریقادن هر هانکی شکله بر حکومت طلب ایتیه جکز . آمریقایه عادل بر حکومتی
 تأسیس ایده جکیزی تأمین ایده جکز . قانون اساسیمز احکامی مرعی ، خاندان سلطنتک

هر درلو حقوق حكمرانيى باقى و محفوظ و خارجده هيئت تشليه من كاك ان موجود اولق شرطلرله آمريقا حكومتك اسباب سعادت و افكشافزه مظاهر اولسنى طلب ايده جكز . ايسيه جكز مانداترك بوشكلده در .

(د) معارف عموميه نك نشر و تعميمندن مقصد آمريقا مكيتلرينك كويلر مزه قدر كير مسنه مساعده دهل معارف مليه و اسلاميه مزي نشر و تعميمه صرف اهتمام ايده جكزه كنديلرينى تايمين ايله برابر مظاهر تلى طلبدر . مانداتركى آمريقا ميسونرلرینه دكل آمريقا حكومته توديع اتمك ايسيدورز .

(هـ) حریت اديان و مذاهب اساساً احكام دينيه و اسلاميه من مقتضاسنددر . آمريقا افكار عموميه سى بوحقيقته واقف اولدقلى ايچون كنديلرينه بوتامينانى و برمك ايسيه يورز . و مثلك بحث ايتديكى حدود قبل الحرب موجود اولان حدود مزر در . سوريه و اقسام سائر حقه بزم مانداترك طلبنه صلاحيت اولوب اولامسى قونفرجه حل ابديله جك برمشله در . اساساً سوريه و عراقده امريقا هيئتلى آراى عموميه مراجعت ايتديلر . سوريه و فلسطينده مستقل بره رب حكومتى تاسيسنى طلب ايله برابر آمريقا مانداتركنى ديكرلرينه ترجيح ايلدكلى اظهرايتديلر .

(ز) حكومت حاضره هنوز تشكىل ايتديكندن سياستى مجهولدر . آنجق اوليكى حكومتلك سياستلى عجز و قواى ائتلافيه نك هر بر آمرينه مامشات ايدى . نوفيقي پاشا لوندريه كيتيه رك فريد پاشا ايله عودت ايتشددر . آمريقا ، ارمنستان حكومتى تعين ايتهدن ، دولاشان هيئتلىك راپورلرينه نظراً ، بويوك بر ارمنستان تشككنه ماده امكان موجود اولدقلى مركزنده در . مانداترك حقه مفصل بر عريضه پوسته ايله تقديم اولتى اوزره در .

۲ — شمديك طرفكز دن واقع اولاجق تبليغات انتظار آتوقادده بولنه جنم . آماسيه و توفادده و فضالرده احباب ايدن تبليغات اجرا ، ايني نتيجه لر و بره جكنى اميد ، ايتكده يم . حله كزه احترامامى تقديم ايدرم افندم .

فرقه • قوماندانى

عارف

ارضروم

۱ آغستوس ۳۵

شيفره

ذاته مخصوصدر .

آماسيه ده بشنجى فرقه قوماندانلغنه

بوتلغرافك همان بكر سامى بك افندي به ايصالى وجوابك مستعجلاً آتمسى رجا اولنور :

بکر سامی بک افندی به در :

ج : ۳ - ۷ - ۳۳۵ آمریقا ماندا ترلکی حقنده کی ایضاحات اخیرہ کزه مطلع اولدق .
بو شرائطه کوره اساس اعتباریله قورقوله حق برشی اوله مق لازم . مع هذا دها بر نقطه حقنده کی
مطالعه عالیلرینی ده آلمق ایستیورز . لہمزده بو قدر شرائط درمیانه مساعد بولنه حق اولان
آمریقا حکومتی بو شکلده کی ماندا ترلکی قبول ایتمسہ یعنی بوکا قاتلانمسنہ مقابل آمریقا نامہ
نہ کی فوائد و منافع تأمین ایتش اوله حقدر . بونکله کندی حسابلرینہ اوله حق غایہ نہ در ؟
بو باده کی قذاعت واستطلاعات سامیلر یلہ ده تنویر بیورملرینہ مسارعة انتظار ایلرز افندم .

مصطفی کمال

اوجنچی اردو مفتشلکی ارکان حربیہ ریاستہ

آماسیہ

۳ - ۸ - ۳۳۵

بکر سامی بکدن آلتان جواب بروجه آتی عرض اولنور :

مصطفی کمال پاشایہ مخصوصدر : آمریقالیلرلہ شمدی به قدر جریان ایدن مذاکرات بالطبع
دائما خصوصی بر شکلده واقع اولمش و صرف بر فرضیہ دن عبارت بولنش اولدیفنہ نظراً
ماندا ترلکرینہ طرفین عاقدینہ تحمیل ایدیلہ جک شرائط حقنده تعاطی افکار ایدلہ مشدر . ممکن
اولدیفنی تقدیرتہ احضاریلہ سیواس قونفرہ سنک سرعت کشادی لزومنی خلاصہ عرض ایلرم .
ارکان حربیہ قائمقامی

عارف

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینہ

محترم افندم .

مملکتک سیاسی وضعیتی الک حاد بر دوریہ کلدی . کندمزہ بر استقامت تعینی ایچون تورک
ملتنک زارینی آتوب مثبت بر وضعیت آلمق زمانی ایسہ کچمک اوزره بولونیور .

خارجی وضعیت استانبولده شویله کورونیور :

فرانسه ، ایتالیا ، انکلترة ، تورکیہ ده ماندا ترلک مسئلہ سنی آمریقا سناسنہ رسماً تکلیف
ایتش اولمقلہ برابر بوتون قوتلرینی سنانک قبول ایتمہ سنی ایچون صرف ایدیورلر . تقسیمدن
حصہ قاچیرمق طبیی ایشلرینہ کلیور .

سوریه ده خسرانه اوغرایان فرانسه، ضررینی تورکیه ده نلافی ایتک ایستور، ایتالیا ناموسکار بر امپریالیست اولدیغندن محاربه به آنجق آناطولی تقسیمنده پای آلمق ایچون کیردیکنی آجیقدن آجیغه سویلیور. انکلتزه نك اوینی بر آز دها انجه در.

انکلتزه تورک و حدتی، عصریشمسنی، حقیق بر استقلال آلمسنی آتی ایچون بیله اولسه ایسته میور. یکی وسائط و فکرله تماماً عصری وقوی بر مسلمان - تورک حکومتی باشند، خلافت ده اولورسه انکلتزه نك مسلمان اسیرلری ایچون بر سوء مثال تشکیل ایدر. تورکیه بی کل حالنده انکلتزه آله بیله قفاسنی، قولنی قویاریر، بر قاچ سنده صادق بر مستملکه حالته قویار. بوکا اک باشد بالخاصه (قله رقال صنفار) مملکت مزده چوقدن طرفداردر. فقط بونی فرانسه ایله دوکوشمدهن یابیلیمک قابل اوله میه جفندن طرفدار اوله مز. فقط تورکیه بی وحدت حالنده محافظه ضروری کورونورسه یعنی تقسیم آنجق بویوک عسکری فداکار لقلرله حصوله کله جکنی آکلارسه لایتیلری صوفامق ایچون آمریکا فکربنه ظهیر و طرفدار اولور. نته کم انکلیز سیاسی آدملری آره سنده ذاتاً بوفکره تمایل موجود (موریسون) کبی مشهور سبالر آمریقانک تورکیه ده عمومی ماندا آلمسته طرفدار اولیورلر.

دیگر بر صورت حله تورکیه بی تراکیدن، ازمیردن، آطنه دن بلکه ده طرزوندن و مطلق استانبولدن محروم ایتدکن صوکره اسکی «قایتولاسیون» لری وبوغولغه محکوم داخل حدودی ایله مستقل براقق.

بز استانبولده کندمز ایچون بوتون اسکی و یکی تورکیه حدودلرینی شامل اولوق اوزره موقت بر آمریکا مانداسنی اهون شر اوله رق کوریورز. سیلرمز شونلردر:

۱ - آره مزده هرهانکی شرائط آلتنده خرستیان اقلیتلری قاله جقدر. بونلر هم عثمانی تبعه سی حقوقندن استفاده ایدجکلر، هم ده خارجه ده بر آوروپا دولته دایانارق شورش چیقاراجکلر. منادی مداخله به سببیت ویره جکلر، ذاتاً صوری اولان استقلالزدن اقلیتلر نامنه هر سته بارچه بارچه غائب ایدجکلر.

منتظم بر حکومت و عصری بر اداره تأسیسی ایچون بطریقخانه نك سیاسی امتیازلری، اقلیتلرک قوتلی دولتلر واسطه سیله منادی تهدیدی اورتهدن قالمیلدر. کوچک وضعیف بر تورکیه بونی یابامیه جقدر.

۲ - بر برینی افنا ایدن، منفعت، خرسزلق و یا خود سرگذشت و شهرت نامنه یشایانلرک حرصنی تطمین ایدن حکومت نظریه سی یرینه ملتک رفاه وانکشافنی تأمین؛ خلق؛ کویلری، محتی و ذهنیتی ایله عصری بر خلق حالته قوبه سیله جک بر حکومت نظریه سته و تطبیقاتنه احتیاجز وار. بونده لازم کلن پاره، اختصاص و قدرته صاحب دکلز. سیاسی استقراضلر سیاسی اسارتی تزید ایدیور. طرفکیرلاک، جهالت و جوق قونوشمقدن بشقه مثبت بر نتیجه ویرن یکی بر حیات یارانه میورز.

بوگونكى حكومت آدملىرىنى تقدیر ايتسه بيله ، خاقي و خاق حكومتى تاسىسىنى منفرد بيلان فليپين كې وحشى بر مملكتى بوگون كندى كندىنى اداره يه قادر عصرى برما كنه حالته قويان آمريقا ، نو خصوصده چوق ايشمزه كليور . اون بيش يكرى سنه زحمت چكد كدن صوكره يكي برتوريكه وهر فردى تحصيل ، ذهني ايله حقيقى استقلالى قفاسنده وجينده طاشيان برتوريكه يي آنحق يكي دنيانك قابليتى وجوده كتيره بيلير .

۳ — خارجى رقابتلىرى و قوتلىرى مملكتىزدن اوزاقلاشديره بيله جك بر ظهيره احتياجز وار . بونى آنحق آروپا خارجنده و آروپادن قوتلى بر آلدله بوله بيليرز .

۴ — بوگونكى امر واقعا قالمقى و سرعتله دعوا مى دنيابه قارشى مدافعه ايدى بيلمك همچون لازم كن قوتى حائر بر دولتك مظاهرتى ايسته مك لازمدر . استىلاجى آروپانك بيك بروساطلى و ملمون سياستنه قارشى بويه بروكيل صفتيله آمريقايى كندمزه قازانه رق اورته يه آت بيليرسه ك شرق مسئله سنى ده ، تورك مسئله سنى ده آتى همچون كندمزل حل ايتش اوله جفز .

بو سبيلردن دولايى سرعتله ايسته مهن لازم كن آمريقادا طبيعى محذورسز دكلدر . عزت نفسىزدن ايجه فداكارلىق ايتك مجبوريتنده بولونيورز . يالكرز بعضى بيليرنك دوشونديكى كې آمريقانك رسمى صفتنده دنى تمايل و طرفيكرلك يوقدر . خريستيانلره باره ويره جك ميسيور قاذبى آمريقاسى ، آمريقانك ادارى ما كنه سنده بر موقع طوتماز . آمريقانك اداره ما كنه سى دينسز و مليتسزدر . او چوق آهنگدار مختلف جنس و مذهبده آدملىرى چوق امتزاجلى بر صورتده بر آرادا طوتماك اصولنى بيلير .

آمريقا شرقده مانداترلكه و آروپاده غائله آلفه طرفدار دكلدر . فقط اونلرك عزت نفس مسئله سى يادقلىرى آروپايه ، اصوللى و ايدى آلريله فائق بر ملت اولق داعيه سنده درلر . بر ملت ، صميميتله آمريقا ملتته مراجعت ايدرسه آروپايه ، كيردكارى مملكت و ملتك خيرينه ناصل بر اداره تاسيسى ايدى بيلدكلىرى كوسترمك ايستلر .

رسمى آمريقانك مهم آدملىرى آره سنده له مزه ايجه بر تمايل حصوله كلدى . استانبوله ارمنى دوستى اوله رق كن بر چوق مهم آمريقاليلر ، تورك دوستى و تورك پروپاگاندا جيسى اوله رق دونديلر .

بو جريانى تمثيل ايدن رسمى و غير رسمى آمريقانك فكري خفى اوله رق شودر : توريكه يي اولدينى كې هيچ بر پارچه يه آييرمه مق ، اسكى حدودلىرى داخلنده وحدت ايچنده محافظه ايتك شرطيله عمومى و برنك ماندا آلمق ايسته يورلر . سوريه آمريقا قوميسيونى اوراده ايكن عمومى برقونفره عقد ايدرك آمريقايى ايسته مشدر . آمريقادا سوريه نك بو آرزوسى بك حرارتله قارشىلانمشدر . رسمى آمريقا بزم طور اقلرمز اوزرنده ارمنستان يا مغه تمايل كورونيور . اكر ماندا آيلرلر سه بوتون ملتلىرى مساوى شرائط آلدنده بر مملكت اولادى اوله رق تلقى ايدوب آله جقلىرى اك مهم محافلندن خبر آلد .

فقط آوروپا مطابق برارمنستان مسئله سی پامق - بالخاصه انکلتزه - ارمنیلره تعویضات ویرمک ایسته یور، آمریقا افکار عمومیه سنده ارمنی مظلوملری نامنه بر او یون اوینامغه چالیشیور. آوروپا قورقوسی بزم متفکرلری دوشونتدیریور. رشاد حکمت بک کی جایی بک کی حتی وحدت ملییه کی تشکیل ایدن دیپلوماتلر مزک، ارمنی مسئله سی ایچون ر صورت حل توصیه لری وار. رسماً سزه یازیایور.

چوق تهلکه لی آنلر کچیریور. آنادولوده کی حرکانی دقت و محبتله تعقب ایدن بر آمریقا وار. حکومت وانکلزلر بونک، خرستیانلری اولدوزمک، اتحادجیلری کتیرمک ایچون بر حرکت اولدیغی آمریقایه تلقینه آل برلکیله چالیشیورلر.

هر آن بوملی حرکنی دور دورمق ایچون قوت سوقی متصور، بونک ایچون انکلزلری قاندرمغه چالیشیورلر. ملی حرکت سرعتله و مثبت آرزولرله همان میدانله جیقارسه [وخرستیان دشمنلری کی بر رنکیده اولمازسه] آمریقادله همان ظهیر بولاجغنی ینه چوق مهم محافل تأمین ایدیورلر.

سیواس قونفره سی انعقاد ایدنجیه قدر آمریقا قومیسیتی آلیقویمغه چالیشیور. حتی قونفره یه آمریقالی برغرته جی کوندرمکده بلکه موفق اوله ییله جکز.

ایشته بوتون بونلر قارشیسنده، دعوا مزده ظهیر اوله یلمسی ایچون، بوفرست دقیقه لرینی غائب ایتهدن تقسیم واضمحلال قورقوسی قارشیسنده، کندمری آمریقایه مراجعه مجبور کوریورم. واصف بک قاردمشملزه بوخصوصده مشترک اولان نقطه لری کندیسیده آیریمجه یازه جقدر. تورکیه یی عزم واراده صاحبی کنیش قفالی برایکی کشتی بلکه قورتارمیلیر.

سرگذشت وجدال دوری آرتق کچمشدر. آتی انکشاف و وحدت محاربه سی آچمه مجبور.

حدودنده بو قدر چوق اولادی اولن زواللی مملکت مزک فکر و تمدن محاربه سنده قاچ دانه شهیدی وار؟ بز تورکیه نک خیری اولادلرندن یارینک بانیلری اولملرینی ایسته یور. رؤف بک قاردمشملزه، مزک مشترکاً تمللری بیله چوکن زواللی مملکت مز ایچون اوزاقلری کورمک دوشونوب چالیشمکزه انتظار ایدیور.

حرمتلری کوندیر، موفقیتکزه دعا ایدرم. ملی دعوا ده جانیه و باشیله چالیشانلر آراسنده ساده برتورک عسکری نواضی ایله سزکله برابر اولدیغی بیان ایدرم.

۱۰ آغستوس ۱۹۱۹

مخاله ادیب

مصطفی کمال پاشایه مخصوصدر : درسعادتمدهکی فرق مختلفه نك بالاتحاد آمریقا هیئته ویرلك اوزره اتخاذ ایتدکری مقررات بروجه زیر معروضدر :

۱ — ارمنستان ایچون تورکیه نك شرق حدودی اوزرنده ارمنیلرک ایشنه یارایه جق براراضی پارچه سی ترک ایتکه ولایات شرقیه نك تورکری واوراده ایش باشنده بولونان بویوکری آتیده رفاهنی و سربست انکشافنی دوشونه رک راضی اوله سیله جکری فکرنده اولدقاری ، یالکیز بوفکرلرینی اوراده کی کوردلرله تشریک مساعی ایش اولق و کوردلرکده ارمنیلر ترک اراضی فکرنه قطعاً متایل اولماق دولایسیله اظهار طرفدار اولدقارینی حتی اظهار ایتسه لر بيله اوراده تورک اکثریتنک شرائط آتیه کندیلرینه — تأمین ایدلدکجه — بوفکرده کوردلردن آیرلیه جقنی ظن ایتدکرینی ؛ شوبله که : اولاً ؛ تورک و کورد اکثریتی و آره لرنده کی اقلیت سائر نك مسکون اولدینی اراضینک تمامیتی ، ثانیاً ؛ تورک استقلال تامی تأمین ایدلدک و فعلاً تأیید اولنمی ، رابعاً ؛ تورکیه نك عصری تکاملانه مظهر اوله سیله سی ایچون سربسته انکشافه مانع اولان قیودک رفعیه ویلسون پرنسیپلرنده وعد ایدلدیکی وجهله استقلال و حقوقندن اکامین بر طرزده استفاده سنه امکان بخش اولنمی ؛ خامساً ؛ بو خصوصاً و تورککری تسریع ترقیاتنده آمریقانک بزه مظاهرتی جمعیت اقوامه قارشى تعهد ایتمی .

۲ — تخلیه ایدیلجک اراضیدن چیقاریلجق اولان تورک و کوردلرک یکی نقل ایدیلجکی اراضیده درحال اسکانی و درحال اراضیلرندن استفاده لرینی تأمین ایتمی ایچون آمریقانک معاونت ایتمی .

۳ — اوجوارده وبالخاصه ارزنجان و سیواس آره سنده متکالیف ارمنیلرکده یکی ارمنستان حدودی داخلنه نقللرینک تأمین ؛

۴ — ارمنستان نام و حسابنه اوله رق واقع اولسنی محتمل کوردیکمز ترک اراضی کیفیتی مستقل برارمنستان نامنه دکل آنجق بویوک ومدنی بردولنک مانداسی آلتنده انکشاف ایدجک عصری بردولت نامنه اوله جقدر . چونکه ؛ بویوکنی ارمنستانه اراضی ترک ایتک تورکیه نك باشنه ایکنجی برما کدونیا یامق دیمک اولدینی کی قافقاسیه ایچونده برعامل تشکیل ایتک دیمکدر .

۵ — بوتون بونلر قابل مناقشه بر (تکلیف) ماهیتنده دره بونلرک قطعی ماهیت اکتساب ایتمی آنجق مملکتده کی هیئتله تماس ایتک ممکن اولورسه اورایه آمریقا هیئتندن بزدانک اعزامی آلزمدر .

٦ - واك نهايت مسئلەنك شكل قانون ومشروعہ ارجاعى ايجون مجلس مى عثمانىہ
تودىعى طبعيدىر .

ق ١٢ قوماندانى
صلح الديه

ارضروم
٣٣٥-٨-٢١

شيفره
ذاته مخصوصدر
٣٣٩

ق ١٢ قوماندانلغنه
ق ٢٠ قوماندانلغنه

(بالکتر ق ١٢) ج : ١٣ - ٨ - ٣٣٥ شيفره :

در سعادتده کى فرق مختلفه نك آمريکا هيئته ويرلک اوزره اتخاذ ايلدکلى مقررات بوراده
هيئت تمثيليه مزجه صوڪ درجه شايدان تائر وتأسف کورولدى . چونکه برنجى مادهده ارمنستانه
ولايات شرقيه دن اراضى تركى موضوع بحث اولمقده در . حالبوکه اکثریت قاهره تورک وکورد
اولان بو ولايتلردن برقراريش طور اعلی بيله ارمنيلر حسابنه قيدینک بوکون ايجون بالعمى ممکن
اوله ميه جنى شويله طور سون، عنصرلر آره سنده کى منافرت وحس انتقامک دهشت وشدتى عثمانلى
ارمنيلرينک عودتلىر حالنده بيله ولايتلر داخلنده متکالف اوله رق اسکانلرينى تهاسکلى
کوسترمکده در . بناء عليه ارباب جرائمدن اولمايان عثمانلى ارمنيلرينه ياپيله جق اعظمى مساعده ،
شرائط عادله ومتساويه دائره سنده وطنلرينه عودته رضادن بشقه برشى اوله ميه جقدر . اوچنجى
مادهده ارزنجان وسيواس آره سنده متکالف بر ارمنيلک تخيلى علمسزک ووقوفسزلدن بشقه
برشى دکلدر . حربدن اول بيله بورالرك سکنه سى قسم اعظمى تورک وقسم قلیلى زازا دنيلن
کوردلردن وپک آزده ارمنيدن عبارت ايدى . بوکون ايسه موجوديتندن بحث ايديله جک
مقدارده ارمنى يوقدر . بناء عليه بوکى جميتلر صلاحيتلرينى تقدير ايتلى وبرايش يامق ايستلرسه
هيچ اولمازسه حربه وخارجيه نظارتلرينک صلح حاضر قلرى مياننده ياپدقلىر رسمى ايستانستيق
وغرافیکلره اولسون مراجعت زحمتدن قاچينما ملیدر . اشبو تلغراک عیناً استانبوله کوندرلرسنى
رجا ايدوز .

مصطفى کمال

آسايشه هائدر
۲۰۱۳

آفره دن
۲۳۵-۸-۱۴

اوجنچي اردو مفتشلى ارکان حربه رياسته

۱ — مصطفى كمال پاشايه : در سعادته خطاباً يازمش اولديغى كى صولك جوابلر كى محله ايصال ايدلمش وجواب اوله رق مطبوع راپورله احمد رضا بك ، احمد عزت ، جواد ، چوروكصولى محمود پاشالار ، رشاد حكمت ، جامى ، رشيد سعدى بكلى ، اسعد پاشالار كى بك چوق ذواتك فكرينه موافق اولان قره واصفك يعنى جنكيزك خالده اديب خانمك مطالعه لرني حاوي اوزون مكتوبلر كلدى . بونلر صره ايله خلاصه ايديله رك عرض ايديله چكى كى اصللاري ده سيواسه كوندريله جكدرد . بونلر ك جمله سنده بر مظاهرتيه احتياج مس ايتديكى وبو مظاهرتك آمريقا طرفندن ابفاسى اهون شر اوله رق قبول و تصويب ايدلديكنه دائر اسباب موجب بيان ايدلده در . مطبوع راپور : جامى ، رؤف احمد ، رشاد حكمت ، رشيد سعدى بكلى خالده خانم ، قره واصف ، اسعد پاشا ، بونون فرقه و جمعيتلر ك افكارى يوقلاندق دن صوكره ، اكثريت عظيمه يه كوره تنظيم ايدلمشدر . وقت وارمش . قونغره ده بر آن اول ايش كورمك ، آمريقاليلر كيمه دن تبليغات ياپيلمق لازم ايمش ، آمريقاليلرى اويلايه رق تاخير حركت لرينه چاليشيليورمش . قونغره سر عتله قطعى قرار وبره بيليرمى ؟ سؤاليه آمريقاليلر ، طرفدارلغنى ايتا ايدسيورمش . قونغره نك انعقادى نعيميل بويورملرى رجا اولونيور .

ق ۲۰ قوماندانى

على فؤاد

§ بو تلغرافده بحث اولنان اوزون مكتوبلر ، كونلرجه تللارى اشغال ايدن شيفره لرله ويرلدى . يكدى كرينه ذيل اولان اوشيفره لر دن برى ده شو ايدى :

آسايشه هائدر
ذاته مخصوصدر

آفره دن
۱۷ آگستوس ۳۵

۳ نجى اردو مفتشى ارکان حربه رئيسى كاظم بك افندى يه

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه : ۱۶-۷-۳۳۵ و ۸۸۰ نومرولى شيفره نك طقوزنجى ماده سنه ذيلدر : قره واصفك ۱۰ نومرولى ماده حقنده ذيل اولارق ويردىكى معلومات :

۱ — بر مظاهرت شکنده آمریقای طرفدار اولورسه و بونی ولایات شرقیه قونفره سی، ملی فونفره، بر آرزو کی تلفرافله حکومتمزه یازارسه ویلسونک آمریقا قونفره سینه فارشی کوزل بر نقطه استناد اوله جی درسعادتده اکثر منوران بوکا طرفدار وبویه برشی احضار ایدیورلر. اگر آناتولوده یاپار ایسه فائده لی اولور دیورلر. بویه اولورسه آمریقانک ماندا سندن بالاستفاده دیکر خیثلی چیقارمق و صوکره یالکیزجه آمریقالبیله قارشولاشمق قابل اولور و اوغراشمقده قولای اولور. برده آمریقالبیله بزی شدنله تقییح ایدیورلر. یعنی حکومنی ترذیل و ملنمزی ده تقییح ایدیورلر. مرخصلرک استانبولدن چیقیشنی یارسه کبدیشنی، مخرطه لری صوکره دیورلرکه آوروپانک جسارت ایندیکنی سز قبول ایدیورسکیز. مثلاً؛ آوروپا بویوک ارمنستان یامبور. سزک صدراعظم طوروسدن حدود وبربور. ارمنستان ایستبور. حالبوکه شمدییه قدر آمریقا قومیسینولرندن هیچ بریسی بیله بوکا ممکن دیمدی. عموم راپورلرله نظر آناتولوده نورکیه ده برارمنستان ارمق حتی مختار و محلی اداره لر تأسیس اینک بیله ممکن دکلدیر. نفوسلری یوق. طوپرافلری یوق. بوا داره مدھش برقوه عسکریه استناد ابتدایله اولماز. ارمیلرله بوقوت اوله ماز. آمریقا بو لطفی بایه مز. دیکر دولنلرله بوکا تحمل ایدمیز. مکرکه اورالینی ضبط ایتسین و (..... صلح) یاپسونلر. بوده قابل دکل. رقابت مانعدر. ابشته درسعادتک حوادثلری. اوراچه تأمل ایدلسون. زمان ایجه دارد. آمریقا فونفره سی همان همان ویلسونی دیکله مک اوزره در.

۲ — درسعادتده بوبوک تماسلر وار. آنک ایچون مصطفی کمال پاشا عمومی بر امروریرمی؟ یوقسه درسعادتک فرار و مساعیسنه موافق قالبرمی؟ مساعیده کی غایه ملتک وحدتی، ملکک تمامبسی استقلال و حاکمیتک تأمین؛ اگر مصطفی کمال پاشا بورابه عمومی بر امر و برمزسه و کندبسی ده سریعاً اورادن آمریقا وانکلز و سائرلرله ارتباط یامزسه طبیعی بوراده ده فعالیت دوام ایدم جکدر. بلکه مخالف برشی اولور. بوکا نظر دقتی جلب ایدرم. بورولی، سیاستی ده اعلای تدبیر ایدر بر [تغطلکن] . مصطفی کمال پاشا حرکانه قوتنه استناد ایسه [بطلستن] اونک اقوال و بیانات اطوار و حرکاتیه فعلاً و قولاً تکذیب ایدلمش.

۳ — چولاق حسین صلاح الدین ایکی یوزلی کیدیور. صادق بکک الک کوزده بنده لرندن اولان بوذاتک موقع صاحبی اولمامسی دوشونبلور.

ن ۲۰ فوماندا نی

علی نوادر

§ قره واصف بکه بیلدیرلک اوزره ویریلن جواب شو ایدی :

شیفره

ذاته مخصوصدر . عجله در

۱۵۲

ارض و مدن

۳۵-۸-۱۹

ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضرت نلرینه

ج : ۱۷ - ۸ - ۳۵ .

۱ — بحث ایدیلان آمریقا ماندا ومظاهرتنک غایت دقتلی اوله رق تحلیلی وغایه ملیه من ايله مفایسه اولنمی بک مهمدر . در سعادته کی زمره مساعینک غایه سی ملتک وحدنی ، مایکک تمامیمی ، استقلال وحا کمیتک تأمینن نقطه سنده تصویر وارائه ابدلدیکنه کوره آمریقا مانداسنی قبول حالنده بو غایه مصون قاله بیایرمی ؟

۲ — آرزوی ملی به تابع وموافق اولمیان قرارلر هیچ بر زمان ملت نظرنده مطاع اولیه جنی جهتله مقدرات ملیه ووطنیه و جدان ملی به تر جان اولمقدن عبارت بولنان وظیفه منی حسن ایفا ایچون آرزوی ملینک اجتماع وتعلقنی بکله مه دن هیچ بر مسئله ده صلاحیتدار کور ونمه من جائز دکلدرد . بوسبیه منی درکه طرفزدن اجانب ايله تماس وارتباطک قونفره نك مقررانه استناد ایتدیره رک ملت نامنه پایلمسنی ترجیح ایتکده یز . له الحمد وطنم زده کی جریان ملینک پک زیاده انکشاف وتعضوی وکسب قوت ایتکده اولسی بزلی دائما بو نقطه یه جذب ودعوت ایدیور .

۳ — شوراسی ده نظر دقتده طوتولمیدرکه مملکت و ملتک مقدراتی حقنده آمریقا ویا هر هانکی بردولته آ کلاشمغه صلاحیتدار اوله بیله جک بر حکومت آنجق حا کمیت ملیه اساسنی قبول وبر شورای ملینک وجودنی تصویب ايله اوکا استناد اینمکی ترویج ایدن بر حکومتدر . شونقدیرده حکومت مرکزیه نی ترکیب ابدجک ذوانک مطلقا بو اوصافده اولسی مقتضیدر . بزجه اولدینی کبی اوراده کی مساعیکزده بو نقطه نك تأمیننه معظوف اولمیدر .

۴ — قریباً قونفره مقررانه واقف اوله جقسکز . کوزلر کزدن اوپر ز .

مصطفی کمال

§ برکوچوک معلومات دها ویرهیم . سیواسه کلش اولان ، غزته جی میستر براون ايله بالذات کوروشمکی مناسب کوردیم . مخاطبنی سهولته آ کلایان چوق ذکی برکنج .

شمعی ، افدیلر ؛ قونغرده ماندا حقنده ، جریان ایتش اولان مذا کره و مناقشه بی ممکن اولدینی قدر جریان ایتدیکی کی هیئت علیه کره دیکلتمک چالیشه جم :

بر چوق ذوات سوز آلدیلر . کیمسه یه سوز ویرمه دن اول ، مقام ریاستدن ، ضبطنامه ده عیناً مندرج اولان شو قیسه ملاحظه بی سرد ایتدم : « بو خطره محتویاتی حقنده مداوله افکاره باشلامه دن اول بعض نقطه لره نظر دقت کیزی جلب ایتک ایسترم . بورا پورده مثلاً میستر (براون) دن بحث ایدانکده والی بیک کشیک بر عمله اردوسی کتیر یله جکنی سویلدیکی ذکر اولمقده در .

افدیلر ؛ میستر براون « بن هیچ بر صفت رسمیه ایله کورو شمبورم ، تمامیه خصوصی بر صورتده کورو شمبورم . « دیور وحتی آمریکانک ماندانی قبول ایدم جکنی دکل بلکه ایتمه جکنی سویلدور ! اونک ایچون سوزلری آمریقا نامنه دکل ، کندی نامنه در ؛ ماندانک نه اولدینی کندیسی ده یلمیور ! « ماندا ، سز نه دیر سه کز اودر ! « دیور . بو خطرده مهم اوله رق ماندا مسئله سی واردر . بونک حقنده مداوله افکار ایتزدن اول اون دقیقه استراحت ایدم . « [ساعت ۳:۲۵]

متعاقب جلسه ده — ایلاک سوز واصل بکدر . دیدم . واصل بک اول ، ماندانک تعریف حقنده اوزون بیانده بولندی . دیکر لر سه سوزی بر افندی . تکرار سوز آلدی و « بر کره اساس اعتبار یله ماندانی قبول ایدم ده شرائط حقنده بالاخره کورو شورز . « دیدی .

اعضادن ماجد بک نامنده بر ذات ، — هیئت عمومی جه اصل مذا کره ایدیه جک مسئله شیمیدن صو کره یالکیز یشایه یله جکمی یزه یشایه میه جقمی یزه ، ماندانی نه شکل و صورتده آکلایه رق ماندانله نه صورتله کورو شه جکیز ؟ ماندانک کیم اولاجقدر ؟ اصل مسئله بودر . طرزنده بیانده بولندی . بن ، مقام ریاستدن — « ظن ایدرم بورا پوردن ایکی نقطه نظر ظاهر ایدیور : بونلرک برنجیسی ؛ دولتک داخلی و خارجی استقلالندن واز کچه مه سی وایکنجیسی ده ؛ دولت وملتک خارجک تضییقات مضره سه قارشی بر معاونت و مظاهرت احتیاجنده بولنوب بولنامسیدر . اصل ترددی موجب اولان نقطه بودر . مساعده بیوریلورسه ، بونقطه بی ، تأمل ایچون تکلیف انجمنه حواله ایدم . بالاخره حضور عالیتریه عرض ایدم . هر حالده داخلی و خارجی استقلالیزی غائب ایتک ایسته میورز . « دیدم . بونک اوزرینه سوز آلان بکر سامی بک « — در عهده ایتدیکمز وظیفه غایت آغیر و مهمدر ؛ یهوده مناقشانه حصر ایدم جک هیچ بر دقیقه من یوقدر . بو خطرده منی مذا کره ایدم و سریعاً وقت کچیر مکسزین بر قرار اتخاذ ایدم . « دیدی . بن ، مقام ریاستدن ؛ « مسئله بی انجمن رئیس اولق دولایسیله ایضاح ایدم [بن عینی زمانده تکلیف انجمنی رئیس ایدم] : بو خطرده محتویاتی انجمنده اوقوندی و بر چوق مذا کره و مناقشه ایدلای ؛ فقط قطعی قرار و بره جک طرزده قناعت تحصیل ایتدی ؛ اولجه هیئت عمومی ده اوقونمکسزین تکلیف انجمنه حواله ایدلشدی . بو سببله بر دفعه ده بوراده اوتونوب هیئت عمومی بونک نقطه نظری تعین ایتدکن صو کره تکرار تکلیف انجمنه حواله ایدیلرک قطعی قرار ی ویرمک ایسته مشدک . « دیدم .

اسماعیل فاضل پاشا (مرحوم) ده سوز آلہرق شو بیانانده بولندی : « بکر سامی بک فکرینه اشتراك ایدرم ؛ غائب ایدہ جک و قتمز یوقدر ؛ اساساً مسئلہ ده بسطالمشدر : نام استقلالی ، یوقسه ماندای قبول ایدہ جکیز ؟ تثبیت ایدہ جکمز قرار بودر . بویله مهم واهم اولان بر مسئلہ بی تکرار انجمنه واوندن صوکره تکرار هیئت عمومیہ حواله ایلہ وقت کچیرمیہلم . ایش اوزار . زمانمز قیمتداردر . بوکا بوکون ، یارین ، یاخود او برکون هر حالده هیئت عمومیہ ده برقرار ویرہلم . انجمنده وقت کچیرمیہلم . چونکہ بک روحلی بر مسئلہ در . »

بونو متعاقب حامی بک سوز آلہرق اسماعیل پاشا حضرتتربیلہ بکر سامی بک افندیکن فکرلرینه اشتراك ایتدیکنی سویلدکدن صوکره « هر حالده بر مظاهرتہ محتاجز و بونک الک ابتدائی دلیل ده ، واردات دولتک آنجق بورجیزک فائضنه نقابل ایدہ بیلمسیدر ! » یوردیلر .

بوندن صوکره ، رائف افندی ماندا علمهنده سوز سویلدی . اسماعیل فاضل پاشا اوکاجواب ویرر طرزده اوزون بیانانده بولندی . اوندن صوکره تکرار بکر سامی بک سوز سویلدی ویدی ، کہ « - اسماعیل فاضل پاشا حضرتتربینک تمامیلہ اشتراك ایتدیکم بیانانہ یالکیز برشی علاوه ایدہ جکم : قریم محاربه سنده غالب صفتیلہ چیقہرق اشتراك ایتش اولدینمز پارس قونفره سنده کی متفلسلر مزک بزہ تحمیل ایتش اولدقلمی شرائط معلومه ایلہ بوشمدی اوقونان خطرده ده کی مطالبمز مقایسه ایدیلہ جک اولورسه ، هانکیسنک ده اچوق مغل استقلال اولدینی آ کلاشیلر ظن ایدرم ! »

بکر سامی بکدن صوکره حامی بک و حامی بکدن صوکره ده رأفت بک (رأفت پاشا) سوز سویلدیلر . رأفت بکک بیاناتی عیناً شو ایدی : « ماندانک استقلالی اخلاص ایتیمه جکی محقق ایکن بعض رفقا مز - مستقلمی قاله جفز ، یوقسه ماندای می قبول ایدہ جکیز ؟ - طرزنده بر طاقم مطالعه لر در میان ایدیورلر ! اونک ایچون هرشیدن اول ماندانک نه اولدینی آ کلاشیلر . معافیہ ماندادن بحث ایتزدن اولده ، افکاری غیجیقلایان بوراپورده ، بوتعیرک نه صورتله تلقی ایدلمش اولدینی آ کلامق لازمدر . فاضل پاشا حضرتلری « استقلالی محافظه شرطیلہ ماندا » یوریورلر . حامی بک افندی طرفندن ماندا حقنده ویرلمش اولان خطرہ ایکی قسمه آیریلیور : براسباب موجبہ قسمی وار ، اوندن صوکره برده ماندانک تعریفنه عائد قسم وار ... ماندامسئلہ سنی بونلرده کی نقطه نظرله کوره محاکمه ایچون اولا بر نقطه بی آ کلامق ایسترم ؛ بو خطرہ محتویاتی هیئت عمومیہ جه ماندا کوره وضع ایدلمشیدر ، ایدله مشمیدر ؟ » اسماعیل فاضل پاشا - « سوء تفهیمی موجب اولدیفندن بز اوچز - یعنی فاضل پاشا ، بکر سامی و حامی بکر - بو خطرہ بی استرداد ایدیورز . کائن ایکن عد ایتدک . » دیدی . (بو خطرہ نک مسوده سی ده تبییضی ده کندیلرنده قالمشدر .)

ریاستدن — « خطرہ استرداد اولمشدر . » دیدم .

§ خطرەك استرداد ابدلش اولسنة رغماً ، سوز آلان رأفت بك ضبطنامه ده بش ، آلتی صحیفه بر طوتان بلیغ بر نطق ایراد ایتدی . بو نطقدن عیناً ضبطنامه دن آلدیغم بعض جمله لر ، خطیبك مقصدینی ایضاحه کفایت ایده جکدر ، ظن ایدرم !

رأفت بك دیوردی که : « بزم ، آمریکا مانداسنی ترجیح ایتمکدن مقصدمز ، بوتون جمعیتلری اسیر ابدن ، قتلری ، وجدانلری سوندورن انکلیز مانداسندن قور تولق وسا کن و ملتک و جدانلرینه رعایتکار آمریقای قبول ایتمکدر . یوقسه اصل ایش پاره مسئله سی دکلددر .

..... لاف اعتبارله ، ماندا ایله استقلال بر پینه مانع شیر دکلددر ؛ یالکیز ، اکر بز حقیقته قوتلی اولیه جق اولورسه ق ، ایشته اوزمان ماندانک آلتنده ازیلیرز و اوزمان ماندا بزم ایچون مغل استقلال اولور . برده ، دیهلم ، که بز خارجی و داخلی بر استقلال نام ایسترا ؛ فقط ، عجبا کندی باشمزه یابه ییله جکمی بز ؟ یابه میه جقمی بز ؟ اوندن اول ، عجبا بز کندی باشمزه براقه جقلمی ، براقیه جقلمی ؟ بونی دوشونهلم ! شوراسی محققدر ، که بوکون بز انکلتره ، فرانسه ، ایتالیا و یونانستان تقسم ایتک ایسته یورلر ؛ فقط اکر بز بوکون بردولتک کفالتی آلتنده بر صلح عقدایده جک اولورسه ق ایلریده ، مساعد شرائط آلتنده بولنور بولنازهان دوزو کندی فائده مزی تأمین ایدرز . لکن اکر منفی بر وضعیت حاصل اوله جق اولورسه ، عجبا بوسبوتون زیان ایتش اولیه جقمی بز ؟ !

هر حالده بر آمریقا کفالتی قبول ایتک مجبور بئنده یز . یکر منجی عصرده بشیوز میلیون لیرابورجی ، خراب بر ملکیتی ، پک منبت اولیان بر طورانی و آنجق اون ، اون بش میلیون لیرا واردانی اولان بر قوم ایچون بر مظاهرت خارجیه اولقسنیز ادا مه حیات ایتک امکافی اوله ماز ؛ اکر بوندن سوکرده بوحلمزده قایلر و خارجی بر معاونت سایه سنده ترقی ایده میه جک اولورسه ق احتمال ، آئیده یونانستانک ییله تعرضلرینه قارشى کئندمزی مدافعه ایده مه یز ...

الله محافظه بیورسون ، اکر ، از میر یونانستانده قالسه و آرامزده بر محاربه آچیلسه ، دشمنمز ، یونانستاندن واپورلرله عسکر کتیره جکی حالده ، عجبا بز اضر و مدن هانکی شمندو فرلرله نقلیاتمزی یابه ییله جکز ؟ بناء علیه ، آمریقا مانداسی هرشیدن اول بر کفیل و مظاهر بولق ایچون لازمدر . « خطیب سوزلرینی شو جمله ایله بیتیردی : « اکر بو معروضاتمله مذاکرات آئیه ایچون بر مقدمه یابه ییله ده سه متشکرم »

§ افندیلر ؛ بو پارلاق و ماهرانه نطفک ، دیکله یلرک فکر و قناعتلری اوزرنده یابه ییله جکی ضلالتکار تأثیرک درجه سنی سهولتله تقدیر بیورسکمز . افکار ، بونی تعقیب ایتسی محتمل اولان عینی فکرمده کی خطیبلرک نطقلریله بوسبوتون نسیم ایتسنه میدان و برمه مک و صورت خصوصیه ده

تنوير و ارشاده زمان بولہ بيلمك ايجون ، درحال - اون دقيقه استراحت ايده لم افندم ديبرك
جلسه بي تعطيل استدم . [ساعت ۵:۳۰ ده]

افندیلر ، بو نطقك صوك چلهلری جاب دقتدر . رأفت بك افندی ، یونانیلیری ازمیرده موقت تلقی ابدیور وحال حربده اولدیغیزی قبول ایتیور . یونانیلیر ازمیرده قالیرسه وحال حربه کیریلیرسه باشه چیقامیه جغمز قناعتمده بولونور .

§ بوندن سوکرا کی جلسه ده بروسه مرخصلندن احمدنوری بك، ماداعلمبنده اوزون بیاناتده بولندی . حامی بك بوكا دها اوزون بیاناتده جواب ویردی و حقیقه پك اوزون اولان دیسقورینك سوکارنه دوغرو بیاناتی شو معلومانی اعطا ادرهك تأسد اندسوردی :

« فقط شمدي بر آزده ايشك قطعی بيلديكم بر جهتمدن بحث ايدە جكم. مسئلەنك بوصفحه سنده علاقه دار اولان ذات ايله شخصاً تماس ايتديكمدن سوزلرم تخمینی دكل قطعیدر. استانبولدن حر كتمدن اول صدر سابق عزت پاشا حضرتلرینی زیارته كیتە شدم؛ هر حاله بر ماندا احتیاجنده بولندیغمزه كندیلری ده قانع ایدیلر؛ بنده كزندن ده بو خصوصه کی فكر می صور دیلر، بنده دوشوندىكر می عرض ایتدم؛ بر قاچ كون صوكره بنده كزی چاغیرتوب شومسئلە یی ایضاح ایتدیار: سوریه و آطنه حوالیسندە دولاشدقن صوكره استانبوله كلوب سیاسی فرقه لرك نقطه نظرلرینی استیضاح ایلە مشغول اولان آمریقا تحقیقات هیئتی اعضاسی، عزت پاشایی قوناغنده زیارتله آناطولوده کی تشکیلات ملیه نك تورك ملتیی تمثیل ایتدیكینه قانع اولدقلرینی و پاشایی ده - یعنی عزت پاشایی - بو ایشك متشبثی بیلدكلرینی سویله مشلر و: (اكر سز ارضروم و سیواس قونغرە لرینه آمریقا ماندا سنی طلب ایتدیره جك اولورسه كز، آمریقا ده عثمانلی ماندا سنی قبول ایدە جكدر). دیمشلر؛ پاشا، بونی، بنده كزه ایضاح ایتدكدن صوكره، بو ملتك بر حربە ده قدرتی قالمادیغندن و هر حاله بویله بر جاریه توسل مجبوریتندە بولندیغمن زدن بحث ایتدی و سیواسه كیتدیكم زمان اوراده کیلرە بو وضعیتیی آكلاقماغی توصیه بیوردی. عزت پاشانك قناعتی ده بو صورتله طلب ایدیلە جك بر ماندانك یوزده طقسان احتمال قبولی بولندیغی ویا لكز بزم ایچون بر طاقم شرائط درمیانی ضروری اولدیغی مرکزنده در. حتی پاشا، آمریقا ایچون ملتك آرزوسنه استناد ایتە دن، ماندایی قبول ایتك ممکن اولدیغندن، قونغرە من طرفندن اظهار ایدیلە جك آرزونك آروپا دولتری نه قارشیی آمریقا لهنده بر نقطه استناد اوله جغنی ده سویلیدی. بنده كز بو مسئلە یی استانبولدن شیفره ایلە ارضرومده رؤف بكه بیلدیردم. » « ماندانك جسمندن زیاده اسمنه اعتراض ایدنلر بهوده تلاش ایدیورلر، كله نك اهمیتیی یوقدر. اهمیت ایشك حقیقتندە و ماهیتندە در. ماندا آلتنه كیردك دیمە لده ایستیرلسه (دولت آند مدت اولدق!) دیه لم. »

§ بو صوك سوزه جواب و برنلر مياننده خسرو سامی بکک شو صداسی ایشیدلدی . -
«فقط نرم بومساعیدن مقصدمز، کندمزی مدافعه ایلملت ابدمدت اولدیغمزی اثبات اتمکدرا»

حامی بك ، نوکا بر رجعت ایما ایدر طرزده جواب ویر بر کن ، قره واصف بك سوز آلدی

و اوگونکی اجتماعك نهایتنه قدر بیانانده بولندی . واصف بکک اوزون سوزلرینک قیصه سنی ، ضبطنامده عیناً مضبوط اولان شو جله لرله انظارعلیه کزه وضع ایدیورم : « بوتون دولتلر بزی تماماً مستقل بیله راقه جقلرینی سویلسه لرینه مظاهرته محتاجز . (واصف بکک سوزلرینک مبادیسنده ماندایه ، مظاهرت ، اسمنی ویره لم دیمشدی .) درتیوزالی بش یوز میلیون لیرا بورجهز وار . بو پاره یی کیمسه کیمسه به باغشلاماز ؛ بزه بونی اوده ییکیز دییه جککر ، حالبوکه بزم وارداتمز بونک فائضنه بیله کافی دکلدز . اوزمان مشکل بر وضعیتده قله جغز ؛ بونک ایچون مستقل یشامغه ؛ وضعیت مالیه مز مساعد دکلدز . صوکره ، یانی باشمزه ده ، بزی تقسیم ایتکی امل ایدنمش حکومتلر وار ؛ اونلرک احتراصانه قارشی محو اولورز ؛ پاره سز ، اردوسز نه یاپه بیلیرز ؟ اونلر طیاره ایله هواده اوچیورلر ، بزه نوز قاغنی آرابه سمندن قورتولامیورز . اونلردره دنوط یاپورلر ، بزیلککنلی بر کیمی یاپه میورز ؛ بو حاللر ایله بوکون استقلالیزی قورتارسه ق بیله یینه کونک برنده بزی تقسیم ایدرلر . » واصف بکک خطابه سنی شو سوزلرله بیتیریوردی :

« استانبولده کی آمریقاییلر (ماندادن قورقه ییکیز ، جمعیت اقوام نظامنامه سنه داخلدر) دیورلر ؛ ایشه بوتون بو اسبابه مبنی انکلتزینی کمندمزه دائمی دشمن و آمریقایی دماهون شرعد ایدیورم ؛ اکر تصویب ایدرسه کز بورادن استانبولده کی مثله بر مکتوب یاروب کیزلیجه بر هیئت کوندرمک ایچون ر طور پیدو ایسته یه بیلیرز . »

ایلواک طقوزنجی صالی کونکی اجتماعده ، ماندا مسئله سنه تماس ایدن رؤف بکک مضبوط بیانی عیناً شورد : « بوماندا مسئله سی حقنده شمده یه قدر کرک مطبوعات و کرکسه سائر محافل طرفندن بر چوق سوزلر سویلندی . واقعا هیئت علیه ، مظاهرت خارجیه اساسنی قبول یوردی ایسه ده بو مظاهرتی کیمدن ایستیه جکمز تصریح ایدلدی ؛ آمریقا اولدینی ایما طریقله آکلاتیلیورسه ده بزم قناعتمه ده دوغریدن دوغری به ذکرنده بر محذور اولاماز . »

بو سوزلردن ، رؤف بکک تلقیسیله ، کرک سیواس قونفره سی هیئتک و کرک ارضروم قونفره سی هیئتک تلقیاتی آره سننده برسوه تفهم اولدیغنه شبهه یوقدر . رؤف بکک تلقیسینی تفسیر ایدن بویانانک ، کرک ارضروم و کرک سیواس قونفره لری بیاننامه لرینک یدنجی ماده سننده کی طرز تحریردن نشئت ایتدیکنه حکم اولنه بیلیر . فی الحقیقه بوماده نك طرز تحریرنده احتماله ماندا جیلقدیه بک ایلری کیدن و نامتناهی پروپاگاندا لرله افکار عمومیه یی دوچار ضعف ایدنلری اسکا ت و بلکه بوندن ده ا زیاده اونلرک مدعالرینه بر جواب اولق اوزره بر نوع خصوصیت واردر . ماده محتویانی منطق دائره سننده تدقیق و مطالعه اولونجه نه ماندا ونده آمریقانک ماندا ترلکنی طلب فکری موجود اولدینی تحقق ایدر . بونقطه یی واضحاً ارا نه ایچون موضوع بحث ماده یی عیناً خاطر لاتمق ایسترم :

مده : ۷ — ملتزم ، عصری فایه لری تجیل و فنی ، صناعی و اقتصادی حال و احتیاجیزی تقدیر ایدر . بناء علیه دولت و ملتزمک داخلی و خارجی استقلال و وطنمک تمامیتی محفوظ قالمق

شرطيله آلتنجي مادهده مصرح حدود داخلنده مليت اساسلرينه رعايتكار و مملكتتمزه قارشى استيلا املى بسله مەين هر هانكى دولتك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتى ممنونيتله قارشيلارز و بوشرائط عادلە و انسانيه يي محتوى بر صلحكده عاجلا تقررى سلامت بشر و سكون عالم نامنه اخص امال مليه مزدر .

افنديلر ؛ بوماده نك هانكى نقطه سسندە ماندا و مانداترك آمريقا اوله جنى فكري واردر ؟ اولسه اولسه « هر هانكى دولتك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتى ممنونيتله قارشيلارز » سوزلردن ماندا فكرينه ذاهب اولانلر بولنه بيلير . فقط ماندانك معنا ومدلولى بو اولمدينى محققدر . هر زمان وبوكون دنخى بو صراحت دائره سسندە وقوعبولاجق معاونتلى مع الممنونيه قارشيلامقده يز وقارشيلارز ، نته كم (آنقره - اركللى) و (كللر - ديار بكر) شمندوفرلرينك انشاسى ايچون براسوه چ غروپنك و (قيصرى - سيواس - طورخال) خطلرينك انشاسى ايچون ده بر بلچيقا غروپنك فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتى ممنونيتله قبول ايندك و مثلاً آنقره شهرينك وديكر آناتولو شهرلرمزك بر آن اول انشالرنده وعلى العموم ديكر شمندوفر خطلرمزك ، يوللرمزك ، ليمانلرمزك انشالرى تكليفنده بولنه جق اجنئى سرمايه دارانك معاونتلى مع الممنونيه قبول ايدرز . يتركه مملكتتمزه سرمايه كتيره جكلرك دولت و ملتزمك داخلى وخارجى استقلالنى ووطنمزمك تماميتنى اخلاصه معطوف مضمراتى اولسون . بومادهده مندرج اولان « مليت اساسلرينه رعايتكار و مملكتتمزه قارشى استيلا املى بسله مەين هر هانكى دولت » افاده سندن آمريقا دولتى معناسى چيقارلمغهده محل يوقدر . چونكه بواساسلرم رعايتكار دنيا دولتلىرى مياننده يالكز آمريقاليلر دكلدر . مثلاً اسوه چ دولتى ، بلچيقا دولتى عيى وصفده دولتلر دكليدر ؟ بودولتلردن هر هانكى برينك مانداتركلى ده موضوع بحث اوله بيليرمى ؟ برده اكر آمريقا دولته بر ايا ياللى ايسته نسه بدي « هر هانكى دولتك » رينه « بردولتك » ويا هيچ اولمازسه ساده جه « دولتك » كله سيله اكتفا ايدملك لازم كليردى . بناء عليه ماده نك ايضاح ايتديكى شرائط داخلنده فنى ، صناعى ، اقتصادى معاونتك حسن تلقيسى عموم دولتلره شامل اولدينى صريحدر .

افنديلر ؛ بوماندا مسئله سى حقنده كى نقطه نظر مك ، - كه بوندن اول جارى وبودقيقه ده هيئت عليه كزكده اطلاعى داخلنده بولنان بونجه مخبرات ومناقشاتمزله ثابت اولمشدر . - آيلردنبرى كيجه كوندوز برارمده بولنان بر آرقداش طرفندن حالا آ كلاشيلمه مش اولديغنه حكم ارلنه بيليرمى ؟ اوحالده رؤف بك يا اساساً بنمله هم فكر دكلدى ويا خود هم فكر ايدى ده سيواسده استانبولدن كلنلره ملاقاتدن صوكره تبديل فكر ايتمش اوليور . بوراسنى كسدير مك بنجه مشكلدر . شمدى بر آزدها رؤف بكى ديكليلم ؛ رؤف بك ، شو صورتله سوزينه دوام ايدسيور :

« متاركه نك بدايتنده آلمانلر صلحى امضا ايتميه جك ظن اولنوركن انكليز مطبوعاتى بعض افشا آتده بولندى ؛ بونك برنجى قسمى آلمانيانك صلحى امضا ايدم جكنه دائردى . بوتحقق ايتدى . ايكنجى قسمى ده توركيه نك تقسيمنه دائردى . بو حىدا اولسون تحقق ايتدى . بو قسمده قونفرانسك

قراری موجب آنکه قیزیل ابرماغك شرق طرفی ارمنستان عد ایدلهرك آمریکا حمایه سنه وبریلور. بلکه کورجستانله آذربایجانده آمریقایه براقیلر دینیلوردی. قیزیل ابرماغك غربنده کی اراضی ده، از میر واستانبول مستثنا اولوق اوزره مخرجی آنطالیه لیمانی اوله رق تورکیه یی تشکیل ایدیوردی. بوقسمك شمالی، ایتالیا وفرانسز وجنوبی ده انکلیز حمایه واداره سنه وبریلوردی. از میرك اشغالی بوفاشا آنك دوغرولفنی اثباته باشلادی. بناء علیه بوتلهك قارشیدنده مملکت مزه قارشى اك بيطرف وضعیتده بولنان آمریقاك مظاهرتی قبوله مجبورز. بن بوقعاعده میم.

رؤف بک فکرینی آکلامق ایچون بوندن صوکره دها چوق دوام ایدن سوزلرینی دیکله مکه بیلمک احتیاج قالدیمی؟

افندیلر؛ بک اوزون و مناقشه لی دوام ایدن بوماندامذا کره سی، طرفدارلرینی اسکات ایده جک متوسط برچاره ایله ختام بولدی. همده بوخاریه تکلیف ایدنینه رؤف بک اولدی: «آمریقاد سنه لردن بری علیهمزده یایلمقده اولان منی پروباغاندارك تولید ایتدیکی جریان افکاری تصحیح ایچون هرشیدن اول آمریکا قونفره سندن مملکت مزى تدقیق ایده جک و حقیقی کورده جک برهیئت دعوت ایتک». بوتکلیف اتفاق آرا ایله قبول اولندی. قونفره دیوان ریاستنك امضالریله بویولده بر مکتوب تسوید اولندیغنی خاطر لایور سه مده بومکتوبك کوندریله بیلوب کوندریله مدیکنی بک ایی خاطر لایورم. اساساً بومکتوبه صورت مخصوصه ده اهمیت عطف ایتش دکدم.

افندیلر؛ کوچک بر استطراد یایه میم. وثیقه اوله رق مراجعت ایتدیکم قونفره ضبط نامه سی دیوان ریاست کاتبلیکنده بولنان آفیون قره حصار مرخصی شگری و مانده لهنده نطقلرینی دیکله دیکمز حامی بکلر طرفندن طوتولش وحامی بکک یازیسيله منتظم بر دفتره تبیض اولمشدر.

§ افندیلر؛ قونفره ۱۱ ایلولده ختام بولدی. ۱۲ ایلولده سیواس اهالیسنك ده حضوریه آجیق بر جلسه یایله رق بعض نطقلر ایراد ایدلدى. قونفره مذا کراتی اثناسنده مهم اوله رق مجلس مبعوثانك تسریع انتخابی ومحل اجتماع زه سی اولوق لازم کله جکی خصوصاته تماس ایدلدى. فقط شیمدی ایضاحنه باشلايه جقم مسائل قونفره مذا کراتی قیصه کسمکی احجاب ایتدیریوردی. بوصوک نقطه لرله بالا خره هیئت تمثیلیه اشتغال ایتدی. ۹ ایلول ۳۳۵ کونی طوپلانش اولان بعض معلومات قونفره یه شو صورته ایضاح ایدلدى: «اسکیشهر وآفیون قره حصارندکی انکلیز قوتلری تضعیف ایدلدى. جنرال میلن قونییه کلدی. قونییه والیسی جمال بک وآقره والیسی محی الدین پاشا مخالفتده ترمرد ایدیورلر. یکی قسطمونی والیسی علی رضا بک ده طبق جمال بک فصیله سندن بر آدامش. رفقای کرامک بویله وضعیتلر قارشیدنده شدتله حرکت طرفدارى اولدیغنی بیلدیکمدن سریع وشدید تدابیر اتخاذنی فؤاد پاشادن رجا ایتشدم. فؤاد پاشاده قونفره نك کندیسنه اولان اعتمادینه استناد آقونفره نامه احجاب ایدن نبلیغات وتشداتده بولمشدر. بو طرز حرکتك هیئت علیه کزجه قبول ایدلسنی رجا ایدیور. فؤاد پاشا، والیر شدید اخطار اتده

بولونیور . منطقه لره امرای عسکر به دن ملی قوماندانلر تعیین ایدیور و بو قوماندانلره ملت نامه هر نوع صلاحیت بخش ایدلشدیر دیور . قونغره تکلیفی قبول ایتدی . بونی متعاقب شویولده ایضاحانه دوام ایتدم :

« بورایه غالب بك اسمنده بر والی تعیین ایدلش ، کلیورمش ؛ فقط بونك خربوط والیسی علی غالب بکمی ، یوقسه طربزون والیسی محمد غالب بکمی اولدینی آ کلاشیله مدی . فقط بز بشقه بر معلومانه دسترس اولدق . میستر « نوویل » اسمنده بر انکلیز بیکباشیسی بدرخانیلردن کامران ، جلادت و جیل بکلره برابر معیتنده اون بش قدر کورد آنلیسی اولدینی حالده ملاطیه به کلش و متصرف بدر خانی خلیل بك طرفندن استقبال ایدلشلدیر . خربوط والیسی ده ظاهر آ بر پوسته خرسزنی تعقیب بهانه سیله او طوموبیله ملاطیه به کلشدر . بومقصدله بونلره حصنمنصور ده کی مفرزده ویرلشدیر . مقصدلرینك کوردلری ، کوردستان تشکیلی وعدیله علیهمزه و بزه قارشى سوء قصد اجراسنه سوق ایتك اولدینی آ کلاشیلمش ومقابل تداییره ده توسل ایدلشدیر . مثالوالی بی ودیکرلربی توقیف ایتدیرمك ایسته بورزه ملاطیه متصرفی ده کورد عشائربی ملاطیه به دعوت ایتشدیر . بو وضعیت اوزرینه ۱۳ نجی قول اردو منطقه سنده فعالیتیه کیردك . ایجاب ایدن تداییر اتخاذ ایدلشدیر . یارین آقشام خربوطدن سوق ایدیلن بر مفرزه عسکریه ارباب فسادى تشکیل ایده جکدر . بوراده کی قول اردو قوماندانی ده لازم کلن تداییری اتخاذ ایتشدیر . ملاطیه ودیکر محللاره ده لازم کلن امرلر ویرلشدیر . »

افندیلر ؛ همان سیواس قونغره سنك بوتون مدت جریانجه سیکیرلره کرکینك وبره جک ماهیتده خبرلر آلمقدن خالی قالمیوردم . آنجیق آلدیغم بوتون معلوماتی اولدینی کبی قونغره هیئتنه عرض ایتکده فائده دن زیاده محذور تصور ایدیوردم . کوردیکز ، که ، شیمدی ایضاح ایده جکم وجهله ، حقیقه تهلکه لی عد ایدله بیله جک ماهیتده اولان علی غالب مسئله سندن ده بحث ایدرکن احتیاطکار بر لسان قولالمنی ترجیح ایتشدم . بنجه الك مهم مسئله هر نوع مشکلات ومهالکه رغماً سیواس قونغره سنك نتیجه لی مقرراتله مذاکراتی بر آن اول اكمال ایتش اولمق و بو مقرراتی مملکتده تطبیقه کیریشمك ایدی . بو آرزوم حصول بولدی . بوتون مملکته شامل ملی تشکیلات نظامنامه سنك وعمومی قونغره بیاننامه سنك درعقب طبیعی ونشر ونعمیمی اسبابنه توسل اولندی . یالکز مأمولک فوقنده یکی حادثات قارشیسنده قالدیغندن قونغره نك ختام بولش اولسنه رغماً قونغره هیئتک یکی وضعیتلر انکشاف ایدنیجه قدر سیواسده قالمربی مناسب کوردم و ایجاب ایدرسه ده قوتلی فوق العاده بر قونغره عقدی ایچونده استحضار ایده بولندم . علی غالبک فراری اوزرینه قونغره هیئتی سیواسده آلیقویمقدن صرف نظر ایدلیکی کبی ، فرید پاشا قایدنه سنك سقوطی اوزرینه فوق العاده قونغره عقدینه ده احتیاج کورولدی . [وثیقه : ۵۵]

مدی افندیلر ، مجادله تاریخم زده مهم بر وقعه تشکیل ابدن علی
 غالب مسئله سی حقننده مساعده بیورورسه کز بر آز تفصیلات وبرهیم :
 افندیلر ؛ دهاتموز بدایتنده ، ارضرومده بولندیغم زمانجلادت
 وکامران عالی اسمنده ایکی شخصک اجندیلر طرفندن ، کایتلی یاره الله
 درسعادتن کوردستانه کوندریلهجکی ، بونلرک تسویلات وعلیهده تحریکاته
 مأمور اولدقلری وبر ایکی کون ظرفنده حرکت اتمش ویاخود ایدهجکری استخبار ایدلدی .
 بوخبراوزرینه ، بونلرک ، دغدغهسز ترصد ودردستلری لزومنی ۳ تموز تاریخنده دیاربکرده
 ۱۳ نجی قول اردو قوماندانه و آیرجه ارکان حربیه رئیس اولان خالد بکه وجانیک متصرفنه
 بیلدیردم .

۲۰ آغستوسده ، ۱۳ نجی قول اردو قوماندانه ویردیکم آمرده ، موضوع بحث انسانلرک ،
 استانبولدن حرکت ایلدکلرینک بیلدیریکنی وانخاذا اولنهجق تدابیر میاننده خاصه ماردين
 استاسیوننده صیق بر مراقبه تأسیسنک موافق اولهجنفی یازدم .

سیواس قولغرمسنک ایکنجی کونی ، یعنی ۶ ایلول تاریخنده ، « بدرخان عائلهسنندن
 جلادت وکامران ایله دیاربکرلی جمیل پاشا زاده اکرم نامارنده اوچ شخصک ، رفاقتلرنده ،
 وقتيله دیاربکر ولایتنده علیهمزده پروباغاندا یاپان برانجی ضابطی بولندیفی حالده ، سلاحلی کوردلر
 محافظهسنده اولهرق البستان و آرخه اوزرندن ملاطیه یه کلدکلری ومتصرف ، بلده رئیس طرفلرندن
 استقبال ایلدکلری اون اوچنجی قول اردونک اشعارندن آکلاشیلور . » ۱۵ نجی قول اردو
 قوماندانی کاظم قره بکر پاشانک اوچنجی قول اردو قوماندانغنه بوکا دائر کوندردیکی ۶ ایلول ۳۵
 تاریخ و ۵۲۹ نومرولی شیفرهسنده ویریلن معلوماتده « اجنی ضابطنک ، تورک ، کورد و ارمنی
 نفوسنی تدقیق اتمک اوزره حکومت مرکزیه نک مساعده سیله دولاشدیغنی سویلدکلری ؛ ملاطیه ده
 بولنان سواری آلانی ؛ موجودی آز اولدیغندن بونلری توقیفه جسارت ایدمیدیکی ، مع هذا بونلرک
 درحال توقیفی ایچون استانبوله مراجعت ایلدیکی اون اوچنجی قول اردودن بیلدیرلشدرد .
 بو آدملرک نه مقصدونه وظیفه ایچون زمرلری کزهجکری حقننده کی معلوماتی خرپوط والیسندن
 صوردم . » دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۵۶] خرپوط والیسی علی غالب بکدر . بو آدملرک
 نه مقصدله کلدکلری ۳ تموز تاریخندنبری معلوممزدرد . بش اون مسلح کورده قارشى بر سواری
 آلانینک موجودی آز کورلمش ، توقیفنه جسارت ایدبله مه مش ؛ اصل جالب حیرت اولان
 جهت ، بونلرک توقیفی ایچون استانبوله مراجعت ایدلمش اولدیغنی خبریدر !

بو کوچوک و اهمیتسز کی کورونن نقطه لری ؛ اوزمانکی وضعیتی کوروشده شایان دقت ،
 تلقی و ذهنیت فرقلری کوستردیکی ایچون قید و اشارت ایدیورم .

دیاربکرده ، اون اوچنجی قول اردو قوماندانک طرز حرکتی ، موجب اشتباه کورولدیکنندن ،
 دوغریدن دوغری یه ، بو قول اردونک ارکان حربیه رئیسنه ، اوچنجی قول اردو قوماندانک

امضاسيله ۷ ايلول ۳۳۵ تاريخنده يازيلان (ذاته مخصوص) شيفرده والى غالب ، ملاطيه متصرفى خليل وكامران وجلادت واكرم بگلرله رابر انكلز بيكباشيسنك همه حال توقيف وسواسه سوق ايدملرى ايجون ، العزيزده بولنان اون بشنى آلاى قوماندانى الياس بلك بالذات آمرنده آلتمش قدر آتلى واستر سوارك اك كچ اوله رق ۹ ايلولده خر بوطدن ملاطيه به حركتى ايجون - تسريعاً للمصلحه - دوغريدن دوغرى به تبليغات ياپيلدينى بيلديرلدى و مفرزه نك سرعت حركتنك تأمینی رجا ايدلدى . ۸ ايلولده ، سيواسدن ده بر اوطوموبيل ايله بعض ضابطان كوندريله جكي معلوماتي و برلدى . [وثيقه : ۵۷]

ديار بگردن ، ارکان حربيه رئيسنك ۷ ايلول ۳۳۵ تاريخيله بكا كوندرديكي شيفرده «توقيف حقنده كي آرزويه مطلع اولدم . بو بابده قوماندان بلك آمر ويره جكنى هيچ ظن ايتيورم . چونكه خواص عسكريه لرينه تماماً واقفم . طرفندن وقوع بوله جق تبليغاتى ايسه ، تماماً اجرا ده تردد ايدرلر . بوبابده استانبول ايله مخبره ده يز . بو حاله كوره اجراى ايجابى منوط رأى عالييرلير . شيفره قلمنك ۳۵۷ نومروسيه عرض ايدلشدر . » ق ۱۳ ارکان حربيه رئيسى

خاله

العزيزده كي آلاى قوماندانى الياس بكدن ق ۳ قومانداننك آمرينه جواباً كلن ۸ ايلول تاريخي تلغرافنده « قول اردودن آلدیغم آمر اوزرينه حركتم تأخير ايدلشدر . قول اردونك موافقتي اولمدهن ، بورادن ، حركت ايتمكلنك مناسب اوليه جغندن حركت آمرمك قول اردودن تبليغنه دلالت بيوريكز . » دینلمكده ایدی . [وثيقه : ۵۸]

خاله بكه درعقب وريدیكم جواب ، عیناً شو ایدی : ۷ ايلول ۳۳۵

« ذوات معلومه نك خباتي ثابت اولشدر . حكومت مركزيه بوخباشته مشتركر . اورادن آمر بكله مك ، دشمنه فرصت ویرمكدر . بوبابده ، تبليغاتم زده هيچ كيمسه بي ترده سوق ايتيه جك صورته ، درحال آمر ویرمك ، وقت كچيرمه مك لازمدر . قوماندانك تردد ايدم جكنه احتمال ويريورسه كز ، ذات عاليكز طرفزدن العزيز و ملاطيه ده كي آلاى قوماندانلرينه وقوع بولمش تبليغاتمك اجراسنى بيلديرىكز . لزوم حقيق وارسه ، قومانداني مناسب كوردىككز فرقه قوماندانلرندن بريسى درعهده ايتسين ! تآنى زمانى كچمشد . اجرا آت جوابكزه منتظرز كرده شم . مصطفى كال »

آلاى قوماندانى الياس بكدده ، عيني تاريخده ، بالذات شو آمرى ویردم : « ذوات معلومه نك خباتي تحقق ايتشد . استانبولده كي حكومت مركزيه دخي بونلرك خباثتنده مشتركر . قول اردوكز

قوماندانك، بوخصوصه استیذان ایتسی وجواب آلهامسی وارد خاطر در. بناء علیه مسئله نك حانی وتأمینی ذات عالیگز دن بکرم. جوابکزه منتظرم افندم. ملاطیه ده کی اجرا آتیکزی متعاقب لزوم حاصل اولورسه سیواسده، زه، التحاق ایدرسکزر. مصطفی کال « شیفره خارجنده کی امضاده ق ۳ ارکان حربیه رئیسی ذکی بکک ایدی.

ملاطیه ده بولنان سواری اون ایکنجی آلائی قومانداتی ده ۸ ایلول کیجه سی، بالذات تلغراف باشنه چاغبرمش وکوروشمکده ایدم. آلائی قوماندانی جمال بکدن وضعیت وقوتی حقه ده معلومات آلام. کلنلک، برابرلنده کی مسلح کوردلرک « اون بش یکریمی کشی قدر » اولدیغنی و آلائیک ده مرکزده « آنجق اوقدر قوتی » بولندیغنی سویلیدی. بن قوتی کافی کوردم. حتی سواری و طویچی آلابنک یالکزر ضابطلری کافی کله بیلیدی. یالکزر خصوصی وضعیت و حالت روحیه بی آ کلامق ایسته بوردم.

بونک اوزرینه تلغراف مکالمه سی شویله جریان ایتدی :

« بن — والی غالب بک، انکلز بیکیباشیسی وکامران وجلادت واکرم بکلرک کافه سنک مدبرانه برترتبله بوکیجه توقیف لبله سیواسه تحریک لری الزمدر. وضعیتکز بونی یاغمه مساعد میدر؟ سزه بورادن وخریوطدن معاونت یتیشد بربله جکدر.

جمال بک — والی بی ده برابر می ؟

بن — بالخاصه ؛ اون !

جمال بک — عرض ابتدیکم وجهله، وضعیت وقوتم بوکا غیر مساعددر. کامران، جلادت واکرم بکلرک توقیف لری حقه ده ۱۳ نجی قول اردو قوماندانیه مخبره جریان ایتدی. نتیجه سنده، شیمدیلک توقیف لری، وضعیتک نزا کتی حسیله موافق اوله میه جنی حقه ده آمرده ورود ایتشد. دیدی.

آرتق، بو ذاتک دها زیاده اوزرینه واریله مزیدی. « کندیلرینه حس ایندیرمکسز بن صیق ترصداته بولندیریکز. قول اردو کزدن امر کله جکدر. حرکت ایدرلرسه، استقامت حرکتلرینی ونه واسطه ابله حرکت ایده جکلرینی درحال بیلدیریکز. » تعلیماتی ویرمکله اکتفا ایتدم. [وثیقه : ۵۹]

۸ ایلول کونی جمال بکدن شیفره ایله « ذوات معلومه نك حالا اوراده اولدقلرینی وترصد تربیاننک درجه امنیتی » سوردم و « کندیسنه کونده ایکی دفعه راپور ویرمسی » امر ایتدم.

خالد بکه یازدیغم تلغرافه ایرتسی کونی (۸ ایلول ۳۳۵) آلدیغم جوابده ؛ العزیزده آلائی قوماندانی الیاس بکه امر ویرلیدیکی وبو امرک صورتی بیلدیریلدوردی. [وثیقه : ۶۰]

قول اردو قوماندانی جودت بک دخی، الیاس بکک ۵۲ اسز سوار وایکی مترالیوزله ۹ ایلول

صباحی حرکت ایندیکنی و ۱۰ ایلول آقشای ملاطیه‌ده بولنه‌جفی بیلدردی . ۹ ایلول تاریخی اولان بوشیفره‌سند « مخالفتلرله دولو برحیطده دها فضله اجراآت یامامق خصوصنده کندیسنی معذور کوره‌جکمی » ده بیان ایدیوردی . [وثیقه : ۶۱]

۹ ایلولده ، الیاس بك مفرزه‌سندن ماعدا ، عزیزیه‌دن ایکی سوارى بلوکی ، سیوه‌رکدن ملاطیه‌ده‌کی آلایه منسوب بر بلوک دخی ملاطیه‌یه تحریک ایدلدی . [وثیقه : ۶۲، ۶۳، ۶۴]

والی علی غالبک و بدرخایلرله ، جمیل پاشا زاده‌نک یادیغنی پروپاغابدا تأثیرینی ازاله ایچون‌العزیز و درسم حوالیسی ایله علاقه‌سی اولدیغنی معلوم اولان و کاخده بولنان خالت بکه (سابق مبعوث) ۹ ایلولده عزیزه حرکت وحیدر بکه تأسیس ارتباط اتمسنى یازدم . [وثیقه : ۶۵] آیک نهایتنه دوغری واصل اولدی .

وان والیسی بولنان حیدر بك ده عزیز ولایتی درعه‌ده اتمک اوزره ارضرومدن تحریک ایدلمشدی . حیدر بك اون بشنجی قول اردویه منسوب اولوب مما خاتونده بولنان بر سوارى آلایه‌ده ارتباط تأسیس ایدره‌ک ایجابنده بو آلائی ملاطیه استقامتته تحریک ایده‌جکدی . § اوتوموبیل ایله بعض ضابطانک‌ده ملاطیه‌یه سوق ایدیله‌جکته دائر برقید واردی .

فی‌الحقیقه ، آرقداشلرمزدن ، رجب زهدی بك ، اوچنجی قول اردو یاوری صفت‌ظاهریه‌سیله بندن آلدیغنی خصوصی تعلیماتله ، رفاقندنه بعضیلری اولدیغنی حالده ۹ ایلولده ، اوتوموبیل ایله ملاطیه‌یه حرکت ابتد . مع‌التأسف ، راكب اولدیغنی اوتوموبیل یوللرک بوزوق و چامورلی اولسندن قنغالده قیرلش و تام زماننده ملاطیه‌یه یتیشه‌مه‌مشدی . قنغالدن صوکره کاه آرابه وکاه حیوانله کیجه ، کوندوز قطع مسافه ایدرک سیواسدن حرکتک دردنجی کونی بعد‌الزوال ملاطیه‌یه واصل اوله‌یلمشدی . رجب زهدی بك و یردیکی راپورلر وضعیتک تنویرینه چوق خادم اولمشدی .

افندیلر ؛ ۱۰ ایلول کونی کچ وقت شو تلغرافی آلدق :

» ذاته مخصوصدر . هیچ دورمایاجقدر .

ملاطیه‌دن

۳۳۵-۹-۱۰

سیواسده ق ۳ . ق

مصطفی کمال پاشا حضر تارینه‌در :

۱ — ۱۰-۹-۳۳۵ ساعت ۲ صوکره‌ده بلا وقوعات ملاطیه‌یه مواصلت اولمشدر .

۲ — ذوات معلومه نك كافه سی مع الاسف كاخته استقامتمنده فرار استكاری، تفصیلاتك متعاقباً عرض ایدیه جکی معروضدر . آلاى ۱۵ ق . الیاس »
عیفی كونده فقط ، الیاس بكك تلغرافندن صوكرده شوتلغرافی آلیورز :

» غایت مجله در .

ملاطیه دن
۱۰-۹-۳۳۵

سیواسده ق ۳ . ق

مصطفی کال پاشا حضر تلینه :

۱ — خر بوط والیسی ایله ملاطیه متصرفی وانكلیز بیکباشیسی و همپالری اولان معلوم اشخاص آلاى ۱۵ ك العزیزدن حرکتی و كندیلرینك توقیف ایدیه جکلرینی خبر آلیز آلاماز ، بو کون علی الصباح فرار ایتشلردر . بونلرك كاخته ده کی بدر آغا زیدینه کیتدکلری واورادن تدارك ایدیه جکلری اکراد ایله بورایی باصمغه کله جکلری مرویدر .
۲ — بونلرك و بدر آغا عشیرتک فنالغه جرأت استدکلری تقدیرده ، تعقیبات اجرایی حقنده قول اردودن امر آلمش ، ایزلری تعقیب ایدلمکده ونتیجه آریجه عرض ایدیه جکلدر .
۳ — آلاى ۱۵ قوماندانی معیننده کی قوتله ، بو کون ساعت ۲ صوكرده ، ملاطیه به کلدکلری معروضدر .

سواری آلاى ۱۲ قوماندانی

بیکباشی

جمال

عینی تاریخده یازلمش اولان بوایکی تلغراف ، یان یانه کتیریلرک تدقیق اولنورسه شایان دقت بعض نقطه لرك نظره چارپه مسنه امکان یوقدر .

سواری آلاى قوماندانی جمال بك، طرفزدن آلدیغی تعلیمات وجهله معلوم اشخاصی صیق و آمین بر صورتده ترصد آلتنده بولندیره جق و كونده ایکی دفعه راپور ویره جکدی .

اشخاص مرقومه ۱۰ ایلول کونی علی الصباح قاجدقلری حالد جمال بك ، بو معلوماتی ، آنجق ، الیاس بك مفرزه سنك مواصلتندن والیاس بكك راپورندن صوكره بیلدیریور . جمال بك

فراريلرك ، الياس بك مفرزه سستك العزيزدن حركتلىرى خبر آلدقلىرى سويليور . حالبوكه تلغرافخانه جمال يلك تحت ترصدنده ايدى .

صوكره ، فراريلرك اكراد طوپلايوب ملاطيه يى باصه جقلىرىنك مروى اولديغى ده علاوه ايدىيور . بونقطه لر ، سوارى آلاى قوماندانى حقنده شبهه وترددى جلب ايتكىدن خالى دكلدر . § بالاخره آننان معلوماتدن آكلاشيلىدى ، كه على غالب ورفقاسى ۹ ايلول آقشامى هر شپىدن خبردار ايدلمشالر . على غالب كيجه يى اويقوسز حكومت دائره سنده كچيرمشدر . ۱۰ ايلولده معيتلرنده بر قاچ ژاندارمه و مسلح كرد اولدينى حالده ، حكومت دائره سنده طوپلانيورلر ، صنديق امينك او طه سنه كيرسيورلر ، صندينى آچيورلر ، برابر آلمق اوزره آلتى بيك ليرا صايوب بر كناره قويورلر و صنديغه وضع ايتك اوزرده شو سئدى يازيورلر :

« مصطفى كال پاشا وعونه سئك تنكيلى مصارفنه قارشولق اولمق اوزره اولبايدهكى امرينه توفيقاً آلتى بيك ليرا آلمشدر . ۱۰ ايلول ۳۳۵ : خليل رامى . على غالب »

الياس بك مفرزه سئك ، ملاطيه يه باقلاشمقده اولدينى آكلاشيلىدى برصره ده ، سوارى آلاى قوماندانى ، ضابطلره ، متصرفك اوينى هدف كوسترييور . متصرفك اوينى صارييورلر و تلفون تللىرى كسيورلر و اوى باصيورلر . بو عملينه ك باشلايدىنى حس ايدن خليل بكك عائله سى ، حكومت دائره سنه خبر ورييور . حكومتده ، باره آلمله مشغول اولان والى ، متصرف ورفقلىرى وضعيتدن خبردار اولور اولماز خوف و تلاش ايله هر شىئى اونودوب آييردقلىرى باره يى و يازدقلىرى سئدى اولدينى كى بر اقييورلر و معيتلريله برلكده حاضر بولنان آتلىنه بينهرك همان فرار ايدىيورلر . [وشيحه : ۶۷، ۶۶]

سوارى آلاى قوماندانك و طوپچى آلاى قوماندانك ؛ والينك كيجه يى حكومت دائره سنده كچيرمكده اولدينى بيلمكلىرى قبول ايديله من . متصرفدن زياده والينك توقينى مهم اولدينى ده ميدانده ايدى . بناء عليه ، معلوم اشخاصك فرارنده مساحه اولدينى محققدر . اك ضعيف تفسيره كوره معلوم اشخاصك معيتلرنده كى بش اون مسلح ژاندارمه و كورد ايله مصادمه دن بويوك فنالق چيغه بيله جكى و همى ملاطيه ده كيلرى - انديرك - تديره سوق ايتمش و مرقوم اشخاصى اور كوتهرك قاچيرمه يى ترجيح ايتديرمشدر ، دنيله بيلير .

§ ۱۰ ايلولده الياس بكه وريدىكم تعليماتده باشليجه ذكر ايتدىكم نقطه لر :

« ۱ — فراريلرك سرعته در دستلرى ؛

۲ — كوردلك جريانه اصلا مساعد زمين براقيلمه مى ؛

۳ — ملاطيه ده متصرفلغك ژاندارمه قوماندانى توفيق بك طرفندن در عهده ايدلمسى ، مناسب و صاحب ناموس و حيث بر ذاتكده خبر بوطده مقام ولايتى سريعاً اشغال ايتمى ؛

۴ — ملاطيه وخرپوده کي قواي حکومتي تماماً آله آلهرق ملت ووطن عليهنده هيسچ بر اجرا آته ميدان ويره مسي ؛

۵ — فراريلره اويانلرك بلا آمان و مرحت احيا ايديله جكنك تعميمي و ناموسلي خلقك حقيقتدن خبردار ايديلسي ؛

۶ — موجوديت مليه مزي تهلكيه صوقه جق اولان اجنبي عسكرينده مقاله اولنه جفنك دربش ايديلسي و ترتيبات و تدابيرينك « اشعارندن عبارت ايدي . [وثيقه : ۶۸]

افنديلر ، فراريلرك ، اطراف و جوار عشائرندن برطاقم كوردلري طوپلايه بيله جكلريني وحتي مرعشه بولنان اجنبي قوتلرندن تأمين استفاده ايده بيله جكلريني محقق كي قبول ايتك لازمدي . اونك ايچون آلمش اولان ترتيباتي و بوايشه حصر ايديلس اولان قوتلري تقويه ايتك ايجاب ايديوردى . بومقصده سيواسدن ، دها بر استر سوار مفرزه ۹ ايلول آقشاي ملاطيه يه سوق ايدلديكي كي اوچنچي قول اردو ممكن اولديني قدر ، قوتلريني جنوبه اينديره جك ، اون اوچنچي قول اردو تعقيب كيفيتي تأمين ايده جك و خائنه قبيردايه جق برفرست و يرمه مك ايچون اعظمي تأثيري كوسترمك لزومه بناءً ماماخوننده كي سواري آلاي ده خرپوط استقامته تحريك اولنه جقدى . بوخصوصده ۳ نجى ، ۱۳ نجى و ۱۵ نجى قول اردو قوماندانلرينه ايجابي كي تبليغات و تمنياتده بولونيلدى . [وثيقه : ۶۹]

افنديلر ، ويريكمز ، ديره كيشلر دائره سنده فراريلري تعقيب ايتديريكن ، برطرفندن ده ، ألمزه كچن بعض وناثي كوزدن كچيرلم . بو وناثي حادثه يي و على غالب تشبثي و حكومت مركزيه نك ردائتي هر درلو ايضا حاتدن ، دها مكمل برصورنده تبارز ايتديره جكني ظن ايتديكمدن عيناً مطالعه لري زائد عد اولماز فكونده يم .

اولا ، داخله ناظري عادل بكه حربه ناظري سليمان شفيق پاشانك مشترك امضالريله ، العزيز واليسى على غالب بكه ويريان ۳ ايلول ۳۳۵ تاريخلي تعليماتنامهي اوقويه لم ! بوني متعاقب ، داخله ناظرينك ، سوق اولنه جق قوت و صرف اولنه جق پاره مقداري حقنده باب عاليدين چكديكي تلغرافني كورورز :

درمليه

۹۰۶

بالذات حل ايديله جكدز

العزيز واليسى غالب بك افندي به

ج : ۲ ايلول ۳۳۵ نومرو ايكي :

عرض اولنمشدر . اراده سنيه سي بوكون صادر اوله جقدز . بناءً عليه كسب قطعيت ايتمشدر .

تعليمات شودر : معلومكز اولديني وجهله ارضرومده قونفره نامى آلتنده بر قاچ كيشى طوپلانهرق
 بر طاقم قرارلر اتخاذ ايتديلر . نه طوپلانانلرك نه ده اتخاذ ايتدكلرى قرارلرك اساسى اهميتى واردر .
 فقط بو حاللر مملكتجه بر طاقم قيل و قالى موجب اوليور . آوروپايه ايسه بك مبالغه ايله عكس
 ايتديرلمكده اوليور . بناءً على ذلك بك فنا سوء تأثيرات حاصل ايتكمده اوليور . اورتهده شايان
 اهميت هيچ بر قوت ، هيچ بروقه اولديني حالده مجرد بو مبالغات و سوء تأثيراتدن انديشهيه
 دوشن انكليزلرك اخيراً صامسونه ايجه بر قوت چيقاره چقلرى استدلال اولنيور . حكومتك ،
 عموم صره سنده طرفكزه ده اجرا ايتديكى نبليات معلومهيه مغاير حركتنه دوام ايتكمده اولورسه
 چيقاريله جق اجنبى قوتلرك سيواسه واورادن ده ايلرليهرك بر چوق محللرى اشغال ايتلىرى احتمالى
 بعيد دكلدر . بوايسه ، مملكتك منافعهه بالطبع منافيدر . ارضرومده طوپلانان اشخاص معلومهيك
 قريباً سيواسده اجتماع ايدرك ينه بر قونفره عقد ايتك ايسته مكمده اولدقلى مخبرات واقعه دن
 آكلاشيليور . بويله بش اون كشينك اوراده طوپلانسنندن هيچ برشى چيقيه جنى حكومتجه
 معلومدر . فقط بونلرى آوروپايه آكلامق ممكن دكلدر . ايشه بونك ايجون بونلرك اوراده
 طوپلانسنه ميدان ويرمه مك ايجاب ايدنيور . بونك ايجون ده اول ياول سيواسده حكومتك
 اعتماد تامنه مظهر وسلامت مملكتهموافق اولان تبليغاتى حرفياً اجرايه عازم پروالى بولوندير مق لازم
 كلكمدهر . ذات والالربنى آنك ايجون اورايه كونديريورز . كچه سيواسده قونفره عقدايتك
 ايسته مكمده اولان بر قاچ كيشيه ممانعت ايتك او قدر كوچ برشى دكل ايسه ده اوكان
 و امرا و ضابطان وعسكرك بعضيلرى ده بونلره هم فكر اولدقلى آكلاشيلمسنه نظراً حكومتك
 اتخاذ ايده جكى تدابيرى اللرنندن كلدكي قدر تعيب واشخاص معلومهيك ممكن اولديني قدر التزام
 ايده جكلرى نظر دفته آلهرق شايان اعتماد بر ايكي يوز كشينك رفاقنكزده بولنمى تأمين
 موفقيت ايجون مناسب كورولمكدهر . بنابرین اولجه يازديغم وجهله اورالرده كى كوردلردن
 اعتماد ايديلن يوز ، يوز اللى قدر سوارى بي برلكده آلهرق ونه ايجون اورادن كيدلديكى هيچ
 كيمسه به سزديرلمدن سيواسه هيچ كيمسه نك انتظار ايتديكى بر زمانده بالوصول والى وقوماندانلنى
 همان آله جق و اوراده كى ژاندارمه وعسكرى مقدارلرى جزئى اولمقله برابر حسن اداره
 ايده جك اولورسه كز قارشيكزده بشقه بر قوت بولنميه جنى جهته در حال تأسيس نفوذ ايدرك
 اجتماعه ميدان ويرمه مش اوله جق و اوراده بولنانلر وار ايسه همان در دست ايدوب محفوظاً
 استانبوله كوندره يله جككز دركادر . بو صورته احراز اولنه جق نفوذ و اقتدار حكومت ،
 داخله سر كدشتجويانه حركته بولنانلرى ييلديره برق بوكي حركات غير مرضيه نك وقوعنه مانع
 اوله جنى كى خارجده ده بك زياده حسن تأثير ايدرك اجنييلرك عسكر چيقارمق واورالرى اشغال
 ايتك خصوصلرنده كى تصورلردن صرف نظر ايتلىرى ايجون حكومتجه بر بمسك قويه مراجعت
 وتشبث تشكيل ايده جكدر . ذاتاً سيواس معتبران اهاليسندن بعضيلرندن موثوقاً تحقيق اولنديني
 وجهله اهالى بو پولتيقه جيلرك تحريكاتندن ، باره طوپلامق ايجون واقع اولان تضيقانندن بك

زیاده منتفر و بونلرك منى ايجون - كومتہ ہر صورتلہ مظاہرتہ حاضر در - اورادہ ژاندارمہ بہ
 در حال یازیلہ جق ایستہ نیلیدیکی قدر افراد بولنہ جنی و بوکا متنفذان طرفندن صورت مخصوصہ
 معاونت اولنہ جنی اخبار ایدلکدہ در . بوضورتلہ مقدار کافی و حکومتہ قویاً مربوط بر ژاندارمہ
 تشکیل ایدلکدن سوکرہ برلکدہ کوتورہ جککوز سواریلری تطبیباً یرلینہ اعادہ ایدرز . ایشہ
 یازیلہ جق تداییر بوندن عبارتدر . بونک کمال سہولتہ و موفقیتلہ تطبیقی مجرد درجہ نہایتہ
 التزام مکتومیتہ وابستہ در . سیواسہ مأموریتکزدن حتی اوچہتلرہ کیدہ جککزدن افراد
 حائلہ کزدن اک امین اولدیغکوز هیچ بر کیمسہ بہ بیلہ بحث ایتیمیکوز و سیواسہ کیرنجیہ قدر
 مقصدی یانکزدہ کیلرہ دخی سزدرمہ ییکوز . و ، موفقیتک اس الاساسیدر . بوجہتلہ شمدیلک
 ہر حالہ حائلہ کزی اورادہ بر اقرہرق اطرافدہ کی عشائی تقیش ايجون بش اون کون
 طورہ جفکزی افراد حائلہ کزہ و سائرلینہ بالاقدہ ہان حرکتلہ بر کون اول سیواسہ بغتہ
 واصل اولمغہ غیرت ایللیسکوز . اورایہ وصولکزدہ آتیدہ مندرج تلغرافنامہ ایجاب
 ایدنلرہ بالتبلیغ والی و قوماندانلخی آلہ آلہرق ہان ایشہ باشلاملیسکوز . بر طرفندنہ ماکنہ
 باشندہ نظارنہ اشعار کیفیت ایتلیسکوز . بوضورتلہ وضعیت معلوم اولوراولماز سزہ ینہ ماکنہ باشندہ
 طرفندن ایجاب حالہ کورہ تبلیغات لازمہ اجرا اولنہ جقدر . بوضورتلہ ایشہ باشلادقندن سوکرہ
 نہ وقت مناسب کورورسہ کز حائلہ کزی واشیا کزی سیواسہ جلب ایدہ یلیرسکوز . شوقدرکہ
 الیوم اورادہ بولنان رشید پاشانک والیلکدن عزل اولندیغی ، یرینہ دیکرینک کوندریلہ جکی
 ہر فصلسہ شایع اولہرق مشارالہ طرفندن نظارتہ مراجعت ایدلکیکندن و اسملری معلومکوز
 اولان کیمسہ لرك سیواسدہ قریباً برلشمک ایستدکاری اشعارات واقعدن آ کلاشیلدیغندن بہودہ
 بر دقیقہ کچیریلہ رک بر آن اول حرکت و بر ساعت اول مواصلتہ غیرت ایتکزدہ مصلحتہ اہم
 وائزمدہر شواسباب و ملاحظاتہ کورہ نہ وقت حرکت ونہ قدر مدتہ مواصلت ایدہ ییلہ جککوزک
 اشعاری مقتضیدر . سیواسدہ ابراز ایدہ جککوز تلغرافنامہ شودر : ذات عالیلرینک سیواس والی
 و قوماندانلغہ تعینلری مجلس وکلا قراریلہ بالاستیدان شرفصادراولان ارادہ سنیہ حضرت پادشاهی
 اقتضاسندن اولدیغندن ہان حرکتلہ بوتلغرافنامہ یی سیواسدہ کی مأمورین ملکیکہ وعسکریہ دن ایجاب
 ایدنلرینہ بالارائہ والی و قوماندانلخی درعہدہ ایدرک ایفای وظیفہ بہ مباشرت و ہان اشعار کیفیت
 ایتلری تبلیغ اولنور . » ۳-۹-۳۳۵ حربیہ ناظری داخلہ ناظری

عادل

سليمانہ شفيہ

باب تالیدن

۶-ایلول-۳۵

غایت مستعجلدر

ملاطیہدہ العزیز والیسی غالب بک افندی بہ

ج : ۶ ایلول ۳۳۵

اشقیا تعقیب ايجون سوق اولنہ جق قوت مصارفنک ژاندارمہ تخصیصانہ محسوب مال صند یغندن

تسویه سی ضروریدر . قاچ غروش صرف اولنه جفتک وسوق ایدیه جک قوتک مقداربله يوم
حرکتک سریم اشعاری .

ناظر

عادل

§ داخلیه ناظری اوچ کون سوکرده علی غالبک بر تلغرافنه جواب اولدینی آکلاشیلان
شوتلغرافی ویریور :

مستعجلدر

درعلیه

۳۵-۹-۹

ملاطیه ده العزیز والیسی بک افندییه

ج : ۸ ایلول ۳۵ . نومروایکی :

سیواسده شایان اعتماد واسطه اولدینی جهته معلومات کافی آلتامقده ایسه ده
اورا اهاالیسندن ، بوراده بولنان بر آدمک افاده سنه و سائر برلردن ده آلتان معلومات عمومیه یه
نظراً اولاً ؛ اهالی بو تحریکانه طرفدار دکلدن . نانیاً ، عسکر اقل قلیلدر . بوحرکتی اداره
ایتمکده اولانلر اشخاص معلومه ایله قوماندان وضابطاندن بعضیلریدر . بونلر ، ایشه ملی برشکل
ویره رک مقصدلرینی ترویج ایتدیرمکه چالیشمقده در . حالبوکه ملت بوایشلره طرفدار دکلدن . اوراسی
دها قریب اولدینی جهته ایستدیککز معلوماتی دها سهولته استحصال ایده بیلر سکز . مع هذا
غزتلر هر ناصلسه اورایه مأموریتکزدن بحث ایتدیکری جهته بر کون اول عزیزیتکزدن دها زیاده
کسب اهمیت ایتشدن . برلکده بولندیره جفتکز قوتک نه قدر زیاده اولور ایسه موفقیتی
اونستده تسهیل ایدمچی درکاردر . بو قوتک مقداربله وقت حرکتکزک بر کون اول تعیین
ناظر

عادل

§ علی غالب بک ، جواباً ، ملاطیه دن صوک اوله رق شو تلغرافی ویریور :

غایت مستعجل و محرمدر

بالذات حل ایدیه جکدر

داخلیه نظارتنه

شهر حالک اون دردنجی کونی کافی قوتله اشقیانک تعقیب و در دستی ایچون ملاطیه دن حرکت

ایده جک وجهله تدایر مقتضیه اجرا ایدلشدر . بعونه تعالی مصادمه ده نتیجه موقیت اولدینه
اعتماد بیورولسون . یالکیز اشعاراتک جوابلری ومقتضیات تأخیر بیورولاملیدر .

الغریز والیسی

۳۳۵-۹-۹

علی غالب

§ بوتلغرافدن ۹ ایلول کیجه سنی حکومت دائره سنده ، هیجانلر ایچنده صباحه قدر او یقوسز
کچیرن علی غالبک ، ۹ ایلول ۳۵ کونی هنوز قهرمانلغنک اوزرنده وبعونه تعالی مصادمه ده
موقیتدن بر امید اولدینی آ کلاشیلور .

§ افندیلر ؛ وقعه بو وثائقدن خبردار ایدیلن رؤسای مأمورین ملکیده دن ، داخلیه ناظری
عادل بکه وقوماندانلردن ده حربیه ناظری سلیمان شفیق پاشایه عدم اعتدای متضمن تلغرافنامه لر
کشیده سی موافق اوله جنی دوشونولدی . عمومک نظر دقتی جلب اولندی .

سیواس والیسی رشید پاشانک تلغرافنه جواب ورن عادل بکه شو سوزلری نه قدر حیرت
واستغرابه سزادر . عادل بک بحث ایتدیکم تلغرافی شو جمله لرله بدتیوریدی . « ۰۰۰۰ البته
اراده سنی جناب خلافتناهی حکم عالیسته مطاوعت لزومنی تقدیر ایدرسکیز ! » [وثیقه : ۷۰]
§ افندیلر ؛ بالتصادف بو مخبره ائسانسده بنده تلغرافخانه ده بولونیوردم ، بر آرائق دایانه مدم ؛
شوتلغرافی تسوید ایدوب چکیلیمک اوزره مأموره ویردم :

۳۳۵-۹-۱۱

داخلیه ناظری عادل بکه

ماتی پادشاهنه معروضاتده بولنقدن منع ایدیورسکیز . آلچقلر ، جانلر ! دشمنلره ملت
علمینده تربیات خائنه ده بولونیورسکیز . ملتک قدرت و اراده سنی تقدیردن عاجز اولدیفکزه
شبهه ایتیموردیم . فقط وطن وملت قارشی خائنه و مذبحخانه حرکتده بولنه جغفکزه اینانمق
ایسته میوردیم . عقلکیزی باشکزه طوپلایک ، غالب بک و همپالری کبی بلهانک اححقجه اولان
موهوم وعدلرینه قابله رق و میستر نوویل کبی ملتیز و وطنمز ایچون مضراولان اجنبیلره
وجدانکیزی صاهرق ارتکاب ایتدیکمکز دنائتلرک ملتجه تطبیق اولنه حق مسئولیتی نظر دقتده
طونوکیز . کووه ندیککز اشخاص وقوتک عاقبتی اوکرندیکمکز زمان کندی عاقبتکیزله
مقایسه بی اونو تمه سیکیز .

مصطفی کمال

§ بالجله قوماندانلرده ، ایجابی کبی مراجعتلرده بولندیلر .

§ ۱۲ ایلوله قدر آلدیغمز راپورلردن فراریلرک ، ۱۱ ایلول کیجهسنی راقهده کچیردکاری و ۱۳ ایلول کیجهسنی ده ، راقه نك یاریم ساعت یاقیننده برکویده ، برعشیرت رئیس نك یاننده کچیره جکلرینک آ کلاشیلدینی بیلدیریلیوردی . [وثیقه : ۷۱] بومعلومات ، ۲۰ نجی ، ۱۵ نجی و ۱۳ نجی قول اردو قوماندانلرینه بیلدیرلدی . [وثیقه : ۷۲]

۱۱ ایلولده و ۱۳ ایلولده ملاطیه ایله تلغراف باشنده وقوع بولان مخابرات ، هنوز ملاطیهده اوامر و تعلیمات قطعیه آلمش اولان ذواتک ذهnlرنده تشوشه دلالت ایده جک ماهیتده ایدی .

الغیزدن کلن آلائی قوماندانی الیاس بک ، « متصرف بکک کوندردیکی برآدم مخصوص طرفندن ، والی علی غالب و متصرف خلیل بکلرک بعض شرائطله موقعلرینه عودت ایتمک ایسته دکاری » افاده اندلش . بناء علیه « سلامت مملکت نامنه بونلرک بوصورتله واقع اولان تکلیفلرینی قبول ایتمک موافق اولوب اولمدینی حقنده کی امرکزک انتظارنده بولندیغمز معروضدر . » دیمکده ایدی . (۱۱ ایلول) [وثیقه : ۷۳]

بونى تعقیباً ، ۱۳ ایلول کیجهسنی ده ، ینه تلغراف باشنه کلن سواری آلائی قوماندانی جمال و متصرف و کیلی نوفیق و طوپیجی آلائی قوماندانی منیر و ژاندارمه یوزباشیسی فاروق و بیطر بیکباشیسی محمد والغیزدن کلن آلائی قوماندانی الیاس بکلر نامنه الیاس بک شونلری یازدیردی :

ملاطیه دن الیاس بک : —

شمدی شایان اعتماد اولان ژاندارمه یوزباشیسی فاروق بکدن آلتان معلومات بروجهزیردر :

فاروق بک کاخته وجوارنده تعقیبده ایدی . ملاطیه به بش ساعت مسافده راقه قره سنده کوردلرک اجتماع ایلدکلرینی و الیوم متصرفله رفقاسنک اوراده بولندیغنی ، سیوره که قدر اولان عشائرک بیدرپی محل مذکوره کلکده اولدقلری و درسیم عشائرینه وارینجیه قدر کوردلک نامنه دعوت ایلدیککی ، متصرفک فکری ، اولاً ملاطیه به هجوم و کاملاً یغما ایلدکدن صوکره بوتون قوتله سیواس استقامتته یورویه جکلرینی ، ملاطیه ده بولنان نورکاری قتل و طرد ایده جکلرینی و درسمیلرکده عینی زمانده خربوطه یورویه جکلرینی بیلدیریپور . چونکه متصرفک ملاطیه دن کیتمه سی کوردلک نامنه کندیلرینه بویوک بزدل و حقارت ایمش کبی تلقی اولونیورمش . والی ، بویغماً و قتل نفوسه طرفدار و راضی اولمدیغنی فقط متصرفک فکرنه ده مانع اوله میه جغنی بیلدیرمشدر . ملاطیه به جرباً کیردکاری زمان کورد یاراغی چکیله جکنی و برابرلنده بولنان انکلز بیکباشیسی ده اورفده کی بولنان انکلز فرقه سنک حرکته آماده اولدیغنی بیلدیرمش ایسه ده حاجی بدر آغاده بونی قبول ایتدیککی و عشائرک ملاطیه نك کوردستان و ملاطیه ده کورد یاراغی چکیلمه سنه اصرار ایلدکاری دون آقشام والی ملاطیه به عودت ایتمک ایسته مش ایسه ده براقدقلری مبالغه دن طاری اوله رق عرض اولنور . شرطلری زیرده در :

- ۱ — والينك يرينه عودتی ،
- ۲ — متصرفك كاكان يرنده قالمسی ،
- ۳ — العزيزدن كلن عسكرك اعاده سی ،
- ۴ — والينك بوز مسلح كوردله ملاطيه يه كيرديكي زمان سكونتك محافظه سی و سيواس استقامتنه يورومسی ،
- ۵ — عشاردن آلنان یدی تفنك بررولورك اعاده سی ،
- ۶ — بوجه بالا معروضاته اراده لری .
- § الیاس بکه شونی یازدم :

۱۱ ایلول ۱۳۳۵

ملاطیه ده الیاس بك افندی یه

- ۱ — ویردیككز معلومات هیئت مزجه نظر دفته آلندی . ذات تالیر كزه شرائط درمیان ایدن کیملردر ؟ بالطبع بویله برمناسبتنه کیریشمك قطعاً دوغرو دكلدر . خیانتلری تحقق ایدن والی ، متصرف و همپالرینك دردستلری و تحریك ایتمكه چالیشدقلری بعض غافل کیمسه لری ارشاد ایتك موضوع بحثدر . بونك ایچون کال شدنله مقابله ایتك لازمدر . ۱۳ نجی و ۱۵ نجی و ۱۶ نجی قول اردو قوماندانلری ، بودقیقه ده تلغراف باشنده مشترکاً اتخاذ اولنه حق تدابیری قرار لاشدیر مقدمه درلر . ممکن اولان قوتلر هر طرفدن تحریك اولمشدر . سکونت وجدیتله اوراچه ایجاب ایدن تدابیرك طرف تالیركزدن اتخاذ ایدلمش بولندیغنه امنیتمز برکالدر . اومنطقه ده بولنان بالجه تلغرافخانه لرك طوتولمسی و متصرف وکیل توفیق بك برادر مزك حكومت قوتنی و نفوذنی اعظمی صورتده کوسترمسی نظر دفته طوتولمیدر .
- ۲ — بو آنده بوتون آناتولی مراکزندن ذات شاهانه یه خیانت واقعه عرض ایدلمکده در . اوراچه ده عینی صورته حرکت اولتملیدر .
- ۳ — انکلز بیکباشیسنك سوزلری بلودر . کوردلركده ، اجتماعه موفق اولسه لر بيله قوه عسکریه قارشیسندنه درجه یه قدر موفق اوله جقلرینی تقدیر بیورورسکزر .
- ۴ — بدر آغایی وکهن عشیرتی رؤسائی و بو حرکات خائنه یه مخالف اولان رؤسائی طرفکزه جلبه نوسل بیورولمسی مناسب اولور .

• — حصن منصوردن حرکت ایدن سواری بلوکیله سیوه رڭ و دیاربگردن حرکت ایدن بر طابورله ارتباطکزی واری ؟ زهره واردیلر ؟

۱۱ ایلول ۳۳۵

تلفرافخانهده موجود قونفره هیئی نامه

مصطفی کمال

§ کرچه ، قونفره حال اجتماعده و تلفرافخانهده بولونموردی . فقط قوه مغنویه یی تقویه ایچون قونفره هیئتنک علاقہ سنی کوسترمکی موافق کوردیکم کی امضا اوله رق یالکز « قونفره هیئی » دییه ده عین مآلده آریجه برتلفرافده یازدم . [وثیقه : ۷۴]

بوتلفرافه ذیل اوله رق ، اورفده ، عینتابده ، مرعشده بولنان و جزئی اولان اجنبی قوتلیری بیلدیرمک « سزه بر اجنبی فرقه سندن بحث ایدنلرک بیاناتی ، وطن و ملت خائنلرینک یالاننی نقل ایدهرک مغنویاتکزی قیرمق آچقلفندن ... » در دیدم . [وثیقه : ۷۵]

الیاس بک اشعاراته ویردیکی جوابده « تعرض حالنده مقاومت شدیدہ ابرازی صورت قطعیه ده قرارلاشدیرلشدیر . دیدکدن صوکره ، « آلدہ کی قوت ، ملاطیه یی اوزون مدت برکورد تعرضه قارشى مدافعه یه کافی دکلدر . بونک ایچون سرعت ممکنه ایله قوای معاونه سوقنه دلالت بیورلمسی اکیدآمسترحدر . » دیدی [وثیقه : ۷۶]

الیاس بکه ، ایجابنده برشی تبلیغ ایدیله بیلیمک ایچون ، تلفرافخانهده بر ضابط بر اقرق ، مهم اولان اینشک باشنه کیتمسنى رجا ایتدم . [وثیقه : ۷۷]

الیاس بکدن ۱۲ ایلولده کشیده اولنان برتلفرافنامه یی ، مختلف نقطه نظرلردن ضابطلرمن و مأمورلرمن ایچون شایان استفاده اوله جنى ملاحظه سیله عیناً عرض ایدہ جکم :

ملاطیه

۱۲ - ۹ - ۳۳۵

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

جلیده کی انکلیز اردوسنه منسوب میر آلاى رتبه سنده موسیو پ . پیل اسمنده برانکلیز ضابطی بوکون ۱۲-۹-۳۳۵ زوالنده ملاطیه به ککشدیر . مقصدی ملاطیه ، خرپوط و دیاربگردن

منطقه لریده اشراف و مأمورین ملکیه و عسکریه ایله کوروشمک اولدیغنی ؛ فراری میستر نوویک وظیفه مأموریتی حقنده عدم معلومات بیان ایتدی و بو خصوصده انکلز حکومتک قطعاً معلوماتی اولدیغنی و بویله بر پروباغانداجی ضابطک بورالرده کزمنسی قبول ایده میه جکنی و عشار اچریسندن درحال بورایه جلی ایچون کندیسنه امر ویره جکنی سویلیدی . اکر مقصد خائانه ایله بورالرده کزدیکنه قناعت حاصل ایدرسه موقوفاً حلبه سوق ایده جکنی علاوه ایتدی و والی غالب بککده کندیسيله کوروشمک اوزره حیاتک محافظه سی خصوصنده کندیسنه تأمینات ویره رک بورایه دعوت ایتسنی طلب ایتدی . بو خصوصده مافوق مقامدن مومی الیهک بورایه کله بيله جکی حقنده امر آلمه دن بورایه کلسنک ممکن اوله میه جغنی و بو خصوصده مقاماته مراجعت ایده جکمی ده سویلدم . بوموافق امرینک سرعت تبلیغه دلالتی رجا ایتدی . کندیسى معتمد عالی سیاسى ناميله یاد ایدیلر مش . حکومت مرکزیه کندیسنى طایر مش . کندیسى بوراده ایکی کون اقامتدن صوکره خرپوطه کیده جکمش . وثیقه سی یوقدر . کندیسى ، محترم برمسافر اولدینی و حقنده احترامات مخصوصه پایله جنى سویلنمشدر . والی به بورایه کتیر تمسنه و بوذاتک خرپوطه دوغری سیاحت یاعسنه مساعده ایده لمی ؟ اشعارى . سیواسدن ایکی ضابطک شمى کلدیکی معروضدر .

آلای ۱۵ قوماندانی

الیاس

§ بوتلغراف محتویانده موضوع بحث خصوصات حقنده طرز حرکتی مشعر نقطه نظر لر من ، شو صورتله قیصه جه بیلدرلدى :

سیواس

۳۳۵-۹-۱۲

تل

ضایت عجله در

ملاطیه ده اون بشنجی آلای قوماندانلغنه

ج : ۳۳۵-۹-۱۲ :

۱ — کیم اولورسه اولسون وثیقه سز برانجی ضابطنک ممالک عثمانیه داخلنده ایشی یوقدر . کندیسنه کمال نزا کتله فقط عسکرجه قطعی بر صورتده کیفیتى ابلاغ وکلدیکی یره همان دونمسی اخبار ایدیکنز . مملکتدن چیقینجیه قدرده اشراف و مأمورین ایله هیچ برسیاسی تماسه کله مسی ایچون یانه مقتدر ، مدرک برضابط ترفیق ایدیکنز .

۲ — فراری والینک خیانت وطنیه ایله مهم اولدیغنی ، آله کچنجه دردست ایله قانونک
نجه عدالتنه تسلیم ایدیلجکنی ، بوبابده بشقه درلو برشی یامق امکائی اولدیغنی آیریجه ایضاح
ایدرسکیز افندم .

مصطفی کمال

§ افندیلر؛ آننان تدابیر و ترتیبات وبالخاصه کوستریلین عصیت و شدت سایه سنده ، علی غالب
وخلیل بکلرک اغفاله چالیشدقلری عشائر داغلمش ، ناامید قالان علی غالب اولا اورهیه واورادن
حلبه فرار ایتشدرد . میستر نوویلده نظارت تحتتده مرفهاً البستان اوزرندن کیتمشدر . دیکرلری ده
برر صورتله فرار ایلشلردر . بوصفحاتی ، ده زیاذه ، ایضاحده بر فائده کور میورم . بوخصوصانه
دائر بیانامه لاحقه اولهرق انتشار ایدمک اولان و تاتقک مطالعه سندن حال و آتی ایچون شایان
انتباه نقطه لر استخراج اولنه جغنی امید ایدرم . [وثیقه : ۷۸ ، ۷۹ ، ۸۰ ، ۸۱]

*
* *

فندیلر ؛ علی غالب تشبشک ، پادشاهک و فرید پاشا حکومتک واحابک
مشترک برتشبی اولدیغنه ، عرض ایتدیکم وثائقه مطلع اولدقدن صوکره
شبه وردد ایدنلر قالماز ، ظن ایدرم . بو خیانتک ، مشترک متشبثلرینه
قارشى ، آننسی لازم کلن وضعیت صریحدرد . آنحق مقابل تشبثده ممکن
اولدیغنی قدرجه بهجومندن صرف نظراتمک ، اوکونک ایجاباتی اولمغله برابر

تشبث قوتی مختلف هدفله توجهدن اجتناباً بر نقطه ده تمرکز ایتدیرمک ، موافق احتیاط ایدی
بزده ، هدف تعرض اولهرق یالکز فرید پاشا قاپینه سنی تثبیت ایتدک و پادشاهک ذی مدخل
اولدیغنی بیلمه مز لکدن کلدک . فرید پاشا قاپینه سنک ، پادشاهی حقایقندن خبردار ایتوب اغفال ایتدکده
اولدیغنی ته زینی طوتدق . پادشاه ، وضعیتدن آگاه اولدیغنی تقدیرده درحال کنیدیغنی اغفال
ایدنلره لایق اولدقلری معاملیه تطبیق ایدمکجه امنیتمز اولدیغنی ایلری سوردک و حکومتک ثابت
اولان جنایتی اوزرینه کنیدیغنه اعتمادک انسلابی طبعی اولدیغندن حقیقت حالی یالکز و آنحق
دوغریدن دوغری به پادشاهه عرض ایتدکله وضعیتک اصلاحی ممکن اوله جغنی تشبثاتمز ایچون
نقطه عزیمت عد ایتدک . بوملاحظه به بناء ؛ ایلولک اون برنجی کونی ، پادشاهه خطاباً بر تلغرافنامه
حاضر لاندی ؛ بوتلغرافنامه ده تخمین بیوره جفکیز وجهله زمانک ایجابی اولان بر جوق صوری
الفاظ ایچنده [حکومتک بالمحاربه قونغره نی باصمق صورتیه بین الاسلام سفکد مابه تصدی ایتدیکنندن
کوردستانی آفاقلا درمق صورتیه وطنی پارچه لاتمق پلاتنی پاره مقابلنده تعهد ایتش اولدقلری

و نائق ايله تحقّق ابديکندن ، حکومتک بوباده واسطه اجرائيه سي اولانلرک خاسراً فراره اجبار ايدلديکي ، دردستلري حالده قانونک نجه اجرا آتسه نوديع اوله جقلري و بوجنايتلري ترتيب و داخليه و حربه ناظري طرفندن تبليغ و تطبيق ايتدیرن حکومت مرکزیه ، ملتک اعتماد و امنیتک منسلب اولدینی ذکر ايدلکدن صوکره ، ناموسلی ذواتدن مرکب بر هیئت جدیده حکومتک تشکیلی ايله بوجاسوس شبکه سی حقنده تحقیقات و اجرا آت سریره عادلانهک اجراسی طلب و بر هیئت عادلّه حکومتک تأسیسه قدر مرکز حکومتله بروجهله مخبره و مناسبتده بولونمه مغه قرار ویرمش اولان ملتدن ، اردونک آیريله میه جغنی ، ذات و قعه یه مطلع و محله مجاور اولان قول اردولر قوماندانلری عرضه مجبور اولدق . [دنیلیوردی . وثیقه : ۸۲]

ایشته بوتلغرافنامه صورتک عموم قول اردولرجه استانبوله چکیلمسی مناسب دوشونولدی .
۱۱ ایلول کونی تلغراف باشنده قول اوردو قوماندانلرینه شو سرویسی ویردم :

« شیمدی بر صورت ویره جکیز . بوضورتک ۳ نجی ، ۱۵ نجی ، ۲۰ نجی ، ۱۳ و ۱۲ نجی قول اردو قوماندانلرینک مشترک امضاسیله چکیلمسی مناسب کوریپورز . مطالعه ایتدکدن صوکره دیگر قوماندانلرله عینی زمانده چکمک ایچون انتظار سیوریکیز »

صورت

مقام صدارت عظمایه

« شیمدی ، دوغریدن دوغری به باش قوماندان اقدسمز ، خلیفه ذیشانمز افندی مزه معروضات مهمده بولنق مجبوریتنده یز . حائل ایقاع ابدله مسنی رجا ایدر ، عکسی تقدیرده تولد ایده جک نتایج وخیمهک مسؤلیتک صرف ذات فخیانه لرینه راجع قاله جغنی عرض ایدرز . ق ۱۲ ، ق ۱۳ ، ق ۲۰ ، ق ۱۵ ، ق ۳ » و قوعبوله جق معروضات مهمه عرض ایتمش اولدیغم وجهله پادشاهه یازیلان تلغرافنامه محتویاتندن عبارت ایدی .

ایلولک ۱۱ نجی کونی بالخاصه ۱۱ نجی کیجه سی هر طرفده قول اوردو قوماندانلری تلغراف مرکز لرینی اشغال ایدرهک مقرر اولدینی وجهله استانبول ايله مخبره چالیشیوردی . فقط صدراعظم اورته دن غائب اولش کی ایدی . جواب ویرمیوردی . بزه تلغراف باشنده صدراعظمک تلغرافلری آلوب جواب ویرمی ایچون تضییقاتده بولونیوردق . استانبول مرکزی تلغراف مأمور لریله وقوع بولان اوزون چکیشمه لردن صوکره بر تلغراف مأموری شو سرویسی ویردی :
« صدراعظم پاشایه یازیلان افاده تلفونله سویله نیلیدی . آلتان جوابده : تلغرافنامه مندرجاتی

صدراعظم پاشا حضرت تیرینه عرض اولندی. وقوع بوله جق معروضاتلری اصولی دائره سنده تلغرافله عرض اولونمیدر. تلغرافنامه لرده اصولی دائره سنده تقدیم ایدیلیر ، بیوردقلرینی مدیر بك سویایور اقدم . » [وثیقه : ۸۳]
 § بونك اوزرینه نصف الیلدن صوكره ساعت ۴ ده شو تلغراف سیواس تلغرافخانه سنه کوندرلدى :

۳۳۵ - ۹ - ۱۱

صدراعظم فرید پاشایه

وطن وملتك حقوق و مقدساتی پایمال و ذات حضرت پادشاهینك شرف و حیثیت ملوكانه لرینی اخلال ایله تشبثات و حرکات غافلانه کز تحق ایله مشدر . ملتك پادشاهمزدن بشقه هیچ بریکزه امنیت قالمامشدر. بوسیله حال واستر حاملرینی آنجق ذات هایونه عرض ایتمك اضطرارنده درلر. هیئتکز غیر مشروع حرکاتك نتایج وخیمه سندن قورقه رق مات ایله پادشاه آره سنده حائل اولیور. وبابده کی تمرکز دها بر ساعت دوام ایدرسه ملت آرتق کنديسنی هر درلو حرکات واجرا آتنده سربست تلقیده معذور کوره جکدر. و بونون وطنك هیئت غیر مشروعه کزله صورت قطعیه ده علاقه و ارتباطی قطع ایله جکدر. بو ، صوك اخطارمزدن . بوندن صوكره ملتك آله جنی وضعیت بوراده بولنان اجنبی ضابطانی معرفتیه ائتلاف ممثللرینه دخی مفصلاً بیلدیربله جکدر .
 عمومی قونگره هیئت

سیواس تلغراف مدیر یته ده عینی زمانده ، تلفونله شو آمر ویرلدى :

« قونگره مزدن منتخب بر هیئتله تلغرافخانه یه کوندر یله جك بر تلغرافك دوغریدن دوغری یه مایین هایونه کشیده سنه استانبولجه ممانعت اواندینی بیلدیریلیور . بر ساعت ظرفنده تلغرافك کشیده سنه موافقت اولمیدینی تقدیرده استانبولله بوتون آناتولو تلغراف مخبراتی قطعه مجبور اوله جغمزی مافوقکزه بیلدیریکز .
 (سیواس عمومی قونگره هیئت) »

§ قول اردو قوماندانلرینه ده آئیده کی عمومی تبلیغ یاپیلدى :

سیواسدن

۳۳۵ - ۹ - ۱۱

ق ۲۰ قوماندانلغنه

» ق ۱۵

» ق ۱۳

» ق ۳

« قونگره نك عتیه ملوكانه یه اولان معروضاتنه درسعادت تلغراف باش مدیر یتنجه ممانعت

ایدلشدر. بر ساعت مهلت ظرفنده مابین هایونه یول ویرلمزسه تکمیل آناطولینک درسعادته مخاره
تلغرافیه سی کسیدریله جکی جواباً مذکور مدیرسته تبلیغ ایدرلشدر. قونفره نك بو مطلب
مشروعنه جواب موافقت آلمدیغندن آن تبلیغدن اعتباراً آنقره، قسطنونی، دیاربکر تلغراف
مرکز لریله سینوبده تلغراف مخبرانك تعطیل، یعنی قونفره نك اشعار اتندن ماعدا هیچ بر تلغراف
درسعادته کیچریله می و درسعادتن قبول اولنامه سی و غربی آناطولو ابله مخاره مزه مانع
اولیه جقسه کیوه بوغازی جهتنده کی خطك دخی طو تومسی و یاموقه قطعی واجرا آن نتیجه سنك
اشعار رجا اولنور.

بو تعلیماته ممانعت ایدمك تلغراف مأمور لری محللارنده در حال دیوان حربیه ویرلر ك حقلارنده
اك آغیر جزا تطبیق اولنه جقدر. اشبو تبلیغاتك انفاذی ۲۰ نجی، ۱۵ نجی، ۱۳ و ۳ نجی قول
اردو قوماندانقلارندن رجا ایدلشدر. و سوانك اشعار بیورولسی.
سیواسده عمومی قونفره هیئی

§ بوتلغراف محتویاتی، متعاقب تلغرافلرله اكمال ابدلدی. [وثیقه: ۸۴، ۸۵]

۱۱ ایلول کیجه سی یاسلمش اولان عمومی تبلیغه ذیل اوله رقده شو رجاده بولونیلدی:
«بوکیجه نتیجه آلدیه ایدیلنجه یه قدر بوتون قوماندانلر ورؤسای مأمورین ملکیه و علاقهدار
هیئتلر ك تلغرافخانه لری ترك ایتمه لری رجا اولنور. (عمومی قونفره هیئی)»

§ تلغرافخانه لرمده شو اخطارده بولونیلدی:

«لاحقه در: بوتلیغاتك اجرا اولندیغنی خبری قونفره هیئتنجه معلوم اولدقدن صوکره عینی
وجهله بینمزده مخبراته دوام اولنه جغندن تلغرافخانه لرمده آدم بولندیرلسی موجودر.
(قونفره هیئی)»

§ استانبولك، ویریلن بر ساعت مهلت ظرفنده سرایه یول ویرمیه جکی آکلاشلیوردی.
بناء علیه، ۱۲ ایلول ۳۳۵ کونی عموم قوماندانلره وولایاته شو تبلیغ عمومی یاسیلدی:

«بر ساعته قدر، صورتی آتیده مندرج تلغرافنامه عمومی قونفره هیئی طرفندن
صدراعظمه چکیله جکدر. بناء علیه سزده همان بواساس و مآلده برر تلغرافنامه کشیده ابدیک
وهان بیلدیریکز افندم. (عمومی قونفره هیئی)»

§ ساعت بشده صدراعظمه برای معلومات قیدیه ویریلن وعینی زمانده بالعموم قوماندانلره
وولایاته وقوع بولان تبلیغات شوندن عبارت ایدی:

« ۱ — حکومت ملتك سوکلی پادشاهنه اولان معروضات و ارتباطی کسمکده و تحقق این حرکت خائنانه سنده دوامده تمرد ایله یکنکندن ملتده مشروع بر هیئت حکومت رأس کاره کچینجه یه قدر حکومت مرکزیه ایله مناسبات اداره سنی واستانبول ایله هر درلو تلغراف و پوسته مخبرات و مراسلاتی تماماً قطعه قرار ویرمشد. محلی مأمورین ملکیه ، عسکری قوماندانلره متحد آ بو خصوصی تأمین ایده جک و نتیجه یی سیواسده عمومی قونفره هیئته بیلدیره جکدر .

۲ — اشبو تبلیغات بالجمله قوماندانلره ورؤسای مأمورین ملکیه یه ویرلشد .

(عمومی قونفره هیئتی)

۱۲-۹-۳۳۵

افندیلر ، آتک اون ایکینچی کونی حکومت مرکزیه ایله عمومیتله مخبره و ارتباط قطع ایدلدی . بعض مستثنای محللر و بو محللره اولان مناقشاتنی آریجه ایضاح ایده جکم . اوندن اول مساعده بیورورسه کز دهامهم تلقی ایدلسی لازم کلن بر مسئله حقننده عرض معلومات ایدیم معلوم عالییریدر ، که فرید پاشا حکومتی مبعوثان انتخابی ایچون صورتا بر آمر ویرمشدی . فقط ایچنده بولندیغمز تاریخه قدر ، یعنی آناتولونک استانبولله قطع ارتباط ابتدکی ۱۲ ایلول کونه قدر ، بو آمر تطبیق اولنمامشدی . صوک وضعیت اوزرینه اک مهم مسئله نک مبعوثان انتخابی تعجیلاً تأمین اتمک اوله جغنی تقدیر بیورورسکز . بناء علیه ۱۳ ایلوله در حال بو خصوصله ده اشتغاله باشلانیدلی . [وثیقه : ۸۶] اوزون تفصیلات ویرمکدنسه ذکر ابتدکم تاریخده ویریلن ایلک عمومی تعلیماتی عیناً نظر اطلاعکزه وضع اتمکی دهام فائده لی عدا ایدرم . تبلیغات شودر

۱۳-۹-۲۳۵

تل

بالیکسرده ق ۱۴ ، قونیه ده ق ۱۲ ، دیار بکرده ق ۱۳ ، اضر رومده ق ۱۵
آقرده ق ۲۰ ، بروسده ق ۱۷ ، چینه ده ق ۵۸ ، باندیرمه ده ق ۶۱
قوماندانلقلرینه و ق ۶۱ واسطه سیله ادر نه ده ق ۱ ، نیکده ده ق ۱۱
قوماندانلقلرینه ، ولایتلره ، مستقل سنجاقلره ، بلدیهره
(مدافعه حقوق جمعیتی هیئت مرکزیه لرینه)

حکومت مرکزیه نک اتخاذ و تعقیب اتمکده اولدینی مسلك ارتجاعکارانه یه ویشامقده اولدیغمز

كونلرك مهالك و مخاطرات عظيمه سنه قارشى مدافعه حقوق و محافظه موجوديت ايچون مجلس
ملينك انتخاب و انعقادى تامين و تسريع ايتك بكونك اك مهم وظيفه سيدر .

حكومت مركزيه ملتى اغفال ايله مبعوثان انتخابنى آيلرجه اجرا ايتهمش اولدينى كى صوك
زمانده و برديكى انتخاب آمرى ده درلو اسباب ايله تعويق و تاخير ايتكمده در . فريد پاشانك ،
طورروسك اوتهمده كى ولايتلر دن فراغت ايتديكى صلح قونفرانسنه و برديكى نوطه ايله نابت
و آيدىن ولايتنده يونانليرله تحديد حدوده تشبى اوراده كى اشغالى آمر واقع حالنده بر الحاق
اوله رق قبول ايتديكنه دليل بولمىش و اقسام مشغوله سائر مملكت ايچونده بونلره بكمز
غافلانه و خائنه سياستيله ملك و ملتى اقسامه اوغرايه جنى قويا ملحوظ و مجلس ملينك انعقادندى
اول صلحنامه ي امضا ايله ملتى بر آمر واقع قارشيسنده بولنديرمى نيتنده اولدينى مأمول بولمىش
اولديغندن عمومى قونفره ، اردوي و ملتى انتباهه دعوتله بروجه آتى خصوصاتك سرعت اجراسى
مسائل حياتيه مليه دن عد و بيان ايلر :

اولا — انتخابات حاضر لقارينك مرعى قانونده كى اك اصغرى مدت ظرفنده اجرا و اكالى
ايچون بلديه لر و مدافعه حقوق جمعيتلرى فعاليت تامه ايله چالشمليدر .

ثانياً — سنجاقلردن چيقاريله حق مبعوثلر كمقدار نفوسنه نظراً عددى همان تثبيت اولنه رق
هيئت تمثيليه شمديدن بيلديرلمليدر . نامزدلر مسئله سى بالاخره بلخبره حل اولنه جقدر .

ثالثاً — كرك انتخاب حاضر لقارى ، كرك انتخابانك اجراسنده موجب تاخر اسبابك شمديدن
تأمل ايله رفى و هيچ بر تاخره ميدان و يرليهر ك اصغرى مدت ظرفنده انتخابانك انتاجى .

اشبو قرارى منطقه كزده كى بالجه بلديه و مدافعه حقوق جمعيتلرينه تبليغ و ايجابنك سرعت
ايفاسنه معاونت بيورمكز رجا اولنور .

هيئت تمثيليه

§ فريد پاشا حكومتى ، تعننده دوام ايديوردى . معلوم اولدينى وجهله دوشونجهيه قدر
دوام ايتدى . مملكتى كونلرجه مرجعسز براقق البته بك بويوك محذورلرى داعى اولوردى .
يوسيه بناء ، اولاً مطالعه صورمق اوزره و متعاقباً بعض اعتراضاته باققسز ين آمر طرزنده تبليغ
ايتديكمز مقررآتى ايلوك ۱۴ كيجه سى شو صورتله تثبيت و تسويد ايتشم :

« قونفرجه اتخاذاى تصور ايديلن تدابيرى حاوى صورت بروجه آتى معروفدر : بوباده كى
نقطه نظر و مطالعه عاليلى آلتدقدن صوكره هيئت عموميه جه تذكر اولنه رق موقع تطبيقه
قونه جقدر . ۱۵ - ۹ - ۳۵ زوالنه قدر اشعارينه منتظرز افتم .

— آمال مليه ي بر صورت خائنه ده تأويل و تفسير ايله تشبثات و حركات مليه مزى

غير مشروع اولوق اوزره اعلان ايدن ومقام سلطنت وخلافته قارشى صداقت ابدیه سنی بوتون وسائط مشروعه وقانونیه ايله تأییده مسارعت استدیكمز حالده بادشاه ايله ملت آره سنده برسد حائل تشکیل ایدن واهالی یی یکدیگری علیه تسلیح و مقاتله یه سوق و تحریک ایلین حکومت مرکزیه ايله قطع مناسبات اضطرارنده قالان عمومی قونغره هیئت یی ، بوجه زیر مقرراتی ذات عالی رینه تبلیغی وظیفه عد ایلر :

۱ — نام نامی حضرت بادشاهی یه اولارق قوانین موضوعه دائره سنده امور و معاملات دولت کماکان تدویر و تمشیته دوام اولنه جقدر . بلاقریق جنس ومذهب اهلینک جان ، مال وعرضی وهردرلو حقوقی تحت تأمینده بولندیر یله جقدر .

۲ — مأمورین حکومتک وظیفه مودوعه لرینی ملتک آمال مشروعه سینه توفیقاً اجرا ایلری طبعیدر . مع هذا ایفای وظیفه دن استنکاف ایله یئرک معذرتلری استعفا مقامنده قبول اولنه رق رلرینه مناسبلری توکیل اولنه جقدر .

۳ — انشای وظیفه ده آمال وجریان ملی خلافنده حرکتلری تظاهر و تحق ایدم جکلرک سلامت دین وملت نامنه برصورت شدیدده تجزیه لری قطعیدر .

۴ — مأمورین مستغفیه واهالیدن هرکیم اولورسه اولسون مقررات ملییه مخالف حرکات وتلقینات مفسد تکرارنده بولنانلر دخی شدیداً دوچار مجازات اوله جقدر .

۵ — ملک وماتک سلامت وسعادت یی ، عدل وحقایت ، داخل مملکتده امن وآسایشک تأمینله قابلدیر . بوبابده ایجاب ایدن هردرلو تدابیرک اتخاذی قول اردو قوماندانلریله والی ومستقل متصرفلاردن منتظردر .

۶ — ملتک معروضاتی ذات شاهانه یه عرض وابلاغه موفق اولنوبده امن واعتماد ملی یی حائر برحکومت مشروعه نک تشککله قدر مرجع مخبرات سیواسده عمومی قونغره هیئت تمثیلیه سی اوله جقدر .

۷ — اشبو مقررات بالجمله تشکیلات ملیه مراکزیه تودیع واعلان اولنه جقدر .

مصطفی کمال

فندیلر ؛ بوصوک عرض استدیكمز تبلیغاتن اوزرینه ، قسماً خفیف وفقط قسماده اولدقجه شدید اعتراضلره ، مقاومتلره وحقی مقابل تشبثلره وتهدیدلره معروض قالدیق . اعتراضات وتقییدات ، یالکیز صوک تبلیغمز احکامنه منحصر قالدی . بومناسبتله دهها بشقه نقطه لرده شمول پیدا ایتدی . بوخصوصده هیئت علیه کزه بر فکر مخصوص ویرمش اولوق ایچون بوبولده جریان ایتش اولان مخبراتدن بعضیلرینی قیصهجه عرض ایتمککمه مساعده کزی رجا ایدمزم .

§ ارزنجان مدافعه حقوق جمعیتی هیئت مرکزیه سنك ۱۴ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده ؛
مقرراتك تطبیقندن اول ، حكومت مرکزیه قرق سکنز ساعت مهلت اعطاسنك موافق
اوله جنی عموجه قرار کیر اولمشدر . « طرزنده ضررسز بر مطالعه سرد اولونیوردی . [وثیقه : ۸۷]

§ دیاربکردن ۱۳ نجی قول اردو قوماندانی جودت بك ، ۱۴ ایلول ۳۳۵ تاریخی اوزون
شیفره سنده : « مرکز حكومتله بوس بوتون قطع علاقه ایدیلهرك مرجع خبارات قونفره هیئت
تمثیلیه سی اولورسه ، مخالفلر ، سیاسی بر مقصد تعقیب ایدنلر بوحرکتی خلافت قارشى عصیان
ایدلش کوستره ك افکاری تعلیط ایده جکلردر . » . « بو وضعیت دوام ایدرسه مأمور وعسکرک
معاشانی واعاشه مصارفانی ایچون منبع وتدیر دوشونولدیمی ؟ » . « حكومت مرکزیه انکلیز
نفوذی آلتنده در . هر درلو اصرار ومساعیه رغماً بشقه درلو حرکت ایده بیله جك بر حكومت
تشکیلنه امکان یوقدر . انکلیزلر ، حكومتك موافقتیه واسع مقیاسده بر اشغال پلانی تطبیق
ایدرسه یکی باشند انکلیزلرله محاربه یه کیریشمکه طرفدار میسکنز ؟ و کیریشلیدیکی تقدیرده موفقیتدن
نه درجه یه قدر آمینسکنز ؟ بوحرکت مصرانه وطنك منافعه موافقمیدر ؟ » [وثیقه : ۸۸]
طرزنده بر طاقم مطالعات وسؤاللری احتوا ایدیوردی .

§ اضرورم هیئت مرکزیه سنك ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده ؛ « تعلیماتمه مركز آلتنجی
ماده سنك (یعنی هیئت تمثیلیه نك مرجعیتنه عائد) نظامنامه مزله توفیق ایدلك اوزره هیئت
مرکزیه لردن موافقت استحصالی ایجاب ایدر » دنیلمکده ایدی .

§ ملاطیه ده قوماندان الیاس بکک ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخی تلغرافنده « العزیز ولایتی خلقلنك ،
قونفره نك مقصد واملندن خبردار ایدیلهرك هیچ اولمازسه بدرجه تنویرلینه دکن بوخصوصك
تأخیر ایدلسی تنسیب بیوریلورسه موافق بولدیغمی عرض ایلرم . » مطالعه سی درمیان ایدیلوردی .
[وثیقه : ۸۹]

§ ایچنده بولندیغمز سیواسك مدافعه حقوق جمعیتی هیئت مرکزیه سی ده اوزون برراپورنده
« تبلیغ بیوریلان موادك هیئت مجوعه سندن ملکكتده بر اداره موقته اعلان ایدیله جکی آ کلاشیلیمقده در . »
ماده سیله باشلادقدن صوکره « بونك ، جمعیت نظامنامه سنك ماده مخصوصه سنه وهیچ بر ماده سنه
استناد ایتك امکانی کوروله مه مکده اولدیغنی حقتده » نظر دقتمز جلب ایدیلور و « ذات
شاهانه یه ابلاغ معروضات ایده بیله جك وسائل کال سکون وصمیمیتله وطالتی برشکلده آرامنی »
توصیه ایدیوردی . [وثیقه : ۹۰]

§ هیئت تمثیلیه اعضامزدن بولنوب متعدد دعوت ورجاریمزه رغماً بزه رفاقت ایتمین ،
سیواس قونفره سنده بولنهمق ایچون معذرتلر ایجاد ایدن ثروت بکک « السلام علیکم » خطاب
دیندارانه سیله باشلایان ۱۵ ایلول ۳۳۵ تاریخنده طرزوندن کشیده ایتدیکی آحقیق تلغرافنامه سنده ؛
« سیواس قونفره سی بیاننامه سنی بالاخره تبلیغاتکیزی آلدق . جواباً بیلدیردیکمز مطالعات ،

كاظم پاشا حضرت لرجه كورلك آرزو ايندش وكورولشدر. . . «اولا سيواس قونفره سي»

عمومي قونفره شكلنه كيرمش وبرهيت تمثليه وجوده كتيرمش اولديني آ كلاشيلور، كه بوجمت مقرر اتزه منافيدر. . . «سيواس قونفره سي، هيئت تمثليه من ميانه اعضا انتخابه صلاحيتدار اوله ميه جقدى. . . «حكومت مركزيه ايله قطع مخبرات برأمر واقع اولدى. . . «هيئت تمثليه نك مرجعيتي مسئله سي افكار عموميه نظرنده يك ناخوش تأثيرلر يابه جقدر. بوجمتدن قطعاً صرف نظر بيورماليدر. . . «سيواس قونفره سي، ارضروم نظامنامه سنى تعديلله صلاحيتدار دكلدر. بوقونفره، ولايات شرقيه هيئت تمثليه سنه تبعيته مجبور اوله جقدى. ارضروم مقرراتي حقنده، اذهان عموميه نك، بر دوره اهتزاز كچيرديكي بوكونلرده، آنك غيري احكامه شهبهلى نظرلرله باقه جفنده شهبه بيورمه ييكز. . . «ارضروم قونفره سي احكامى خارجنده ياييله جق معامله اشتراك ايدمه ييكز. «پروتستوسيله ختام بولبوردي. [وثيقه : ۹۱]

§ ۱۵ نجى قول اردو قوماندانى كاظم قره بكر پاشانك ۱۵ ايلول ۱۳۳۵ تاريخنده وقوع بولان اشعاراتنده : «سيواس قونفره سنك استفسارينه جواباً، طريزون هيئتندن ثروت، عزت و ذكى بكلك و يرمك ايسستدكلرى جوابى اوقودم. يك يقيندن طانيديم بو ذوانه اعتماد و حرمت فوق العاده در. مومى اليهكم مطالعانه سائق اولان فكر اصلى ي آ كلايورم و طرفدارم. «ديدكدن صوكره تفرعات حقنده كى نقاط نظرينى سرد ايدسيور واز جمله «ارضروم قونفره سي، شرقى آناتولو ولاياتى نامنه در. سيواس قونفره سي ايسه، عموم ملتى تمثيل ايدن بوقونفره در، كه بوقونفره نك ده آريجه برهيت تمثليه سي اولمق طيبعيدر. آنجى سيواس عمومى قونفره سي هيئت تمثليه سي، شرقى آناتولى ولاياتى هيئت تمثليه سنى الغا ايتمش اوليور. بو هيئت تمثليه بالطبع هر آن موجود در. يالكز بو هيئت تمثليه دن اولوب اليوم سيواس قونفره سي هيئت تمثليه سنه داخل اولمش بولنانلر وارسه، بونلك، شرقى آنادولو ولاياتى هيئت تمثليه سندن استعفا ايتلرني طلب اتمك دوغرو اوله بيلير. سيواس قونفره سي، عموم ملتك منافعنى و شرقى آناتولى ولاياتى هيئت تمثليه سي ده، منحصر آ شرقى آناتولى ولاياتنك حقوق و منافعنى محافظه ايدر. . . «هيئت تمثليه نك مرجعيت و صلاحيت كيفيتي مسئله نك روح اساسيسنى تشكيل ايتمكده در، كه بو مبحثده شمديدن استعجال ايدله مسى خصوصسند سزكه تماماً هم فكرم. هيئت تمثليه تكليفاتندن بردن بشه قدر اولان ماده لرينه كلنجه؛ بونلك دكل صورولسنى، حتى بياننامه حالنده ويا رتمنى شكلنده بيله نشرينى فضله كورورم. «مطالعه سنده بولونيوردي. [وثيقه : ۹۲]

رېژونده ثروت بکه يازديغمز جوابي تلغرافله کاظم قره بکر پاشايه
ويرديکمز جوابدن ده بحث ايديم . ثروت بکه يازيلان تلغرافنامه
شوايدي :

طرز برونه ثروت بک افندي به

طرز برون هيت مرکز به سندن سوريلان مطالعه به هنوز جواب کلدي . بو خصوص آروجه
کاظم پاشا حاضر تيرندن ده سورولمشدي . مطالعاتک مزجنه نهدن لزوم کورولديکي بالطبع
آکلاشيله مامشدر . صره ايله وقوع بولان مطالعاتکنزه عيني صره ايله بروجه آتی عرض
جواب ايديورم :

اولا ؛ سيواس قونفره سنک عمومي بر قونفره اوله جني جهلنک معلومي ايدي . بونک ، سزجه ،
باشقه ماهيته تلق ايديلمکده اولديغني شيمدي ايلک دفعه سزدن ايشيديورم . هيت تمثليه
مسئله سنه کلنجه ، بوهيت ، اساساً ارضروم قونفره سنک انتخاب وقبول ايتديکي هيتدر . الا آن
بنده کزله برابر رؤف بک ، بکرسامي بک ، رائف افندي ، شيخ حاجي فوزي افندي سيواسده
حاضر بولمقده درلر . ده دوت اعضا من نقصان اولمقله برابر اکثريت وظيفه سني ايفا ايتمکده در .
بو جهلنک ده ، ذات عاليه نجه بارز بر صورتده معلوم اوله جغه شه من يوقدر . چونکه سزي ده ،
وضعيتک اهميته بناء ده ارضرومده ايکن دعوت ايتش و ديگر رفقاتک برابر کورتوروله جيکي
بيلديرلشدی . سيواس عمومي قونفره سنک ، نظامنامه منک سکزنخي ماده سي موجبجه بعض اعضا
ايله هيت تمثليه مني تهويه ايده بيله جيکي برابر موضوع بحث اولش وبونده ده باس کورولمه مش ،
بالعکس وحدت عموميه ني تمثيل ايچون بو ، لازمه دن عد ايديلمشدي . سيواس عمومي قونفره سنده
بودن بشقه برشي ياپيلمامشدر . حکومت مرکز به ايله قطع مخبرات ، مقررات اساسيه منک
دردنخي ماده سنک خارجنده دکل داخلنده وحتي اومحتوياتک استيعاب ايده ميه جيکي وارد خاطر
اوليان خيانتکارانه اسبابه مستند ماهيته در . اساساً بو امر واقعي ياپان بز دکل ، حکومت
مرکز به در . شيفره تلغرافنامه منک تطبيق محتوياتي بر امر ضروري در . بوندن ، هيچ بر صورته
صرف نظر ايتمکه امکان قالماشدر . بز ، جهت تطبيقده رأي موافقتکزي استحصاله نشي بر
وظيفه عد ايتدک . موافقت ايديوب ايتهمک سزجه تقدير اوانه جق بر کيفيتدر . يالکز شوني ده
عرض ايديم ، که بو کون بوتون آناطولوروم ايلي نکل متحداً حرکته مجبور اولديني راستقامتده ،
اقليتک دکل اکثريتک موافقتنه تابع اولق واقليتري بوتابعيته ارجاع ايتمک مجبورييت قطعيه سي
واردر . مرجعيت و صلاحيت مسئله سي حقنده ده معقول بر نقطه نظر کز وارسه لطفاً بيلديريکز .

اتحادی ضروری کورولن بو کونکی طرز حرکت دقله تدقیق بیوریلورسه تماماً نظامنامه مزه وارضروم قونفره سی مقررات اساسیه سنه مطابقدره بونک خارجه چیلدینی نقطه یی کوره میورم. بناء علیه ذات عالی مرکز کندی کزی خارج راقق ایسته دیککز نظامنامه ومقررات معلومه فوقنده کی اجرا آتک ایضاح بیورلمسی رجا ایدرم . بو کون غیر قابل اجتناب بر حرکت وارسه اوده ؛ حکومت مرکزیه نک مقدرات ملت ومملکتی آلچاقجه انکلیزلرک آرزوسنه تودیع وکندی منفعتلرینه قوربان ایتسیدر . بوکا قارشى بوراجه اتحاد اولان قراردن بشقه بر قرار اتحادیه امکان وارسه لطفاً بیلدیریکز .

مصطفی کال

§ کاظم قره بکر پاشا بده وردیکمز مفصل جوابک مقدماتی عیناً شویله ایدی : « ثروت وعزت بکرك ، هیئت تمثیلیه نک طرزون هیئت مرکزیه سندن استیضاح ایلدیکی خصوصاته جواباً چکدکلی آچیق تلغرافنامه آلندی . محتویاتک ، آچیق اوله رق اشاعه سی محذوردن سالم اولیان بومطالعائی ، هیئت تمثیلیه ، تماماً ثروت وعزت بکرك شخصی مطالعه لری اوله رق تلقی ایدر. هیئت تمثیلیه ، تعمیماً طلب ایندیکی مطالعائی ، عزت وثروت بکردن دکل ، نظامنامه موجبجه طرزون هیئت مرکزیه سندن طلب ایتشدرد. ثروت وعزت بکرك نقطه نظرلری حاوی خصوصی تلغرافنامه ایله طرف عالیکزدن هم کندیلرینه وهمده هیئت تمثیلیه به جواب اولق اوزره درمیان بیوریلان مطالعات حقنده ده بوجه آتی ایضاحاته لزوم کورولمشدر :

(آ) اولاً ؛ موئی الهمائی معلومکز اولان مطالعاته سائق اولان فکر اصلی یی کشف ایتک مع التأسف هیئت تمثیلیه جه ممکن اوله مامشدر .

(ب) نظامنامه نک دردنجی ماده سی محتویاتی ، بر اداره موقه تشکیلی اسباب وشرائطی ایضاح ایدر . حالبوکه معلوم وقایع اخیره اهانتکارانه سبیلله اتحاد ایدلش وایدلمسی لزومی حقنده مطالعه صورولش اولان تدابیر ، هیچ بر وقت اداره موقه تشکیلی ایتک غایه سنه معطوف دکلدر . بناء علیه بوخصوصه دردنجی ماده آردسنده مناسبت آرامغه لزوم یوقدر . تدابیر ، ذات شاهانه به دوغربدن دوغری به غرضحاله یول بولق و مشروع برقابینه نک موقع اقتداره اصعادی استرحام ایتک مقصدینه معطوفدر .

(ج) سیواسده انعقاد ایدن قونفره ؛ غربی آناتولو مرخصلرله ارضروم قونفره سنک هیئت عمومیه سی ، بناء علیه ، عموم شرقی آناتولو ولایاتی نامنه صاحب صلاحیت اولق اوزره ، قونفره نک قرارینه توفیقاً انتخاب ایدیلن بر هیئت مخصوصه بولندیرمله ، سیواس قونفره سی بالطبع عموم آناتولو وروم ایلی نامنه بوتون ملتی تمثیل ایتک اوزره عمومی بر قونفره حالی کسب ایتشدرد. اشبو قونفره ، ارضروم قونفره سی مقررات وتشکیلاتی عیناً ، فقط بالطبع تشمیلاً قبول ایلش

وبالنتیجه شرقی آناتولو مدافعه حقوق جمعیتی ، آنادولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی عنوان شاملی آلتنده توسیعا توحید ایدلمشدر .

نظامنامه‌نك اوجنچي ماده‌سی وقونفرمك مقررات اساسیه‌سی ذاتاً بو غایه عالیه‌نك تأمیننی أمل قطعی اوله‌رق کوسترمشدر . سیواس عمومی قونفره‌سی ، ارضروم قونفره‌سنده شرقی آناتولو مدافعه حقوق جمعیتی نامنه انتخاب ایلدیکی هیئت تمثیلیه ، تماماً بیان اعتماد ایدرهك ، عیناً آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ایچون هیئت تمثیلیه اوله‌رق قبول ایله‌مشدر. بوکا نظرآ سیواس عمومی قونفره‌سنگ قرارلری بشقه، ارضروم قونفره‌سنگ قرارلری بشقه و شرقی آناتولو مدافعه حقوق جمعیتنگ هیئت تمثیلیه‌سی بشقه و آناتولی روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتنگ هیئت تمثیلیه‌سی بشقه کبی بشقه‌لقلر و آیریلقلر البته موضوع بحث اوله‌مز و بونك موضوع بحث اولسی شهبه‌سزكه پك صمیمی اولان مقصد وحدت و غایه مقدسه‌مز ایچون صوگ درجه مضردر . بو تقدیرده بربرینی الفا ایدن هیئت تمثیلیه‌لر اولمدینی کبی ، برینه داخل اولنجه، دیکرندن استعفا‌سی طلب ایتمك دوغرو اوله‌بیله‌جکی اعضالده موجود دکلدردر . بوکون، عموم آناتولو وروم ایلی به شامل اولان جمعیتنگ، سیواسده بولنان یکانه هیئت تمثیلیه‌سی، ارضروم قونفره‌سنده نظامنامه‌نك مواد مخصوصه‌سینه توفیقاً منتخب طقوز ذاتدن بشنگ حضور یله ایفای وظیفه‌یه دوام ایتمکده‌در. «حقوق و صلاحیتی و منافعی شرقی آناتولو ولایاتندن بالطبع هیچ بوجهله آزاولیان غربی آناتولینك، محق و مشروع اولان مطالعات و تکالیفی نظر دفته آلمیه‌رق اونلری ، علی‌الاطلاق تابع وضعیتنده بولندیرمه‌قه قالفیشمق، بزم عقلمزك بردرلو قبول ایدمه‌دیکی خصوصاً دندردر.» «بوسبیله هیئت تمثیلیه‌مز آلتی اعضا علاوه‌سیله تقویه اولنمشدر .» [وثیقه : ۹۳]

بوندن صوکره ده بر چوق ایضاحاتی احتوا ایدن بوتلغرافنامه‌مز ، عیناً طربزون هیئت مرکزیه‌سنده کشیده ایدلمشدر . [وثیقه : ۹۴]

بومناقشات اوزرنده دها برخیلی ایضاح واستیضاحلر اولدی . حتی (مدافعه حقوق هیئتی طربزون مرکزی) امضای موهومیه دیکر ولایاته علیهم‌زده تلغرافلرده چکیلدیکی کورولدی . [وثیقه : ۹۵] نهایت اون بش کون صوکره طربزوندن بر تلغرافنامه آلدق . فقط ثروت بکدن دکل . . عیناً عرض ایدرسیم وضعیت آکلاشیلیر .

« سیواسده هیئت تمثیلیه نامنه مصطفی کمال پاشا حضر تلیزه صورتی زیرده درج ایدیلن طربزون بلدییه هیئتنگ تلغرافی در سعادت شیمدی کشیده ایدیلیور . بر صورتی ۱۵ نجی قول اردو قوماندانلغه یازدیرلیدی معروضدر .

موقع قوماندانی

۱ تشرین اول ۳۳۵

علی رضا

صورت

« در سعادت صدراعظم فرید پاشا حضر تلیزه

بو کونه قدر آناتولودن یوکسه له ن فریاد ملی یی طربزون کندیسنه مخصوص وقار و سکیفته
بدقیق و تعقیب ابتدی . مملکتک ، بو وضعیت فضله تحمیلی یوقدر . محبت وطنیه کز وارسه آراتق
ترك موقع ایدیکز پاشا حضر تلی

اعضا	اعضا	اعضا	اعضا	بلدیہ رئیس
حسنی	محمد صالح	محمد عونی	احمد	حسین
	اعضا	اعضا	اعضا	
	تقیه	محمد	اعضا	تمل «

* *

§ کاظم قره بکر پاشا دن ۱۷ ایلول ۳۳۵ تاریخنده ، ذاته مخصوص بر شیفره آلام . بك
صمیمی و اخوتکارانه برلسانله یازلمش اولان بوشیفره برایی اخطاری احتوا ایدیوردی . کاظم
قره بکر پاشا : « پاشام ؛ دیور ، سیواسدن کن تبلیغات و تعمیلر ، کاه هیئت تمثیلیه نامنه و کاه
رأسادر . ۱۰ ایلول ۳۳۵ تاریخنده ، در سعادتده کی حکومت خطاباً ، رأساً تبلیغات و اخطاراتیکز
واقع اولقدهدر . بوکا اعتماد و امنیت بیوریککز که بو طرزده امضا کزله واقع اولان تبلیغات ، سزی
الك زیاده حرمتله سونلر زرنده بیله ، بویوک برصمیمیتله و سلامت فکرله تنقید اولونیور
بونک نه قدر مؤثر و عکس العمله سائق اوله جغنی تقدیر بیورورسکز « بناء علیه هیئت تمثیلیه
وقونفره مقرراتی دائماً امضاسز ساده جه هیئت تمثیلیه دیه نشرینی رجا ایدرم . « تلغرافنامه شو
جمله لرله ختام بولیوردی . « ذات سامیلرینک هر حالده اورته ده منفرد برشکلده کوروله مسی مقتضای
نفع مملکتدر . اتفاق آرا ایله (بونقطه ده رأیلری طویلانان ذوات ویا هیأتک کیملر اولدیغنی
هنوز بو کونه قدر اوکره نمک میسر اولمه مشدر .) معروض اولان اشبو رجا لرمک حسن تلقی
بیوریه جفتدن آمینم ، آلر کزدن اوپریم . » [وثیقه ۹۶]

کاظم قره بکر پاشایی صمیمی اوله رق تردد و تنقیده دوشوردیکنی کوردیککز نقطه لری

ممكن اولدينى قدر بارز اولهرق محاكمه وايضا حه احتياج دركار در. اوتارنخده كى حسيات وافكارمك
محصول الهامى اولان مطالعه مى بوكونك يكي تاثيرانه قايديرمقدن احترازاً ، اوتارنخده ويرديكم
جوابى عينا عرض ايتمكى ترجيح ايدرم :

۱۹ ايلول ۳۳۵

اون بشنجى قول اردو قوماندانى كاظم پاشا حضرتلرينه

ج : محترم قارداشم ؛ درين برصميميته مستند اولديغنه اصلاً شبهه ايتديكم قناعتكزى آچيق
بر لسان اخوتله بيلديرمش اولمكز روابط اخوتمك ترصينه وقلبي ممنونيتكم تجليسنه بادي
اولمشر . تصور بيوريلان محاذيرى تماماً تقدير ايدييورم . ۱۰ ايلول تارنخنده رأساً حكومته
وقوع بولمش برتبليغ بوقدر ، يالكز تلغرافخانهده بولنديغم برصردهه بانتصادف داخله ناظرى
عادل بك ايله ماكنه باشنده قارشى قارشى به كليوردك. اونك سيواس واليسى رشيد پاشابه ويرديكى
معناسز جوابلره قارشى بنده كز صرف شخصى اولمق اوزره مومى اليهك شخصه خطا بامعلومكز
اولان برآز سرتجه اخطاراتده بولندم . بو عادتاً بر محاوره شكلنده جارى اولمشر . بوندن بشقه
كرك حكومته وكرك ذات شاهانه به وكرك اجانبه وقوعبولان مراجعتلرده على الاطلاق (قولنره
هيئت) ويا (هيئت تمثليه) افادهسى امضا مقامنه قائم اولمشر . يالكز آمريكا سيناتوسنه يازيلان
ومعلومكز اولان برمكتوبه قولنره قراريله بش كشي وضع امضا ايتمشر كه بوميانده بنده كز كده
امضام واردر . داخل اولان علنى مخابراته كلنجه ؛ بوندهده هيئت تمثليه عبارده سنى امضا مقامنده
قوللانمقده ايدك. آنحق بونك بعض طرفلرجه سوء تاثير وعدم امنيتى موجب اولدينى كورولدى .
فى الحقيقه بويله عمومى برتعبيرك دلالت ايلديكى شخصيتلر وقوت كيزلى قاليور . اورتهده مسئول
كيمدر ؟ بعض طرفلردن ، بالخاصه قسطنطينى ، آنقره ، ملاطيه ، نيكده ، جانك كى لرلردن
دوغرىدن دوزغرويه شخصاً ماكنه باشنه چاغيرلغه باشلاند . عادتاً هيئت تمثليه عنوانى آلتنده
كيزله ن شخصلره ، مشاركت شخصيم اولوب اولديغنه دائر برتردد اماره سنى حس اولندى ،
حتى طرزوندن ثروت بكده هيئت تمثليه امضالى تبليغاتى سوء تلقى وهيئت مذكوره نك
كيفيت وكميتى حقتنده برچوق ياكلش مطالعه لردن صوكره شخصاً بنده كزى ماكنه باشنه
چاغيردى . كوروشولمكدن صوكره بونون بو مناقشه لرك سببنك امضانك هيئت تمثليه اولهرق ،
موهوم بر شخصيت افاده ايدر طرزده وضع ايلديش اولديغنى سويلدى . ايشته بو اسبابدن ناشى
بوامضا مسئله سى اشعار برادريلردن اول هيئت تمثليه جه موضوع مذاكره اولمشر . هيئت تمثليه نك
خفى بر قوميتيه هيئت اجرائيه سى اوليوب حكومتك مساعدت رسميه سنى آلمش قانونى ، مشروع

بر جمعيتك ممثلان مقررند مركب بولنسى جهتيه قانون مخصوصه توفيقاً مقررات و تبليغاتك بر شخص
 مسئول طرفندن امضائى اصولى ضرورى كورولمىدى و هيئت تمثيليه نك تبليغات و نشر ياتنه
 عمومى و موهوم بر نام اضافسى صورتيله دوشه چكى غير قانونى شكلندن دولاي حاصل اوله حق
 محذورلر جريان مى عليه دارلرينك اساساً ياقمده اولدقلى مضر پروياغانداره امضا بولنقى يوزندن
 علاوه ايدميه جكلى ضرردن پك فضله كورولدى و بالنتيجه متفقاً وضع امضا اصولى تحت قراره
 آلندى. بو قراره رغماً بـ دفعه و وقوعبولان اخطار برادريلرى اوزرينه مسئله نك بر كره دها
 موقع تذكرة وضعى هيئت تمثيليه ته تكليف ايتدم. اولجه درميان ايدلمش اولان اسباب و مطالعاته
 بناء عيى صورتله يازيلان شيلرك هيئت تمثيليه قراريله اولدينى تصريح ايدلك اوزره يازلمسنة متفقاً
 قرار وريدلر. شخصم موضوع بحث اولق اعتباريله بومذا كرده بيطرف قاننى مناسب كوردم .
 پرنسب اوله رق بر ذالك امضا ايتسى قبول ايدلكدن صو كره بـم يريمه ديكر برذاتك امضائى
 موضوع بحث اولدى . بو نقطه ده هيئت درميان ايلديكى محاذير شونلردر : بوتون جهان بـم بو
 ايشك ايچنده بولنديغى بيلير . بوكون ديكر بر ذالك امضاسيله تبليغات باشلانجه و بـم اسمك
 اورته دن قالمسيله يا آره مزده بر نفاق و افتراق اولديغنه حكم اولنه حق و يا خود هر هانكى برذات
 امضا ايلديكى حالده بـم اورته به چيتمقدن بجانب ، غير مشروع بر وضعيته اولديغنه و بناء عليه
 حر كاتك غير مشروع بولندينى ذهانه دوشوله جكدردر . بوندن صرف نظرله ، هيئت عموميه به اعتقاد
 و امنيت بخش اوله حق ديكر بر آرقداشمز ، امضاسيله اورته به چيتمجه بوكون بـم حقمده وارد
 اولان محاذير عيناً او آرقداشمز كده حقنده وارد اوله جقدردر . اوحالده اونك ده چكيلوب ديكر
 برينك وضع امضايه باشلامسى كې بالنتيجه بزم ايچون اترضف تشكيل ايدم جك اولان بر سلسله
 تعقيب ايتك لازمدر . بيلم بوجهي نه درجه به قدر تصويب بيورورسكسز ؟ فى الحقيقه بنده كرك
 شخصم ، بالحاصله ايشك مبدأنده هدف تعرض كې تصور ايدلمشدى . فقط كرك داخل و كرك
 خارجاً محتمل اولان تعرضلر واقع اولمش ، الحمد لله كاملاً مقصدمز لهنه نتيجه نمشدر . حكومت
 مركزيه و بدخواهان هر تشبثنده مهوور اولمشدر . اجانبه كلجنه ؛ آمر يقاليلر ، فرانسزلر و انگليزلرله
 پك جدى تماس حاصل اولمش و بونلرك سيواسه قدر كان صاحب صلاحيت مأمورينى لهمزده زميله
 حسن مناسباته كيريشمشلردر . بزمده داخل اولديغمز قواى مليه نك ، برايكى كشينك اترتجربكاتى
 اوليوب تماماً مى و عمومى بر شكل و ماهيته اولديغنى اطلاعات داخلنده با راپور مرجعلىنه
 بيلدريمشلردر . برده ، بوكى حر كاتده آز ، چوق او ك آياق اولانلر حقنده مملكت مزده معلوم
 اولان اخلاقسزلىق ايجابى بعض كيرلى وجدانلى انسانلرك قبل و قالنك اوكنه كچمك ممكن دكلدر .
 بو حالت حسيه هر ملتده عيى در . بو كې محذورلره قارشى بوراجه دوشونولان يكانه چاره ؛
 بزم صاوصيلماز بر تساند صميمتله مقصد مبعلمزه يورومكده بر آن تردد كوسترمه مملكت مزدر .
 بنده كسز منافع عموميه هائده شامل اولان افعال و حر كات مزده ، ذاتى اجتهادمله دكل ، عموم
 رفقاى كرامك وجدان و صميمى برلكيله حر كتى ترجيح ايتديكم ذات برادريلرنجه مسلمدر .

مع هذا بوخصوصه بشقه جه وارداولا جق مطالمة برادريلرينك اشعارينه انتظار ابد ر، كمال حرمت
وصميميته كوزلر كز دن او بر م قرده شم .

مصطفی کمال

..

فنديلر ؛ استانبول حكومتيله قطع محبارات ايلديكمز ۱۲ ايلول ۳۳۵
تاريخندن صوكره فرید پاشا قابینه سنك سقوطی تاریخنه قدر مختلف
تاریخلرده تکرار پادشاهه ، اجنبی ممثلره ، استانبول شهر امانتیه و عموم
مطبوعانه مختلف خطر و بیاننامه لر یازلدی . [وثیقه لر : ۹۷]

۲۰ ايلول ۳۳۵ تاریخلی ، صدر اعظم داماد فرید امضالی برتبلیغ
عمومی ایله پادشاهك ده بر بیاننامه سنك انتشار ایتدیكنی خاطر لایه جقسکز . [وثیقه : ۹۸]
بو بیاننامه نك شایان دقت نقطه لرینی تکرار خاطر لاتمق ایسترم . بو نقطه لر ی صره ایله اشارت
ایده جكم :

۱ — حكومتك تعقیب ایتدیكى سیاست نتیجه سنده از میر فجایی آوروپا دول وملل
متمدنه سنك نظر دقت ومودتی جلب ایتدی .

۲ — بر هیئت مخصوصه محلده بيطرفانه تحقیقاته ابتدار ایتدی . حقمر انظار مدنیتده
نظامر ایتكده در .

۳ — وحدت ملیه مزى اخلاص ایده جك هیچ بر قرار و تنكلیف اولدی .

۴ — بعض کیمسه لر طرفندن کویا اهالی ایله حكومت آره سنده مخالفت اولدینی اعلان
ایدیلور .

۵ — بو حال ، شرائط قانونیه دائره سنده بر آن اول اجراسنی آرزو ایلدیكمز انتخاباتی ده
دوچار تأخیر ایدیور و صلحك تقرب ایلکده بولندینی بر صرده ، وجودی لابد اولان هیئت
مبعوثانك اجتماعنی تعویق ایلجه جکدر .

۶ — بوکون عموم افراد ملت مدن انتظامر اوامر حكومته تمامی اتباعدر .

۷ — دول معظمه نك حسیات نصفتکارانه لر ی ، آوروپا و آمریکا افکار عمومیه سنك
اعتدال پرورلکی موقع وحیثیت مزى تأمین ایده جك بر صلحه قریباً نائلیت امیدینی توثیق ایلکده در .
معلوم عالیریدر ، که بو بیاننامه نك نشر و تعمیمی بزم ، مملکتله استانبول حكومتی آره سنده
محبارات و مناسباتی قطع ایتدیكمز و بو نقطه ده اصرار ایلکده بولندیغمز کونلرده وقوعبولور .

هر حالده وريدكمز تعليمات و اوامر عموميه برعايت ايدلديكي تقديرده، هييج بر طرفدن آلماناسي و ملتۀ اوقوتديرلماسي لازمه دن ابدى . حالبوكة شيمدى عرض ايده جكم بر تلغرافنامه دن ، مقررات و تبليغاتمزه مغاير و نقطۀ نظرمنه كلياً مخالف اوله رق بو بياننامه نك بعض طرفلر دن آ لنديني آكلاشيدى .

طر بزون موقع قوماندانه

ذات شوكتسات حضرت تاجدار اكرميناك ملتۀ قارشى لطفاً وقوعبولان بياننامه هايونلرينك درحال مأمورين واهالى بلده يه توديبى لازمدر . تاكه ، حكومت خائنه حاضرۀ نك ، ملكسات پادشاهمز افندمزي نه قدركستاخانه بر جرأله حالا اغفال ايتكمده اولدقلى آ كلامانلر قالديسه ، تماماً مطلع اولسونلر ، ملت وملكتي ايجون قلب هايونلرينك به قدر بويوك بر شفقت و محبتله مالى اولديني كوسترن اشبو بياننامه ده ، اك آشكار برصورتده كوزه چاربان خصوصى ؛ قاينه نك حركات خائنه سى حقده عتبه خلافتناهي يه ملت طرفندن عرض اولنان شكائتنامه نك حالا اصل اطلاع شاهانه لرى اولديني كيفيتدر . چونكه ملت ووطنه قارشى بالذات قاينه اركانك توجه ايتديكي خنجر اهانتۀ مطلع اولسهر ايدى ، بوخائلى بر ديقه بيله موقعلرندۀ طوميه جقاربۀ بياننامه هايونده كي صميميت افاده اك بيوك برشاهددر . بوخائلى ، بو حقيقتي بيلدكلى ايجون ، خلافتناه افندمزي دوعريدن دوعرى يه ملتۀ تماسه كتير ميورلر . بناء عليه ملتۀ دوشن وظيفه ؛ پادشاه فيشانۀ محبت و صداقت مؤبده سنى تكرار على التكرار عرض و اظهار ايتكمده رابر عموم ملت و اردونك بركتله متحده حالندۀ حقوق مؤبده شاهانه لرى و حيات ملت و ملكتي قورتارمغه چايشدقلى فقط بوخائى قاينه نك ، بو حركت مشروعه صادقانه يي ، پادشاهمز افندمزدن كيزله دكلى ، بوسبوتون معكوس برشكلده كوستردكلى حقيقتى دون قرار و يرلديكي وجهله عتبه خلافتناهي يه بلا واسطه عرض و ابلاغ ايتكدر . اضرورم اهاليسنك بوبابده يازم جقلى تلغراف صورتى اورايه بيلدربله جكدر ،

ق ۱۵ قوماندانى ۲۱ ايلول ۳۳۵

لاظم قره بگر

§ كاظم قره بگر پاشا ، بوتلغرافنى شويله برحاشيه ايله بزه ده بيلدرييوردي :

« بوبابده مطالعات عاليلى و ارمى ؛ بو بياننامه هايون ملتك پادشاهنه قارشى عرض حقيقت ايلسنه تكرار بر فرصت و بر مشدركه اضرورم اهاليسى قاينه نك بالجمله جنايتلرني تكرار ايتك

صورتيله يکيدن عتبه به معروضانده بولنه جقلردر . بونک صورتی یابرای کشیده ویا برای معلومات هیئت محترمه لرینه تقدیم ایده جکم .

«لاظم قره بکر»

§ ما کنه باشنده جواباً بیلدیردیکمز مطالعه شو ایدی :

« فرید پاشا قاینه سنک افعال و حرکات جنايتکارانه سنه تائد اولان وثائق ، ملته لزومی درجده ، قرا ونواحی به قدر تبلیغ و تعمیم ایديله مه مش اولدینی معلوم عالییریدر . بویله اولسه بيله بونبلیغات ایله بیاننامه هایون محتویاتی فارشیلشدیره رق مقایسه و محاکمه ایتمک و حقیقت حالی استخراج ایتمک قطعی دکلدرد . بوجهله بز اساساً بویله بر بیاننامه نك باب عالیده تصنیع ایدلکنده اولدینی دهها اول خبر آلمش و بونک ، اذهان ملتی تشویشدن ، صیانت ایچون استانبولدن آلمانسی تنسیب اینمشدک . ذاتاً استانبولله مخبرات رسمیه نك منقطع بولنسی حسبيله دوغریدن دوغری به سرایدن دکل ، ینه فرید پاشاک حاشیه سیه باب عالیدن ویریلن اشبو بیاننامه نك سیواس ، آنقره ، قسطنونی و سائر مرا کزده اولدینی کی هیچ بر طرفدن آلمامش اولدینی ظن ایدیوردق . بویاننامه یی آلمق ایچون دهها اول ملنک ذات شاهانه به عرض حال و حقیقت ایتمسه مساعدده اولونسی لازم کلیردی . بناء علیه بویاننامه نك نشر و تعمیمنه وساطتی فائده لی بولموروز . فقط ، بویاننامه طربزون ، ارضروم و سیواس کی مرا کزده ایجاب ایدنلر طرفدن اوقونمش بولندیغنه نظراً تصور بیوردیغکز کی هر مرکزدن استانبوله بر تلغراف کشیده سی موافق اولور .

«مصطفی کمال»

پادشاهک بویاننامه سنک ، افکار ملتده حاصل ایده جکنه شبهه اولیان منفی تأثیرانک بر درجه به قدر اوکنه کچه بیلیمک ایچون مذکور بیاننامه محتویاتی تکذیب وابطاله مدار اوله جق طرزده پادشاهه بر جواب یازمنی و بونی مملکتده نشر و تعمیم ایدره ک اوقوتدیرمنی یگانه چاره دوشوندک وایله یایدق . [وثیقه : ۹۹]

§ افندیلر ، طربزونده بر ایکی ذاتک ، یک حیتی و محترم اولان طربزون خلقنک هیچده معلوماتی تعلق ایتمدیکی حالده ، اونلر نامنه ، اوراده کی موجودیت ملیه یی شخصلرنده تمثیله قالدیشدق لرینه و بویوزدن تشبثات و مقررات ملیه نك لزومی کی تطبیق و اجرا ایديله مه مکده اولدیغنه قانع اولدم . طربزونده والی بولنان غالب یک نامنده بر ذاتک ده منفی جریانی تولیدده عامل اولدینی آ کلادم . بوکا بناء طربزون جوارنده طورولده بولنان وهنوز فعلاً قره سنه قوماندایه باشلامش بولنان خالد بکک طربزون حوالیسندنه تشکیلات ملیه به مأمور ایدلسی موافق مطالعه ایدلدی

وقول اردو قوماندانه بومطالعه بيلديرلدى . ۲۰ ايلول ۳۵ ده آلتان جوابده : « انكليز لره قارشى اخفا ايديلان ، خالد بكك ، مزاجى اقتضاسى ، احداث ايتىمى محتمل وضعيتلر بوناك زمانده بلكه اصلاحي ممكن اوله ماز . » زمينى اوزرنده بعض مطالعاتدن صوكره ، « خالد بك خبرم اولمهدن معروضانده بولنسه بيله ترويج ايدلمهسى » بيلديريلوردى . [وثيقه : ۱۰۰]

كاظم قره بكر باشاك بوتلغرافته ويرديكمز جوابده ؛ انكليز محذورينك بزرجه متصور اولمديغنى وشديد وقطعى حركتك محذورلى كورولديكنه كوره طرزونك اصلاحي نه به ونه كي واسطه به متوقف ايسه آنك دوغريدن دوغرى به كنديلرى طرفندن اتخاينى ، ۲۲ ايلول ۳۳۵ تاريخلى بر شيفره تلغرافله ، رجا ايتك . [وثيقه : ۱۰۱]

بزم ، اون بشنجى قول اردو قوماندانيه بوخبره لرمن تاريخنده ، طورولدن قائم مقام خالد بك ده دوغرودن دوغرويه بزمه بخبره به باشلادى . كنديسنى جوابسز براقامق ووضعت حقنده تنوير ايتك مقصديله مقابله ده بولندق .

اون بشنجى قول اردو قوماندانك ، نوعم بزم ۲۲ ايلول ۳۳۵ تاريخلى تلغرافزه جواب تشكيل ايدن ، ۲۷ ايلول ۳۳۵ تاريخلى بر شيفره تلغرافى آلدق . بونده ؛ خلقى ، اولاتنور وارشا ايتك وظيفه سنى ياپدقن ؛ تيمرد ايدنلر كورولورسه ، اونلرى ده لايق اولدقلى معامله به محروص براققدن عبارت اولان ويك بوپوك تجربه لره تحصيل ايدن پرنسپنى عينا طرزون محيطنده ده تطبيق ايتديكنى بياندن وطقوزنجى فرقه قوماندانى رشدى بكى ، اركان حربه سبله برلكده ، اوچنجى فرقه قوماندانلى و كالتيله طرزونه كوندرديككى ، خالد بكى طرزون ايچون مناسب بولمديغنى بيليردكن صوكره « انكليز تله يسنه كلنجه ؛ عاجزلرنجه ممكن اولدينى مدتجه آشكار ومادى بر خصوصتدن اجتنابى ترجيح ايدرم » قناعتى افاده اولونيوردى . [وثيقه : ۱۰۲] بوكا ويرديكم ۲۹ ايلول ۳۳۵ تاريخلى خصوصى وشخصى جوابده شونلرى يازدم : « طرزون ولاينى افكار عموميه سى حقنده تماماً بوراجه ده تنور ايدلمشدر . طرزون مركزى مستثنا اولق اوزره بوئون قضا ولوالريله بخبره ايدلمكده در . مركزده كي حال دخي والينك توقيف وتبعيدندن صوكره زائل اولمشدر . (والى توقيف ومحفوظاً ارضرومه كوندرن ؛ اشارتم اوزرينه ، خالد بكدر .) رشدى بكك اوچنجى فرقه قوماندانانى و كالتيله طرزونه كوندرلمشده وارد خاطر م اولان نقاطى عرض ايده جكم .

اولا ؛ والى توقيف ايدن خالد بكدر . براقچ كون صوكره رشدى بكك بوصورتله كوندرلمسى خالد بكك حركتنى اوراده كي بدخواهانه قارشى تنقيد كى اوله بيلير .

ثانياً ؛ خالد بك ، مهم وضعيتلرده ، فرقه سنك باشنه كچمكه مترقب ايكن ، بوكون ، كچيرمكده اولديغمز مهم وتاريخى آوانده ديكر برذاتك يرينه كلديكنى كورمكدن متأثر اوله بيلير .

بو ترتیدن صرفنظر بیورولسنی رجا ایده رم . مع هذا قول اردو كرك خصوصات عسكر به سنه
مداخله ايتك ايستم . » [وثيقه : ۱۰۳]

كاظم قره بكر پاشانك ویردیکی ۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی اوزون جوابده ؛ بو معامله نك
خاله بكك مراجعتی اوزرینه اولدیغی و كندیسنه وضعیتى لایقيله آ كلاتقی ایچون ارضرومه دعوت
ایدلیدیكى بیلدیردی . [وثيقه : ۱۰۴] حالبوكه ۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده اوچنجی فرقه
أمر ضابطی ملازم اول طارق امضاسیله ، سرپاورم جواد عباس بکه کلن خصوصی برشیره نك
نهایت جمله لری شویله ایدی : « أخیراً قوماندان بك ، اوچنجی فرقه قومانداندا وضعیت حاضره سنك
تبدیلنی قول اردودن طلب ایتدی . شاید قول اردو بوتکلیفی قبول واجرا ایتزسه بلاأمر فعلاً
قوماندانده ایتدار ایلیه جکینی وقرار سابق وجهله قول اردودن آریله رق قونغرینی رأساً أمر
طایه جغنی عرض ایلرم . پاشا حضرتلرینی لزومی وجهله تنور بیوریکیز أفندم . » [وثيقه : ۱۰۵]
بوناریخندن اون بش کون صوکره ایدی ، کاظم قره بكر پاشادن ۱۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی
شو تلغرافی آلدیم :

« منطقه عاجزیده آرزوی ملینك تأمین وتعلیمی ایچون صوك نقطه به قدر عسکر لیکدن وسلسله
مراتبدن آبرلامق جهتی ، آیتنك ضبط وربطی ایچون دخی الزم کورپیورم . جرأله بصیرتک
مزج ایدلیدیکی یرلرده وایشلرده ، نتیجه بك پارلاقده اولسه ، تیز آلدن معکوس ومحکوم اولدیغی
امثالیله ثابتدر . بالخاصه ، انکلیز ، فرانسه ممشلرینك بولندینی طربزون محیطنده سلسله مراتبک
رعنا کورولسنه ویک بصیرتکار حرکتیه احتیاج ، فوق العاده در .

مع التأسف ویردیکم صریح تعلیماته رغماً خاله بكك ، بالذات وقیافت عسکریه سیله ، والی پی
توقیف ایتدیکی غرابانی ، دیله دستان اولمشدر . (خاله بکی بوحرکنه سوق ایده نك کیم اولدیغی
عرض ایتشدم) انتخابات مسئله سنندهده بو صورته ابراز فعالیت ایدرسه ، کندی حقلرنده
انکلیز لرحه واقع اولان ده مارشک تکرری ومشکل وضعیتک نحصلی ، غیر قابل اجتناب اولور .
(انتخابات مسئله سنك تسریع وآرزوی ملی به مطابق تأمین ایچون خاله بکه وسائر احباب ایدن
برچوق ذواته ، صرف همت وغیرت ایللری بالخاصه رجا ایدیلشدی . برده ، انکلیز ده مارشک
غیر قابل اجتناب نه کبی بروضعیت وجوده کتیره بیله جکینی ، کندی وضعیتمی کوز اوکنه کتیره رک
یردرلو آ کلایه مامش اولدیغی اعتراف ایدیم .) بونك ایچون میرمومی الیه ایله مخبره ایدلیه رک
آرزوی طایله رینك تطبیقنده دلالت عاجزانه می استرحام ایلرم . مومی الهیک وضعیت ذاتیه سی
هردرلو دعوادن بری ایسه هر هانکی بر منطقه دن مبعوث انتخابی حقنده کی فکر سامیلرینك اشعاری
معروضدر . »

بو تلغرافه ۱۹ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده ساده جه شو جوابی ویردم :

« خاله بكك مبعوث اولمق ویا اوله مق خصوصنده کی تمایلاتی بیله مدیکمدن بوبابده بیان
مطالعه ایده میه جکم أفندم . »

§ افندیلر ؟ فرید پاشا قاپینه سنك سقوطنه قدر کچن کونلر طرفنده قارشیلانمیز مسائل متنوعدر . موانع ومشكلات ، آز دکلدی . بونلرک کافه سنی تعداد وایضاحه قالدیشمق هیئت علیه کزی چوق بورایلیر . بوسبيله ، بوصفحه نی ا کال ایده جکنی تصور ایتدیکم بعض نقطه لره یالکز تماس ایتمکه اکفا ایده حکم .

علی غالبک توصیه سی اوزرینه ، حکومت مرکزیه جهرسم متصرفا غنه تعیین ایدلیدی آ کلاشیلان و سیواسه مواصلت ایدن عثمان نوری بک ، ۸ ایلولده سیواسه آلیقونولدی .

جریان ملی علی بنده ، حرکات خائنه ده بولندیخی تحق ایدن آنقره والیسی محی الدین پاشا ، مقصد مخصوصه دوره چیقمش ایدی . ۱۳ ایلولده چورومده بولونیوردی . محی الدین پاشانک دردستیه محفوظاً سیواسه سوقی آنقره ده قول اردو قوماندانه وصامسونده بشنجی قافقاس فرقه سی قوماندانه آمر ایدلیدی . محی الدین پاشا موقوفاً سیواسه کتیرلشدر . کندیسيله بالذات کوروشدم . نصایح و اخطارات لازمه ده بولندقدن صوکره سننه حرمة صامسون اوزرندن استانبوله کوندردم . چوروم متصرفی سامح قتمی بکده اوچ ، درت کون صوکره خصوصی طر زده سیواسه دعوت اولندی .

حرکات ملییه مخالفتلری آ کلاشیلان نیکده متصرفی ، محاسبه جیسی وقومیسرینک تحت الحفظ سیواسه سوقلری ۱۶ ایلولده نیکده ده فرقه قوماندانلغنه آمر اولندی .

§ افندیلر ؟ قسطنطنیه والی بولنان ابراهیم بک ؟ بن ، اردو مفتشی ایکن ارکان حربیه رئیس بولنان میر آلا ی کاظم بکک شخصاً طائیدیخی بر ذات ایدی . بوسبيله کندیسنه هر درلو اسرار تودیع اولنمشدی . آره مزده شیفره مخبرات جاری ایدی . کندیسلی حکومت مرکزیه طرفندن استانبوله دعوت اولندی . بو دعوتیه اصلاً اجابت ایتهمسی لازم کلیرکن ، آ کلاشیلمانز اسباب وملاحظات ايله استانبوله توقف اولنق ایچون - قسطنطنی بکک ایتمشدی ، استانبول ابراهیم بکک یرینه دیکرینی قسطنطنییه والی تعیین ایتمشدی . بو ذات ، ۱۶ ایلولده اینه بولییه مواصلت ایتش بولونیوردی . مومی البکک نوقیفی محالنده ایجاب ایدنلره امر ایتدک . بومسئله ده انتره سان (intéressant) کوچوک بر صفحه اولدی . مساعده کزله بر آز تفصیل ایدیم ؛ قسطنطنیه وقسطنطنی ولایتی داخلنده ضعف وتردد آناری مشهود اولغه باشلانجه ، قسطنطنییه شایان امنیت ومقتدر برضابطک کوندرلمسی آنقره ده بولنان علی فؤاد پاشادن رجا ایتشدم . فؤاد پاشا ، قسطنطنی موقع قوماندانی صفتیه اورایه میر آلا ی عثمان بکی کوتدرمشدی . عثمان بک ، تام ۱۶ ایلول کونی قسطنطنییه مواصلت ایتمشدی وبکی کلن والی حقنده ویردیکمز امرک تطبیقی میر مومی الیه دن انتظار ایدیوردق . عرض ایتدیکم آمری ویردکن صوکره ، تطبیقات واجرا آت حقنده تلغراف باشنده معلوماته انتظار ایدیوردم . کیجه اولمشدی . ایستدیکم معلوماتی ویره جک ، قسطنطنیه بر مخاطب بولامیوردم . نهایت ، ۱۷ ایلول کیجه سی ، قسطنطنی وحوالیسی

قوماندانی میر آلائی عثمان بك، قسطنیونی تلغرافخانه سینه كلدی و عیناً شو تلغرافی وردی : « بكون قسطنیونی به كلدم . حكومت مركزی بهك آدمیری ووالی وکیلی وژاندارمه قوماندانك دساسانی ایله خاهمهده توقیف ایدلدم . تمثال حمیت ضابطانك همته بله شمیدی قورتولدیم . بنده ، والی وکیلی وژاندارمه آلائی قوماندانی برابر توقیف ایدلدم . تلغرافخانه بی اشغال ایدتم . بوراده وضعیت مهمدر . قونفره به استرحام ایدرم ، بوتون مقررآتدن بورایی خبردار ایدرك قسطنیونی اهالی محترمه سنی تنور بیورسون . یکی والینك اینه بولی به ایندیکی مستخبردر ، حقنده نه معامله یاسله جقدر ؟ بوراده والی وکیلی وسائر تعیینی حقنده ملی قونفره نك بكا صلاحیت ویرمسنه واشبو استرحامك جوابنه ما کنه باشنده شمیدی انتظار ایلدیکم معروضدر . »

عثمان بکله ما کنه باشنده کی مخبره مز شو صورتله دوام ایتدی . کندبسندن صوردم : « الیوم اوراده وضعیت حاکمیسکیز ؟ نه قدر قوتکیز وار ؟ اوراده ارکان ولایتدن شایان اعتماد کیم واردر ؟ یکی تعیین اولنوب اینه بولی به کلدیکی خبر آلتان والینك اسمی نه در ؟ » عثمان بک جوابی شو ایدی : « حالا ولایت حاکم ، هر حالده ، قونفره نك مظاهر اوله رق بی تنور ایتسی لازمدر . تعیین اولتان والی ، قونی وایلکندن متقاعد ، غایت اسکی برذات اولدینی روایت اولونیور . اسمی علی رضادر ، قوتم ، ایکی یوز الی کشی چقاریر برطبور ودرت تفنکلی برمرتالیوز بلو کندن عبارتدر . خلق ایله هنوز کوروشیله مه مشدر . ارکان ولایتدن دفتردار فرید بک واردر . »

عثمان بکه شو امری وردم : « شمیدی بالذات والی وکالتی درعهده بیوریکز وبنون قوای عسکریه وملکیه بی آلکیزه آلفه تماماً صلاحیتدارسکیز . کلکده اولان والی بی ، درحال توقیف ایدلدم بک تدابیر سریعه اتخاذ بیوریکز ، اجرا آتکیزه فعلاً ممانعت ایدنله قارشی بلا تردد سلاح استعمال ایدلیریکز . ولایت دفتردار بی ، نیم دیاربکردن طانیدیغم فرید بک ایسه سزه معاونت ایتسی لازمدر . بولی متصرفه ، آلدیگیز وضعیت وصلاحیتی ، شمیدی ، بیلدیره رک اونکده استانبوله قارشی عینی وجهله حرکت ایتسی طرفزدن سوبله ییکز . سینوب متصرفی مظهر توفیق بکده ، نیم طرفدن عینی تعلیماتی ویریکز . یانکیزده هانکی شیفره مفتاحی واردر ؟ » عثمان بک جوابی : « والی وکالتی دفتردار فرید بکه ویرمچکم ، کندم درعهده ایدمه جکم . بیلدیکیز فرید بکدر . سینوب متصرفی بیلدیکیزدر ، کندیسی عزل ایدلشدر . وکالت ، ژاندارمه طابور قوماندانی رمزی بکده در . مظهر توفیق بک سینوبده اولدینی بیلدیریلیور . شیفره مفتاحی موقوف آلائی قومانداننده در ، طلب ایدلدی ، آله جغم جوابه کوره عرض ایدرم افندم . »

« یانکیزده بشقه شیفره مفتاحی وارمیدر ؟ فرید بک شمیدی نرهده در ، وضعیتن معلوماتدارمیدر ؟ » دیه صوردم .

« وضعیتن معلوماتی یوقدر ، شمعی چاغری ، کله جکدر . بن هیج شیفره مفتاحی آلمدم ، چونکه توقیف ایدیه جکمی بلمیوردم ، مقام شیفره سیله یازارم امیدنه ایدم . »
جوابی وردی .

« اوراده ژاندارمه طابور قوماندانی کیمدر ، نه قدر ژاندارمه قوتی وارد ، آمریکز آلته کیردیمی ؟ » سؤالی یازدیردم . بوکاده ویردیکی جوابده : « ژاندارمه قوماندانی آمین بک ، یانمده وبنله تشریک مساعی ایتشدر ، مرکزده ژاندارمه موجودی اوتوز بش قدردر . پولیس مدیری خلیل بکده یانمده وبنله تشریک مساعی ایتشدر ، موجودی قرق دانهدر . پیاده طابور قوماندانی شریف بک ، کندیمی برآز بودالا اولدیفندن شمیدیک توقیف ایدلشدر . ژاندارمه طابور قوماندانی آمین بک یوزباشیدر . دفتردار فرید بک کلدی ، یانمدهدر . »

« آمین بکی برآز آکلاتیرمیسکز » سؤالنه « ۳۱۸ نشأتلی ، اسکوبلی آمین ، طانیرسکز . مخصوص آلدریکزدن اویورلر . »

بونک اوزرینه شو سطرلری یازدیردم : « آمین افندی یی طانیرم ، تشکر ایدرم . فرید بکه وضعیتی آکلاتیکزمی ؟ مهم خصوصات ، مقام شیفره سیله بیلدیریله بیلیر . سینوب متصرف وکیلی اولان ژاندارمه قوماندانی شایان امنیت اولدیفنی تقدیرده آنک یرینه سزجه تنسیب اولنه جق مناسب برینک وکالنه کچیرلمسی اسباب و تدابیرینک استکمالی دوشونولمیلیدر . معاونته احتیاج کوربیورمیسکز ؟ » عثمان بک : « قونجه احتیاج کوروب کورمیدیکمی بالاخره عرض ایدم جکم ؛ ژاندارمه طابور قوماندانی ، یکی کلدیکی ایچون احوالی معلوم اوله مامشدر افندم . » جوابی وردی . عثمان بکه بشقه بر سویلیه جکی اولوب اولدیفنی و فرید بکه احواله دائر کوروشوب کوروشمدکلرینی سوروب آکلادقدن صوکره ، شو تلغرافی یازدیردم :

۱۶ ایلول ۳۳۵

عثمان بک و فرید بک افندییه

تدابیر واجرا آتکزده موفقیت تمی ایدرم . بزی وضعیتکزدن وکلکده اولان والینک توقیف ایدلیدیکندن خبردار بیورمکزه انتظار ایلرز .

مصطفی کمال

فرید بک ، والی وکیلی ؛ میرآلای عثمان بک ، قسطنیونی وحوالیسی قوماندانی صفیله

فعالیت به باشلادقن بر ایکی کون سوکره ، کندیلرینی تکرار بلغراف باشنه دعوت ایده رک
معلومات طلب ایتشدم .

استانبوله ایجاب ایدن مقاماته مطلوب وجهله عمومک امضاسی تحتنده تلغرافلر یازلدینی
وبالعموم ولایات والویه ده بوتلغرافلرک تبلیغ قلندینی بیلدیرملکله برابر برطاقم سؤالرده
صورولوردی . ازجمله « خلق دیورمش که ۱ — دیگر ولایات افکار عمومیه سی بزمه برابر
دکلمیدر ؟ ۲ — بوغیر طبیعی احوال نه زمانه قدر دوام ایده جکدر ؟ ۳ — قاپینه نک تمرینه
قارشى نه کبی تدبیر بیورولدی ؟ لطفاً بزى تنویر بیوریکز باشام ! »

خلقه عطفاً توجیه اولنان بو سؤاللرک والی وکیل و قوماندان بکدرکه ده فکرلرینی اشغال
ایتمکده اولدیغنه حکم ایتک واکا کوره جواب ویرمک زحمته دکردی . بناء علیه ساعتلرجه
سیواس — قسطنطنی تلی اشغال ایدن اوزون معلومات وایضاحات ویرلدی . بوایضاحاتی شوصورنه
خلاصه ایده بیلیم :

۱ — تظاهرات ملیه ، وطنک هر گوشه سنده صلابت وحرارتله موجوددر . بوتون
ولایتلرک اوفاق کویلرینه قدر خلق واک اوفاق جزء نامنه قدر بوتون اردولرمز تماماً حساس
ووحدت کامله حالنده ، تبلیغ اولنان مقرراتی تطبیق واجرا ایلمکده درلر وخلقک ایکنجی واونجی
سؤالنه جواب اولمق اوزرده :

۲ — نه وقت که قسطنطنی خلق ، بوحالی غیر طبیعی بولوب اندیشه دوشمک ضعفندن
قوریتله رق مقصدمری استحصال ایدنجه قدر ثبات ایتکده اثر تردد کوسترمیه جکدر ، ایشه
اوزمان بوغیر طبیعی حال کندیاکنندن زائل اوله جقدر . قاپینه نک تمردی طبعیدر ؛ بوکا قارشى
بشقه ندیره قالدیشمده دن اول ایلمک تدبیرمری حقيله وهر طرفه قطعیتله تطبیق ایتک چاره لرینی
دوشونه لم . مثلاً ؛ بولی وضعیتی حقنده نه پایلیمشدر . بولی حداسنه قدر تکمیل مواقعک
استانبول ایله مخبرات رسمیه سنک قطع اولندیغندن آمینمی ز ؟ بوکا دائر ، منتظر بولوندیغمز
معلومات هنوز ورود ایتدی . ایشه ، بودیدیکم ایلمک تدبیر ، استانبوله قدر شمشیل اولندی
تقدیرده قاپینه نک تمرده طاقی قالمیه جغنی ظن ایدرم . مع هذا بوندن سوکرده بر عناد اجهلانه
وابله انیه دوام ایتک ایستلرسه ، هر حاله ده مؤثر تدبیرلر تطبیقنه امکان واردر . »

بوندن سوکره والی و قوماندانک ویردیکی معلوماتدن شونلر آ کلاشیلدی ؛ اینه بولیدن
استانبوله اعاده ایدیلن یکی والی زونفولداقده داخلیه ناظرندن شویله برأمر آلمش :

« بولی وحوالیسی سربستدر ، زونفولداغه چقیکز ، ولایتک ایجاب ایدن محالریله مخاره
ایدیکز و أمر اخیره قدر اوراده بکله سیکز . » فی الحقیقه یکی والی ، زونفولداقده قالمش و تهدیدانه
باشلامش . فرید و عثمان بکدر ، زونفولداق متصرفنه یکی والی بی نوبت ایدوب قره دن قسطنطنی به

کوندرلینسی آمر ایلمشیر ، متصرف بونی یانامش . مع هذا تشبثدن خبردار اولان یکی والی ، اوراده بارینه میهرق ، در سعادته عودت ایلمش . [وثیقه : ۱۰۶]

بالماسبه عرض ایتمشدم ، که یکرمنجی قول اردو قوماندانی علی فؤاد پاشا ، قونقره نامنه ، بعض مقررات و ترتیبات اتخاذ ایلمشدی . علی فؤاد پاشایه ، قونقره جه (غربی آناتولو قوای ملیه قوماندانی) عنوانی ویرلدی . پاشا ، اسکیشهر و حوالینسی ملی بر منطقه عدایدوب قوماندانلغنه سواری قائممقامی عاطف بکی ، آفیون قره حصار حوالینسی ده ملی بر منطقه عدایدوب قوماندانلغنه ۲۳ نجی فرقه قوماندانی عمر لطفی بکی تعیین ایتمشدی . بوفرقه ایله آناتولویه کلدی کمزک دها ایلك کونلرنده تماس و اشتغاله بولونیلدیغنی او کونلره عائد بیاناتم صرهمسند ذکر ایتمشدم . استانبول حکومتی فؤاد پاشانک یرینه همدی پاشایی تعیین و اعزام ایتمشدی . همدی پاشا ، اسکیشهره قدر کلدی . اوراده ، کندیسنه ۱۶ ایلولده استانبوله عودتی لزومی تبلیغ اولندی .

انکلیزر ، اسکیشهر منطقه سی قوای ملیه قوماندانی اولان عاطف بکی توقیف ایدوب استانبوله کوندردیله . قوای ملیه قوماندانی اولان بر ذانک کندینی سهولته خصم آلنه دوشورمیه چک تدابیر آلمش اولسی لازم کلیدی . بو خصوصده کی غفلت و تدبیر سزاک کندیسینی قورتارمقی ایچون اوزون زمان متوالی تشبثانده بولنمه مزی ایجاب ایتدی . معلوم حالیکز ، او تاریخده اسکیشهرده انکلیز قطعاتی واردی . فؤاد پاشا ، طوباییه یلیدیکی ملی قوتلره بالذات اسکیشهره یقین جمشید موقعه کیتمشدی . اسکیشهری اوزاقدن احاطه ایتدی . اسکیشهرده بولنان مؤتلفین قوتلری قوماندانی جنرال (سالی قلاد) ک فؤاد پاشایه کوندردیکی بر مکتوبده قوللانیلان تعبیرات و قوای ملیه مزی صورت توصیف ، ملی قوماندانلر مرکز و قوای ملیه مرکز یوکسک شرف و حیثیتلرینه قارشى بر تجاوز تلقی ایدلایکندن و مومی الیه جنرالک حق و صلاحیتی خارچنده کورلایکندن بو خصوصده استانبوله بولنان دول ائتلافیه مثل سیاسیلرینک بر مخطرله ایله نظر دقتلری جلب اولنمشدی . ۲۵ ایلول ۳۵ تاریخنده جنرال (سالی قلاد) ک فؤاد پاشا نزدینه کوندردیکی بر هیئت که بر ارکان حرب بیکباشیسی ایله اسکیشهر انکلیز قونطورول ضابطندن مرکب ایدی . - انکلیزلرک احوال داخلیه موزه و حرکات ملیه موزه قطعاً مداخله ایله میه چکلرینه دائر سوز ویردیله . بو صرملرده ، انکلیزر ، مرزیفونده بولنان قوتلرینک کرییه آلتماسی حالنده ممنون اولوب اولیه جغمزی استمزاج ایلمشلردی . بالطبع یک ممنون اوله جغمزی ییلدیرمشدک . فی الحقیقه اوراده کی قوتلرینی بوتون آضرالقلریله برابر اوله ، صامسونه چکدیله . بعده اورادنده استانبوله نقل ایتدیله . اسکیشهره حاکم اولدقدن صوکره ، فؤاد پاشایی ، بیله چک و بروسه حوالینسنه کوندرمکی دوشونیوردق .

§ افندیله ؟ قونیه ده والی بولنان جمال بک ، فرید پاشا قاپینه سنک آناتولوده مهم بر نقطه استنادی حالنه کلدی . قونیه ده اردو مفتشی اولان جمال پاشانک استانبوله کیدوب کله مه مسی ، اوراده بولنان قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکک مترددانه طور وحرکتی واک نهایت خبرسز

استانبوله چكیلوب كیتسی قونیہ وحوالیسنی والی جمال بكك تحت حكمنده براقشدی . اورابه ، مقصدی یقیندن آكلامش اولان برذاتك كوندرلمسنة احتیاج واردی . سیواسده یانمزده بولنان رأفت بكك كوندرلمسی تنسیب ابدلدی . رأفت بك حركت ابتدی . قونیهدہ هیئت تمثیلیه طرفندن برقوماندان كلكده اولدیغی خبر آلتنجه ، ارباب حمیت جانلامش ، دیگر طرفندن ده والی جمال بك حبسخانهده نه قدر قانلی قاتل ، موقوف وارسه هپسنی چیقاروب تالیس ایتش و كندیسنه برقوت یایمق ایسته مشدی . قونیہ اهالی محترمه سی ، بودلیلانه حركته قارشى آیاقلا نه رق مقتضای حمیتی ایفایه قرار ویرمش و بونك فرقنه واران جمال بك ، ۲۶ ایلولده استانبوله فرار ایلشدر . [وثیقه : ۱۰۷] خلق ، بلدیہ دائره سننده اجتماع ایدمرك خواجه وهبی افندی یی والی وكالتنه تعیین ایتمشدی .

§ افندیلر ؛ شایان دقت بر نقطه در ؛ بو آنده خاطرمه كلدی ، هیئت علیه كزه عرض ایتمكدن كچه ميه حكیم ؛ سیواس - قونیہ یولی اوزرنده بر تلغراف مركزندن ، رأفت بككن بر سرویس آلام . رأفت بك ، بونده ؛ قونیہ وحوالیسنده تأمین موفقیت ایچون كندیسنه ایكنجی اردو مفتشلكی عنوان وصلاحیتك ویرلمسی لزومنی بیلدیورودی . رأفت بك برچوق زمان صوكره آنقرده بولندیغم صرهده ، ولی وحوالیسنده كی عصاك تنكیانه مأمور ایدلیدیكی زمان دخی اورادن بر شیفره ایله ، خلق اوزرنده مهم تأثیری اوله جغندن بخله كندیسنه پاشا عنوانك نوجیغنی بندن طلب ایتمشدی . اوزمانلر رأفت بكك كرك برنجی وركك ایكنجی آرزولرینی قطمین ایدمك رسمی موقع وصلاحیتده بولندیغمی ایضاحه حاجت یوقدی . بالخاصه بونی رأفت بكك انی یلمش اولسنه شبهه ایدله یلیرمی ؟ رأفت بك ، بو آرزولرینی قطمین ایتدیرمك ایچون نم حكومت مركزیه نژدنده دلالتی ایما ایتك ایستیوردی ده دنیه مزیدی . چونكه دنیاچه معلوم ایدی كه بن ، اردو مفتشلككندن وعسكرلككندن استعفا ایتش اولدقدن بشقه پادشاه و حكومت مركزیه طرفندن طرد ایدلمش واعدامه محكوم بولونیوردم . فعالیتم برقونغمرك انتخاب ابتدیكی هیئت ایچنده ، هیئت تمثیلیه ایچنده اونك نامنه وقوع بولیوردی . ملی مساعیده بولنق وبالخاصه بوخصوصده موفق اولق ایچون رسمی عنوان وصلاحیت مشروطایسه ، ذاتا او ، نم كندمده یوق ایدی . اسباب موفقیت ایچون ، ایچنده بولندیغم اوصاف و شرائطك ماهیتی آكلاشیلدقدن صوكره ، بندن رسمی شكللر داخلكنده صفت وصلاحیت آرامغه لزوم اوله ميه جفی طیبی ایدی . شبهه سز رأفت بكی قونییه مأمور ایدركن بز كندیسنه مقصد داخلكنده هر درلو افعال وحركات ایچون صلاحیت كامله و واسعه ویرمشك . بونك استعمال و تطبیق اونك كندی لیاقت وقدرته وابسته ایدی .

§ افندیلر ؛ هر طرفی فعالیت و تشكیلات ملییه سوق وامالیه چالیشركن حكومت مركزیه بك املنه خادم بعض رؤسای مأمورین ملكیه طرفندن كویا معنوی تهیداتی متضمن تلغرافلرده آلیوردق . مثلاً ؛ اورفه متصرفی علی رضا نامنده بری حركاتك دول ائتلافیه تعرض

تلقى اولنديني و بويوزدن عموم عثمانلي قطعه سنك دول اشتلافيه جه اشغال عسكري آلتنه آلتهرق تورك حكومته ختام و يريله جكي ، تماس نتيجه سنده آلديني معلوماته عطفاً بيلديريلور و قابينه ايله اشتلاف تكليف اولونيوردي . بوتلغرافك متصرفه اجنيلر طرفندن ديكتيه ايتديرليكنه شبهه يوقدي . بوكا ، بالطبع ايجابي كبي جواب ورلدي . [ونيقه : ۱۰۸]

§ افنديلر ؛ خاطرلر كزده اولسه كر كدر كه ، مملكتمزده وقافتاسياده تدقيقات يامق اوزره آمريقا حكومتي ، جنرال (هاربور) ك تحت رياستنده برهيئت كوندرمشدي . بوهيئت سيواسه كلدي . ۲۲ ايلول ۳۳۵ كوني جنرال (هاربور) ايله اوزون اوزادي به مكالمده بولندق . جنراله ، حركات مليه نك مقصد و غايه سي و تشكيلات و وحدت مليه نك سبب ظهوري ، عناصر غير مسلميه قارشي اولان حسيات و اجنيلر ك مملكتمزده كي منفي پروپاگانداسي و اجرا آتي حقنده مفصلاً و مدلاً بيانانده بولندم . جنرالك بعض غريب سؤالرينده مخاطب قالدم . مثلاً ؛ ملت قابل تصور هر درلو تشبثات و فداكارلقده بولندقدن صوكره دخي موفق اولنه مازسه نه ياباجقسك ؟ و يرديكيم جوابده - خاطر مده آلدانميورسهم - ديمشدم كه ؛ برملت موجوديت و استقلالني تأمين ايجون قابل تصور اولان تشبثات و فداكارلني ياندقدن صوكره موفق اولور . ياموفق اوله مازسه ديمك ، اوملتك تولش اولديغنه حكم ايتك ديمكدر . بناء عليه ملت ، برحيات اولدقجه و تشبثات فداكارانه سنه دوام ايلد كجه عدم موفقيت موضوع بحث اوله ماز .

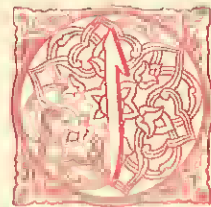
جنرالك صورديني سؤالدين مقصود اصلينك نه اوله بيله جكني آراشديرمق ايسته مدم . فقط و يرديكيم جوابك طرفندن تقديرله قارشيلانديغني بوكون بالوسيله ذكر ايتك ايستم .

§ افنديلر ؛ ايلوك ۲۵ نجى كوني آقشامى ، آنقرده بولان ۲۰ نجى قول اردو قوماندان و كيلي محمود بكدن آلدنيم برشيفره تلغراف مفادى شوايدى : « بوكيجه استانبول تلغرافخانه سندن فؤاد باشاني تلغراف باشنه ايسته ديلر . داخله نظارنك ولايت شيفره سيله برشيفره يازدير ديلر . بونك خلاصه سي ، بادشاهك بياننامه سنده كي ارشادات عالمانه به تطبيق حركت صورتيله خلاص وطن ميسر اوله جقدر . حركات مليه ، عالم مدنيتده منفور غايه لر صورتنده تجلي ايتديرلدي . حكومتله ملتك آريلغني مداخله اجنبيه ي دعوت ايده جقدر . قونفرانس حقمزده قرار ويريكن ، بو اختلاف نشانه خير و سلامت اوليه جقدر . نتيجه ده ؛ مديران حركات ايله كوروشمك اوزره ، ذوات عاليه ايله ، بيلديريله جك برده ، ملاقاتي امر واقع صورتنده عرض و وقتك دارلغندن جواب بكنلنمكده در . اجتهادات فكري به رعايتي ، شخصه و شرفه هائدمصونيتي تمهيدات مساسله ايله علاوه ايديور . تلغرافي يازان ، بوذات ، اركان حربه ميرلورلندن عبدالكريم باشادر . بوتلغرافه تجارت و زراعت ناظري هادي باشا و ساطتيله وعيني شيفره ايله جواب انتظارنده در . مومى ايله ، بوحيله سي ايله مراجعتك بزدن اولديغني اعلان و اشاعه ايتك ايستديكي

آ کلاشیلور . تلغراف باشنده انتظارده بولندقلرندن بردقیقه اول قبول ایدیلوب ایدلیه جکی ایله نه جواب ویریه جکنک اشعاری مسترحدر . علی فؤادپاشا حضرتلرینه ده یازلمشدر . « وثیقه : ۱۰۹ »

محمود بکه ، عینی کونده ساعت ۷ صوکرده ما کنه باشنده ویردیکم تلغرافده شونلری بیلدیرم : « کریم وهادی پاشالره ، فؤاد پاشانک آنقرده بولنیوب مشغول اولدینی فقط کوروشمک آرزو ایلدکلی تقدیرده ، سیواسده بولنان ، هیئت تمثیلیه ایله وبو هیئت میاننده بولونان مصطفی کمال پاشا ایله ما کنه باشنده آرزو ایلدکلی طرزده کوروشمک ممکن اولدینی بیلدیررسکیز . (اونلر کوروشمک آرزوسنده ایسه لر) قیدنده دقتلی بولنق لازمدر . » [وثیقه : ۱۱۰]

محمود بک ، کریم پاشانک آنقریه چکدیکلی تلغرافی عیناً بزهده یازدی . محتویاتی ، آشخی یوقاری محمود بک خلاصه ایتدیکندن عبارتدی . [وثیقه : ۱۱۱]

فندیلر ، حکومت مرکزیه ایله یایدیغمز (rupture) ک اون بشنجی کونده یز . قرار ملییه قارشلی وضع مخالفت آلان بعض رلر ، خواه ناخواه ، جریان ملییه مطاوعته مجبور ایدلدی . حکومت مرکزیه به خادم بعض مأمورلر یا فرار ایتدیلر ویا محکوم وضعیته القا ایدلیلر . استانبوله ، بوتون مملکتدن ، هر کون حکومت مرکزیه نک اسقاطی طابینه عائد ، بیکلرجه تلغرافلر یاغدیرمغه باشلانندی . ائتلاف دولترینک ، آناتولوده دولاشان ضابط و مأمورلری ، حرکات ملییه قارشلی بیطرف اولدقلرینی ، مملکتک وضعیت داخلیه سنه قاریشمه یز سوزینی ، هر طرفده آچیقدن سویله مکه باشلادیلر . بو وضعیت قارشوسنده نهایت ، پادشاه وفرید پاشا ، حرکات ملییه مدیرانیله ائتلافدن بشقه چاره قالمدیغمه فقط هر حالده ، محافظه موقع ایله مک شرطیله ، بوائتلاف یولنی بوله ییله جک واسطه لر آراشدیرمغه باشلادقلرینه حکم اولنورسه خطا ایدلمش اولماز اعتقادنده ییم .

افندیلر ، اسمی کچن عبدالکریم پاشا مرحوم ، بنم چوق قدیم آرقداشم ابدی . چوق ناموسلی ، حمیتلی وتمیز قلبلی بروطنپروردی . سسلانیکده بن قول آغاسی ، اوبیکباشلی اوله رق برپوروده چالیشمش ، سنه لرجه خصوصی آرقداشلق ایتمشدک . مرحومک اطوار واقوالندن طریقت منسوبینندن اولدینی آ کلاشیلورده . بعض تکملره مداومت ایتدیکده کورولمشدر . فقط هر هانکی برشیخه مرید اولدینی بیان یوقدره . چونکه ، کندیسنی اعتقادات ووجدانی تلقیاتنده ، درجات معنویه ده - حضرت اول ، بویوک حضرت - قبول ایدیوردی ودائرة اخوتنده بولنانلره حضرت ، قطب وسائر کبی - کندیسنهجه مخاطبنده کوردیکی استعدادده کوره - مقابلر توجیه ایدردی . بکاده قطب الاقطاب دیردی . شیمدی ایضاح ایده جکم مخبره مزدهده بونقطه لره تصادف ایده جکیز . کریم پاشانک ، کندینه مخصوص ، بر اصول بیان وطرز تحریری واردی . کریم پاشا ، چوق صمیمی وزماننده بک چوق موجب شهرتی اولان یوکسک بر بلاغته کوروشور واولیه یازاردی . کندیسنده ، اقناع خاصه و قدرتی اولدینی ده ظن وفرض ایدیلیردی . بزم ،

سلانیکده بولندیغمز صره لرده ، اوراده اردو قوماندانانی واردو مفتشلیکی ایله بولنش اولان هادی پاشا ، کریم پاشایی، ایضاح ایتمدیکم اوصافیه و بین الاخوان محترم و محبوب اوله رق طانیمشدی. ایشته ، فرید پاشانک قابینه آرقداشی هادی پاشا ، صیقیشمش اولان پادشاهک و فرید پاشانک، بک مناسب برواسطه ابله امدادینه یتیشمک ایسته یوردی . کریم پاشاعلی فؤاد پاشایی ددسلانیکدن طانیوردی .

§ افندیلر ، ۲۷ ایلول ۳۳۵ کیجه سی ، کیجه یاریسنه بر ساعت قاله تلغراف باشنده ، کریم پاشا ابله قارشی قارشی یه کلدک . طرفین یکدیگری شو سوزلرله طانییدی :
سیواس — مصطفی کمال پاشا ، تلغراف باشنده در . کریم پاشایه سویله ییکز ، بیورسونلر ، دیورلر .

استانبول — ذات سامیلری ، مصطفی کمال پاشا حضرتلری میسکز ، روحم .

بن — اوت ، محترم کریم پاشا حضرتلری ، دیدکدن صوکره ؛

کریم پاشا — سیواسده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه : آدرسینی یازدیردی و (پاشایه سویله ییکز آکلار حضرت اول قارشیکیزده در) سوزلرینی ، برنوع پارولا کی علاوه ایتمدی . کریم پاشا ، « عافیت طایلری ایسدر انشاء الله قارداشم » دیسه باشلادی .

کریم پاشانک ، استانبول حکومتی طرفندن صفوت قلیندن و نجابت اخلاقیه سندن استفاده ایدیلرک ناصل آلداتیلدیغنی آکلامق ایچون مقدمه کلامنی عیناً کندیسنه تکرار ایتمیره جکم ؛ کریم پاشا مرحوم سویله دوام ایتمدی :

« امرخیر وطن ایچون ، بویوک وطنپرور قرده شم ایله و اخوان عالیّه تمثیلیه ابله مداوله افکار اینک ایسترم . خا کپایکزه ایصال قیلنمق اوزره علی فؤاد پاشا واسطه سیله بر تلغراف کوندرمشدم . بدعالیکزه واصل اولان ایشته ، اوتلغراف اساسی اوزرینه برحل مشکور ، انشاء الله اقتطاف ایدرز . مملکتک کچیرمکده اولدینی نازک و بک مهم دوره معضله یی لطف خدا ایله محنه نیسیره ایصال قیلارز . بوندن ، بکرم خدا ثوردن مخلوق آمال رها کارمز مرشد دلمزدن بوکا دائر مهم شیلر قونوشه رق ، تلفیق مقصود وطن قیله لم دکل ؛ بک فطین و مدبر قرده شم . نه بیورورسکز ، روحم ! بدخواهان خا کسارک ، بوکوزل مملکتتمز اوزرنده کی افرا آتی وعانی تعقیبات ملعتلرینی قیرالم و اونلری کمینگاه امیدلرنده مفلوج و بی حیات براقلم و یالکمز ، حکومت ایله ملتک صرف سلامت وطنیه عائد خدمات و اجرا آتی تألیف ایدلم ، که غایه مشترکه و مبیحله ذاتاً هب بر در اندیشه وطنله کوستریان بونجه نجیب تظاهراتک ، جهان مدنیت قارشوسنده معزز طور اقرارمک حفظ وصیانتنه عائد اک بویوک حیثیت وطنپروری اولدیغنی برکره دها تمهید ضمننده موجود مشکلات احوالی رفع ایدلم و بوکا برچاره بولمق ایچون ده ، بومعزز قرده شکز ایله مداوله افکاره باشلایلم ،

منتظرم قرده شم . بوتشېم حقنده ، حكومتك واسع درجده بر حسن نيت اظهار ايتديكنى
علاوه ايلرم روحم . »

§ افنديلر ؛ كريم پاشا ايله ۲۷ ايلول ، كيجه ياريشندن اول ساعت ۱۱ ده باشلايان بو
بخارمهز ، كيجه ياريشندن صوكره ساعت ۷ بجفه قدر ، تام سكز بجق ساعت دوام ايتدى .
اوچ صفحه آييله بيلن بو بخارمهز ، اثر جديد دنيلن بويوك طبقه كاغدلردن يكرمى بش صفحه
دولودردى . بونلرك كافه سنى ، بوراده او قويه رق ، تحمل كزى سوء استعمال ايتكندن ، قورقارم .
كريم پاشا مرحومك ، اساسلى نقطه نظراره و - كنديسنك تلقيسنه رغماً - مع التأسف قوتلى
بر منطقه استناد ايتمه مكله برابر طائلى سوزلرينك ومظنطن جمله لرينك اوقونوب ايشيدلسنى تأمين
ايچون ، نشر ايدم جكم وثائق ميانه ، بو بخارمهزى ده عينا ادخال ايدم جكم .

يالكنز ، بو بخارمهز ، طرفينك تعقيب ايتدكلرى هدف واستناد ايتديكى اساس نقطه لر حقنده
بالخاصه نتيجه سنه دائر مجمل برفكر ويره بيلمك ايچون مساعده بيورورسه كز هر صفحه سندن
بر ننده بحث ايدم جكم .

§ كريم پاشانك ، عرض ايتديكم ، ايلك تلغرافنه جواب وبريركن ، بر آزده ، اونك طرز
واسلوينه اويمش اولديغم كوروله جكدر .

جوابمده ، بنده بويله باشلادم :

« كريم پاشا حضرتلرينه ؛ (قطب الاقطاب) ديكرز آكلار ! » خطابى متعاقب « شيمدى
جواب ويريورم » ديدى .

« بك محترم ونزیه قلبی قرده شم عبدالکريم پاشا حضرتلرينه : الحمد لله عافيم بر كالدر .
بويوك ونحيب ملتزمك ، حقوق مشروعه سنى مدرك واوئى محافظه ومدافعيه بوتون موجوديتيله
متوسل اولديغنى كورمكله بك مسعودم مداوله افكار ايتك خصوصنده اظهار بيوريلان
آرزويه صميمتله تشكر ايدرز
. فؤاد پاشا حضرتلرى واسطه سيله كشيده
بيوريلان تلغرافنامه مفادينه واقف بولونيورز

مدار استناد اتخاذ بيوريلان بياننامه محتوياتك فريد پاشا ورفقاسنه بر خطاب وعتاب اولديغى ادنا
ملاحظه وتدقيق ايله ثبوت بوله جق بدنيته نديز . قلب هابونى عميق تأثراته دوچار ايدن احوال
وحرکات ، ملتزم طرفندن دكل ، فقط ، فريد پاشا ، داخله ناظرى عادل بك ، حريه ناظرى
سليمان شفيق پاشا وبونلرك رفقاى مساعيسى بولنان خربوط واليسى على غالب بك ، آنقره واليسى
محي الدين پاشا ، طريزون واليسى غالب بك ، قسطنطين واليسى على رضا بك ، قونيه واليسى جمال
بك طرفلرندن ارتكاب اولمشدر .

ملاطیه تشبث اهاښکارانه سی ، چوروم ترتیب ځاښانه سی ، قونیه تشبث مذبحونه سی صفحات
حقیقه سیله واصل اطلاع کنز اولش دکلسه ، ذات عالی مرکز ده مبدأ حل اولق اوزره تصور
بیوردیغکنز نقطه ده اصابت کنز لکدن دولای معذور کورورز

انظار اجانبک لهمزه تبدلی محض حقیقتدر . آنجق بوتبدل ، هیچ پروقت فرید پاشا حکومتک
تعقیب ایله دیکی سیاست نتیجه سی دکلدز . بونتیجه ، ملتیزک اظهار واثبات موجودیت ضمننده
بذاته آلدینی ، تشبث عزیمکارانه ثمره سیدر . ایشته بو خصوصه ، ذات شاهانه بی اغفال
ایدیورلر

چاره نجات وعده حیات آنجق و آنجق - قوای ملیه نک حامل و اراده ملیه نک حاکم -
اولسنددر . بواساس متین و مشروعدن ذرعه انحراف ، معاذالله تعالی ، دولت و ملت و وطنم
ایچون خسران آلیی موجب اولور

حرکات نخبیه ملیه منی سوءتفسیر و اعلان ایتمکدن خالی قالمیان ، بدخواهان ځا کسارک چوق
اولدینی محققدر . فقط شایان اُسف عمیقدر ، که بودخواهان ملتیزک باشنده ، دولت ابدمدتمزک
صدر نشینی فرید پاشا و نظارت موقعارنده بولنان عادل بک ، سلیمان شفیق پاشا کی دولت
آدملری بولونیور .

مملکتیزه ، طاقم طاقم بولشه و یکار کیردیکنی و حرکات ملیه نک بولشه و یک حرکاتی اولدینی
رسماً اعلان و اشاعه ایدن بودبختلردر .

نخب و وزیر حرکات ملیه منک ، اتحادجیلرک حرکات مذبحونه سی اولدینی و اتحادجیلرک
باره سیله تدویر اولدینی رسماً و علناً جهان ، اجنبی غزته جیلرینه سویله یین بوغافلردر .

آناطولوده ، شورش اولدینی آژانسارله رسماً اعلان ایدن و - متارکه ماده مخصوصه سینه
نظراً - معزز وطنمیزی دشمن اشغالنه معروض براقق ایستین بوجاهلردر .

ملاطیه اهالی اسلامیه سیله سیواس اهالی اسلامیه سنی بربریه مقاتله به سوق ایتمک ایستین
بوزوالیلردر . حرکات ملیه نک اوکنه کچه جکم دیه سیواسک و حساسیت ملیه نک کورولدیکی
هریرک اجنبیلر طرفندن اشغالی ایستین بوخائلردر . مع هذا ، بزم اک مبیجل غایه من ؛ طبق
تصور برادریلری وجهله بدخواهانک ، بوکوزل مملکتک اوزرنده کی افترا آتی و علنی تعقیبات
ملعتلرینی قیرمق و آنلری کمیشگاه امیدلرنده مفلوج و بی حیات براقق و دولت ایله ملتک
اجرا آتی صرف سلامت و وطنیه عائد نقطه ده تألیف ایلمکدر . الحمدلله تعالی ، بو غایه نک تأمین
استحصالنده ، آرتق ملتیز هر درلو آثار بدخواهانیه قیرمش و بوتون جلادیه خطوه
عزیمکارانه سنی آتمشدز . اجانب دخی ، ملتک قوت شامله سنی و نیت عزیمکارانه سنی و بوکا مقابل
حکومت مرکزیه نک نه قدر ، بی اصل و ملت ایله علاقه سز ، برهیئت عاجزه ، اولدینی تقدیر

ایتمشدر . مرزيفونی تخلیه ایتدیلر . صامسونی ده تخلیه باشلادیلر . امور داخلیه مزه و حرکات ملیه مزه قارشی بیطرف قاله جقلری افاده ایدیورلر . ایشته تشبثات ملیه مزه ، تأمین استقلال خصوصنده استحصائله موفق اولدینی ایلک نتیجه بودر .

جریان ملی ، استانبولده ، قانون اساسی احکامنه تأمین رعایتله نتیجه پذیر اوله جقدر . حکومت حاضره نك ، واسع درجهده بر حسن نیته مالک بولندینی ظننده ، اصابت اولمدیغنی عرض ایتمه مساعده بیورمکنی رجا ایدرم .

بن ، دها ، ارضرومدن ، فریدپاشایه حقیقت وضعیتی ایضاح ایدرك ، ملتك قوت واراده سنه قارشی چیه جق هیچ بر قوت قالدیغنی یازمشدم و کندیسنه مخالفت و ممانعت وادیسنده دوام ایتمه سی لزومنی اخطار ایتمشدم . بو ذات غافل ، بوکا جواب ویرمه مکهله برابر ، جریان ملینك بر قاچ کشینك اثر تحریکاتی اولدیغنی اعلان ایتدی و حرص منفعتله و عمای جهل و عقله ایکی طرفی اداره ایدرك محافظه موقع ایدم یله جکلری ظن باطلنده بولنان بر قاچ والیسینك اغفالکار راپورلرینی بنم نزه و وطنپرورانه ارشاداتمه ترجیح ایتدی . بو کون ، هر درلو خیانت و خیانت وعجز و مسکنت موقعنده قالدقندن و ملتده بوتون حقایق احواله وضوح تام ایله واقف اولدقندن صوکره ، بزه دوشن وظیفه ، اک سریع حرکتله آمال ملیه مطاوعتکار ، یکی بر قابینه نك موقع اقتداره گلشنی تأمین ایتکدر .

اگر بو کونکی قابینه نك ، شخصلری و حیاتلری حقنده بر کونا ترددلری وارسه ، بوکون ایچون بو کبی شیرله اشتغال تنزلندن پک یو کسک اولان ملتیز نامه کندیلرینه ایستدکاری سوز و تأمینانی ویرمکی دخی ملتیزك منفعتی مقتضیانندن عد ایدرز . فقط ، طوطدقاری ، طریق ناصوابده تعندوتمرده دواملری حالنده حادث اوله جق عواقبک مسئولیتی کندیلرینه راجع اوله جقدر .

ایشته ، وقوع بولان تشبث خیرخواهیلری مناسبیله بردفعه ، دها و صوکره دفعه ذات نجیبانهلری کبی قلبی جدآ وطن و ملت عشقیله و پادشاهه محبت و صداقتله مملو اولان و خاطره اخوتی دائما حرمتله محافظه ایلدیکم قرده شم عبدالکریم باشا حضرتلریله ده ابلاغ ایتمش اولمق . بزم ایچون هر درلو وجدانی حضورك تأییدینه مدار اولمشدر .

افندیلر ، بورایه قدر سولیدیکم سوزلر بر ماده نك خلاصه سیدر .

بوندن صوکره کان مادهده :

« حرکات ملیه ، وسعت کامله ایله استانبوله ایلریله مکدهدر . فرید پاشا ورفقاسی بوکا واقفدر . ذات عالیلری ده بومعلوماتی طلب و تنور بیوریکز . » دیدکن صوکره فی الحقیقه اوکونلرده ، تجلی ایتمش اولان موفقیتلی حرکات راپورلرینی خلاصه ایدرك ایضاحات ویردم و « آرتق ، بوتون بو حرکتاتی توقیف ، یالکز و آنجق بر شیئه متوقفدر . اوده ، آمال ملیه بوتون معناسیله

مطاوعتکار بر ذاته قاینه ریاستنک توجیهنه و اوذاتک ده آمال ملیه یی آ کلایه رق آ کا کوره اتخاذا
تدابیره توسل ایلمسنه وابسته در . « دیدم .

« بوتون بومسرو داتمزه نظراً بر مطالعه برادر یلری وارسه لطفاً بیلدیرمکزی رجا ایدرم »
جمله سندن صوکره « آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تشلییه سی نامنه مصطفی کمال »
دیه امضای قویدم .

§ بونی متعاقب ، کریم پاشا ، « اولاً ، ذات عالیله برلکده بولنان ذوات محترمه نک جمله سنه
سلام و تکریمی عرض و ابلاغه لطف بیورمکزی رجا ایدرم . « مقدمه سیله مخبره مزک ایکنجی
صفحه سنی کشاد ایتدیلر . کریم پاشا ، دوام ایتدی :

« باشلادیغم قیسه مکالماتک بوتون صفحاتی ذات عالیکنز ایضاح ایتدیکز . ایکی یرده ، حل
امرده ، اصابت کوسترلیدیکنی بیان ایله معذور مقامی سرد ایتدیکز . کرچه ، بوتون احوال و وقایع
محلیه معلوم اوله منجه بر مسئله ده حکماتک ایتک ، متعسر ایسه ده ، مملکتته عائد ایشک حل
وفصلنده ، سراج منیر ، اندیشه نزیه وطن اولق اعتباریله ، مسند متکابه متین و روشنادر . وطنک
مقدراتنه حکم ایدیه چکی شوصره لرده یکوجود بر ملت و حکومتک کوره چکی ایشی نظر اطلاع
آلهرق بونک حل سهیله مظهر اولسنی عرض ایتک ایستردم .

مبدأ حرکت ، اتخاذا ایتدیکمه اشارت بیوردیفکز ، بیاننامه هایونک ، طرز تفهمنده ،
ممکندرکه بنده کز خطا ایدیم . یالکنز مساعده ایدیکزده ، اصل حل اموره اک بویوک بر استنادگاه
تلقی ایدیلن بویاننامه طالیده کی جهت جامعیه یی ایضاح ایله ، کلام ملوکانه تک شمول احاطه کارانه سنی
بیان ایدیم . بن ظن ایدیورم ، که پادشاهمز »

بن ، درحال کریم پاشانک دوامنه مانع اولهرق ، شونی یازدیردم :

— « کریم پاشا حضرتلری ؛ لزومندن فضله ایضاحات مقصد اصلیدن ، طرفینی
اوزاقلاشدیره بیلیر و برده ، بیاننامه هایونک تفسیراتیله فضله اشتغال بی فائده در . رجا ایدرم ،
اصل مسئله اوزرنده کوروشه لم . »

کریم پاشا جواب ویردی :

— « اصل مسئله اوزرینه کوروشه چکز . مساعده بیوریکز دوام ایدم افندم . »

بن — رجا ایدرم اک صوک سوز و تکلیف اوزرنده آکلاشه لم . دیدم .

کریم پاشا — اوت اورایه کله چکز افندم .

سوزه ، بن . دوام ایتدم و « کریم پاشا حضرتلری ؛ مساعی مشروعه مزک و تظاهرات ملیه نک
آرتق ، ده فضله سوء تلقی ایدلمسنه و محتاج تصحیح کورولسنه و باخصوص ، بو تصحیحات
و تعدیلات ایچونده جنایت و اهاتی مرتبه ثبوت واران بر قاینه ارکاننک مدافعات غیر مشروعه سنک

اساس اتحاد ابدلېكنى كورمكه تحملز يوقدر. بز، صوك و وضعيتى ايضاح و قطعى مطلب ملتى عرض ايتدك. بيلمم تكرارى لازميدر؟ ذات عاليلى و لازم الانتاج آرزوى مليه مقابل فريد پاشا قابينه سنك، صدر معلاى دواتى، حالا تلوپ ايتسمنه وساطت ايتك ايتسه يورسه كز بو مساعيكز، هيسچ بر ثمره نافع بخش ايدهميه جكندن بشقه، حق على برادريلرندهكى حسيات قديمه اخوتزكده موجب تزلزلى اوله جفندن اندیشه ايدرم.

شيمدى، فريد پاشا، بلا افاته آن موقعى بر اهل ناموسه ترك ايدم جكسه و بوكا قناعتكز وارسه، حل اولنه جق هيسچ بر مشكل قالماشدر. عكسى تقديرده، نوسطكز رنجيده قلب اولمكز دن وى سود بيورغونلقدن بشقه بر نتيجه ايتران ايتيه جكدر.

فريد پاشا، محافظه موقعه دوام ايدرسه، كنديسنك عاقبت آليه دوچار اولسمنه سببيت ويره جكدر. اك صوك واك قطعى سوز بودر؛ مقصديمز، بو حقيقت لايتزللى، پادشاهك اطلاعه وضع ايتكدر. سز، آنجق بووظيفه اصيلايه ني ايفا ايله بوكون وطن و ملتك ذات ساميلرندن انتظار ايلديكى وظيفه دينيه و مليه ني ايفا بيورمش اولورسكز.

كريم پاشا، «سوزى اوزاتمه مق طبعى مقصود اصيلدر». دينه باشلايه رق سوزى لزومندن فضله اوزاتدى. بو اوزون سوزلر شوجه ايله ختام بولدى. «لوجه الوطن، بوراده، ياپديغم شو تشبث البته، نزد الهيده و ملتده، بوتون نجابتلريله پيرايه دار قالير و ايشك صاحب حقيقيسى اولان خداوندقدير، ملت و وطنك رهاسنى تأمين ايدم جك اساساتى مسيانه بويله جه ربطاً اكال ايدر. اولو آلله، حلال مشكلات ايلر! عيون معزله ركزى تقيل ايدرم.»

تكرار جواب ويرمك صهرسى بكا، كيجه ياريسندن صوكره ساعت ۳۰، ۴۰، ۵۰، ۶۰، ۷۰، ۸۰، ۹۰، ۱۰۰، ۱۱۰، ۱۲۰، ۱۳۰، ۱۴۰، ۱۵۰، ۱۶۰، ۱۷۰، ۱۸۰، ۱۹۰، ۲۰۰، ۲۱۰، ۲۲۰، ۲۳۰، ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۶۰، ۲۷۰، ۲۸۰، ۲۹۰، ۳۰۰، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۳۰، ۳۴۰، ۳۵۰، ۳۶۰، ۳۷۰، ۳۸۰، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۱۰، ۴۲۰، ۴۳۰، ۴۴۰، ۴۵۰، ۴۶۰، ۴۷۰، ۴۸۰، ۴۹۰، ۵۰۰، ۵۱۰، ۵۲۰، ۵۳۰، ۵۴۰، ۵۵۰، ۵۶۰، ۵۷۰، ۵۸۰، ۵۹۰، ۶۰۰، ۶۱۰، ۶۲۰، ۶۳۰، ۶۴۰، ۶۵۰، ۶۶۰، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۹۰، ۷۰۰، ۷۱۰، ۷۲۰، ۷۳۰، ۷۴۰، ۷۵۰، ۷۶۰، ۷۷۰، ۷۸۰، ۷۹۰، ۸۰۰، ۸۱۰، ۸۲۰، ۸۳۰، ۸۴۰، ۸۵۰، ۸۶۰، ۸۷۰، ۸۸۰، ۸۹۰، ۹۰۰، ۹۱۰، ۹۲۰، ۹۳۰، ۹۴۰، ۹۵۰، ۹۶۰، ۹۷۰، ۹۸۰، ۹۹۰، ۱۰۰۰، ۱۰۱۰، ۱۰۲۰، ۱۰۳۰، ۱۰۴۰، ۱۰۵۰، ۱۰۶۰، ۱۰۷۰، ۱۰۸۰، ۱۰۹۰، ۱۱۰۰، ۱۱۱۰، ۱۱۲۰، ۱۱۳۰، ۱۱۴۰، ۱۱۵۰، ۱۱۶۰، ۱۱۷۰، ۱۱۸۰، ۱۱۹۰، ۱۲۰۰، ۱۲۱۰، ۱۲۲۰، ۱۲۳۰، ۱۲۴۰، ۱۲۵۰، ۱۲۶۰، ۱۲۷۰، ۱۲۸۰، ۱۲۹۰، ۱۳۰۰، ۱۳۱۰، ۱۳۲۰، ۱۳۳۰، ۱۳۴۰، ۱۳۵۰، ۱۳۶۰، ۱۳۷۰، ۱۳۸۰، ۱۳۹۰، ۱۴۰۰، ۱۴۱۰، ۱۴۲۰، ۱۴۳۰، ۱۴۴۰، ۱۴۵۰، ۱۴۶۰، ۱۴۷۰، ۱۴۸۰، ۱۴۹۰، ۱۵۰۰، ۱۵۱۰، ۱۵۲۰، ۱۵۳۰، ۱۵۴۰، ۱۵۵۰، ۱۵۶۰، ۱۵۷۰، ۱۵۸۰، ۱۵۹۰، ۱۶۰۰، ۱۶۱۰، ۱۶۲۰، ۱۶۳۰، ۱۶۴۰، ۱۶۵۰، ۱۶۶۰، ۱۶۷۰، ۱۶۸۰، ۱۶۹۰، ۱۷۰۰، ۱۷۱۰، ۱۷۲۰، ۱۷۳۰، ۱۷۴۰، ۱۷۵۰، ۱۷۶۰، ۱۷۷۰، ۱۷۸۰، ۱۷۹۰، ۱۸۰۰، ۱۸۱۰، ۱۸۲۰، ۱۸۳۰، ۱۸۴۰، ۱۸۵۰، ۱۸۶۰، ۱۸۷۰، ۱۸۸۰، ۱۸۹۰، ۱۹۰۰، ۱۹۱۰، ۱۹۲۰، ۱۹۳۰، ۱۹۴۰، ۱۹۵۰، ۱۹۶۰، ۱۹۷۰، ۱۹۸۰، ۱۹۹۰، ۲۰۰۰، ۲۰۱۰، ۲۰۲۰، ۲۰۳۰، ۲۰۴۰، ۲۰۵۰، ۲۰۶۰، ۲۰۷۰، ۲۰۸۰، ۲۰۹۰، ۲۱۰۰، ۲۱۱۰، ۲۱۲۰، ۲۱۳۰، ۲۱۴۰، ۲۱۵۰، ۲۱۶۰، ۲۱۷۰، ۲۱۸۰، ۲۱۹۰، ۲۲۰۰، ۲۲۱۰، ۲۲۲۰، ۲۲۳۰، ۲۲۴۰، ۲۲۵۰، ۲۲۶۰، ۲۲۷۰، ۲۲۸۰، ۲۲۹۰، ۲۳۰۰، ۲۳۱۰، ۲۳۲۰، ۲۳۳۰، ۲۳۴۰، ۲۳۵۰، ۲۳۶۰، ۲۳۷۰، ۲۳۸۰، ۲۳۹۰، ۲۴۰۰، ۲۴۱۰، ۲۴۲۰، ۲۴۳۰، ۲۴۴۰، ۲۴۵۰، ۲۴۶۰، ۲۴۷۰، ۲۴۸۰، ۲۴۹۰، ۲۵۰۰، ۲۵۱۰، ۲۵۲۰، ۲۵۳۰، ۲۵۴۰، ۲۵۵۰، ۲۵۶۰، ۲۵۷۰، ۲۵۸۰، ۲۵۹۰، ۲۶۰۰، ۲۶۱۰، ۲۶۲۰، ۲۶۳۰، ۲۶۴۰، ۲۶۵۰، ۲۶۶۰، ۲۶۷۰، ۲۶۸۰، ۲۶۹۰، ۲۷۰۰، ۲۷۱۰، ۲۷۲۰، ۲۷۳۰، ۲۷۴۰، ۲۷۵۰، ۲۷۶۰، ۲۷۷۰، ۲۷۸۰، ۲۷۹۰، ۲۸۰۰، ۲۸۱۰، ۲۸۲۰، ۲۸۳۰، ۲۸۴۰، ۲۸۵۰، ۲۸۶۰، ۲۸۷۰، ۲۸۸۰، ۲۸۹۰، ۲۹۰۰، ۲۹۱۰، ۲۹۲۰، ۲۹۳۰، ۲۹۴۰، ۲۹۵۰، ۲۹۶۰، ۲۹۷۰، ۲۹۸۰، ۲۹۹۰، ۳۰۰۰، ۳۰۱۰، ۳۰۲۰، ۳۰۳۰، ۳۰۴۰، ۳۰۵۰، ۳۰۶۰، ۳۰۷۰، ۳۰۸۰، ۳۰۹۰، ۳۱۰۰، ۳۱۱۰، ۳۱۲۰، ۳۱۳۰، ۳۱۴۰، ۳۱۵۰، ۳۱۶۰، ۳۱۷۰، ۳۱۸۰، ۳۱۹۰، ۳۲۰۰، ۳۲۱۰، ۳۲۲۰، ۳۲۳۰، ۳۲۴۰، ۳۲۵۰، ۳۲۶۰، ۳۲۷۰، ۳۲۸۰، ۳۲۹۰، ۳۳۰۰، ۳۳۱۰، ۳۳۲۰، ۳۳۳۰، ۳۳۴۰، ۳۳۵۰، ۳۳۶۰، ۳۳۷۰، ۳۳۸۰، ۳۳۹۰، ۳۴۰۰، ۳۴۱۰، ۳۴۲۰، ۳۴۳۰، ۳۴۴۰، ۳۴۵۰، ۳۴۶۰، ۳۴۷۰، ۳۴۸۰، ۳۴۹۰، ۳۵۰۰، ۳۵۱۰، ۳۵۲۰، ۳۵۳۰، ۳۵۴۰، ۳۵۵۰، ۳۵۶۰، ۳۵۷۰، ۳۵۸۰، ۳۵۹۰، ۳۶۰۰، ۳۶۱۰، ۳۶۲۰، ۳۶۳۰، ۳۶۴۰، ۳۶۵۰، ۳۶۶۰، ۳۶۷۰، ۳۶۸۰، ۳۶۹۰، ۳۷۰۰، ۳۷۱۰، ۳۷۲۰، ۳۷۳۰، ۳۷۴۰، ۳۷۵۰، ۳۷۶۰، ۳۷۷۰، ۳۷۸۰، ۳۷۹۰، ۳۸۰۰، ۳۸۱۰، ۳۸۲۰، ۳۸۳۰، ۳۸۴۰، ۳۸۵۰، ۳۸۶۰، ۳۸۷۰، ۳۸۸۰، ۳۸۹۰، ۳۹۰۰، ۳۹۱۰، ۳۹۲۰، ۳۹۳۰، ۳۹۴۰، ۳۹۵۰، ۳۹۶۰، ۳۹۷۰، ۳۹۸۰، ۳۹۹۰، ۴۰۰۰، ۴۰۱۰، ۴۰۲۰، ۴۰۳۰، ۴۰۴۰، ۴۰۵۰، ۴۰۶۰، ۴۰۷۰، ۴۰۸۰، ۴۰۹۰، ۴۱۰۰، ۴۱۱۰، ۴۱۲۰، ۴۱۳۰، ۴۱۴۰، ۴۱۵۰، ۴۱۶۰، ۴۱۷۰، ۴۱۸۰، ۴۱۹۰، ۴۲۰۰، ۴۲۱۰، ۴۲۲۰، ۴۲۳۰، ۴۲۴۰، ۴۲۵۰، ۴۲۶۰، ۴۲۷۰، ۴۲۸۰، ۴۲۹۰، ۴۳۰۰، ۴۳۱۰، ۴۳۲۰، ۴۳۳۰، ۴۳۴۰، ۴۳۵۰، ۴۳۶۰، ۴۳۷۰، ۴۳۸۰، ۴۳۹۰، ۴۴۰۰، ۴۴۱۰، ۴۴۲۰، ۴۴۳۰، ۴۴۴۰، ۴۴۵۰، ۴۴۶۰، ۴۴۷۰، ۴۴۸۰، ۴۴۹۰، ۴۵۰۰، ۴۵۱۰، ۴۵۲۰، ۴۵۳۰، ۴۵۴۰، ۴۵۵۰، ۴۵۶۰، ۴۵۷۰، ۴۵۸۰، ۴۵۹۰، ۴۶۰۰، ۴۶۱۰، ۴۶۲۰، ۴۶۳۰، ۴۶۴۰، ۴۶۵۰، ۴۶۶۰، ۴۶۷۰، ۴۶۸۰، ۴۶۹۰، ۴۷۰۰، ۴۷۱۰، ۴۷۲۰، ۴۷۳۰، ۴۷۴۰، ۴۷۵۰، ۴۷۶۰، ۴۷۷۰، ۴۷۸۰، ۴۷۹۰، ۴۸۰۰، ۴۸۱۰، ۴۸۲۰، ۴۸۳۰، ۴۸۴۰، ۴۸۵۰، ۴۸۶۰، ۴۸۷۰، ۴۸۸۰، ۴۸۹۰، ۴۹۰۰، ۴۹۱۰، ۴۹۲۰، ۴۹۳۰، ۴۹۴۰، ۴۹۵۰، ۴۹۶۰، ۴۹۷۰، ۴۹۸۰، ۴۹۹۰، ۵۰۰۰، ۵۰۱۰، ۵۰۲۰، ۵۰۳۰، ۵۰۴۰، ۵۰۵۰، ۵۰۶۰، ۵۰۷۰، ۵۰۸۰، ۵۰۹۰، ۵۱۰۰، ۵۱۱۰، ۵۱۲۰، ۵۱۳۰، ۵۱۴۰، ۵۱۵۰، ۵۱۶۰، ۵۱۷۰، ۵۱۸۰، ۵۱۹۰، ۵۲۰۰، ۵۲۱۰، ۵۲۲۰، ۵۲۳۰، ۵۲۴۰، ۵۲۵۰، ۵۲۶۰، ۵۲۷۰، ۵۲۸۰، ۵۲۹۰، ۵۳۰۰، ۵۳۱۰، ۵۳۲۰، ۵۳۳۰، ۵۳۴۰، ۵۳۵۰، ۵۳۶۰، ۵۳۷۰، ۵۳۸۰، ۵۳۹۰، ۵۴۰۰، ۵۴۱۰، ۵۴۲۰، ۵۴۳۰، ۵۴۴۰، ۵۴۵۰، ۵۴۶۰، ۵۴۷۰، ۵۴۸۰، ۵۴۹۰، ۵۵۰۰، ۵۵۱۰، ۵۵۲۰، ۵۵۳۰، ۵۵۴۰، ۵۵۵۰، ۵۵۶۰، ۵۵۷۰، ۵۵۸۰، ۵۵۹۰، ۵۶۰۰، ۵۶۱۰، ۵۶۲۰، ۵۶۳۰، ۵۶۴۰، ۵۶۵۰، ۵۶۶۰، ۵۶۷۰، ۵۶۸۰، ۵۶۹۰، ۵۷۰۰، ۵۷۱۰، ۵۷۲۰، ۵۷۳۰، ۵۷۴۰، ۵۷۵۰، ۵۷۶۰، ۵۷۷۰، ۵۷۸۰، ۵۷۹۰، ۵۸۰۰، ۵۸۱۰، ۵۸۲۰، ۵۸۳۰، ۵۸۴۰، ۵۸۵۰، ۵۸۶۰، ۵۸۷۰، ۵۸۸۰، ۵۸۹۰، ۵۹۰۰، ۵۹۱۰، ۵۹۲۰، ۵۹۳۰، ۵۹۴۰، ۵۹۵۰، ۵۹۶۰، ۵۹۷۰، ۵۹۸۰، ۵۹۹۰، ۶۰۰۰، ۶۰۱۰، ۶۰۲۰، ۶۰۳۰، ۶۰۴۰، ۶۰۵۰، ۶۰۶۰، ۶۰۷۰، ۶۰۸۰، ۶۰۹۰، ۶۱۰۰، ۶۱۱۰، ۶۱۲۰، ۶۱۳۰، ۶۱۴۰، ۶۱۵۰، ۶۱۶۰، ۶۱۷۰، ۶۱۸۰، ۶۱۹۰، ۶۲۰۰، ۶۲۱۰، ۶۲۲۰، ۶۲۳۰، ۶۲۴۰، ۶۲۵۰، ۶۲۶۰، ۶۲۷۰، ۶۲۸۰، ۶۲۹۰، ۶۳۰۰، ۶۳۱۰، ۶۳۲۰، ۶۳۳۰، ۶۳۴۰، ۶۳۵۰، ۶۳۶۰، ۶۳۷۰، ۶۳۸۰، ۶۳۹۰، ۶۴۰۰، ۶۴۱۰، ۶۴۲۰، ۶۴۳۰، ۶۴۴۰، ۶۴۵۰، ۶۴۶۰، ۶۴۷۰، ۶۴۸۰، ۶۴۹۰، ۶۵۰۰، ۶۵۱۰، ۶۵۲۰، ۶۵۳۰، ۶۵۴۰، ۶۵۵۰، ۶۵۶۰، ۶۵۷۰، ۶۵۸۰، ۶۵۹۰، ۶۶۰۰، ۶۶۱۰، ۶۶۲۰، ۶۶۳۰، ۶۶۴۰، ۶۶۵۰، ۶۶۶۰، ۶۶۷۰، ۶۶۸۰، ۶۶۹۰، ۶۷۰۰، ۶۷۱۰، ۶۷۲۰، ۶۷۳۰، ۶۷۴۰، ۶۷۵۰، ۶۷۶۰، ۶۷۷۰، ۶۷۸۰، ۶۷۹۰، ۶۸۰۰، ۶۸۱۰، ۶۸۲۰، ۶۸۳۰، ۶۸۴۰، ۶۸۵۰، ۶۸۶۰، ۶۸۷۰، ۶۸۸۰، ۶۸۹۰، ۶۹۰۰، ۶۹۱۰، ۶۹۲۰، ۶۹۳۰، ۶۹۴۰، ۶۹۵۰، ۶۹۶۰، ۶۹۷۰، ۶۹۸۰، ۶۹۹۰، ۷۰۰۰، ۷۰۱۰، ۷۰۲۰، ۷۰۳۰، ۷۰۴۰، ۷۰۵۰، ۷۰۶۰، ۷۰۷۰، ۷۰۸۰، ۷۰۹۰، ۷۱۰۰، ۷۱۱۰، ۷۱۲۰، ۷۱۳۰، ۷۱۴۰، ۷۱۵۰، ۷۱۶۰، ۷۱۷۰، ۷۱۸۰، ۷۱۹۰، ۷۲۰۰، ۷۲۱۰، ۷۲۲۰، ۷۲۳۰، ۷۲۴۰، ۷۲۵۰، ۷۲۶۰، ۷۲۷۰، ۷۲۸۰، ۷۲۹۰، ۷۳۰۰، ۷۳۱۰، ۷۳۲۰، ۷۳۳۰، ۷۳۴۰، ۷۳۵۰، ۷۳۶۰، ۷۳۷۰، ۷۳۸۰، ۷۳۹۰، ۷۴۰۰، ۷۴۱۰، ۷۴۲۰، ۷۴۳۰، ۷۴۴۰، ۷۴۵۰، ۷۴۶۰، ۷۴۷۰، ۷۴۸۰، ۷۴۹۰، ۷۵۰۰، ۷۵۱۰، ۷۵۲۰، ۷۵۳۰، ۷۵۴۰، ۷۵۵۰، ۷۵۶۰، ۷۵۷۰، ۷۵۸۰، ۷۵۹۰، ۷۶۰۰، ۷۶۱۰، ۷۶۲۰، ۷۶۳۰، ۷۶۴۰، ۷۶۵۰، ۷۶۶۰، ۷۶۷۰، ۷۶۸۰، ۷۶۹۰، ۷۷۰۰، ۷۷۱۰، ۷۷۲۰، ۷۷۳۰، ۷۷۴۰، ۷۷۵۰، ۷۷۶۰، ۷۷۷۰، ۷۷۸۰، ۷۷۹۰، ۷۸۰۰، ۷۸۱۰، ۷۸۲۰، ۷۸۳۰، ۷۸۴۰، ۷۸۵۰، ۷۸۶۰، ۷۸۷۰، ۷۸۸۰، ۷۸۹۰، ۷۹۰۰، ۷۹۱۰، ۷۹۲۰، ۷۹۳۰، ۷۹۴۰، ۷۹۵۰، ۷۹۶۰، ۷۹۷۰، ۷۹۸۰، ۷۹۹۰، ۸۰۰۰، ۸۰۱۰، ۸۰۲۰، ۸۰۳۰، ۸۰۴۰، ۸۰۵۰، ۸۰۶۰، ۸۰۷۰، ۸۰۸۰، ۸۰۹۰، ۸۱۰۰، ۸۱۱۰، ۸۱۲۰، ۸۱۳۰، ۸۱۴۰، ۸۱۵۰، ۸۱۶۰، ۸۱۷۰، ۸۱۸۰، ۸۱۹۰، ۸۲۰۰، ۸۲۱۰، ۸۲۲۰، ۸۲۳۰، ۸۲۴۰، ۸۲۵۰، ۸۲۶۰، ۸۲۷۰، ۸۲۸۰، ۸۲۹۰، ۸۳۰۰، ۸۳۱۰، ۸۳۲۰، ۸۳۳۰، ۸۳۴۰، ۸۳۵۰، ۸۳۶۰، ۸۳۷۰، ۸۳۸۰، ۸۳۹۰، ۸۴۰۰، ۸۴۱۰، ۸۴۲۰، ۸۴۳۰، ۸۴۴۰، ۸۴۵۰، ۸۴۶۰، ۸۴۷۰، ۸۴۸۰، ۸۴۹۰، ۸۵۰۰، ۸۵۱۰، ۸۵۲۰، ۸۵۳۰، ۸۵۴۰، ۸۵۵۰، ۸۵۶۰، ۸۵۷۰، ۸۵۸۰، ۸۵۹۰، ۸۶۰۰، ۸۶۱۰، ۸۶۲۰، ۸۶۳۰، ۸۶۴۰، ۸۶۵۰، ۸۶۶۰، ۸۶۷۰، ۸۶۸۰، ۸۶۹۰، ۸۷۰۰، ۸۷۱۰، ۸۷۲۰، ۸۷۳۰، ۸۷۴۰، ۸۷۵۰، ۸۷۶۰، ۸۷۷۰، ۸۷۸۰، ۸۷۹۰، ۸۸۰۰، ۸۸۱۰، ۸۸۲۰، ۸۸۳۰، ۸۸۴۰، ۸۸۵۰، ۸۸۶۰، ۸۸۷۰، ۸۸۸۰، ۸۸۹۰، ۸۹۰۰، ۸۹۱۰، ۸۹۲۰، ۸۹۳۰، ۸۹۴۰، ۸۹۵۰، ۸۹۶۰، ۸۹۷۰، ۸۹۸۰، ۸۹۹۰، ۹۰۰۰، ۹۰۱۰، ۹۰۲۰، ۹۰۳۰، ۹۰۴۰، ۹۰۵۰، ۹۰۶۰، ۹۰۷۰، ۹۰۸۰، ۹۰۹۰، ۹۱۰۰، ۹۱۱۰، ۹۱۲۰، ۹۱۳۰، ۹۱۴۰، ۹۱۵۰، ۹۱۶۰، ۹۱۷۰، ۹۱۸۰، ۹۱۹۰، ۹۲۰۰، ۹۲۱۰، ۹۲۲۰، ۹۲۳۰، ۹۲۴۰، ۹۲۵۰، ۹۲۶۰، ۹۲۷۰، ۹۲۸۰، ۹۲۹۰، ۹۳۰۰، ۹۳۱۰، ۹۳۲۰، ۹۳۳۰، ۹۳۴۰، ۹۳۵۰، ۹۳۶۰، ۹۳۷۰، ۹۳۸۰، ۹۳۹۰، ۹۴۰۰، ۹۴۱۰، ۹۴۲۰، ۹۴۳۰، ۹۴۴۰، ۹۴۵۰، ۹۴۶۰، ۹۴۷۰، ۹۴۸۰، ۹۴۹۰، ۹۵۰۰، ۹۵۱۰، ۹۵۲۰، ۹۵۳۰، ۹۵۴۰، ۹۵۵۰، ۹۵۶۰، ۹۵۷۰، ۹۵۸۰، ۹۵۹۰، ۹۶۰۰، ۹۶۱۰، ۹۶۲۰، ۹۶۳۰، ۹۶۴۰، ۹۶۵۰، ۹۶۶۰، ۹۶۷۰، ۹۶۸۰، ۹۶۹۰، ۹۷۰۰، ۹۷۱۰، ۹۷۲۰، ۹۷۳۰، ۹۷۴۰، ۹۷۵۰، ۹۷۶۰، ۹۷۷۰، ۹۷۸۰، ۹۷۹۰، ۹۸۰۰، ۹۸۱۰، ۹۸۲۰، ۹۸۳۰، ۹۸۴۰، ۹۸۵۰، ۹۸۶۰، ۹۸۷۰، ۹۸۸۰، ۹۸۹۰، ۹۹۰۰، ۹۹۱۰، ۹۹۲۰، ۹۹۳۰، ۹۹۴۰، ۹۹۵۰، ۹۹۶۰، ۹۹۷۰، ۹۹۸۰، ۹۹۹۰، ۱۰۰۰۰، ۱۰۰۰۱، ۱۰۰۰۲، ۱۰۰۰۳، ۱۰۰۰۴، ۱۰۰۰۵، ۱۰۰۰۶، ۱۰۰۰۷، ۱۰۰۰۸، ۱۰۰۰۹، ۱۰۰۱۰، ۱۰۰۱۱، ۱۰۰۱۲، ۱۰۰۱۳، ۱۰۰۱۴، ۱۰۰۱۵، ۱۰۰۱۶، ۱۰۰۱۷، ۱۰۰۱۸، ۱۰۰۱۹، ۱۰۰۲۰، ۱۰۰۲۱، ۱۰۰۲۲، ۱۰۰۲۳، ۱۰۰۲۴، ۱۰۰۲۵، ۱۰۰۲۶، ۱۰۰۲۷، ۱۰۰۲۸، ۱۰۰۲۹، ۱۰۰۳۰، ۱۰۰۳۱، ۱۰۰۳۲، ۱۰۰۳۳، ۱۰۰۳۴، ۱۰۰۳۵، ۱۰۰۳۶، ۱۰۰۳۷، ۱۰۰۳۸، ۱۰۰۳۹، ۱۰۰۴۰، ۱۰۰۴۱، ۱۰۰۴۲، ۱۰۰۴۳، ۱۰۰۴۴، ۱۰۰۴۵، ۱۰۰۴۶، ۱۰۰۴۷، ۱۰۰۴۸، ۱۰۰۴۹، ۱۰۰۵۰، ۱۰۰۵۱، ۱۰۰۵۲، ۱۰۰۵۳، ۱۰۰۵۴، ۱۰۰۵۵، ۱۰۰۵۶، ۱۰۰۵۷، ۱۰۰۵۸، ۱۰۰۵۹، ۱۰۰۶۰، ۱۰۰۶۱، ۱۰۰۶۲، ۱۰۰۶۳، ۱۰۰۶۴، ۱۰۰۶۵، ۱۰۰۶۶، ۱۰۰۶۷، ۱۰۰۶۸، ۱۰۰۶۹، ۱۰۰۷۰، ۱۰۰۷۱، ۱۰۰۷۲، ۱۰۰۷۳، ۱۰۰۷۴، ۱۰۰۷۵، ۱۰۰۷۶، ۱۰۰۷۷، ۱۰۰۷۸، ۱۰۰۷۹، ۱۰۰۸۰، ۱۰۰۸۱، ۱۰۰۸۲، ۱۰۰۸۳، ۱۰۰۸۴، ۱۰۰۸۵، ۱۰۰۸۶، ۱۰۰۸۷، ۱۰۰۸۸، ۱۰۰۸۹، ۱۰۰۹۰، ۱۰۰۹۱، ۱۰۰۹۲، ۱۰۰۹۳، ۱۰۰۹۴، ۱۰۰۹۵، ۱۰۰۹۶، ۱۰۰۹۷، ۱۰۰۹۸، ۱۰۰۹۹، ۱۰۱۰۰، ۱۰۱۰۱، ۱۰۱۰۲، ۱۰۱۰۳، ۱۰۱۰۴، ۱۰۱۰۵، ۱۰۱۰۶، ۱۰۱۰۷، ۱۰۱۰۸، ۱۰۱۰۹، ۱۰۱۱۰، ۱۰۱۱۱، ۱۰۱۱۲، ۱۰۱۱۳، ۱۰۱۱۴، ۱۰۱۱۵، ۱۰۱۱۶، ۱۰۱۱۷، ۱۰۱۱۸، ۱۰۱۱۹، ۱۰۱۲۰، ۱۰۱۲۱، ۱۰۱۲۲، ۱۰۱۲۳، ۱۰۱۲۴، ۱۰۱۲۵، ۱۰۱۲۶، ۱۰۱۲۷، ۱۰۱۲۸، ۱۰۱۲۹، ۱۰۱۳۰، ۱۰۱۳۱، ۱۰۱۳۲، ۱۰۱۳۳، ۱۰۱۳۴، ۱۰۱۳۵، ۱۰۱۳۶، ۱۰۱۳۷، ۱۰۱۳۸، ۱۰۱۳۹، ۱۰۱۴۰، ۱۰۱۴۱، ۱۰۱۴۲، ۱۰۱۴۳، ۱۰۱۴۴، ۱۰۱۴۵، ۱۰۱۴۶، ۱۰۱۴۷، ۱۰۱۴۸، ۱۰۱۴۹، ۱۰۱۵۰، ۱۰۱۵۱، ۱۰۱۵۲، ۱۰۱۵

کریم پاشانک بعض جملہ لرنده شو سوزلر واردی : « سده سنیة ملوکانه حل وحسم مقامی اولوب مشروع بردولنده بو عتبه علیا ، بوتون افراد ملتہ محراب توجہدر . آناتولو عموم معروضانک مشمول لحاظہ خلافت پناہیلری قلندی نی حقندہ بندہ کزہ معلومات ویرمشلردر . اوحالده ، قبلہ کاه امور عامہ وقبول کاه مقاصد عالیہ اولان پادشاهمز افندمزک اطلاع همایونلرنده هرشی واردر . »

کریم پاشا ، کندینہ مخصوص جملہ لرله دوام ایتدیکی مطالعاتنه شو صورتله خاتمہ ویردی : « جناب مولا ، نیجه عالی اسباب خلقی آیلہ وتلقینی آیلہ ، بو مشکل کشا عقدہ نی تماماً حل بیوره جقدر . البته که خدانک آمری کوزلدر وقریبدر . یدالله فوق ایدیم . آتیز ، بکرم مولا استحقاق ملیمز یوجه لکنده پرسعدو ذی سلام اوله جقدر . ایشته روح کریم بودر . روح معززم . » § بو دفعه افندیلر ؛ کیجه یاریسندن صوکره (ساعت ۱۰، ۱۱) کلش اولسنه رغماً ، اوچنجی صفحه نک آچیلمسنه بن سببیت ویردم .

مرحوم کریم پاشانک ، پک خوشلانیدیغی بیلدیکم بر تعبیرله - بویوک حضرت ! - تعبیریلہ سوزہ باشلادم :

« محراب معالی امت وملت اولدینی ایچوندکره معروضات ملیہ نی ابلاغه فرجه یاب اولمغه تشبثدن کری طورمدق . »

یالکز ، بویوک برخطادن ذات عالیکنزی تخلص مقصدیلہ عرض ایدلم ، که آناتولو عموم معروضانک مشمول لحاظہ خلافت پناہی قلندی نی حقندہ کی معلوماته ، ملتک هنوز اعتمادی قطعی دکلدر . چونکه ، ملت امیندر ، که پادشاه ، اهانتلری ثابت اولان برقاج شخصی ملتہ ترجیح بیورمز لر . » § کریم پاشانک تماس ایتدیکی نقطه لره جواب ویریرکن ، « احسن وقریب اولان امر خدانک تجلیبیسله بدبخت ومظلوم ملت نجیبه مزک مظهر نجات وسلامت اولسنی ، دریای رحمت عزتدن تضرع وآفاق دائمی (بردود معندله) صاریلی اولان استانبولده کی بعض ذواتک حقیقی کورمکده کی حس خسیس تمرلرینک زوالنه انتظار ایلرز . روح نجیب ملتده ، ایشته بویله متحسدر »

یالکز ، تکرار اینکلمه مساعده کزی رجا ایدرم ، که اوت ویاخیر صورتنده اعطای جواب بیورولسنی استرحام ایلدیکمز سؤالدر مع التأسف جوابسز براقیلمشدر . عزیزم ، یدالله فوق ایدیم ، فقط ، بونکله برابر ، حل مشکلات ومسائله توسل ایدنلرک ، مقرر برهدنی اولوق کرکدر . »

« ملت ، امرخدایی ایفا ایدہ جکدر وبیوردینکیز کی استحقاق ملیمز پرسعدو ذی سلام اوله جقدر . دعای کرماریلرینک اکسیک ایدلمه مننی رجا ایدرم . سعی بزدن ، توفیق ، خدای لمزلندر . »

(مصطفی کمال)

§ آرتق ، کریم پاشانک یورولدیغی آ کلاشیلوردی . « صوک ایکی سوزم روحم . » دهرک
« آمال ملیه نك اساساساتی تجیل وحفظ ایلک شرطیله تمیات خالصه نك بسط و بیان ایدلدیگنی
ویدالله آیت کریمه سنک خیر ایلله قبول بیورلمق اوزرینه مصروف » اولدیغنی سویلد کدن صوکره
« اللهه ایصهارلادق ، ینه کوروشه جکیز » دهرک چکیلمک ایستدی .
براقدق !

صوک سوزی . . سویله مک ایستدک ویدک ، که : « خاطر نشین برادریلری اولمق اوزره صوک
برجله عرض ایدیورم .

— ملت قوی ، مدرک ، عزمنده قطعیدر . حرکات فعلیه جریان سریعنی آلمشدر — ذات
شوکتیهات تاجدار اعظمینک لطفاً وعاطفه اعطای قرار وحل مسئله بیورملری زمانیدر . «
[وثیقه : ۱۱۲]

§ افندیلر ؛ بوندن صوکره ، فرید پاشا قاپینه سی ، دها آنحق اوچ کون ثبات ایده بیلمشدر .
کوروشمکه ، موفق اوله مدینم ، دوستم مرحوم کریم پاشانک بعض ذواته افاده ایتدیگنه
نظر آ بوخبره مزى عیناً پادشاهه کوسترمکه موفق اولمش واونک اوزرینه حس مقاومت قیرلمش .
کریم پاشانک ، قره واصف بکه اولان ۸ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخی مکتوبنده ده بوجهت
اشارت ایدلمشدر .

مرحومک بومکتوبنده شو سطرلر واردر :

« صدر سابق الک صوک مخبره نتیجه سیله وبونک پک دواملی تأثیر وجدیت مناظره سیله
بالنهایه چکیلمک لزومنه قائل وبوتون قوای معنویه مقاومتی زائل اوله رق استعفا سنی تقدیم ایلدی . . .
ایشته سسبز صداسز ، لوجه الوطن چالیشیلان ونک باشنه بر عزم ناچیز نزاھت پروری ایلله
باشاریلان وقعه معظمه بودر . . .

نظر دفته آلمیدر ، که بویازیلی بن یازمش و صدر سابق ایلله پادشاهمز افندمز حضرتلری ،
بونک جریان کاملندن صوکره ، نتیجه اطلاع ایلله درجات محکمه سی قارشیدنده اتخاذ قرار
قیلمشدر تشبثک و یازیلان یازیلرک نه درجه به قدر یوکسک نقاطی احتوا ایتدیکی و ناصل
بر وجدان سلیم وفکر وقاد ایلله حقایق جاریه نك نقش قرطاس قلندیغنی البته نزد خدا ونظر
تاریخ ملتده پیرایه دار اصالت قاله جقدر

بوتون بونلری بسط وایضاحه بی سوق ایدن اسباب (تثبیت حقایق ماجرای مسبوقة در) . . .
کریم پاشا مرحوم مکتوبنک صوکنده ، « بوکاغدمک بر صورتی هیئت تمثیلیه کوندرمک لطفی
دریغ ایتزه کز حقایق طالیه نك تماماً واشتراکاً نشرینه لطف ایتش اولورسکیز . » دیمش
وصورتی دکل ، فقط مکتوبک اصلی بکا کوندرلمشدر . بومکتوبی ده نشر اولنه جق وثائق میانه
قویه جغم . [وثیقه : ۱۱۳]

فندیلر ؛ بر بخار نهك وقوعبولدینی کیجه نهك فرداسی یعنی ۲۸ ایلول کونی خلاصه سی ، تکمیل قول اردولره شیفره ایله بیلدیرلدی .

کریم پاشا مرحومك فوآد پاشا به خطاباً یازدیغی ایلك تلغرافنامه سنده ، استانبولدن ذوات عالییه نهك مدیران حرکاتله تعین ایده حك محله ملاقاتلرندن بحث اولندیغی کورمشدك . بوکا مائل ، فقط معکوس

یعنی داخلدن استانبوله کیتمك یولنده بر تکلیفده ، بوندن ده اول طریزوندن چیقمشدی . بونی ، مساعده بیورو سه کز بر آز ایضاح ایدهم ؛ طریزون والیسی غالب بك ۱۸، ۱۹ ایلول تاریخلرنده دوراً آرداسده بولونیوردی . کاظم قره بکر پاشانك آرداسیه کیدوب والی ایله کوروشمسی موضوع بحث ایدی . بوزمین اوزرنده ۱۹ ایلولده تلغراف باشنده کاظم قره بکر پاشا ایله کوروشدك . وسیله ، ۱۸ ایلول تاریخلی طریزوندن آلدیغم بر تلغرافنامه ایدی . کندیسنه عیناً ویردیكم بوتلغرافنامهده « منافع ملیه بی محل اولان ۶ ماده بی قبول ایتیورز . (بو ۶ ماده استانبول ایله قطع مناسبتنه عائد آمردر .) معروضاتنك ذات شاهانه به ابلاغی جهتی ایسه بر هیئت سفیره ایله تأمین اولنه بیلر قناعتندهز » دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۱۱۴] کاظم قره بکر پاشا ، ماکنه باشنده طریزون والیسی ایله کوروشمش ، خلاصه سنی بیلدیردی . والی سؤال طریزنده بر طاقم مطالعهلر سرد ایتمش ، قره بکر پاشا موافق جوابلر ویرمش . والی الك نهایت « استانبوله بر هیئت کوندریلرک کیفیتك خاکیاه عرضی وبو هیئته کندیسنك کیتمسنی تکلیف ایتمش ایسهده بزم وسائط مختلفه ایله عرض کیفته توسل ایتدیكمزه کوره ، بوفکرندن نکول ایتمشدر . بویله بر هیئتك کیتمسی وبوکا سرای احوالنه واقف اولان کموشخانه مرخصی ذکی بککده علاوه سی تکلیف ایدلمکدهدر . » دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۱۱۵]

غریبدرکه ایکی کونصوکره یعنی ۲۱ ایلول ۳۳۵۰ده طورولده قائممقام خالد بکک کوندردیکی بر شیفره دهده بو هیئت مسئله سندن بحث ایدیلیوردی . فضله اوهامه دوچار اولان پادشاهی ، اجنبیلرک وفرید پاشانك قوجاغنه آتامق ایچون درسعاده متشکر آ بر هیئت اعزامی موافق اوله جغی وبو هیئته مرخص ثروت وذکی بکلر داخل ایدیلیرسه ممنوناً قبول ایده جکلری ذکی بك افاده سیله بیلدیریلیوردی . [وثیقه : ۱۱۶] خالد بکک ، ۲۲ ایلولده ویردیكم جوابده ؛ ذکی و ثروت بکلردن مرکب بر هیئتك استانبوله کوندرلسی مناسب اولدیغی بیلدیردم . ۲۴ ایلول تاریخنده خالد بکدن آلدیغم بر تلغرافده ، « طریزون مخالفتنك مرکزینی تشکیل ایدن طریزون والیسی غالب بکی ، قول اردو ایله ارضروم والیسنك دعوتی قبول ایدوب ارضروم کیتمدیکنندن ، بالضروره قوه مسلحه ایله محفوظاً بوکیجه (۲۴ ایلول) ارضروم کوندردم . » دنیلیوردی . [وثیقه : ۱۱۷]

افندیلر ؛ غریب تصادف دکلیدرکه مرحوم کریم پاشانك ایلك توسط تلغرافی طریزون والیسنك توقیف اولندیغی کیجه نهك فرداسنده ، طریزونده والی وذکی و ثروت بکلرک وبونلرک اغفالی اوزرینه بعض ذوانك استانبول ایله قطع رابطی اخلال خصوصنده کی تشبثلرینك واستانبوله بر هیئت

متنكره حالده كيتمك خصوصنده كي پلانلرينك دوچار عقامت ايدلديكي تحققي ايتديكي بركونده يعني ۲۵ ايلول كوني كشيده اولونيور وبزي آنجق ۲۷ ايلول كيجه سي آرامق لزومي حس ايدليور. جريان مخبراندن آكلاشيلديغنه كوره ارضرومه كيدن والي غالب بك، تكرار كاظم قره بكر پاشايه، استانبوله بر هيئت معرفتيله مراجعتدن بحث ايتديكنه دائر پاشانك ۲۷ ايلول تاريخلي بر استيدان تلغرافني آليورز. بوكا ۲۸ ايلولده جواباً وريلن تلغرافنامه ده، كريم پاشا مخبره سي خلاصه سي مطالعه اولندقدن صوكره، «موضوع بحث مراجعته لزوم كورولوب كورولميه چكنك اشعارني رجا ايدرز. لزوم كورولديكي تقديرده طربزون واليسنك، داخليله ناظري عادل بكدن، حركات مليه مزه مخالفت خصوصنده هيچ بر فرقي اولمديغندن كنديسنك حركات نحييه مليه مزه هيچ بر صورته مداخله سنه مساعده بيورولماسي» جوابي وريليور. [وثيقه : ۱۱۸] كاظم قره بكر پاشانك ۳۰ ايلولده ويرديكي جوابده؛ «طربزون واليسنك بوكي ايشاره قاريشديرلاماسي حقهنده كي» مطالعه مزك اصايي تصديق اولندقدن صوكره، طربزون احوالنده چوقدن انتظار اولونان صلاح حال حصول بولدي. [وثيقه : ۱۱۹]

افنديلر؛ بو صوك معروضاتمله دها بر حقيقت اوزرنده فكرلري تنوير ايتمك ايسستم. طربزون واليسي غالب بك، ذكي بك سراي وفريد پاشا ايله مناسبته دار ايدلر. بر هيئت حالده استانبوله كيتمكدن مقصدلري، مقصد ملي به خادم اولمق اوليوب استانبوله ايجاب ايدنلري تنوير وبعض تدبيرلر توصيه ويكي تعليمات آلمق كي مقاصده مستند اولديغنه نجه شمه ايتمه محل يوقدي. نته كيم، ذكي بك بالاخره استانبوله كيتمكدن صوكرا آرقه سندن لزومي قدر پاره وجب خانه كوندرلك وعدبله و تعليمات مخصوصه ايله طربزون وكموشخانه حواليسنده، تشكيلات ياقم اوزره كوندرلشدير. مومي اليهي، اينه بولیده نوقيف و آنقره به جلب ايتدير مشدم. بكا، بوسويلدېكم خصوصاتي تماميله اعتراف ايدلي. يالكيز، كويا استانبولي آلدانديغني، آله جني پاره واسلحه يي كويا بزه تسليم ايتمك نيتنده بولنديغني سويلدې. بوكا اوكون وحتي بوكون اينانه جق صافدلار بولنه بيليرمي؟ مع مافيه بن، بوذاني ارضروم قونفره سنده كي مناسبه خاطره سنه حرمة يالكيز. اختارات ونصايح لازمه ده بولمقله اكتفا ايدرك سربست براقشدم.

§ افنديلر؛ حكومت مركزيه طرفندن، قول اردو قومانداني اوله رق قونيه به كوندريلان سعيد پاشايي ۳۰ ايلولده استانبوله اعاده ايتدك. قونيه واليسي فراري جمال بكك فرارندن اول، ترتيب ايتديكي ايلك بوزقير حادثه سنك اوكنه كچمك ايجون، يكرمنجي قول اردو و نيكده ده ۱۱ نجى فرقه معرفتلى و معاونتلى به، تدابير مقتضيه آنه رق استانبولك ظهورينه انتظار ايتديكي فناخي، نوقيف ايتدك، اركلي، بولي، آطه بازاری، ازميت حواليسنده تشكيكه چالشيلاق قواي مليه ايلول آنك صوك كونرنده بويوك حساسيت كوسترمكه باشلادی و او جوارلرده كي قواي مليه رؤساي، قابينه نك تمردي حالده، استانبوله حرکته مهيا بولندقلريني بيلدير يورلردی. بوخصوصي، ۲۸ ايلولده، بوتون مملكتته وبالطبع استانبوله ده تعميماً بيلدردك.

آنحقی ، ایزمیت شهرنده ۲ تشرین اول کوننده منفی دینه بیله جک یکی بر وضعیت قارشیسینده
قالدق. اوتاریخنده ایزمیت متصرفی سعادک نامنده بر ذات ایدی. کندیسنی تلغراف باشنه چاغیردق.
صوک کونلرده کی تبلیغاتک تماماً آلتوب ایجاباتک یاپیلوب یاپیلمدیغنی صوردم. متصرف بک ،
ویردیکی ایضاحانده دیوردی که : « تبلیغاتی آلام. اختلاف و شورش اولماسی ایچون ، اهالی بی
سربست براقهرق. دیکله مینی ، اک دوغری حرکت بولدم. منفی شایعات وارددر. هیئت تمثیلیه دن
ایضاحات ایسته مک وبالخاصه مقصدک (اتحاد حکومتی اولکی شکلنده احیا اولوب اولمادیغنی قطعاً
آلامق عزمنده درلر. بنده کز ، اک بیطرف بر آدم اولق اوزره محافظه سکون و آسایشله
مکلفم.) ؛ (بنده کز ، هرکیم وهرنه ایچون اولورسه اولسون نتیجه سی مجهول برماجرايه باشقه لری
سوق ایتمکی دوغرو کورم.) (تائی واحتیاط ایدلسی طرفداری اولدیغنی تام بر تجربه م اوزرینه
عرض ایدرم. » [وثیقه : ۱۲۰]

ویردیکم جواب ، عیناً شو ایدی :

سیواس

۲ تشرین اول ۳۳۰

سعاد بکه

ج — ایزمیتده ذره قدر ائتلاف و شورشه میدان ویرمه مک ، اساس وظیفه کز اولدینی کی
طرفزدنده خاصه رجا ایدلش بر خصوصدر . تشکیلات و حرکات ملیه مرک مقصد و ماهیت
مشروعه سنی ، کرک ذات عالیکزه و کرک ایزمیتده بر چوق ذواته و بوتون دنیا به قارشی یازمش
ویازمقده بولندیغمن بیاننامه و ایضاحنامه لرله ، اک غرضکار دشمنلر مزه بیله آکلامش اولدیغمنه شبهه من
قالماشدر . آرتق ، آنحقی عوامک قیل و قالندن بشقه بر ماهیتی اوله میان دیدی قودیلرک ، اعطای
قرار خصوصنده ، مؤثر اوله بیله جکمه امکان تصور ایتمیورزه. بوندن بشقه ، اهالینک استیضاحه لزوم
کوردیکی نقطه لر وار ایدیسه ، بونلر نه دن درحال استیضاح اولنوب حل مسئله ایدله مش بولونیور؟
ذات عالیکز بیطرف موقعنده قالنی ترجیح بیوریورسکمز . حالبوکه تعقیب ایستدیککز خط
حرکت قطعاً بیطرفلق اوله ماز. چونکه ذات عالیکز ، ملتک مشروع حرکاته قارشی بیطرفلغکزی
ادما ایلدیککز حالده ، حرکات اهانتکارانه سیله غیر مشروع و بذاته معدوم فرید پاشا قاپینه سنک
مأمورلغنی ایها ایتمکله مشغولسکمز. اتحاد جیلغک احیاسیله اشتغال ایده جک سطح بینلرندن اولمادیغمنی
ذات عالیکز بک کوزل تقدیر بیوره بیلر سکمز. ذات عالیکزه بک خالصانه فقط ، بوتون قطعیتله
شونی عرض ایدرم ، که ذات عالیکز هنوز فرید پاشا قاپینه سنه اعتماد بسله میورسه کز بونی ،

داخلیه نظارینه رسماً بیلدیرملیسکیز . اکر ملتک حکمی و آرزوسی خلافه اوله رق فرید پاشا قایینه سینه اعتمادیکیز موجود ایسه ، ایزمیت اهالی محترمه سنی حرکات مشروعه ملیه سنده سربست براقق اوزره در حال موقعکیزی نرک ایله استانبوله حرکت ابدیکیز . بو ایکی نقطه دن هر هانکی برینه عدم رعایتیکیز حالنده حق عالیکیزده وقوعی مأمول حالک مسبب ومسئولی ینه ذات عالیکیز اولش بولنه جغنی کمال صمیمیتله ابلاغی بر وظیفه وجدانیه عد ایدرم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

متصرف بکک ، « قولکیزی اعتدال ایله دیکله ییکیز افندم ؛ بنده کز ، ابی افاده ایدمدم . مقصد کزک علویت ومشروعیتندن ، ذاتاً بحث ایدیلهمز » جمله لرله باشلایان جوابنده ، یازیلان سطرلر « بزی ، یاربکی جمعه نمازی اجتماعنه قدر ، حالمزه برافیکیز . فرید پاشایه کیم بیلیر قاج دفعه قلمله هجوم ایدن بنده کزی نه قدر فنا نظارله کوریورسکیز افندم . » جمله لر ایله ختام بولیوردی . [وثیقه : ۱۲۱]

بونک اوزربنه ، ایرتسی کونکی جمعه نمازی اجتماعنه قدر انتظار ایدم جکمز دائر یازدیردیغم تلغرافنامه یه ، شو ایکی جمله بی علاوه ایتدم : « ذات عالیکیزی فنا نظارله کوردیکم حقنده کی ظن دوغرو دکدر . چونکه وجدانمز مضطرب اولمق سربز ویره ییله جکمز حکملر ، آنحق نیاچ فعلیه به معلقدر افندم . » [وثیقه : ۱۲۲]

اوتاریخنده ، ایزمیتده ، میر آلا ی عاصم بک نامنده برذات ، فرقه قوماندانی اوله رق بولونیوردی . عاصم بکده ، برایی کوندنبری ، تلغراف باشنده تبلیغانده بولونیلمشدی . فقط هیچ بر جواب آله میوردی . اونی ده ، ۲ تشرین اول کونی ما کنه باشنه چاغیردم ، قونوشدم . کندیسنه ، « قایینه نک سقوط ایدم جکی وبلکده سقوط ایتش اولسی محققدر ؛ بناء علیه ملتک عزم واراده سی هر درلو ترددک فوقنده حائز صلابتدر . » دیدکدن صوکره قطعی مطالعه وقرارینه متظر اولدیغمی سویلدم . [وثیقه : ۱۲۳] فرقه قوماندانی عاصم بکک اوزون معذرتلر ومطالعهلرله طولوجوابندن چیقان مثبت معنا ، شیمیدی یه قدر جواب ویرمه پیشنک سبی ، استانبوله کی قول اردو قوماندانندن استیذانه جواب آله ماییشنندن ایلری کلدیکی [وثیقه : ۱۲۴] و یاریشکی جمعه نمازنده مقررات اتخاذ ایدیله جکی جمله لرله خلاصه ایدیله بیلیر . [وثیقه : ۱۲۵] بعض نصایح وتشویقاتی متضمن جوابمزه از جمله شونلری دیدم :

« فرید پاشانک ، یاربنه قدر چکیلمسی اغلب احتمالدر . بوتقدیرده ، یاریشکی اجتماعکز نتیجه سنده ذات شاهانه یه وتعیین استدیکی تقدیرده یکی قایینه رئیسنه ، قایینه نک آمال ملیه یه تماماً مطاوعتکار ، بیطرف ذواندن ترکیبی استرحام ایتک خصوصنی وبوکانتظار ایدلیدیکنک عرض ایدلمسنی تأمین

بیوریکز . برده ، وطنمزی واستقلال ملیمزی قورتارمق ایچون ، تشکل ایده جک یکی قاینه ایله متحداً ، دها یک جوق چالشمغه احتیاجز اولدیغندن تماماً سکونت دائره سنده هیئت تمثیلیه قرار یله عرض ایتدیکم خصوصاتی نظر دقتده بولندیره رق تشکیلاته دوام بیورلمسی رجا ایدرم .
[وثیقه : ۱۲۶]

افندیلر ؛ بن ، حاصم بکه بوصوک جمله لری یازدیر برکن (۲ تشرین اول ۳۳۵ ساعت ۳،۴۰ صوکرده) آرایه امضاسز شویله برسر ویس کیردی :

« پاشا حضرتلری ؛ استانبولده خصوصی آرقداشلر سویلدیلر . تکمیل آقشام غزته لری یازیورمش . فرید پاشا احوال صحیه سنه بناء استعفا ایتش . توفیق پاشا قاینه بی تشکیله مأمور بیورلمش . دها صباحدن سویله نیوردی ، فقط تأیید ایتمه مشدی ، شمدی تأیید ایتدی ایدم . »
بوتلغرافی کیم ویریور ؟ آکلاییکز ، دیدم . سورمه زمان قالمه دن تلغراف شو صورته دوام ایتدی :

« بز ، آنقره تلغرافجیلری ! پاشا حضرتلرینک خاکپانه عرض تعظیبات ایلرز ووطنمزک باشنه برکابوس بلا اولان بوقاینه نک ده ورلمسی ایچون ملتک باشنده بولنوب موفق اولمسی تبریک ایدرز . لطفاً سویله ییکز . »

تلغراف مخبره سی منقطع اولدی . حقیقه ۲ تشرین اول کونی فرید پاشا قاینه سی سقوط ایتش بولونیوردی . فقط یکی قاینه بی تشکیل ایدن توفیق پاشا دکل ، اعیاندن برنجی فریق علی رضا پاشا ایدی .

§ افندیلر ؛ صره سی کلشکن عرض ایدیم ؛ عموم تلغرافجیلر مزک ، تشبثات وحرکات ملیه مزه ایفا ایلدکاری فداکارانه خدمت لرینک ملی ناریخ مزده مهم موقعی واردر ، کندیلرینه بوگون علناً تشکر ایتکی بروطفه عد ایدرم .

*
**

فندیلر ؛ فرید پاشا قاینه سنک سقوطی وعلی رضا پاشانک قاینه تشکیله مأمور ایدلایکنی ۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده یازدیغم برتمیم ایله بوتون ملت ایللاغ ایتدم . بوتعمیمک برصورتی ده ، برای معلومات قیدبله ، یکی صدر اعظمه ویردم . [وثیقه : ۱۲۷]
۲ تشرین اول کونی ، یکی قاینه رئیسله ، تماس آرامش دق . ایرتسی کون ، مجلس وکلانک اجتماعی ائناسنده ، هیئت تمثیلیه ایله کوروشه جک لری وعدا یدلشدی .

غرض ابتدیکم بوتعمیمده بللی باشلی نقطه لر شونلردی :

(۱) یکی قاینه ، ارضروم و سیواس قونغرملرنده تعین و تثبیت ایدیلن تشکیلات و مقاصد ملتیه رعایتکار اولدینی تقدیرده ، قوای ملیه اوکا مظاهر اوله جقدر .

(۲) یکی قاینه ، مجلس ملینک انعقادیه مراقبه فعلیه باشلا نیجه به قدر مقدرات ملت حقنده برکونا تعهدانه کیرمیه جکدر .

(۳) صلح قونفرانسنه تعین اولنه جق مرخصلر ، ملتنک بحق آمالنی مدرک و اعتمادنه مظهر اهل وقوف و اقتداردن انتخاب اولنه جقدر .

— بیاننامه ده ؛ بوصایدیغم اساسلرک ، یکی قاینه طرفندن قبول ایدلسی تکلیف ایدیه جکی تصریح ایدلدکن صوکره ، « بویابده بشقه جه مطالعهری و ارسه یارین زواله قدر سرعت اشعاری تمی ایدلدی .

§ ۳ تشرین اول ۳۳۵ کونی ، صدر اعظم علی رضا پاشایه یازدیغم تلغرافده ، « ملت ، شمدیه قدر رأس کارینه کچنلرک ، قانون اساسیه و آمال ملیه به منافی حرکتندن متأثر اولدی . بوندن دولای حقوق مشروعه سنی طامتی و مقدراتی اهل و آمین اللرده کورمک قرار قطعیسی ویردی . لازم کلن تشبثات عزیمکارانه به توسل ایتدی . تشکیلات منتظمیه تابع قوای ملیه ، اراده قطعیه ملتی ، تماماً اظهار و اثبات قدرتی احراز ایدلدی .

ملت ، پادشاهک امن و اعتمادی اولان ، ذات فضا متیناهیلرله رفقای کرامکزی ، مشکل وضعیتده براقق ایسته مز . بالعکس مظاهر اولمغه بوتون صمیمیتیه حاضر در . آنجق هیئت وکلا میاننده فرید پاشا ایله تشریک فعالیت ایلش نظارک موجودیتی ، هیئت جلیله لرینک ، نقطه نظر لرله ، آمال ملیه نیک درجه مطابقتی ، کمال خلوص ایله ، آکلامق مجبوریتنی حاصل ایلشدر . ملتجه ، امنیت تامه تحصیل ایتدکجه آیلش اولان خطوه صلاحک توقیفی و یارم تدبیرلرله اکتفا اولنمسی ، غیر جائز کورولمکده در . بناء علیه شو خصوصاتک ، سزجه قبول ایدیلوب ایدلمیه جکنی قطعی و صریح آکلامق ایسترز . « دینک و تعمیم مناسبتیه ذکر ایتدیکم اوج اساسی تعداد ایتدک . بعده ، « بونقاط اساسیه ده مطابقت حاصل اولدینی آکلاشیلدقن صوکره ، احوال غیر طبیعیه نیک ازاله سی مقصدیه ، بعض معروضات نالیه ده ده « بوانه جغمزی بیلدیردک . [وثیقه : ۱۲۸]

علی رضا پاشا ، بکون برای تحلیف ، سرایه کیده جکلرندن تلغرافزه ، یارین ، جواب ویریه جکی بیلدیرلدی .

§ بز ، بعض طورلردن ، علی رضا پاشا قاینه سنده ، برتردد ، بوقاینه یی تشکیل ایدن ذواتکده ، ققارنده بربولانیلقق کشف ایدرکی اولدق . اونک ایچون بعض تدبیرلر آلمنی موافق کوردک .

عینی کونده ، برتعمیم یازدق . بونده ، « حکومت ایله ملت آره سنده مطابقت انظارو آمال
حصولی ، تعمیم ، تبلیغ ایدیلنجیه قدر ، کافی السابق مخبرات رسمیه نك منقطع بر حالده بولندیرلمسی »
لزومنی بیلدیردك . [وثیقه : ۱۲۹]

بوندن بشقه ، هر طرفدن كن ، تكلیف ومطالعهلری مزج ایدرك ، عموم قول اردو
قوماندانلرینه وحرکات ملیه به مظاهر اولان والیلر ده ۳ تشرین اول کونی ، بعض محرم تبلیغاتده
بولندق . یکی قایینه ایله ، ایلک تماسمه هائ اولان بو وثائق ، عیناً ، انظار علیه کنزه وضع
ایتمی . بوندن صوکره کی - مخبرات ومناسباتك سهولته آ کلاشیله بیللمسی ایچون موافق کورپیورم .
مساعده بیورورمیسکنز ؟

شیفره

سیواس

۳ - ۱۰ - ۳۵

عموم قول اردو قوماندانلرینه وحرکات ملیه به مظاهر والی
ووالی وکیللرینه

بروجه آتی تلغرافك حربیه وداخلیه ناظرلرینه کشیده وانباسی رجا اولنور :

داخلیه ناظرینك حرکات اهاتسکارانه سنه آلت اوله رق اهالی بی بالفعل تسلیح ومقاتله به قیام
ایدن قونیه والیسی جمال و العزیز والیسی علی غالب وملاطیه متصرفی خلیل بکرك توقیقلریله
دیوان حربیه تودیعلری وطربزون والیسی غالب ، قسطنمونی سابق والیلری ابراهیم وعلی رضا
بککله آنقره والیسی محی الدین پاشانك استخدام اولتماسی وحقوق قانونیه ملیه به تجاوز ایتدک لرندن
وحرکات وآمال ملیه به مظاهر تارندن دولایی عزل ایدیلن سیواس والیسی رشید پاشانك مأموریت
اصلیه سنده ابقاسی ، بتلیس والی سابق مظهر مفید و وان والی سابق حیدر بکرك درحال
منحل ولایاته تعیین واستخداملری طلب اولنور .

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

شیفره

سیواس

۳ - ۱۰ - ۳۵

عموم والی وقول اردو قوماندانلریله مستقل متصرفلقلره

بروجه آتی مآله صدر اعظمه مراجعت بیورولمسی ونتیجه نك انباسی رجا اولنور :

« اهالی اسلامیہ بی تسلیم و یکدیکری علیہہ مقابلہ یہ سو قہ قیام ایلہین و اردوبی انحلال
ایندیرمک و بالنتیجہ وطنی مدافعہ سز براقق ایچون امر ویردکلرندن و اردونک اسرارینی ،
شیفرہ لری چالمق ایچون ترتیبات فعلیہ اتخادی صورتیلہ فاش ایدن و قانون اساسی احکامنجه
تعرضدن مصون اولان مخبرات خصوصیہ ملتہ مانع اولان نظار سابقہ دن علی کمال بک ، سلیمان
شفیق پاشا ، داخلہ ناطری عادل بک ملت مجلسنک کشادندہ ، دیوان عالی یہ نودیغ ابدلک
اوزرہ ہیچ برطرفہ فرارلربنہ میدان ویرلہ مسنی وتلغراف مدیر عمومیس رقیق خالد بک عینی
اسبادن دولابی درحال توقیفیلہ محکمہ عائدہ سنہ نودیغی قانونک مصونیت وفدستی نامنہ طلب ایدرزہ .»
آناطول وروم ایلی مدافعہ حقوق جمعی ہیئت نمثیلہ سی نامنہ

مصطفی کمال

§ بالطبع ، حربیہ نظارتنہ کچن جمال پاشا ، اردوبہ بر تبلیغ رسمی یاہ جقدی . ایشتنہ
اوکا ایلک جواب اولق اوزرہ قول اردولرہ شو تلغرافک ویرلمسنی نوصیہ ایتدک :

شبرہ

۳ ، ۲۰ ، ۱۲ ، ۱۵ ، ۱۳ نجی قول اردو قوماندانلقلربنہ

ق ۲۰ قوماندانی فؤاد پاشایہ (آیرنجہ)

قونیہ دہ رأفت بکہ »

حربیہ ناظری جمال پاشانک ایلک تبلیغنہ جواب اولق اوزرہ بروجه آتی تلغرافک محرم
اولہرق مشارالہہ کشیدہ وانباسی رجا اولنور :

« ذات دولترلرینک حرکات ملیہ مشروعه نک بدایتندنبری بویوک بر قناعت و ایمانلہ باشندہ
بولندیفکنز معلومزدرد . حربیہ نظارتی نشریفلری ممنونیتلہ قارشیلانمشدر . موفقیت دولترلربنہ
بوتون اردو وتکمیل قوای ملیہ مظاہر اولہ جقدرد . محضا تأمین موفقیتلری مقصدیلہ آتیدہ کی
خصوصاتک سرعت ممکنہ ایلہ تطبیقی رجا ایدرز .

آ) جواد پاشا ویاخود سابق برنجی اردو مفتشی فوزی پاشانی ارکان حربیہ عمومیہ ریاستنہ .
ب) غلطہ لی میر آلائی شوکت بکی ویاخود بوسف عزت پاشانی ، استانبولہ کی قول اردو
قوماندانی واستانبول محافظی ، یوسف عزت پاشا استانبول محافظی و غلطہ لی شوکت

بك ۲۵ نجی قول اردو قوماندانی صورتدہ اولہ بیلر .

ج (میر آلائی عصمت بک حریہ نظارتی مستشارلغہ

د (فرقہ قوماندانی قائم مقام کال بک پولیس مدیریت عمومیہ سنہ تعیینہ دلالت .

ه (اردو اوزرنده سوء تأثیر پامش اولان و حریہ نظارتی عاقل و قیمتسز بر حالہ دوچار ایدن واعادہ رتبہ لری مجلس ملیدن کچمکسزین اولان و فکر مخصوص سیاسی ایله استخدام ایدلکده بولنان متقاعدینک درحال اصللرینہ ارجاعیلہ مهم و حساس مقاملرک امنیتلی آللرہ تودیی لازمدر .

و (اوچنجی قول اردو قوماندان سابق میر آلائی رأفت بک ، بلا سبب استعفا یه مجبور ایدلدیکندن بو معاملہ نك تصحیحیلہ کنڈیسنک الیوم بولندی قونیه ده اون ایکنجی قول اردو قوماندانلغہ تعیینی و فؤاد پاشانک حقندہ کی معاملہ نك تصحیحیلہ یکر منجی قول اردو قوماندانلغہ ابقاسی .

ز (فؤاد پاشانک رینہ تعیین ایدیلن حمدی پاشا و اون ایکنجی قول اردویہ تعیین ایدیلن سعید پاشا درحال اصللرینہ ارجاع اولمیلدر .

ح (ایلک فرصتده مفتشلکرک احیاسیلہ شرقی آناطولوده کی قول اردولرک ، ۱۳ نجی قول اردوده داخل اولدینی حالده کاظم قره بکر پاشایه و غربی آناطولوده کی قول اردولرک استانبول وادرنده داخل اولدینی حالده ، علی فؤاد پاشایه تودیعی و شمڈیلک ایکی مفتشلکله اکتفا اولنسی مناسب مطالعه قلمشدر . »

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ یکی صدراعظم دن انتظار ایدلدیکمز جواب ، نہایت ورود ایتدی ، شودر :

صدارت

۳۳۵-۱۰-۴

ضایت مستعجلدر

سیواسده مدافعه حقوق جمعیتی هیأت مثله سنہ

ج : ۲ و ۳ تشرین اول ۳۳۵

ارضروم و سیواس قونفرہ لرنده تعیین و تثبیت ایدلدیکی ، تلغرافنامہ لرنده بیان بیوریلان

تشکیلات و مقاصدك نه دن عبارت اولدینی هیئت و کلاجه غیر معلوم اولدیغندن ایجاب کیفیت تدقیق ایدلك اوزره اول امرده مذکور قونغرملر مقررانك عاجلاً اشعاری متمنادر افندم .

صدراعظم

علی رضا

§ صدراعظم پاشا ورفقای کرامنك ، - ایچلرنده ، بر آرز صوکره کوریلجهکی وجهله، قوای ملیه نك مرخصی اوله رق هیئت وکلایه داخل اولدیغنی بیان ایدن جمال پاشا بوتمش اولسنه رغماً - حکومتی اشغال ایتدکری کونه قدر ، مقاصد ملیه نك نه دن عبارت اولدیغنی بیلمدکری سویلهملری جای استغراب کورولمکه سزا دکلیدر ؟ بوندن دهها زیاده جالب دقت نقطه ، مقاصد ملیه ره رعایت ایدوب اتمه مک خصوصنده قرار ویره بیلمک ایچون اول امرده قونغرملر مقرراتی طلب ایلریدر . حالبوکه بو قدر دغدغه یه و تطبیقاتی سلفنك سقوطنه بادی اولان قونغرملر مقرراتی بیلهمملرینه امکان تصور اولنه بیلر میدی ؟ مقصدلرینك زمان قازانق و بزه قارشى هیچ برعهده کیرمکسزین ، یکی وشیطنتکار تدبیرلرله ملتی اغفال ایدرک ، حصول بولش اولان تساند وارتباطی کوشه تمک اولدیغنه اصلاً شبهه ایتدم . فقط ، روپتور اوله جقمسه ، بنده ، اول امرده اونلرک بوتون مضمراتی ، ملت نظرنده تبارز ایتدیره جک بر طرز حرکتی ترجیح ایتدم . بناءً علیه ، صدراعظمک ورفقای کرامنك طلبنی اسعاف ایتدم . ۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی تلغرافله ، قونغره بیاننامه سنی عیناً و نظاًنامه نك ، یالکیز تشکیلاته متعلق نقاط اساسیه سنی ده خلاصه بیلدیردم . [وثیقه : ۱۳۰] مخبرات رسمیه یه هیچ بر طرفدن کیریشیلمه مسی حقهده تکرار عمومی تبلیغلر بایلدی . [وثیقه : ۱۳۱]

افندیلر ، عینی کونده سویله بر تلغراف آلدق :

صدارت

۲۵-۱۰-۴

ج : تحت ریاستمه تشکل ایدن هیئت جلیله وکلا ، ملتک آمالی وجهله ، وطن و مملکتک سعادت و سلامتی تأمین ایچون ، عزم قطعی ایله صرف مساعی ایتک خصوصنده ، تمامیه متحدالافکاردر . جامعه عثمانیه نك تأمین و استقلال مدینك محافظه سی و مقام معلاى خلافت وسلطنتک مصونیتی قانون اساسی احکامنجه بوتون ملتک قوت و اراده سنه استناداً تأمین اولنه جنی بی اشتباه بولندیغنی کبی متارکه تاریخنده کی حدود داخنده قالان بالجه اراضی وبلاد عثمانیه نك اساس متارکه اولان ویلسون پرنسپلرینه توفیقاً دوغریدن دوغری یه زیر اداره سلطنت سنیهده

ايقاسى و حدود داخلىده قالوب ا كثریت عظیمه اسلامیه ایله مسكون بولنان وحدت ملكیه نك انقسامنى منع ایله بوطوپراقلا اوزرنده كى حقوق تاريخیه و عرقیه و دینییه و جغرافیه مركز بو صورتله حق وعدله موافق برقرار اتخاذه نك تا مینی دخی حكومت حاضره جه مقصود قطعی و مجلس ملینك انعقادینه قدر مقدرات ملت حقنده بر كونا تعهد قطعی و رسمیه به كیریله می و صلح قونفرانسنه كوندریله جك مرخصلرك آمال ملیه نك مدرك و مظهر اعتماد ، ارباب رویت واقتداردن انتخاب اولنسی طبعییدر . ملكتمزده اصول مشروطیت ایجابجه حاكیمت ملیه جاری بولنسیله ، وظیفه سنی بحق مدرك اولان حكومت حاضره ، ملكك قرارینی استحصال ایتكسزین ، مقدرات ملكك حقنده قرار اتخاذه ایدمه جكی جهنله حكومت ، انتخاباتك بر آن اول اجراسی ایچون هر درلو تشبثات و توسلأته مراجعت و مجلس مبعوثانك تسریع انعقادى ضمننده لازم كلن تسهیلاتی ابفایه غیرت ایتكده اولوب آنحق حكومتك رهبر حرکاتی ، احكام قانونیه به تماماً رعایتله خلافی احوالك منع و ازاله سندن عبارت اولدیغندن و احوال غیر طبعیه و غیر قانونیه نك دوا می دولت عثمانیه نك مركزیله آناتولوی یكدیكرنندن تفریقیه منجر اوله رق بر چوق عواقب وخیمه نك تولید ایله العیاذ بالله تعالى پاتخك بقاسنی مهلكه به الفا و اقسام بمالكك اشغال آلتنه آلتنه انسانسی انتاج و بناء علیه وحدت ملكیه نك اخلاص ایدمه جكسندن حكومت حاضره ، طرفكزذن وضع ید اولنان دوائر رسمیه نك تخلیه سی و معاملات حكومه ايراث اولنان سكته نك رفی و ادنا خللدن بیله مصونیتی واجب اولان نفوذ حكومه رعایت اولنسی و اجانب ایله مناسبات سیاسیه به كیریشیلمه سی و مبعوثان انتخاباتنده اهالینك حریتنه قطعاً تجاوز اولنماسی خصوصلرنك طرفكزذن تعهد ایدلنسی طلب ایدیور .

حترم افندیلر؛ دقت بیورولورسه ، بوتلغرافده نه آدرس واردر ونه ده امضا . . . كچه ، صدارت مقامندن یازلدینی آكلاشیلیوردی . فقط دیگر برشی ده آكلاشیلیوردی ، كه بوسطلری یازان ذات و یاذوات ، بردغه ، هیئت تمثیلیه طائیف و اونكله امضا تحتنده رسمی مخابره و مداوله افكارده بولنق ایسته میوردی .

برده ؛ بزم ، قونفرمه لرده تثبیت ایتدیكمز مقرانی و كندیلرینه تكلیف ایلدیكمز اوچ نقطه نك نظردقه آلتنسی ، یكی قاینه نك صدراعظمی و وكلاسی طبعی بولیورلر . بومقررات و اساساتك تأمیننه ذاتاً غیرت ایتكده اولدقلرینی سویلدورلر .

آنحق ، حكومتك رهبر حرکاتی احكام قانونیه در ، وظیفه سی ، خلافی احوالك منع و ازاله سندن عبارتدر مقدمه سندن صوكره ، بزم احوال و حرکاتك ، غیر طبعی و غیر قانونی اولدیغنی ایما ایدرك ، بونك ، دوا می حالنده ، مركزله آناتولونك یكدیكرنندن تفریقیه منجر اوله جفنی و بوندن تولد ایدمه جك تهلكه لری تعداد ایدیور و نهایت ، بقله نك آغزندن چقارهرق ، طرفكزذن وضع ید اولنان دوائر رسمیه نك تخلیه سی و معاملات حكومه ايراث اولنان سكته نك رفی و نفوذ حكومه رعایت

اولنمی واجانب ایله مناسبات سیاسییه کیریشلمه می و مبعوثان اتخاباتنده اهلینک حربته قطعاً تجاوز اولنماسی خصوصلرینک طرفزدن تعهد ایدلمسنی طلب ایتک صورتیه، بزم موجودبتمزی و فعالیتتمزی برطرف ایتک مقصدنده اولدیغنی افاده ایتش بولونیور .

افندیلر ؛ بلکه اونونورم ، تفصیلاته کبریشمه دن اول سویله ملییم که طرفزدن اشغال اولنش دوائر رسمیه بوق ابدی . یالکیز سیواس ولایتی ، هیئت تمثیلیه بی مکتبلرک تعطیل بولنسی مناسبتیه لیسه ده مسافر ایتشدی . موضوع بحث ایدلک ایسته بلن دائرة رسمیه بواوله جقدی . یکی قایینه هر درلو اجرا آتته مقدمه اوزره هیئت تمثیلیه بی ، بورادن قوغه رقی نفوذ و حیثیتی انظار عمومیه ده فیرمق ایستیوردی .

§ افندیلر ؛ کیمدن کیمه یازلدیغنی صریح اولمیان بو تلغرافنامه اوزربته ، سیواس تلغراف مرکزیه ، استانبول تلغراف مرکزی آره سنده عیناً شو مخبره وقوع بولدی :

نوق العاده

درعلیه مرکز مدیرینه

صدارت مرکزندن یازیلان تلغرافنامه بالا و امضاسی اولمدینی ایچون آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سی طرفندن قبول ایدلمدی . تلغراف صورتی مرکز مزده موقوفدر . احباب ابدنلره معلومات و برلمی موجودر .

امضا

قونفره مرکزی

— بزه ، اوزربته صدراعظم پاشا حضرتلرینک جوابیدر ، سرلوحه سیمیه آمدجی بک ویردی وفوییه سی تلغرافخانه ده در . سز پاشا حضرتلرینه بویله و بریکز .

— هیئت تمثیلیه به خطاب دکادر و کیمدن اولدینی مجهولدر . بناء علیه مخاطب و امضا اولمدینی ایچون قبول ایتیورلر .

— احواله شمدی داغیلدی . مجلس وکلاده بو خصوصده برشی یازارلر سه طبعی کیفیت توضیح ایدر افندم .

بو جوابی افاده بی وردکری وقت داغیلدیلر . آرتق بزه برشی کلز . فقط صدر اعظم
پاشا اقامتگاهی اولان محلدن بلکه یازار . بزم بو مرکزک ایشی مجلس داغیلنجه ختام بولور ،
قبانیر عزیزم .

— سز دیدیکمزی آمدجی بکه سویله یک .

— آمدجی بکده کیتدی . یالکزم .

— تلفونله سویله ییکز .

— بزده شهر تلفونی یوق . مع مافیله سز تلغرافی اویله جه محافظه ایدیکزده صباحیلین رسماً
برشی یازدیره لم افندم .

— صدراعظم پاشایه تلفون ابدک .

— قارداشم صدراعظم پاشایه آ کلاته میز که . . .

باب عالی

۳۵-۱۰-۴

فوق العاده

سیواسده قونقره مرکزی مدیریتنه

أرن کوینده اقامت بیوران صدراعظم پاشا حضر تتری تلفوندن آراندینی وساعت یکریمی بری
یکرمی بش کچدیکی حالدله بولنه مدی . جریانی مخبره بالضروره یارین عرض ابدیله جکدر افندم .
باب عالی مدیری

مسین حسن

فوق العاده

درعلیه: ۳۵-۱۰-۴

قونقره مرکزی نه

ج : باب عالی مدیر بتندن دخی بیلدیرلیدیکی وجهله شمدی ساعت یکریمی بری یکریمی بش کچه یه قدر

تلفوندن آراندقلری حالدہ صدراعظم پاشا حضر تلرینک قوناقلرندن جواب آلنہمدی. بر آرزو کرہ
ینہ آرایہ جغم. جواب آلیرسہم در حال بیلدیریرم. آلہ مزسہم صباحی بکلمک ضروری اولہ جقدر افندم.

استانبول تلغراف مدیری

توفیقہ

§ افندیلر ؛ ایرتسی کونی ، یعنی ۵ تشرین اول ۳۳۵ تاریخچندہ ، امضاسز تلغرافک
صدراعظم طرفندن ، ہیئت تمثیلیہ ، خطاباً و جواباً یازلدینی سویلندی . بونی رسماً تثبیت ایدر ،
رسمی و امضالی بر اشعار اولہ مقلہ برابر ، بز بویلہ کوچوک بر نقطہ دم دہا فضلہ توقفی فائدہ لی
و جائز کورمندک . صدراعظم پاشایہ جواب یازمنی موافق بولدق . ۵ تشرین اولدہ یازدیغمز اوزون
جوابک ، اساس نقطہ لرینی خلاصہ ابدیم :

تکلیفلر منک تماماً تصویب و قبول ایدلمش اولدینی آکلاشیلدی ، دیدکدن صوکرہ ، طرفزدن
تعهد اولتمسی طلب ایدیلن نقاط حقندہ ایضاحات و یردک و دیدکک ، احوال غیر طبیعیہ و غیر
قانونیہ منک حامل و مسببی فرید پاشا قاپینہ سی ایدی . بو خصوص ، فرید پاشا قاپینہ سی طرفندن
ایقاع ایدلمش اولان غیر مشروع افعال و حرکات اسباب و مولداتنک رفعی ایچون طرفکزدن
تدابیر قطعہ اتخاذ اولدینی تقدیردہ ، کندیلکندن زائل اولور .

« جمعیت منک ، ہیئت وکلای حاضرہ تعہدات و مظاهر تہدہ بولنہ بیلیمسی ایچون اولہ ،
حکومتک تشکیلات ملیہ منی حسن قبول ایلدیکنی صریح و قطعی بر لسانلہ افادہ ایتسی لازمدر .
عکسی تقدیردہ ، امنیت و صمیمیت متقابلہ منک حصول بولدینی مشکوک قالہ حق و متباین حرکات
و تشبثاتک ظہوری ملحوظ بولنہ جقدر . »

علی رضا پاشانک ، امضاسز تلغرافندہ ؛ « مملکت مزدہ اصول مشروطیت ایجابچہ ، حاکمیت
ملیہ جاری بولندینی » نقطہ سنہدہ ، فی الحقیقہ اولیہ « ایسہدہ فسختدن اعتباراً مجلس مبعوثانک
درت آی ظرفندہ اجناعتی قانون اساسیم منک احکام صریحہ سنندن ایکن بو کونہ قدر انتخاباتک دفاتر
اساسیہ سی بیلہ تنظیم ایدلہ مشدر . بو حرکت ، فرید پاشا قاپینہ سنک آچیقندن آچینہ مشروطیتہ
برضربہ سنی و قانون اساسیہ تجاوز قطعیمسی تشکیل ایدر و قانون جزانک مادہ مخصوصہ سنہ
توفیقاً بر جنایت عد ایدیلہ رک مسیبلری حقندہ احکام قانونیہ منک تمامی تطبیقی ، حاکمیت ملیہ یی
قبول و احکام قانونیہ منک تطبیقی کندیمسی ایچون بروظیفہ قانونیہ عد ایدہ جک ہر حکومت
مشروعہ منک ، ایلک وظیفہ مقدسہ سیدر . » جوابندہ بولندق . اوندن صوکرہ ، شو تکلیفلری
سردہ باشلادق :

(۱) مملکتندہ سکون و آسایش اولدینی و آمال ملیہ منک تمامیلہ حقلی و مشروع اولدینی

رسمی بر بیاننامه ایله اعلان ایدرك ملتك وحدت عمومیه سینه حكومتك ده التحاق ایتدیكى اظهار ایدیكز .

(۲) حكومت ساقطه نك حرکات اهانتكارانه سینه آلت اولمش بولنان برطاقم رؤسای مأمورین واردر . اولنری محكمه عائده سینه تودیع ایدیكز . حرکات ملیه ممانعت ایدن بعض سابق والیلر حقنده خدمت دولته قوللانیلماملری ایچون معامله لازمه سنی یاپیکز . حرکات ملیه خادم اولدقلى ایچون عزل اولنانلری مأموریتلرینه اعاده ایدیكز .

(۳) اعاده رتبه لری مجلس ملینك تصدیقه اقتزان ایتمین ویکانه سبب استخداملری برطاقم ملاحظه سقیمه سیاسیه دن عبارت بولنان متقاعدینی درحال اسکی وضعیتلرینه ارجاع ایدیكز . مهم مقامات عسکریه یی اهل آلره تودیع ایله ییکز .

(۴) نظار سابقه دن علی کال وعادل بککله سلیمان شفیق پاشانك ، مجلس ملی کشادنده دیوان عالییه تودیع ایدلك اوزره ، هیج بر طرفه فرارلرینه میدان ویرلمه سنی ، پوسته وتلغراف مدیر عمومیسى رفیق خالد بکک درحال توقیفیه محكمه عائده سینه تودیعنی ، قانونك مصونیتی وحقوق ملیه نك قدسیتی نامنه طلب ایدرز .

(۵) حرکات ملیه اشتراك ایتش ویا حرکات ملیه یی ترویج ایلش اولانلر علیهنده باشلانیلمش اولان تعقیبات وتضییقاته نهایت وریكز .

(۶) مطبوعاتى اجنبی سانسورندن قورتاریكز .

§ ایشه أفندیلر ؛ خلاصه صایدیغم بونقطه لره عائد مطالعات وتکلیفانندن صوکره تلغرافى شو طرزده اكمال ایدلك : « معروضات وتکالیف مسروده یه ، ملتى تطمین ایدهك جواب صریح وموافق اعطا بیوریله جنی زمانه قدر ، تأمین مقاصد ملیه ایچون ، ملتجه اتخاذ ایدلش اولان تداییر فعلیه یه ، کماکان دوام ضرورتنده قالنه جفنى بالجمله ولایات ومستقل الویه ایله ملحقاتندن آلدیغمز قرارلر اوزرینه ، کمال قطعیتله ، عرض ایلرز .

امضا : آنادولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثلیه سى نامنه ، مصطفى کال « وثیقه : ۱۳۲]
§ افندیلر ؛ استابولله مخبره ، بتریتیمز ، درحال شو تبلیغ ایله مملکتی وضعیتدن خبردار ایتدم :

۳۵-۱۰-۵

تعمیم

شهرامانده ، مطبوعاته

صدراعظم پاشاحضرتلری ارضروم وسیواس قونغرهلرنده کی مقررات اساسیه ومقاصد تشکیلات

ملیه بی طبیعی بولمغه برابر مطالعه لرنده بعض ایضاحی محتاج ، جهات کورولدیکندن حکومتله ملتک حقیقی اوله رق تأمین ائتلافی مقصدیله وبالجمله مراکزک خلاصه مطالعاتنه استناداً اعطا اولنان جواب ودرمیان ایدیلن تکالیف بوجه آتی عیناً تعمیم وتبلیغ اولنور . ورود ایده جک جواب واکا نظر آ اتخاذ اولنه جق مقررات درحال تبلیغ اولنه جقدر .

آناطولی وروم ایلی مدافعه حقوق جمعی هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ علی رضا پاشا قاپینه سنک موقع اقتداره کچدیکنک بشنچی کونه کلدک . حالا آ کلاشه میورز . مملکتک ، استانبول ایله اولان مخبرات ومناسبات رسمیه سی حالا روتور حالنده ، دوام ایدیور . صدراعظم پاشا حضرتلری ، تکلیفاتزه جواب ورمیور وهیچ بروقت ویرمه مش اولدیغنی کوره جکسکز . هیئت وکلادن ، هیچ کیمسه ، بزه مخاطب اولقی ایسته میور .

بوکون ، یعنی ۶ تشرین اول ۳۳۵ کونی ، یونس نادى بك آرقداشمز ، حربیه ناظری اولان ، جمال پاشای دعوتی اوزرینه مقامنده زیارته کیتمش . جمال پاشا ، یونس نادى بکه وضعیت حقنده ، بالخاصه حکومتله هیئت تمثیلیه آره سسنده ، هنوز ائتلاف ایدیه مدیکندن بحث ایتمش و آ کلاشیلدیغنه کوره ، بزی حقسنز کوسترمش وکندیلرینک هرشیئی قبول و تطبیقه آماده بولندقلربنی آ کلاتمش وهرحاله اختلاف چیقاران وبونده اصرار ایدن طرفک ، هیئت تمثیلیه اولدیغنی سوبله مش ؛ احتمال ، که یونس نادى بک بزمه شخصی معارفه سنه بناء ، تألیف یینه توسطنی تکلیف ایتمش اوله جق .

یونس نادى بك ، بوتوسط تکلیفی مع المعنویه قبول ایتمش ؛ یالکزی یونس نادى بکک ، جمال پاشانک ویردیکی معلوماتی اساس وحقیقت تلقی ایتدیکی ووضعی اوکا کوره مطالعه ایلدیکی شمدی بحث ایده جکم تلغرافنامه سی مفادندن آ کلاشیلیمقده ایدی .

یونس نادى بکله ، تلغراف باشنده وقوع بولش اولان بوخاربره مز ، یکی قاپینه ایله بزی ظاهراً اولسون ائتلافه سائق اولق نقطه نظرندن مهمدر . بوسبیلله مساعده بیورورسه کز ، برآزایضاح ایده جکم .

حربیه ناظری جمال پاشانک بنی تلغراف باشنه دعوت ایتدیکنی خبر ویردیلر . ذاتاً دائره مزده بولنان ما کنه باشنه کیتدم .

استانبول - حربیه تلغرافخانه سی ؛ یونس نادى بك ذات دولتکزه کوروشمک ایستیور افندم . دنیلدکن صوکره ، حربیه تلغرافخانه سنده ما کنه باشنده حاضرماً دیندی . حاضر اولان کیمدر ؟ دیدم .

تلغرافچی — یونس نادى بك وياننده ناظر پاشانك ياورى جواد رفت بك واردر افندم .
ناظر پاشايي ايستدیلر می ، یوقسه .. ایضاحنده بولندی .
— کندیلر بله شمدی کوروشورز . یالکیز ، بی ، تلغرافه دعوت ایتدکلی زمان ناظر
پاشا ایستور دیمشاردی . دعوت ایدن ناظر پاشامیدر . یوقسه ، ذات عالییرمی ؟
یونس نادى بك — ناظر پاشانك مساعده سیله ویاورى واسطه سیله حربیه مرکزندن ، ذات
دولتیرنی آرادق بوندن غلطدر افندم . دیدی .

بن — تشکر ایدرم . بیوروك ! دیدم .
بونك اوزرینه یونس نادى بك سوزلری آلفغه باشلاندى . یونس نادى بك مطالعانه شو
مقدمه یی یادی : « اراده ملیه نك ، حاکمیت ملتى انفاذ ایتمی نتیجه مشكوره سی اوله رق میدانه
كان قلب اوزرینه ، بوراده تشكیل ایدن حكومتله تشكیلات ملیه آره سنده آهنگ اتحاد حصولنك
كجيكیمیه جكنه حكم ایتش ایدم . تحقیقاتم نتیجه سنده هنوز ، برایكى نقطه ده اختلاف بولندیغنی
آكلادم . بو آهنگك تأخر حصولی ، داخلا و خارجاً اینی اولیه جنى جهته ، بعض معروضاتده
بولنغنی وظیفه عد ایتدم . »

اوندن صوكره ، شیمدی خلاصه ایده جكم نقطه لره عائد معلومات وملاحظه لیرنی ، برنجی
مسئله اوله رق ذکر ایتدیلر .

۱) فرید پاشا قایینه سنده بولنش اولان بعض ذواتك بوقایینه یه اشتراك لردن دولایى سوء
نظرله کورولمیرینه محل اولدیغنی و عبوق پاشانك فرید پاشا قایینه سنك اسقاطنده رول اوینادیغنی ،
۲) رضا پاشا حكومتك ، انتقال دوره سی حكومتی اولدیغنی ، حیاتك انتخابات تشریعیه
نتیجه سنه قدر دوام ایده سیله جكنی ،

۳) حكومت حاضره أمل ومطالب ملیه نك كافه سنی حسن تلقی ایتك وحسن انتاجنه ده سنی
ایله مك خصوصنده اك اوافق شبهه یه محل ویرمه مكده اولدیغنی بیان و

۴) خصوصیه ، جمال و عبوق پاشالر كی ذواتك ، حكومتده تشكیلات ملیه نك برمرخصی
وكافلی كی تلقی اولمیرنده ترده محل یوقدر . حكمنی اعطا ایتدیلر .

ایكنجی مسئله اوله رقده ؛ یونس نادى بك ، اشخاصه تعلق ایدن قسمه تماس ایتدیلر ؛
بونده تماماً بزمه هم حس اولقله برابر « بر آز اعتدال توصیه سینه جسارت ایده جكم » دیدی
ونقطه نظرنی ؛ موقفیت ملیه نك حصوله کتیردیكى تأثیرات حسنه نك بعضارنجه انتقا مجولقله تفسیر
اولنهرق ، شائبه دار اولمقدن مصون بولندیراسی مهم اولدیغنی مطالعه سیله توضیح ایتدی .

یونس نادى بك ، « هیئت حاضره حكومتك ارکانیه وقوعبولان تماسلرمدن تشكیلات ملیه
مطالبنك تمامی اجرا وانفاذینه عزم ایتش اولدیغنی مستببان اولیور » دیدکن صوكره ، شو
معلوماتی ویردی :

«حربه ناظری جمال پاشا ، بوکون نشر ایدیه جک بیاننامه ده بوجهتک ذاتاً کافی درجه ده مصرح اولدیغنی و آنحق بیاننامه ، لسان رسمی حکومتله یازلدیغنه کوره هر طرف نظر دفته آلتنه رق درج ایدلش ، صوری برقاج کله یه عطف اهمیت اولنماسی لازم کلدیکنی بیان ایلدی .» یونس نادى بك ، صدر جدیدک وحکومتک - هر درلو سوء تفهیمی ازاله ایچون - تشکیلات ملیه ارکانک ارايه ایده جکی بر هیئتله دوعرییدن دوعرویه تماس ایتملی خصوصنده کی آرزوی صمیمیسی بیلدیردکن صوکره ، بوتون مطالعاتی شو جمله ایله خلاصه ایلدی : «حالا بنده کزک الک زیاده لازم عدایتدیکم جهت بحرانک غیر منحل ومشوش بر وضعیتده تمادی ایتمه مسندن عبارتدر .» [وثیقه : ۱۳۳]

یونس نادى بك ، مطالعه مه انتظار ایلدیکنی سوبله دیکی ایچون ، بنده ، شو جوابی ویردم :

سبواس
۳۵-۱۰-۶

یونس نادى بك افندی به

هیئت تمثیلیه جه صدراعظم پاشا حضرتلرینه وقوعبولان تکلیفات اساسیه وتالیه ومشارالیهک هیئتمزه ویردیکی جواب ، بالخاصه بوجوابک صوکره فقره لری منظور عالیکز اولدیمی ؟ بیانات ومطالعات علیه لرندن بو یازیلری کورمه مش اولدیغکزه وتکلیف لر مزک ماهیت وصمیمیتی تماماً آکلاشیلمه مش اولانلر طرفندن ذات عالیکز حکایه ایدلش اولدیغنه حکم ایدیورز. بوسبیله ، اساس حقنده بوراده مداوله افکاری مشکل کوریورز. یالکز شخصی اولان مطالعه علیه لرنده بعض نقطه لری تنویر مقصدیله ، بوجه آتی صره ایله اعطای ایضاحات اولنور :

یکی قاینه ایله تشکیلات ملیه مز آره سنده آهنگ اتحاد حصولک کجیکمیه جکینه ، بزده ، حکم ویرمکده ایدک. بونک ، تأخیری سببی بزده دکل، یکی قاینه نک درت کوندبری کوسترمکده اولدیغنی طور متردد ده آرامق لازمدر. یکی قاینه ایله آرا مزده اختلاف اولدیغنی دخی، یکی قاینه بزده بیلدیرمه مشدر . یکی قاینه ده ابقا ایدیلن اسکی ناظر لریک ناموسلری حقنده شبه اتمه مکله برابر ، اسکی قاینه نک حرکات جنایتکارانه سنه بیلهرک ویاسیلمیه رک اشتراک ایلش اولدق لری نظر دفته طوتیلاجق مهم بر نقطه در. (عبوق پاشانک) قاینه نک اسقاطنده یامش اولدیغنی رول مجهولیزدر . بزده نتیجه یی تأمین ایدن قونی پک ایی بیلیرز . بزم مقصدمز ، بو حکومتی تصور بیورلدیغنی کی ، انتقال دوره سی حکومتی کی تلقی ایتک دکلدر . بالعکس مقدرات ملتی تقریر ایده جک وصلحی یاهه جق

الك مهم برهیت اوله بیلیمسی ثنی ایدرز . منافع اساسیه ملیه مزده اغیارك بزجه هیچ اهمیتی
 یوقدر . بز ، خط حرکتیزی اغیارك دیدی قودیسنه اوبدورمق ضعفی مردود کورنلرده نز .
 داخلی وخارجی وضعیته بوتون وضوحیله واقفز . آتدیغمز خطوه تصادفی دکل ، عمیق دوشونجه لره
 ومتین اساسلره وعموم ملتک تشکیلات منتظمه یه تابع قوه حقیقیه سنه وعزم اراده سنه مستنددر .
 ملت ، حاکمیتی بوتون مناسیله بوتون جهانیه طایتدیرمغه قرار قطعی ویرمشددر . بونک ایچوند
 هریرده ، هر درلو تداییر آلمشددر . حکومت حاضره نك آمال ومطالب ملیه یی حسن تلقی وانساجه
 سعی ایلمسی طلب ایدرز . چونکه بشقه درلو اجرای حکومت ایده مز . (عبوق پاشا) یی
 بیلیمورز . فقط (جمال پاشا) دن تشکیلات ملیه مزك مرخصی اولمقدن بشقه برشیته انتظار
 ایتمه یز . [افندیلر ؛ شونی ایضاح ایتملیم ، که جمال پاشا بزم مرخصمز دکلدی وبویله بروضعت
 ووظیفه نك کندیسنه ویرلمسه معلومکز اولان طرز حرکتندن دولایی جهت مناسبتده یوقدی .
 آنجق یونس نادى بکک تلغرافنده جمال پاشانك مرخص کی تلقیسنده ترده محل یوقدر دنیلمش
 اولمستندن ، جمال پاشانك بونی آرزو ایستدیکنه ذاهب وامر واقع حالنده توجیه اولنمشدر .]
 وناظر اولور اولماز . کندیلرینك هر کسندن اول بلا واسطه بزمه تماسه کلوب وضعیت حقیقیه یی
 آکلایه جغنی واوکا کوره حکومتله تشکیلات ملیه نك نقطه نظرلرینی توحیده توسل ایده جکنی
 امید ایدیوردق . حالبوکه هنوز بویله برتماسدن محتب اولدینی کورولور . بزم یکی قایینه به
 قارشى وقوع بولان تکالیف ومطالبیز ، شخصی وعندی اولیوب بالجمله ولایات والویه مستقله
 ایله ملحقانك وبش قولاردوقوماندانك وتکمیل تشکیلات ملیه به صادق رؤسای مأمورینك هیئت
 تمثیلیه مزه بیلدیردکاری تکلیفلرک ، هیئت تمثیلیه مزجه حکومتی ممکن اولدینی قدر مشکل وضعیته
 صوقمه جتی نظر دفته آلنه رق استخراج ایدلمش خلاصه الحلاصه سیدر . وبوتکالیف
 ومطالبده تصور وتصویر بیوردینگز محاذیر یوقدر . حکومت ، هیئت تمثیلیه مزله ، صمیمی
 وجدی مناسبت ومداوله افکارده بولندینی تقدیرده ، وقوع بولمش اولان مطالب وتکلیفاتک
 حکومتجه قابل تطبیق اوله یله جک شکل وزماتی تقریر ایتمکده هیچ برحائل یوقدر . یالکز
 صدر اعظم پاشانك ، هیئت تمثیلیه مزه ۴ تشرین اولده وقوع بولان جوابی تلغرافنده کی صوک
 فقره لر جالب نظر دقتدر . اکر تشکیلات مشروعه ملیه مز وبونک رأس اداره سنده بولنانلر ،
 غیر مشروع وغیر قانونی طانمق ذهنیتی ادامه اولنه جق ایسه ، هیچ برامکان ائتلاف بولنه میه جغه
 شبه یوقدر . بوکون نشر ایدیله جکنی بیلدیردیککز بیاننامه ده ، تشکیلات وحركات ملیه مز حقنده ،
 هر نه سبب وصورتله اولورسه اولسون ، منقدانه برلسان قولالیندینی تقدیرده وبوصورت ،
 صوری برقاچ کله یه منحصر قالسه بیله ، طرفزدن ، در حال هر درلو ائتلاف امکانی منسلب اولمش
 تلقی ایدیله جکدر وذاتاً حکومت مرکزیه ، هیئت تمثیلیه ایله تماماً آکلاشمدقجه ، بیاننامه سی
 هیچ برطرفدن آلتیه جقدر . بلکه استانبوله منحصر قاله یلیر .

هیئت تمثیلیه مز ، بالجمله ولایات والویه مستقله نامه محالرنده ملتک آرای عمومیه سیله انتخاب

اولئش مثللردن متشكل وارضروم وسيواسده اجتماع ایدن هيئت غموميه لر طرفدن تفريق واتخاب اولئش بر هيئت مشروعه مايه در قابليت وقدرت تمثليه سي ده آثار فعليه سي له ميدانده در . مجلس مبعوثان اجتماع ايله بالفعل مراقبه باشلايچي كونه قدر ، هيئت تمثليه نك مقدرات ملت ومملكته علاقه دار بولئسي ضروريدر . حكومتك ، هيئتمزله تماس ومناسبت صميمه سي بالطبع كئدى موقع وقوتى تقويه ايده جكدردر . آيرى آيرى استفادتمزله يورونديكى تقديرده منافع مملكت ومملت ايچون جالب محاذير اوله جنى طيعيدردر .

بز ، بكونكى قابينه ده ، بالخاصه وجودلى مملكت ومملت ايچون نافع اوله جغه قانع بولنديغمز بعض ذواتك ، سابقا اولديني كى برر برر قابينه دن چيقارلسى طرزنده كى صوك اصول قابينه مانورالرينه معروض قالدقلى كى كورمك ايسته ميز . [افنديلر؛ بودديكمزك وقوعى كوره جكسكنز] سيواسده منعقد بولنان هيئت تمثليه ، حكومتله بالذات دوزغريدن دوزغري يه ، اكصميمى تماسده بولئنه حاضر ومهيادر . بووظيفه يى ، بشقه لرينه توديع ائتمك صلاحيتنه مالك دككدر . حكومتله ائتلاف تام حاصل اولديني تقديرده ، تماسك تسهيل وتامينى ايچون بشقه چاردرلر دخی دوشوبوله بيلير . خلاصه ، مشوش وضعيتك عاجلا برطرف ايدلسى ؛ اول امرده حكومتك كئديسنه عرض وتكليف ايتديكمز طرزده بريانامه سنك ، صورى كله لرله دكل ، صميمى بر لسان ايله نشرينه وتكليف سائر نك حسن تلقى ايديلوب انفاذ ايديله جكنه دائر صدارتك معروضاتمزه دوزغريدن دوزغري يه جواب اعطا ايتميه ، ممكن اوله جئدر . بوقسه ، حالارفيق خالد بك طرفدن تلغرافلر مز وبیاننامه لر مز قونطورول ، سرقت وتوقيف ايديلير كن ، حكومتك صميميتندن بحث اولئسي ، بز بپك غريب كليور .

حكومت ، بومتدرد وضعيتنده برقچاچ كون دها دوام ايدمك اولورسه ، ملت نظرنده هنوز تعين ايدمه ين امنيت واعتمادى بوسبوتون سابه سببيت ويره جكدردر . هر طرفدن آلدیغمز تلغرافنامه لرده ، حكومت جديد نك شايان امنيت اولوب اولمديغنه دائر سؤاللر صورولمقده در . عرض احترام ايدرم قارداشم .

مصطفی كمال

§ افنديلر؛ يونس نادى بك، وريدكم معلومات وايضا حاتدن حقيقى وضعيتى آكلادى . بزمله مخبرمه دوامه لزوم كورمدى . بالعكس يكي حكومتى وخاصة جمال پاشاي ارشاده چالشمش . . . فى الحقيقه ، ايضاح ايدمك وجهله ، ظاهراً اولسون ، بر ائتلاف وضعيت ومنظره سي تأسس ايتدى . § افنديلر؛ ۶ تشرين اول ۱۳۳۵ كوني ده كچدى . بز ، موجودتدايرك اهميت ودقتله اداممى لزومنى تعمیماً امر ايتدك . [وثيقه : ۱۳۴]

§ افندیلر ؛ یولس نادى بکله ، مخبره مزك فرداسنده ، نهایت ، صدراعظمدن جواب دگل ، فقط جمال باشند شوتلغرافنامه یی آلدق :

حریه دن

۷ - ۱۰ - ۳۵

ساعت : ۱۲,۷ صوکره

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

شیمدی به قدر اولان مخبراتك خلاصه سی :

۱ — قاینه ، سرکله متحدالافکار و اراده ملیه نك حاکمیتی ، قبول ایدر . آنجق برانتمقام قاینه سی اولمقدن تحاشی ایدر . قباحتلیرك تجزیه سنی شکل قانونیده اجرا ایتکی دخی موافق کوریور .

۲ — ضرره اوغرامش والیرك مغدوربتلرینی رفع وتضمین ، اهل اولانرك انتخاب ، بالخاصه تعیین واردونك شرف وانتظامی اعاده ایتکی تماماً درعهده ایدر .

۳ — دولتك خارجه قارشى شرف وحیثیتی اعاده ایچون اراده ملیه به وهیئت تمثلیه به استناد ایده جکدر .

۴ — هیئت تمثلیه نك مرخصی صفتیه وبوتون صمیمی وحرمتکار بر حس ایله عرض ایدیورم ، که هیئت تمثلیه نك هم خارج وداخله قارشى حاکم معناسی ویرمکسزین قاینه به مظاهر حالنده ، قالمسنى ایستربو بوبوك قوتك فائده سنی تقدیر ایدر . اول امرده ، تلغرافلرك متقابلاً وسربست کشیده سنی وابقاء ومجدداً تعیین اولنه حق والی وقوماندانلرك همان حرکت ایده یلمسنى ، بالخاصه قبول ایدیلن یکی انتخاب مبعوثان قانونك توزیع واعلان ایدیله یلمسنى بك فائده لی کورور .

۵ — اراده ملیه به مغایر حرکاتدن توقی اولنه جغنی تعهد ایدر ایسه م ، تفرعاتنك شکل وزمانی قایلر ، که بك قولای اوله جغه اعتماد واردر . استخلاص وطنه معطوف غایه نك حصوله ، آل برانکیله همان چالیشه یلمك ایچون ، تفرعات اوزرنده اصرار اولنماسنى ، معاونت دولترلرینی بکبر (امهسنی) بك رجا ایلر وبوتون رفقای کرامه ده عرض حرمت ایلم .

حریه ناظری

جمال

§ بوتلغرافه در عقب ، مثبت وصیمی اولان شو جوابمزی وردك :

شیفره

سیواس

۳۵-۱۰-۷

حریه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

ج : بیانات دولترلرینه ماده ماده ، صره ایله ، بوجه آتی عرض جواب اولتور :

۱ — قاینه نك بزمه مشتركاً و متحدآء اراده ملیه نك حاكیمیتی اساسنی قبول بیورمسنه ، ملت نامنه ، عرض تشكر ایلرز . قاینه نك و هیئت تمثیلیه و بوتون تشکیلات ملیه مزك انتقاجوئقله شائبه دار اولسی ، بزجه دخی ، فوق العاده شایان توقی و تحاشیدر . بونقطه ده و قباختیلیرك شکل قانونیده تجزیه لری لزومنده دخی ، قاینه ایله ، تماماً هم فکرز .

۲ — ایکنجی ماده محتویانندن دولاییده ، خاصه تشكر ایدرز . وقوعبولش اولان معروضاتده ، بونقطه نك تصریحنه کورولان لزوم شو ایدی :

آمال و حرکات ملیه به مخالفتلرندن دولاییده ، ملت طرفندن تجربدا ایدیلن بعض والی و قوماندانلر ، شکله رعایت ملاحظه سیله ، ولو موقه اولسون ، مأموریتلرینه اعاده ایدلنکری تقدیرده ، محللرنجه قبوللرینه امکان کوریلده دیکندن نفوذ حکومت قارشی رعایتسزلك وقوع بوله بیلیر اندیشه سی ایدی .

۳ — اوچنجی ماده ، بالخاصه موجب شکراندر . انشاءالله متحدآء و متفقآء وطن و ملت مزك سعادت و سلامتی تأمین میسر اولور .

۴ — کمال صمیمیت و بویوک تأمیناته عرض ایدرز ، که قاینه ابراز بیوردینی جدیت و صمیمیتنه مقابل هیئت تمثیلیه ؛ نه داخله و نه خارجه قارشی ، هیچ بر وقت حاکم وضعیتی آلمیه حق ، بالعکس متحدآء قبول بیوریلان نقاط نظر دائره سنده ، حکومتك نفوذ و قوتی تحکیم و تقویه بی وطن و ملتك سلامتی ایچون ، وظیفه عد ایده جکدر . بوخصوصده قطعاً شبه و تردید بیورولماسنی عرض ورجا ایدرز . بالخاصه ذات دولترلرینك ، نظامنامه مزك سکرنجی ماده سی موجبنه ، دوغروندن دوغروه هیئت تمثیلیه من اعضاسی صفیله ، قاینه ده مرخص بوتلغری ، طرفینك اجرا آت و مقرر اتنده تأمین مطابقتی کافل اوله جنی جهتله باعث ممنونیتدر .

آرتق ، قاینه ایله تشکیلات ملیه من آره سنده ، هر نقطه ده مطابقت و ائتلاف انظار حاصل

اولدینی تحققی ایلدیکنه نظرآ، بالطبع، مخبرات خصوصنده وضع اولنان تقییداتک رفع ایدبله جکی طبعیدر. آنجق هیئت تمثیلیه، بوتون آناتولو وروم ایلیده کی تشکیلات مراکزیه محافظه ارتباط مجبوریننده اولدیغندن، سرویس طرزنده وقوعبولنده اولان مخبرات تلغرافیه مزک کماکان دوامنه مساعده بیورولسنی خاصه استرحام ایدرز. بوراده شونی ده عرض ایدلم، که حکومت اوامرنی تبلیغه باشلادینی دقیقه ده هیچ بر طرفده برکونا حائله تصادف ایتمک وبوصورتله ذره قدر نفوذی کسر ایدلمه مک لازمه دن بولمغله بوخصوصک تأمین ایچون هیئت تمثیلیه طرفندن ایجاب ایدنله لزومی کبی تبلیغانده بولونیله بیلیمک مقصدیه قرق سکنر ساعت قدر زمان برافیلسنی رجا ایدرز. هیئت تمثیلیه طرفندن یایله جق تبلیغاتنه اساس اولق، ملته امنیت بخش ایتمک اوزره نشری رجا ایلدیکمز قاینه بیاننامه سنک محرم اوله رق قبل النشر برصورتک هیئتمزه لطف بیورولسنی خاصه استرحام ایدرز. چونکه بویاننامه ده، برکله، ملتجه سوء تفهیماتک ادامه سنی موجب اوله بیله جکنی وهیئت تمثیلیه یی ده ملته قارشى پک مشکل روضعتیده راقه بیله جکنی کمال صمیمیتله عرض ایلرز.

هیئت تمثیلیه طرفندن ذات شاهانه یه تقدیم اولنه جق برعریضه شکرانیه ایله ملته یایله جق تبلیغات صورتی قبل الاجرا ذات دولترینه شمعدی عرض ایدله جکز وبونلرک محتویاتنه دائر قاینه نک وقوع بوله جق مطالعانی، حرمتله نظر دقه آلنه جقدر.

یکی انتخاب مبعوثان قانونی حقنده کی مطالعه مزى بعده عرض ایتمک اوزره، قانون مذکورک نه نقطه نظر دن یایلمش اولدینى لطفاً اشعار بیورمکزی رجا ایدرز.

۵ — اساسانده ائتلاف تام حاصل اولدقن صوکره ذات دولترینه رفقای کرامکزک صمیمیتلرینه شبهه ایدله میه جکندن تفرعات حقنده کنیدلکندن مطابقت افکارک حصول پذیر اوله جنی طبعیدر. عاجزلری وبوتون رفقای مساعیمک اک بیوک حرمت وصمیمیتلر مزله ذات دولتکزک وداخل بولندیکنز قاینه نک مظهر موفقیات اولسنه وبوسایه ده استخلاص وطنه معطوف غایه نک بر آن اولنجلی ایتمسنه بوتون موجودیت مزله چالیشه جقمزه امنیت بیورمکزی عرض وبوراده حاضر اولان بالمله رفقامک سلام وحرمتلرینی تقدیم ایدرم.

مصطفی کمال

§ جمال باشا، بو تلغرافزه اوکیجه جواب ویردی. بونده «بیاننامه نک تسریع نشرینه ضرورت حاصل اولدینى فقط نقاط لازمه یه دقت اولدینى بیلدیر یوردی.» [وثیقه: ۱۳۵] بزده عینی کیجه ده، نزاکت ایجابی اولق اوزره، جواب وردک. [وثیقه: ۱۳۶] فقط، آفندیلر؛ حکومت بیاننامه سنی قبل النشر بزده کوستریمک ایسته مدیکی آکلاشینجه، بزده ملته اولان بیاننامه مزى، بلا استشاره نشر ایتمک وپادشاه اولان تلغرافی ده عینی صورتله چکدک.

افندیلر ؛ ۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی اولان بیاننامه من ؛ ملتی ، تعقیب اولنان یولده
 اصابت و موفقیت اولدینی و محافظه و حدتله ، بوکونه قدر اولدینی کی ، دوام ایدلمسی خصوصنده ،
 بالوسیه تنویر و ارشاده و قوه معنویه یی تقویه به مدار اولق متصدلرینی احتوا ایتمکده
 ایدی . [وثیقه : ۱۳۷]

پادشاهه یازیلان تلغرافده ملت نامنه تشکری تضمن ایدیوردی . [وثیقه : ۱۳۸]
 و [وثیقه : ۱۳۹]

§ افندیلر ؛ استطراد قبلیدن کوچوک بر معلومات عرض ایده جکم . هیتتمز ، بوتون
 مملکته ، مشترک آرزوی ملی ایجابی ، تطبیق ایتدبرمکه چالیشدینی صرهده ، تحت اشغاله
 بولنان ازمیرهده ، دوغریدن دوغری به تبلیغاتده بولونیوردی . علی رضایاشا قابینه سیله آکلاشمقده
 اولدیغمز ۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده ، ازمیرهده شوتلغرافی وریوردق :

سیواس

۷ تشرین اول ۳۵

مستعجلدر

ازمیر ولایت علیه سنه

شمیدی به قدر ، واقع اولان تبلیغات و اشعاراتمک واصل اولوب ایجاباتک یایلمقده اولوب
 اولدیغنتک ، واصل اولماش ایسه اسباب مانعک سرعت اشعاری موجودر .

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تشلیه سی نامه

مصطفی کمال

ازمیرک و ازمیر والیسنک نه حال و شرائط داخلنده بولندینی ، شبهه سز ، معلومز ایدی .
 تبلیغاتمزی آلوب آله میه جنی مشکوک اولمقله برابر ، تطبیق ایده میه جکی طبعی ایدی . فقط ، بز ،
 بوتون مملکت مقدراتیله مشغول و اشغال طانیایان بر قوت مرکزی اولدینی دشمنلرمزده
 بیلدیرمکده فائده کوریوردق .

فندیلر ؛ ایچنده بولندیغمز کونلره عائد ، مسائل ووقایعه تماس ایتشکن ،
 بوراده کوچک بر نقطه یی دها ، ایضاح ایتهمه مساعده کزی رجا
 ایده جکم .

۸ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی اولوب کاظم قره بکر باشادن کان
 یرتلغرافده ، شویله بر مطالعه بسط و بیان اولونیوردی :

« هیئت تمثیلہ دن ذات سامیلریلہ ، رؤف بک افندیکن بوقبالده اولان ذوات مؤثره عالیہنک ، مبعوث اولدقدن صوکرده ، بر وجهله حکومتہ قاریشمیهرق دائما مجلس ملیده کی غروپک باشنده نافذ وقابینهنک شکل ترکیبی ورجالنک قیمت وهوتی نه اولورسه اولسون ، دائما مجلس ملی ایچنده ناند و مراقب بولنئی ، اک مهم بر حادثه موفقیت والزم التطبيق برقرار عد ایلرم . »

« براملك و برغروپك اك يوكسك والک مقتدر طائمش رجالی ، کندی دائره سندن چیقوبده حکومت ایشنه قاریشنجه ، مجلس ملی دائما ضعیف قالمش ومتعدد جریانلر قارشیسینده یاسوروکلامش ویاخود پارچه لانتشدر . »

« وطن و ملتك فلاح تامی شدتله موضوع بحث اولان بودورده ، اشبو معروضاتم اطرافنده ، قطعی بر قرار ایله مجهز بولونمه مزی کمال حرمتله استرحام ایلرم . »

افندیلر ؛ فی الحقیقه ، ار ضرور مده بولندیغم زمانلرده ، کاظم قره بکریاشا ، وجاهاده بومطالعه یه مائل مطالعلر سرد ایلشدی . بنمده ، درمیان ایتدیکم مطالعات شو مألده ایدی : « هر شیدن اول ، مملکتده ، ملتك موجودیت واراده سنی تبارز ایتدیرمک وبونی صارصیلماز بر طرزده ، مجلس ملیده تمثیل ایتمک لازمدر . بوده ، مملکتده ملی بر مفکوره اطرافنده ، قوتلی بر تشکیلات یابقی و بوتشکیلانه مستند ، مجلسده بر غروپ بولندیرمقله ممکندر . اک ذی نفوذ ذواتک غایه سی ؛ بو اولمیدر . حالبوکه ، شمدی به قدر کورولدیکنه نظراً ، اصل اولان بوجهته اهمیت ویرلمکسزین ، آرز ، چوق کنندنه لیاقت کورنلر ، همان حکومته کچمک هوسنه ، حرصه قایلیدرلر . بو کی انسانلرک تشکیل ایتدیکی حکومتلرک مسندلری ، ملی تشکیلاته مربوط ، مجلسده قوی بر غروپ اولامانجه ، یالکز سلطنت وخلافت مقامی قالیور . بویوزدن ، ملی مجلسلر ، شرف وقدرت ملیه یی تمثیل ایدهمیور ، آرزوی ملی نجلی ایدهمیور وایجاباتی تطبیق اولنهمیور . بناءً علیه ، بزم ایچون ایلک والک اساسلی برنسیپ ؛ اولاً ، مملکتده تشکیلات ملیه یی وجوده کتیرمک ، صوکرده ، بوتشکیلاتدن قوت آلان برغروپک باشنده ، مجلسده جالیشمق اولمیدر . حکومت تشکیلنه ویا تشکل ایدمک هر هانکی بر حکومته داخل اولمغه قالقیشمقده فائده یوقدر . چونکه بوماهیته بر حکومت ، وطنه وملته هیچ براساسلی خدمت ایضا ایدهمدن ، درعقب دوشمکه ویاخودیادشاهه دایانهرق مجلسه قارشلی ودولایسیله ملته قارشلی وضعیت آلمغه مجبور اوله جقدر ، که برنجیسنده ، استقرارسزلق کی بویوک برمحذور توالی ایدمک ؛ ایکنجیسنده ، حا کیمیت ملیه نک ، بالتدریج معدوم حکمنه کتیرلمسه خدمت اندلش اوله جقدر . نه کیم ، مشمول اطلاعکمز اولدینی وفعلا ده نبوت بولدینی وجهله ، بز اولاً مملکتده تشکیلات ملیه یابدق . صوکره مجلسی طویلادق . اولاً مجلس حکومتی یابدق . اوندن صوکرده حکومت یابدق .

بوندن بشقه ، مناسبت دوشدکجه ، قابینه یه کیرلیه جکی وبوکسک مقام ومأموریتلر قبول اولنیه جنی حقنده و اساساً بویوک و ملی غایه دن بشقه هیچ بر مقصد تعقیب ایتدیکمزه و اک

بويوك حصه فعاليتمركز قواي مليه نك ، شيمدي به قدر اولديني كي ، بولدن سوكرده ، توزينه حصر مساعي ايتكدن عبارت بولنديغه دائر مليه قارشى بيانات و تبليغاتمز وقوع بولمشدى . كاظم قره بكر پاشا تلغرافنامه سنده ، ارضرومده كي مطالعاتي و بونقطه نظردن اولان تبليغاتمزي تخطر ايتديرمك ، بيان تقديرات ايله دكدن سوكره ، « فقط ، بوكوزل عزم و قرارك شمدى به قدر ، بزده كورونمش نجارب و نتايجه نظرآ ، دها شمولي اولسنى ده خاصه عرض و مطالعه ايلرم . » ديورلردى . [وثيقه : ۱۴۰]

افنديلر ؛ كاظم قره بكر پاشانك بومطالعه و تكليف ، تلغرافنامه لر ينك سوكنده سويلدكلرى كي وطن و ملتك خلاصى موضوع بحث اولديني بر دورده و بيم ايضاح ايتديكم وجهله هنوز ، مملكتده هيچ بر تشكيلات و مجلس يوق ايكن و مجلس طويلانديني زمان ده مجلسده بويله بر تشكيلاته و قدرت مليه به كووه نير مفكوره صاحبي بر غروپ اثبات موجوديت ايدمه مشكن ، هر نه صورته اولورسه اولسون حكومت تشكيلى ويا تشكىل ايدمه حكومته داخل اولغه هوس ايتك البته دوغرى اوله مزدى . بو طرز حركته ، مملكت و ملت منافعه خدمت املندن زياده ، شخصى حرص و منفعت ويا هيچ اولمزه جهالت عطف ايتكده ، اعتقادجه اصلا اصالتسلك اولماز . آنجق ، اننديلر ؛ قره بكر پاشانك ديديكى كي قابينه نك شكل و تركيبي ورجانك قيمت و هوتم نه اولورسه اولسون ، مجلسده تمضو ايتش سياسي بر غروپك اك مؤثر اعضاى عاليه سنك ، دائما مجلس ايچنده نافذ و مراقب قالمسى ، اك مهم بر حادثه موفقيت و الزم التطبيق برقرار عداولنه من . جدا حاكيت مليه اساسى اوزرنده ندوير اولنان مدنى دولتلرده ، قبول ايدلمش و فعلاً جارى بولنان اساس ؛ ملتك آمال عموميه سنى اعظمى تمثيل ايدن و بو آمالك تعلق ايتديكي منافع و ايجابانى ، اك يوكسك قدرته و صلاحيته ياييله جك زمره سياسيه نك ، امور دولتك اداره سنى در عهده ايتسى و بونى اك يوكسك ليدهر ينك دوش مسئوليتنه توديع ايتسى ، پرنسپندن عبارتدر . ذاتاً بوشراطلى احراز ايدمه ين بر حكومت ايفاي وظيفه ايدمه من . حكومتك ، قوتلى غروپ اعضاسى ميانندن فقط برنجي درجه ده اولميا نلرندن ضعيف بر حكومت ياقمى واونى فرقه نك برنجي ليدرلر ينك تعليمات و نصايحه يوروتمه قالدشقم فكري بالطبع دوغرى دكلدر . بونك فجييع نتايجي بالخاصه عثمانلى دولتنك صوك كونلرنده كورولمشدر .

اتحاد و ترقى رؤساسنك ائنده بازيجه اولان صدر اعظملردن واونلرك حكومتلرندن ، ملته كلن ضرر لر صاييله ميه جق قدر چوق دكليدر ؟

مجلسده ، حاكم اولان فرقه نك ، حكومت تشكيلى ، مخالف و اقليتده بولنان بر فرقه به ترك ايتسى ايسه اصلا موضوع بحث اوله ماز .

قاعده و اصولاً ، ملتك اكثريتني تمثيل ايدن و غايه مخصوصه سى بارز اولان فرقه ، حكومتى تشكىل مسئوليتنى اوزرينه آليز و كندى غايه و پرنسپلر ني مملكتده تطبيق ايدر .

ذاتاً جملەنك معلومى اولان واپۇلەدە حركەت ايدىلىكەدە بولغان بر حقيقتى ، بورادە توضيحدن مقصدم ؛ وطنپورلك ، علو اخلاق ، انسان كاملك و بوكا مائىل بر طاقم اوصاف كزىدە ايجابى كې كوستريك ايسەنلەن سفسطەلەر قارشى ، ملتك ونسل آيتىنك نظر دقت وانتباهنى جلب ايتىمكدەر . بومطالمانە وسيله تشكىل ايتىش اولان كاظم قرە بكر پاشانك دە بونقطەدە ، عموميتلە بىتلە هم فكر وهم مطالعە بولنديغە اصلاً شېھم بوقدر . چونكە ، كاظم قرە بكر پاشانك مقصودى ، البته ، يالكر بىم ويا هيئت تمثيليةدە بولغان بعض آرقداشلك حكومت ياپمەسنى ويا خود حكومتە كىرمەسنى استهداف ايتىك دكلى . كاظم قرە بكر پاشا ، بومسئله طائىد تلغرافنامە سىندە ، رؤف بكك وبىم اسمى ذكر ايدركى « بوقبالدە اولان ذوات مؤثره عاليه » دىمىش اولديغىنە وكنديسنى عىنى قبالدە كوردىكى طيبى بولنديغە كورە ، شېھىز ، كندىلىرىدە پرنسپلردن خارج قالمىق بىدىمى ايدى . حالبوكة كاظم قرە بكر پاشا ، خاطرەمدە ياكىلميورسەم ، مبعوث اولەرق ، مجلسدە چالاشدىنى صرەدە ، بروضيتك ايجابى اولەرق ، يىكى بر هيئت حكومت تشكىلى موضوع بحث اولدى . بن ، بوخصوصە مداولە افكار ايله ملك اوزرە ، فتحى بك ، فوزى پاشا ، فؤاد پاشا ، كاظم پاشا على بك ، جلال بك ، احسان بك وهيئت وكيە آرقداشلىرى وسائر اون ، اون بىش آرقداشى وبوميانەدە كاظم قرە بكر پاشانى چاك قبادە نزديمە دعوت ايتىشدم . كاظم قرە بكر پاشا ، نزديمە كەلدن اول ، اوتاربخندە فرقه كاتب عمومىسى بولغان رجب بكك ، مجلسدە يانە كىدرەك ، كندىسنى دعوت ايتدىكى واغلب احتمال حكومت رياستنى تكتليف ايدە جكمى سويلەد كدن صوكرە ، شىمىدىن ، كندىسنىك وضعيت حقندە نۇرىنە يارديم ايدە جك معلومات وارسە بىلدىرمىنى سويلەمشدر .

كاظم پاشانك ، چاك قبادە ، اجتماع ومذاكرە ائناسىندەكى وضعىدە حاضرون طرفندن معيندار كورولمكدن خالى قالمىدى . كاظم قرە بكر پاشا ائناى مذاكرەدە « بو صورتدە ملتە خدمتدن چكىنمىدىكىنى » بك حقىقلى ومناسب اولەرق درميان ايتىشدى . جريان مذاكرە برنقطەبە صاپلاندى : حكومت رئيسى فتحى بككى ، قرە بكر پاشامى اولسون ؟ بونقطە اوزرىندە مداولە افكار ايدىلىر كن ، كاظم قرە بكر پاشا ، بكا ۸ تشرىن اول ۳۳۵ تارىخندە توصيە ايتدىكى وجهلە « قاينەنك شكل وتركيبى ورجانك قيمت وهويى نە اولورسە اولسون ، دائىما مجلس مىللى ايجندە ، نافذ ومراقب قالمىنى الزم التطبيق بر قرار عد ايتدىكىنى » بيان ايتىدى . بالعكس وضعيتى ، حكومت تشكىلنە صلاحيتدار قىلناسنى آرزو ايدىر ماهيتدە كورولموردى . حالبوكة ، هنوز وطن وملتك فلاح نامىنك موضوع بحث اولدىنى دورك مدهش وقاراكلى بر صفحەسنى دها ياشاوردق .

مذاكرەنى انتاج ايتىم . ويردىكم بر نفس ائناسىندە فوزى پاشا حضرتلرى باغچەبە كوتوردىم . كندىسنىك ، فتحى بك وكاظم قرە بكر پاشالردن برى حكومت رئيسلىكنە انتخابدە ، حكوم اولسنى رجا ايتىم . فقط ، ايكىسنى عىنى زماندە چاغىروب « مسئلەنك ، شخصى وبسىط بر مسئلە اولديغى ومسئوليتك وطنى وبويوك اولديغى ايضاحدن صوكرە ، آچىقدن آچىغە ، كندىلرىنە هانكىسنىك

دها ابي يابهيله جكلريني وجدانلرينه مراجعت ايدرك بالذات سويله ملري طلبنده بولنه جقدى .
تكرار ، طويلاندق . حكومتى ، يفتى بك وياخود قره بكر پاشا تشكيل ايدنه جكدن . نتيجه
مذاكراتدن بونى آكلايورم . مسئله نك حلنده ، فوزى پاشا حضرتلريني حكم يابلم ؛ ديدم .
قبول اولوندى . مشير پاشا ، فتى بكى وقره بكر پاشاني آلدى . باغچه يه چيقديلر . ايضاح ايتديكم
كي حركت اولمش . فتى بك ، بن ، دهاايي ياپارم ديمش . مشير پاشاده بوقناعتده بولمش وفتى
بك انتخاب ايدلمشدر . بوسورتله قره بكر پاشانك حكومت تشكيلة مأمور ايدلمسنة دلالت فرصتى
زائل اولمش بولندى .

افنديلر ، على رضا پاشا قاينيه سيله باشلا ديميز تماس نقطه سنه كلهلم :

عرض ايتشدم ، كه حكومت ، بزه ، بياننامه سنى نشرندن اول ويرمديكي ايجون ، بزه ، ملته
اولان بياننامه سنى ، حكومتك مطالعه سنى آلفه لزوم كورمه دن نشر ايتشديك .

بونك اوزرينه ، حكومت ، جمال پاشا واسطه سيله دها درت ماده نك وسائط مختلفه ايله
تعميمي لزوملى كورمكده اولديغنى ، ۹ تشرين اولده بيلديردى . بومادهلر ، شونلردى :

(۱) اتحاد حيله مناسب بولندينى ،

(۲) دولت عثمانيه نك حرب عمومى به قارشمسى دوغرو اولمدينى و مسيلرى عليهنده تعيين
اسامى صورتيله بعض نشریات اجراسى وحقارنده تعقيبات و مجازات قانونيه نك ترتيبى ،

(۳) حرب انساننده ياپيلان هر نوع جنايات فاعللرينك جزاي قانونيدن قورتولميه جكلرى ،

(۴) انتخاباتك سربست جريان ايدنه جكي .

جمال پاشا ، بو مادهلرى سايدقندن صوكره ، بونلرك توضيح و تعميمي ، داخلا و خارجا
بر طاقم سوء تلقيا نك اوكنه كچه جكندن بخله ، مملكيتك منافع عاليه سى ايجابى اوله رق صورت
مخصوصه ده حسن تلقيسى رجا ايدىوردى . [وثيقه : ۱۴۱]

۵ افنديلر ؛ على رضا پاشا قاينيه سنك ، نه قدر ضعيف و نحيف دوشونديكى و حقيقى
كورمكده كي قصر بصربنى آكلامق ايجون ، بو مادهلر عادتاً بر معياردر . دولتك ، ايجنه دوشديكى ،
كربوه اضمحلالك عمق و دهشتنى كورمكدن عاجز اولان زواللير ، بالطبع جدى و حقيقى چاره يي
كورمه مك ايجون كوزلريني يومارلر . چونكه ، اوجدى و حقيقى چاره كنديلريني ، دها چوق
ندهيش ايدر .

عقل و فراستلرنده كي محدوديت ، طبع و اخلاقلرنده كي ضعف و ترددى ايجابى بويله در .
چوقدن ، بنده اولديغنه شبهه قالماش اولمى لازم كن ، پادشاه و خليفه نك ، بنده ليكيه
احراز اولنه بيله جك مقام اقتدارك ، اقتدار سزلفه نمونه اولمى طبيعى دكيدى ؟

فرید پاشایی استخلاف ایدن، علی رضا پاشا و اولی قاپینه دن مدور ویکی رفقای مساعیسی، فرید پاشانک راقدینی نقطه دن باشلایه رق، اونک انتاجه موفق اوله مدینی آمال اغیاری تعقیب و انتاجه چالشمقدن بشقه، ذاتاً نه یابه بیه جکدی .

بو، بزجه، واضحاً معلوم ایدی. فقط، تخمین و تقدیر بیوربله حق بر جوق اسباب و ملاحظاته بناء، هاضم و صبور داورانمقدن بشقه چاره موفقیّت یوق ایدی .

افندیلر؛ ائتلاف ایلمش کورونمکی موافق مطالعه ایتدیکمز بویکی قاپینه ایله، بزم نقطه نظر لر مزده موجود ائتلافک انکشاف ایدن مبادیسی کورمک ایچون، بو درت ماده یه عائد مطالعه مزی احتوا ایدن جوابمزی، بویوک ملت مجلسی ضبط نامه لرینک ایلك کونلرینه عائد صحیفه لرنده لطفاً بر دفعه ده کوزدن کچیریرسکز . [وثیقه : ۱۴۲]

افندیلر؛ بو کونلرده استانبولده کی مطبوعات منسوبینی، بر جمعیت تشکیل ایتشار و تصویر افکار، وقت، آقشام، تورک دنیاسی و استقلال غزته لری نامه، ۹ تشرین اولده، بعض سؤال لر صوریورلر و نشریاته اساس اوله حق نقطه نظرلر، طلب ایدیوردی . بونلره، ایجاب ایدن خصوصات و معلومات بیلدرلدی . [وثیقه : ۱۴۳]

بو مطبوعات هیئتک رئیسی اولان ولید بککده کندی غزته سی نامه شایان دقت سؤال لری احتوا ایدن بر تلغرافی واردی. اوکاده یاورم واسطه سیله جواب ویردیردم . [وثیقه : ۱۴۴] بونلری وثائق میاننده مطالعه بیوره جقسکز .

§ افندیلر؛ یکی هیئت وکلایه داخل و هیئت تمثیلیه مز مرخصی صفتی حائر بولنان جمال پاشا ایله وقوع بولان و بولمده اولان مخبر امتز، هیئت علیه کزه، داخله نظارتی مقامی اشغال ایتمش بولنان، داماد محمد شریف پاشادن بحث ایتکی کجیکدیردی .

بز، یکی قاپینه ابله ائتلاف زمینی آرارکن، شریف پاشا، چوقدن ملتی تسمیه باشلامش بولونیوردی .

نظارت کجیکدیکنی ایلك تبلیغ ایدن ۲ تشرین اول تاریخی تعمیمی محتویاتی، تحظر بیوریلورسه، اوراده، شو جمله لره تصادف ایدیایر :

« افراد ملتک بروفاق واتحاد تام حالنده اولسی، دولتک منافع حقیقیه سی ایجاباتندن بولندینی حالده، بر مدندر، داخل مملکتده آثار نفاق و شقاق رونما اولسی، مشکلاتک برقات دها ترایدینی مستلزم اولوق اعتباریله، پک زیاده شایان تأسفدر . »

« موفقیّت حکومتک تلقیناتنه مطاوعته، منافع مملکته مضر حرکاتدن مجانبت ایدلمکله حاصل اوله جفندن هان مرکز و ملحقاته بودا ورده اجرای وصایا ایدیکمز . » [وثیقه : ۱۴۵]

افندیلر؛ داماد فرید پاشادن، دها عقلی اولدینی روایت ایدیلن داماد شریف پاشا، پک

عجمیجه ایشه باشلامش اولیور. اوتار یخلرده استانبولده ، بزی داغی، باغی بر (سمپل سولدا)
تلقی ایدن بعض رومایحیلر کبی، داماد پاشاده بزی کندی عقل ابلهفر بیانه سنجه غافل و غیر مدقق
فرض ایدیوردی غالباً .!

حالبوکه ، بز ، درعقب ، ناظر باشانک مقصد دنا تئی آ کلامش و دها متیقظ بر وضعیت
آلمش بولونیوردق. شریف پاشا ، بزم افعال و حرکاتمزی و فرید پاشا قاینه سنی اسقاط ضمننده
ملتجه تطبیق اولئان اجرا آتی ، مملکتده آثار نفاق و شقاق اوله رق توصیف و پک زیاده
تأسف ایدیور .

حکومتک تلقینانه مطاوعت و مضر حرکاتدن محاببت تلقینی همان بوتون مملکتده نشر ایچون
استعجال ایدیور .

§ برده افندیلر ، حکومتک ، داخلیه ناظری محمد شریف امضاسیله انتشار ایدن بیاننامه سنک
بر قاج نقطه سینه هپ برابر کوز کز دیرلم : [وثیقه : ۱۴۶]

« هیئت وکلای حاضره متجانسدر . » چوق دوغرودر . بوجهت کلیلله توضیح ایده جکدر .
« خطوط اساسیه ده متحد الافکاردر . هیچ بر فرقه به منسوب دکدر . مختلف سیاسی ضرورلرک
هیچ برینه دخی تمایل ایتمیور . هپسندن معاونت معنویه به انتظارده بولونیور . »

بوجهلردن چیقان معنا صریحدر . حکومت ، تشکیلات ملیه واونی اداره ایدن هیئت تمثلیه
ایله برابر دکدر . حتی ، تمایلی دخی بو قدر . ائتلاف وحریت فرقه سندن ، محیلر جمعیتندن ، قزل
خنجر جیلردن ، نکهبایحیلردن ، الی آخره موجود اولان جمعیتلردن نه قدر معاونت انتظار
ایدیورسه بزدن ده آنحق اوقدر جمال پاشا واسطه سیله بزی اشغال و اغفاله معطوف
تلغرافلر محتویاتی هپ یالاندر .

صوکره افندیلر ؛ شوچه لی اوقویه لم : « مقدرات مملکتک ، وکلای ملت و ساططیه تعینی
اخص آملازدر . »

بوندن چیقان معناده ، شودر : سیواسیده بر قاج کشی طوپلانمش ملت نامنه اداره کلام ایدیور ،
مقدرات ملتله علاقه دار اولیور . « هیئت تمثلیه » دییه برده عنوان طاقینه رق ملت و مملکتک
- وظیفه لری اولمدینی حالده - ایشلرینه فاریشیورلر . بونلرک سوزینی دیکله مه یکیز . چونکه
بونلر وکلای ملت دکدر !

حکومت ، بوبیاننامه ده ، شو صورتله صالح حقنده کی نقطه نظری ده ایضاح ایدیور : « ویلسون
پرنسیپلرندن بحق استفاده اولنه رق ، دولت عثمانیه نک متحد و پادشاهنک اطرافنده مجتمع بردوات
مستقله اوله رق تأمین بقاسی ایچون هیچ بر تشبثدن کری دورولیه جتدر . »

یکی قاینه ، بو نقطه نظرلرنده ، موفق اوله جقلرینه دائر شوقوه تأییدی بهی کوستریور : « ذاتاً

دول معظمه نك حسيات نصفكارانه لري و حقيقه كېدكجه توضح ايتكده اولان آوروپا و آمريكا افكار عامه سنك اعتدال پرورلكي ده بوبانده امنيت بخش اولمقده در .

افنديلر ، بوئون بو فكرلر ، فريد پاشا قاينيه سنك پادشاه لسانيله نشر ايتديكي بياننامه محتويانك حرفي حرفه عيني دكيدر ؟

بو طرز بياننامه لر ، نشرندن مقصد ، ملتي اغفال و مسكته ارجاع دكيدر ؟

هانكي نصفتدن بحث اولونيور ؟ هانكي اعتدال پرورلكدن دم اوروليور ؟ بونلرك اصللري وارميدى ؟ مملكتك ، مركزندن اعتباراً هر يرده كي نظاھرات اجنبيه ، حقيقتده بونك عكسني اثبات ايدمك دلائل فعليه و باھره دكيدى ؟

حقيقتده ولسون ، رنسيپلرله رابر ، محنه دن چكيلمش و اقسام ممالك عثمانيه نك سوريه ده ، فلسطينده ، عراقده ، ازميزده ، آطنه ده و هر يرده اشغالنه سیرجی بولونميورميدى ؟

بو قدر قطعي آثار اضمحلال مواجهه سنده ، عقلي ، فراستي ، وجداني اولان آدملرك ، كنديلريني آلداتميرينه احتمال و بريليرمي ؟ بو كي آدملر في الحقيقه ، كنديلريني آلدانه جق قدر ابله اولورلر سه اونلرك مقدرات مملكتي اداره ايتميرينه ، عقلي ايرن حقيقت فجاعتي كورنلر تحمل ايدميرمي ؟ اكر بو آدملر ، حقيقتي بيليور و كنديلريني آلداتميورلر سه ملتي اغفال ايدرك قويون سوروسي حالنده دشمنك نچه سنه نوديع ايتمك جانله ، باشله چالشميرينه نه معنا و بريله بيلير ؟
بو جهتلرك مطالعه سيله و بريله جك حكمي افكار عموميه يه براقيرم .

فنديلر ، حكومتك بياننامه سنك ، معناسزلغه و اختوا ايتديكي افكارك سقامتنه رعا ، بز هيئت تمثليه نامنه عيني تاريخده ، ۷ تشرين اول كوني ، يكي قاينيه يه مظاهرته قرار و برينورز . حكومت جديده ايله آمال مليه آراسنده ائتلاف تام حصول بولديغني ملته نذير ايدنيورز . و هر طرفه امور حكومته اصلا مداخله ايدلمه مسني تأمين و حكومت قوت و اجرا آتي تحكيم ايدمك نذير آليورز . داخل و خارجه ، وحدت تامه اولديغني فعلاً اثبات ايدمك وضعيت آليورز . خلاصه ، مملكتك تأمين سلامتني صفوت و صميميله دوشونلرك ، عقلاً و وجداناً يامغه مجبور اولدقلى - وارد خاطر اولان - هر شيئي يامغه چالشيورز . بر آن اول مبعوثلرك انتخابي تأمين همچون تشويقانده و توصيه لرده بولونيورز . يالكنز برشي يامنيورز . تشكيلات مليه يي لغو ايتنيورز و هيئت تمثليه يي فسخ ايله ميورز . يكانه قباحتمز بودر .

داماد فريد پاشادن صوكره ، ديكر برداماد پاشانك اطرافنده ، صدراعظم ديه ، ناظر ديه طوپلانمش بر طاقم سبكمغزاني ، آلچق بر پادشاهك ذني فكرلريني سهولتله تطبيقده سربست براقيه جمزي احساس ايدنيورز .
§ مرخصمز جمال پاشا ، بزم قاينيه حقنده ، حسن ظن و اعتماد مزى تحصيل همچون هر چاره يه

باش اورمقدن کری دورمیور . احمد عزت پاشایده ، قابینه یی تزکیه ایستدیره رک موجودیتیزک
سیلنمی لزومنه دائر نصایح ویردبریوردی .

فی الحقیقه ، احمد عزت پاشانک شیفره داخلنده قالان امضاسیله ، حربیه ناظری جمال پاشادن
۷ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی شویله برتلغراف آلمشوق :

حربیه دن

۷ تشرین اول - ۳۵

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

یکی قابینه ده ، اکثریتله موجود اولان ، قدیم وصیمی رفقای زیارت ایدرک استیضاح
احوال وتعاظم افکار ایتش ایدم . مطلع اولدیغم بعض احوال اوزرینه ، منافع حیاتیه ملت
ومملکت اندیشه سی وینمزمده مؤسس اولان روابط مخادنت واخوت عسکریه امنیه سیله ،
مطالعات آتیه یی سرده مسارعت ایدیورم .

برقاج آیدنبری ، مملکتک دوچار اولدینی تهلکه استیلا واضمحلالک اوکنه کجه یلمک
أمرنده ، شیمدی به قدر قوا وحرکات ملیه نک تأثیرات نافع سی ، جمله جه تصدیق ایدلمکده در .
یالکیز ، بوخدمتک نتایجی اقطاع ایتک ، بوندن سوکره حکمانه وقانونی براداره نک تأسیسنه
وابسته اولدینی ده ارباب نظرجه مسلمدر . آرتق حکومت وملت ایکیلکدن آریله رق بروحدت
کامله شکلی اراثه ایتسنه ، فکر عاجزانه بجه ، احتیاج عاجل ومبرم واردر . قابینه یی تشکیل ایدن
ذواتک ، خلوص نیت واعتدال فکرنیدن ، جمله نک امین اولدیغنه معتمد . هیچ بز قابینه نک دوام
مأموریتنه امکان برافیه جق بر وضع حال داخلینک ، سیاست خارجه اوزرینه اوله بیله جک تأثیرات
مشئومه سی محتاج ایضاح دکلدرد . بر آن اول مبعوثانک انتخابی ومجلسک جمعی ایچون ، حکومت
سنیه جه تدابیر سریعه اتخاذ اولنقدرد . محافظه وطن آمرنده کی عزم ونیت جوامعردانه لرینک ،
ارکان حکومتجه صورت تلقیسی ، بوکونکی بیاننامه دن استنباط اولنه جفندن خلوص نیتله اتحاد
افکار حصول بوله جفنه امنیتم برکالدرد .

آنحق ، بو صباح نزد عاجزانه کلن واقف احوال وشایان امنیت بر ذات ، کوتاهیه
وبیله جک جهتلرنده ، مغایر مرضی بعض احوالک ظهورندن بحث ایشلدرد . بزی ، فترت
واختلافه سوق ایتک ایچون خارج وداخلدن برچوق تشویقات وتحریکات وقوع بوله جفی تخمین
وتسلیم ایدیه جکی طبیعیدرد . دیگر طرفدن ، دون وکلادن برذاتک اراثه ایتدیکی قسطنونی

والی وکیلندن مورد برتلفرافنامه ایلهده ، بعضی مأمورینک تعیین و تجزیه سی کی خصوصاً
حکومت مرکزیه عادتاً آمر ایملک ایستنیلیور ایدی . بومثللو حالانک ، دولتی بودرکیه
کتیرمش اولان و نزد کزده دخی رتبه مردودتی بیاننامه و تحلیفنامه لرده مع المسار کورولن ،
اداره سقیمه بی عیناً تقلید دیمک اوله جفندن بومثللو آدمیره وسیله حرکت و فعالیت ویرله مسنی ،
مسلم اولان کیاست و فطانتکزدن امید ایدرم . خلاصه ، آرتق مملکتده وحدتک تأمین
وقوانین اساسیه دائره سنده حکومتله رابطه تأسیسی کمال خلوص ایله توصیه ورجایه مسارعت
ایدرم . (احمد عزت)

حریه ناظری

جمال

§ بو تلفرافه ، ممکن اولدینی قدر هیچ بر فکر وحس مخصوص اظهار ایتهمکه چالیشهرق
ملایم وحتی اطمینان بخش بر جواب ویرمک ، موافق مطالعه ایدلدی . جواب بودر :

شیفره

سیواس

۷/۸ تشرین اول ۳۵

حریه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

ج — ۷/۸ — ۱۰ — ۳۳۵

« احمد عزت پاشا حضرتلرینه »

مطالعه سامیلری ، لایق اولدینی اهمیتله نظر دقته آلندی . حرکات ملیه نیک تأثیراتی
حقنده کی حسن تلقی به تشکر اولنور . بو کونه قدر اولدینی کی ، بوندن سوکره دخی ، خدمات
واقعۀ ملیه نیک حکیمانه بر طرزده ادامه ایدیله چکنه و قانونی براداره نیک تمامی تأسیسه بوتون
موجودیتمله چالیشله جفنه اعتماد بیورولمسنی رجا و چونکه غایه مساعیمزک بردوره قانونیه کشادینه
معطوف بولندیغنی عرض ایدرم . الحمدلله حکومت ایله ملت ، نقطه نظر لرنده ائتلاف تام حاصل
ایلش اولدقلرندن فی مابعد دوام ایده چکندن آمین بولندیغمز ، صمیمیت متقابله و وحدت کامله
شکلی منافع ملت و مملکتی کافل اوله جق صورتده ارائه ایده چکدر .

حرکات و سیاست سقیمه سی جله نیک معلومی اولان فرید پاشا قاینه سینه ، ملتک مطاوعت
و آمال و افعاله مشارکت ایتهمه سی ، سیاست خارجه من اوزرنده هیچ بر تأثیر مشموم بر اقیوب

بالعكس فرید پاشا قاپینہ سنک سبیت ویردیکی بالجلہ تأثیرات منحوسہ بی بر طرف ایتش وشایان شکر و محمدت اولان بو کونکی مساعد وضعیت سیاسیه مزى تأمین ایلشدرد .

ملنک اعتمادینہ مظهر بو کونکی قاپینہ ایله متحد بولتیق، وضعیت داخلیه مزى سیاست خارجه اوزرنده الك نافع ومؤثر بر عامل قبله جفته شبه یوقدر. حادثات فوق العاده ده بعض یرلرده آرزو خلافنده بعض وقایعک ظهوری غیر قابل اجتناب احوال ضروریه وطبیعیه دندر . بالخاصه کوتاهیه و بیله جک واسکیشهر کی مواقعک وبومواقعه کی معصوم ومغدور خلقک تحتندہ بولندیقی تضییق وتحقیر ، لطفاً ونظر انصاف ایله بر آن دوشونیلورسه باعث شکایت کورولن احوالک نه درجه محق اولدینی ادنا ملاحظه ایله ثابت اولور . بورالرده کی وضعیت الیمه ومؤسفه نکده ، باعث ومسبی سابق حکومتک طور مسکینانه سی اولدینی دوشونولنجه هدف تعریض وتخطئه نک حرکات ملیه به توجیهی حسنزلق اولور اعتقادندیم . قسطمونی والی وکیلنک منظور دولتری بیوریلان تلفرافنامه سندن وکیل موئی الیه ده معذور کورمکزی رجا ایده جکم . چونکه بو طرز مراجعت یالکز قسطمونیدن دکل ، دها بعض یرلرده واقع اولمش ویک قاپینہ نک متردد کی کورون طور ابتدائیسی بر ایکی کون دها دوام اتسه بدی ، بنوع مراجعتلر مملکتک هر کوشه سندن یاغه جقدی . فی مابعد ، بوکی حالاته قطعاً میدان ویرلمه سی ایچون ایجاب ایدن هر درلو تدایر آنه حق وتأثیرات اجرا ایدیله جکدر وتوصیه فخرانه لری وجهله ، وحدت تامه نک تأمین وقوانین اساسیه دائره سنده حکومتله رابطه صمیمیه نک تأسیسی ایچون کمال خلوص ایله صرف مساعی ایدیله جکدر . حرمت وتعظیم ایله اللرکز دن اوپر اوندیم .

مصطفی کمال

§ افندیلر احمد عزت پاشانک یازدینی نصیحتنامه و ویردی کمز جوابک مطالعه سی بر خاطره می احیا ایتدی . نظر ملتده وتاریخده مضبوط قلمسی ایچون اونده سوبله مش اولیم :

علی رضا پاشا ، برکون ، احمد عزت پاشای زیارت ایدر ؛ انای صحبتده علیهمده بر طاقم تفوهانده بولنور وبو تفوهاته مهم بر کشفی ده علاوه ایدر : « جمهوریت یانه جقلم ، جمهوریت ! » دیه باغیر بر . دوغریسی ایسترسه کز افندیلر ؛ ما کدونیا ده عثمانی ایمپراطورلغنک غرب اردولری باش قوماندانی علی رضا پاشانک ، آرسلا نلردن مرکب ، قوص قوجه تورك اردولری ، محو و بریشان ایتدیردکن و قیمتلی ما کدونیا طور اقلربی ، دشمنلره ترك وتبرع ایتدکن صوکره ؛ دولتک الک مشکل آننده ، وحیدالدینک خادم آمالی اولق ایچون ، ایجاب ایدن اوصافی اکتساب ایلش اولدیفنه وبومشهور اردولر باش قوماندانک ، بودفعه کندینه الک ماہر معاون اوله رق ، اسکی ارکان حربیه رئیس ، حربیه نظارتیه کتیرمکی دوشونه جکنه ، طبیعی نظریه باقیله بیلیدی . فقط تشبثات ملیه نک ، جمهوریتی استهداف ایتدیکنی ، بوقدر سرعت وسهولتله احتساس وادراک ایلیه جکنه تقدیر خوان اولماقی ممکن دکدر .

افندیلر ؛ بکا بومعلوماتی ویرن حییهی بالذات عزت پاشانک آغزندن ایشیدن ، چوق محترم وایچمزده حاضر بر آرقداشدر .

§ افندیلر ؛ جمال پاشا ۹ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی بر شیفره ایله ، هیئت تمثیلیه ایله یقیندن تماس ایتک اوزره ، بحریه ناظری صالح پاشانک ، حرکتک تنسیب ایدلمکده اولدیغنی یلدردی . فقط ، صالح پاشا ، بر آرز راحتسز اولدیغنی ایچون محل ملاقاتک ممکن مرتبه یقین اولمسی واستانبولدن بحر آ حرکتک مناسب تأمل ایدلدیکی تصریح ایدلدکن سوکره هیئت تمثیلیه دن کیملرله وزره ده ملاقاتلری تصور اولندیغنی صورتی .

— ۱۰ تشرین اولده ویردی کمز جوابده ، محل ملاقات اوله رق آماسیهی تثبیت ایتدک . کوروشمک اوزره ، هیئت تمثیلیه دن بنمله برابر رؤف و بکر سامی بکر کیده جکدی . بونی ده ییلدردک . صالح پاشانک استانبولدن هانکی کون حرکت ایده جکنک و آماسیهیه هانکی کون واصل اوله ییله جکنک وقت وزمانیله اشعارینی رجا ایتدک .

§ افندیلر ؛ مملکتک هر طرفنده ، تشکیلات ملیه نک توسیع وترصینی فعالیتنه دوام ایدیوردق . عینی زمانده مبعوثان انتخاباتی تأمین وتسریعه چالیشیور و بو خصوصده کی نقطه نظر لر می ده ایجاب ایدنلره ابلاغ ایدیور و بعض ذواتی توصیه دخی ایدیوردق . آنجق جمعیت نامنه ، نامزد وضع ایتمه کی پرلنسیپ قبول ایتکله برابر ، مبعوث اولق تشبشده بولنانلرک ، « آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی » اساسلرینی ومقرراتی حسن قبول ایتمش ذواندن اولمسی ، پک زیاده آرزو ایدیور و بوکی ذوانک ، کندیلک لرندن جمعیت نامنه نامزد لک لرنی وضع ایتلری لزومنی ده اعلان ایدیوردق .

۱۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده ، بو عرض ایتدی کم خصوصاته دائر یکیدن بعض امرلر ویردک . [وثیقه : ۱۴۷] ، [وثیقه : ۱۴۸] ، [وثیقه : ۱۴۹]

§ آمال ملیهیه خادم مأمورلر ، بر صورتله ، نقل وتحويل اولتق ، آمال ملیهیه مخالفتلرندن دولایی ، ملت طرفندن قوغولان مأمورلرک صفت مأموریتلرینی محافظه ده دوام اولتق یوزندن بعض یرلردن ، یکی قاینه ایله معنای ائتلافز آ کلاشیه مدینی طرزنده تعریضلر کدکه باشلادی . بوخصوصی ، ۱۱ تشرین اولده ، جمال پاشایه بازارق ، قاینه نک نظر دقتی جلب ایتک ایستدک .

برده ، افندیلر ؛ معلومکزددرکه استانبولده « عسکری نکهبان جمعیتی » دییه بر هیئت فسادیه توره مشدی . بو هیئتک اوزمانکی معلوماته نظر آ رأس کارنده بولنانلر ، کراز حدی پاشا ، خرسزلندن دولایی مطرود ، ارکان حرب میر آ لای رفیق بک ، سابق خلاصکار غروپندن بیکباشی کال بک ، باندیرمه سابق سؤقیات رئیس طوبجی بیکباشیلرندن حق افندی وهنوز بو جمعیتله قطع رابطه ایدوب ایتدیکی معلوم اولیان مطرود ارکان حرب بیکباشیلرندن نورس بک کی سیاتلری

یوزدن اردودن طرد اولمش و یاقه عده سوق ایدلش کسان ایله ، اخلاق سزلقلربله طائمش
محدودالمقدار اشخاصدن عبرت بولمقده ایدی .

ایشته ، بوجعیت ؛ اقدام غزته سنک ۲۳ ایلول ۳۳۵ تاریخ و ۸۱۲۳ نومرولی نسخه سنده
برخطره نشر ایتشدی . بوجعیت ، بوخطره سیله ، کندیلرینه ، وطن وملتک نکهبانی سوسنی
ویرمک ایتئوردی . جواد پاشانک حربیه نظارتی زمانده ، بوجعیت حقنده ، تعقیباته باشلانمیشدی .
ببدالدن دولانی آرقه سی کسیددی .

بوجعیتک موجودیتی و فعالیتی اردو منسوبلرینک عصیتتی تحریک ایدیوردی . هیئت تمثیلیه
مراجعتلر باشلامشدی .

۱۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخده ، حربیه ناظری جمال پاشادن کندی موفیقی نقطه نظرندن ،
بومنبع فسادک کوکندن سوکولوب آتلمسنی ومنسوبلرینک شدیداً تجزیه لرینی واجرا آتک
اردوبه تعمیمی رجا ایتدم . [وثیقه : ۱۵۰]

جمال پاشادن ۱۴ تشرین اولده آلدیغم « بو ، قطعی ، مقرردر » [وثیقه : ۱۵۱] قیسه
وقطعی تلغرافی ۱۵ تشرین اولده بونون اردوبه صورت خصوصیه ده ابلاغ ایتدم [وثیقه : ۱۵۲]
فقط ، جمال پاشانک بو قطعی قرارینک هیچ بر وقت تطبیق اولندیغنی خاطر لایه میورم .

§ افندیلر ، تخطر بیورورسکز ، انکبزلر ، مرزبفون ومتعاقباً صامسونی ، تخلیه ابلشلردی .
بو مناسبتله و فرید پاشا قاینه سنک ستوطی اوزربنه ، سیواس اهالیسی فنار آلاینی یاپدی ،
تظاهرآده بولوندی . بر طاقم نطقلر ویرلدی . بوصرمده خلق ده « قهر اولسون اشغال » دییه
باغیردیلر . سیواسده منتشر اراده ملیه غزته سی ، بوخادته یی اولدینی کبی یازدی . داخلیه ناظری
داماد شریف پاشا ، بو غزته نک استخباراتنه عطفاً ، سیواس ولایتنه یایدینی بر تبلیغده « قهر
اولسون اشغال » طرزنده کی یازیلر ، حکومتک حال حاضر سیاستنه غیر موافقدر ؛ دییوردی .

بونه دیمکدر ، افندیلر ؛ حکومت ، اشغالی ، شایان تقبیح بولیان بر سیاستمی تعقیب
ایدیوردی ؟ یوقسه ، قهر اولسون اشغال دیدکجه ، مملکتی دها زیاده اشغاله می سببیت
ویریه جکدی ؟ اشغال وتجاوز قارشوسنده ، ملتک محافظه سکوت وسکونت ایتسی ، اشغالدن
متحسس اولمش کورونعه مییمی موافق عقل وسیاست ابدی ؟

بویله سقیم وحیوانجه بردوشونجه ، اضمحلال وانقراض اوچورومنه قدر تکمه لنش بر دولتی
قورتارم بیله جک سیاسته اساس اوله بیلیرمیدی ؟

ایشته ، بومناسبتله ، ۱۳ تشرین اول ۳۳۵ ده ، حربیه ناظری جمال پاشایه ، یازدیغم
برتلغرافده ؛ « وطنک قسماً تخلیه سنی ادراک ایلین ملتک ، بو طرزده ، حتی دها بارز بر صورتده ،
اظهار حسیات ایتسنی بک موافق ومعقول کوردیکمزی » و « ملتک حسیات حقیقیه سته مستنداً

حکومتک بو حقسر اشغالری، لسان رسمی سیاسی ایله رد و متارکه احکامنه مغایر، بو گونه قدر وقوع بولش مداخلاتی، پروتستو و تعمیرلرینی طلب ایله جکته انتظار ابلکده ز. « دیدکدن صوکره، «بو وسیله ایله حکومتک تعقیب ایتدیکی سیاستده، هیئت تمثیلیه جه، هنوز معلوم اولماش جهتلر وارسه تنویری، رجا ایتدم. [وثیقه : ۱۵۳]

مرخصمز و حربیه ناظری جمال پاشانک جوانی، چوق انتره ساند. [وثیقه : ۱۵۴]
 ۱۸ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی اولان بوجوابده؛ شو جله لرك اختوا ایلدکری معانی، شایان دقتدر. «آمال ملیه دائره سنده تدویر امور مسئولیتی تحمل ایدن حکومت مرکزیه، حرکات و اجرا آتنده ایجابات سیاسی قواللامق، اجنبه قارشى دها مهمانوازانه و ملایمانه حرکت ایلک اضطرارنده» در.

افندیلر؛ رضا پاشا قاینه سی و اوقاینه ده، حربیه ناظری اولان ذات؛ عزیز وطنمزی اشغال ایدن، سونکولرینی ملتک قلبکانه صاپلایان اجنبی، مسافر قبول ایدیور و اونلره مهمانوازانه و ملایمانه حرکتده اضطرار کورویور؛ بونه مطالعه در، بونه ققادر؟ آمال ملیه بومی ایدی؟

حربیه ناظری؛ «خصوصیه تشبثات ملیه سوء تفسیراته - دائر - فعالیتلرك هنوز قوتدن دوشمیدیکی شو زمانلرده اشارت ایلدیکم احتیاطکارلقلرك نامجل اولمیدی تصدیق بیوریلور» اعتقادنده اولدیغنی سویله لرك، تشبثات ملیه نك ایراث ضرر ایلش اولدیغنی ایما ایدیور و بویوزدن حاصل اولان فنانلی تعمیر ایچون تدبیرلرینك نامجل اولمیدیغنی بزه ده تصدیق ایتدیرمک مهارتی کوسترمکه چالیشیور.

حربیه ناظری، تلفرافنامه سنی شو جله ایله اکل ایدیور: «اثبات آثار رشد ایلش اولان ملت نجییه نك حائر اعتمادی بولنان، حکومت حاضره، اجرا آت واقعه سنده آزادده سر قالدقجه، خارجه قارشى دهافضله اسماع کلام ایله بیله جکی بدیهیاته قارشى هیئت محترمه تمثیلیه دن، اجرا آت حکومتی دها زیاده مروجکار بولملرینی رجا ایدرم.»

افندیلر؛ جمال پاشا، حقیقه مهم نقطه لره تماس ایدیور: اولاً؛ ملتک اثبات رشد ایتدیکنی سویله لرك بزم، ملت نامه دلالت و ارشاد مزه احتیاج اولمیدیغنی ایما ایدیور و بونکله، بزی ملت عنندنه فضولی بر طاقم مداخله جیلر تلقی ایدیور. ثانیاً؛ بزم، حکومتی آزادده سر بر اقدیغمزی و بویوزدن خارجه قارشى اسماع کلامه، مانع تشکیل ایلدیکمزی افاده ایدیور.

افندیلر؛ ملت نجییه مزك، رشدینی اثبات ایدن آثار؛ ارضروم، سیواس قونقره لری و بو قونقره لرده اتحاد ایلدیکی مقررات و بومقرراتک تطبیقنه چالیشمق سایه سنده وحدت و تساند کسب اتمکه باشلامسی و سیواس قونقره سنی یابانلری احیایه قالدیشان فرید پاشا قاینه سنی اسقاط کبی افعال و حرکات و تیقظلی.

بو قدرله اکتفا ایتک، بونون بو حرکات و فعالیتده اولدیغنی کبی بوندن صوکرده، ملته

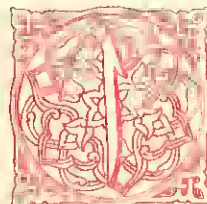
رهبر لکده بولمق وظیفه وجدانیه سندن صرف نظر ایدره، حکومتی آزاده سر براقه بیلیمک، آنجق بر شرطله ممکن اوله بیلیردی. اوده؛ آزاده سر اولمغه لیاقتی تحقق ایدره، ملت مجلسنه مستند، ملی براقینه، مقدرات مملکت و ملتی بحق تکفل ایتدیکنه قناعت ایدی. ملتک، «قهر اولسون اشغال» آوازده شکایتی بوغمغه چالیشان، بی حس و ادراک انسانلردن مرکب، حیوان و ترکیبده خائن بولنان بر هیئتک، ابلهانه و اجهلانه و مسکینه حرکتلرینک سیرجیسی قالمق، ارباب عقل و اذمان و حمیتدن طلب اولنه بیلیرمیدی؟!

برده افندیلر؛ جمال پاشا: «ملتک حائر اعتمادی بولنان حکومت حاضره» سوز بله پک بویوک و علنی بریلان ارتکاب ایدیوردی. ملتک حکومته اعتمادی هنوز تحقق ایتمه مشدی. بو سوز، آنجق و هیچ اولمازسه، ملت مجلسی حضورنده قابینه اعتماد رأیی آلدقندن صوکره تلفظ اولنه بیلیردی. حال بوکه هنوز ملت مجلسنک اعضا لری بیله انتخاب اولنش دکلدی.

حریبه ناظری، بو سوزی تلفظ ایتدیکی دقیقه ده، بالکز برذاتک حائر اعتمادی بولنیورلردی. اوزاتده، دولت ریاستنی تلویث ایتمکده بولنان خائن وحیدالدین ایدی.

هیئت تمثیلیه، کندیلر بیله، ائتلافه لزوم کورمش اولسنی، ملت نامنه احراز اعتماد کی تلقی ایتک ایستیور و مقصودلری بو ایدیه، ملتک کندیلرینه واسطه اعتمادی اولان بو هیئت آردهن چیقارمغه چالیشمغه احتیاج نه دندی؟

فندیلر؛ فرید پاشا حکومتنک سقوطی، مملکته بعض متردد کورونن محملرکده حسیات و معنویاتی اوزرنده حسن تاثیر یادی. هر طرفده، رؤسای مامورین ملکیه و عسکریه باشده اولق اوزره، تشکیلاته کرمی ویرلادی.

علی قواد پاشا، غرب ولایتلرینک هان کافه سیله علاقه دار اولدی. بالذات، اسکیشهر، بیله جک و بالاخره بروسه حوالیسنده دولاشمق و ابجاب ابدنلرله مخبره ایلک صورتیه چالیشیوردی.

بالیکسره بولنان میر آلائی کاظم بک، (مجلس رئیسی کاظم پاشا) اوحوالیده ملی تشکیلات و عسکری ترتیبات ایله علاقه دار و مشغول ایدی:

بروسه ده میر آلائی بکر سامی بک، ۸ تشرین اولده، فرید پاشانک آدمی اولان والی ای استانبوله کوندره رک، قونغرهمقرراتنی تطبیقه باشلامش و برهیئت مرکزیه تشکیل ایتدیرمشدی.

تشكيلات مليه ايله اوغراشيلدينى قدر، انتخاب مبعوثان ايله ده بويوك علاقه ايله اوغراشمايوردى. مملكتده، بالچله تشكيلات مليه نك، عيى عنوان آلتنده، هيئت تمثليه يه مربوطىتى اساسى تعقيب اولونيوردى. اسكيشهر، كوتاهيه، آفيون قره حصارى حواليسنده تشكيلاتك ترصينى و آيدىن، قونيه، روسه، قره سى منطقه لر ينك سهولت ارتباطى نقطه نظر ندىن تدبيرلر آلينيوردى. غرب جبهه لرى حقنده حربه نظارتى تنويره و حكومتجه نه كې اجرا آت و ترتيبات دوشونيلديكى ده سورولهرق، حكومتك علاقه سنى استجلابه، چاليشمايوردى.

§ آفهلر طرف ندىن اداره اولنان آيدىن جبهه سى اقسامنه بر قوماندان كوندرمك خصوصى دوشونولمكه باشلاندى. ۱۴ تشرين اولده اشغال آلتندىكى محللرده، خفى تشكيلات مليه ياپيلمسى ايچون قواد پاشايه و آفيون قره حصارنده يكرمى اوچنچى فرقه قوماندانى عمر لطفى بكه يازلدى. مع هذا، بو تاريخ ندرده، هنوز بعض يرلرده، مقصدك تمامآ آكلاشيله مدينى كوروليوردى. مثلاً، ردالحاق هيئت لر ينك، كندى ناملرينه تبليغاتده بولمقده اولدينى و ۱۰ تشرين اول ۳۳۵۵ تاريخ ندرده، ردالحاق جمعيتى رئيسى امضاسيله، تشرين اولك يكرميسنده، بر بويوك قونفره اجتماع ايدىن جكي وبوقونفره يه ايكي مرخص اعزامى ولايتلردن طلب ايدىليور و بر طاقم تدبيرلر اجراسى بيلديريلودى. بر طرف ندىن، قره غول جمعيتك ده، استانبول دن ماعدا، روسه حواليس ندرده فعاليتده بولندينى آكلاشيلدى.

بو تشتتك اوكنه كچمك ايچون ايجاب ايدىن تدبيرلر آلندى. بالخاصه، على قواد پاشايه، باليكس رده كاظم پاشايه، روسه ده بكر سامى بكه، روسه هيئت مركزيه سنه ايجابى كې يازلدى. [وثيقه: ۱۵۵]

ائتلاف و حرريت جمعيتى ده، دشمنلرله برابر آناطولوده مقابل تشكيلات ياتقى اوزره يتمش بش كشى قدر كوندرمش، بو خبر آلندى. قول اردولرك نظردقتى جلب اولندى. — استانبولده، خفى چالشمغه قرار و يرلدى. تراكيه تشكيلاتك توسيعى ايچون جعفر طياربك واسطه سيله تعليمات و يرلدى.

§ افنديلر، مبعوثلرك انتخابنه چاليشيركن، بر طرف ندىن ده مجلس مبعوثانك، زده طوپلانيله جكي فكرى، دماغزى اشغال ايدىيوردى. خاطرلايه جقسكز، كه ارضرومدن، رأفت پاشانك بومسئله متعلق برتلغرافنه جواب و يريركن «مجلس طوپلانلى، فقط، استانبولده دكل آناطولوده!» ديمشدم. فى الحقيقه، بن، مجلسك استانبولده طوپلانمى قدر، منطقسز و مقصدسز بر حركت تصور ايدىم بوردم. آنحق، بو خصوصده صلاحيتدار اولانلرى وافكار عموميه يى، بو حقيقتده اماله ايتد كچه، فكر منك حيز فعله كلسى ممكن دكلدى. استانبولده اجتماعك، محاذيرنى، طبيعى بر صورتده، تبللر اينديرمك ايجاب ايدىيوردى. بو مقصدله، مقاصد مليه يى روم واجنيلرله قارشى خرسيتيانلر عليهنده كوسترمك خصوصنده، على كال و محمد على بكرك فعاليتى، ارمنى

پطریقخانه سنده عقد اولنان اجتماع و حریت و ائتلاف فرقه سنك تشبثاتی اوزرینه، حربیه ناظری واسطه سیله، حکومت مرکزیه نك نظردقتنی جلب ایتدك .

۱۳ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده، مجلس مبعوثانك كشادندن صوكره، مدافعه حقوق جمعیتك فصل بروضیت سیاسیة آلمسی فكرنده بولندیغنی، جمال پاشا واسطه سیله حكومتدن استمزاج ایدركن، مجلس مبعوثانك درسعادته اجتماعنده نه كبی تأمینات سیاسیة استحصالنك دوشونولدیكنی ده صورددق . عینی تاریخنده، مجلس مبعوثانك درسعادته تأمین سلامتی ایچون، نه كبی ترتیبات انضباطیه و تدافعییه توسل ایدلك متصور اولدیغنك ونه یاییلمق لازم كلدیكنك، استانبولده، تشكیلاتنك هیئت مرکزیه سنده بولنان وچناق قلعه موقع مستحکم قوماندانی اولان میرآلای شوكت بكدن صورددق .

..

فندیلر، خاطر كزده دركه، بحربه ناظری صالح پاشا ایله؛ آماسیه ده، برملاقات تقرر ایتشدی. ناظر پاشا ایله، حكومتك سیاست خارجه سی، واداره داخلیه سی ایله اردونك استقباله عائد اساسات اوزرنده كوروشولمك احتمالی واردی . بوسیله ده اول قول اوردو قوماندانلرنك فكر و مطالعه لرینی بیلمك، بنجه بك فائده لی ایدی .

۱۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی شیفره مده، قول اردو قوماندانلرنك بو اوچ نقطه به عائد مطالعه لرینی رجا ایتدم . قوماندانلرك راپورلرینی وثائق میاند مطالعه بیورورسكز . [وثیقه : ۱۵۶]

صالح پاشا، ۱۵ تشرین اولده، استانبولدن حركت ایتدی . بزده، ۱۶ تشرین اولده سیواسدن حركت ایتدك . ۱۸ تشرین اولده آماسیه ده بولندق .

صالح پاشابه، اوغرایه جنی اسكله لرده، تشكیلات ملیه طرفندن مظنن استقباللر یاییلمسی و طرفزدن بیان خوش آمدی ایدلمسی حقنده تعلیمات ویرلمشدی . [وثیقه : ۱۵۷]
بزده، آماسیه ده، بالذات بك بوبوك قظاھراتله كندیسنی، استقبال ایتدك .

صالح پاشا ایله، آماسیه ده، ۲۰ تشرین اولده باشلایان مذاكرات ۲۲ تشرین اولده ختام بولدی . اوچ كون دوام ایدن مذاكرات نتیجه سنده، ایکیشر نسخه اولق اوزره بش قطعه پروتوقول تنظیم ایدلدى . بولش قطعه پروتوقولدن اوچی - صالح پاشا نزدنده قالدنلر بزم طرفزدن وبزده قالدنلر صالح پاشا طرفندن - امضا ایدلدى . ایكى قطعه پروتوقول محرم عد ایدیلهرك امضا ایدلدى .

§ آماسیه ملاقاتی نتیجه سی اولان مقررات ، قول اردولرده بیلدرلدی . [وثیقه : ۱۵۸]
افندیلر ؟ بومناسبتله ، بر نقطه بی تبارز ایتدیرمک ایسترم . بزجه ، تشکیلات ملیه نك
وهیئت تمثیلیه نك ، حکومت مرکزیه طرفندن رسماً طائمش بر موجودیت سیاسییه اولدیغنی
ومذا کراتمز رسمی ونتایجنك لازم الرایه اوله رق طرفینجه رسماً تعهد ایدلمش بولندیغنی تأیید
ایتدیرمک اساسدی .

بناء علیه ، مذا کرات نتایجی مضبوطاتنك پروتوقول اولدیغنی قبول ایتدیرمک وحکومت
مرکزیه نك مرخصی اولان بحریه ناظرینه امضا ایتدیرمک مهمدی .

۲۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی پروتوقول محتویاتی ، دنبله بیلرکه همان کاملاً صالح پاشانك
تکالیفی اولوب قبولنده بآس کورولمین برطاقم مواددن عبارتدر . [وثیقه : ۱۵۹]

۲۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی ایکنجی پروتوقول ، اوزون سورن بر مذا کره ومناقشه نك
خلاصه ضبطیدر .

بومذا کرده ، طرفینك ، خلافت وسلطنت حقنده تأمینات متقابلهنه عائد تفصیلاتنه دائر
مقدمه دن صوکره ، سیواس قولغره سنك ۱۱ ایلول ۳۳۵ تاریخلی بیاننامه موادینك تذکرینه
باشلانندی :

۱ — بیاننامه نك برنجی ماده سننده ، تصور وقبول اولنان حدودك اك اصغری بر طلب اولوق
اوزره تأمین استحصالی لزومی مشترکاً قبول ایدلدی .

کوردلرک استقلاللی مقصد ظاهر یسی آلتنده یاییلمقده اولان تزویراتك اوکنه کچمک خصوصی
تنسیب ایدلدی . حالاً اجنبی تحت اشغالنده بولنان مناطقدن ، کلیکیانی عربستان ایله ترا کیا آره سننده
بر « نه تا نامپون » وجوده کتیرمک مقصدیله آناوطنندن آیرمق آرزوسنده بولونیلدیغنی موضوع
بحث ایدلدی . آناطولونك ، اك قویو تورک محیطی واک محصولدار وزنکین بر منطقه سی اولان
یوقطعه نك هیچ بر صورتله آیرلسنه موافقت ایدلیه جکی ؛ آیدن ولایتنك ده ، عینی قطعیته
وأولویته اجزای وطنندن غیر قابل انفکاک اولدیغنی اساسی عمومیتله قبول ایدلدی .

ترا کیا مسئله سنه کلنجه : بوراده ده ، ظاهر آ بر حکومت مستقله وحقیقتده بر مستعمره تأسیسی
وبوحالده شرقی ترا کیادن دخی مدیه - اینوز خطنه قدر اولان منطقه بی بزدن آیرمق
آرزوسنده بولونیلماق احتمالی درپیش ایدلدی . فقط آدرنه نك ومریج حدودینك بر حکومت
مستقله اسلامییه الحاق ایدلک ایچون دخی اولسه ، هیچ بر صورتله ترکنه رضا کوسترلمه سی
اساسی مشترکاً تصویب ایدلدی . مع هذا بوتون بوماده محتویاتی حقنده هیئت تشریعیه نك ویره جکی
اك صوک قرار بالطبع مطاعدر ، دیندی .

۲ — بیاننامه نك دردنجی ماده سننده عناصر غیر مسلمیه خا کمیت سیاسییه وموازنه
اجتماعیه مزى اخلال ایده جک ماهیته امتیازات اعطاسنك قبول ایدلیه جکنه دائر اولان فقره

اهميتى بر صورتہ تذکر اولندی، بوقيدک، استقلالري فعلاً تأمين ايجون، استحصالى مبرم بر طلب ماهيتنده تلقى ايدلسى و بوندن ياييله جق اڭ اوراق بر فدا کارلغک استقلالري اساسلى بر صورتہ رخنه دار ايله جکی درميان ايدلدى . مذکور درنجى ماده ده موضوع بحث اولان و عناصر خريستيانيه فضله امتيازات و يرله مسنه معطوف اولان غايه ، لازم الاستحصال بر هدف اوله رق قبول ايدلشد . مع هذا کرک بوباده و کرک حق حياتک مدافعه سى امرنده کی مطالب سائر مزه حائذ خصوصاته - برنجى ماده نك نهايتنده اولدینی کي بوراده ده - مجلس ملینک رأى و قرارینک مطاع اوله جنى قیدی قونولدى .

۳ - بیاننامه نك یدنجى ماده سنه نظراً استقلالز ، تماماً محفوظ قالمق شرطيله فنى ، صناعى و اقتصادى احتیاجاتک صورت تسويه سى خصوصى مناقشه ايدلدى . مملکت مزه پک چوق سربمايه دوکچک اولان بر دولت اولورسه ، بونک امور مالیه من اوزرنده طلب ایده بيله جکی بر حق مراقبه نك درجه شمولی کسديريله ميه چکندن ، بو خصوصک استقلالري و منافع حقیقه مالیه منى ضرر دیده ایتیه جک وجهه ، متخصصلرجه اساسلى بر صورتہ دوشونولهرک تحدید و تثبیتندن سوکره مجلس ملیجه تنسیب ایديله جک صورتک قبولی تذکر اولندی .

۴ - ۱۱ ایلول ۳۳۵ تاریخى سیواس قونفره سى مقرراتنک مواد سائر سیده مجلس مبعوثانک قبوله اقتران ایلک شرطيله اساس اعتباريله موافق کورولدى .

۵ - بوندن سوکره ، سیواس قونفره سنک ۴ ایلول ۳۳۵ تاریخى مقرراتنک تشکیلات قسمنه حائذ ۱۱ نجى ماده سى محتویاتی اولان آناطول و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتک وضعیتی و بوندن سوکره کی شکل و ساحه فعالیتى خصوصى موضوع بحث اولندی .

بو ماده ده ، اراده ملیه منی حاکم قیله جق اولان مجلس ملینک ، حقوق تشریعی و مراقبه سنه امنیت و سربستی ایله صاحب اولدقدن و بو امنیت مجلس ملیجه تأیید ابدلکدن سوکره ، جمعیتک شکلی قونفره قراريله تعیین ایديله جکی مصرحدر . بوراده موضوع بحث اولان قونفره نك ، شمى یه قدر وقوع بولان ارضروم و سیواس قونفره لری کي خارجه آبرى بر قونفره حالنده اولسى مشروط دکادر ، دیندى .

جمعیتک پروگرامنى قبول ایدن مبعوثان ، جمعیتک نظامنامه سنده مصرح اولان مرخصلر عد و تلقى ایديله رک عقد ایده جک لری اجتماع مخصوص ، قونفره مقامنه قائم اوله بیلیر . بوندن سوکره مجلس ملینک استانبولده ، تماماً حال امنیتده ، سربست اوله رق اجرای وظیفه ایده بیلمسى شرطدر ، دیندى . بونک ، شرائط حاضر ميه کوره نه درجه یه قدر تأمين ایديله بيله جکی تأمل ايدلدى . استانبولک اجنبى تحت اشغالنده بولنسى حسینیه مبعوثانک وظیفه تشریعی لری حقیقه ایفایه پک مساعد اوله ميه جنى فکرى تظاهر ایتدی . یتش سفرنده فرانسزلرک بورودوده و اخیراً

آلمانلارک وایمارده یاپدقاری وجهله ، صلحک عقیدنه قدر ، موقه ، مجلس ملینک آناتولوده ، حکومت سنیه نك تنسیب ابدہ جکی امین بشقه بر محله اجتماعی موافق کورولدی .

مجلس ملینک اجتماعندن سوکره ، درجه امنیت و محفوظیتی تعین ایدہ جکندن امنیت تامہ کورلایکی تقدیرده ، جمعیت هیئت تمثیلیه سنک العاسیله تشکیلات حاضرہ سنک ، هدف مساعیسنک تعینی ، ذکر ایتدیکم وجهله قونغرہ مقامنه قائم اوله جق اولان اجتماع مخصوصده قرارلشدیلہ جنی افاده اولندی .

مبعوثانک انتخابندہ سربستی نام بولنسی لزومی حکومتجه امر ایدلش اولسی حسبیله انتخابانک اجراسندہ ، جمعیت هیئت تمثیلیه سنجه ، مداخله واقع اولمه مقدمه اولدینی بیان ایدلدی .

مبعوثان میانندہ ، اتحاد و ترقیہ منسوب واردوده سیاتلی اشخاص بولندینی تقدیرده ، بونلرک مبعوث انتخاب ایدلمسنه میدان ویرلمه مک ایچون هیئت تمثیلیه جه ارشاد صورتندہ ، صورت مناسبه ده بعض تلقینات یالماسی موافق اوله جنی ده ملاحظه اولندی . هیئت تمثیلیه نك بوباندہ صورت توسطی ده ، آروجه بر فورمول حائده اوچنچی پروتوقول اوله رق تثبیت ایدلدی . [وثیقه : ۱۶۰]

§ محرم ، تلقی ایدیلوب امضا آلتنه آلمیان دردنجی پروتوقول شو ایدی :

۱ — بعض قوماندانلرک طردینه و برقسم ضابطانک دیوان حربہ تودیعلرینه دائر صادر اولان ارادات سنیه و اوامر سائر نك تصحیح اولنسی .
۲ — مالطیه نفی ایدلش اولانلر حقندہ کندی محاکمہ حائده مزده تعقیبات قانونیه یاپیلماق اوزره درسعادتہ جلبلری اسبابنه توسل .

۳ — ارمنی ظالملرینک ده محکمه یه ویرلمسی . [مجلس مبعوثانہ ترک اولنه جقدر]

۴ — از میرک تخلیه سی ایچون حکومت مرکزیه طرفندن یکینن پروتستو یاپیللمسی و ایجاب ایدرسه خفی تعلیمات ایله اهالی یه متینغلر عقد ایتدی ویرلمسی .
۵ — عموم ژاندارمه قوماندانی ، مرکز قوماندانی ، پولیس مدیری و داخلیه مستشارینک تبدیللری . [حربیه و داخلیه نظارتلرنجه]

۶ — انکلیز محبلر جمعیتنک [قیو ، قیو دولاشوب] اهالی یه کاغد مہدلتدیرملرینه مانع اولماق .

۷ — اجنبی پارہ سیله صاتون آلمش جمعیتلرک فعالیتلرینه و بوکی غزتہ لک مضر نشریاتنه نہایت ویرلمسی . [بالخاصہ ضابطان و مأمورینک بوکی جمعیتلرہ انتساب ایلملرینک قطعاً منعی]

۸ — آیدین قوای ملیه سنک تقویہ سی واعاشہ لارینک تسہیل وتأمینی . [بوخصوص حربیه نظارتجه تنظیم اولنور . دونما جمعیتنک ۴۰۰,۰۰۰ لیراسندن لزومی قدری حکومت طرفندن بومقصده تخصیص قلنہ بیلور]

۹ — حرکات ملیه اشتراك ايتش مأمورلرک عموجه سکونت وامنيت تامه حصولنه قدر
برلرندن قالديريلهملری و آمال ملیه مخالف حرکت ايتلرندن ناشی ملت طرفندن ايشدن آل
چکديرلش مأمورينک يکي مأموريتلره تعينلرندن اول صورت خصوصيهده مداوله افکار ايدلمسی.

۱۰ — غربي ترا کيا مهاجرلرينک سوق و نقانک تأمينی .

۱۱ — عجمی سعدون پاشا و معيتنک صورت مناسبهده اقداری .

§ امضاسز بشنجی پروتوقولده صلح قونفرانسنه کيدهيلهچک ذواتک اساميسنی احتوا
ايدیوردی . مع هذا بوخصوصهده حکومت ، اساسه رعایت ايتک شرطيله ، سربست بولنهجقدی .

مرخصلر :

توفیق پاشا حضرتلری	رئيس
احمد عزت پاشا حضرتلری	عسکری مرخص
خارجیه ناظری	سیاسی مرخص
رشاد حکمت بک	»

هیئت متخصصه :

حامد بک	مالیه
میر آلاى عصمت بک	عسکری
رشید بک	امور سیاسیه
مهندس مختار بک	امور نافعہ
میر آلاى علی رضا بک	بحریه میر آلاى
رافت بک	ایستاتستیک
امیری افندی	تاریخ
منیر بک	حقوق مشاوری
متخصص بر ذات	امور تجاریه
»	مذاهب مختلفه امتیازانه واقف

هیئت تحریریه :

رشید صفوت بک	مالیه قلم مخصوص مدیر اسبق
شوق بک	
صالح بک	
اورخان بک	
حسین بک	» روبرت قوللز تورکجه معلمی «

§ افنديلر؛ بو مذا كراتمز مضبوطاتی مياننده ، اك مهم نقطه نك، مجلس ملينك محل اجتماعه عائد اولديني نظر دقت عاليلركزي جلب ايتمش اوله جغني تخمين ايدرم .

محاسنك ، استانبولده انعقادى جائز اولديني حقه نده كي قديم فكر وقناعتمزى ، صالح پاشايه قبول وتصديق ايتديرك. آنجق صالح پاشا، شخصاً بوقناعته اشتراك ايتكله برابره بو اشتراك شخصنه عائد اولوب ، شيميدن ، بوتون قابينه نامنه سوز ويره ميه چكي قيد احترازي سنى ده درميان ايتمشدى . كنديسى ، قابينه اركانى اقناع وبوفكره اشتراك ايتديرك همچون لندن كنى يابه جغني وعد وموفق اوله مديني تقديرده قابينه دن چكيلمكدن بشقه يابه جق برشيئي اولمديني بيان ايله مش ايدى .

صالح پاشا ، بو خصوصه موفق اوله مه مشدر .

مجلس مبعوثانك محل اجتماعى مسئله سته تكرر عودت ايلك اوزره آماسيه ملاقاتنه عائد معروضاتمه ختام ويريورم .

§§ يالكرز ، افنديلر ؛ بز ، آماسيه يه كلك اوزره سيواسدن آريلير ، آريلاز ، سيواسده يك ده خوشه كيمه ين بر حادته جريان ايتمشدر . بو حادته حقه نده قيصه جه عرض معلومات ايديم: آماسيه يه مواصلمزده ، ائتلاف و حريخيلرك ، اجانبيله مشتركا برطاقم حرركات خيانتكارانه يه تشبث ايتدكلرينه دائر معلومات آلمشديق . بوني درحال تعميماً تبليغ ايتشدم . سيواسده ده ، عليهمده ، پادشاهه تلغراف چكيلمك كي بر تشبث اولمديني استخبار ايتدم ، فقط ايناندام . البته هيئت تمثيليه آرقداشلرمنك و قرارگاهمزه منسوب ذواتك ، والينك وسائر نك دقتى بوكا مانعدر ديدم .

حالبوكه ، شيخ رجب ورفقاسندن احد كمال وجلال نامنده اوچ شخص بر كيجه تلغرافخانه ده ، كنديلرينه منسوب بر تلغرافجي واسطه سيله ، آرزو ايتدكلرى تلغرافلى چكمشلر ...
فى الحقيقه ، آماسيه تلغرافخانه سندن صالح پاشايه عائد شو تلغرافى كتيرديلر :

سيواس

۱۸- تشرين اول- ۳۵

۱۶۶۱۳ ك

۸۲

بحريه ناظرى دولتو صالح پاشا حضرتلرينه
ياور حضرت شهرىارى سعادتلو ناجى بك افندى حضرتلرينه

آيلردنبرى مملكتهمزده جريان ايدن حالى آكلامق وماهيت مسئله يه وقوف پيدا ايتك

اوزره مرکز ولایت قدر اختیار زحمت بیورمکزی منافع ملک وملت نامنه جمله استداوملک
وملت نامنه ما کنه باشنه تشریفلرینی کال عبودیتله استرحام ایلرز .

عن اولاد شمس الدین سیواسی علما ، اشراف ، تجار واصنافدن مرکب
رجب کامل ، زارهلی زاده جلال یوز آلتش مهری حاویدر .
الیاس زاده احمد کال

§ بکاده ۱۹ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی اولان شو تلغراف کلدی :

آماسیهده مصطفی کال پاشایه

اهالیز ، پادشاه و حکومت افکارینی بالذات صالح پاشادن و یا خود امین برلساندن ایشتمه دکجه ،
آرده کی اختلافه حل اولمش نظریله باقمیه جقدر . بناء علیه ایکی شقندن برینی اختیاره مجبوریتکزی
عرض ایدرز .

الیاس زاده زارهلی زاده عن اولاد شمس الدین سیواسی
احمد کال مهمل رجب کامل

افندیلر ؛ بز ، بوتون مملکتی ارشاد وتنویر ایله اوغراشیورز . فقط ، دشمنلرمزده ؛ بزه
مقابل ، هر یرده حتی بالذات بولندیغمز وهر صورتله حاکم اولدیغمز سیواس شهرنده بیله ،
خیالتلرینی اجرا ایتدیره بیله جک دنی واسطه لر بولمقده ، موفق اوله بیلیورلر .

بوتون ایقاظلرمزه ، اخطارلریمزه رغماً ، شخصاً غیبوت ایدر ایتمز ، سیواسده کی ذواتک
کورولان دالغینلغی هر یرده ، نه قدر قیدسزلقلر و مسامحه لر وقوع بولش اولدیغنه چوق کوزل بر
مثال تشکیل ایدر .

۱۹ تشرین اول کونی سیواسده کی آرقداشلر ، « هیئت تمثیلیه » امضاسیله شو تلغرافی
ویریورلردی :

« آماسیهده مصطفی کال پاشا حضرتلرینه

شیخ رجب و رفقاسنک ذات دولترینه چکیلیمک اوزره تلغرافخانه به شمدی وبردکاری
تلغراف صورتی عیناً بوجهزیر عرض اولنور :

بوابده طوپیجی بیکباشیسی کال بک آریجه تحقیقات اجرا اتمکده در . »

بو تلغرافه ، آلدیغی عرض ایتدیکم تلغرافک صورتی علاوه ایدیورلر .
§ سیواس تلغراف باش مدیری ده عینی کونده شو معلوماتی ویریور :

« مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه »

عن اولاد شمس الدین سیواسی رجب ، الیاس زاده احمد کمال وزاره لی زاده جلال امضاری ایله یازیلان تلغرافنامه لری تقدیم ایدرم . بو تلغرافنامه لر کیجه کتیرلمش و مأمورلر مز اخافه ایدیله رک یازدیرلمشدر . هر فردک شرائط مخصوصه دائره سنده تلغراف یازمغه حق درکاردر . آنجق ماکنه اوطه سنه راست کلنک کیرمسی ممنوع بولمق شویله دورسون مأمورلرک تهدید و اخافه سی کبی حیثیت و وقار حکومتی رنجیده ایده جک حرکاته اجتسار ایتک دوزخ و سی قانونه عصیان ماهیتنده در . کیفیت ولایت جلیله یه عرض ایتدم و مملکتده تأسیس انتظام ایچون چالیشمقده اولان ذات دولترینه ده عرض حال ایدرم . احترامات و تعظیلات مخصوصه مک قبول بیورلمسی مسترحدر .

باش مدیر

۱۹ - تشرین اول - ۳۵

لطیفی

در سعادت مرکز شاهی بکه :

لسان عمومیدن عرض اولنان و سلامت ملک و ملت نامنه تقدیمی استرحام اولنان تلغرافلر مز ی توقیف ایدن خائن دین و دولتر . نهایت قان دو کولمسنه سبب اوله جقدر . سمع شاهانه یه ایصال ایچون عزیمز قطعیدر . جواب بکلیورز .

مایین هایون باش کتابت جلیله سنه :

دلالت علیه لریله تقدیم قلنان عریضه چا کرانه مزک جواجی سلامت ملک و ملت نامنه ماکنه باشنده انتظار ایدیورز ؛

مایین هایون باش کتابتی دلالتیه سده مراحم زبده جناب خلایقناهی یه :

مملکتمز بولنان سیواسده ، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی نامیه تشکل ایدن قونغره هیئت رئیسی مصطفی کمال پاشا ، اعتمادنامه هایونلرینی حامل بولندیغی اشاعه ایله مملکتمزده سترسیات ایتک ایسته یین بر حزب قلیک اشتراکیله اراده ملیه پی تمثیل صورتنده کوستریورلر . حال بوکه خلیفه دیشانمز و سوکیلی پادشاهمز هر صورتله مطیع و مربوطیت تامه مز مقتضای دین اولدیغندن بحریه ناظری صالح پاشا ایله سریاور حضرت شهر یاری ناجی بک افندینک آماسیه یه اعزاملرینی استخبار ایتدک . اهالی آره سنده حصوله کن هیجانی تسکین ایچون علما ، اشراف

و تجارتدن ایکی یوزی متجاوز امضایی حاوی دعوتیه تلغرافزه جواب آله مدق . افکار عمومی نه مرکزده اولدیفنی بالذات مشاهده بیورمق اوزره سیواسه قدر کوندراسنی رومال عبودیت و کمال تهاکله تضرع و نیاز ایدرز ، اولباید و قاطبۀ احوالده امر و فرمان پادشاهمز افندیمز حضرت تکریمکدر . »

بوتون ملتك وحدت، و تسانندن وتشكيلات مليه نك ملكتك هر گوشه سنه تشميل ايدلديكندن بحث ايدن، ملتك مشترك آرزوسنه تبعاً وتشكيلات مليه وعسكرى به مستنداً قاينه اسقاط ايدن، يكي قاينه ايله قارشى قارشى به كچن، برهينك رئيسى، عليهنده - تام يكي قاينه مرخصيله مذاكره به كيريشه چكى برصرده وبومقصدله سيواسدن چيقدغيغك فرداسى - بوتون سيواس اهاالىسى نامه قياى كوسترر بر تلغرافك، تلغرافخانه تهديد ايديلهرك چكدر بيه سيلمسى المته معنندار ايدى .

سيواسدن يوكسلىتىلن بوسدانك دشمنلر اچون نه قدر قوتلى ومهم اولدىنى تقدير سيوريلور .

۱ - شیخ رجب، احمد کمال و جلال امضاسیله مابین ہایونہ چکیلن تلغرافنامہ بی کوردیکز می؟

۳ — جمله کزك موجودیتنه رغماً بویله برکستاخلق فصل وقوع بوله سیر ؟ باخصوص بوجانینک تشبیری جمله کزجه معلوم بولونیور . صالح باشایه وناجی بکه خطاباً اوچ امضا ایله تلغراف حاضرلادقیرینی ز بورادن ایشتمشدک . سزک یوندن خبرکز بوقی ادی ؟

۵ - تضيق واخافه ايديان تلغراف مأمورلرينك همان احباب ايدنلري، والي پاشايي وديكر علاقه داراني خبردار ايتمه ملرينك و نوبتي ضابطنك بونده غفلت كوسترمسنيك سبي نه در؟

۶ — باش مدير بک اعطای معلومات ایلمسی اوزرینه اتخاذايدلمش اولان تدابير ندر ؟

مصطفی کمال

ولایتک ، مسئله بی جهت عسکر بهیه حواله ایتدیکی آ کلاشیلیمسی اوزرینه قول اردو ارکان حربیه رئیس ذکی بکده ، شونی یازدم :

« موضوع بحث اولان مسئله ده ذم دخل اولانلرک توقف و تجزیه سی ایچون ولایتجه موجود اولان وسائل قوللانیلیمشده و یاخود غیر کافی کورلمشده می قول اردویه ایش آتیلور . یوقسه بو کستانخانه حرکاته قارشى دخی ولایتجه اتخاذايدلرده ترددی ایدیلور ؟ بو جهت آ کلاشیلدقدن سوکره حل مسئله ده سہیل و اساسلی اولور .

مصطفی کمال

§ بعده سیواسده بولئانلره شو امری ویردم :

۱ — تلغرافخانه تماماً قونطورول آلتنه آانه جقدر . بضابط قومانداسنده برمانه عسکر اقامه ایدیلر جکدر . واقع اولدینی کی تلغرافخانه بی اشغال و مأمورینی تضیق ایدرک وحدت مشروعه ملیه علیهنده تحدیش اذهانی موجب و آسایشی محل تشبثانده بوانه جق خائنلر قطعاً منع ایدیلر جکدر . بوکی حرکات آسایش شکنانده حد قانونی بی تجاوز وعسکره تعرض ایدنلره قارشى بلا تردد ، هر زده اولورسه اولسون استعمال سلاح ایدیلر جکدر .

۲ — کستانخانه حرکاته متعاسر اولانلر حقنده تأمین انضباط نقطه نظرندن ارکان حربیه رئیسک درمیان ایلدیکی اسبابه بناء فرارلرینه محل ویرمکسزین درحال ایجاب حال پایله جق ونتیجه سی برایی ساعته قدر بیلدیریلر جکدر . آنجق بو خصوصده قرار ویرمک ایچون اوراده موجود ذواتدن هیچ برینک تشبث آلیوب استیذانه قالدیشیلیمه سی جداً موجب تأسف کورلمشدر . بو قرار ، برطابوری سیواسده بولنان بشنجی فرقه قوماندانی جمیل جاهد بک طرفندن طابور قوماندان امر ایدلمشدر . اوراجه بو قرارک سرعت قطیقه هیچ اولمازسه دلالت بیورلمسی نیاز اولنور .

۳ — سیواسده تأمین انضباط ایچون اوینقی اولهرق بوتون علاقه دارانجه تدابير قطیقه و شدیدہ آلمسی لزومی عرض ایدرم .

مصطفی کمال

خصوصی اولهرقده عثمان طوفان و رجب زهدی بکله شو تعلیاتی ویردم :
حرکت ملیه علیهنده کستانخلق ایدنلر حقنده پایله جق معامله ایجاب ایدنلره بیلدیرلمشدر .
وضعیتی بالتعقیب حرفاً تطبیق اولنوب اولندیقنی و مسامحه کورولدیکی تقدیرده بالذات مداخله

ایدرک اشخاص معلومه نك توقیفی و همپالینك اسکاتی مطلوبدر . بو باده لزوم حاصل اولورسه ، هرکیمه قارشى اولورسه اولسون ایجابی ایفاده ترده محل یوقدر .

مصطفی کمال

۲۰ تشرین اولده والی رشید پاشا ، اوزون اوزادییه وقعیهی حکایه ایتدکن صوکره ، « وقعنه نك توسع ایلمی احتمالی وارکن اوکنه کچلمش و کوستریلن اجرا آت سریعه وشدیده دن دولایی بوکا بمائل احوالک بعدما عدم ظهوری درکار بولمش » اولدیغنی یازیوردی . [وثیقه : ۱۶۱]

افندیلر ؛ حکومت مرکزیه نك شیخ رجبی ورفقاسنی تجزیه ایش اولدیغنی ، بالطبع ، فرض ایتدیکنز . « عن اولاد شمس الدین سیواسی » دیه امضا آتان بو مسکین و عادی شیخک ، بوندن صوکرده دشمن آتی اوله رق ارتکاب ایلیه چکی خباثتله تصادف ایده جکر .

§ افندیلر ؛ هنوز آماسیه ده ایکن ، فارشیلاشدیغمز وضعیت ، یالکز شیخ رجب وقعیه سیله قالدی . آطه پازاری حوالیسنده ده بوکا بمائل برحادثه وقوعه کلدی . مساعدنه ایدرسه کز ، اونیده قصه جه عرض ایده میم :

آطه پازاری قضاسنك آقیازی جهتلرنده توره بن ، تالوستان بك واستانبولدن باره و تعلیماته کلهرک ، سواری اوله جقلره ۳۰ و پیاده یازیله جقلره ۱۵ لیرا وعد ایدن بکرک و صبا نجه نك آوچار قریه سندن بسلان نامنده بر تحصیلدار برلشیورلر . بو آدملر باشلرینه طوپلادقلى آتلی ، یا یا بر طاقم اشخاص ایله آطه پازاری قصبه سنی باصغه قرار ویریورلر . طاهر بك اسمنده اولان آطه پازاری قائممقامی ، بونی خبر آلیور . طاهر بك ، ایزمیتدن کوندریلن بریکباشی ایله و تدارک ایتدیکی یکریمی بش قدر آتلی آلهرق ، قصبه یی باصغه کلنلره قارشى حرکت ایدر . لطیفه دنیلن بر کویده فارشیلاشیرلر . بو گروه مقصد حرکتلری صورولاش . . ویردکاری جواب شو ایش : « ذات پادشاهینك حیاته ده و مقام معلای خلافتلرنده اولوب اولدیغنی اوکر نك ایچون آطه بازارینه ماکنه باشنه کلک ایستیورز . مصطفی کمال پاشایی ، پادشاه مقامنه قبول ایده میز . . »

طاهر بك ماکنه باشنده ، ایزمیت متصرفنه ویردیکی معلوماته ؛ « مرقوملرک استانبولده مهمجه ذواتله تماسلری اولدیغنی وحتی پادشاهکده بو حرکتلرندن خبردار بولندیغنی بیان ایلدکاری » درج ایدیلیوردی . رسماً ویریلن معلوماته ؛ « بکرک ، طوپلانان اشخاصه ، بو ایش ایچون ، استانبولجه ، بر هفته مدت تعیین ایتدیله ، بش کون کچدی . ایکی کونمز قالدی . ایشی تعجیل ایده لم دیه ، بیانانده بولندیغنی ده بیلدیریلیوردی . [وثیقه : ۱۶۲]

ایزمیتده کی فرقه قوماندانی ، آطه پازاری اوزرینه بر مفرزه کوندره جکدی . علی فؤاد پاشاده ، دوزجه اوزرینه بر مقدار قوت سوق ایده جکدی .

۲۳ تشرین اول تاریخنده، ایزمیتده فرقه قومانداننه، بکرك اشتلاف و حربیجرله ا جنبی دشمنه طرفدن کوندردیکی و حرکات مفسد تکارانه لرینک منعی لزومی بیلدیرلدی .

آطه بازار قائممقامی طاهر بکده ، ۲۳ تشرین اولده دوغرودن دوغرویه « بکر ورفقاسی حقنده تداییر شیدیه و سریعه نك تطبیقنده قطعاً تردد کوسترلیه رك ازاله مضر تریله نتیجه نك اشعارینی » امر ایتدم . [وثیقه : ۱۶۳]

افندیلر ، ۲۳ تشرین اول تاریخلی برشیفره ایله ، مرقوم بکر و همپالرینک حرکتلری و هویتلری حقنده دسترس اولدیغمز معلوماتی ، حربیه ناظری جمال پاشایه بیلدیردک و « حکومت سنیجه بو کی افعال و حرکات مفسد تکارانه قارشى وقت وزماننده تداییر مؤثره آلتیوب ، مسئله ، تشکیلات ملییه تماس ایلدیکی تقدیرده اک شدید تداییره نوسلده کندمزی معذور کوره جکمزى عرض ایدرز . » دیدک . [وثیقه : ۱۶۴] .

ایزمیتدن ، کیدن و محلینده تقویه اولنان ملی و عسکری بر مفرزه ، « مهم مقدارده طویلاشمش و طویلاقمده اولاق اشخاص شیریهی داغیشمش ، تحصیلدار بسلان و برادری حسن چاوشی دردست ایتمش ، اصل تعلیمات و پاره ایله بر هفته اول استانبولدن کلش اولان بکر ، فرار ایلش . » بو بکر ضابطلکدن مطرود و مانیا سلیدر . [وثیقه : ۱۶۵] و [وثیقه : ۱۶۶] بوندن صورکه ، و برمه مجبور اولدیغمز امرلرله ، ایزمیتده محرك و مرتب اولانلردن ، انکلیز ابراهیم دیمکله معروف بری وسائر برطاقلری حقنده تعقیبات باشلادی . [وثیقه : ۱۶۷] [وثیقه : ۱۶۸]

§ « بکرك ، محلیجه اتخاذ اولنان تداییر نتیجه سنده تشبثنک عقیم قالدیغنی و فرار ایلدیکی و تکرار استانبوله عودت ایدرك یکیدن تشبثات ملعونانده بولمنسی اغلب احتمال اولدیغنی ، حقنده تعقیبات مخصوصده بولونیلمسنی » آماسیه دن ۲۶ تشرین اول ۳۴۵ تاریخنده حربیه ناظری جمال پاشایه یازدم . [وثیقه : ۱۶۹]

۲۷ تشرین اول ۳۴۵ تاریخنده بولی متصرفی حیدر بکدن کان تلغرافده ، « بکرك معیتنده ایکی ضابط ، قرق مسلح آدم اولدیغنی حالده آبازا کویلرینده خلقي ، حکومت حاضره نامنه حرکت ملیه علیهنه تشویق و رجوق پاره صرف ایتدیکی و نظارته وقوع بولان اشعاراتنک جای قبول بوله مه مقدمه اولدیغنی » بیلدیریلوردی . [وثیقه : ۱۷۰]

افندیلر ، بوکی مسائلده ، حکومتی ایقاظ و وظیفه سنک ایفاسنه دعوتدن عبارت اولان مراجعتلرمز ، البته ، حکومتک ایشنه مداخله کی تلقی ایدلمز اعتقادنده یم .

استانبولده ، حکومتک کوزی اوکنده ، ترتیب اولنان و داخلی ، خارجی دشمنلرک ، بادشاهک معلومات و موافقتیه اولدیغنه شبهه ایتدیگمز تشبثلرینک ، فعلاً موفق اوله جقلری

دقیقه قدر ، بکله مک والبتہ حکومت تدبیر آلیر ، مانع اولور ، توکل صافدانه سنه قایلیمق جائز اوله مزدی .

§ افندیلر؛ آماسیه ده مذا کره به باشلادیغمز ۲۰ تشرین اول کوننده ، ورود ایدن معلومات خلاصه سی شو اندی : استانبولده ، حریت وائتلاف فرقه سی ، عسکری نکهبان جمعیتی و محبلیر جمعیتی بر بلوق تشکیل ایتدیلر . بر بلوق وعلی کمال وسعید مثلا کبی اشخاصی ، عناصر غیر مسلمانی متبادیاء قوای ملیه علیه تحریکه باشلادیلر . روم وارمنی بطریقاری ، قوای ملیه علیه دول ائتلافیه مثلارینه مراجعت ایتدیلر . ارمنی بطریق (زاوهن) افندی ، نئولوغوص غزه سنده نشر ایتدیکی بر مکتوبله حرکات ملیه اخیرهدن دولایی ارمنیلرک مهاجرت ایتمکده اولدقلرینی اعلان ایتدی .

مصلوب کاظمک قرده شی حکمت نامنده بری ، استانبولدن آلدیغی تعلیمات ایله آطه پازاری جوارنده ، باشنه برطاق مسلح آدملر طوپلامغه باشلادی . بو حکمت اسمنه ، مهم بروئقه ده ده تصادف ایده جکز . آطه پازاری جوارنده ، درکمن دره ده ده ، پاره ایله آدم طوپلامغه باشلاندی . چته حالنده طوپلانلرک ، کیوه حکومتی باصمغه قرار ویردکاری استخبار قلندی . قره جه بکده ده بوکا مماثل اوفاق تفک حرکات کورولدی . بروسه ده ، کوملجنه لی اسماعیلک ترتیب ایتدیکی چته لرک قوای ملیه علیه حرکاتی حس اولمغه باشلاندی . نکهبانچیلرک موقوف بولنلاری بر کونده کافه سی حبسدن چیقارلدی .

دشمنلر طرفندن ، قوای ملیه علیه تریب اولنان چته لرک فعالیت به باشلامسی ، مخالف بلوقک علنی حرکتی ، استانبول پولیس مدیرینک علیه فعالیت ، علی رضا پاشا قایدنه سنه علیه دار ناظرلرک موجودیتی ، بعض تشکیلات مرکز لر می ، باطخاصه استانبول مرکز می نامیدی به سوق ایتمکده باشلادی . [وئیه : ۱۷۱] و [وئیه : ۱۷۲]

حکومتک ، عمومیتله هیچ بر مقصد وقرار صاحب اولدیغی کوستره جک ، حرکتده بولنه مامسی ویا لکنز داخلیه ناظری شریف پاشانک منفی و سریع فعالیتنی تصویبکار داورانسی ، حقیقه شایان تأمل واندیشه بر منظره عرض ایدیوردی .

بو خصوصده ، ایلک ، حساسیت واینسیسیاتیف کوسترن آنقره اولدی . آنقره والی وکیلی یحیی غالب بکک سیواسه کشیده ایتدیکی ۱۵ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی برشیفره سنی ؛ مرحوم حیاتی بکک امضاسیله دیگر برشیفره ایچنده ۲۲ تشرین اولده آماسیه ده آلدیم . اوشیفره عیناً شودر :

مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

پاشا حضر تلری ؛ بزءمقدرا تمیزی ، نه بویله ، ملتک مقدراتی بیلمین حکومت و نه ده ثم التدارک

کوندر بله جک والیرله ترک ایدمهیز . دفعاتله ذات عالیترینه عرض ایتدی کهز دوشونجه لر نظر اعتباره آلتدیغندن دولای حکومت مرکزیه ، معهود فرید پاشا قابینه سنک تعیین ایدوبده کوندره مدیکی بتلیس والی سابق ضیا پاشایی بورایه وحیات مأموریتنده هیچ بر موجودیت کوسترمه مش اولان صبحی بکی ده ، قونییه والی تعیین ایتک صورتیله ایلک آدینی آتمه باشلادی . ایشته بوکی ملاحظاته بناء مجلس مبعوثان تشکل ایتهدن اول ، هیچ بر مأموریته خارجدن کیسه نك کتیرله مسنی کچنده عرض ایتش ایدک . مادامکه حکومت حاضره ، بورایه یکیدن والی کوندرمه قیام ایتشدر ، شو حالده ، بوراده کی حرکات ملیه نك سوندورلسی التزام ایدیلور دمکدر . فصل که ذات عالیتری عسکرلکدن استعفا ایدرک بر فرد ملت کی چالیشمه قرار ویردیگز . بنده کزده بورادن چکیلرک عینی صورتله ملتک وظیفه سنی ایضیه قرار ویردم . والی کنتجیه قدر وکالتی کیمه تودیغ ایدم جکمی لطفاً بیلدیریکز افندم . ۱۵ تشرین اول ۳۳۵ آنقره والی وکیلی

بحی غالب

§ بر کون صوکرده ، ۲۳ تشرین اولده جمال باش-انک ، ۲۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی شو تاغرافی آلام :

قاضی کوی
۲۱-۱۰-۳۰

عدد
۴۱۹

آماسیه ده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

آنقره دن بلدییه رئیس و مفتی افندی ، خارجدن کله جک والی قبول ایتیه جکاربخی ، آنقره ده ، آنقره دن والی تعیین اولنسی لزومنی کندی صلاحیتلرینه بناء ادا ایدیورلر . بوبله جه هر طرفدن آیری آیری مطالب درمیانی حکومتی مشکل وضعیته صوفقده در . بدخواهان وعناصر ساثره ، بوکی احوالی درلو درلو تفسیر ایدیور . (۰۰۰) حکومت مظاهرت وعدی اوزرینه بوکی خصوصلرک مننی لزومنی رجا ایدرم و نصبی اراده سنییه اقترا ایدن والینک حرکتی ایجاب ایدم جکی طیبی تقدیر بیوریلور .

حربییه ناظری

جمال

فی الحقیقه ، باشده مفتی افندی اولدینی حالده ، (الیوم دیانت ایشلری رئیس بولنان محترم رفعت افندی حضرتلری ایدی) آنقره لیلر ، پروتستو ماهیتنده ، استانبوله مراجعت ایتشدردی .

آنقره یی تسکین ایدرک ، نفوذ حکومتی ، قیرمه مق ایچون تلغراف باشنده ، برچوق لصایحه بولندم . فقط ، آنقره نك حقلى اولدیغی ، تسلیم ایتمه نك ، ممکن دکلدی . نهایت جمال پاشا واسطه سیله حکومت یازدیغیم تلغرافدن بحث ایدرک آله حق جوابه قدر ، وضعیت حسن اداره ایدلمسنى آنقره ده قول اردو قوماندان وکیلى محمود بکه یازدم .

بوتقطه ده ، ، بالمناصبه بر حقیقتی عرض ایتک موافق اولور . بز ، هیئت تمثیلیه ، حکومتک وضعیت وماهیتنی پک اعلا آ کلامشدر . ارکان حکومتدن ، بعضیلرینک حکومتده داخل اولقدن نادم بولندقلرینی و بو کیلرک چکیلیمک ایچون بهانه آرادقلرینی ده آ کلابوردق . بوندن بشقه خارجی و داخلی دشمنلرک و پادشاهک متفقاً ، علی رضا پاشا قاینه سی یرینه ، کندی نقطه نظرلرینی ، آچقندن آچیغه و سرعتله تطبیق ایدمک ، دیگر بر قاینه یی موقع اقتداره کتیرمه ک لازم بولندقلرندن ده ، غافل دکلدک و بونک ایچون ده ، علی رضا پاشا قاینه سنی ، اهون شربولیوردق . برده ، فرید پاشانک سقوطندن سوکره ، یکی قاینه ایله آ کلاشمق ایچون ، کچن درت ، بش کون ظرفنده بعض طرفلردن ، ممکن اولدیغی قدر چابوق او یوشمق خصوصنده آلمش اولان توصیه لرده ، بزجه نظر دقتده طوتولسی ایجاب ایدن معنا و ماهیتده ایدی ، بناءً علیه مقصده امنیتله واصل اولونجه یه قدر ، لزوم کورولورسه ، بر آزده فداکارلق یاقی ضرورتی حس ایدیوردق .

محمود بکه یازدیغیم شیفرده بوتقطه لرده ایما ایدلمشدی . [وثیقه : ۱۷۳]

جمال پاشایه ویردیگیم جوابی عیناً عرض ایدمک :

آماسیه

۳۵-۱۰-۲۴

شیفره

مخصوصدر محله در

حریه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

ج : ۳۵-۱۰-۲۱ تاریخ و ۴۱۹ نومرولی شیفره به :

آنقره دن ، والی حقنده وقوع بولمش اولان مراجعت واسترحامک ، اسباب آتیه دن نشئت ایتدیکی آ کلاشیلمشدر :

شویله که ؛ در سعادتن آلمان موثوق خبرلرده انکلیزلر ایله انکلیز محبار جمعیتی و ائتلاف و حریت ونکه یانچیلرک خرسقیان عناصریله تشریک مساعی ایلدکلری و آناتولویه برچوق مخالفلر سوق ایدمک تشکیلات ملیه یی اخلال و حکومت سنیه یی اسقاط تشبثاته کیریشدکلری و بواریاب مفسدنک آله بازاری و بروسه دن حرکت ایلدکلری بیلدیرلدیکی کجی آله بازارنده ده صوک کونلرده

بعض فعلیات کورولسی موجب اندیشه اولمشدر . قوئیه کوندربلن والی صبحی بکک ، انکلیز مجلر جمعیتی استانبول هیئت اداره سی اعضا سندن اولدیغنی ، قوئیه ده رأفت بکه افاده ایلش بولندیغنیکی شیوعی ، حاصل اولان ترددی تشدید ایلشددر . آنقره ولایتنه تعین اولنان ضیا پاشانک مسلک وناموسی حقننده برشی دینه مر سده کنندیسنک اهلیت واقنداری ده مشکوک کورولدیکنندن آنقره ولایتی کبی تشکیلات وحرکات ملیه مزک الک مهم مرا کزندن بری اولان محله ده ها هنوز وضعیتلر توضح ایدوب سکونت وامنیت تامه حصول بوله دن ، بوراده کی مهم وضعیتلر اؤس کارینه ، تماماً مجرب اولمیان عاجز بر والینک تعینی موجب تردد اولمشدر . آنقره ده بولنان والی وکیلی وقوماندان ایله هیئت تمثیلیه آره سنده جریان ایدن مخبرات اوزرینه ، حکومت حاضره نک ، هر نه صورته اولورسه اولسون ، اوامرینه و اجرا آتیه منقاد اولوق طبعی کورولمش و اویولده حرکت ایدلمش ایسه ده ، دوغرودن دوغرویه اهالی ، تصور ایندکلی تهلکویه قارشلی ویریلن تأمینانی غیر کافی کوره رک ، امنیت تامه حصوله قدر کندیله نجه آمال ملیه مطاوعتی مجرب بولنان والی وکیلنک ادامة مأموریتی الزم عد ایدرک ، دوغرودن دوغرویه حکومت مر اجعت ایلشدر . صوک اشعار دولتری اوزرینه ، آنقره ده ایجاب ایدنلرله تکرار مداوله افکار ایدلمش ، حتی محاذیری اولسه دخی ، محض نفوذ حکومتی خللدار ایتمه مک ایچون ، ضیا پاشانک حسن قبولنک تأمیننه چالیشلمشدر . آنجق ، مهالکدن ومفسدتکارانه جریان ایدن احوال دن ، فوق العاده متوحش اولان خلقی تطمین ایتمک ممکن اوله مامشدر .

داخلیه ناظری پاشا حضرتلری ، ایچنده بولندیغمز وضعیتلر نزا کت واهمیتی ، دشمنلر مزک نه قدر ابلسانه وفعالانه صرف مساعی ایلکده اولدقلمی تقدیر بیوردقلری شهسز بولندیغنه کوره و مقام نظارتی یکی تشریف بیورمش اولملری اعتباریه لایق استخدام اولان مأمورینی طانیقده معذور اولدقلری کی عادل بکک دخی مستشارلغنی یامش اولان کشفی بکک ، الان مستشارلق مقامنده بولنسی نظر دفته آننجه بالخاصه رؤسای مأمورینک تعییننده نه درجه یه قدر التزام بصیرت اولنسی تحقق ایدر . بناءً علیه ضیا پاشانک شمیدیلک اعزام اولنماسی خصوصنک تأمین بیورولسته دلالت سامیلری ونتیجه سنک امر و انبا بیورولسی معروض ومسترحدر .

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ علی فؤاد پاشا ، ۲۸ تشرین اول ۳۵ تاریخی برشیره سیله ، استانبولده کی تشکیلاتمزک نامه کوندردکلی برتلغرافی ییلدیردی . بوتلغرافده ویریلن معلومات مهمدی .

چرکس بکک احداث ابتدکی معلوم وقعه ، آطه پازاری وجوارنده قوای ملیه علیهنده مبدأ عصیان تلقی ایدلمش . بوندن نه صورته استفاده اولنه جنی حقننده « ذات شاهانه ، فریدپاشا ، عادل بک وسعید منلا ایله علی کمال بکدن مرکب » برهیئت برطاقم تصوراتده بولنشلر .

بوتلغرافده ، یوقارده اسمی کچن ، حکمت ، حقننده ده ایضاحات ویریلوردی . بو حکمت

ایکي آی مقدم آماسیه دن آطه بازارینه گلش . اوحوالیده اوتهدنبری کندیسنه وعائله سینه مخالف اولانلرک تشکیلات ملیه یه داخل اولدیغنی آکلامش . حکمت بك ، آماسیه دن کلدیکنی و بنی طانیدیغنی وتشکیلات ملیه یه آنجق کندیسنک مأذون اولدیغنی ایلری سورهرک ، سیواسله مخبریه قالدیشمق ایستره . مخالف طرف مانع اولور . حکمت ، مخالف تشکیلات یاپار . بونی حسن ایدن سعید منلا ، حکمتی آلد ایدم جک چاره یی بولور . کندیسنی خرسیتیانلر علیهنده برعصیانه تشویق ایدر . افندیلر ؛ حکمت حقنده و دشمنلر مزک خرسیتیانلر علیهنده حرکت ترتیلرینه دائر و یردیکم معلومات ، بالاخره تماس ایدم جکمز بعض وضعیتلرک سهولتله آکلاشیلیمسنه یارایه جنی ایچون ، زائد عداولتماسنی رجا ایدرم . [وثیقه : ۱۷۴] [وثیقه : ۱۷۵]

افندیلر ؛ بومعلومات اوزرینه جمال پاشایه یازدیغم تلفزافک عیناً منظور عالیلری بیورولمسنی آرزو ایدرم :

شیفره

سیواس

۳۳۵-۱۰-۳۱

حزبیه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

آطه بازارى حوالیسنده ، حکومت؟ وتشکیلات ملیه علیهنده جریان ایدن وقعه معلوم سامیلریدر . بووقعه وحدت ملیه نك عزمی وحکومت سینه نك تدابیر مصیبه وقطعیه سی سایه سنده برطرف ایدلمش ایسه ده هنوز اورالرده تخم فساد موجود بولمقده در . ملتک وحدتی قارشوسنده تماماً محو و نابود اوله جفته شبهه یوقدر . آنجق ، بوحرکات مفسد تکارانه ده ، داماد فرید پاشا ، داخلیه ناظر سابق عادل واسبق علی کال بکلر وسعید منلانک مشوق ومرتب اولدقلری آکلاشیلیمشدر . کندى خیانت وطنیه لرندن بشقه معروض الاسامی ذوات ، غایت بیوک وتهلکلی برخطا دها ارتکاب ایله مشلردر . اوده ، تشبثات ملعتسکارانه لرندن کویا ذات اقدس هاپونک ده معلوماتدار اولدیغنی اشاعه ایتک کی بردنائت کبرادر . قایینه هیئت محترمه سندن ، کال خلوص ایله ، رجا ایدرز . وقت وزمانیه کیفیتی صورت مناسبه ده ذات پاک هاپونه عرض ایله سونلر . ملتک وتشکیلاتنک بوکبی اراجیفه البته عطف اهمیت ایله میه جکی بدیداردر . ارباب مفسدتک ، یالانلره ، وحدت ملیه یی لکه دار ایتک ایسته دکلری ایلری سورهرک ، محلنده حکومت سینه طرفندن رسماً تکذیبی صورتیه ، هر درلو سوء تفهمک ازاله سی وبواشخصا مضره حقنده تدقیقات لازمه بالايفه تعقیبات قانونیه یه توسل قلمنسی حیاتی برمسئله عد اولمقده در افندم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کال

فندیلر ، علی رضا پاشا قاپینه سنک معلومز اولان ماهیت ترکیبیه رغماً
محافظه سنه و ممکن اولدیغی قدر تقویه سنه نه دن لزوم کورولدیکنی برنبده
ایما ایتشدم .

آماسیه دن ، سیواسه عودتزدن صوکره ، هیئت تمثیلیه ودیکر
موجود رفقا ایله عقد ایتدیکمز اجتماعده آماسیه ملاقاتی وسائر حقدده
آرقاداشلره اوزون اوزادی به ایضاحات ویردم . بواجتماعده ، هیئت تمثیلیه مقرراتی ضبطنامه سنک
۲۹ تشرین اول ۳۳۵ کونکی مذاکره سنه عائد صحیفه سننده ، عیناً مقید اولان شو قراری تدبیت
ایتدک :

باشده صدر اعظم علی رضا پاشا اولق اوزره جمله سنک عاجز ، نظر شاهانه ده بر موقع طوق
ایسته یین ذواتدن اولدقلری ، قسماً حرکات ملییه لهدار وقسمآده علمدار بولندقلری ، مع هذا ،
ذات شاهانه ک ایله فرصته ، بولری اسقاط ایله یرینه استبدادی ادامه ایده بیله جک یر هیئت
کتریمک ایستیه جکی جهته ، مجلس ملی تشکل ایدوب وظائف تشریعیه سنی ایضاً میاشرت ایدنجیه
قدر ، هیئت تمثیلیه تک یوقاپینه بی محافظه ایتسنک ، وطن وملت ایچون خیرلی بر صورت اولدیغی ،
قبول اولندی . »

فی الحقیقه ، یوقرارمتری تطبیق ایتدک . یونی تأیید ایدن بر خصوصی ، بو متاسبتله عرض
ایده م : استانبولده کی تشکیلاتمز ، موثوق استخباراته مستند اولدیغی بیلدیردیکی بعض معلوماتی ،
۳۱ تشرین اول ۳۵ تاریخده ، بزه ابلاغ ایتدی . اومعلومات شو ایدی :

« ایکی کوندبری ، کراز حمدی پاشا مایینه کیدیور ، ایکی اوج ساعت حضورده قالیور
وشو قرار تثبیت اولونیور . مشیر دکی پاشا تحت ریاستنده بر قاپینه تشکیل ایدیلجه جک . حمدی
پاشا حربیه ناظری ، پرنس صباح الدین بک خارجیه ناظری ، توفیق حمدی بک داخلیه ، اشرف ،
ماهر سعید وسائر دیگر ناظرلری آله جقدر . بولردن صباح الدین و ماهر سعیده هنوز تکلیفات
اولماشدر . ذات شاهانه ، علی رضا پاشایه وقت مناسینده بلکه بو کوتلرده ، استعفا تکلیف
ایده جکدر . بومسئله ده ، اولجه فمالیتدن بحث اولنان بلوق و جمعیت خفیه واردر . » بو معلومات
اوزرینه ، جمال پاشایه ۲ تشرین ثانی ۳۳۵ صدر اعظمک هیچ بر سبب و بهانه ایله موقعی ترک
ایتمه می لزوم قطعیتک بیلدیرلمسی و بوتقدیرده بوتون مملکتک استانبول ایله صورت قطعیه ده قطع
علاقه ایده جکی بیلدیرلدی . [وثیقه : ۱۷۶] روم ایلی و آناتولوده بولنان بوتون قوماندانلرده ،
وضعیتدن و جمال پاشایه یازیلان تلغرافدن معلومات ویرلدی و وضعیتدن تماسده بولونیلان مدافعه
حقوق هیئت مرکز به لرتی خبردار ایتک لزومی ده بیلدیرلدی . [وثیقه : ۱۷۷]

افندیلر ؛ صالح پاشانک ، استانبوله عودتی اوزرینه ، ۲۱ تشرین اول تاریخی پرتوقولده
مذکور اولان ومهم اولدیغی معروضات صره ستده اشارت ایلدیکم نقطه اوزریده ، یعنی مجلس
مبعوثانک محل اجتماعی حقدده ، حکومتله آره مزده مناقشه باشلادی . حکومتک جمال پاشا واسطه سیله

یازدقلری ، بزم درمیان ایستدیکمز مطالعات ، بردفعهدها مطالعهیه دکر اعتقادندیم . بوخبرائزک اساسنی بیوکملت مجلسنک ایلک اجتماعنه هائد ضبطنامهده کوره بیله جککز جهته بوراده اوندن تکرار بحث ایتمه جکم .

آنحقی افندیلر ، بوخصوصده کی مخبرات و مناقشات ، یالکز حکومت مرکزیه و جمال پاشا ایله جریان ایتمکله قالمیور . بوتون مملکتک وبالخاصه استانبولده کی تشکیلاتنک ، بو مسئلهیه دائر نقطه نظرنی آ کلامق ایجاب ایدیوردی . بوراده ، بوجهتله متعلق بعض معلومات عرض ایده جکم .

استانبول تشکیلاتمزدن ، ۱۳ تشرین اول ۳۳۵ تاریخنده وقوع بولمش اولان ایلک استمزاج تلغرافره وردکری ۲۰ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی جوابده ، « مبعوثانک استانبولده طوپلانمسنده برمحذور و تهلکه اولدینی ، دول اشلافیته نک هر هانسی برحر کتلیرنک جهان مدینته قارشى سوء تأثیر یابه جفتک امکان داخلنده کوردیکی » بیانیه ، یالکز « قوه تشریعیه ، حال حاضر صلاحیتنک نویسنغه تشبث ایدرسه ، ذات شاهانه نک مجلسی فسخ ایتمک قالدیشمه سی و مخالفلرک تهلکه لی وضعیت آلملری و دول مؤتلفه نک ده بوندن بالاستفاده ، ذات دولتلری کبی ذوانه تعرض ایتمک اجتناسارلری محتملدر . » خبری علاوه اولونیوری . بوتلغرافک نهایتنده ، بزم عقد صلحه قدر ، استانبوله آیاق باصمه مقلغمز و مبعوث اولمه مقلغمز « توصیه اولونیوردی . [وثیقه : ۱۷۸] و [وثیقه : ۱۷۹]

استانبولده تشکیلات مرکز مزدن قره واصف بک کیزلی و شوکت بکک آچیق امضاسیله آلدیغمز ۳۰ تشرین اول ۳۳۵ تاریخی شیفره دن تشکیلاتمزه منسوب اولانلرک مطالعاتی ، برچوق ذوانک مطالعه لیه تقویه ایدلمکده ایدی . بو شیفره نک برنجی ماده سی شوبله باشلیوردی : « احمد عزت پاشا ، صدراعظم ، حریبه ناظری ، ارکان حریبه رئیس ، نافع ناظری و پروغراملره بحق صادق و خادم اولان و صداقتیله برابر مهمده برقونی بولنان کوز طیبی اسعد پاشا ایله آیریمجه رؤف احمد بک و سائر ذوانله کرک طلبلری و کرک مناسبت اعتباریله کوروشدم . بوتون افکارک اعتماد ایستدیککی نقطه لر بوجه آتیدر : »

بوندن سوکره ، بوتون افکارک متحد اولدینی نقطه لر خلاصه ایدیلیوردی :

۱) مجلس مبعوثانک صورت مطلقه ده استانبولده اجتماعی ضروریدر . یالکز ، بز ، استانبوله کیتمه ملی ز . صدراعظم پاشا ، مجلسک استانبولده حضور وجدان ایله اتخاذ قرار ایلیه بیله جککی ، اجانبیدن سوز آله رق وعد ایتمدی . فقط ، یالکز ، بزم ایچون تأمینات آلمق ممکن اوله میه جفتدن مبعوث اولورلرسه ، مأذون اوله رق و یاخود مبعوث اوله رق ، دها عالی ، محبوب قلوب قالملری موافق اولور ، دینلیوردی .

بر (ب) فقره سنده ، « ذاتا حکومت ، عقد ایدبله جک معاهده ده تمثیل نسبی اقلیتلرک حقوقی نامه قبوله مجبوردر . شو حالده ، مجلس ملینک ، اقلیتلرک ده یکیدن اشتراکی ایچون داغیدیلوب تکرار طوپلانمسی محافلجه قطعیتله امید ایدلمکده در . » کبی یکی بر معلومات ویریلیوردی .

بر (ج) فقره سنده ده «حکومت حقیقه» حسن نیت صاحبی و مستغنیدر. «تأمیناتی او قونیوردی .
(۲) نجی ماده ده ده ؛ « ممکن مرتبه سوسیالیست ، بر قاج تمیز حریت و اشتلا فچی . . الخ
چیقار مقی کی بزم آ کلایه میه جقمز مغلوق و مشوش بر ذهنیتك افاده سنه تصادف ایدیوردق .
اوندن صوکره ،

(۳) نجی ماده بی ؛ « حکومتی مشکلاته دوشورمه مک . »

(۴) نجی ماده بی ده ؛ « بزه ضرری دوقونه جقلری هر صورتله تأمین ایدرك آلدیه ایتك ایستیورم .
هر طرفه ، بکا بونی توصیه ایدیور . مثلاً ، رفیع جواد ، سوسیالیستلر کی « مطالعه لری
تشکیل ایدیوردی [وثیقه : ۱۸۰]

۱ و ۲ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلرنده استانبولده کی تشکیلاتمه اوزون مطالعه و تحلیللری
حای جوابلر ویردك . بو جوابلر مزده ، از جمله : « مبعوثانك استانبولده اجتماعی تماماً تهلكه لی
و محذور لیدر . « دیدك وایضاح ایتك . حال پاشا واسطه سیله حکومتیه بیلدیردیکمز مطالعه لری
خلاصه ایلدك . « بزم ایچون موجود تهلكه نك ، بوتون ملت وکیللری ایچون وارد اولدینگی
انباهه چالیشدق . « بزم ، سیرجی موقعنده قالمه مز ، همه حال آرزو بیوریلدورسه اسباب
موجبه سیله « اشعارینی طلب ایتك . [وثیقه : ۱۸۱]

یالکز ، قره واصف بکه خطاب اولان تلغرافنامه ده :

« احمد عزت پاشا حضرتلری ، اساساً حرکات ملیه نك استانبولده قتل عامه سبب اوله بیله جکی
ظننده ایدی . سوزلرینك مسموع اولسی ، اول امرده بواعقادرینك ، تبدل ایدوب ایتدیکنی
بیلیمکه قائمدر . حریه ناظری حال پاشا حضرتلرینه کلنجه ؛ مشارالیهك ده متردد اولدینی
مجهولکیز دکلدر . عبوق پاشاده عینی اوصاف و حالت روحیه ده در . کوز طیبی اسعد پاشا حقنده
قطعی بر فکرم یوقدر . یالکز بعضیاری بو ذاتی صوکه درجه محدودالفکر ، پک فضلہ حریص
شان و شهرت کوستریورلر . والحاصل ، عزم و فکدرلرنده استقرار و اصابت موجود اولیان
واستانبولده دشمن تصدیق آلتنده دوشونن رجال و ذواتك نصایحی شایان تدقیقدر . « دیدکدن
و موضوع بحث ، محل اجتماع ، حقنده تکرار محتمل مهالك و محاذیری صایدقدن صوکره
« اصل شایان استغراب نقطه ، بزی ، معلوم الاسامی ایکی اوچ کشینی تأمینده اظهار عجز
ایدن حکومتك ، دیکر مبعوثلری ناصل وقایه ایدیه بیله جکی مسئله سیدر .

بزده ، یاواش یاواش حاصل اولمغه باشلایان فکر و قناعت ، مع الاسف اجنبیلر دکل ، بلکه
اونلردن زیاده حکومت رجال حاضره سی ایله ذوات سائرده دن بعضیلرینك ، بزی ، محذور لی عد
ایلمکده اولملریدر . « دیدك .

بوندن صوکره کی فقره لرك برنده ؛ « تمثیل نسبی نك قبولی ضرورتی قارشوسنده مجلسك

داغیدلسنی شمیدین دوشون بر محیطده، مجلس مبعوثانک طوپلانیلمه‌سی لزومی طبیعی کورولمک اقتضا ایدر . « ظنی افاده ایتدک .

بر فقره‌دهده ؛ حکومتک مستغنی بولندیفی قیدندن برشی آ کلایه‌مدیغمزی اشارت ایدرک « غایه‌سنک بزى مشکل زمانلرده یاکنز بر اقمیدر ؟ » سؤالندن صوکره ، اولنرک بر فکرلرینه جواب اوله‌رقده ، « مخالفلرک موقع اقتداره کچمسنندن قورقق فائده ویرمز . بناء علیه، بوندن دولابی تبدیل مسلك و مشرب ایدیلهمز . » دیدک . [وثیقه : ۱۸۲]

افندیلر ؛ بو مخبراندن و بو مخبرانده درمیان اولنان مطالعاندن سهولته استنباط اولمقده ایدی ، که بزم ، استانبولده کی تشکیلاتمز سر آمدانی، حکومت رجالتک، شونک، بونک مطالعه‌لرینه زبون قالمشیر و آرتق پورت‌پارول اولمقندن بشقه بر وظیفه ایفا ایتیمورلردی .

ایشته ، دیگر بر شیفره تلغرافنامه ، که ۶ تشرین‌ثانی ۳۳۵ تاریخنده، یازیلدور، فقط شیفره‌نک متنی قره واصف بکک مطالعه‌سی وامضاسی تشکیل ایدیور و حریبه ناظری جمال پاشا امضاسیله کلیوردی . بوشیفره‌ده ، بنه محل اجتماعدن بحث اولنه‌رق بالخاصه ؛ « اولا محاذیر سیاسییه وار . نایاً محاذیر اداریه وار، ثالثاًده امکان اجتماع یوقدر ضرورت ، حسه حاکم اولمیدر موافق جوابکزی عاجلاً قابلیه اشعار بیوریکز » سوزلیله تضییق پایامور و « ژاپون رضابکله بک یقینده اینی خبرله سزه ملاقی اوله‌جغم » ؛ تبشیراتنده بولونیلیوردی . « صلح و سلامتی تماماً قازاندق دیمکدر . ملی تورک کذا . بزم ملی احراری ییقیورز . ملی قونفره یوله‌کله‌جک » جمله‌سیله‌ده اینی خبرک نه‌لره، نه کی واهی شیلره متعلق اولدینی اشارنده استعجال ایدیلیوردی . [وثیقه : ۱۳۸]

قره واصف بکک ، ۷ تشرین‌ثانی ۳۳۵ ده ، سریعاً سیواسه گلسنی یازدم .

قره واصف بکک ، بنه عینی مسئلهیه متداثر کوندردیکی ، ۱۹ تشرین‌ثانی ۳۳۵ تاریخی شیفره‌سنده، اوزون مطالعاتنه استناد ایتدیردیکی محاکمه و منطقی شوجهله‌ده خلاصه ایدیوردی : « قوای ملیه الله هم فکر اولان مجلس ، پادشاهه قارشی اعلان خصومت ایلرسه، آناتولو کیمک آرقه‌سندن کیدر ؟ قوای ملیه‌یه می تابع اولسون ؟

مجلسی آناتولوده طوپلامق فکرندن فراغت بر فریضه وطنیه‌در . . . » [وثیقه : ۱۸۴]

افندیلر؛ چوق مهم اولان، بو محل اجتماع مسئله‌سنه، خودبخود قرار ویرمک و بوقراری ملت و انتخاب اولنان مبعوثلره تطبیق ایتدیرمک ، بک خطرناک اولوردی . بوسیله چوق دقت و حساسیتله بوتون خصوصی ، عمومی افکار و حسینی تتبع ایتک ، تمایل حقیقی بی آ کلایه‌رق قابل اجرا قراری بولمق ضرورتی قارشیسنده بولونیوردم .

بر طرفدن ، کوردیککنز کی استانبول رجالیله مخبره ایدرکن ، بر طرفندنده ، مختلف

واسطه لارله افكار عموميه يي استمزاج ايدييوردم. ويره جكم قرارك تامين تطيقي ايجون اردونك نقطه نظريني آلمق ده بك مهمدي. بو سبيله ده تشرين اولك ۲۹ نده ، اون بشنجي ، يكرمنجي ، اون ايكنجي و اوچنجي قول اردو قوماندانلريني سيواسده براتجماعه دعوت ايندم. ديار بكرده كي قول اردو قومانداننه ، ادرنه ده كي قول اردو قومانداني جعفر طيار بكة ، بروسه ده يوسف عزت پاشايه ، باليكسرده كاظم پاشايه ، بروسه ده بكر سامي بكه ده « كنديلرينك بعديت مسافه ووضيعت خصوصيه لري ايجابي دعوت ايتديكمي ومقرراتي بيلديره جكمي » يازدم. [وثيقه : ۱۸۵] [وثيقه ۱۸۶]

افنديلر ؛ دعوت اولنان قوماندانلردن ، صلاح الدين بك ذاتا سيواسده ايدي . كاظم قره بكر پاشا ارضرومدن ، علي فؤاد پاشا انقره دن وقونيه ده كي قول اردو قوماندانك جبهه ايله بعض مهم وضعيتلري بالذات حل لازم كلديكندن آ كا وكاله ارکان حربيه سي رئيسي شمس الدين بك قونيه دن كلوب سيواسده طوبلانديلر. هيئت تمثيليه يه داخل اولان واولما بويده رفاقتلردن استفاده اولنان ذوات ايله وقوماندانلرك اشتراكيله ، ۱۶ تشرين ثاني ۳۵ كوني مذاكراته باشلادق . روزنامه مذاكراتمز شو اوچ نقطه يه منحصر اوله جقدى :

(۱) مجلس مبعوثانك محل اجتماعي .

(۲) بعد الاجتماع هيئت تمثيليه وتشكيلات مليه نك آله جنفي شكل وطرز فعاليتي .

(۳) پارس صالح قونفرانسنك حقمرده مثبت ويا منفي برقرار وپرمسي حالته قارشى طرز حركت .

§ افنديلر ؛ بوتاريخه قدر ، جمعيت هيئت مركزيه لرمزدن ، واقع اولان استعلامنامه ، ورود ايدن جوابلر ، درت نقطه نظره آريليوردي .

(۱) نجبي نقطه نظره كوره ؛ مجلس مبعوثانك خارجه اجتماعي موافق كوروليوردي .

(۲) نجبي نقطه نظره كوره ، كه بو نقطه نظري سرد ايدنلرك باشنده ارضروم ، طربزون ، باليكسر وبوتون قره سي ، صاروخان هيئتلىرى بولنيوردي ؛ استانبولده . . استانبولده كي رجال وذواتك هان كاملا بوفكرده اولديغني بيليورز . پادشاهك آرزوسي ، حكومتك اصراري ده بوايدي .

(۳) نجبي نقطه نظر ، كه تراكيما - پاشا ايلي نك فكري ايدي ؛ استانبول جوارنده . .

(۴) بر قسم هيئت مركزيه لرده ، صالح پاشانك ، قناعت ذاتيه لرينه استناداً حكومتك موافقتي حالنده ، خارجه اجتماعده بر محذور كورميورلردى .

افنديلر ؛ حكومت مركزيه واونك يارداقچيلرينك ، افكار عموميه يي نه درجه تشست وتشوشه اوغرامش اولديغني ؛ ملتك اظهار ايتديكي ، بو اختلاف افكاردن سهولته آ كلامق قابلدلر . آرتق ، بونك اوزرينه اصرارك ، مضر نتايج ويره جكنه حكم ايتكده مشكل دكلدر .

شمدي ؛ ۱۶ تشرين ثاني ۳۳۵ دن ۲۹ تشرين ثاني ۳۳۵ تاريخه قدر ، كونلرجه دوام ايدن
مذاكره ومناقشاتدن چيقان نتايج ومقررات ضبطي عيناَ نظر اطلاع عاليكرزه عرض ايدىورم:

« ۱ — مجلس ملينك استانبولده اجتماعنده كي محاذير ومهالكه رغماً ، حكومت سنيه نك
خارجده اجتماعه عدم موافقتي يوزندن ومملكتي بحرايه دوچار ايتكدن اجتناباً ، استانبولده
اجتماعي ضرورتي قبول ايدلدى . آنجق آتيدكي تدابيرك اتخاذاي لزومي تقرر ايتدى :

آ — بالعموم مبعوثلري وضعيت حقنده تنوير ايله منفرداً مطالعه لريني طلب ايتك .

ب — مبعوثلر ، استانبولده كيتمه دن اول ، طربزون ، صامسون ، اينه بولي ، اسكيشهر
وادرنه كي محللرده قسم قسم طوبلانهرق مجلس ملينك استانبولده اجتماعنه نظر آكرك استانبولده
وكرك خارجده آنكسي لازم كلن امنيت تدابيريني وپروغرايمزك اساساتي مدافعه ايدم جك قوتلي
بر غرويك وجوده كتيرلسي اسبابني تذكر وتامل ايلسي .

ج — تشكيلات جمعيتي ، سرعته تشميل وترصين ايجون قول اردو قوماندانلرينك ، منطقه
قوماندانلري واخذ عسكر رؤساي واسطه سيله دالات سريعه فعليه ده بوللري .

د — بالجله رؤساي مأمورين ملكيه دن هر احتماله قارشى ، تشكيلات مليه ده صداقده
بولنه جقلمه دائر سوز آلق وكنديلرينك وسائط موجوده لريله تشكيلات جمعيتي ، تمضوايتدير مكه
سرعت توسللريني طلب ايتك ،

۲ — مجلس ملي استانبولده اجتماع ايتكدن صوكره ، مبعوثان ، امنيت وسربرستي تام ايله
ايفاي وظيفه تشريعيه ايلكده اولدق لريني تأييد ايدم جكي كونه قدر ، هيئت تمثليه ، شمدي به قدر
اولايني كي خارجده قاهره ق وظيفه مليه سنه دوام ايدم جكدر . آنجق ، بالجله لواردن مبعوث
اولان ذواتدن انتخاب ايدلك اوزره برر وولايت ومستقل لواردن ايكيشر ذاتك ، نظامنامه نك
سكزنجي ماده سنه استناداً هيئت تمثليه اعضاسي اولهوق اسكيشهر قرينده جمع ايديلهرك ، وضعيتك
توضيحي ومجلس مبعوثانده صورت حركتك تقريري تذكر ايديله جكدر . بو سبيله هيئت تمثليه
دخى محل مذكوره انتقال ايدم جكدر . بو اجتماعي متعاقب هيئت تمثليه صورت مناسبه ده تقويه
اولدق دن صوكره ديكر ذوات استانبولده مجلس ملي به كيدم جكلردر . هيئت تمثليه نك ، وظيفه به
دوام ايتديكي مدنجه ، تشكيلات مليه نك شكل وطرز فعاليتي ، نظامنامه ده مندرج اولديني كي اوله جكدر .

مجلس مبعوثان ، امنيت مطلقه ايجنده بولنديغني تأييد ايتديكي زمان ، هيئت تمثليه ، نظامنامه ده
موجود صلاحيتنه استناداً ، عمومي قونغره يي اجتماعه دعوت ايدرك اون رنجي ماده موجبنه ،
جمعيتك آله جنى وضعيت آتیه نك تقريري ، قونغره نك قرارينه ترك ايدم جكدر . قونغره نك محل
اجتماعي وصورت انعقادى او زمانكي احوال واجباباته تابع اوله جكدر . قونغره نك دعوت
اولنديغني زمان ايله انعقادى آره سنده كچه جك مدت ظرفنده هيئت تمثليه ، حكومت مركزيه
ومجلس مبعوثان رياستي ايله مجبوريت قطعيه كورمدكجه مناسبات رسميه ده بولماز .

۳ — پارس صالح قونفرانسی ، حقمزده منفی بر قرار و بردیکی و حکومت و مجلس ملیجه قبول و تصدیق ایدلیدی حالده وسائط سریعۀ مناسبه ایله ارادۀ ملیه بالاستمزاج نظامنامهده مصرح اولان اساساتک استحصالنه چالیشیله جقدر .

مصطفی کمال

ستم مظهر مفید علی فؤاد خسرو حسین رؤف لاطم قره بکر
حقی برج حسین صلاح الدین ابراهیم شریا بکر سامی عمر ممتاز

ق ۱۲ ارکان حریه رئیس

شمس الدین

واصف

افندیلر ، بومقررات موجبنجه ، مبعوثلری تنویر ایچون ، ویردیکنز معلومات و تعلیماتی عیناً عرض ایدم جکم .

انتخاب اولنان مبعوثلره ابلاغ ایدیلن معلومات و تعلیمات ، شودر :

ماده ۱ — استانبولک دول ائتلافیه و بالخاصه انکلیز قوای بریه سنک تحت اشغالنده و قوای بحریه سنک تحت محاصره سنده اولدینی و قوای انضباطیه سنک اجانب النده و مختلط بر صورتده بولندینی معلومدر . بوندن باشقه ، روملرک کندیلرندن استانبول مبعوثی نامیه قرق کشی انتخاب ایدکلری و آتشدن کلش یونان رؤسا وقوماندانلری تحت اداره سنده اولمق اوزره ، خفی بولیس وقوه اختلالیه تشکیلاتی یاهرق ، دولتمزه آن لازمده عاصی بروضیت آله جقلری تحقق ایتشددر . حکومتک استانبولده مع التأسف مقید اولدینی اعتراف ایلک مجبوری تی وارددر . بواسابدن ناشی ، مجلس ملینک محل اجتماعی مناقشه ایتک کبی بر مسئله تحدث ایلش بولونیور . مجلس ملی استانبولده انعقاد ایدلیدی تقدیرده ، مبعوثانک ایفا ایدم جکلری وظیفه وطنیه نظردقته آلینیرسه ، مهالکه معروض قالمیرندن جداً توحش اولنور . فی الحقیقه ، ائتلاف دولترینک متارکه احکامی بوزهرق و صلحک تقریرنه انتظاره لزوم کورمکسزین ، وطنمیزک اقسام مهمه سنی اشغال وعناصر خرسیتانییه حقوقره تجاوز فرصتی بختش ایلک صورتیه ، وقوع بولان حقشکنانه معاملاتی ، تنقید ورد ایله تکمیت ملکیه و مصونیت استقلالیزی عزیمکارانه بر صورتده طلب ومدافعه ایدم جک اولان هیئت مبعوثانک داغیدلمسی واعضاسنک توقیف ویا اجلا ایدلمسی مستبعد دکدر . قارصده انعقاد ایدن اسلام شورای ملیسنه انکلیزلرک یابدقلمی کبی ، انتخاباته اشتراک ایلهمش اولان عناصر خرسیتانیه نك واونلره پرو اولان انکلیز محبلر ونکه بان جمعیتلرینک ، بو خصوصده دشمنلرک آمالنی ترویجاً ، هر درلو فئالنه تصدی ایله بیله جکلری ده وارد خاطر در . بناءً علیه مجلس ملینک استانبولده اجتماعی ، مجلسدن انتظار اولنان وظیفه جدیه وتاریخیه نك ایفاسنی عقیم براقه جفی و مجلس ملی ، دولت وملتک تمثال استقلالیزی اولدیغندن آکاووریله جق ضربه ایله استقلالیزکده رخنه دار

ایدیله جکی مستغنی عرضدر . قایینه نامنه آماسیهده هیئت تمثیلیه ایله مذاکرانده بولنان بحریه ناظری صالح پاشا حضرتلری دخی، بحقایق درپیش ایله مجلس ملینک استانبولک خارجنده امین برمحله اجتماعی لزومنه وجداناً وفکرآقناعت حاصل ایتش وبوخصوصهده کی موافقتی امضایی تحتّمده تأیید ایلشدر . مجلس ملینک دشمن تأثیرندن آزاده وامنیت مطلقه یی حائز برمحله اجتماعی حالنده ، استانبولده اجتماعنه نظرآ متصور بالجمله محاذیر ، بر طرف ایدلش اوله جنی کی مقام خلافت وسلطنتک تهلکده بولندیغی جهان افکار عمومیه سنه وتخصیص عالم اسلامه فعلاً احساس ایتش اوله جق واستقلال وموجودیت ملیه مزک علینده صدوری مأمول بر قرار قارشیشنده ، وظائف ملیه و وطنیه سنی ایفایه قادر بر حالده بولنه جق وائتلاف دولتلری نظرند مجلسک مقدرات ملتّه تماماً حاکم بولندیغی ده بارز بر صورتده اظهار اولنه بیله جکدر . مجلسک خارجنده اجتماعنده وارد خاطر اولان محاذیر بوجه آتیدر :

بدخواهان ، استانبولدن واز کچیلدیکی طرزنده مضر بر پرواغاندایه فرصت بولنه جقدر . حکومت ، استانبولده اولدیغی کی ، مجلسله تماس وارتباطنده مظهر سهولت اوله میه جقدر . مجلسک مراسم افتتاحیه سی ، ذات شاهانه یی سیاحت کلفتنه معروض بر اقامق مقصدیله ، توکیل بیوره جقلری بر ذات واسطه سیله اوله بیله جکدر . ایشته بو محاذیره استناد ایدن حکومت حاضره ، مجلس ملینک خارجنده کشادینه موافقت ایله مشدر . بو عدم موافقت یوزندن محاذیر موجودیه ، آتیده کی محذورلر دخی انضمام ایلکده بولنمشدر :

مجلس ملینک قانونی بر شکاده اجتماعی ، مجلس مبعوثان واعیانک عینی زمانده وعینی محله بولنسنه وابسته اولدیغندن حکومتک خارجنده تنسیب ایده جکی بر محله اجتماعه موافقت ایتمه سی یوزندن مجلس اعیان و حکومت ، خارجنده کی اجتماعه اجابت ایتیه جک و ذات شاهانه یه اصولی دائره سنده مجلسی کشاد ایتدیر میه جکدر .

بوکا نظرآ ، مجلس ملینک خارجنده اجتماعنه قانوناً امکان قالمیوب استانبولده انعقادی محاذیر معروضیه رغماً ضرورت حکمنه کیرمش بولونیور . مبعوثان کرام استانبولده کیتمکده تردد کوستروب خارجنده کنیدی کلرندن طوپلاندقلری تقدیرده ، وجوده کله جک بو اجتماع بالطبع مجلس ملینک معلوم اولان ماهیت تشریمیه سی شککنده اوله مز . بلکه ، ملتک موجودیتنی ، آمالنی ، استقلالنی تمثیل ومقدراتی حقنده ویریه جک حکملری تقید وملته استنادآرد ایده بیله جک بر اجتماع ملی شککنده اوله بیلیر . بو تقدیرده ، مجلس ملی ده بالطبع استانبولده انعقاد ایتمه مکه محکوم قایلر . بو طرز حرکت ، حکومتک اعتراض وعلینده تداییر زجریه یی و بالنتیجه ملتله حکومت مرکزیه آره سنده انقطاع مناسباتی موجب اولسی ده وارد خاطر در . مبعوثانک بر قسمک استانبولده کیتمه سی ایسه ، بو باده کی محذوری تزیید ایده بیلیر .

آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی بالاده سرد اولنان بالجمله خصوصاتی نظر دقت ومناقشه دن کچیردکن صوکره ، مجلس ملینک استانبولده اجتماعی ضرورتنه قارشیی ، وضعیدن

بالجمله مبعوثلری خبردار ایدرك هر برينك مطالعه و نقطه نظرينی استحصال ايلكي وظیفه عد ايتشدرد . بوندن بشقه استانبولده مجلس ملی به داخل اوله دن اول ، مبعوثین کرامك ، سهولت اجتماع نظر دفته آنه رق بعض موقعلرده طوپلانوب آتیده کی خصوصاتی تذکر و نتایج مذاکراتی توحید مقصديه هیئت تمثیلیه به بیلدیرملری لزومی کورولشدرد . تذکر اوله حق خصوصات شونلردر :

آ — استانبولده اجتماع ضرورته قارشی استانبولده وخارجاً عموم وطنده اتخاذ اولنسی لازم کلن تدابیر و ترتیبات ؛

ب — مجلس مبعوثانده وطنك تمامینسی و دولت وملتك استقلالنی تخلیصدن عبارت اولان غایه بی محافظه و مدافعه ایچون متفق وعزمکار برغروب وجوده کتیرمك اسبابك تأملی . مبعوثانك مذکور خصوصانده مداوله افکار ایچون طوپلانلری مناسب کوریلن مواقع شونلردر :

طربزون ، صامسون ، اینه بولی ، اسکیشهر ، بروسه ، باندیرمه ، ادرنه .

ماده ۲ — برنجی ماده بی عیناً منطقه عالیرنده بولنان مبعوثلره تبلیغ ایله اولای ؛ شخصی مطالعه لری ، سرعت ممکنه ایله استحصال وبلافااته آن هیئت تمثیلیه به ابلاغ و منطقه عالیرنده کی هیئت مرکزیه لرده اعطا ایله بوخصوصده فعالیتلرینك تأمین ،

ثانیاً ؛ منطقه عالیرنده کی مبعوثلرك برنجی ماده ده تصریح اولنان مواقعه اجتماعلری تسهیل وتأمین ایله نتیجه مذاکرلینك هیئت تمثیلیه به ابلاغی ایچون اقتضا ایدن ترتیبات وتدابیرك اخذی مسترحدرد .

منطقه عالیلری داخلمده مبعوث اولوب حالا استانبولده بولنانلرك استانبوله قریب اجتماع محللرندن برینه ، دائره انتخابیه لرلنجه دعوت ایندیرلمسی لازمدر .

فندیلر ؛ ۳۳۵ سنه سی تشرین اولنه عائد اولوب تماس ایتك ایستدیکم بعض خصوصاتی ده ، برقاچ کلمه ایله خلاصه ایتمه مه مساعدده کزی رجا ایدهرم .

ازمیر ولایانی داخلمده ، تحت اشغالده بولنان اسلام اهالی به ظلم و قتل تطبیق اولونیوردی . بونك ایچون ، دول ائتلافیه ممثللری نزدنده مؤثر تشبثلرده بولمنسی ، حکومتدن رجا ایتك . بونانلیرك ظلم واعتسافی دوام ایدرسه ، مقابله بالمشله مجبور قالنه جغنی ده بیلدیرك . ازمیر فجایی اوزرینه استانبولده برمتینغ عقد ایدملك ایسته نمشدی . بوکا ممانعت ایدلیدی استخبار اولنسی اوزرینه ، جمال باشانك نظر دقتی جلب ایتك .

آزاور ، باندیرمه حوالیسندده ، خائنانه و جانیانه افعاله باشلامشدی . [وثیقه : ۱۸۷] ازاله مضراتی ایچون و قره بیغا و باندیرمه طرفلرینه چیقان نکهبان جمعیتنه منسوب ضابطلر

حقنده بالیکسره کاظم پاشایه ودها بعض مناسبتدار اولانلره یازدق. اوتوز قدر نکهباجی ضابطکده بر اجنبی اشغالنه زمین حاضر لاق ایچون، خرسیتیانلره قارشى حرکت ایتک اوزره، طرزون و صامسونه چیقاجقلىنى استخبار ایتدک. در حال ق ۱۵ ک وجانیک متصرفنک نظر دقتلرینی جلب ایتدک.

معلوم عالیریدر، مرعش، اورفه، عینتابده بدایتده انکلیز قطعاتی واردی. بو قطعاتی فرانسز عسکرلری تبدیل ایتدی. بومناسبتله تکرار اشغالی منعه چالیشدق. وقوعندن صوکرده اولا سیاسی، بعده فعلی تشبثاته کچدک.

بوز قیرده، یکیدن مهمجه بر قیام چیقدی. اونک اطفاسی ایچون مختلف تدبیرلره توسل ایتدک.

مرعش وعینتابه، قلنج علی بکی و کلیکیا منطقه سنده طوبجی بیکباشیسی کماک و یوزباشی عثمان طوفان بکلری کوندره رک جدی تشکیلات و تشبثاته کچدک.

§ افندیلر؛ بومناسبتله خاطر مه کلن بر نقطه یی ده عرض ایتش بولنه ییم: سیواس قونقره سندن صوکره، قونقره لر نظامنامه و بیاننامه لرندن بشقه، هیئت تمثیلیه، مسئولیتی اوزرینه آلهرق سیواس قونقره سی نظامنامه سنه لاحق اولق اوزره،

«مدافعه حقوق جمعیتی تشکیلات نظامنامه سنه لاحق در (۱)» سرلوحه لی، یانکیز علاقه دارانه مخصوص و محرمدر قیدلی، ملی تشکیلات مسلحه یه مخصوص خفی بر تعلیمات تنظیم ایتدی. دشمنله تماسده بولونیان محارده بو تعلیماته کوره مسلح مفرزه لر، قطعه لر تشکل ایتدی. [وثیقه : ۱۸۸]

§ افندیلر؛ ۲ تشرین ثانیده، حریبه ناظری جمال پاشان آلدیغم برشیره تلغرافنامه ده: « ذاتاً آز اولیان دیدی قودیلره بری دها علاوه اولندی. ضیا پاشانک، آنقره یه قدر کتیمه مسی مظاهرت بیوریلان حکومتک کسر نفوذندن بشقه بر معنایه دلالت ایده مز. بومستلده حکومت، فکرنده مصدر. » دنیلیمکده و بونک جوابنک سرعته بکله نیلمکده اولدینی بیلدیرلمکده ایدی. ضیا پاشانک کوندرله مسی حقنده کی رجامزه، حکومت التفات ایتمه مشدی. ضیا پاشانی مأمور و اعزام ایشدی. ضیا پاشا، اسکیشهره قدر کلش واورادن مآذونیت آلهرق کری دونمشدی.

جمال پاشا، عینی تلغرافنامه سنده، « بوز قیر حادثه سندن دولای مطبوعاته تبلیغ بیوریلان بیاننامه نک طرزینی، حکومت آره مزده کی ائتلافه مغایر کورمکده در. » دییوردی. حالبوکه بویه بر بیاننامه مز بوقدی.

جمال پاشانک بوتلغرافنه، شو جوابی ویردک:

حربه ناظری جمال پاشا حضر تلرینه

ج : ۲ - ۱۱ - ۳۵ تاریخ ۵۰۱ نومرولی شیفره :

۱ — حکومتله تشکیلات ملیه آره سنده صمیمی برائتلاف ، حقیقی بروحدت اساسی قبول ایلدک . ذات دولتلری واسطه سیله بک مهم بر استرحامز و ارایدی . اوده ؛ مقصدی مشروع تشکیلات ملیه یی خللدن وقایه ایچون بالجله رؤسای مأمورینک بو نقطه نظر دن انتخابی ، مخالف اولانلرک تبدیلی ایدی . بونلره عائد مکرر استرحاماتمزه جواب آلامادق . طربزون ، دیار بکر والیلری ، آنطالیه متصرفی حقنده نه پایلیدینی هنوز بیلمه یورز . بالعکس وضعیت محلیه یی تدقیق ایتمکسین ، داخلیه نظارتی ، قونیه یه غایت ضعیف ، عاجز ، محبار جمعیتی اعضاسندن صبحی بکی والی اوله رق کوندردی . داخلیه ناظرینک بومسائلده بزمه هیچ بر تماس و مناسبت قبول ایتدیکی ، عادتا تشکیلات ملیه یه مخالفتکار حرکت ایلدیکی ذهابی حاصل اولیور . بوفکر مزده یا کیلیور سه ق تصحیح و تنویر مزى رجا ایده رز . آنقره والیسی ضیا پاشانک آرزوسی ايله مآذونیت آلدیغی عرض ایتشدم . طیبی ینه کندیسى ، رسماً آنقره والیسی عداولونمقده در . فقط عرض ایتدیکم نقطه ده کی شک و ظن ازاله اولونجه یه قدر ، والیء مشارالیه ک مآذونیتدن استفاده یه دوام الیسی ا ک خیرلی شکل اوله رق قبول اولونمایدیر . پولیس مدیرینک الان نورالدین بک کی بر ذات النده بولونمقده اولیسی ، ذات دولتکیزلده ، بو بک مهم نقطه یه قارشى لاقید داویرانمقده اولدیغیکزه دائر بر فکر ویرمکده در . حالبوکه ، بوتساحک نتیجه سی هم حکومه ، هم ده تشکیلات ملیه یه مضر اولاجقدر . هیئت تمثیلیه مزک تشکیلات و وحدت ملیه یی اخلال ایده جک ا ک اوافق برحاله قارشى مساحه کار داویرانه یه جغنی ، البته ، معذور کورورسکیز .

۲ — بوزقیر حادثه سی حقنده ، هیئت تمثیلیه طرفندن ، مطبوعاته بر بیاننامه ویرله مشدر . بونده بریا کاشلق اولاجقدر . محتملدرکه ، بواسعارات ، اراده ملیه غزنه سنک استخباراتی اولاجقدر . هیئت تمثیلیه نک بر غزنه یی سانسوره صلاحیتی اولمیدینی معلوم سامیلیدیر . مع هذا ، جلب نظر دقت اولومتق اوزره ، بو آژانس محتویاتنده ، حکومتله آرا مزده کی ائتلافه مغایر کوریلن نقاطک ایضاح بیورلمسنى استرحام ایلرز .

هیئت تمثیلیه نامنه

مفتی طغی کمال

هیئت تمثیلیه نک مرخصی و حرکات ملیه نک مروجی اولدینی ادما ایدن جمال پاشانک تلغرافمه جوابی شودر :

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضرتلارینه : بیاننامه رسمیده یازلدیغی وجهله ، حکومت حاضره ؛ بویله بر زمانده ، محضا وطن و مملکته خدمت املیه عظیم مسؤلیتی درعهده ایتمش و بوظیفه سنی ایفا ایچون کمال بیطرفی و خلوص ایله حرکت ایتمکده بولومش اولدیغندن ، نقاط آتیه نك ایضاحنه لزوم عاجل حاصل اولدی :

اولاً ؛ مبعوثان انتخابه عناصر غیر مسلمه اشتراك ایتدیکی کی فرق مختلفه دخی الیوم مجتنب وضعیتده در . فرق مختلفه ، مملکتده ایکی حکومت موجود اولدیغی و انتخاباتک بیطرفانه اجرا قلنمدیغی سبب اوله رق کوسترمکده وعناصر غیر مسلمه نك دخی بالا خره بوسببه مبنی اشتراك ایتدیکنی در میان ایلمسی پك ملحوظ بولونمقده .. انتخاباتک دائرة سلامتده اجرا اولونمدیغنه دائر شکایت و مسموعات توالی ایدهرک ، محافل و مطبوعات اجنبیه یه قدر منعکسدر . مجلس مبعوثان ، ملتک اقسام مختلفه سنی تمثیل ایتدیکی و باخصوص قوای ملیه نك تأثیراتی ایله تشکل ایلدیکی تقدیرده ، بونک انظار جهانده نه صورتله تلقی ایدیله جکی محتاج ایضاح دکلددر . بناء علیه ، مبعوثان انتخابنده تضییقات اجراسنه میدان و برله مسی الزمدر .

ثانیاً ؛ تکرارینه لزوم اولمیان اسبابه مبنی ، مجلس مبعوثانک ، یا تختدن باشقه بریرده اجتماعی ، داخل و خارجاً انواع محاذیر و مضراتی داعی اولدیغندن ، مجلسک ، بهمه حال ، استانبولده عقد اجتماع ایلمسی ، مملکتک منافع حیاتیه سی ایجاباتنددر .

ثالثاً ؛ طشره لرده ، تشکیلات ملیه نامنه ، بعض کیمسه لر طرفندن ، امور حکومتیه مداخله وقوع بولمقده اولدیغی ، اشعارات و اخبارات متوالیه دن آکلاشیلمقده اولسیه بو مداخلاتک عاجلاً و سریعاً منعی الزمدر .

حکومت حاضره ، شو اوچ طلبنده ثابتدر . بشقه صورتله اداره امورایلمک امکانی مفقوددر .

خریه نظری

جمال

§ جمال پاشانک بو اشعارینه - سریاور صالح بک طرفندن آچیله جقدر قیدیله - ویردیکمز جوابی عیناً عرض ایتک ایسترم :

حربیه ناظری جمال پاشا حضر تلبینه

ج : ۴ - ۱۱ - ۳۵

۱ - عناصر غیر مسلمه ایله، بو وطن و بو ملت ایچون عناصر غیر مسلمه دن دها مضراولان بعض فرق سیاسیه نك انتخابانه عدم اشترا كنی ، اونلرك بالالزام اشاعه ایلدكری اسبابه استناد ایتدیرمك ، البته دوغرو اولاماز. عناصر خرسنیایه ، دها تشکیلات ملیه نك اسمی یوق ایكن، انتخابانه اشتراك ایتیه جكری نی اعلان ایلدكری معلوم دگلیدر ؟ یا یغاره قوپاران فرق سیاسیه یه كننجه ؛ بونلر یالان سویلیورلر . چونكه ، هر طرفده انتخابانه اشتراك ایتشلردر . آنجق بشر ، اونر کشیدن عبارت اولان بوقرقه لرك ملت نزدنده بوقرقه لری اولمادیغندن و ملت ، بودفعه استانبولده کی یولتیقه جیلردن دكل ، كندی سینه سنده کی اوزو وطنداشلردن مبعوثلری نی انتخاب ایتكده اولدیغندن ، كندیلرینك موفق اوله میه جقلری نی آكلایه رق تلاش ایدیورلر . بوكا قارشى بزم ألمزدن نه كله بیلیر ؟ بونقطه ده کی حقیقتده ، قایینه نك متردد بولونیشی جای استغرابدر . بحث اولنان تضییق زرده ، کیملك طرفندن و ناصل واقع اولشدر ؟ لطفاً ایضاح بیورولمایدیر ، كه هیئت تمثیلیه وظیفه سنی ایها ایده یلسون . واهی مدعیانه عطف اهمیت ایدرك تلاشه دوشمك جائز دكلدر .

۲ - محل اجتماع حقنده کی نقطه نظرده حكومتك ثباتنده اصابت ویا عدم اصابت اولدیغنی ، زمان ووقایع اثبات ایده جكلدر . بوبابده کی صصوك مطالعاتك ، مرا كزدن آله جق جوابلر اوزرینه ، عرض ایدیه كنی بیلدیرمشدك .

۳ - تشکیلات ملیه نامنه امور حكومه ، زرده وکیملك طرفندن مداخله ایدلمشسه درحال بیلدیرمایدیر ، كه ایجاب ابدن معامله یه توسل ممكن اولسون . آنجق ، داخلیه ناظری پاشا حضر تلبینك شبه الهام ایده بیله جك طرزده کی معامله ربینه نظر دقت سامیلری نی جلبه لزوم كوروروز افندم .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

اخلیه ناظری ، مملکته برطاقی هیئتلر سوق ایتك قالدیشدی . بونلردن بری ده ، حربیه نظارتی سابق مستشاری احمد قوزی پاشا نامنده برذانك ریاستنده ، محکمه تمیز اعضا سندن الهامی وفتوی آمینی حسن افندیلردن مرکب ایدی .

هیئت تمثیلیه من مرخصی اولان جمال پاشا بوندن بزی خبردار

ایله مشدی . ۵ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخی بر شیفره ایله کنديسندن بوهیتك مقصد اعزامی
 صوردق و « بالخاصه فتوی امینی ایله کامل پاشا قابینه سی زمانده بولیس مدیری اولان ذواتك
 بویه برهینده کی حکمت وجودلرینك » آکلاشیله مدیغنی ذکر ایتدك . [وثیقه : ۱۸۹]

§ افندیلر ؛ فؤاد پاشانك ، آنقرده ، قول اردوسنك باشنده بولنسنی استلزام ایدن اسباب ،
 نظاهر ایتمكه باشلادی . بوسیلرک مهمنی ، داخلده ، اهلینك تسمیم ایدلمكه باشلانسی تشکیل
 ایدیوردی . داخلی و خارجی دشمنلرک متفق مساعیسی ، علی رضا پاشا قابینه سی زمانده ، فرید
 پاشا زمانده کندن ده جوق فضله موفق اولغه باشلامشدی .

بالیکسر حوالیسنده ، کانظم پاشا ، جبهه تشکیلنه و وضعیته حاکم اولغه چالیشیوردی . صالحی
 و آیدین جبهه لرنده کی سوق و اداره نك ، عسکری برنقطه نظره توفیق ایدلسی ایجاب ایدیوردی .
 بورایه ، آز جوق طائمش برعسکرک کیتنسی لازمدی . ألزده قابل استفاده ، قونیه ده بولنان
 رأفت پاشا واردی . قونیه ده کی قول اردونك باشنه فخرالدین بك (مفتش فخرالدین پاشا حاضر تتری)
 کچمش بولونیوردی . بناءً علیه ، آیدین قوای ملیه قوماندانلغنی درعهده ایتمک اوزره جبهه یه
 حرکتنی ، رأفت پاشایه و علی فؤاد پاشانك آنقریه عودتی ، کنديسنه یازمشدق .

رأفت پاشانك ، نازللی یه مواصلتی آکلاشیلدقندن صوکرده ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه
 ککش اولان جواد پادشادن ، حرب زائلده تجربه کورمش کنج ارکان حربلردن منتخب درت ،
 بش ضابطك ، نازللی ده رأفت پاشا نزدینه اعزامی رجا ایتدم . بوخصوصی ، رأفت پاشایه ده
 بیلدیردم .

§ افندیلر ؛ نازللی یه کیدن رأفت پاشا ، دمیرچی محمد أفه دن قوماندانی آلمغه لزوم و بونده
 بر فائده کورمه مش و یاخود ، کیم بیلیر ، بلکه ده قوماندایه وضع ید ایتدیرلمه مش ؛ دمیرچی أفه نك
 معیننده ، ارکان حرب کی ایفای وظیفه ایتمکی ده فائده لی و مرجع کورمش . . . رأفت پاشا
 بونی ، بزه بیلدیردی . محلی شرائطی یقیندن کورمش اولان برذاتك ، قرارینی نقض ایتمک
 اکثریا مشکلدر . چونکه ، یا حقیقه رأفت پاشانك کوردیکی و ترجیح ایتدیکی کی ، أفه نك
 قومانداسنی ادامه ایتمکده و اوکا معاون اولمقده فائده واردی و یاخود ، رأفت پاشا اوجبه نك
 قومانداسنه لسبب من الاسباب وضع ید ایدمه میوردی . هرایکی احتماله کورده همه حال ، قوماندانی
 آل ، دبه أمر ویرمک بی سود اولوردی .

اصل غرابت ، بوندن صوکره ، کورولدی . برمدت صوکره ، رأفت پاشا ، نازللیدن غیوبت
 ایتدی . برقاچ کون صوکره بالیکسرده اولدییغنی ، بر طاقم اجنبی ضابطلرله مناسبته کیروب
 کیرمه مسنی بزدن صورمسی وسیله سیله آکلادق .

۲۲ کانون اول ۳۳۵ تاریخنده ویردیکمز جوابده : « تشکیلات ملیه یه منسوب اولانلرک ،
 بالخاصه هیئت تمثیلیه داخل اعضا طائمش اولوق حیثیتیه کنديسنك ، هیچ بر صورتله تماسنی

آرزو ایتمدی کمزی بیلدیردک . « رأفت پاشا ، تکرار غیوبت ایتدی . نهایت برگون ، بروسه دن رأفت امضالی قیصه برتلفراف آلدق : « استانبول اوزرندن بروسه یه کلدیم . »

بوتلفرافک بردلو معناسنی آ کلا یامیوردیم . رأفت پاشانک استانبول ایله نه مناسبتی واردی . برده (نازللی - بالیکسر - بروسه) یولی استانبولدنمی کچر ؟ بومعمانی بردلو حل ایده مدم . نهایت مسئله آ کلا شیلدی .

رأفت پاشا ، نازللی بی ترک ایتدکدن و بالیکسره کاظم پاشایه اوغرا دقدن سوکره ، باندیرمه یه اینش ، اورادن ده برفرانسز طور پیدوسیله استانبوله کیتیش ، اوراده بعض رفقاسیله کوروشمش ، بعده بروسه یه عودت ایلش

افندیلر ، بومعمانی حالا ، حل ایده میورم . بونده بی معذور کوره جککزی امیدایدرم . رأفت بکک ، برانکلز کمیسیله صامسونه کلن صلاح الدین ک طرفندن تبدیل ایلدیکی وعینی کمی ایله رأفت بکک استانبوله عودتی طلب اولندینی و بونک اوزرینه کیتیموب استعفا ایلدیکی و استانبول حکومتک بئم ایله برابر کندیسنک درستیله استانبوله اعزامزه تعمیاً امر ویردیکی معلومکزدرد . بوقدر چوق معلوماته بر مجهولی حل ایده مه مک ، جبر سیلنلرجه بکده معذور کورولمزه سده ، بئم ، بوقطه ده اظهار عجز ایلدیکی اعتراف ایدرم . واقعا ، فرید پاشا قایینه سی یرینه ، علی رضا پاشا قایینه سی قائم اولمشدی . فقط ، بکی قایینه نک وسائط استخباریه و اجراییه سنک اولکنک عینی اولدینی معلومزدرد .

افندیلر ، رأفت پاشانک بو خفیف حرکتی ، آیدین و صالحی جهه لرنده ، منتظم اردونک تشکیلنه قدر ، جدی برسوق و اداره تأسیس ایدیه مه مسنه باعث اولدی .

§ افندیلر ؛ بوغریب حکایه دن سوکره ، وقایی تکرار براقدیقمز نقطه دن تعقیبه باشلا یه لم ؛ جمال پاشا ، بزم ۵ تشرین نانی ۳۳۵ تاریخی شیفیره مزک بر نقطه سنی ، آ کلا یه ممش ، باب عالی مرکزندن چکدیکی قیصه بر شیفیره ایله شو صورته استیضاح ایدیوردی : « (داخلیه ناظرینک شبهه جلب ایده بیله جک طرزده کی معامله لرینه نظر دقتکزی جلبه لزوم کورورز) ، فقره سندن مقصد نه اولدینی آ کلا شیه مدی . بوراسنک طاجلاً ، موضحاً اشعاری ! » [وثیقه : ۱۹۰]

بوقیصه استیضاحه ویردی کمز جواب بر آز اوزوندرد . صیقیلما زسه کز ، عیناً عرض ایده یم :

سیواس

۳۰-۱۱-۱۲

شیفیره

حریبه ناظری جمال پاشا حضر تلرینه

ج : ۸۰ - ۱۱ - ۳۵ تاریخ و ۸۰۸۴ نومرو .

داخلیه ناظری پاشا حضرتلرینک ، شبه الهام ایدن افعال و حرکاتندن وارد خاطر اولانلر ،
بروجه آتی عرض اولنور :

۱ — آقره کی بعض ولایتلرده ، رؤسای مأمورین ملکیه بی تلغراف باشنه جلب ایدرک
فرید پاشا قاپینه سی علیهنده حرکات ملیه اثباتسنده کی اجرا آت متشبثلرینک احوالی ، اتهاماتک
اسبابی ، قانونه درجه مطابقتی تهدیدکار برصورنده تحقیق .

۲ — اوزون مدت اسیر فراش ایکن تیغودن وفات ایدن توقاد متصرفنک اسباب ارمحالنک ،
اشتراک انکیز بروقه تلقی ایدرک سیواس ولایتندن شیفره ایله صورولمسی .

۳ — عدلیه ناظری ایله برلکده ، بالیکسر جبهه سندن کان هیئت ملیه ایله خفی ملاقاتلری
اثباتسنده ، عدلیه ناظرینک حرکات ملیه رؤسای علیهنده اجرا آت امکان اولوب اولمیدنی ،
مشارالیهک یاننده موضوع بحث ایده یلمسی .

۴ — خیانت وطنیه سی ماده ثابت اولان سابق داخلیه ناظری عادل بکک ، محرم افکار
وافعالی بولنان داخلیه مستشاری کشفی بکک ، نظارت درعهده سیورولمسی زمان ، ایلک اجرا آت
ملیتروارانه اولق اوزره دفع ایدلمسی لازم کلیرکن ، الان محافظه ایدلمسی و بونک دلائله مأمورین
ملکیه تبدلاتنک اجرا ایدلمسی .

طبیعییدر ، که بومستشارک تعیین ایدیرمچی مأمورین ، یک حقلی اوله رق اعتماد ملی به مظهر
اوله من . مثلاً ؛ حرکات ملیه نیک بدایتندن نهایتنه قدر بروض مخالفت آلمش و نهایت اهالی طرفندن
ایشندن ال چکدیرلمش و خسته اولمسی جهتیله اوزمان توقیفی و تبعیدی جهتنه کیدله مش اولان
قیصری متصرف سابق علی علوی بک ، اوصاف اداریه دن دخی بوسه بونون محروم و عجزه
کروهندن اولسنه رغماً بوردوره تعیین سیورلمشدر .

کذلک عدم اقتدارندن و جانیک لواسی ایچون غیر موافق کورولدیکندن دولایی آرزوسنک
انضمامیله ، و قتیله استانبوله کوندیریلن ادهم بک ده ، (منتشایه) تعیین قلمشدر . آیدین متصرفلشنده
سابق نیکده متصرفی اولوب سیواسه کتیریلن جاوید بک تعیین اولمشدر . بونلره رغماً ؛ قونی
والیه سابق ، خائن وطن حال بکک آدمی اولان آنطالیه متصرفی ، مکرر مراجعتلر مره واهالینک
فریادلرینه رغماً ، الان یرنده اوطورییور .

۵ — مأمورین مدیری کی اک مهم بر مقام ، برأرمنی آئنده بولوندریلیور .

۶ — مطبوعات مدیریتنده ، آژانس وضعیتنده ، برتبدل کوروله مه مکده در .

۷ — مملکتک مقدراتی تأمین ایدمچک یکانه قوت ، وحدت ملیه اولدینی و بونی ادامه
ایلیه چک ده ، تشکیلات ملیه بولندینی معلومدر . بو وحدت و تشکیلاتنک ، وطنی انقسامدن قور تارمق
دولت و ملتک استقلالنی تأمیندن عبارت اولان غایه مقدسه سنی بوزمغه چالیشانلرده ، استانبولده کی
ارباب مفسددر . بونلرک منع مضرتی ، آنجق قوی و جدی بر انضباطه متوقفدر . بونک ده باشلیجه

چاره سی، پولیس مدیری، ناموسلو، ملتپرور، مقتدر، متشبست ذواتدن انتخاب و تعییندر. حال بوکه ذات سامیله نجهده. معلومدر، که وکونی پولیس مدیر عمومی، ساقط خائن ملت قابینه نك وتواننك یکانه نکهناید. سعید مبلانك میستر «فرو» به یازمش اولدینی مکتوبلر مندرجاندن آکلاشیدلغنه کورده، بوذات، مخالفله یعنی ملت دشمنی اولانله بوگون برملجا و پناه تشکیل ایتمکده در. آماسیهده صالح پاشا حضرتلری ده بونی تصدیق بیورمشلردی. حالبوکه داخلیه ناظری مملکت و ملتک مقدراتی بویله بر شخصک آئنده براقده برمحذور تصور ایتمور، بلکه فائده کوریور دیمکدر. ژاندارمه قوماندانی کال پاشانک ایسه، کرک آمال ملیه و کرکسه سزلر ایچون مضربرشخص اولدینی محقق ایکن، الان مقامنده طورمسی ده، داخلیه نظارتنک حسن نیتنه می عطف ایدلملیدر؟

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

فندیلر، حریبه ناظرینک ۹ تشرین ثانی ۳۳۵ ناریخی بر تلغرافی واردی: اونکده محتویاتی انتره ساند. بو تلغرافنامه سنده حال پاشا، قابینه نك فکری شو نقطه لر اوزرنده تکشیف ایدیوردی:

۱ — انتخابانک دائره سلامتده جریانی،

۲ — مجلس مبعوثانک استانبوله طویلانسی،

۳ — تشکیلات ملیه نامه امور حکومته مداخله اولنماسی حقنده حکومتک طرفکزه اول و آخر واقع اولان تبلیغاتی قطعیدر.

۴ — متعدد تلغرافنامه لر کزده درمیان اولنان مطالبکده عینی ماهیتده — یعنی مداخله ماهیتنده اولدینی درکارد.

۵ — حکومت، بیاننامه سنده تثبیت و اعلان ایلدیکی بیطرفلقدن آیرلیه جقدر. بوجهته تشکیلات ملیه مخالف اجتهادده بولنانلرک تضییق و تجزیه سی جهته کیده من. «تلغرافک نهایتنده شوتهدید واردی: «شمیدی حال، بر مدحک دها دوام ایده جک اولورسه هیئت وکلانک چکله جکی محققدر.» [وئقه: ۱۹۱]

محترم، افندیلر، بو ماده لرک افاده ایلدکلی معنالر، اساساً بوتون حقایق میدان قویمش بولنیوردی، قابینه، تشکیلات ملیه مخالف اجتهادده بولنانلرک، مملکت و ملت دشمن اولانلر بولندیغنی قبول ایتموردی. تشکیلات ملیه ایله دشمن تشکیلات خائنانه سی، علی کمال ایله، سعید منلا ایله بزی مساوی تلقی ایدیوردی. آطه بازاری، قره جه بک، بوز قیر، آنزاووز جادبلریغنی افعال جرمه دن عد ایتموردی.

حال پاشایه و ردیکمز جوابده: بو نقطه لری ایضاح ایتدکن صوکره، حکومتک حسن و تمایلی آچتی سونلتمک مقصدیله شو جله بی ده علاوه ایتدک: «بیانات واقعه لرندن آکلاشیدلغنه

کوره ، حکومت سنيه ، تشکيلات مليه نك موجوديتني احتمال ، که زائد کوربيور . في الحقيقه ، کيفيت بو مرکزده اولوب تشکيلات مليه به احتياج اولقسزين ، مملکتني تخلص ابدجك قوته مالک بولونيليورسه ، آکا نظر آاسبابه نوسل ايدمک اوزره ، واضحا امر واشعاريني آرده هردرلو سوء تفهمک ازاله سی ایچون عرض واسترحام ايلرز . » [وثيقه : ۱۹۲]

§ افنديلر ، جمال پاشانک ، صورت مخصوصده سبواسه کوندرديکی ۱۰ تشرین ثاني ۳۳۵ تاريخي وکندی آل يازيسيله اولان بر مکتوبي ، آنجق ۱۸ کون صوکره - يعني ۲۸ تشرین ثاني ۳۳۵ تاريخنده - آلمشدم . جمال پاشا بومکتوبنده ، جريان ايدن محارباتک تعلق ايتديکی مسائلي ، ماده ماده خلاصه وهربري حقهنده ايضاحات ويريوردی .

از جمله ، مجلس مبعوثانک استانبولدن بشقه بر محله تجمعي مسئله سندن بحث ابدکرني ، بو مسئله به پادشاهک رضا کوسترميه چکی تماما آکلایلمشدر . قواي اشغاليه نك ، مجلس مبعوثانه تعرضلرينک ، بلکه دولت عليه ایچون خیرلي نتیجه لر ويره بيله چکني ، آمریقالیلر احساس وحتى اظهار ايتديلر بوو نعرضي احتمال دائره سنده کورمه ديلر . ديوردی .

جمال پاشا ، « قواي مليه روحيله متحسس اولميان مأمورلرک قودامانلری ، اشغال اردولرينه ، عادتاً استناد ابمش وضعيته درلر . » طرزنده ، صانکه بيانمين بر معلومات ده وبردکن وبو معلوماتی ، « سابق قاينه ارکانک اکثری مسنددر » معلوماتيله اتمام ايتدکن صوکره « مثلاً پوليس مديرينک تبديلنده بو حال تماميله تظاهر ايندی » ديه برده مثال ذکر ايدیور .

جمال پاشا ، قاينه ، برچوق ايشلر يايي دوشونمش ايسده « اساسلي بر تشبث ایچون دايانديني قوتک جدیتنه حالا اينانه مدي . » فقره سيله بزي انهامدن صوکره شو قعاتني سرد ايلیوردی : « داخله ناظری بو قونه - يعني قواي مليه به - احتياج کوسترنلرک باشنده ديه مبالغه اولماز . » جمال پاشا ، مکتوبنه امضا قويدقن صوکره ، بنه امضاسيله ، مکتوبنه لب ايتديکی برخلاصه ده ، شوجه واردي : « مخالفلر واجانب محاسنک کشاينه ممانعه قرار ویرمشدر . هيئت تمثيليه ده ، بوممانعه ، محل ، منازعه سيله دوام ابدرسه ايشمز اللهه قالیور ديمکدر . » [وثيقه : ۱۹۳]

§ افنديلر ، بومکتوب محتوياتنده بوکا تقدم ايدن اشعارات ابله بوندن صوکره توالی ابدجك اولان مطالعانده کی منطق ، محاکمه واصابت نظر حقهنده سوز سويله ميه چکم ، يالکيز ، بومکونه ، ۲۸ تشرین ثاني ۳۳۵ تاريخنده ، وريدیکمز ايضاحاتلي جوابلرک بر فقره سني ، عينا نقل اتمکله اکتفا ابدچکم . اوفقره شودر : « حکومت سنيه نك اساسلي بر تشبث ایچون دايانديني قوتک جدیتنه اعتمادني منسلب کبی کوستريلن موادی ، جدي کورميور . »

افنديلر ، داخله ناظری داماد شريف پاشا ، رد دسر و آراسر وحدت مليه يي بوزمق ، ملي هرکون توالی وتوسع اتمکده بولنان نجاوزلر فارشوسنده ساکت واطل طونه جق تدابير آلمقدن کری طورميوردی . ديگر نظارتلری ده عيني پرنسپيده حرکت مشوق اولديني کوروليوردی .

مثلاً اسکیشهرده حمدی افندی نامنده بر قاضی واردی، قوای ملییه علیهدار اولدینی ایچون اوراده طورده مش، عودت اتمه مک اوزره استانبوله کیشمش و بوقاضی افندی یکی قایینه طرفندن تکرار اسکیشهره کوندرلش. کيفتدن بختله مومی الهک تحویلی لزومی، متصرف طرفندن عدلیه نظارنه یازلش، جواب ویرلشمش. متصرف واسکیشهر منطقه قوماندانی بو وضعیتی هیئت نمثیلییه بیلدیرمکله برابر «اگر نظارت بو اشعاری، نظر اعتباره آلیه جق اولورسه، دفی ضروریدر. اراده و مطالعه دولتری مسترحدر» دینیلوردی. بزده، مطالعه بکله بنلره شو جوانی ویرمک ضرورتنده قالدق: «آمال مایهیه مطاوعکار اوله جفنی وعد ایدن و بو اساس داخلنده، تشکیلات ملیه نک هر درلو مظاهرتنه مظهر اولان حکومت سنییه مومی الهک تحویلی اسماع ایدیلهمزسه، نهایت دفعنک بر ضرورت حاله کبره جکی بدیدر.» بالطبع بو وضعیتده بولنان، استانبول مأمورلری آز دکلدی.

بوکا ممائل بر طمق خصوصاتندن باحث اولاق اوزره حریه ناظری جمال پاشانک، قایینه نک نقطه نظرخی ابلاغ ایدن، ۲۴ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخلی رشیفه سنک ایلک جمله سی شو ایدی: «دولتک امور داخلیه و سیاسیه سی قطعاً اشتراک قبول اینج.» [وثیقه: ۱۹۴] بوتلغرافه، ۲۷ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده ویردیکمز مفصل جوابده، بزده، شویله دیدک: «دولتک امور داخلیه و سیاسیه سنک قطعاً اشتراک قبول اتمدیک بر حقیقت اولقله برابر امثالی نامسبون وضعیت حاضرده، وطن و ملتک مقدراتی تأمین ایدمک اولان تشکیلات ملییه بیله رک، بیلیمیه رک ضعفه دوچار ایلیمک و وحدت ملییه بی اخلال ایدمک هیچ بر معامله به، ملتک موافقت ایدمیه جکی ده یک مشروع و طبعیمیدر.» بوتلغرافک صوک جمله سی شو: طرزده ابدی: «هیئنمز، امضاسی تحتنده کی تمهدانه تیا میله صادقز شو قدرکه تمهدات، متقابل اولق کرکدر. حالبوکه حکومت، صالح پاشانک امضاسی تحتنده کی تمهدات و نوطلرک، هنوز هیچ بری ایفا ایلهمش، و وارسه، اسباب مانعه دخی بیلدیرلهمشدر.» [وثیقه: ۱۹۵]

افندیلر، شمدی ویره جکم قیسه بر معلومات وارانیه ایدمکیم و ثائق - که بومعلوماتی توشیق اتمکده در - علی رضا پاشا قایینه سنک، بزی تخطئه ده نه قدر حقنمز و اجراآت حکومتده، الک خفیف معناسیله، نه قدر قیدسز اولدینی انظار عالیه کزده تجلی ایدبره جکدر ظن ایدرم. افندیلر، استانبوله کی خفی جمعیتلر و بوجعیتلره پیشوالق ایدن بر طاقم ذاتلر - حریه ناظری جمال پاشانک مکتوبنده ده اعتراف اولدینی وجهله اجنبیلره مستند بولونیورلردی - بول پاره وعلی رضا پاشا قایینه سنک مبذول مسامحه و عطالتی سایه سنده، مملکتی، باشدن باشه آتشمه ویرمک ایچون اولانجه وسع و غیرتاریله چالیشیورلردی. بو خصوصده کی معلومات والده ایدیلن و ثائق ده، وقوف و اطلاعاتی خارجنده بر اقیلمش دکلدی. استانبوله کی تشکیلات ورتیبانمز سایه سنده آلدیه ایدلش بر قسم و ثائق، اولدینی کی جمال پاشانک، صدراعظم پاشانک بدلیرینه تسلیم ایدلمشدی. بو و ثائق، اوباربخنده، اجنبی مملکله رده ویرلش و بوضورتله دول ائتلافیه حکومتلرینک

۱: کتریسنجه معلوم اولمش و اوتار یخارده خلاصه لری بالجله قوماندانلره و سائر ایجاب ایدنلره تبلیغ ایدلمش اولدیفنه کوره ، آرتق حادشه نك تاريخه قاریشمش اولدینی بؤکونده ، هیئت علیه کزجه و ملتجه بیلنمسنده برمحذور کورمیورم .

مجادلات ملیه انناسنده معروض قالمش اولدیفمز ظاهر و خفی مشکلات حقنده اساسلی بر فکر حصولنه مدار و انسال آتیه ایچون عبرت و انتباهی موجب اوله جق ماهیتده بولنان ، موضوع بحث و ثائق ، عیناً اطلاعکزه وضع ایتمکی مناسب مطالعه ایدیورم . بوو ثائق ، انکلیر مجلر جمعیتک کویا رئیس طائمش بولنان سعید منلانک میسترفرو نامنده کی راهبه کوندردیکی مکتوبلرک صورتلیدر .

افندیلر ، بو مکتوبلرک صورتلرینک آلدیفنی حس ایدن سعید منلانک ، نورکجه استانبول غزیه سنک ۸ تشرینانی ۳۳۵ تاریخی نسخه سننده ، مذکور مکتوبلردن مجله اوزون و شدیداللسان برتکذیب نشر ایتش اولمننه رغماً ، حقیقت ، غیر قابل انکاردر . بو مکتوبلر صورتلری ، سعید منلانک اوندن و مکتوبلرک مسوده لرینک یازیلی بولدیفنی بردفتردن عیناً استنساخ اولمشدر . بوندن صرفنظر ، مکتوبلر محتویاتی ، مملکتده ظهور ایدن احوال و حادثات ایله و تعین ایدن بعض اشخاص ایله تطابق تام افاده ایتمکده در . شمعی مساعدده سیورورسه کز ، بو مکتوبلری تاریخ صره سیله عرض ایدیم :

رنجی مکتوب

عزیز دوستم ؛

ویریلن ایکی بیک لیرایی آطه بازارنده حکمت بکه کوندردم . اوراده کی ایشلرمز پک بولنده کیدیور . بر قاج کون صوکره نتایج مشره سنی آله ایده جکز . شمعی آلدیفمز شو معلوماتی ، شو تذکره مله سزه تبشیره مسارعت ایتدم . یارین صباح بالذات کلوب تفصیلات ویره جکم .

قوای ملیه طرفدارلرینک فرانسیه فوق العاده اهماک کوستردکارینی و جنرال «ده سپرینی» ک سیواسه کوندردیکی ضابطلرک ، مصطفی کمال پاشا ایله کوروشهرک انکلره حکومتی علیهنده بعض قرارلر اتخاذ ایتدکارینی آفرنده کی [ن . ب . د ۲۸۰] آدمز صورت مخصوصده جر قوریه ایله کوندردیکی مکتوبده بیلدیریور (د . ب . ک ۹۱) هر نه قدر جمعیتزه داخل ایسه ده بوذاتک فرانسلره جاسوسلق ایتدیکی وسزک بوتشکیلاته ریاست ایلدیکیزی اشاعه و بیان ایلدیکی قناعتی ، بنده کزده حاصل اولمشدر . بومسئله حقنده ده ، قناعت عالیبرنه و اعتماد استادانه لرینه مخالف اوله رق وقوع بوله جق بیاناتمه شمعی به قدر او ذات حقنده کوسترشمش اولدیفنکمز اعتمادده کی خطایی اظهار ایتش اوله جقم . دون صباح عادل بکله برلکده داماد فرید پاشا

حضرتلری زیارت ایتدم . بر آزا داها صبر وانتظار بیورملری لزومنی طرفکزدن کندیلرینه تبلیغ ایتدم . مشارالیه حضرتلری ، جواباً سزه تشکر ایتمکه برابر قوای ملیه نك آنا طولوده تماماً کوك صادیقی . ومقابل بر حرکت نتیجه سی اولهرق رؤسای ملعونه سی تپه لندیرلد کجه ، کندیلرینک موقع اقتداره کله میهرک ذات شاهانه نك ده تصویبه اقتراان ایدن مقاوله احکام نك ، قونفرانسه مدافعه سنه امکان اولمادیقی وقوای ملیه نك داغیدلسی ایچون انکلتزه حکومت فحیمه سی نژدنده تشبثات سریعه اجرا ابدیلهرک مشترک بر نوطه نك ، مبعوثانک انتخابدن اول باب عالییه ویرلسنی وجهه لر مرکز آطه بازاری ، قره جه نك وشیلده ده روملره قارشى ایقاع ایدم جکلری حرکات تجاوزیه یی اساس انخاذا ایدمک ؛ قوای ملیه نك آسایشی اخلاص ایتدکلری ایلری سورهرک ، مقصدک تسریعه چالیشمه عزى وانکلیز مطبوعاتنک قوای ملیه علینده نشر یانده بولمسنک تأمینى وصورت مخصوصه ده طور سیدو ابله کوندریلن (ا . ب . ق ۱۹) به تلسز تلغرافله دون کوروشدیکمز مسائل حقنده تعلیمات ویرلسنی رجا ایدیور . بو کجه اون برده عادل بک (ق) ده سزی کوره جک وفرید پاشانک بعض خصوصى رجالرینی دها تبلیغ ایدم جکدر . بعده ، ذات شاهانه ایله میستر (ط . ر) کوروشه یله جکدر . رفیق بکه آرتق اعتماد ایتمیکمز . صادق بک ده بزمه چالیشه یله جکدر . حرمتلری تقدیم ایدرم .

۱۹۰۱-۱۱

مقیب

تحشیه :

قره جه بکله بوز قیردن هنوز بر خبر آله مدق .

ایکنجی مکتوب

۱۲ تاریخله آقره ده کی (ن . ب . د ۲۸) طرفندن کلن مکتوبده ، سیواس هیئت تمثیلیه سندن ارکان حربیه میر آلا یلغندن متقاعد واصف بکک ، (ده سپره ی) ایله تماس ایتمک اوزره کوندریله جکی وبرقاج کونه قدر یوله چیه جنی بیلدیریلور . حکمت بک پارملری آلمش . بر آزدها پارم ایستور . اولکی کون سزی زیارته کلدیکمه تعقیب ابدلیکمی سویله مه مشدم . عودتمده بری صاری بیقلی ودیکری قرال وکوسه ایکی شخصک سوقاق باشنده بی بکلدکلری کوردم . کجه اولدینی ایون ایچه قورقدم . یالکمز بر لرینه یاواشجه « بو سعید منلا ایش . آرتق کیده لم دیدکلری ایشیتدم . بو فضلہ تماس بنم حقمده خیرلی اولیه حق . فؤاد پاشا تر به سی جوارنده کی کوروشدیکمز خانہ بی اشغال ایدم بیلیرسه کز تماس یابه یله جکمز ناظم پاشا ، جمعیت مز دن خبر دار اولمش . بکاچوق تأسف ایتدی .

مساعدہ کنزلہ (ن . ب ص ۴۹۰) ترتیبہ کنڈیلرینی ادخال ایتدم . خانہ مسئلہ سی حل ایدیلنجہ یہ قدر تماشہ مشارالہ پابہ جقدر . قرمجه بکده (ن . ب . د ۲۸۹) . کوندریان بیک ایکی بوز لیرا واصل اولمشدر . حرکت ابدہ جکدردر . فرید پاشا ، باب عالیہ ویریلہ جک نوطہ یہ هر دقیقه منتظردر . ذات شاهانه ، بو وضعیتدن بک متأدردر . تسلی ایتدیرمکز و دائماً کنڈیسنه امید بخش بیانانده بولندیرمکز منافعمز ایجابنددر . بزم پادشاهلرک ، هر شبہ قارشہ ضعف اولدقلمنی اونوتمه بیکیز . سید عبدالقادر افندی ، او مسئلہ حقنده بک تحف بیانانده بولندی . کویا آرقداشلری (مخالف حمیت اولور) دیورلرهمش . آرتق سز ایجابنه باقیکنز . پولیس مدبری نورالدین بکک تبدیلی روایت اولونیورهمزک حامیسی اولان بو ذات حقنده لازم کلنلرک نظر دقتی جلب ایتدیریکیز . حرمتلرمی تقدیم ایدرم .

۱۸ - ۱۰ - ۱۹

محب

تحشہ :

علی کمال بک اوزاتله کوروشمش . محاورہ بی ادار ایدمدیکندن مخاطبی مقصدنی آ کلامش وحی کنڈیسنه کمال حقارتله « بز ، سزک انکایز حسابنه چالیشدیفکزی آ کلا دق . » دیمش .

اوجنچی مکتوب

پایلان پروباغاندالری کوز طیبی اسعد پاشا قولی وبالخاصه چور وکصولی محمود پاشا ، معلومات رسمیه استناد آ ، متمادیاً تکذیب ایتدیریور وخلقک تسکین هیجاننه چالیشورلر . بو آدملره مراجعتلرنده هیچ جواب ویرلمه منی ، دون قرارلشدیریلان زانه ، ذات شاهانه واسطه سیله امر وبرمکزی رجا وخرمتلرمی تقدیم ایدرم .

۱۹ - ۱۰ - ۱۹

محب

دردنچی مکتوب

عزیز استاد ؛

محبلر آره سنده (فران ماصون) تشکیلاتی بادی اعتراض اولیور . اتحاد جیلرک اثرینه امثالدن

چکینلیور . بونشکیلانک اداره سنه قلب ، روحیله تمیه ایدلمش . کنجلیرك ادخاليله بو پروغرامی تطبیق ایدیه بیلجکیز . بئم کسوه ظاهریه مک حیلولتی حسیله ، محب قریمکیز [ق . ب . و ۴] اساسات مقررده داخلنده ایشه باشلايه جقدر . آنقره وقیصریدن ینه خبریوق . حرمتبری تقدیم ایدرم استاد .

۱۹-۱۰-۱۹

س

بشنجی مکتوب

استاد :

قصیده جی زاده ضیا منلا ، دون (آدم بلوق) ه خبر کوندرمش . قدیم دوستی اولدیقه اغترار آ بئم باشده بولندیغم محبلر جمعیتک مظهر اولدینی حمایه نک ، انکیزلرک سجیه سیله غیر قابل تألیف اولدینی و بونک افکار عمومیه ده فنا تأثیرلر یابدیغنی و بوجهله ارباب ناموسک تمثیل ایتسی لازم کله جکئی ، بالواسطه بیلدیرمش و بئم علیهمده بک فنا شیلر علاوه ایتمش . بو ذاتک بکا قارشى خصوصت شخصییه سی اولدیغنی خاطر لایمقی ایسترم . ضیا منلانک دامادینک همشیره سی ، مقدما بئم زوجهم ایدی . کندیسنی تطبیق ایتدیکمدن دولایى بو خصوصت بکا توجیه ایدلمشدر . آدم بلوق حضرتلرینه ابلاغی و ضیا منلانک حالا انکیز طرفدارى اولمیوب حرکات ملیه مروجلرینک بر پروباغاندا واسطه سی و مصطفی کمال پاشا ایله آره لرنده مناسبت موجود اولدیغنی و حقمده کی اسناداتیه ماهیتى کوسترمکده اولدیغنی نظر استادانه لرینه عرض ایتک ایسترم .

۱۹-۱۰-۲۱

س

حاشیه : محذور بوقسه آدم بلوق حضرتلرینه سزه اولان خدمتی ابلاغ ایدیکنز .

آلتنجی مکتوب

محترم استاد :

آنقرودن [ن . ب . و ۲۹] دن قوریه ایله کلن ۲۰ نشرین اول ۱۹ تاریخلی مکتوبده ، [ک . د . و ۱۳] تعلیمات و جهله اوراده بر اقیله رق کندیسى قیصریه حرکت ایتمشدر . تعلیماتک مصدق صورتی ده غالب بکه کوندردیکنی بیلدیریور . اولکی تخصیصاتک صرف

اولمستدن يکيدن تخصیصات ایستیور . تشکیلات خفیه نك توسع ایتدیکنه ورؤسای شریره دن یقاسنی قورتاران محبلمزك ، شمديك کویلرده قالمق شرطيله آل آلتندن ایشه باشلادقلمق تیشیر وتریتات اخیره استادانه لرینك ثمره بخش اوله جفنی بیان ایدیور . (م . ق . ب) فصیح تور کجه سی سایه سنده مهم رول چوریور ایش ، هله خواهه لفته دیه جك بوق دیور . تعلیماتك [x.vv] ربی تاما احضار ایدلمش ، آره مزده ، یکی یانجیلر کیرمه مش ایسه میدانه چیمه دن ، مقصد فعلاً تأمین ایدلمش اوله جقدر . یکی تخصیصاتك ارسالنه انتظاراً قوریه [4.r] بوراده آ ایقونیلمشدر .

۱۹ - ۱۰ - ۲۳

حاشیه : احمد رضا بکک ایتالیا مانداسی حقنده کی بیاناتی رساله نك نهایته علاوه ایتدم . کندیسنك فرانسه یه کچمسی ، بزجه تهلکه اولور . بونی تأمین ایدیگز .

یدنجی مکتوب

استادم ،

علی کال بک دون او ذاتله کوروشمش . مطبوعات مسئله سنده بر آن تائی لازم اولدیغنی سوبله مش . برکزه لهنه اجاله ایدیلن ارباب فکر و قلمک اولکنه مخالف برغایه سوق ایتک ، بزده قولایقله ممکن اولماز . بوتون رسمی مأمورلر ، حرکات ملیه یی شمديك ایی کوریور دیمش . علی کال بک ، تعلیماتکزه حرفیاً رحایت ایده جک . زین العابدین پادیسيله ده تشریک مساعییه چالشیور .

خلاصه ، ایشلر بولاندیریله جق . بو کونلرده فرانسه و آمریکا محافلنده بنم اسممدن جوق نخت ایدیلیور ایش . بونک حکمتنی حالا آ کلایه مدیم . حرکات ملیه طرفدارلرینك ، بوشکومتک سیاسی مأمورلری اوزرنده یایدقلمق تأثیر نتیجه سی اوله رق حیاتک محافظه سی سزه مودوعدر . بن ، بوامنه ایله کندمی تشجیع ایدیورم . حکمت ایله بالذات کوروشدم . بو سفر کندیسنی متلوجه کوردم . معافیه تأمینات قویه ویردی . [بن مردم . سوزومدن دونم] دیدی . سیواس وقعه سی ناصل بولدیگز ؟ برآز دوزنسز آما یاواش یاواش دوزله جک . قاضی کویلده ایشی درعه ده ایدیور . فقط ملمون اتحادجی مطبوعات ، بعضاً بزم ایشلره مانع اولیور . بونلرک یازیلرینه دقت لازم . پاشامز حالا سیکیرلی . نه وقت اوله جق ؟ دیور . خانه مسئله سنك حالا حل اولتماش بولمسی ، تماس و مناسبتمزی اشکال ایدیور . [ن . ب . ص ۱۹] قونیه یه

اهمیت ویرلسنی توصیه ایدبیور . سزه شفاها ایضاح ابتدیی مسئله حقهده نظر دقتی جلب ایتیمی
 رجا ایدبیور . علی کال بکک ، صوك فلا کتی اوزرینه بیان تأثر ایتدیگکزی سویلدم . نوذاتی
 آلدده بولندیرمق لازم . بو فرصتی قاچیرمیهلم . بر هدیه تقدیمی ایچون اک مناسب بر زماندر .
 ۱۹ تشرین اول نارنجلی مکتوبی آلمدیفکزه متأثرم . واسطه پی بر آاز صیقیشدیریکز . تهلکه دن
 اجتناب ایتک ، بنم ایچون پک مهمدر . یکی بر پارولا کوندیریکز . حکمته و قاضی کویلی به
 نومرولرینی ویره جکم . حرمتلری تقدیم ایدرم استادم .

۱۹-۱۰-۲۶

سی

حاشیه :

بر قاچ دفعه در سوبله مک ایستدیگم حالده اونویورم . مصطفی کال باشایه و طرفدارلرینه
 بر آاز مساعد کورونملی که کندیمی کال امنیتله بورایه کله بیلسین . بو ایشه فوق العاده اهمیت
 ویریکز . کندی غزته لر مزله طرفدارلق ایدمه میز .

سکزینجی مکتوب

عزیز استاد :

انتخاباتی تعویق و تعلیق ایچون کرک مصطفی صبری و کرک حمدی و وصفی افندیلره اوزون
 اوزادی یه ، تعلیماتکیز داخلنده کوروشدم . موافقتلرینی استحصال ایتدم . محلاتده پروپاگاندا لر
 باشلادی . ایجاب ایدیلری آلدده ایدم جکزر . بول پاره توزیعی صورتیله آرای تئشته اوغرا نه جقلردر .
 ذات شاهانه نک بو خصوصده تنویری الزمدر . مقصده ، رأی و تدبیر استادانه لر یله واصل
 اوله جقمیزی تأمین ایدرم استاد .

۱۹-۱۰-۲۶

سی

دوقوزنجی مکتوب

[۱۹-۱۰-۲۶] قوریه کلدی . کسکین تشکیلاتی یتیمشدر . آرقداشلره پروپاگاندا ایچون تعلیمات
 ویردم . موفقیتامزک ایلک ثمراتی قریباً اقطاف ایدم جکمزدن امینم استادم .

۱۹-۱۰-۲۷
 ۲۸

سی

اونجی مکتوب

عزیز استاد ؛

مابنده ، یکی قابیده تشکیلی ترتیبات و تصوراتی ، شایع اولمشدر . بوایشک لئریبی الزمدر .
آناتولو تشکیلاتمیزك بعض ترتیباری قوای ملیهجه آ کلاشیلش ، علی الخصوص آنقره وقصریده
علهمزده فعالیت باشلامشدر . کورد جمعیتی ، ویردیکی وعدی خلافه فعالیت کوسترهمدی .
چتلمزدن بر قسمی تشکیل اولویور . هرچهباد آید مشهور قابینهك موقع اقتداره کتیرلمی
مطلق الزمدر . علی رضا باشانك ، ترتیباتمیز قارشیتدایر مانعه انخوذ ایدمچکنی تخمین ایدیورم .
بوزقبره کیدهك آدملمز طائمش شخصیتلر اولمسی حسیله فضلهجه توحش کوستریورلر . قونیهده
[ق . ب ۸۱] سزك واسطه ایله حادثهك تشدیدیه حقنده تبلیغات اجراسیله پروپاگاندا هیئتلرینك
بو مسئله ایچون فعایتیه دعوت ایلسمی لزوم و ضرورتی عرض ایدر و تقدیم احترامات ایلرم .

۱۹ - ۱۰ - ۲۸

س

بنم بر مکتوبمدن حکمتیه بحث ایدلمش . بو مکتوبك محتویاتی زدهدن اوکره نمیشلر ؟ بالذات
حکمتله کوروشدم . و بونك واقع اولدیغنی کاک حیرتله حکمتدن دیکلهدم . جاسوس بنم
محیطمدهمیدر ، بوقسه سزدهمیدر ؟

اون برنجی مکتوب

عزیز استاد ؛

کورد تعالی جمعیتنده کی صمیمی دوستلرمزله کوروشدم . یی کلدکلرندن ، رقاچ کون صوکره
ویریلن تعلیمات دائره سنده ترتیبات انخوذ ایدمچکلرینی ، یالکیز کوردستانه کوندربلهك مختلف
آرقداشلر ایچون بویوک بر تخصیصانك وجودینه احیاج اولدیغنی سویلدیلر [د . ب . ر ۲۱۱]
دن کلان مکتوبده ارانه ایتدیلر . اورفه ، عیتاب ، مرعشده فرانسرلر عایینه لزومندن فضله تحریکات
یادقورین و قول اردو قوماندانك تعقیب ابتدکی سیاست لینه خلافه اهالی بی اماله ایتدکلری
مندرجدر . قابینه ریاستنه ذکی باشانك کتیرلمه مسی حقنده بیان اولنان مطالعه دوغرو دکلددر .
بو ذات ، کوردلر اوزرنده حاکمدر . اسکی ارمنی قتالی اونوتولمشدر . سزجه وارد مطالعه ،
هر حالده بوکون ایچون نابموسمدر . بونی ، ایجابنده نأویل ایتمک ممکندر . همت استادانه کوزه
هر دقیقه منتظرز . قارشیده کی وقعیهی دیکرلرینه ده ویرمکه چالیشیورز . احترامات عاجزانه می
تقدیم ایدرم .

۱۹ - ۱۱ - ۴

س

اون ایکنجی مکتوب

عزیز استاد :

احمد رضاك (نان) بخارینه اولان بیاناتی بالطبع نظردقنکیزی جلب اتمشدر. امیر فیصله فرانسزلر ایله ائتلاف عقدینی توصیه ایتسندیه کی معاینك ، شامل اولدینی نکتیه سیاسییه نظر استادانلرندن اوزاق قالمالیدر. قوای ملیه رؤسائنك ، فرانسه به اخیراً شایان دقت بر صورتده اثر تمایل کوستردکری کبی عراقده چیقاردقلری اغتشاشه مقابل ، دیگر جهتن سوریه ده کی حا کیمتکزه ده ضربه وورمق ایستیورلر . بو قوتك ادامه سنده کوستربله جك اھمال و تسیب ، عالم اسلامك انکاتره علیهنده کی غلبان فوق العاده سیله نتیجه پذیر اوله جقدر. بونقطه معنایهائی ، اهمیتله کورمك و رجال عالییه سیاسییه کوزه کوسترمك اهم و الزمدر . شو مطالعه ملیه ، قیمت عملیه کوزه قارشی بردشنامه بولندیفمه حکم اتمه ییکیز . چونکه نورکیا اوزرنده ، سزدن بشقه برقونك ادامه نفوذ و حا کیمتی ، غایه سیاسییه مزه منافیدر. فرانسه ، آلمان و بالخاصه آسربقنك کرک رجالی کرک مطبوعاتیه بو قونه قارشی اظهار ایلدکاری تمایلات مختلفه ، سطوت سیاسییه و عسکریه کزک دوچار استرقاب اولدینگ بر دلیل باهریدر. احمد رضا کبی قلمانسو ویدشونك ، مختلف رجال سیاسییه نك اك صمیمی و قدیم دوستقلرینه منظر اولمش قونك فرانسه ده مهم بر رول جویره جکندن و افکاری ، مضای نامیه جلب و جذب ایده جکندن امین اولکیز . بو ذلک ، اسویجریه به کچه جکنه متدائر معلوماته نظراً اورادن برتقرب فرانسه به کچه ك املنده اولدیفنه قانع اوله ییلرسکیز . بالیکسر جوارنده کی قوتلرمز بوزوله رق فرار اتمش و (آ : ر) موقمنده اختفا المشدر . بکی قوتلر احضار ایدیلور . بش بیک لیرادن آشانی اولماق اوزره تخصیصات ایستیور. قرماندن [د.ب.ص ۲۱] دن کلن مکتوبده شمدیلک انتظار ضرورسنده اولدقلرینی وقیصریده [ق.ب.ر ۲۴] دن کلن مکتوبده ده ، قریباً حرکاته باشلايه جقلرینی بلد بریور. ضیا افندی ده (ح . ق) . (ج . ه) موقملرنده تشکیلات بیدیکندن یا کیز تخصیصانه اوزایه حرکت اتمک مجبوره ده اولدیفنی شفاهاً بیان ایدیور . آرزو ایدرسه کز وصیت حقننده شفاهاً تفصیلات ویره حکمدر . شدتلی تعیب ایلدیکمزی ، تربیتلر دن سیواسك منتظماً خبر آلدقلری عرض ایده بیلیرم . محمد علی به امنیت اتمه ییکیز . کتوم دکلسر. هر حانده بوش بو غارلق ایدیور. ترتیبات و تشکیلات غارجه ده بنده کزدن بشقه سنی استخدام اتمسه نر ده ا مصیب حرکت ایدرسکیز . علی کمال بیک لیسته به ادخالی ضروریدر . بو قدر اسرارمزی طشان بو ذاتی کوجندیر برسه که تربیتلر تمامیه ایدیه اغیاره کچر. بو ذاتی صیقه ، صیقه قوللاییکر. حرمتلری تقدیم ایدرم استاد .

کمال یقالامش ، منسوبیتی اعتباریله (ق . ب . ر ۱۰) ك تشکیلاتله درجه مناسبتی میدانه
چقمش دیمکدر . بوداتی حمایه الزمدر .

فندیلر ، بوتربیات واسعه مه مانع اولمق واحداث اولتان مهلك وضعیتری
برطرف ایتك ایچون المزدن کلن هر چاره وتدییره توسل ایتك . شمدی به
قدرا فاده ایتدیکم وبوندن صوکره صرهمی کلد کجه خاطر لایتمه چالیشه جهم
معلوم عصیانلری ، اختلاللری ، رسمی دشمن قوتلری تجاوزلری
باصدیرمق ، برطرف ایتك ایچون چوق اوغراشدق . علی رضا پاشا

قایمنه سی ، کوزینه باتان قوای ملیه بی باطیرمهیه وبونك ایچون بزمه دیدیشمه کحضیر نظر ایتکدن
بشقه بریار دیمده بولندیگی کی ، اوندن صوکره موقع اقتداره کلن رفقای کرامی دخی ، اونك
آری تعقیبدن وبالنتیجه فلا کتدن فلا کته ورذالتدن رذالته سور وکلنمکدن بشقه بر خدمت
کورمدیلر . افندیلر ، بوتون بوتربیات خفیه منابعنك ، راهب (فرو) نك دماغنده تمرکز
ایتدیرلدیکی واورادن دین قردشلمز اوله حق خاسلنك قفالینه زرق ایدلنك فعلیاته انقلاب
ایتدیکی تخمین اولندیقتدن ، راهب فرونك بر زمان ایچون اولسون توقف وتباعیدی تأمین
وسيله اولور مطالعه سیله ، بالذات کندیسنه بر مکتوب یازدم . مکتوبك ای آ کلاشله یلمسی
ایچون شومعلوماتی ده علاوه ایدیم ، که بن ، میستر (فرو) ایله استانبولده بر ایکی دفعه ملاقات
ومناقشاده بولنشدم . [فرو] به فرانسه زجه اوله رق کوندر دیکم مکتوبك تور کجه سی شودر :

میستر فرویه

ذات عالیکنزله ، موسیومارتن دلالتیله ، وقوع بولان ملاقاتلر من خاطره سنی ممنونیتله محافظه
ایتکدهیم . سنه لرجه مملکتتمزده وملنمز آرمسند یاشامش اولان ذات عالیکنزک ، ختمزده
اک دوضرو فکر وقناعترلله مجهز بولنه جفکزی امید ایدردم . حالوکه ، مع التأسف ، استانبول
محیطنده تماسکزه کلن بعض غافل ومنفعته پرست کیمسه لرك ، سنزی یا کلس استقامتله سوق
ایتدکری بی یک بویوک تأسفله آ کلا یورم . از جمله سعید منلا ایله ترتیب وتطبیقنه یاشلادیفکزی ،
موتوقاخر آ لنان پلانك ، انکلتزه ملتئک جدا تقیجنه سزا برماهیتده اولدیغی عرض ایتکککمه
مساعده کزی رجا ایدردم . ملتئز ، سعید منلانك دکل ، فقط حقیق و طنبورلر من نظرله
کورولدیکی تقدیرده ، بویله پلانك آرتق مملکتتمزده وملتئز اوزرنده جای تطبیق قلمدیفته
قولایقله حکم اولفور . نته کیم دها بویوک وقایعندن اولان آطه پازاری وقمره جه نك حادثاتك ،
منظره عقامتی سوزمنزی تأییده کافیدر . فقط ، بویکانه حاجت واردی ؟ انکلیضابطی نوویلك ،
دیاز بکر حوالیسندیه ، کورد اهای اسلامیه سنی ، اضلاله برچوق چالیشدقندن صوکره ، ملاطیه ده ،

العزيز والى سابقى غالب وملاطيه متصرفى خليل بككرله سيواس عليه احداثه چاليشدينى وقعه،
 نتيجه اعتباريله بوتون عالم مدنيت قارشى موجب خجالت دكيدى ؟
 ذات عاليكزه كمال جدبت وصميميله عرض ايدرم، كه انكليز ملتى ، ملتيزك حسن نظر
 واعتمادى قيمتدن عارى كورپورسه ، بوندهكى خطا بك عميقدر . عكسى تقديرده ايسه ،
 قوللاندنيكز وسائط بك خطالى اولوب ، نتيجه وئيره بك ماهيتده دكلدر . سعيد منلا
 واسطه سيله آله بازارينه كوندريلن ايكي بيك ليرانك ، يقينده مشر نتيجه ويره چكى حقندهكى
 وعدك بطلائى ، وقايع سزه اثبات ايتمش اوله جفتدن فضله سوزه لزوم كورم . باخصوص ،
 سز كله تماسه كان ساخته كارلر طرفندن عثمانلى پادشاهنكده ، مشترك مساعى ومسائلكزده
 ذممدخل كوسترلسى بك خطرنا كدر . ذات عاليكز بك اعلا تقدير ايدرسكز، كه ذات شاهانه،
 غير مسئول ويطرف اولوب اراده . وحاكيمت عليه مزك تعلق ايده چكى حقايقى تبديل وتغير
 بيورمز لر . مملكتهمزده بولنان انكليز مأمورين سياسيه سنك ، شهبسز انكليز ملتتك ، تمايلات
 ومنافمنه مغاير اوله رق، وطن وملمتزعليه غيرانسانى وغيرمدنى برطرزده وقوع بولمده اولان
 تشبثلرئى ، المزده موجود وثائق ايله انكليز ملتتك نظرينه عرض ايدرسك ، نتيجه دنياچه
 شايدان تقدير كورولمز ظن ايدرم . فقط ، بوخصوصده غرايى اعتباريله ، شونى ده عرض ايتك
 مجبوريتندهم، كه ذات عاليلى سلك روحانيه منسوب ايكن سياست مانورالرنده ، على الخصوص
 مقاتله به منجر اوله حق وضعيتلرده رولوراوالمق سوداسنده بولناملنديكز . ذات عاليكزله وقوع بولان
 ملاقاتلرمد ، سزى بوقيل بررجل سياسى اوله رق دكل ، انسانيتبه خادم ، عدالت محبتكاربر ذات
 فضيلتكار تلقى ايتشدم . بونده نه قدر آلدانديغى صوك معلومات موثوقه مك تأييد ايتكمده
 اولديغى ابلاغه كسب شرف ايلرم .

مصطفى كمال

افنديلر ، استانبولده ، حكومتك كوزى او كنده واطلاعى داخلنده، جريان ايتمش و ايتكمده
 بولنان تشبثات دنائتكارانهك ووتشبتلرك بوتون مملكتده آثار مشئومه سنه دلالت صريحده
 بولنان تظاهراتك ، حقيقى منشأ واطملىرى حقنده، حكومت مركزيهك ، هيئت تمثيليه دن زياده،
 وقوف ومعلومات حاصل ايتمش بولنه جفته حالا شبهه ايديله بيليرمى ؟
 افنديلر ، بووقوف ومعلومات صاحبي اولان بر حكومت رجالتك ، دشمنلرك ، محضا تغليط
 واضلال مقصديله اولان افترا آت واشاعاته ، حقيقت نظريله . باقوب ، ينه اونلرك توصيه لرئى
 چاره وتديبر اوله رق تطبيقه قائلش جقلى به احتمال ويريله بيليرمى ؟
 بو سؤالره جواب ويرمك ايچون هيئت عليه كرى اتعاب ذهنه سائق اولمقدن اجتناباً ،
 على رضا باشا قاينيه سنك فكرينى ترجمه ايدن حربه ناظرى جمال پاشابه ، سوزى ترك ايتمه
 ترجيح ايدرم .

افندیلر ؛ اعتراف ایدرم ، کدن ، جال پاشانک بو خصوصده ویردیکی شیفره تلغرافک معنا و مدلولنی آ کلامقده دوچار مشکلات و حیرت اولدم و کندیلرندن تلغرافنامه لرینک تکرارینی طلب ایتدم . ناظر پاشا ، ۹ کانون اول ۳۳۵ کونی عیناً عرض ایده جکم یکدیگرینی ولی ایدن تلغرافنامه لرینی کشیده بیوردیلر .

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

۹ کانون اول ۳۵

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه ؛

تکراری طلب بیوریلان تلغرافنامه بروجه آتی معروضدر :

حکومتک ، صالح قونفرانسنه دعوت اولنق خصوصنده ، مطالبده بولندینی معلومدر . مصالحه نیک حسن نتیجه به اقترای ، کیده جک مرخصلرمزک ، امنیت و اعتماد ملی بی حائز ، همده اجرا آت داخلیده حکمی نافذ ، بر حکومتی تمثیل ایتسیله آنحق قابل اوله بیلیر . تمثیلن اجنبیه طرفلرندن ، داخلده امنیت و آسایشک تأسیس و تقرریری ، مصرانه توصیه اولونیور و آناتولوده بر قتل عامه اوغرایه جقلری اندیشه سیله دوچار خوف و خشیت اولان اهالی خرسندیانه نیک ، فوج فوج ، تحت اشغاله بولنان یرلره التجا ایتمکده بولندقلری ، مؤثر و جالب دقت برلسان ایله سوله نیور . کرچه مواقع مشغوله به علی الخصوص آطنه حوالیسنه کیدنلر ، اورالرده ، ارمنی عنصرینی تکشیف مقصدیله عزیمت ایتمکده ایسه لرده ، آناتولوده فکر انتظامک و امنیت قلمیه نیک محتل اولسی سبب کوستریلرک حکومت طرفندن وقوع بولان رد و تکذیبک تأثیرینی آزالتیور . چونکه هیئت تمثیلیه طرفندن ویریلن تأمینانه رغماً ، ولایانده بعض کیمسه لرک کندیلرینه خوش کورونمین مأمورلری خود بخود عزل و تبدیل و اجرا آت حکومتی سکتته دار ایله مک و جبراً امانه ویا ویرکو درج و جبات ایله مک کی حرکات و مداخلاتنک تمامیه اوکی آلتیه مدیغندن محافل اجنبیه جه دخی ، هنوز اندیشه بردوامدر . دولتمزک ، برآ و بحرآ وضعیت حاضره سنده ، مقدراتمز حقنده اتحاد مقررات ایدمک دولتره قارشى تهدیدکار بروضعیت آلمسی ، هر حالده مضردر . بوندن بشقه ، مثلرله ، هیئت تمثیلیه نامنه ، تلغرافنامه لر کشیده ایدلسی ، مملکتده ایکی حکومتک وجودینی کوستردیکی ، فرانسه ممثلی طرفندن علناً افاده اولمشدر . هله بولردن هر هانکی برینه قارشى الفاظ تحقیریه استعمالی ، متخلق اولدیفمز نزاهت اخلاقیه و فکر سلم دور اندیشانه ایله تألیف ایدیه مز . تهلکه ومصیبت آنلرنده ، محافظه و قار و سکینت ، شعار ملیمزدن اولدینی اونوتوله ملی ویاس و قوروک خاطره کتیره جکی مفرط و مهلک آمال و تصورانه ، منافع عالیة وطن فدا اولناملیدر . حقوقری ، وضعیت حاضره مزده آنحق سیاست و کیاست و مقتضای حاله عاقلانه توفیق حرکته مدافعه ایده بیلیرز . اشبوملاحظات ، زرد والالریده معلومی اعلام قیلندن ایسه ده ، رفقایه وشعبانه

دخی و صایای وطنپرورانه ده بولتی مطلق الازومدر . اجتهای ثقرب ایدن مجلس مبعوثانمرك، وطن عزیزمرك خلاص وفلاحی خصوصنده اتخاذ اولنه جق تداییر حکیمانه بی تقدیر ایله بومقصد علونك استحصالنه حصر نفس واهتمام ایلیه جکسه انتظار اولنمقده در .
قاپینهك فکری عرض ایدرم .

حریه ناظری

جمال

§ افندیلر ؛ مسموعکز اولان بو تلغراف محتویاتی تحلیل ایله ، هیئت علیه کزی ، یورمنی لزومسز عد ایدرم . یالکز مساعده بیورورسه کز ، بوکا ویردیکم جوابی ، اولدینی کبی عرض ایتمکله اکتفا ایدم جکم .

شیفره

سیواس

۳۵-۱۲-۱۱

حریه ناظری جمال پاشا حضر تلرینه

قاپینهك فکری اولوق اوزره ابلاغ بیوریلان ۹ کانون اول ۳۵ تاریخلی تلغرافنامه، هیئتمزجه مطالعه اولندی . بو تلغرافنامه مندرجاتی دخی ، بونجه ایضاحات و معروضاتمزه رغماً ، اشعارات سابقهده کی تلقیلری ، تکرار ماهیتده کورولمشدر . هیئت تمثیلیه مرنک غایه سی ، نفوذ حکومتی خللدن وقایه ، اعتماد ملی بی ترصیدن عبارت اولدینی ، مکرراً تأیید اولنمشدر . معروضاتمرك ، مع الاسف لایقی وجهله نظر امعانه آلمادینی قناعتی حاصل اولمقده در .

۱ — آناتولوده فکر انتظام وامنیت قلبیهك تحلل اولدینی دوعرو دکلدرد ، بلکه ساقط داماد فرید پاشا قاپینه سی زماننده حصوله کتیرلمش اولان بو اختلال افکار وامنیتسزلك ، اخیراً وحدت ملیه سابه سنده زائل اولمشدر .

۲ — اشخاص طرفندن ، خود بخود ، مأمور عزل ونبدیلی واقع دکلدرد . یالکز داخلیه نظارتی ، حرکات ملیه یه علیهدار قلرندن دولای ، ساقط قاپینه زماننده ، ملت طرفندن قوغولان وهر طرفجه اسماری معلوم اولان مأمورینی نصب ونعیننده کی اصرار ایله پک معنیدار بر مسلک تعقیب ایدیور . داخلیه نظارتك آمال ملیه یه کلیاً مغایر وحالا ناظر سابق عادل بك روحنك

داخلیه نظرارنده یشادینگی افکار عمومی به احساس ایله این اجرا آتی ، البته پک محق ومشروع اوله رق خلقجه مطاع اوله مقدمه در . عینی مستشار ، عینی اداره عمومی داخلیه ، عینی مأمورین مدیرینک اجرای وظیفه ده دوام ایله ملری ؛ حقیقه هم هیئت جلیله لرینی وهم ده ملته قارشی تعهد آلتنده بولنان هیئت تمثیلیه مزنی پک مشکل بر وضعیتیه سوققده در تاریخی تلغرافنامه ایله عرض ابتدیکمز درسم متصرفی مسئله سی جالب دقتدر . آرتق بو بایده هیئت تمثیلیه جه یاپیلاجق برشی قالمامشدر . بعدماده ، داخلیه نظارتینک بوکی اجرا آتی یوزندن تحصیل ایده جک وضعیتلرک اصلاحی ایچون ، حسن قبول واعتماده مظهر اوله مدیغندن استرحامانده ده بولونلیه جقدر .

صوک دفعه اوله رق شونی عرض ایده لم ، که حکومت سینه لری ، ملنک امن واعتمادینی بحق قازانق وبوملک وملته نافع اولق آرزوسنده ایسه ، که بوکا هیئتمزک هیچ شبهه سی یوقدر . ملنک روحنه ، وضعیتک درجه نزا کتنه کوره برخط انتخاب ایتلی ، اصل دردی کندی ایچنده تداوی ایله ملیدر . یوقسه ، مقام اقتداره کلندیکنندن اعتبار آ طوتولان اصول وجهله ، هیئت تمثیلیه بی هدف اتخاذ ایدرک عینی زمین اوزرنده متوالیا یازی یازمقله مقصد تأمین ایده لمز .

۳ — حکومت ساقطه نك ملته دشمن دشمناره دوست اوله رق تمقیب ایتش اولدینگی سیاست خائنه نك میراثی اولان آیدین جهه سنده ، پاره درجنده ، بلکه بعض اوینونسزلقلر اولمش اوله بیلیر . شوقدرکه ، سسیواس عمومی قونفره بی ایله تعضو ایدن وحدت ملیه وحریه نظارتینک هممات ومعاونت وطنپرورانه سی سایه سنده ، بوکی خاللرکده اوکی آلتش دیمکدر .

۴ — ملت ، حال متارکه ده بولندینگی دشمن دولتلردن هیچ بریسنه تهدیدکار وضعیت آلتش دکلددر . یالکز حقوق مقدسه و مشروعیه سنده مداخلاتی ، لزوم قطعی حاصل اولورسه ، سلاحه دخی منعه عزم ایلشدر .

۵ — هیئت تمثیلیه نك ، مثلله تلغراف کشیده ایتسی بحثه کانجه ، بو آنحق پروتستولره انحصار ایتکده در ، که هیئت جلیله لرینک موافقتنه ده اقراران ایلشدر . اساساً ، ملی برلکک تمثلی اولق صقیله هیئت تمثیلیه نك ، ملت نامنه ، بوقیل مراجعتلرده بولنسی بر حق مشروعیدر . اگر ، حکومت ده عینی حساسیتی کوستیرر وملته هم فکر اولدینگی بوقیل فرصتلرده اظهار واره یه شتایان اولورسه ، سیاسته ضرر شویله دورسون ، فوائد عظیمه اقتطاف اولنه جنی بدیددر . حال بوکه هیئت جلیله لرینک آظنه نك اشغالی کبی صریح بر حقسنلنی بیله ، پروتستو ایلدیکنی فرانسزلر سولیلورلر . بناء علیه فرانسز ممثلنک افادات علیه سنلک حکمتنی بوقطه ده آراملیدر . خلاصه ، شونی عرض ایده لم که هیئت تمثیلیه ، نه یأس . وقتوره دوشمشدر ونده وظائف مقدسه سنده ، سلامت ملت ووطنه حائد ایجاباتی ادراک ایده میه جک شعورسنلقله معلولدر . ملنک سلامتی نامنه اتخاذ ایلدیکنی تدابیر واجرا ایلدیکنی بالعموم معاملاتده وقار وحیثیتی ، مسکنت

وژانه ترجیح ایلیکی اساس قبول ایشدر . سیاست ، کیاست و مقتضای حاله توفیق حرکتک ، آنجق بو طریقه اولدیغنه ایمان ایشدر . بناء علیه ، اَلم حقیقتلر قارشوسنده ، متیقف و متنبه اولان روح ملتدن اقتباس ایلدیکی بو اساسلرک عکسفی ماته توصیه ایلیه مز و قریباً اجتماعی الزم عد ایلدیکی مجلس مبعوثانکده ، عینی روح و حس ایله متحلی اولهجنی امنیه سنی قویاً بسلر .

۶ — هیئت تمثیلیه مرک نقطه نظری ، بوجه بالا عرض اولندی . بوکی خصوصاً تده ، مرخصمز اولق اعتبارله ، ذات دولترینک هیئت ولایي تنویر و غیر واقع خصوصاتی کندیلرینه ایضاح بیورمقلکنز لازم اولدیغنی ، سلامت مملکت نامه ، کمال حرمله عرض ایلرز .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

افندیلر ؛

استانبولده استخلاص وطنه متعلق اک هم وظائفله اشتغال ایدن محترم و عاقل طائمش ذواتک ، او دورده ، استانبول هوای مسمومنی نفس یوزندن ، ذهنیت و تلقیرنده ، نه قدر منفی انحرافلر حصول بولمش اولدیغنه مثال اولق اوزره هنوز سیواسده ایکن تماس ایتدیکم کوچوک بر مسئلهی مساعدده کزله عرض ایتک ایسترم ؛ احتمال ، اعضای کرام میاننده خاطرلایانلر واردر ؛ اعیان اعضاسندن چور و کصولی محمود پاشا ، بوسفور غزته سی محررلرندن بریسنه ، وضعیت سیاسی مز حقنده بیانانده بولمشدی . محمود پاشانک ، اوتاریخلرده ، استحضارات صلاحیه قومیسونی اعضای اولدیغنی ده خاطرلارسکزر . پاشانک ، ۳۱ تشرین اول ۳۳۵ تاریخلی تصویر افکار غزته سنده ده انتشار ایدن بیاناسی ، ۱۷ کون صوکره سیواسده او قودم . « ارمیلرک فضلّه مطالبانه حق و یرمکسزین ، حدودلرده بعض تصحیحاتک اجراسنه راضی اولورز . » افاده سی نظر دققی جلب ایتدی . شرقی آناتولوده ، ارمنستان لهنه تعویضات ارضیه ده بولونیه جنی وعدینی تضمن ایدن وجهله نک ، صلح قومیسون اعضاسندن بر رجل دولت طرفندن صرف ایدلش بولمسی جدا تأمل واستغرابه شایان ایدی . بوسیله ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده ، چور و کصولی محمود پاشا حضرترینه یازمنی فائده لی عدا ایتدیکم بر تلغرافنامه ده ؛ بیانانده کی اشارت ایتدیکم جمله دن دولای ، « شرقی آناتولو اهالیسنک یک بحق اوله رق ، صوک درجه منفعل و متأسف اولدیغنی ذکر ایتدکن صوکره ، ارضروم و سیواس قونفره لری مقررانی وجهله ملتک ارمنستانه برقاریش طوپراق ترک ایتیه چکنی و حتی حکومت ، بوقیل بر مجبوریته ایتیه سرفرو ایدرسه ، ملت ، کندی حقوقی بالذات مدافعه به عزم ایلدیکنی و بونک جهانیه اعلان ایدلش اولدیغنی » یازدم و بو عزم و قرار ملینک ، هر کسدن اول استحضارات صلاحیه قومیسونی اعضای کرامنجه معلوم و مطاع بولمسی لزومی عرض ایتدم . [وثیقه : ۱۹۶۰]

§ افندیلر ؛ سیواسده ، کچن اقامتمز ائناسنده ، بر چوق مسائل و حادثاته نماس ایدلمش و بالضروره ، ملی ، اداری ، عسکری و سیاسی تشبثات و اجرا آنده بولونلمشدر . بونلرک کافه سنی تفصیل ایتک اوزون سورمه . یالکیز ، تعقیب ایتدیکمز سلسله وقایعک ارتباطنه مدار اوله جق بعض نقطه لری ، قید و اشارت ایدره کچه جکم .

..

فندیلر ؛ تشکیلات ملیه نک تنظیم و تنسیق مهمدی بونک ایچون ، تدایر مخصوصه اتخاذ ایدلدی . انتخابات مناسبتیه ، حصول بولان بعض اختلافات افکارک ازاله سی اسبابنه توسل اولندی .

مرعشده ، بعض چرکس وطنداشیر ، کویا ، مرعشک عموم چرکلی نامنه ، جبل برکت غووه نوروی نک مرعشه اعزامی ، عینتاده فرانسز عسکری قوماندانندن تلفرافله طباب المشرودی . بوکا مساعده ایدن مرعش متصرفنه تأسف ایدلدی . مرعش اشراف و متحیزانک ، موسی الیه غووه نور کلدیکی تهدیده ، استقبال ایله مملری لزومی بیلدیرلدی . حکومت مرکزیه نک ده نظر دقتی جلب اولندی .

بولی حوالیسنده ، آسایشسزک کیتدکجه آرنیوردی . ایزمینه ، عاصم بکدن صوکره ، برنجی فرقه قوماندانی اولان رشدی بکه ، بوخصوصه تعلیمات ویرلدی .

افندیلر ؛ ۲۰ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده ، استانبولده کی تشکیلاتمزدن ، قره واصف ومیر آلای شوکت بک امضارله کلن بر شیفیره ده ؛ « ککبوزه قائممقامک مخالف اولدینی و بو قائممقامک ، انواع فجایعه جرأت ایدن یحیی قپودانک فالحقیرنی اورتیمکه و سائر یه باشلایه رق قوای ملیه لکه سورمکه ساعی اولدینی » بیلدیریلیور و قائممقامک بجایشی موضوع بحث ایدیلیوردی . [وثیقه : ۱۹۷]

زده ، بو مطالعه یه ، صمیمیتله اشتراک ایدرک ، مسئله نک ، جمال پاشا واسطه سیله تأمیننی جواباً بیلدیردک . [وثیقه : ۱۹۸]

افندیلر ؛ بویحی قپودان مسئله سی ، انقلاب صفحاتندن مهم برینه داخل و چوق عنیدار اولدینی ایچون ، بر آرز تفصیلات ویرمکی مناسب کوریورم .

شمدی یه قدر ، ویریلن معلوماتدن آ کلاشیلیمش اوله جغه شنه یوقدر ، که مختلط ، مزوج ، مشترک دشمنلرک تطبیقنه چالیشدقلری پلاک ، مهم بر نقطه سی ده ، داخل مملکتده آسایشسزک اولدیغنی وعناصر خرسستیانییه تجاوزانده بولونیلدینی کیفیتنی ، فعلی و مادی آثار و حادثات ایله انظار جهانده اثباته و بو افعال و حرکاتک قوای ملیه طرفندن ایقاع ایدلدیکی اقتاعه معطوف

ایدی . بو خفی و خیث مقصدك تأمین ایچونده ، معلومز اولدینی وجهله ، بر طاقم چتهلر تشکیل ایدرك ، بالخاصه اهالی خرسینییه اوزرینه صالدرمق و بو چتهلرك ایقاع ایده جکری جنایاتی ، تشکیلات ملییه عطف ایتك یولنی تعقیب ایدیورلردی . بو تشبثات ، آز چوق مملکتك هر طرفنده فیلز و یرمکه باشلامقه برابر ، اك مهم انكشاف و فعالیت ، استانبوله قریقی اعتباریله ، بیقا ، بالیکسر وبالخاصه ازمیت ، آطه پازاری ، بولی حوالیسنده ، نظر دقنی جالب برمنظره عرض ایدیوردی .

بز ، بو خائنه و فقط - اعتراف اولمیدركه - چوق ماهرانه تشبثه مقابل ، فوق العاده تدبیر و تشبث آلمق مجبوریتده قالدق . چونکه ، حکومت مرکزیه ، بوتون بودشمن تشبثلرینی ، فی الحقیقه ، قوای ملییه عطف ایدیور و تشکیلاتی ایچون تدابیر شدیدله اتخاذ ایده جک یرده متصل ، هیئت تمثیلییه تخطئه و تضییق ایدرك ، بو عامل فجایع اولان دشمن چتهلرینك فعالیتنه ختام و برمکی ، بزدن طلب ایدیوردی . مع التأسف حکومت ، بوفکر و قناعتی ، استانبوله کی تشکیلاتمز رؤسائنده تاملیه زرق و تلقینه موفق اولمیلمشدی .

افندیلر ، بزم ، بالخاصه استانبوله بقین اولان ازمیت منطقه سنده تطبیقنی دوشوندی کمز تدبیر ، اوراده مسلح ، ملی مفرزله تشکیل ایتك و او حوالیده شایان امنیت اولان قوماندان و ضابطلر مزك ، بو ملی مفرزله ره معاونت و مظاهرتی ایله ، خائن چتهلری تعقیب ایدرك مضرت و وجودلرینی ازاله ایتك ایدی .

ایشته ، بو مقصدله وجوده کثیره بیلدی کمز ملی مفرزله لرك اك مهی و قوتلیسی ، بو ، بحی قپودان دینکله معروف ، برفدا کار و طنپوررك مفرزه سی ایدی .

مرحوم بحی ایله ایتك مناسبتمز شویله اولدی :

بر کون ، تلغرافجیلر ، سیواس تلغراف مرکزینه ، بو معلوماتی وریورلردی . غایت مستعجل بر تلغرافی توقیف ایتدیلر ، یعنی درسعادته توقیف ایدلمشدر . مالی شودر :

سیواسده مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

« دون ازمیتدن توصیه ایدیلن بحی ، بنایم . یارین آقشام قوشجه لی تلغرافخانه سنده امر کزه منتظرم . »

قوشجه لی ، اسکدارله یکیموزه آره سنده بر کوبدر . فی الحقیقه ، بحی قپودان ، بکاء ازمیتده تشکیلاتمز طرفندن توصیه ایدلمشدی .

۴ تشرین اول ۳۳۵ تاریخده قوشجه لی مرکزندن شو بلغرافی آلام :

سیواسده :

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

مهم و غایت مستعجلدر

« بنده کز سزه ایکی کون اول ایزمیتدن توصیه ایدیلن یحیی . امریکز اوزره ، تلغراف باشنده امرلر کزی تلقی ایتمک کلدیم . نهایت یارین آقشامه قدر قوشجه لی تلغرافخانه سنده ایم . یحیی »

آ کلاشیلدیغنه کوره ، یحیی قپودان ، استانبولدن تلغرافنک چکیلمدیکنی آ کلاخیجی کندیسی هنوز قوشجه لی به کله دن ، بوتلغرافی قوشجه لی مرکزینه کوندره رک چکیدیرمش . [وثیقه : ۱۹۹]
بنده ، شو امری ویردم : [وثیقه : ۲۰۰]

۴ تشرین اول ۳۵

ایز میت مرکز ی واسطه سیله قوشجه لی تلغرافخانه سنده یحیی افندی به

بولندیغکز حوالیده قوتلی برتشیکیلات یاییکیز . آطه پازاری قائممقامی طاهر بک واسطه سیله بزمله تأسیس و تأمین ارتباط ایله ییکیز . شمیدیلک حاضر بولونیکیز .
آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی رئیس
مصطفی کمال

§ افندیلر ، یحیی قپودان ، آلدینی بو امر اوزرینه ، تشکیلات یاپدی و آیلرجه استانبولله تماس ایدن محیطلرده خائن چته لک اجرا آتسه مانع اولدی .

نهایت ، استانبول حکومتی طرفندن قتل استدرلدی . کرچه ، یحیی قپودانک فعالیتی و صورت فجیعده وقوع شهادتی ، بوندن سوکره کی آیلره متعلق برحادثه ایسه ده ، بوراده وقعیه به تماس ایدیلشکن ، بردها عودت ایتمه مک اوزره ، مسئله نک ایضاح ایدلسی موافق اولور مطالعه سنده ایم .

۲۴ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخده قارتال مرکزندن شوتلغرافی آلام :

«کوی ایچنده بلا قباح قتل ، ناحیه مدیرینی علی ملاء الناس ضرب ، کویلرده غصب مسئله سندن دولای یحیی قبودانی حکومته تسلیمه مجبوریت آلویر مشدر . داخلیه نظارتی اهمیتله بومسئله نی تعقیب ایدیور . حکومتک مشکل وضعیتده قالماسی ، یحیی قبودانک تسلیمنی اقتضا ایتدیریور . امر دولترکزه ما کنه باشنده منتظرم افندم . امضا :

قارتال آناطولی دروم ایلی مدافعه حقوق هیئت تمثیلیه ریسی نامه

یکباشی : احمد بجائی »

[وثیقه : ۲۰۱]

عسکرلرک ورسمی مأمورلرک ، بزم تشکیلات مایه هیأتلرینک علناً ریاستلرینی آلملری اصولاز دکلدی . برده ، بزم تشکیلات نظامنامه مزه واقف اولمسی لازم کلن هیأت رؤساسنک ، هیئت تمثیلیه نک یالکیز بر هیئت اولدیننی ، هر یرده برر هیئت تمثیلیه اولهمیه جغنی بیلمسی لازمکلبردی . بو تلغراف اوزربنه ایزمیتده فرقه قوماندانه شوتلغرافی بازدم :

شیفره : عجله در

سیواس
۳۳۵-۱۱-۲۵

ایزمیتده برنجی فرقه قوماندانی رشدی بک افندییه

قارتال مدافعه حقوق جمعیتی ریسی عنوانیه یکباشی احمد بجائی بک طرفندن ورود ایدن بر تلغرافده : قتل و ناحیه مدیرینی ضرب ، کویلرده غصب مسائلندن دولای یحیی قبودانک حکومته تسلیمی مجبوریتی حاصل اولدیننی و داخلیه ناظرینکده بو مسئله نی اهمیتله تعقیب ایلدیکی بیلدیرلمکده در .

بدایتدن بری حرکات ملیه ده حسن خدمتی مشهود اولان بو ذانک ، مملکتیمزک بو بحرانلی زمانلرنده ، حکومته تسلیمی اصلاً موافق کورولمه مکده اولدیغندن ایشک ، حکومتکده نفوذینی نظر اعتباره آلق صورتیه ، یحیی قبودانک تعقیبات قانونیه دن بو آره لق تخلصی خصوصنک تنظیمی ، قارتالده بجائی بکه ایجاب ایدن تعلیماتک اعطاسی ونتیجه نک انباسی اهمیتله رجا اولنور .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

۲۶ تشرین نانی ۳۳۵ تاریخچه هرکه مرکزندن ده شوتلغرافی آلام :
 « ملت نامه استرحام ایدیورم ؛ بو کونلرده بیکباشی نجاتی بکک سوء استعمالاتی ، قوای
 ملیه یی لکله مکده در . همان تحقیقات اجرا سنه امر بیورولسنی رجا ایدرم .
 کیکوزه قضایی میلیس قوماندانی

یحیی

ایزمیتده کی فرقه قوماندانندن آلدیقم جواب عیناً شودر :

ایزمیت

۲۹ تشرین نانی ۳۵

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

ج : ۲۵-۱۱-۳۳۵

هیئت تمثیلیه ریاستنه : شمعی به قدر واقع تحقیقاتمه نظر آ یحیی قپودانک قتل ، ناحیه مدیری
 ضرب کی فعلده بولمادی و بیکباشی نجاتی بک دینیلن ذاتک ، گندی منافع شخصی سنی تأمین
 ایچون یحیی قپودانک اورته دن وجودینی قالدیرمق غایه سنی تعقیب ایتدیکی و بوبابده ذات عالیکزه
 تلغرافله مراجعتده بولندقلری زمان ، یحیی ده اغفال ایله زدلرینه جلب ایله قتل اتمک ترتیب اتنده
 اولدقلری حالده یحیی ایشی سزه رک کندیسنی قورتارمش اولدینی آ کلاشلمشدر . کیفیت ایجابی
 وجهله تعمیق ایدیورم . نتیجه یی عرض ایدرم .

رنجی فرقه قوماندانی

رشدی

§ فرقه قوماندانی رشدی بکک برقاچ کون سوکره ویردیکی متمم معلومات شو ایدی :

ایزمیت

۳۳۵-۱۲-۵

سیواسده ق ۳ قوماندانلغنه

هیئت تمثیلیه به :

بیکباشی نجاتی بک ، مالیه انداخت مکتبنده موظف مأمور اولدینی حالده ، مدافعه حقوق

جمیعی رئیس صفتی طاقینرق ، قوای ملیه نامیله باشنه طویلادینی آرناوود کوچک ارسلان چته سیله اورتی لئی صویدور مقده اولدینی و ککبوزه ژاندارمه یوزباشی نائل افندینکده بونکله شریک اولدیغنه بنده شبه قالمه مشدر . صوک زمانده ، حکومتک باشنه غائله چقاران داربحه روم بکجیلرینک قتلی واستیلانوس اسمنده رزنینک طاعه قالدیرلهرق پاره طلی کی خصوصاتک مذکور چته معرفتیه یابدیرلمسی و بویله افعال ردیته یه یناشایان یحی قپودانه اسناد کیفیت ایله کرک اورایه و کرک حکومته موئی ایله حقنده اخبارات کاذبه ده بولویلمسی ، هر حالده بونلرک تشکیلات ملیه پرده سی آلتنده خلقتک ، حکومتک باشنه مسئله چقارهرق کیسه لرینی دولدر مقدن بشقه بر مقصد بسلمه مدکرینه و بایکده سیاسی دها بشقه مقصد تعقیب ایدلکرینه حکم ایدیلور . شیمدی به قدر پک ناموسلی حرکت ایتش و ایتکده بولنان یحی قپودانک ، بوکی افعاله اشتراک ایتمه سی و بالاده مذکور الاسم چته نک ، کندی منطقه سنده ایقاع فضایحه میدان و یرمه سی حسینیه موئی الهک وجودینی رسماً و یا غیر رسمی اولهرق اورتیدن قالدیرمه چالیشیورلر . دون ، یحی قپودان ، زدیبه کلهرک حیانتک تهلکده اولدیغنی و بناء علیه عونیه سنک اسلحه و مهماتی بکا کتیروب تسلیم ایدهرک کندی سنکده بورادن غیوت ایده جکنی بکا رسماً سویلیدی . کندی سنه نصایح لازمه و یرهرک ودها خدمت ایدجک مهم زمانلر اولدیغنی سویلهرک محله اعاده ایتدم . هر شئی ای بیلمسی لازم کان ککبوزه قضا قائمه قامنه رسماً ایتدیکم استیضاحه آلدیغم جوابده ، تماماً بالاده عرض ایتدیکم شکله یعنی نجاتی و نائل افندیلرک علمینده ، یحی قپودانک لهنده در . نجاتی افندینک استانبولده زه ایله مخبره ایتدیکنی بیله میور ایسه مده بر بردن آره صره پاره آلدینی سویله نیور . بونلرک وجودی و جانه قصد ایتدیگری دولایسیله ، یحی قپودان بوحوالیده طور مق ایسته میور . بناء علیه ذاتاً موظف برضابط اولان نجاتی افندینک بشقه بر محله و نائل افندینکده کذا دیکر بریره قالدیرلمسی الزم اولدیغنه حکم ایدیورم . اورالری استانبولده مخبره ایتکده اولدولرندن طبیعی بنده گزجه برشی یاییله مامقده در . اوراچه اجرای ایجابی معروضدر .

فرقه ۱ قوماندانی

رشدی

رشدی بکک وردیکی معلوماتدن مفصلاً بحث ایدهرک ، ۸ کانون اول ۳۵ تاریخنده حریبه ناظری جمال پاشایه یازدم . [وثیقه ۲۰۲]

عینی تاریخده ، وضعیت و جمال پاشایه اولان مراجعت ، ایضاح ایدیلهرک مسئله نک تعقیبی استانبولده کی تشکیلاتمز رؤسائیه ده بیلدرلیدی . [وثیقه : ۲۰۳]

اون دوقوز کون صوکره ، یعنی ۲۷ کانون اول ۳۵ ، تاریخلی و شیفره داخلنده واصف و خارچنده میر آلائی شوکت بکک امضاسی بولنان اوزون برتلغرافده ؛ شومعلومات و یریلوردی :

« آسایش سزلکک باشلیجه مسیبلری یحیی قبودانله رفیقی قره آرسلان و علم طاغنده دولاشان ، صادق چتله یدر . »

یحیی قبودانک بر طاقم شپار ققلرندن بحث ایتدکدن سوکره ، « . . ، بزی ، آرتق بوشیری ایقاع مضرت ایدمه جک بر حاله کتیرمه کتشت ایتدیرمشدی . »

« اوتهدنبری آرمه لری ای اولیان کوچک آرسلان چتھ سنک توجهده اولسی ؟ ! کندیسنی مختلف واسطه لرله سترقبایچه سوق ایتمشدر . »

« یوز باشی نائل ، یحیی نیک علیهنده در . نجاتی بکه کلنجه ، حکومت ساقطه زماننده ا قارتال قضاسنجه رئیس انتخاب اولنهرق ، قوای ملیه نامنه ، مرکزله قطع علاقه ایتش ؟ . تشکیلات ملیه یی اساسلاندیرمش . . یکی کوی روملرینک اطرافه صارقیتیلقلری اوزرینه ، کوچک آرسلان چتھ سنی دولاشدیرمغه باشلامش . . طرفکزدن پاره دخی ویرلمشدر ؟ ! »

« یحیی قبودان . . هرشیئی عقیم براقق مانورمه سنه مراجعت ایتمکده در ؟ ! »

« بیکباشی نجاتی ، بر آرز اداره سز ایتسه ده جزایه مستحق دکلددر . »

« ککبوزه قائممقامنک . . . بر آن اول قالدیریلارق روم و ارمنی آنتریقهرینه نهایت ویردیرلمسی . . . » [وثیقه : ۲۰۴]

§ افندیلر ؟ بو معلومات میاننده ، بنم واقف اولمدیغم نقطه لر واردی . مثلاً ، بن ، کوچک آرسلان چتھ سنندن واونک توجهده اولمسنندن خبردار دکلددم . بوچته به ، نجاتی بک واسطه سیله پاره ویردیلمکی اصلاً خاطرلایه میورددم .

یحیی قبودانک ، ویردیلمکز تعلیمات موجبنجه ، دشمن چتھ لرینی برطرف ایلککه وهیچ اولمازسه ، اونلرک آهالی خرسیتیانیه به تجاوز ایدرک دشمن مقصدینی تأمینمه معطوف هر تشبثلرینی عقیم براققه چالیشدیغنی بک اعلا بیلوردق .

ککبوزه قائممقامنک ماهیتی ، شمعی علاوه ایدمه جکم وثائقه تقدیر اولنه سیله جکدر ، ظننده ییم .

§ ۴ کانون ثانی ۳۶ تاریخنده ، فرقه قوماندانی رشدی بکه ، واصف بکک ویردیلمکی معلوماتی ، اولدینی کبی ، خلاصه ایدرک بو معلوماتک کندی طرفندن ویریلن معلوماته تضاد تشکیل ایتدیکنی و بناء علیه ، برکزه دها شایان امنیت واعتماد ذوات واسطه سیله تحقیق وتدقیق کیفیت ایتدیرلمسنی وقناعتلریله برابر موصفاً اشعارینی رجا ایتدم . [وثیقه : ۲۰۵]

افندیلر ؟ بو مسئله ده حقیقتک توضحنه مدار اولان وثائقدن ، معلوماتدار اولمکزی آرزو ایتدیلمک ایچون ، رشدی بکک جوابی عیناً عرض ایتمه مه مساعدده بیوریکیز :

ق ۲۰ قوماندانلغنه

ج : ۴ - ۱ - ۳۶ شيفريه :

هيئت تمثيلية رياسته :

يحي قيودان حقنده واقع ، مختلف اسنادات اوزرينه ، بر قاچ دفعه يوز باشي على آغوش افندي واسطه سيله ايتديرديكيم تحقيقات ، مومي اليك لهنده چيقدى . مع مافيه ، كنديسى جاهل اولمق اعتباريله ، خدمت ظنيله بعض شيلر ياميش اولمىي محتملدر . بويوك وكوچوك آرسلانلر ايسه ذاتاً شقى در . فقط تشكيلات مليه نك ، فكر آ عليهنده ايدوكى محقق اولان ويحي حقنده اشتكابه هر كسدن زياده خواهشكر اولمىي لازم كان ، (كوزه) قائممقامنه بوبابده يازديغم تحريراته آلدېغم ۱ - ۱۲ - ۳۳۵ تاريخلى ۱۷ نومرولى جواب صورتى ، زيرده عينا مندر جدر :

بنده كز ، بوتلغرافك مفادينه قسماً اولسون اعتماد ايتك مجبوريتنده قالدوم وعينى اعتمادله بو تحريراتى استانبولده بالذات شوكت بكهده كوستردم . بنده كزك واقف اوله مديغم بعض اسباب اوزرينه ، استانبولجه حقنده بر معامله اجراسنه لزوم كورولديكي تقديرده بالطبع برشى دينه ميه چكي معروضدر .

صورت

۳۰-۱۱-۳۳۵ تاريخلى ۵۳ نومرولى امر نامه عاليلى جوابيدر :

قارتال مدافعة حقوق جمعيتى رئيسى بيكباشى نجاتى بكك قتل وناحيه مديرينى ضرب ايله وقوع بولان اخباراتى ، ذات وزمان بيان ايتمه مك اعتباريله ، موافق حقيقت دكلدر . زيرا ضرب ايدلديكي بيان اولنان ناحيه مديرى برهان الدين بك ايسه ، يحي قيودان طرفندن ضرب وتعرضه معروض قالدېغنى رسماً و تحريراً بيان ايتديكي كې بوبابده مقام طاجزى يه دخى بركونا شكايته بولمه مشدر . قتل مسئله سسنه كلنجه ؛ يحي قيودان حقنده حكومته وعدليه فعل قتل خصوصنده هيچ بر طرفندن مراجعت وشكاييت اولمديغى كې ، عليهنده جلب واحضار مذكره سى بيله صادر اولمه مشدر . شايد دارينجه روملرندن ايكي رومك قتلى وقرتالك پاشا كويندن « استيانوس » چورباچى نك داغه قالديريلىهرق فديۀ نجات اخذ وطلبى كيفيتى مراد اولونيورسه ، بوافعال جنايئه

کوچوك آرسلان چتهسی طرفندن ایقاع ایدلیدیکی متواتر و محقق اولوب ، مذکور چته ایسه ،
 یحیی قبودانه اوته دنیبری معارض اولدیغندن واساساً یوزباشی نائل ایدینک حمایه و تصاحبنده ایکن
 عددی اون سکزه بالغ اولان مذکور چته ، الیوم بیکیباشی نجاتی بکک امرینه مودوع بولندی
 و حتی کندیلرینه الیشیرلیرا معاش تخصیصنه کیدلمکده اولدینی مستخبر اولوب کویلولری صومقدن
 فارغ اولدقلری آشکاردر . بیکیباشی نجاتی بک ، یوزباشی نائل بکک قدیم مکتب آرقداشی
 اولدینی و کندیسيله بر بچق ماه مقدم آیدینلی قریه سنده کوچوک آرسلان چتهسی افرادندن علی
 قپودانک ، داغه قالدیردینی چسور باجیدن ، آلتان پاره ایله یایدیعی مشهور دوکوننده ملاقات
 ایدرک بالاخره متعدد دفعه لری بیکیباشی نجاتی بک ، یوزباشی نائل بکک خانه سینه کلوب مسافر
 قالدقلری و هم فکر بولندقلری جهته یوزباشی نائل بکک اوته دنیبری یحیی قپودانک علیهنده اولوب ،
 تشکیلات یایدینی ائنده ، حدود قضا م خارجنه طرد و تبعید ایتک تشبیه بولاندینی کبی کوچک
 آرسلان چتهسی طرفندن ایقاع ایدلیدیکی متواتر و محقق اولان بروجه بالا ایکی وقعۀ جنائیته ،
 قوای ملیه نی شائبه دار و یحیی بکی لکه دار ایتک فکر و املی پرورده ایدلیدیکی حس ابدلش
 و حالبوکه جنایات واقعه ، مذکور آرسلان چته سنک دائره جولان و فعالیتی داخلنده و قوعه
 کلمش اولوب حتی اجرای تعقیبانه کوندریله چک اولان استانبول محافظ آلاینه منسوب سواری
 مفرزه سی قوماندانی حق بکک ، یوزباشی نائل بک طرفندن وجودینه لزوم قالدینی بیانیله
 لدی المخبره در سعادته قالدیریلهرق تعقیب سیز براقیدر مش اولدینی امر محققدر . سرد ابدیان
 قتل مسئله سی ، بوندن بشقه بر حادته ایسه ، توضیح کیفیت اولمقی اوزره ، ذات وزمان میانیله
 ذکر ابدلک لازمدر . دار بجه روم بکجه لرینک یوم قتلنده چارشوده سربست کزن کوچک
 آرسلان چتهسی طرفندن فعل قتلک و قوعی شیوع بولسی اوزرینه خوفندن ناشی یوزباشی نائل بک
 محل آخره تحویل مأموریته طالب اولش و بوراده قطعاً اوطور میه جغنی بیان ایتش ایسه ده
 آلا ی و طابور قوماندانلری و بیکیباشی نجاتی بک بورایه کله رک یحیی قپودان حقیقده بر معامله
 یاییلمسی اچون مرخص سری بکه یازدیره جقلری وعد و تأمین ایدرک افا سنی التزام ایشلردی .
 بو دفعه ، ۲۵ تشرینانی ۳۳۵ صالی کونی ، کیدن کلن نجاتی بکی ، یوزباشی بالاغفال و خلاف
 حقیقت اخبارات و اسنادانه سوق ایتدیکی کبی تلفونله یحیی قپودانی مرکز ده دعوت ایتدیرم رک ،
 دیگر طرفندن کوچک آرسلان چته سنی دخی کندی خانه سنده احضار ایدرک در دستی جهته
 کیتمک تصورنده بولنش ایسه ده ، هر نه دنسه بوکا اجتناسار ایدمه رک تشبث واقعدن صرف نظر
 ایتمک و نجاتی بک دخی قارناله عودته مجبور قالمشدر . بناء علی ذلک ، یوزباشی نائل بک ، کرک
 نجاتی بک و کرک آلت اجرائیه سی اولان کوچوک آرسلان چتهسی واسطه سيله یحیی قپودان
 علیهنده ، اسنادات و ترتیبات اجراسندن بر آن خالی قالمه مقده در . یحیی قپودان ، مخالف و معارضی
 بولان کوچک آرسلان چتهسی کبی قرانی یاغما و خرسیتانلری قتل و احیایه مسایغ و یرمیوب
 معینده بولان بیوک آرسلان بک چتهسی طرفندن بعض کونا مناسبتسز حرکات ظهورنده ،

در حال منع و تأديب جهت کيدرك غايه مليه اولان استقلال و سلامت وطن اندیشه سيله محافظه انضباط و آسايشه خدمت ايتمکده اولديني واقده ده بويوك آرسلان بك چته سنك استيان و دخالته معاونت ايدهر ك عفو عالي به مظهر الملك صورتيله ، خدمات واقعه سي شايان شكران بولنديني و عليهنده كي اسنادانك يوز باشينك آمال شخصيه سنه سر فرو ايتديكندن و كوچك آرسلان چته سي طرفندن ياييلوب يحيي قيودانه عطف و اسناد ايدملك ايسته نيلن و قوعات جنايه نك ظهورندن و متجاسر لر ينك مظهر تصاحب اولمسندن دولاي اظهار تأسفله يوز باشي به اخطارات شديدده بولمسندن ايدوكي عرض اولنور . (ككبوزه قائممقامي محمد نورالدين)

برنجي فرقه و بولي حواليسي قومانداني

مشرقي

افنديلر ، بو معلوماتك ووردندن اول ، شويله بر حوادث و برديلر : « يحيي قيودان طاوشانجيلده تحت محاصره به آلدی . بوني ياپان استانبولدن كلن برقطعه عسكريه در . »

بو حوادث اوزرينه ، ايزميتده فرقه قوماندانلغندن ، ۷ كانون ثاني ۳۳۶ تاريخلي شيفره ايله ، ماكنه باشنده استيضاح كيفيت ايتدك و حوادث دوغرو ايسه ، « استانبولدن كلديكي بيلديريلن قطعه قوماندانه ، موسي الهك يحيي قيودانك - بزم آدمز اولديني و اكر برقصور و قباحي وارسه طرفزدن ايجانبك باييلمسي طبيعي بولنديني و هيچ بر صورتله يحيي قيودانك محاصره و توقيف ايدلمسنة راضي اولمديغمزي بيلديريكز » ديدك . [وثيقه : ۲۰۶]

افنديلر ، ۷ كانون ثاني ۳۳۶ ده يازيلوب ۸ ده آلدیغمز ايكي تلغراف واردر . بولردن بري ؛ ايزميتدن ، برنجي فرقه قوماندان و كيلى امضاسيله فوزي بكدندر . مفادي شودر :

« بو كچه ، ايكي بيك كشيكل بر قوت ، طاوشانجيله چيقرق قواي مليه قومانداني يحيي بكي محاصره ايتمشلردر . بايله جق معامله نك اشعاري معروضدر . »

ديكر تلغرافنامه ، دوزجده بولنان اصل فرقه قوماندانندن كليوردی . رشدي بك ، مركزده بولنان و كيلندن آلدیني عيني معلوماتي بيلديريوردی . [وثيقه : ۲۰۷]

فرقه قوماندان و كيلى فوزي بكك ، ۷ كانون ثاني ۳۳۶ تاريخلي استيضاحمه ويرديكي ۷ كانون ثاني ۳۳۶ تاريخلي جوابنده ؛ يحيي قيودانك هنوز اله كچمديكي ، قواي مليه ايله كلن مفرزه آره سنده بر مصادمه احتمالي اولديني و كلن مفرزه قوماندانه آمرمزي بيلديره جسكي اشعار ايديليوردی . [وثيقه : ۲۰۸]

افنديلر ؛ او تاريخده ، مبعوث اوله رق استانبولده بولنان ياورم جواد بكدن ، ۱۰ كانون ثاني ۳۳۶ ده شويله بر تلغراف كلدی :

ق. ۲۰. قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضر تلیسه :

۶-۱-۳۳۶ کیجه سی صباحه قارشى عموم ژاندارمه قوماندان معاونی حلمی بك واسكدار ژاندارمه قوماندانی نظمی بك قومانداسنده درت ضابط ، الی ژاندارمه و یوزباشی ناهید افندی قومانداسنده استانبول محافظ آلایندن طقسان نفر ، باندیرمه واپورینك ایشیقلى سوندر بلهرك هرکيه واصل اولمش و علی الصباح هرکيه چیقان مفرزه در حال طاوشانچیلی قوشاشمش و مختلف خانه لر باصیلمشدر. کن هیئت ، کوی هیئت اختیاریه سنی طوپلایه رق خائن وطن اولان یحیی نی ، یاتسایم و یاتزده اولدیغنی سوبله مزلسه طاوشانچیلی انسانلریله برابر یاقه جققلری افاده ایدرلر . هیئت اختیاریه ، ایکی کوندنبری یحیی قپودانك کویلرنده اولدیغنی وزده بولدیغنی یلمدکلری مصر آ افاده ایتدیلر . یحیی ، صاغ اوله رق آله کیجه میه جکدر . فقط یحیی نك احاسندن صوکره مرمره حوضه سنه صاحب و حاکم اولان و هر کون انکیزلر و فرانسلر طرفندن تسلیح ایدیلن روملرک و استانبولده کی رذلانك بك بوبوك موفقیته مظهر اوله جققلری بدیهیدر . و قوای ملیه نامنی طاشیمقده اولان یحیی نك تنکیلی ، ایزمیت ، آطه پازاری و استانبول حوالیسنده ، دشمنلر مرنك حسابنه برچوق فساد چته لرینك دوغمسنده سیبیت ویره جکدر . بناء علیه ؛ جمال پاشا حضر تلیسینك ایشه مداخله سیله ، یحیی نك تبدیل نام ایله بر اولکی معروضاتم دائره سنده سر بستیسینك تأمین ایچون ایجاب ایدنلره امر بیورلمسی مسترحدر . (جواد)

خریبه ناظری

جمال

و تلغرافك ، خریبه شیفره سیله و جمال پاشا امضاسیله قیادیلش اولسی و فقط محتویاتنده « جمال پاشا حضر تلیسینك ایشه مداخله سیله یحیی نك خلاصی » چاره سنك تأمین فقره سی ، جالب نظر دقتدر . دیمك ، که جمال پاشا ، جواد بكك تلغرافك ، او قومغه لزوم کورمدن کندی شیفره سیله و امضاسی تحتتمده چکیلمسنه مساعده ایتددر . چونکه ، بردفعه یحیی نی تعقیب ایتدبرن جمال پاشادر . بوندن بشقه تأمین سر بستیس ایچون کندی دلائلرینك طرفدن امر اولتسنی ، کندی معلوماتی تحتتمده ، البته یازدیر مزلردی .

ایزمیتده ، فرقه قوماندان وکیلندن کلن ، ۹ و ۱۰ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی ایکی تلغرافنامه ایله ، مسموعاته عطفاً، ایکی مصادمه دن سوکره یحیی قپودانک، میتاً استیصال اولندی بیلدیرلدی .
[وثیقه : ۲۰۹]

۱۱ کانون ثانی ۳۳۶ ده ، فرقه قوماندان وکیلندن ، استانبول دن کلن مفرزه قوماندانه ، طرفزدن تبلیغانده بولنوب بولمادیغنی صوردم . [وثیقه : ۲۱۰] اوچ کون سوکره ۱۴ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی راپورنده ، فرقه قوماندان وکیلی ، شو معلومانی وپردی : « بالذات اجرا ایتدیکم تحقیقاتدن . . مصادمه اولمادیغنی ویالکیز ، یحیی قپودان تسلیم اولدقدن سوکره ، کوی خارجنده آلت جارحه ایله قتل ایدلمشدر . قفا طاسنک اولماسی بونی مؤیددر . » [وثیقه : ۲۱۱]

افندیلر ؛ بو مشئوم خبر اوزرینه استانبولده کی تشکیلاتمزه ، ۲۰ کانون ثانی ۳۶ تاریخنده ، میرآلای شوکت بک واسطه سیله شو تلغرافی یازدق

« یحیی قپودانک نکیلنه لزوم کوسترن اسباب ایله تسلیم اولدقدن سوکره قصداً شهید ایدلیدی
آ کلاشیلماغه قتلنه کیملرک دخل و تأثیری اولدیغنک، در سعادتن مراجعت ایدن متعدد فداکار
آرقداشلره ایضاحات ویرلک اوزره ، سرعت اشعاری رجا اولنور افندم .

هیئت تمثیلیه ناهنه

مصطفی کمال

§ اسکی بر اشعارمزه جواب اولق اوزره ، استانبول دن ، ۲۰ کانون ثانی ۳۶ ده یازیلوب
برکون سوکره واصل اولان تلغرافده شو ایدی :

بشکطاش

۳۳۶-۱-۲۰

آنقره ده : ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه مخصوصدر .

ج : ۱۷ - ۱ - ۳۳۶ .

۱ -- محل وقعه ده بولنان شایان اعتماد بر ذاتک افاده سنه نظر آ یحیی قپودان یقالانوب کوی
خارجنده بولنان قره قول محله کورتورولورکن جواردن اون قدر شقی نک قره قول اوزرینه آتش
ایتمسی اوزرینه فراره تشبث ایتمش و بو ائنده قتل اولمشدر . مع مافیة ای بر تحقیقات پایلمسی
خصوصنده حکومت نزدنده تشبثانده بولونیلدی .

۲ — بحی قبودانك قواى مليه نامنه بك چوق فناقلر يابدینی تواتر درجه سنه واردینی کبی رسمی و خصوصی یابیلاں تحقیقات ده بونی تأیید ایندیکی جهتله حکومت، تعقیباته قرار ویرمش، فقط، هیئت مزجه مرقومك موقه اختفا ایدرك قواى مليه ایشلرینه قاریشمه مسی و فناقله جرأت ایتمه مسی، یاننده بولنان فراری عسکر و ژاندارمه لری اعاده ایتلری شرطیله، تعقیبات یاییلمه مسی آرزو ایدلش و لازم کلنلر زنده تثبئات یاییلمه لره برابر ککبوزمه ده مأمور مخصوص کوندرلشدی. بو ائنده حکومت کیزلیجه بردنبره عسکر سوق ایتش و صرف بحی قبودانی دردست ایتك ایستدیکنی اعلان ایدرك معروض حال وقوعه کلمشدر افندم . (و اصف)

چناق قلعه موقع مستحکم توماندانی

شوکت

§ افندیلر : « کوی خارجنده کی قره قوله کوتوریلورکن جواردن آتش ایدلش ؟ فراره تثب ایتش، بو ائنده قتل ایدلش ! ! » بو تعبیرك، بو کبی سوء قصدلرده بر فورمول کبی قوللانیلدیغنی آ کلاماق ایچون، چوق صافدل اولمق لازمدر .

یحی قبودانی احا ایتك ایچون، برابر چالیشدق لری و قرار ویردکاری حکومتك، کیزلیجه، بردنبره امرواقع یاپیورمش اولدیغنی حقنده کی افاده ده، شایان دقتدر . استانبولده، ژاندارمه دن، استانبول محافظ آلایندن ضابط، عسکر قفریق اولونیور ... استانبولده وضعیته حاکم اولدیغنی ادما ایدن تشکیلات رؤسامر خبردار اوله میور .

§ قره و اصف بکک بوتلغرافنه جواب اولمق اوزره وقوع بولان استیضاحر شودر :

آقره

۳۳۶-۱-۲۲

شیفره

در سعادتده :

چناق قلعه موقع مستحکم قوماندانی شوکت بکه

یحی قبودانك قتلی مسئله سنی جدی صورتده تعقیب ایدن و حسابی ایسته ین بالخاصه استانبولده بك چوق کیمسهر واردر . تعیین حقیقته مدار اولمق اوزره تواتر درجه سنه واردینی بیلدریلن فناقلرینك نهلردن عبارت اولدیغنك سرعت اشعاری رجا اولنور .

هیئت نمثیله نامنه

مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ واسطیضاحزه ویریلن جوابی ده ، تحملکزه سیغینه رق عیناً عرض ایده جکم :

بشکطاش

۳۳۶-۱-۲۴

آنقره ده : ق ۲۰ . ق

مصطفی کال پاشا حضر تیرینه مخصوصدر .

ج : ۲۰ - ۱ - ۳۳۶ .

۱ — یحیی قبودانک تسلیم اولدقدن سوکره قتل اولدیغنی ایشتدک . تحقیقات یاپورز .
نتیجه یی عرض ایده جکز .

۲ — مرقومک ننکیلنه سبب ، هیچ بر کیمسه یی دیکله مه مسی ، قوای ملیه نامنه علنی
فجاعت ، شقاوت یامسی واشقیایی اولدن بری اخفا ایتسی ویا کوستریلن محله کیمسی حقنده ویریلن
أمرلری دیکله مه مسی اوزرینه حکومت ، کندیسنه کویلردن واطرافدن مراجعت ایدنلرک
اصرارینه دایانه میهرق کندیلکندن وحتی هیتمزک خبری اولمه دن تشبثات یامسیدرافندم . (واصف)

جناب قلمه موقع مستحکم قوماندانی

میر آتای شرکت

§ محترم افندیلر ، تلغرافنامه نك ، ایکنجی ماده سنده کی ، مرقومک هیچ کیمسه یی دیکله مه مسنک ،
ننکیلنه ، قتلنه سبب اوله رق کوسترلسی اصلاً دوغرو اوله ماز . شهید مرحوم ، بنی دیکلیوردی ،
بندن أمر آلیوردی . ویردیکم أمره کوره ، حرکت ایدیوردی . بشقه بر مقامه ویا اشیخاصه
مربوط اولدیغنی ، اونلردن أمر آلمسی لزومی کندیسنه أمر ایتمه مشدم . بو سببله ، استانبولدن
هر اوکنه کلندن ، داخلیه ناظرندن ، ژاندارمه قوماندانی خائن کال پاشادن ویریلن أمرلری
اصفا ایتمه مسی ، ذاتاً مطلوبمز ایدی . قوای ملیه نامنه ، شقاوت و فجاعت یاپانک ده کندیسسی
اولیوب ، کوچوک آرسلان چته سی کی مقصد مخصوص خائانه ایله تشکیل ایدلکلری و نأثقه
مستند آ کلاشیلمش اولان چتله اولدیغنی و یحیی نك بونلرک منع شقاوتلرینه چالیشدیغنی ده ،
سوزلرینه اعتماد اولنق لازم کلن ذوانک تحقیقاتیله ثابت اولمش بر کیفیتدر .

ککبوزه مدافعه حقوق هیئی رئیسی ایله ککبوزه قائممقامی فوزی بکک ، مشترک امضالریله ،
وقعه مؤسسه نك وقوعندن اول ، ماکنه باشنده وقوع بولمش اولان بر مراجعتی ده ذکر ایتمه دن
کچه میه جکم :

« ککبوزه قوای ملیه قوماندانی یحیی بک حقهده بعض کسانک افتار لیه نهایت صالی گیجه سی استانبولدن ارکان و امرا قومانداسنده کلن ایکی بیک قدر بر قوتله، طاوشا بخلده تحت محاصره یه آلدینی والیوم محاصره آلتنده بولندینی، شمدی اهلیدن آلدیغم معلوماتدن آ کلاشیلمشدر. بویله، وطنی ایچون چالیشان بر ذاته قارشی یاییلان بو معامله نك، بک حقسر اولدینی معلوم عالی قوماندانیریدر. میرمومی الیهک قورنارلمسی حقهده نه کبی بر معامله یاییله جفتک امر و اشعارینی ما کنه باشنده بکلیورز.

قائم مقام مدافعه حقوق هیئت رئیسی
فوزی ماهی علی

§ افندیلر؛ اوتار بخلرده، ایزمیت حوالیسنده، قوای ملیه تشکیلاتی ایله اوغراشان مبعوث سری بککده، بو بابده کی اشعاراتی عیناً عرض ایتمه مساعد کزی رجا ایدرم:

ایزمیت

۳۳۶-۱-۹۱

ق ۲۰. قوماندانلغنه

۱ — مصطفی کمال پاشا حضرت تلرینه: بخارهرسی درت کون اول اولمش اولان یحیی قپودان مسئله سی، نهایت، خبر آلمش اوله جفتکز وجهله، شهادتیه نتیجه لندی.

۲ — یحیی قپودانک، استانبول قیوسنده، متعضو بر ماهیتده محافظه موجودیتی، هر حالده قوای ملیه قارشی معارض بولنان ذواتی، تدهیشدن خالی قالمدیغندن ازاله سی تصمیم ایدیش بولندیغنده شبه یوقدر.

۳ — ازاله نك بو مقصده مبنی تصمیمی، مسئله یی موضعی ماهیتدن چیقارتمقده و هیئت تمثیلیه جه تأملنی واجب قیلمقده در.

۴ — ایزمیت لواسی، اشقیا یوزندن بی حضور ایکن، یرندن قیلمدایان و معیتنده هیچ بر قطعه یه امر و یرمه یی، یاننده کی محبوسخانه دن اون بش یکر می کشینک بدن فرار ایله مسنی هر کون مسائل عادیه تلقی ایدن آلا ی قوماندانی حکمت بک، یحیی نك ازاله سی کیفیتنی اهمیتله تلقی و آلدینی ژاندارمه قوتی ایله بالذات حرکت ایتیش و نهایت قوای ملیه یه مهم برضربه وورمق صورتیه مقصدینه نائل اولمش بولونیور. مابعدی وار. (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیلی

فوزی

ق ۲۰. قوماندانلغنه

- ۵ — ککبوزده تشکیل ایدلش بولنان قوای ملیه نك باشسر قلمسی ، بوندن صوکره اورالری دهشته القا ایدم جکدر .
- ۶ — بورالرجه بوتون قوای ملیه نك استنادکاهی بیلین یحی نك ، بو صورته احساسی ، افکار عمومی ببحر تشویش ایتشدرد .
- ۷ — یحی نك ازاله سی ، حکومتك قوای ملیه قارشیی بعدما آله جفی متجاوزانه وضعیته دلیل عد ایدلمکده در .
- ۸ — بوحرکت ، اجنیلرجه دخی بلاشك قوای ملیه نك نظر حکومتده قابل اہمال و اہما برماہیتدم کورولدیکنه حکم ایدیله جکدر . بو اعتبار ایله تداییر لازمه اتخاذ اولنمیدرد . مابعدی وار . (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیلی
فوزی

ق ۲۰. قوماندانلغنه

- ۱ — ۶۸ نومرولی شیفریه ذیلدر : مابعد . وضعیتی تشوشدن تخلص و ککبوزده قواسنك همان معتمد بر ذاتہ تفویضی تدبیری ، اتخاذ اولنمیدی تقدیرده ، اسکدار لواسی دخی داخل اولدینی حالده ، بوتون ایزمیت سنجاغنده ، فرد واحدك قوای ملیه طرفدارلنی ایتسنه امکان بولنمه جفی قطعاً بیلنمیدرد .
- ۲ — ژاندارمه آلائی قوماندانی حکمت بکك بلافاقتہ وقت قالدیرلمشی الزمدر .
- ۳ — ایزمیت لواسنده قوای ملیه نك کسب موجودیت ایدم بیللمسی ، نظامیه خدمتده بولنان قائممقام فوزی بکك ، ژاندارمه قوماندانی اولسنه متوققدر . بشقه چاره یوقدر . بونی اهمیتله عرض ایدیورم . (مبعوث سری)

فرقه ۱ قوماندان وکیلی
فوزی

ق ۳۰ قوماندانلارغا

۱ — ۷۹ نومرولو شيفره يه ذيلدر :

قواي مليه نك ، آناطولو طرفلارنده ، استتقال ايدلمكده اولديني حقنده ، دوران ايدن شايعات ، حادثه آليمه اوزرينه مخالفله دها زياده قوت بخش اولديغندن ، اسكي مكنت وزنديك ضياعه اوضرامديغني كوستره جك فعلى برتدير اتخاى الزمدر .

۲ — على فؤاد پاشا حضرتلرينك ، بورايه قدر تشريفلريني لزوملى كورمكده يم .

۳ — ايزميت لواسنه ، اهميت ويرلسني و اهميت ويرلديكني كوستره جك فعلى تدبيرلر اتخاى لزومنى ، تكرار ايچون مجبوريت كوريسورم . (مبعوث سري)

فرقه ۱ قوماندان وكيلى

فوزى

§ او تاريخده ، استانبولده بولنان رؤف بك ده ، شو مكتوبى كوندردى :

استانبول

۱۹۲۰-۳۳

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

يحي قبودانك تسليم اولدقدن صوكره اتلاف ايدلديكي ، بوراجهده آكلاشيلمشدر . محافظلغه مراجعت ايدلمش ، فتح ميت عملياتي ده ياپيلمشدر . تعقيبات قانونيه يي حكومت ، آله آلمشدر افندم . عرض تعظيمات ايلرز .

مسين رؤف

افنديلر ؛ يحي قبودانك قتل ايدلديكنه شبه قالامشدى . بو حقيقت ، بيلندكدن صوكره ، قاتل اولان حكومتك ، تعقيبات قانونيه يي آله آلمش اولمى ، جنايت قاعلارلرينك ميدانه چيقيمه جفته دليل دكليدى ؛ فقط ، افنديلر ؛ زمان ، هر شيك ، هر حقيقتك ، نارنجك صميمي سينه سنده مطالعه سنى ضامندر .

§ محترم افنديلر ، حكومتى واستانبولده كى تشكىلاتىز رؤساسنى ، بويله چير كين ر جنابتك ارتكاب اولمىسنه دلالته سائق اولان اسباب ومؤثراتك ، تدقيقنك جدا شايان عبرت نتابجه منجر اوله جفنه قانع بولنديغم جهتهدر ، كه ظاهرآ ، اهميتسز كى كوريله بيله جك اولان بروقه يي دلالته و وثائقه استناد ايتديرهرك ايضاح ايتدم . بو ايضاحاتمله انظار ملتده واضح بر زمين تدقيق حصولنه يارديم ايده بيلديسم وجدانى وظيفه لرمدن برينى ياميش اولديغمه قانع ومستريح اوله جفم . افنديلر ؛ بو حادثه يي مطالعه ايدر كن ، ايكي نقطه يي نظر دقتده طومق ، فائده لى اولور ! او نقطه لر دن :

۱) نحيى : سعيد ملاتك منسوب اولدينى تشكىلات خفيه وككبوزه ، قارتال حواليسنده تمامآ بو تشكىلاته منسوب اشخاص وچتهرك رولى وبو رولى ، بزم آداملرمزه و تشكىلاتمزه عطف ايتكمده و وطنپرور يشايان ذواتى اغفال واقناعده كوستريلن مهارت وموفقيت .

۲) نحيى : استانبول تشكىلاتمىزك رؤساسى كه بزه ، هيئت تمثليه تابع و اونك تعليماتى واشعاراتى دائره سنده حركته مكلف بولونيورلردى و آنجق ، بومكلفيتى ، صميمى ايضا ايتكمده استقامت عموميه ده اصابتله يورومه نك اغلب احتمال اوله جفنى قبول ايللرى ايجاب ايدردي . حالبوكه بوذوات ، كندى عقل وتديرلرني ، هيئت تمثليه نك ايفاظلرى قارشوسنده ، بوكسك كورمكدن فارغ اوله ممشلر واستقلال حركتلىرته ممانعت اولمىسنى ، عزت نفس مسئله سى يابه رق ، عصيانشملر وحس سقيم تحت تأثيرنده ، اغفال اولمغه قدر وارمشلردر . [وشقه : ۲۱۲]

§ شيمدى افنديلر ؛ وجدان وشفقت صاحبي اولانلرى . جدا دلخون ايدن بر تلغرافى ده ا نظر كاه رقتكزه وضع ابدهرك ، بومسئله دائر بيانامه ختام ويره جكم :

استانبول

۱۴-۱-۲۳۶

۴۹۶۰

آقرمه ده : قواى مليه رئيسى مصطفى كمال پاشا حضرتلرته

زوجم يحيى قبودان ، محضا ذات ساميلرته اولان مناسبتى طولانيه سيله ، بر جرم قانونيسى اولمىسنين ، عرض تسليميت ايتديكى حالده ، ككبوزه زاندامه يوز باشيسى نائل وملازم اول عبدالرحمن افنديلر طرفندن آلقاچه سنه شهيد ايدلدى . بوتون طاوشانجيل اهلپسى ، وقعه نك

شاهدیدر. احقاق حق ایچون عدلیه وداخلیه نظارتلرینه مراجعت ایدلدی . ایکی نفر یتیم ایله پریشان برحاله بولونیوروز . بویابده نشیئات و معاونت سامیلرینه منتظرز فرمان .

قره کرکده پکه جیلرده قره باش محله سنده
۱۹ نومرولی خانه ده ساکن یچی قبودان زوجی
شوکت فاعم

§ افندیلر ؛ یچی قبودان مسئله سنه ، ۲۰ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده تماس ایتدک . بر جوق مسافه وزمان قطع ایتک صورتیه ، وقعه نك ایضاحی اکمال ایتک ضرورتنده قالدق . شیمیدی ، مساعدده بیورورسه کز ، تکرار ، راقدیغمز تاریخه عودت ایدهرک ، وقایی تعقیب ایدلم .
(آنقره - اسکیشهر) شمندوفرینک ایشلدلسنه ائتلاف دولتلری طرفندن ثمانت ایدلمشدی . بوخطک ایشلدلسی ایچون ، دول ائتلافیه مثللری نزدنده ، شدید بر صورتده پروتستو ایدلسی ، ۲۱ تشرین اول ۳۳۵ ده آنقره هیئت مرکزیه سنه بیلدیرلدی .
آطنه تشکیلاتی متشثلرینک ، نیکدهیه ویا قیصری به کلهرک ، بزمه تماسده بولمق صورتیه ادامه فعالیتلری تأمین ایدلدی .

آیدین جهلرنده ، وضعیت هر کون کسب زاکت وجدیت پیدا ایتکده اولدیغندن ، صالح پاشا ایله ، آماسیه ده قرارلاشدیردیغمز وجهله ، دونما جمعیتک درت یوزبیک لیراسنک بوجهلرک احتیاجاتنه تخصیص ایدلسنی حربیه ناظرینه یازدق . بوجهده کی مجاهدینه ، اسلحه ، جیخانه اعطاسنی و جهه نك ما کنه لی تفنک و طویچی قطعاً تله تقویه سنی ، قونیه ده اون ایکنچی قول اردو قوماندانندن رجا ایتدک .

افندیلر ؛ فرانسلر ، (باندیرمه - صومه) شمندوفر خطنک مراقبه سی بهانه سیله ، باندیرمه به برمفرزه چیقارمشلردی . آسایشی مکمل اولان باندیرمه به ، عسکر اقامه سنه حقاری اولمیشی بدیهی ایدی .

بو نقطه به ، ۲۴ تشرین ثانی ۳۵ ده اون دردیجی قول اردو و ۵۶ نجی فرقه قوماندانلرینک نظردقتی جلب ایتدک .

اجنبی ضابطلری ، آیدین جهلرنده دولاشه رق ، پروپاگاندا بایرورلر و وضعیتی آکلایورلردی . بوکی ضابطلرک جهه ده قطعات الله تماسنه قطعاً میدان ورلمه سنی و رسمی مراجعتلرینک حکومه ، اکر قوای ملیه به عائد بر سوبلیه جککری اولورسه هیئت مرکزیه لریمز واسطه سیله بزه ، مراجعتلری لزومنک کندیلرینه تیانی پروپاگاندا یانلری اولورسه تحت الحفظ منطقه دن اخراجلری و مجبوریات قطعیه حاصل اولورسه ، جهه ده کوربه جک ائتلاف عسکرلرینه ده سلاح استعمال ایدلسی ، جهه به بیلدیرلدی .

افندیلر ، بز، از میر اهاالیسنك ده فعلاً انتخابه اشتراكی تأمین ایتمك ایستوردق . واو بولده مختلف وسائلله مقصد مزى ابلاغ ایدیوردق . فقط ، یونانلیلر ، بالطبع مانع اولیوردی .

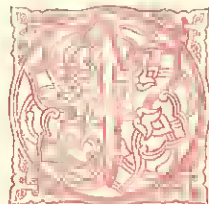
۲۹ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخنده ، بو خصوصى ، دول ائتلافته مثللری وبی طرف سفارتلر نزدنده پروتستو ایتمك و بوندن ، از میر تلغراف و بوسته باش مدیری بولنان ادهم بکه یازمق . از میر اهاالیسنی ده خبردار ایتمك ایستدك .

افندیلر ، احتمال بر چوقلر كرك خاطر ندوده در اشغال زماننده ، آطنه ده ، (فردا) نامنده ، قوای ملیه علیهنده بر اجنبی غزته سی انتشار ایدیوردی . بو غزته ، محضا ، آناتولو افکار ملیه سی اغفال و اضلال مقصدیله و بزم علیهمزده ، هذیانلرله مالی ستونلره مالک ایدی . بالطبع ، بو غزته نك داخله کیرمسه ممانعت ایتمك .

فقط ، بو غزته نك ، مملكتده اوقونمسی البته فائده لی كورن ، علی رضا پاشا قایینه سنك داخله ناظری و جمال پاشانك مکرراً تزکیه ایلدیکی داماد شریف پاشا ، (فردا) غزته سنك ، بو زهرلی پاچاورانك سربستی دخوله ممانعت اولنماسی ایچون آمرلر ویرمشدی . بو سببله ، شریف پاشانك آرقداشی جمال پاشانك ، ۳ كانون اول ۳۵ ده ، نظر دقتی جلبه لزوم كوردك .

..

فندیلر ؛ مجلس مبعوثانك استانبولده طم پلانمسه مانع اولاماق ضرورتی اوزربنه ، استانبولده اجتماع ایده جك مجلسده ، وطنك تمامیسنی ، دولت وملتك استقلالنی ، تأمیندن عبارت اولان ضایعه یی محافظه ومدافعه ایچون متفق و عزیمتکار برغروب وجوده کتیرمکی ، یکانه چاره اوله رق مطالبه ایتمك . بونك تأمین ایچون ، معلومكز اولدینی وجهله ، ۱۸ تشرین ثانی ۳۳۵ تاریخلی تعلیمات و تعمیمده ، مبعوثلرک معین محللرده غروب ، غروب اجتماع ایدرك ، مداوله افکار ایده جک لری مهم نقطه لر دن بری اوله رق بو مسئله یی قید ایتمشدك .

عینی تاریخنده ، دوشونديك ، كه بو غروپك تشكیلاتی تأمین ایچون هر لواندن برر مبعوثی اسكیشهره دعوت ایدم . اسكیشهر اوزرندن شمد و فرله استانبوله كیده جك مبعوثلری ده ، دعوت ایده جكمز مبعوثلرله برلشدیردلم و بالذات ، اسكیشهره كیده رك ، عمومی بر اجتماع یاهرق ، اساسی بر صورنده مداوله افکار ایدم . بو میانده استانبولده ، مبعوثانك امنیتلرینه متعلق تدابیری ده ، موضوع بحث ایتمك ایستوردق . فقط ، بوندن صوكره و بره جكم ایضا حاتله ، عینی اجتماعی ، آقره ده قاهره یی یاقینی ترجیح ایتمك . ده ایر آق قدر سیواسده قالدق دن صوكره نهایت آقره یه حرکت ایتمك .

آقره موصلتمزی ، ۲۷ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی ، شو آچیق تبلیغ ایله تعیم ایتدک :
 « سیواسدن قیصری طریقله آقره حرکت ایدن هیئت تمثیلیه ، بوتون کدرکاهنده
 و آقرهده ، بوبوک ملتزمك حار وصیمی تظاهرات وطنپرورانهسی ایچنده ، بو کون موصلت
 ایلدی . ملتزمك کوستردیکی اثر وحدت وعزم ، مملکتهمك تأمین استقبالی حقنده کی قناعتلری ،
 لایتنزل بر صورتده ترصین ایدیچی ماهیتدهدر .

شیمدیلك ، هیئت تمثیلیه مرکزی ، آقرهدر . تقدیم حرمت ایلرز افندم .

هیئت تمثیلیه نامه

«مصطفی کمال»

۲ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخنده ، جمعیت هیئت مرکزیه لرینه ، حاجی بکتاشده چلبی جمال الدین
 افندییه ، موطنکیده حاجی موسی بکه آریجه بر تبلیغده بولندق .
 بوتبلیغمزك متنی و طرز تحریری ، شویله ایدی :

«... سیاحتهمزده کی مشاهدات وتدقیقاتمز ، زلره ؛ جناب حافظ حقیقتمك عنایت ربایه سبله
 تجلی ایدن ملی برلکهمزك مستند اولدینی تشکیلات ملیه نك تعضو ایتمش ومقدرات ملت
 ومملکتی تخلیص ایچون ، بحق شایان استناد بر قوت وقدرت حالنه گلش اولدینی ،
 معالشکران کوستردی .

وضعیت خارجییه ، بو ملی عزم ووحدت سایه سنده ، ارضروم وسیواس قونفرهسی اساساتی
 دأره سنده ، منافع ملك و ملتیه مساعد بر شکله کیرمشدر .

مقدس وحدت وعزم وایمانهمز استناداً مطالبات مشروعه همزك تأمین کوننه قدر ، کمال
 ثبات ایله چالیشلمسی و بویانآتمزدن ، کویلولره قدر ، ملتک دخی خبردار قیلنمسی تعمیماً
 رجا اولنور .

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیهسی نامه

«مصطفی کمال»

§ افندیلر ؛ هیئت تمثیلیه مرکزیهمزك آقرهیه نقلی فکری اولدقجه اسکی ایدی . بوفکر ،
 ایلك موضوع بحث اولدینی صره لرده ، کاظم قره بکر پاشادن ورود ایتمش اولان بر تلغرافی
 عیناً بوراده ذکر ایدهمزك :

ق ۳ . قوماندانلغنه

هیئت تمثیلیه : قوای ملیه بی تمثیل ایدن ، هیئت علیه نك ، دكل آنقره یه حتی سیواسك غربنه بیله کچمه مسی فکرنده یم . چونکه ، شرقی ولایاتك قوای ملیه سنی تشکیل ایدن هیئتك ، بوتون بوتون اوزاقلاشمسی ، دولایسیله بولایتلرك تشکیلاتسز لغنی موجب اوله جنی کچی ، شمدی به قدر پك مشروع و منطقاً اداره ایدلکده اولان حرکات ملیه نك ، اوده دبری دائماً هر بر تشبیزی فنا کورمك و کوسترمك ایستین دشمنلرمزجه سابق مثللو ، بریده محافظه سی ایچون هیئت تمثیلیه نك سیواسدن غربه کچمه مسی مطالعه سنده بولند یغی عرض ایلرم .

ق ۱۰ . ق

کاظم قره بکر

§ بویله بر تلغرافنامه نك ، اصل و اساسی اوله میه جغنه حکم ایتك ایستدم . فقط ، نه چاره که ، بوشیفره تلغرافنامه ارضرومدن ، سیواسده اوچنجی قول اردویه کشیده ایدلشد . شیفره محمولنك آلتیده [آچیلدی . فتی ۱۰ منه] یازی و امضاسی اولدینی حالده ده اوچنجی قول اردودن بزه کوندرلشد .

افندیلر ؛ کاظم قره بکر پاشا ، دعوتمز اوزرینه ، سیواسه کلدکدن و برلکده مذاکره ده بولندقدن صوکره شه سز بوتلغرافنامه ایله اولجه یلدردیکی فکر و مطالعه سنده اصابت اولد یغی کورمش ، اوله جقدر . فقط ، بوفکر و مطالعه ده کی اصابتسز لکی آکلامق ایچون ، همه حال و جاهاً مداوله افکاره هیچ ده حاجت اوله میه جنی بدیه یاندندر . بو فکر و مطالعه نك استناد ایتدیرلدیکی سبیلره ، الک بسیط بر نظر عطف ایتك ، اونلرك بطلاتی آکلامغه کافی کلیر ظن ایدرم . بر دفعه ؛ هیئت تمثیلیه نك یالکوز ، شرقی ولایاتك قوای ملیه سنی تشکیل و یاخود تمثیل ایتدیکی و بلکه بوتون مملکتك - آناطولو و روم ایلینك - قوای ملیه سنی تمثیل ایلدیکی چوقدن معلوم اولمش بولنق لازمدی . باخصوص ، بونقطه اوزرنده ، کونلرجه دوام ایدن تلغراف باشی مناقشه لری اولمشدی . برده ، هیئت تمثیلیه نك ، سیواسدن آنقره یه نقل ایتسی ، شرقی ولایتلرك تشکیلاتسز لغنی موجب اولاجق ، بر سبب تشکیل ایده مزدی . هیئت تمثیلیه نك ، شرقی ولایتلره سیواسدن تلغرافله ویردیکی اوامر و تعلیماتی ، آنقره دن عینی صورته ویره بیله جکنه شبهه یوقدی .

فقط ؛ هیئت تمثیلیه نك ، شرقی ولایتلرندن زیاده غرب ولایتلرینه ، استانبوله یقین بولنمسی استلزام ایدن وحقی کوسترن اسباب منطقه ، البته چوق ایدی . اولاً ؛ غرب و غرب جنوبی

ولایتلرمزدن، قملّا دشمن اشغالی آلتنه آلتش اولانلر واردی . بو ولایتلرمزی اشغال ایدن دشمن قارشوسنده، اساسلی مدافعه جبهه لری تشکیل و اولنلرک اسباب ترصیننی تأمین ایتک لازم دی . حالبوکه شرق و لایتلرمزده، بویله فجیع بر وضعیت یوق ابدی . قطعی اوله رق قریب بر تهلکه فعلیه ده، محتمل کورولم یوردی . بعید بر احتمال کوره، فرضا شرقدن ارمیلرک فعلی بر تجاوزی قبول اولونسیدی بیله، اونلرک قارشوسنده قوای ملیه ایله تقویه سی مقرر اولان، کندیلرینک تحت قومانداسنده، اون بشنجی قول اردو حاضر بولونیوردی . فقط، ازمیر جبهه لرند، مختلف طرز قوماندالر، مختلف ماهیتده قوتلر و مختلف و متنوع، منفی منابعدن مضر تأثیرلر واردی . آتله اشغاله قارشو هنوز جبهه تشکیل ایدمه مشدی .

بناءً علیه، اصول وقاعده شودرکه، وضعیت عمومی بی اداره و سوق مسئولیتی درعهده ایدنلر، اک مهم هدفه واک بقین تهلکه به . ممکن اولدینی قدر بقین بولنور . یترکه، بو تقرب، وضعیت عمومی بی نظردن مهجور براقه جق درجه ده اولسین ! آتقره بو شرائطی جامع بر نقطه ایدی . هر حالده جبهه لره اشغال ایدم جکز دیه بالیکسره، نازللی به و یا خود قره حصاره کیتیموردق . فقط، جبهه لره و استانبوله شمندوفرله مربوط و وضعیت عمومی بی اداره نقطه نظرندن سیواسدن اصلا فرقی اولمیان آتقره به کله جکدک .

مجلس مبعوثانک استانبوله طویلانسی ضروری کورولدکن صوکره ایسه، آتقره به کلک نه درجه لزومی و فائده لی مطالعه ایدلک لازم کلدیکنی ایضاحه لزوم کورم .

افندیلر؛ هیئت تمثیلیه نک آتقره به نقل ایتمه سی ایچون سبیلر سرد اولنورکن، بومیانده، هله «اوتنه دیری دائما هر تشبمزی فنا کورمک و کوسترمک ایسته ی دشمنلردن» بحث ایدلش اولسنه هیچ بر معنا و بر مدم . فی الحقیقه، کندیسینک دیدیکی کبی دشمنلر بزم هانکی حرکت می، هانکی تشبمزی ابی کورمشلردر و یا کوره بیلیرلرکه اوکا کوره حرکت ایدم !

اگر، بو فکر و مطالعه بی تولید ایدن : «استانبوله، آمال ملیه به مطابق بر علی رضا پاشا حکومتی واردر . مجلس مبعوثانده، اوراده اجتماع ایدمک مقدرات مات و مملکتی مراقبه باشلادقن صوکره، هیئت تمثیلیه نک غرب جبهه لره، مجلس مبعوثان ایله علاقه و مناسبتنه نه لزوم قالیر . بو تقدیرده، هیئت تمثیلیه نک یالکز شرق و لایتلرینک تشکیلاتیه اشغال و اکتفا ایلمی وافی ودها نافع اولما می ؟» کبی بر ملاحظه و مطالعه ایدیس، ر درجه به قدر، شایان تأمل کوروله بیلیر . فقط، بو تقدیرده ده، وضعیت عمومی بی و حقیقت احوال و شرائطی کوروشده و طرز تلقیده هیئت تمثیلیه ایله کاظم قره بکر پاشا آره سنده غیر قابل املا بر خندق اولدیغنی قبول ایتک ایجاب ایدر .

هیئت تمثیلیه نک آتقره به کلکشی دشمنلر فنا کوره جکدر، نقطه سنده دها چوق توقف ایدیلرله

بلکه ، در میان ایدلش اولان فکر و ملاحظه نك منبع و منشأ نه دها زیاده نفوذ ایدله بیلیر سده بزم شمدیلک بوکا حضر ایدمه جك فضله زمانمز بوقدر .

§ افندیلر ؛ بوندن اول بحث ایتدی کم وجهله ، برایکی کونلک بر اجتماع ومذا کره مقصدیله ، مبعوثلری دعوت ایچون ایلک یازدیغمز تلغرافده - که بوتلغراف صورتی مطبوع اوله رقی تحریرات حالده ده پوسته ایله کوندرمشدک - مقصددن بحث آیتدکن صوکره « هیئت تمثیلیه نك بولنه جفی محله ، زمان اجتماع ، کوندریله جك مبعوثلرک اسم و آدرس لری معلوم اولدقندن صوکره بالمخبره قراولاشدیر یله جقدر . هیئت تمثیلیه ، قریباً استانبوله یاقین بر محله نقل ایدمه جقدر . » دینمشدی . [وثیقه : ۲۱۳]

آقره به موصلتمزده ، آقره - اسکیشهر خطی ایشله مکه باشلامش اولدیفندن اولکی تبلیغ مزه ۲۹ کانون اول ۳۳۵ تاریخنده یاپدیغمز بر ذیل ایله ، مبعوثلرله محل ملاقات اولقی اوزره (آقره) بی تثبیت و تعمیماً تبلیغ ایتدک . بوتعمیمک بر ماده سی ده ، دیگر مبعوثلردن ممکن اولدینی قدر فضله ذواتک مذا کره اشتراکی صوکره درجه آرزو ایدلمکده اولدینی ، قیدنن عبارتندی . [وثیقه : ۲۱۴]

افندیلر ؛ نتیجه سندن پک زیاده فائده مأمول ایتدی کمز ، بوتثبت خیر خوانه و وطن پروانه نك دخی ، استانبول رجالی طرفندن اوکنه چقیلدیغنی عرض ایدرسیم حیرت ایتزسکز ظن ایدرم . مساعده بیورورسه کز ، بوجهتی بر آرایضاح ایدمه ؛ بز ، مبعوثلری آقره به دعوت ایدرکن ، بر طاقم ذواتده ، بو دعوتی حکمسز ، متصور اجتماعی عقیم رافقی ایچون مقابل تدبیر و تثبیت آلیورلر مش بعض مبعوثلرک ویردکلری تلغرافلرله ، بوخصوصه ، مطلع اولاق . مثلاً ؛ بوردور مبعوثی حسین باقی امضالی و ۲۹ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی شویله بر تلغراف ورود ایتدی : « استانبوله اجتماع ایدن مبعوثلر نامه آیدین مبعوثی حسین کاظم امضاسیله هیئت قنیشیه ریاستنه کلن تلغرافده ، اک سریع واسطه ایله دارالخلافه کلکلکم الزمیتی اشمار ایدلمکده و بو کونده داخلیه نظارتندن مورود تلغرافده دخی عزیمت بیلدیرلمکده . » مقدما هیئت تمثیلیه نامه مصطفی کمال پاشا حضر تلی طرفندن واقع اولان امر و اشعار اوزرینه نقطه نظرم عرض و ایضاح قلندینی حالده هنوز بوبابده بر امر تلقی ایدیه مدیکندن اشعار دولترینه کمال اهمیتله منتظرم افندم . »

آق داغ معدنی مبعوثی بحری امضالی و عینی تاریخلی بر تلغرافده ده : « آیدین مبعوثی حسین کاظم امضاسیله ورود ایدن تلغرافده ، مبعوثلرک اک سریع واسطه ایله درسعادتیه کللری بیلدیریلور سده ، هیئت تمثیلیه به اعضا انتخاب اوانان مبعوثلرمی ، یوقسه بالعموم مبعوثلرمی دعوت اولندیغنده تردد ایدلشدنر . لطفاً خط حرکتک تعییننه مساعدلری مستر هدر فرمان . » افندیلر ؛ بوکا مماثل تلغرافلر توالی ایتدی . بواشعارانندن ، سهولته ، مستبان اولمده ایدی ، که

مبعوث آرقداشلىر، هيئت تمثيلية ايله حكومتى واستانبولدن بونون مبعوثلىرى دعوت ايتك صلاحيتنى كندنده كوره بيلن ذواتى ، مقصد مشتركة هم فكر وهم آهنگ تاقى ايديورلردى . حكومت ومبعوث ذواتك منفي مضمراتى خاطر و خياللرينه بيله كثره ميورلردى . اولسه اولسه ، بزمه استانبولدهكى ذوات آره سنده ، يكي تقرر ايتش بروضيت بولنديغنى و يا خود آرده ترتيب نقطه سندن بريا كلساق اوله بيله جگنى طن وفرض ايله مش اولدقلى اشعارلرندهكى صفتوت وصميميتدن آكلاشيلمقده ايدى .

مراجعت ايدن مبعوثلره ، وريديكم جواب شو ايدى :

«حسين كاظم بكك اشعارى ايله بزم بركونا علاقه منز يوقدر . مومى اليهك وضعيته تمامآ آگاه اولمدينى آكلاشيلور . ۱۷ و ۲۹-۱۲-۳۳۵ تاريخلى تلغرافنامه لرمن احكامنجه حركت ، منافع مليه و وطنيه مزه دها موافق اولمدينى جهتله اولنلك تسريع ايجابى وكاظم بكك خود بخود وقوع بولش اولان اشعارينه مناسب جواب اعطاسنى وكيفيتك اشعارينى رجا وتقدير احترامات ايلرز افندم .

هيئت نامه

مصطفى كمال

عموم مبعوثلرده شو تعميمى يازدق :

آقره ۳۰ كانون ۳۳۵

«آيدن مبعوثى حسين كاظم بك افنديك مبعوثين كرامدن بعضايرينه ، درسفادته سرعت حركتلايرينه دائر تلغرافنامه لر كشيده ايلديكى آكلاشيلدى . بوتشبت ، ميرمومى اليهك وضعيته تمامآ آگاه اولمديغنى كوسترديكندن كنديسنة وضعت افهام و تاريخ نومرولى تبليغات دائر معلومات اعطا ايتديرلدى . بناء عليه ، هيئت تمثيلية جه استرحام اولنديغنى وجهله ، هيئت تمثيلية اعضاسى اوله رق انتخاب اولنش مبعوثين كرامله ديكر مبعوثيندن مذا كرانده حاضر بولنق ايسته بن ذوات محترمه نك ؛ كانون ثاينك بشندن اعتبارآ آقره تشريفلى توضيحاً استرحام اولنور .

هيئت تمثيلية نامه

مصطفى كمال

۳۰ کانون اول ۳۵ تاریخلی برشیره ایله ده استانبولده کی تشکیلاتمه : « حسین کاظم بکک
تشیستن بحث ایتدکدن صوکره ، کندیسنگ بزم تبلیغاتمزدن خبردارایدلسنی ومذا کرانده حاضر
بولمقی آرزو بیوریورلرسه لطفاً و سریماً آنقریه تشریفلری لزومنگ افهامنی « بیلدردک .
[وثیقه : ۲۱۵]

افندیلر : بز استانبولده کی تشکیلاتمزدن خبر بکارکن ، قارشیمزه بر ذات چیقیدی . بونک کیم
اوله یله جگنی تخمینده کوچک چکمزسکز ، ظن ایدرم . معلوم یاه بزم ، استانبولده هم مرخصمز
وهمده ناظر اولان ذات .. جمال پاشا .. اوت ؛ ۱ کانون نانی ۳۳۶ تاریخلی شوتلغراف حربیه ناظری
جمال پاشا امضاسیله کیوردی :

ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کمال پاشا حضر تلیسه :

درسعادیده بولنان مبعوثاندن بر غروپ مراجعتله اعطا ایلدکاری تحریری مطالبنی عیناً بروجه
آتی عرض ایلرم .

۱) مجلس مبعوثانک ، بر آن اول ، اجتماعی الزمدره شو صروده بعض مبعوثلرک آنقریه دعوت
ایدلیری ، مجلسک مسارعة آچیلمسنه مانع اوله جقدرد .

۲) بوحالک ودعوت کیفیتک میدان ویره جکی سوء تفسیرات آره سنده ، اک زیاده جالب دقت
اغیار اولان ، قوه تشریعیه نیک بشقه قوتلرک تحت تاثیرنده حرکت ایتکده اولمسی ظنی در . بونک ،
داخلده وخارجده بک بیوک براعتادسزلق تولید ایده جکی محققدر .

۳) یویله بر حال ووضعه ، مجلسک ، کندیسندن بکله نیلن خدماتی ایفا ایده بیلمسی ممکن دکلدرد .
۴) اولجه یاپیلدینی کی مبعوثلرله تماس ومناسبتده بولمقی اوزره صلاحیت واسعه بی حائزردانک
مرخص صفتیله استانبوله اعزامی تأمین مقصده کافیدر .

۵) آنقریه دعوت ایدیلان مبعوثلرک تأخیر عزیمتلی واوراده طویلانان ذواتکده همان
استانبوله حرکتلری حقنده یکیدن تبلیغات سریعه ایفاسنه انتظار ایدلکده در .

حربیه ناظری

جمال

افندیلر ، بو طرز حرکت واشعارده ، بر صمیمت ونجابت کوریورمیسکز ؟ اولاً : بزم ،

مبعوثلرله اجتماع عقدی قراریمز و بوباده کی تبلیغائیمز ، بوندن برحق آی اولدنبیری معلوم ایدی . اکر بو حرکت مز منافع وطنیه جدا غیر موافق و مخدورلی کورولمش ایدیسه ، بزمه عنی غایه ملیه یی تعقیب ایتدکلرینی ادا ایتکده بولنان افندیلرک و حکومتک ، بزم دعوت ایتدیکمز مبعوثلره ، استانبوله جلب تلغرافلری یازمه دن اول ، بزمه آکلاشمسی ، هیچ اولمازسه نقطه نظر و تشبثلرندن بزی خبرداد ایلری اقتضایلمز میدی ؟ بویه یاپیمز بده دوغریدن دوغری به دارالخلافه حرکتلرینی تسریع ایتدیرمک ایچون هیئت تفتیشیه ریاستلری واسطه سیله ، شیخ محسن فانی نک و داخلیه ناظرینک امضالریله ، طشره ده کی مبعوثلری صقیشدیروب شاشیرتمق و امر واقع احدائیه بزم تشبثلری عقامته اوغرا تمغه قالدیشمق دوغرو میدی ؟

ثانیاً ، افندیلر ؛ تجدید انتخاب آیلرجه و آیلرجه اجرا اولنیوب مدت معینه قانونیه چوقدن کچیرلمش اولدینی تاریخلرده هیچده استعجال کوسترمکی تحطراتیمه بن بوافندیلر ، بزم ، ارضرومدن سیواسدن بری ، نامتناهی تشبثات و فعالیتیمزک بر اثر موقیعتی اوله رق ، تأمین ایدبله ییلن تجدید انتخابدن سوکره و هر برلرینک مبعوثلقلرینی آیلرجه توسط و تعقیب ایله تأمیندن سوکره نهایت اوج ، بش کون کی قایل بر تأخر و باخصوص بوتأخر بیوک بر غایه نک و باخصوص استانبوله طوبلانغی غفلتی کوسترلرک شخصلرینک دخی مصونیتنه متعلق تداییرک تأمین اسبابی تذکر مقصدیه اولدیفنه کوره ، بوافندیلری بوقدر استعجاله سوق ایتلی میدی ؟ هیچ بر تدبیر و قرار آلمدن ، بر آن اول ، معروض حقارت و رذالت اولمقده استعجال ، نهدن ایلری کلیوردی .

ثالثاً ، افندیلر ، صاف و نریه آرقداشلرینی بالاغفال ، استانبوله ، کندیلرینک داخل اولدقلری تهلکه و حقارت چنبرینه ، سرعت سریعه ایله صوقق ایستین بوافندیلر ، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتنه منسوب دکلر میدی ؟ بوملی جمعیتک اعضاسی بولونیورلر میدی ؟ بر جمعیتک افراد و اعضاسی ، مبعوث اولدقلری حالده دخی ، جمعیتک لیدرلریله مداوله افکار ایدرک الک نهایت ، تثبیت اولنه حق پروغرام داخلنده حرکت مجبور دکلدرلر ؟ دنیانک هر طرفنده ، بوتون مدنی هیات اجتماعیه ده ، بو بویه دکلدر ؟

بر غروپک ، بر فرقه نک ؛ لیدرلریله تماس و مناسبت کلسندن ، قوه تشریعه نک ، باشقه قوتلرک تحت تأثیرنده حرکت ایتمش اولدینی ظننک تولد ایدمچکی و اهمه سندن و بونک انظار اغیارک جالب دقتی اوله جفندن ، نهدن خوف ایدیلوردی ؟ بوافندیلر ، تجدید انتخابی و مبعوثلرک انتخابی ، تأمین ایتمش اولان ، تشکیلات قوتنک ؛ تحت تأثیرنده کورولمکی ، معنا شرف و حیثیتلرینه منافعی بولیورلردی ؟

مبعوثلرک ، مملکت داخلنده ، قوتلی بر ملی تشکیلاته منسوب اولدقلرینی و او تشکیلات شامله نک تثبیت ایدیلکی معین غایه لردن آریله میه جغنی و هر احتمال قارشی ، او تشکیلات قوتنک تحت تأثیرنده بولندقلرینی آچیق بروجدان و آله اعلان ایتمه نک ، اصل بونک ، داخلده و خارجه ده الک بیوک اعتماد و صابینی تأمین ایدم بیله جکنی ، بوافندیلر ، تقدیر ایدم یورلر میدی ؟

واصل، صلابت وجدان و قناعتده بولوب معين غايه مليه يي تايمين يولنده، هرتهلکي اقتصاده حاضر بر حال و وضعیت آلمدقجه، مجلسك، کنديسندن بکله نيلن خدماتي ايفا ايدم بيلمسنه امکان اوله ميه جفني آکلامق، کهانته مي، يوقسه، واقع اولديني کهي، تجاوز و حقارته مسکينجه مطاوعته مي وابسته ايدی ؟

بو افنديلر، بيم، شخصاً مبعوثلرله ناسده بولغمي آرزو ايتيورلر وینه حکومت و بعض افنديلر، بيم، استانبوله ده کيتمه مي جاز کورميورلر. آنجق، صلاحيت واسعه ايله بر مرخصك کوندرلسني توصيه ايديورلر. دوغروسي بو نقطه ده کي عقل و فراستلرينه ديه جك يوق ! کوندرديکمز مرخصلر دکلیدی، که ملت وکیللرينك دشمن پنجه سنه کيرمسنه برنجي درجه ده مؤثر اولمشلر واک نهايت، کندی شخصلريني بيله مدافعه تدبير و چاره سني تطبيقدن عاجز اولدقلريني اثبات ايلشلردر .

مبعوثلرک، خود بخود دعوتلرنده، اغفال و امر واقع احداثته موفق اوله مدقندن سوکره، بزم طرفزدن تبليغات اجرا ايتدير ميکي، طلبده ده کوستريلن نزا کت پک انجه دکلیدر ؟ افنديلر. § محترم افنديلر، بويحت ايتديکم تلغرافه جواباً، اولاشوقيه شيفره يي يازدم :

۵ کانون ثانی ۳۶

حريه ناظري جمال پاشا حضرتلرينه

ج : صاحب تقرير مبعوثلرک اسملرينك و بوتقيري کيمه خطاباً و يردکلرينك اشعارينه منتظرز افندم .

هيئت تمثليه نامنه

مصطفى کمال

حريه

۶ کانون ثانی ۳۶

آنقره : ق ۲۰ . قوماندانلغنه

ج : ۵ کانون ثانی ۳۶

مصطفى کمال پاشا حضرتلرينه :

مبعوثلرک اسامي سي شونلردر : حسين کاظم، تحسين، جلال الدين عارف، حامد... الخادر. بکا کتيرنلر باشده کي ايکي ذاتدر .

حريه ناظري

جمال

§ افندیلر ، بالاخره ، بزه ویریلن معلوماته نظراً ، بکا تلغراف یازان ذوات ، مبعوثلردن مرکب برغروپ دکلدی . صدر اعظم ، شخصاً طانیبدینی حق بک نامنده بر ذاتی - سیوه رك مبعوثی اولدینی معلوماتی اوزرینه - وحسین کاظم بکی ، زدیینه دعوت ابدہ رك ، بکا خطاباً قیصہ بر تلغراف یازدیرمش . بوتلغرافی، آلدن بعض ذواته امضا ایتدیرمشلر : شیفره کوندرك اوزره ، حق وحسین کاظم بکدر جمال پاشایه کوتورمشلردر .

اوحالده ، بش ماده لك وتقریر نامی ویریلن تلغرافنامه ، بالاخره اویدورمشلدر . ذاتاً ، تقریردن بحث اولدینی حالده بونك تقدیم اولوندینی مقامك هنوز موجود اولمامسیده ، مسئلهده حیله ومقصد مخصوص اولدینی اراثیه کافیدی . هنوز مجلس آچیلمش ومجلس ریاستی وظیفه یه باشلامش دکلدی . مع هذا جمال پاشانك بوتلغرافی آلدقندن صوکره ، شوشیفره تلغرافی یازدم :

آنقره

۳۳۶-۱-۹

حریبه ناظری جمال پاشا حضرتلرینه

حسین کاظم ، تحسین ، جلال الدین عارف ، حامد بک افندیلره :

آنقره یه کله نك سوء تفسیراته اوغرایه جفته دائر ، حریبه ناظری پاشا حضرتلری وساطتیه ، ابلاغ بیوریلان مطالعه لرینه واقف اولدق . مسئله ، وطن و ملتک حیاتیله علاقه داردر . مجلس ملیده ، تشکیلات ملیه اوزرینه مستند ، قوتلی برغروپ حصوله کلز وسیواس عمومی قونفره سیله ملتک جهانیه اعلان ایلدیکی مقررات ، اکثریت عظیمه طرفندن بر عقیده و دستور اتحاد قیلنه مزسه ، وحدت ملیه مزك تأمین ایدہ چکی موفقیت هبا اولور . مملکت بر فلاکتہ معروض قاله یلور . بناء علیه ، بر طاقم وطنسز و دینسز لرك روپاغانداری ، بزم ایچون دستور العمل اوله مزه غایه ، ملتک نجات و وطنك خلاصیدر . بر ایکی کون ایچون تشریف لریله مداوله افکار ونوحید آمال ایدمك بزجه بک مهمدر . بوکا نظراً طرز حرکتك تعیینی منوط رأی عالی لریدر . عرض احترامات ایلرز افندم .

هیت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ محترم افندیلر ؛ استانبولک تماس وایضاحنده بولندیغمز جان صیقیجی وضعیتیه اوغراشیرکن ، مملکتک اقصابی شرفندهده ، بر یالانچی پیغمبرك احداث ایتدیکی مهمجه وقائی بر وقعه جریان

ایدیوردی. بوکا داثر اون بشنخی قول اردو قوماندانلغندن متعدد راپورلر ورود ایدیوردی. بایبورده دوت ساعت مسافهده - حارت قریهسی - واردر. بو قریهده مقیم اشرف نامنده بر شیخ، شیعیلک تلقیناتنده بولونیورمش. بوندن متأثر اولان بایبورد مفتی و علماسی، شیخی جلب ایدرک استجواب ایلک ایچون تشکیل ایلدکلری بر هیئت، (حارت) «کوندرمشلر و حکومت محلیه نامنه شیخی دعوت ایتمشلر... شیخ بو دعونه اجابت ایتمهشلر... حکومت محلیه (۵۰) کشیکلک بر مفرزه کوندرمشلر. بوندن بوسبوتون منفعل اولان شیخ، مریدانیله برلکده مفرزه نك اسلحه و مهماتی آلمش و افراد و ضابطانی اسیر و بعضیلرینی شهید ایتمش... بونک اوزرینه، جواردن بعض قطعات، بایبورده سوق اولمقله برابر مسئله نك قان دوکولمکسزین، مصالحانه حلی ترجیح ایدلمش. شیخ نزدینه علما و امرادن مرکب برقاچ هیئت کوندولمش... حکومته مطاوعی ایچون نصایحده بولونیلمش... اون آلتی کون، بو صورته ضایع ایدلمش. اک صوک کیدن، ارضروم قاضیسی هیئتمکده رجاسی، شیخ اشرف اوزرنده مؤثر اولمامش. بالعکس شیخ، بونلره خطاباً: «هیکیز کافر سکیز! کیمسه یی طانیام، اطاعت ایتم، حرب ایده جکم. الله، بکا شریعت اعلانه مأمور سک دیدی... طرزنده بر اولتیا قوم ویرمکه برابر، پر طرفندنده کویلره، (صاحب شریعت) و (مهدی منتظر) امضالریله بر طاقم بیاننامه لر کوندردک خلق اغفال و کندیسنه التحاق ایتدیرمک عصیان ایتمش... بونک اوزرینه، بالذات بایبورده کلوب طقوزنجی فرقه نك قومانداسینی آلان قائممقام خالد بک، ۳۵ کانون اول ۳۳۵ کونی، کافی قوتله حارته حرکت ایدر. شیخ، طوبلادینی حاصیلره مدافعه یه قرار ویردیکندن طوبجی و پیاده قوتلریله مصادمه و محاربه یه احتیاج حاصل اولور. بو ائاده، شیخک مریدلرندن بر طاقملری ده حارته یاردیم ایتک اوزره جوار کویلره اجتماع ایدرلر. نهایت قائممقام خالد بکک دوزغیدن دوزغری یه بایبوردن بکا، کوندردیکی ۱ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی شیفیره سنده دیدیکی کبی، «حارت مسئله سی، یالانجی پیغمبرک و اوغلارینک و توابعدن بعضیلرینک اتلافی و خارتک تسایمیه نتیجه لشمدر...»

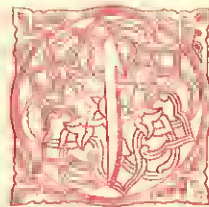
خالد بک، و شیفیره سنده، مبعولره متعلق بعض معلومات ده ویردیکندن، کندیسنه ۲۱ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخنده شوشفره یی یازدم: «حارت حادثه سنده الله ایدیلن موفقیت برادرلرینی تبریک و مبعولرک آنقریه کلسی حقنده صرف بیوریلان مساعی یه تشکر ایدرم.

مصطفی کمال

.*

فندیلر ؛ حربیه نظارتی ایله هیئت تمثیلیه آره سنده ، مزمن حاله گلش بر مسئله واردی .

ناظر پاشا ، استانبولده بولنان ارکانی ، قول اردولرک و میر آلائی رتبه سنده کی امرایی ، فرقه لرک باشنه کچیرمک ایستیوردی . سائر امرای و ضابطائی ده ، آناطولوده قطعاته کوندرمه جکندن بحث ایدیوردی .

بو آرزویی ، بر پرئسپ اوله رق ایلری سورمش و تطبیقاتی ده ؛ حربیه نظارتی مستشار سابق احمد فوزی پاشایی ، آنقرمه علی فؤاد پاشانک یرینه یکرمنچی قول اردو قوماندانلغنه و نورالدین پاشایی ده ، قونییه میر آلائی فخرالدین بکک یرینه اون ایکنچی قول اردو قوماندانلغنه تعیین ایلمک صورتیه بر امر واقع حالنده یاقم ایسته مشدی .

بو سیستم تعقیب و تطبیق اولندیقی تقدیرده ، حرب عمومیده بتیشمش و قول اردو و فرقه قوماندانلرینه ارتقا ایلش نه قدر کنج ارکان و امرای وارسه ، شهسز ، کافه سی بو مقامادن تبعید ایلش اوله جقلردی . چونکه ، استانبولده متراکم اسکی ارکان و امرای ، قدماً ورتبه ، اردو بویوک جزؤ ناملری باشنده بولنان کنج قوماندانلره تقدم ایتمکده ایدیلر .

بز بو پرئسپیک ، اصلاً مروجی اوله مزدق . بالخاصه ، ایچنده بولندیقمز شرائط اونوتیلدق ، بویله سقیم اجرا آتیه البته موافقت ایدمه مزدک . بناء علیه ، جمال پاشایه اول و آخر نقطه نظر مزری و تعیین اولنان یکی قول اردو قوماندانلرینک کوندرله ملری لزومنی بیلدیریوردق .

فخرالدین پاشا ، قول اردوسی باشنده بولنه رق ، آیدین جهه سنه معاونت و مظاهرتله مشغول اولیوردی . علی نؤاد پاشا ، فرید پاشا زماننده عزل ایدلمشدی . جمال پاشا ، اوحق سز معاملاتی تصحیح ایتک ایسته مه مشدی .

یکرمنچی قول اردویه ، آنقرمه بولنان ۲۴ نجی فرقه قوماندانی قائم مقام ، مرحوم محمود بک ، وکاله قوماندان ایدیوردی . علی فؤاد پاشا ، هم قوای ملیه قوماندانلی بایور و هم ده حقیقته قول اردوسنه حاکم بولونیوردی .

بز ، قول اردو و فرقه جزؤ ناملرنده قوماندان تبدیلی ، بالخصوص ، مقاصد ملیه تابع و او یولده حرکت ایتمکده بولنان ، شخصلری معلوم قوماندانلری ، بویله واهی و کیم بیلر ناصل بر مقصد مخصوصه مبتنی پرئسپیه فدا ایتمه مکه قطعاً قرار ویردک . یالکز ، استانبولده بولنان کنج و فداکار ضابطانک و اطبانک ، بر آن اول ، آناطولویه ، اردو قطعاتنه کوندرلشنی ، فائده لی و شایان آرزو بولیوردق .

جمال پاشا ، آنقریه مواسلتمز کونلرنده ، بو مسئله اوزرنده دها چوق اصرار و استعجال کوسترمکده باشلادی . مسئله یی ، عزت نفس مسئله سی یایدی . استعفا ایدمه جکنی بیلدیرمکله تهدیدانه باشلادی . ما کنه باشنده جواب اعطاسی خصوصنده کی اصراری اوزرینه ، حربیه ناظرینه

۲۹ کانون اول ۳۵ تاریخده یازدیغم شیفرده : « علی فؤاد پاشانک قوماندان افشاکنی، بز، اساساً، هیچ بروقت دائمی قبول اتمدک . احمد فوزی پاشانک اصالة قوماندانغه تعیینی موضوع بحث اوله من . صلحک تقررندن اول ، تصور وتصویب ایدیلن پرنسپیک ، موقع تطبیقه قومنی محاذیر عظیمه بی داعیدز . حربده ، بالفعل اکتساب مقام وموقع ایتش ذواتی ، مادون وضعیته صوققی ، اوله من . بونا موسم تشبثات ، تشکیلات ملیه ایچون چالشمقدم اولان ذوانک ایش باشندن آیرلارینی وبوصورتله وحدت ملیه نیک متأثر اولسنی مستلزمدر .

آچیقده قلمش ، مقتدر ذوات ، قول اردولر دائرملرنده وقول اردولرک امرنده ، منطقه وموقع قوماندانلقلرینه ، اخذ عسکرلره تعین اولنهرق ترفیه اولنه بیلرلر .

کوچک رتبه لی ضابطان واطبانک ایسه برآن اول کوندرلمی لازمدر . اون ایکنجی قول اردویه کلنجه ؛ بقول اردو ، محاربه ایدن قوای ملیه ایله تشریک مساعی ایتش و طرفین آرمسنده فعله مستند بر اعتماد مقابل تحصیل ایشدر . تبدل قطعاً جائز دکلدرد . اوراده کی وضعیتده بویله برحاله اصلاً نحملی یوقدر . « دیدم .

افندیلر ؛ بو مسئله اوزرنده ، آناتولو وروم ایلیده بولنان بالجله قوماندانلره محاربه ایدرک ، نظردقتلرینی جلب ایتشدم . کانون ثانی بدایتنده ، آنقرده بولنان فؤاد پاشایه اولدیغی کی ، قونیهده بولنان فخرالدین پاشایهده ، « نورالدین پاشا نعیین اولنه حق اولورسه ، قوماندانی ترک ایتمه رک کماکان وظیفه ملیه ووطنیه کزه دوام ایتمه کز ایجاب ایلکدهدر . بناء علیه ، بوبانده واقع اوله حق تبلیغاندن بزی وقیله خبردار ایدیکنز « آمرینی ویردم .

جمال پاشا ، کانون ثانی بدایتلرنده ، اوناریخده حربیه نظارتی سریاوری بولنان صالح بکی - سکرنجی قول اردو قوماندانی صالح پاشادر . - ایکی مکتوبی و مکتوبلره ملفوفاً دول ائتلافیه فوق العاده ممثلارینک (۲۴ کانون اول ۱۹۱۹ - ۱۳۳۵) تاریخلی مشترک برنقریری وبوتقریره حکومتک ویردیکی جواب صورتی حامل اوله رق کوندردی .

جمال پاشا ، بو مکتوبلرندهده ، قوماندان تبدیل و تنسیق حقنده کی پرنسپندن و تعین ایتدیکی احمد فوزی و نورالدین پاشالرک عزیمتلرینی تأمین لزومندن بحث ایدیور وبالخاصه « اردونک مهم قوماندانلرینده ، صوک حرکات ملیه ایله عیان اوله رق مشغول اولش ذوانک بالذات و رسماً بولملری ، خارجه و بالخاصه اجانبه قارشى اردوده سیاسیاتک حکمران اولدیغی منظره سنی ویرر بوده هر حالده سوء تأثیری موجب اولور . نظارت ، بالفعل بوتأثیراتک فعلی تأثیری قارشیسیندهدر» دیوردی وینه استعفا سنی تکرار ایدیور وبو دفعه ، بو حالده ، آرتق محاسن مبعوثانک انعقادى بر خیال محال اوله جغنی اخبار ایدیور . [وثیقه : ۲۱۶]

افندیلر ؛ بومسئله به متدائر ویردیکنم جوابلری ، شو صورتله خلاصه ایدم بیلیم : « مطالعاتمزه اصابت اولدیغنه حائد قناعتی تکرار ایدم . فرید پاشانک میراث سیاتی اولان ، آیدین

جبهه سنك و منطقه سنك واورالده کی قوای ملیه نك حال و آیتینی ، صوك درجه علاقه ایله
نظردقته آلیورز . آتی ایچون امیدبخش بر وضعیتک تأمیننی دوشونیورز .

علی فؤاد پاشانك دولت نظرنده ، عموم نظرنده هر درلو تنقیددن معرا بولندی قناعتنك
محفوظیتی شرط اساسیدر . حرکات ملیه اثناسنده هر نه صورته اولورسه اواسون یلری آیتلمش اولانلرک ،
مقام و وضعیتلرندن انفصال ایتدیرملری ، فداکارلقلرینك قباحث اولهرق تلقی ایدلدیکنه عطف
اولنور . بو محفوظیتی مؤمن اولوق ضروری بولنان نقاط نظر مزه کوره ؛ اصلا قابل تجویز دکلدیر .
حکومتجه وارد ، سیاسی محاذیری ، بر طرف ایتك ایچون پایله جق هرشی پایلمشدر .

احمد فوزی پاشا ، زمه تشريك مساعی قابلیتینی حائر دکلدیر . احمد فوزی پاشانك و ظیفه
مخصوصه ایله کشت و کذار ایدرکن واقع منطقسز افاداتی بیلدیرمشدک . بونی مأمول ایتیم
بیورمشدیکیز . احمد فوزی پاشانك ، آردا اشلره یازدینی خصوصی برشیره ده ، اردو ، بو کونکی
آنارشی وضعیتنده قالدقجه مملکت ایچون فلاکت محققدر دییور . بو ذات ، اردونك تشکیلات ملیه
مظاهر وضعیتینی آنارشی تلقی ایدیور . حالبوکه ، بیلیمک لازمدر ، که اردو تشکیلات ملیه قادروسی
خارجنده دکل ، بلکه اونك روح و اساسنی تشکیل ایتکده در .

احمد فوزی پاشانك ، کونانده ، ایلک ایش اولهرق یابدینی معرفت ، آنزاوور مسئله سنندن
دولایی بیک مشکلاتله آله کچیریلن جانلرک تخلیه سنی طلب ایتك اولمشدر . زمه مداوله افکار
ایله دن تعیین ایتدیکیز ایکی ذاتک ، عدم قبولی حقدن کی ضروری و بحق مطالعه مزه قارشیی ،
بر عزت نفس مسئله سی یاماییکیز . بو ، وطن و ملت صداقت و مربوطیتله قابل تألیف دکلدیر .

(استعفا کز حالنده ، محاسن معوثان انقادینك بر خیال محال اوله جنی) حقدن کی قید کزدن ،
صدراعظم ده داخل اولدینی حالده ، قایینه نك ، مشروطیت اداره نك علیهداری بولندی
آکلاشیلمقده . بک مهم اولان بونقطه نك تمامیه تشریح و ایضاحی رجا اولنور . » [وثیقه : ۲۱۷]
§ افندیلر ، شمیدی ، سریاور صالح بک وداعتیه کوندرلدیکنی عرض ایتدیکم ، دول ائتلافیه
فوق العاده ممثلرینك ، علی رضا پاشا قایینه سینه ویردکاری مشترک تقریردن ده ، برنبده بحث ایدهیم :

فرانسه ، بویوک بریتانیا و ایتالیا فوق العاده قومیسرلری ؛ قره دکز اردوسی باش قوماندانی
(سیر جورج میلن) ایله عثمانلی حربیه ناظری آره سننده جریان ایدن بر طاقم مخبراته ،
عثمانلی حکومتنك نظر دقتی جلب ایتدکدن صوکره ، « بو مخبراندن واضحاً آکلاشیلور ، که
حربیه ناظری جمال پاشا ، قره دکز اردوسی باش قومانداننك ، یارسدن کی مجلس حالینك قرارلرینه تبعاً ،
ویردیکی تعلیماتی تطبیق ایده جک یرده ، مأموریت عالیه سنك استلزام ایتدیکی مسئولیتدن قاجینه رق ،
بر طاقم غیر قابل قبول معذرتلر وسپیلر سرد ایتشدر .

فوق العاده قومیسرلر ، حربیه ناظرینك آلدینی وضعیتک موجب اوله جنی وخیم نتایج

حقنده ، عثمانلی حکومتک نظر دقتی جلب ایتکله برابر ، فره دکز اردوسی باش قوماندانی طرفندن تبلیغ اولنان قونفرانس قرارلربنک تطبیقی ایچون نه کبی ندایر آلمنی دوشوندیکنی اوکرتمک ایستر .

فوق العاده قومیسرلر ، وقعه دن خبردار اولان متفقین مجلس طالیسی تنویر ایتک اوزره ، مجلس عالی نامه وریلن آمرلرک ، حربیه ناظری طرفندن یاسیلاماسی خصوصی ، عثمانلی حکومتک ناصل مطالعه ایتدیکنی در حال بیلدیرمسی طلب ایدر . ، دیورلر .

افندیلر ، عثمانلی حکومتی ، بونقریره وردیکی جوابده : «ازمیرک بدایت اشغالک ناصل وفوع بولدیغنی ، مختلط قومیسرلرک تحقیقاتی ونحقیقاته قدر کچن زمان طرفنده ، یونان یرنجیلغی قارشوسنده ، خلفک حفظ حیات وصیانت ناموس قیدینه دوشدیکنی وحکومتله اردونک دائمی تحقیق قومیسرلرک عدل ونصفته اعتماد ایتدیکنی ویالکیز آقان قانلری ، موقه اولسون دیندیرمک ایچون ، عثمانلی حربیه نظارتک ، جنرال میلن جنابلرینه ۲۳ آغستوس ۳۳۵ نارنجلی تذکره ابله تکلیفده بولنش اولدیغنی ذکر وبوتکلیفک ، بونان قطعانیه قوای ملیه آرمسته عثمانلی قطعاتی وضعندن عبارت اولدیغنی وبوتکلیفک رد اولندبغنی ، افاده ایدیور .

صوکره ، « منطقه اشغالک یونان قطعانندن غیری ، ائتلاف قطعاتی طرفندن اشغالی تکلیفنه عائد ، ۲۰ و ۲۷ آغستوس ۳۳۵ نارنجلی ایکی قطعه تذکره به وبونلرکده جوابسر قالدیغنه ، شارات اولونیور .

بوندن صوکرده ، « جنرال میلن جنابلربنک ، تحدید حدودی کوسترینر تذکره لرینک (۳۱ تشرینائی ۹۱۹-۳۳۵) حربیه نظارنه کوندرلدیکی نقطه سنه تماس ایدیلهرک ، حربیه ناظربنک بویه برتبلیفک احکامی تطبیقه رأساً صلاحیتدار بولندیغندن حکومته مراجعتندن وحکومتجه ده قومیسرلره عرض حال ایدلدیکندن » بحث اولونیور .

بعده ، - موقت خط حدودک یونانلیلر طرفندن تمامی اشغالنه ممانعت ایدن - قوتک ، اهالی کتله سندن عبارت اولدیغنی سوبلیور . حکومتک واردونک ، خلقه مقاومت ارازنده عاجز اولدیغنی بیان ایدهرک مسئلهک چاره حل وعدانی تکرار نیاز ایتدکن صوکره « کرک حکومت وکرک حربیه نظارتی کویا مجلس عالی مفرراتی تطبیق ایتبیور کبی برتهمدن آرتق تخلصه مروء دلاله بیورولسی » نیازلرینه احترامات فائمه سنی ده ضم وعلاوه ایدهرک جوابنامه به ختام ویریلیور .
[وثیقه : ۱۲۸]

محترم افندیلر ؛ شمدی ده ، جمال پاشانک مکتوبلری محتویاتنده ، تماس ایتدکلری نقطه لره ده اشارت ایده حکم .

حربیه ناظری ، بزه ائتلاف دولتلری قومیسرلربنک تقریری اوقوتورکن بر طرفندن ده ، اوتنه دبری یایدیرمق ویاخود بزی یامقدن منع ایتک ایتدیکی نقطه لری تکرار وتایدایدیوردی .

جمال پاشا ، آرزولرینی بودفعه سرد و تکلیف ایدرکن بوتقریری ده اوقوتقی صورنیله ، بزم احوال روحیه و معنویه من اوزرنده مؤثر اولمینی دوشوتمش بولندیغنه ، بیلیم احتمال و یرمک جاژ اولورمی؟ جمال پاشا، دول ائتلافیه نك تمایلات سیاسیه سندن بحث ایتدکدن صوکره ، حکومت ، ویلسون پرنسپلری اساسی داخلنده قبول ایده بیله جکاری اصلاحاتی وعد ایدن بر بیاننامه یی قریباً نشر ایددجکدر . داخلیه ناظرینی کوجندرمه ملیدر و چونکه استعفا ایدر . بوتقدیرده بحران اولور . مجلسک کشاننده داخلیه و خارجیه ناظرلرینک تبدیلی محققدر . دشمنلر ، مجلسی کشاد ایتدیرمه مک ایستیور ، حتی محبلر جمعیتک ذات شاهانه به مراجعتله بو مجلسک مشروع اولدیغنی بیان و فسخنی ایستییه جکاری خبر آلدی : [وثیقه : ۲۱۹] دیور و مبعوثلرک آنقریه کلمسی مسئله سندن بحث ایدیور .

§ شمعی افندیلر ، بواوچ وثیقه محتویاتی کوز اوکنده طوته رق ، هپ برابر ، قیصه بر تحلیل یاپالم !

قومیسرلرک تقریرندن آکلابورز . که ائتلاف دولترینک قره دکز باش قوماندانی میستر (جورج میلن) ، عثمانلی دولتنک حربیه ناظرینه ، جمال پاشابه ، دوغربدن دوغروبیه تحت امرنده ایش کبی تعلیمات و اوامر و یرمکده در . جمال پاشا ، شمعی به قدر بوندن بزه بحث ایتدی .

وینه آکلابورز که عثمانلی دولتنک حربیه ناظری ، آلدیغنی تعلیمات و امرلری یاپه مه مقدن و غیر قابل قبول معذرتلر و سبیلر سرد ایتش اولمقدن ناشی تحطئه ایدیور .

حربیه ناظرینک آلدیغنی امرلرک نه اولدیغنی استبدال ایدیورز ونه ایچون یاپه مه مقده اولدیغنی ده آکلابورز . چونکه ، قوای ملیه مانعدر .. قوای ملیه ، حربیه ناظرینک و حکومتک باش قوماندان میستر (جورج میلن) ک اوامر و تعلیماته توفیقاً و یردیکی ویاورده جکی امرلر اطاعت ایتبور .. ایشته قومیسرلر ، پارسده کی مجلس عالی نامنه ، بونی قابل قبول معذرت و سبب تلقی ایتبورلر . دمک ایستیورلر که ، حکومتسه کز ، حربیه ناظری ایسه کز ، مملکتته ، ملتته ، اردویه حا کم اولمیسکز ! حا کم ایسه کز ، معذرتلر و سبیلر قابل قبول دکدر .

افندیلر ، علی رضا پاشا قاپینه سی ، ۲ تشرین اول ۳۳۵ ده موقع اقتداره کلدی . اوندن اول فرید پاشا قاپینه سی واردی . بوکا نظر آ ، قوای ملیه ایله یونان قطعاتی آره سننه عثمانلی قطعاتی وضعنه متعلق ۲۳ آغستوس ۳۳۵ تاریخنده کی تکلیفی یاپان فرید پاشا قاپینه سیدر . منطقه اشغالک ، یالکز ائتلاف قطعاتی طرفندن اشغالنه دائر ۲۷ و ۲۸ آغستوس ۳۵ تاریخنده کی تکلیفی ده یاپان فرید پاشا قاپینه سیدر .

علی رضا پاشا قاپینه سی هنوز ، بر تکلیف درمیان ایتش دکدر . فقط ، بالعکس ۳ تشرین ثانی ۳۵ تاریخنده اشغال منطقه سنه بر حدود تعیین و بوجودده قدر یونانلیرک اشغالی تأمین خصوصنی باش قوماندان (میلن) حربیه ناظری جمال پاشابه امر ایدیور . ایشته ، جمال پاشانک انفاذ

ایستدیره مدیکی امر بو اولیور . شایان تشکدرکه ، کرک کندیسی و کرک منسوب اولدیغی قاینه موقع اقتداره کلدکارندن نهایت بر آی صوکره ، قوای ملیه قارشى عاجز اولدقلرینی ، اجنبی قومیسرلره سویلیه بيلمشلردر .

افندیلر ، بووانقندن ، آکلاشیلیمسی لازم کلن اک مهم واک معنیدار نقطه ، بجه ، قاینه نك مشترك تقریره جوابنده ، قومیسرلرک درمیان ایتدکلری نقطه لره کمال تواضعله و بویوک زاکتله جواب ویریلیرکن ، بر جهت اصلا قاله آلتیور . اوده ، افندیلر ، میستر (جورج میان) ک دوغریدن دوغریه عثمانلی دولتنک حربیه ناظرینه امر و تعایات و برمکده اولمیسدر . بو حال ، نه نشکیلات ملیه قارشى عزت نفس مسئلهلری چیقاران حربیه ناظرینک و نه ده ، عثمانلی دولتنک استقلالنی تأمین ایتک مسئولیتنی درعهده ایتش اولان قاینه نك عزت نفس و حیثیتنه دو قونمیور . بو حالک ، کندیلرینک حیثیتنی و دولتنک استقلالنی چوقدن رخنه دار ایلش اولدیغنی فرق ایتک ایسته میورلر . هیچ اولمازسه پروتستو ایتمیورلر . هیچ اولمازسه . بوتسلط و تجاوز استقلال شکناهی واسطه اولماز دبه فریاده جسارت ایده میورلر . . . جسارت ایده میورلر افندیلر ، چونکه قورقیورلر . نه کیم قورقدقلری باشلرینه کلدی . بونی قریباً کوره جکنز . قورقمق ایچون ، حیثیت انسانیه نك و عزت نفس ملینک دوچار تجاوز اوله میه جنی محیط و شرائطده بولنق لازمدر . بوکا اهمیت و برمه یلرک ، ذاتاً بر انسان ایچون ، برملت ایچون ، غیر قابل تجاوز اوله رق محفوظیتی ، اک بویوک غایه ناموس اولان مقدسات حقنده ، چوقدن لایالی و غیر حساس اولدقلرینه حکم ایتکده خطا یوقدر !

نصفت و مرحمت نیاز ایتکله ملت ایشلری ، دوات ایشلری کوربله مز ؛ ملت و دولت شرف و استقلالنی تأمین ایدیله مز . .

نصفت و مرحمت دیلنمک کبی برپرنسیپ یوقدر . تورک ملتی ، تور کیانک مستقبل چوققلری ، بونی ، بر آن خاطر دن چیقارمه میلدلر .

افندیلر ، حال باشیه ، قوماندا تبدلنه عائد نقطه لرده ویردیکنز جوابی عرض ایتشدم ، مساعده ایدرسه کز ، اوجوابک باش طرفنی تشکیل ایدن خصوصات سائر حقه ده کی مطالعاتی ده ، خلاصه ایدیم .

مواد اساسیه دائر نقاط نظرمن شو ایدی :

« ۱ — دول مؤتلفه نك هربری اعظمی منفعتی ، عموم تورکیاده ، تأمین ایتک غایه سننده در . بو ، تورکیاده ، شایان اعتماد بر استناد نقطه سی تأمیننی مستلزمدر . اجنبیلرک آچیقدن آچیغه معارض و غیر ممنون کورونملری سببی ، قاینه نك وضع بیطرفیسنده آراملیدر ، عاجز و استنادسز اولمسنده آراملیدر .

۲ — قاینه ، بیاننامه نشر ایتکده استعجال ایتمه میلدیر . بیاننامه ، قاینه موقعنی تقویه

ابتد کدن سوکره نشر اولئیدر . قایینهك قوتلی اولسی ، هر نقطه نظر دن قوای ملییه مستند اولدینی قناعتی بخش ایدهك بر طریق حرکت قبولیه وبونی عالم اظهار ایلسیه ممکندر .

مجلس اجتماع ابتد کدن سوکره واوراده قوتلی بر « مدافعه حقوق جمعیتی غروپی » وجود بولدقن سوکره ، بیاننامهیه صره کله بیلیر . هر حالده بیاننامه ، صلح مرخصلرینک عزیمتدن اول فقط غروپله متحدالفکر اولهرق تنظیم اولئیدر . چونکه ، بویه اولمازسه ، حائز قیمت واعتبار عد ایدلیه جکدر . برده ، ایشه ، قبول اولنه حق اصلاحاتی اعلان ایتکله باشلامق دوغرو دکدر . بالعکس بیاننامهده ملتک استقلال وملتکک تمامینسندن باشلامق ، آنجق بونک نأمیننه معلق ومشروط اولق اوزره امور ادارهك خطوط اساسیهسی تقریر اولتق موافق اولور .

بویاننامهیه اساس اوله حق خطوط مهمه ، سیواس عمومی قونفرهسی بیاننامه ونظامنامه سنده موجوددر . اوراده ، مستقبل حدودلر ، دولت وملتک استقلال ، اقلیتلرک حقوق ، مظاهرتک ، ملتجه ، طرز تلقیسی خصوصلری مصر حدر . بویه بریاننامه ، شمیدین احضار ومجلسك کشاندنه اکثریت غروپله بالذاکره اعلان اولئور . موافق اولان بودر .

۳ — داخلیه ناظرینک استعفا سیه قایینهده بر بحران حصوله سبب کوروله مه مکدهدر . بویه بر مطالعه دن داخلیه ناظرینی ، صدر اعظم تاقی ایتکده اولدینکیز معناسی چیقار . بر قایینهده بحران ، آنجق حکومت رئیسك استعفا سیه چقه بیلور . قایینهك ، داخلیه ناظری شریف پاشایه ، اونکده فرید پاشایه تابع ومربوط اولدینی آکلاشیایور .

مجلسك کشادیه ، داخلیه وخارجیه ناظرلرینک تبدیلنک محقق اولدینی حقتدکی اشارتی آکلایه مدق . بوناظرلر ، شمیدین بویه بروعدده بولندیلر می ؟

دشمنلرک ، مجلسی کشاد ایتدیرمک ایسته میه جکلری طبعیدر . یالکز ، پادشاهك مجلسی فسخ ایتسی احتمالی وارد خاطر میدر ؟ اگر بویه براحتال وارسه احوالده مجلسی ، استانبولده داغتمق وماتی مجلس مبعوثانلر براقق ایچوننی طوبیلورز ؟ بناء علیه ، پادشاهك بوبادهکی نقطه نظرلرینک ، هیتمزجه قطعی اولهرق شمیدین بیلنمسی لازمدر ، که مبعوثلری خارجده ، امین بر محله طوبلامق ایچون تشبثانده بولنلم ! عکسی حالده ، (مجلس استانبولده اجتماع یوزندن بروجه بالا احوالده دوچار اولورسه بونک مسؤلیتی ، در سعادته اجتماعی خصوصنده اصرار ایدنلره راجع اوله جقدر .)

۴ — مبعوثلرک مداوله افکار ایچون آنقریه کلری فائده لیدر ،

..

فندیلر : بی جد آصیمی و بارلاق و امنیت بخش حسیات ایله قارشیلانمش
اولان آنقره اهالی محترمه سیله دها بقیندن طانیشمق و اونلرله مداوله
افکار ایتمک بروطفیه حکمنده ایدی . اونک ایچون - برای مذا کرد -
دعوت ایتدی کمز مبعوثلرک مواصلتنه انتظار ایلدی کمز کونلرده ، اجتماع
ایدن محترم آنقره لیلره ، برقونفرانس ویرمشم . [وثیقه : ۲۲۰]

بو قونفرانسه زمین اتحاد ایتدی کمز نقطه لر اوزرنده قیصه جه قونوشیم :

ویلسون پرنسیپلری : بو پرنسیپلرک ۱۴ ماده سندن تورکیا یه تعلق ایدنلر واردی . ذاتامغلوب
اولان وعقد متارکه ایدن عثمانلی دولتی ، بو پرنسیپلرک کوکل اوقشایچی منظره سرائیله بر زمان
اویالاتدی .

۳۰ تشرین اول ۳۳۴ ، موندروس متارکه نامه سی موادی وبالخاصه بوماده لر میاننده یدنجیسی ،
دامغی یاقان آتشین برزهردی . یالکیز ، بوماده ، بقیه وطنی ، دشمنلرک امر اشغال واستیلاسنه
آماده بولندیره غه کافی ایدی !

استانبولده ، بربرینی ولی ایدن عجزه دن مرکب قاینه لر ، شرفیز ، حیثیتیز ، سفلی
منظره لر یله معصوم ومتوکل ملتک تمثالی طانیسندی ، اعتباره لایق کورولمه مکه باشلانیدی . بو بوزدن ،
دنیا نیک مدنی دولتلری ، احبابات مدنییه یی اونوته جق قدر لایالی اولدیلر . اونده نبری ، تورک
ماتی علیهنده ؛ اقطار جهانده یاسیلان الک منطقسز پروپاگاندا لر ، هر زماندن زیاده استماعه شایان
کورولدی .

طغوز آیدنبری ، باشلایان ملی انتباه و فعالیت ، وضعیت ومنظره یی دیکشیدردی ودها چوق
دیکشیدیره جکدر . ملت ، حاصل اولان وحدتی محافظه ایدرسه واستقلال ایچون فداکارلقدن
چکنمزه موفقیته محققدر . ارضروم وسیواس قونفره لری اساساتی ، ملتک استحصال
ایده جکی ظاهلر ایچون دستورددر .

فرید پاشا قاینه سنی اسقاط ایدن ، ملندر . فقط ، علی رضا پاشا قاینه سنی موقع اقتداره
کثیرمش اولیق مسئولیتی ملته طائد دکدر . مع هذا ائتلاف حالنده یز .

§ افندیلر ؛ شمدی ، آنقره یه کن مبعوث افندیلرله تماس ومداوله افکاره باشلایلم :

مبعوثلر ، عینی کونده ویا کونلرده مجتمعا بولنه مدیلر . منفرد آویا کوچوک کوچوک غروپلر
حالنده کلوب کیتدیلر . بو ذواتک ویا هیئتلرک کافه سنه ، آری آری همان عینی اساس نقطه لری ...
کونلرجه تکرار وبنه تکرار ایتمک مجبوریته حاصل اولدی .

هرشیدن اول ، قوه معنویه نیک ، قوه قلب و وجدانک یوکسک طوتلسی شرطدر . بونی
بیلیرسکیز . بزده بو نقطه یی تمیه ایتمک اوزره ،

اولا ؛ داخلي وخارجي وضعيتك امنيت وفرح ويريحي ماهيتنده وانكشافنده بولنان نقطه لرني
وجهت لرني آراشد يره رق ايضاح واثباته چاليشدق .

صوكره ؛ معين مقصد اطرافنده شعورلي وعزمكارانه اتحادك ، صارصيلماز قوت اولديني
حقيقتني ، يورولمق سزبن تكرار ايتدك .

بر هيئت اجتماعيه نك ، بقا وسعادت نك ، آنجق املده واستحصال آمالده اشتراك تام حائنده
بولنمسنه متوقف اولديني ايضاح ايتدك . « وطنك خلاص ، استقلالك تأمني » هدفنه متوجه
وحدت مليه مذك ، اساسلي ، منتظم تشكيلاتك وجودينه وبوتشكيلات حسن سوق واداره به
مقدر دماغلرك ، نه نه رزيلرك ، بر دماغ وبر نه نه رزي حائنده متحد ومنتزج بر حاله كلسنه وابسته
اولديني سويلدك وبو مناسبتله ، استانبولده ، آجيله جق مجلس مبعوثانده ، قوتلي ، متساند
برغروب تشكيلي ضرورتني ميدانه قويدق .

ملت ؛ آنجق دولتلرك اضمحلال وانقراضلري هنكامه لرنده نارينجك قيد ايتديكي ، چوق
مهم وخطرناك آنلري يشايوردی . بويله آنلرده ، طالع مقدراتي بالذات كندى آنله آلمقده
غفات كوسترن ملتلك ، عاقبتلري مجهول وفلاكت آلوددر .

تورك ملتى ، بو حقيقتي آكلامغه باشلامشدى . بو ادراكى نتيجه سیدی ، كه ، اميد خلاص
وعدايدن ، هر صميمي اشارته شتابان اولمقده ایدی . آنجق اوزون عصرلرك اوبوشد يريجي اداره
وتربيه سنك ، بر هيئت اجتماعيه ني ، بر كونده ، برسنده آزاد ايدم بيله جكني تصور وقبول ايتك
دوغرو دكلدر .

بو سبيله ، واقف طبيعت وحقيقت اولانلر ، ألدنن كلديكي قدر ، منسوب اولديني ملتى
تنوير وارشاد ايدرك ، اونلره ، خلاص هدفنه يورومكده دلالتى ، اك بوبوك انسانلق وظيفه سي
بيلمليدرلر .

تورك ملتلك ، قلمندن ، وجدانندن سانج وملهم اولان اك اساسلي ، اك بارز آرزو وایمان
معلوم اولمشدى : قورنولوش .!

بوقورتولوش فريادی ، تورك وطنك بوتون آفاقنده عكس انداز اولمقده ایدی . ملتدن ،
بشقه استیضاحانده بولمغه محل يوقدی . آرتق ، بو آرزويي ، افاده ايتك قولاییدی . نته كيم ،
ارضروم وسواس قونفرملرنده ، آرزوي ملي تبلر ايتديرلش وافاده اولنمشدى .

بوقونفرملر اساساتنه صادق اولدقلرني بيان ايتدكلري ايچون ملتجه وكيل انتخاب ايديلن
ذوات ؛ هرشیدن اول ، بو اساساته مربوط ذواتدن وبو اساساتي اعلان ایدن جمعيتنه نسبتني
كوسترر عنوانده بر غروب يابه جقدی : « مدافعه حقوق جمعيتي غروپي » .. ايشته بو غروب ،
تشكيلات مليه يه و دولاييسيله ملته مستند آهرزده اولورسه اولسون ، ملتلك مقدس آمالني
جسارتله افاده ومدافعه ايدم جكدی .

افندیلر ؛ ملتک آمال و مقاصدینی ده ، قیسه بر پروغرامه اساس اوله جق صورتده طویلو برطرزده افاده سی ده کوروشولدی . (میثاق ملی) عنوانی ویریلن بو پروغرامک ایلاک مسوده لری ده ، بر فکر ویرمک مقصدیه قلمه آلدی . استانبول مجلسنده بو اساسلر ، حقیقه طویلو یر صورتده تحریر و تثبیت اولمشدر .

افندیلر ؛ هر کوروشدیکمز ذات و یاخود ذوات ، بزمله ، فکر و قناعتده متحد قاهره آیرلشلردی . فقط ، استانبول مجلسنده ، « مدافعه حقوق جمعیتی غروپی » دییه بر غروپ تشکلی ایتدیکنی ایشتمک . نیچون ؟ ! اوت ، نیچون ؟ بوکا بو کون جواب ایسترم !

چونکه ، افندیلر ؛ بو غروپی تشکیل ایتکی ، وجدان بورجی ، ملت بورجی بيلمک وضعیت و قابلیتنده بولنان افندیلر ؛ ایمانسز ایدیلر . . . جین ایدیلر . . . جاهل ایدیلر .

ایمانسز ایدیلر ؛ چونکه ، آمال ملیه نك جدید و قطعیتنه و بو آمالک مسندی اولان تشکیلات ملیه نك صلابتنه ایتامیورلردی .

جین ایدیلر ؛ چونکه ، تشکیلات ملیه یه منسوبیتی داعی مهالک کورسیورلردی .

جاهل ایدیلر ؛ چونکه ، یکانه استنادکاه خلاصک ملت اولدیغنی و اوله جغنی تقدیر ایدمییورلردی . پادشاهه تکاپو ایدرک ، اجانبه خوش کورونه رک ، ملایم و نازک داورانه رق ، بیوک غایه رک استحصال اولنه بیله چکی غفلتی کوستیریورلردی .

بوندن بشقه ، افندیلر ؛ نانکور و خودپرست ایدیلر . . فکر ملی و تشکیلات ملیه نك ، قیسه بر زمانده تأمین ایتدیکی شرف و موجودیتی استغفار ایدیورلردی . وجود بولش اولان وضعیت و وارلغک سهل الاستحصال اولدیغنی ظن و وهم ایتمکله چیرکین غرورلرینی تطمین سوداسنه دوشیورلردی . . .

ارضرومده ، سیواسده تلفظ اولمش ، تثبیت اولمش بر عنوانی عیناً قبول ایتک ذل اولزمیدی ؟ ! او عنواندن دها معنالی عنوانی یوقدی ؟ !

اوت ، ایشیتک افندیلر ؛ وارمش : « فلاح وطن غروپی » [**]

§ افندیلر ؛ ماضیه عائد صفحات و حادثاتی ؛ بوراده بیان ایده بیله جکم چرچیوه داخلنده ، حقیقته مطابق اوله رق تثبیت ایتک عزمنده ایم ، بو سببله ، نام اوزرنده بولوندیغمز نقطه یه عائد بر خصوصی ده ، کمال صمیمیتله اطلاعکزه نودیغ ایده جکم .

بن ، مجلس مبعوثانک ، استانبولده ، دوچار تجاوز اوله جغه داغیله جغه قطعياً انتظار ایدیوردم . بو تقدیرده ، توسل اولنه جق تدبیری ده نقرر ایتدبرمشدم . حاضر لغمز و ترتیباً تمزده باشلامشدی . آنقرده طویل لایمق . . .

[**] بالالترام شده لی بلالشد .

ایشته بووظیفه بی یاپارکن ، مانجه ، سوء تفهیماتی موجب اولمهق ایچون تدبیر اوله رقده برشی دوشونشدیم . مجلس مبعوثان ریاستنه انتخاب اولمق .. بوندن مقصد ، داغیلان مبعوثلری ، مجلس مبعوثان رئیس صفت و صلاحیتله ، دعوت ایتمکدی . کرچه بوتدیر ، آنجق ظواهری محافظهده وموقه فائده لی ایدی . فقط ، هر حالده بحرانی زمانلرده ، فائده سی موقت اولسهده ، هر درلو تدبیرك آلتیش اولمی زائد عد ایدیه من ..

حقیقتده ، استانبوله کیتیمه چکدم . فقط بونی اعتراف ایتمکسزین ، زمان قزانه حق وموقه غیوبتهده بولونیورمشم کبی وضعیت ومعامله تنظیم اولنه حق ومجلس ؛ رئیس وکیللری واسطه سیله اداره اولنه جقدی .

بوتدیرك تطبیق ، بالطبع ، مجلسه کیدن ، حقیقت وضعیتی مدرک اولمی لازم کان آرقداشارك همت ومساعیسیله اوله سیله چکدی .

افندیلر ؛ بوخموصی ، ایجاب ایدن ذواته سویلدم . مطالعه ونقطه نظریمی موافق بولدیلر . بویولده چالیشه جققرینی وعد وتأمین ایدرك استانبوله کیتدیلر .

فقط ، بك مستثنا ، بلکه برویا ایکی آرقداشدن ماعداسنك ، بوفکری ، تلفظ دخی ایتدکقرینی اوکرندیم .

بومسئلهده حاکم اولان یرحاکمه ومنطق شوایمش ... بونجه ملت وکیللری ایچنده مجلس رئیس اوله حق لیاقتده بر آدم دخی یوقیدر ، که حاضر اولیان بر مبعوثی غیابار رئیس انتخاب ایده چکز .. مجلسی تشکیل ایدن اعضای کرامی بوقدر لیاقتسز کوسترمک انظار اغیارده سوء تأثیری موجب اولمازمی ؟

دیگر بر منطقده ؛ مجلس ریاستنه قوای ملیه رئیس انتخاب ایتمکه ده ایلک کوندن ، مجلس اوزرینه ، شبهه وتجاوزی جلبه وسیله ویرمکدر . کار عاقل اوله من .

بونوع محاکمه ومنطق یاپانلرك ، پکده اوزاق انسانلر اولدیغنی کورنلر ، اختیار سکوتی ترجیح ایشلر ..

افندیلر ؛ اعتراف ایتلیم ، که بوتدیرك آلتامش اولمی ، مجلس داغیلقدن صوکره بنی کوچک برمشکل ایله قارشیلادیرمشدر . بوجهقی ده صره سی کلنجه عرض ایده چکم .

..

§ افندیلر ؛ مجلس مبعوثان ، ۱۹ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخنده آچیلمشدی . تقریباً ، بر آی صوکره حربیه ناظرینك ۲۱ شباط ۳۳۶ تاریخی برتفرافی آلدیم . عیناً عرض ایدیورم .

آنقرده ق ۲۰ . قوماندانلغه

مصطفی کمال پاشا حضرتتیرینه :

انکیزلر حکومت ویردکاری برنوطهده، بنم ایله جواد پاشا حضرتتیرینک وظیفه دن چکیامک کمزری طلب ابتدیلر . قایینه جه شدیداً جواب رد ویرلدیسه ده وضعیت قایینه نك قالسنی ویا لکیز بنم ایله جواد پاشانک چکیلمه مزى ایجاب ابتدیردی . حریه نظارتنه صالح پاشا و دالت ایده جکدر . قایینه یی مشکل وضعيته صوقاجق بر حرکتده بولونیاماسنی رجا ایدرم . عکسی حلاسه وضعیت ، تصور بیوردینکزدن دها وخیم اولور .

حریه ناظری

جمال

§ بوتلغراف ۲۲ شباطده واصل اولمشدی . درحال تلغراف باشنده ساعت ۱۱،۳۰ اولده بوتلغرافی یازدم :

۳۳۶ - ۱ - ۲۲

حریه ناظری جمال پاشا حضرتتیرینه

- ۱ - ویریلن نوطه یی عیناً لطف ایدرمیسکز ؟
- ۲ - تکلیف واقعی اسعافده استعجال بیورمیسکز . نوطه یی بعدالمطالعه مطالعاتمزی عرض ایده جکم .

مصطفی کمال

§ جمال پاشانک ، امضاسنی کیزلیرک ویردیکی جواب شو ایدی :

نایب مستعجلدر

قاضی کوی

۳۳۶ - ۱ - ۲۲

آنقرده ق ۲۰ قوماندانلغه

مصطفی کمال پاشا حضرتتیرینه :

نوطه نك مختصراً صورتی بروجه زیردر :

- ۱ — صورت مخصوصهده منتخب ضابطانك قواى مليه ارکان حربيه سنه اغزامى .
- ۲ — ۱۴نجى قول اردودن ترخيص و تفريق صورتيله قواى مليه افراد اعزامى .
- ۳ — طوب قاسى وسائر ادوات قاچيرلىسى .
- ۴ — زونغولداقدن استانبوله كلن طابورك اعاده سنى تعويق ايتك .
- ۵ — آفيون قره حصارندن آلاشهره آلاى نقل ايتك .
- ۶ — بروسه دن بانديرمه يه بر آلاى نقل ايتك .

۷ — بو احوالده حربيه ناظرى و ارکان حربيه رئيسنك شخصاً مدخلدار اولدقلرى تين ايتش . قرق سكرز ساعت ظرفنده بو ايكي شخصك وظيفه لرندن اوزافلاشديرلىسى .

دقت بيوريلىوركه آيدين جبهه سى مسئله سى بونوطه ده موضوع بحث بيله دكلدر . بو نوطه يه جواباً بر ، ايكي ، اوچنجى ماده لر يالاندر . دردنجى مسئله نيم زماننده دكلدر . بن مراجعتلرى اوزرينه اعاده ايتدم . بشنجى مسئله ده ، فرقه قومانداتى تبديل ايتدم . آلتنجى مسئله ، احمد آزاوور مسئله سى ده آسايشه تعلق ايدر . بوبابده مخبره لر مز واردر . شيمدى ده دوسيه لر تدقيق اولنورسه آ كلاشاير . دنيلدى . قبول ايتديلر . آنك اوزرينه اوچ شق ، موضوع بحث اولدى : نوطه يه برنجى جوابدن صوكره جواب و يرمه مك واحكامنه قولاق اصماق ، قاينه كاملاً استعفا ايتك . بنم استعقام . برنجى ماده حالنده ، بوراده براسقاندال ظهورندن قورقولدى . ايكنجى ماده حالنده ، ذاتاً ايستدكلرى ظهوره و فريد پاشا ، قاينه يه كلش اوله جنى ملاحظه اولندى . بناء عليه ، بنم استعقام ايله نظارنك وكالتله اداره سى ترجيح ايدلى . هر حالده قرار كنك اولابكا تبليغنى رجا و سزله حرمتلرمى اعلا ايلرم افندم . (فريق جمال)

سرياور

صالح

جمال پاشا ، بو نوطه ده ، آيدين جبهه سنك موضوع بحث اولديغنى اشارت ايتمكه بيلم نه مراد ايدنيور ؟ شبهه يوق كه ، موضوع بحث اولان آيدين جبهه سيدر ، اوكا معاونتدر و قواى مليه در . يالكز جمال پاشا ، بو ايماسيله مسيبك هيئت تمثيليه اولديغنى آ كلاتمق سوداسنده در . § جمال پاشابه ، بوتلغرافنه جواباً يازديغم تلغرافله ، شو امرى ويردم :

۲۲ شباط ۱۳۲۶

حربيه ناظرى جمال پاشا حضر تلرينه

وظيفه دن چكلك صورتيله انكليزلك طلبنه اقتفا ايتكيز ، اويله وخيم بر وضعيت حصوله

کتبر برکه سزك عكسى حاله تصور بيوردیغكز و خامته فائقدر . بوندن ماعدا ، هیئت تمثیلیه نك بر مرخصی اولان ذات دولترینك ، هیئت تمثیلیه نك خبری اولقسزین وحتی آنك مطالعه سنه رغماً چكلمكز قبول ایدله مز . انكیزلرك ، سزی جبراً وظیفه دن آیرملری احتمالی بیله بزم حسابمز دهر . و تدابیر سریعه آئمشدر . بناء علیه ، اولانوطه بی عیناً بیلدیریکز ، صوكره احوال دن معلومات ویره رك قراره انتظار وکال متانتله موقعکزی محافظه بیورمكز قطعياً مطلوبمز در .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ علی رضا پاشا به ده شو تلغرافی یازدم :

آئره : ۲۲ - ۱ - ۳۳۶

ذات سامی صدر پنهانی به

انکیزلرك ، حربیه ناظرینك و اوکان حربیه عمومیه رئیسینك تبدیلی طلب ایتملی ، دولتک استقلال سیاسیسنه قطعی بر تجاوزدر . بو تجاوز ، بر مدندبری ممالکمزك تقسیم و موجودیت سیاسیهمزك احساسی بولنده جهان افکار عمومیه سنده دوران ایدن مناقشاتک ، بر قرار قطعی به اقتران ایش اولمسی نتیجه سیمیدر ؟ یوقسه ، موجودیت سیاسیهمزی احیا بولنده وقوع بوله جق تشبثاتک نه نتیجه ویره چکنی کشف ایچون پابلهش بر تشبثمیدر ؟ یوقسه ، ائتلاف دولترینك آلیشدقلمی وجهله ، یکدیگرینك موافقت وقراری آلفه لزوم کورمکسزین ، منفرداً ایقاع نفوذ بولنده هرمانکی بر حرکتیمیدر ؟ بولری تفریق ایدله بیله جک معلوماته مالک دکاز و مالک اوله مایز . کذلک یونانیلرک صالحی جبهه سنده باشلایان تعرضلرینك بوتشبتات ایله درجه مناسبتی ده تعیین ایدله مز . فقط استقلال سیاسیهمزی وقوع بولان بو قصد صریحی ، دولتجه قبول و ملتجه سکوت ایدله رسه ک ، موجودیت سیاسیهمزی علینده اک بدین مقررات و اجرا آته کندی طرفزدن یول ویرلش اوله جفمزده شبهه مز یوقدر . بناء علیه ، انکیزلرك استانبولده محتمل تجاوزلری نه شکل و نه درجه به وراجق اولورسه اولسون ، داخل و خارج نظرنده ، مدافعه حقوق جمعینه مستند بیلین حکومتک ، بو تکلیفی شدتله رد و ناظر ایله رئیس همه حال محافظه ایشی قطعاً مطلوبمز در . بونک خارجنده بر حرکت مطاوعتکارانه ، بالکز ملتک استقلالنه و موجودیتنه منافی اولماز ، فقط ، حکومتی ملت قارش ویرمش اولدینی تمهیدن انحراف ایش و استقلال اوغرنده کی مجاهدات ملیهمزی تعویق و تصعب ایش وضعینه قویار .

بناءً عليه حكومت قبول ایتمه دخی ، بز ، حكومتك هیتمزه قارشى تعهداتی ایفا ایتمه مكله ، ملتدن
آلدیغی قوتی تماماً ضایع ایتمش اولدیغنی ومحل استقلال طور وحرکتندن دولایی حكومتی مسئول
عدایتدیكمزی اعلان ایتمك مجبوریتنده قالیرز . حكومتك مقاومتی حالنده ، انكیزلر حربیه ناظرینی
جبراً قالدیرمق و بوتون حكومتی اسقاط ایتمك جهتیه بیله تشبث ایتمه لر ، وضعیت كرك خارج
و كرك داخله قارشى ، آنلك امر بیله ناظرى فدا ایتمك ، شقندندها مساعدر . وضعیتك صفحاتی
حقنده برایی ساعته قدر جواب فیخانه لرینی استرحام ایدرز . استانبول ایله مخابره ، انكیزلر
طرفندن منع اولنورسه استقلال ملی اوغرنده مجاهده ملییه و دینییه اعلان ایتمك یولنده ایرولیه جكز !

آناطولی وزوم ابلی مدافعه حقوق جمعی
هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ عینی کونده جمال باشایه ، بوتانغرافی یازدم :

ذاته مخصوص و فوق العاده مستمجد

۲۲ کانون ثانی ۳۶

حربیه ناظرى جمال پاشا حضرتلرینه

انكیزلرك امرى نتیجه سی اوله رق حربیه نظارتی ترك بیوردقلری آكلاشیلیور . دولت
وملتیزك استقلالنی محل اولان بو چكیلمك کیفیتى ، هر چه باد آباد قبول ایتمه مك سرك و بز
وظیفه من اقتضاسیندیر . بز ، وظیفه منى صوكنه قادار ایفا ایتمك ایچون هر درلود ایری
آییورز . سزی ده ، مقامكزه او طور وب نظارتكزی ایفا ایتمك صورتیه وظیفه كرك ایفا سنه
دعوت ایدرز . اكر شخصی ویا اجتهادی هر هانکی برسبیله طور مق ایسته میورسه كز انكیزلرك
نوطه سی اوزرینه دكل ، مستقل بر ملتك ناظرینه جائز اولان شكلده انفصال ایلرسكز .
مسئله یی ؟ شخصی بر نقطه نظردن دكل ، بومداخله ، وطنمز ایچون خاطره كله یله جك آغیر
فلا كتلرك مقدمه سی اوله یلبر نقطه نظردن ، محاکمه ایتمكزی رجا ایدرز . نظارتدن بوضورتیه
چكیلمكز ، انكیزلرك مداخله سنی واستقلال ملتك اخلاقی تسهیل ایده جكدر . اكر وظیفه
باشنه كلامكده اصرار ایدرسه كز ، انكیزلرك استقلال ملتى اخلاقی ایتمكزی اعلان ایدركن
حربیه ناظرینكده وظیفه وطنیه سنی ایفا ایتمه مكدن مسئول اولدیغنی آغیر بر صورتیه علاوه ایله مك

مجبوریتند. نوطه مائی بر کون صوکره بیلدیرمکیز والا آن هیئت مزله تماسه کله میه جک صوریده
اوزافلاشمکیز وضعیتی آغیرلاشدیرمقده در . جواب ویرمکیزی طلب ورجا ایدرز .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ صدر اعظم ایله تفراف باشنده شو مخبره لر جریان ایتدی :

باب عالی

۲۲ کانونی ۱۳۳۶

آناطول وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سنه

حربه ناظری جمال پاشانک قاینه دن چکیلیمسی وارکان حربیه رئیس جواد پاشانک تبدیلی ،
یالکیز انکیز لر طرفندن طلب اولنماشدر . انکلتزه ، ایتالیا و فرانسه مثلاری ، باب عالی به مشترک
بر اولتیماتوم ویره رک اسباب موجب سردیله قرق سکیز ساعت طرفنده شو مطلبک حصولی
ایسته مشدر . بو آغیر تکلیف قارشوسنده ، قاینه جه بالا طرف مداوله افکاردن صوکره عموما
چکیلیمکه قرار ویرلدی و مجلس مبعوثان متشکل بولنهیدی قاینه جه بشقه کونا حرکت ایدلک ممکن
ایدی . تکلیفاری کیری آلدیرمق اوزره ، دول ثلثه مثلاری نزدنده سرد ایتدکاری اسباب
موجبه نک ردیله ، تشبثات لازمه ده بولونیلیدی . مثلار ، تکلیف ایدمه اصرار ایتدیر . قاینه نک
استعفا سی تحق ایتشکن مجلس مبعوثانک هموزمدا کرانه باشلایه مدینی بر زمانده قاینه نک چکیلیمسی
منافع عالی و طنه مغایر اوله جغنی ، جمال پاشا بالذات ایراد ایدرک و بویله بحرانی زمانده قاینه نک
استعفا سی ، استانبولی آناطولودن آیرمغه قدر واروب غایت وخیم نتایج تولید ایلیمه جکی ایلری
سورهرک ، کنددی استعفا سیله مسئله نک حل اولنمسی ترجیح ایتشدر . مسئله نک صفحاتی بوندن
عبارتدر . مجلس مبعوثانک ، نهایت بر ایکی کونه قدر نصاب اکثریتی حائر اوله رق اجتماعی
محقق اولدیغندن حکومت ، هر نوع خصوصاتی مجلسک پیش نظریه وضع ایدم جکدر .
طرفکیزدن بوباده هیچ بر کونا تشبثات وقوع بولمه می لازمدر . چونکه سوز صاحبی مجلس
مبعوثاندر . وکلا ، وخامت وضعیتی تماماً مدرک و افعال و حرکاتک سلامتته قانع اولدیغندن اهون
شری اختیار ایتشدر . مداخلاته نهایت ویریله جکی جمعی ایتسی صباحنه قدر بیلدیرلیدیکی حالده
قاینه نک موقع اقتداردن چکیلیم جکی بوندن تولد ایدم جک حادثاتک مسئولیتی کنندیسنه عائد
اولیمه جنی بیان اولنور .

صدر اعظم

علی رضا

§ افندیلر ؛ صدر اعظم پاشا ، کندیلر نی تحفیر ایدنه دکل ، بزه دهشتلی اولتیا نوم و بریور .

قونفره
۲۲-۱-۳۶

صدراعظم پاشا حضر تهرینه

تلغرافنامه فخیانه لری اوزرینه هیئت تمثیلیه جه برقرار اتخاذ ایدمک ایچون اول امرده اولتیا نوم صورتک عیناً بیلنمسنه احتیاج قطعی واردر . بونک لطفاً تبلیغی عرض ورجا ایدهرم .

هیئت تمثیلیه نامنه

مصطفی کمال

ارن کوی
۲۲-۱-۳۳۶

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی هیئت تمثیلیه سنه

ج : بعدالذا کره بیلدیر یله جکدر .

صدراعظم

علی رضا

§ بوراده ، سویله ملیم ، که حکومت ، بونوطه صورتی عیناً بزه ویرمک ایستهمه مش و ویرمه مشدر .

§ صدراعظمه ویردیکم جواب بودر :

۲۲-۱-۳۳۶

ذات سامی صدارتپناهی به

اولتیا نوم صورتی کورد کدن صوکره قرار قطعی عرض ایده جکزر . آنجق وضعیتک

مطالعه ایدلیدیکی اساسلرده ، حکومتله آره مزده مشاهده فرقی واردرکه اولا اونی برطرف ایتک ایسترز . حکومت ، بزم معروضاتمزی کندی اجرا آتسه مداخله شکلنده تلقی ایتمش ، یعنی وقعه خارجهیی برطرفه برافهرق ، بر مسئله داخلیه اوکنده بولندیغنی ظن ایتمشدر . وقعهیی ، منحصر آ اجنبیلرک بر ناظری تبدیل ایدیهیلیمسی نقطه نظرندن دوشونمک لازمدر . کذلک استدلال اولندیغنی وجهله حربیه ناظرینک شخصی دخی موضوع بحث دکلدر . عینی وضعیتده دیگر برناظر وهر هانکی بر ذات اولسه ، وقعه ، عینی صورته محاکمه ایدیهلجکدی . دیگر طرفدن ناظرک تبدیلی امر ایدن قوتک ، مجلس مبعوثانک انعقادینه وحکومتک ایضاحاندن صوکره مجلس مبعوثانک برقرار اتخاذ ایتسنه مساعده ایدوب ایتیهجکده شو آنده مجهولدر . مجلس مبعوثان ، سوز صاحی اولازدن اول وقوع بولهجق امر واقعهله حاضر لایمق ایجاب ایتدیکی ایچون حکومت سنیهنک قرارینی آ کلامق ایستیورز . مجلس مبعوثان سوز صاحی اولازدن اول امر واقعهلر توالی ایدر مسئله خارجهنک ماهیتنه موافق تدابیر آلمق تأخر ایدرسه ، بوندن متولد مسئولیتکده هیئتمزه راجع اوله میهجنی تسلیم بیوریلور . مجلس مبعوثان فی الحقیقه طوپلانیر وایفای وظیفه به باشلارسه ، حکومت هیهچ برشی ایچون مراجعت ایتیهجکمز طبعیدر . نوطهیی یالکیز انکلیزلرک دکل ، دول ائتلافیهنک مشترکا تبلیغ ایتسی ، مسئله خارجهنک اهمیتنی احاطه ایچون آیری برسیدر .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ جمال پاشا ، صوگ تلغرافزه ، ۲۲ شباطده ویردیکی جوابده ، چکیلمسنک ضرورتندن و مجلس ملینک طرز حرکتنه انتظار لزومندن بحث ایدیوردی . [وثیقه : ۲۲۱]

§ افتدیلر ؛ عینی کونک زوالنده آنقره ، ارضروم ، سیواس ، دیاربکر ، باندیرمه ، بالیکسر ، قونیه ، ادرنه ، استانبول وبروسهده بولتان قوماندانلره وضعیت ونقطه نظرمن بیلدیریلهرک نظر دقتلری جلب ومطالعهلری استفسار اولندی . [وثیقه : ۲۲۲]

استانبولده اونجی قافقاس فرقهسی قوماندانی کمالالدین سامی بکهده (برلین سفیری کمالالدین سامی پاشادر) ، آیریجه شو امری ویردم :

۲۲ کانون ثانی ۱۳۳۶

اونجی قافقاس فرقهسی قوماندانلغنه

همان رؤف بی بولهرق وضعیتی برابر وامنیت داخلند تعقیب ایتمکزی رجا ایدرز . انکلیزلرک

طلبی اسعاف ایتمک قطعاً غیر جائز در . بوراچه اونقطه نظر دن تدایر سریمه به توسل ابدلدی .
استانبولده کی تلغراف مخبراتی تحت تأمینہ آلمکز لازمدر . [وثیقه : ۲۲۳]

مصطفی کمال

§ افندیلر ، رؤف بك ، بكر سامی بك ، جامی بك وعموم مبعوثلرده قافقاس فرقهسی
قوماندانی کمال وموقع مستحکم قوماندانی شوکت و حربیه نظارت سریاوری صالح بکرو واسطه لریده
شیفره اوله رق شو تبلیغده بولندم :

۲۲ کانون ثانی ۳۳۶

انکیزلر ، حربیه ناظری جمال پاشا ایله ارکان حربیه عمومیه رئیس جواد پاشانک وظیفه دن
چکیمسنی طاب ایتمشلدردر . بوتشبت ، دولتک استقلاللی علیهنده قطعی بر حرکتدر . بناء علیه ،
بوتشبت علیهنه ملتک اجرا ایدم جکی حرکات ، محافظه استقلال ایچون پایله جق مجاهدات
جمله سنددر . ایلمک دوره مجاهدانده ، وظیفه ، ملتک مبعوثلرینکدر . مبعوثلر ، قایدنه اعضاسنک
موجودتنه مداخله وایقاع تأثیر صورتیه دولتک استقلال سیاسی علیهنه ، انکیزلرک وقوع
بولان تجاوزلرینی ، داخل وخارجہ قارشى قطعاً وسریماً رد ایلمک مجبوریتنددر . بونک طرز
اجراسنی قراولاشدیردرق بورابه بیلدیریکز ، فقط ، اجرا آتده شسو نقطه لری همه حال تأمین
ایتمک ایجاب ایدر :

اولا ؛ مجلسک فسحی حقنده براراده نك مجاسده بقتہ اوقونمسی احتماله معروض قلمدملیدر .
اگر بواحوال قطعاً غیر وارد اولمازسه ، مبعوثلر ، تشبثلرینی خصوصی اجتماع حالنده ده یاپارلرسه
کافیدر . ثانیاً ؛ دولتک استقلال سیاسی علیهنه قطعی بر حرکت وقوع بولدیغنی صلح قونفرانسنه
و آوروپا ملتلرینه وعالم اسلامه وداخل ممالکه اعلان ایتمک لازمدر . انکیزلرک تجاوزی کری
آلندیغنی تقدیرده ، مجلسک وظیفه سی ، آناطولویه کچمک واداره ملیه بی درعهده ایتمکدر .
بواجرا آت ، بوتون ملتک قوتلرینی جمع ایتمش اولان قوای ملیه طرفندن هر واسطه ایله تأیید
اولنه جقدر . شمدیدن تدایر لازمه اتخاذ اولنشددر .

هیئت تمثیایه نانه

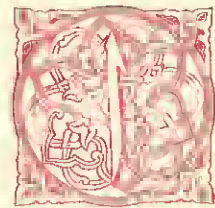
مصطفی کمال

§ بوتبلیغ صورتی عیناً عموم قوماندانلره بیلدیرلدی .
افندیلر ، آیریجه ، رؤف بکده ۲۳ کانون ثانی ۳۳۶ ده ، اونجی قافقاس فرقهسی قوماندانی
واسطه سیله یازدیغم شیفره ده ، « حربیه ناظرینک انفصالی بر امر واقع اولمغله برابر ، مسئله نك

اهمیتی باقیدردیدم . « دول ائتلافیه مثلاری ، حکومتی ایسته دکلری کی ترکیب ایتک یولی طوتمش اولیورلردی . یازین ، مجلسک اعتماد ایده جکی بر حکومتده عینی صورتله معامله ایتلمهیه مثال حاضر لائش اولیوردی . حکومتک ، ملتی و مطبوعاتی خبردار ایتیه رک ، بر قابینه مسئله سی یاپیه رق مطاوعت کوسترمسی استقلال ملتی مخلدی . حادثه یی قیامتیه رق ، مجلس مبعوثانده . حکومتی ، استقلال ملتی محافظه ایده مدیکندن علناً اسقاط ایتک لازم ایدی . ایشته ، بونون بونلری رؤف بکه یازدم . [وثیقه : ۲۲۴]

عینی نارینده ، اونجی قافقاس فرقه سی قوماندانیه رؤف بکه مشترکاً شو دیرکتیفی ویرمشم : (حکومت مقاومت ایدرک ؛ صلح قونفرانسی ؛ قوای ملیه دن دولای تورک حکومتی اسقاطه قرار ویردیکنی ، بوتون جهان قارش ایلانه مجبور ایتک لازمدر . قابینه نک ، اسلافی کی ، استقلال ملیدن سکونتله فدا کارلق ایتمی ، صلابت شخصیه اعتباریه ضعفی ، ادراک واحاطه اعتباریه ده اصلاً شایان اعتماد اولمدیغی بردها واضحاً کوسترمشدر . بوقدر مغلق مسائل سحیه و فکر آ بومرتبه ضعیف ذوات ایله اداره ایتمه چالیشمق آرتق غیر ممکندر . بناء علیه ، قابینه نک صوک مسئله دن دولای اسقاطی لازمدر . ملنک اعتماد عامه سنه لایق بر قابینه نک موقع اقتداره کلمی بولنده چالیشکر . [وثیقه : ۲۲۵]) .

فندیلر ؛ اجندیلرک ، استانبولده تجاوزانی آرتدیره رق ناظر ویا مبعوثلردن بعضیلرینک توقیفنه باشلاملری احتماله بناء ، بالمقابله ، آناتولوده بولنان آجینی ضابطلرینک توقیف ایدلمسینه قرار ویردم . بوقراریمی و بوکا نظراً اتحاد تدابیر ایدلمی لزومتی ، ۲۲ کانون ثانی ۳۶ تاریخده آنقره ، قونیه ، سیواس و ارضرومده کی قول اردو قوماندانلرینه ، ذاته مخصوص اوله رق ، شیفره ایله امر ایتدم . [وثیقه : ۲۲۶]

۶ فندیلر ؛ مبعوثلره یازدیغم تلغرافه ، واصف ، رؤف ، بکر سامی بکلرک مشترک امضاسیه جواب کلدی . بوجوابده ؛ مجلس رسماً مذاکراته باشلانجه ، مسئله حاضره سببیه قابینه چکیله جکدر . اوزمانه قدر وضعیتک امنیتی ایچون قابینه نک ابقاسی لازمدر . سز ، حرکت و مداخله ایتیه یکنز . امر لریکزی بزه بیلدیریکز . نقطه نظر لریکز هر مقام زردنده حقیقه مدافعه ایدیه جکسه اعتماد ایدیکز دنیلیمکده ایدی . [وثیقه : ۲۲۷]

بن ، نه حکومت و نه ده مجلسه اشعار اتده بولنمهغه قرار ویرمش و آرتق ایشی محترم مبعوث آرقداش لر مزه برافتمدم . [وثیقه : ۲۲۸]

فندیلر ؛ استانبولده کی ذواتک ، نه کی نصایحه کوره ، حرکتلرینی تنظیم ایتدکلرینی تبارز ایتدیرمک ایچون ، شو قیصه معلوماتی عرض ایدیم ؛

فلان مثل سیاسی، چوق ناموسلی و دوشورو سوزلی و تورك محبی ایش . بوذات، چوق صمیمی و متأثر برلسانه دیش، که اگر حربیه ناظری ایله جواد پاشا چکیامسه یایلر، حربیه نظارتی اشغال اولانه جقدی. قوای ملیه نك کوستردیکی سبکونت و متانت، بعضیلرینی چیلدیرتور. فقط عجله ایتمک، ازیلیرسکز. بکا اعتماد ایدک. حقارت وارسه، یابانلر اوتالسین. بلکه ده دلیسکلر اوله جقدر. فقط، سز، زنهار دلیک یایمه یک.

استانبولده کی ذوات؛ بز، بوافادانک صمیمیتنه شبهه ایتدورز دیپورلردی. [وثیقه: ۲۲۹] § افندیلر، مبعوثلر، استانبولده طریلانده قلدن برهفته صوکره، دیوان ریاست اتحای حقنده و بومناسیتله مجلس ریاستنه دائر مداوله افکاره باشلامشیر. بریده اشارت ایتشدم، که بن، مجلس رئیسی انتخاب اولونمیی، بعض فوایدینه بناء، لزومی برتدیر تلقی ایش و ایجاب ایدن ذواته نقطه نظری بیلدیرمشدم. ایشته، عرض ایتدیکم وجهله، بومستله اوزرنده کوروشولمکه باشلانیدینی کونلرده، ۲۸ کانون ثانی ۳۶ و ۱ شباط ۳۳۹ تاریخلرنده رؤف بکک وقوع بولان اشعاراتنده، برطاقم مطالعاتدن صوکره، «بز یک عظیم محذور تولید ایدمه جک اولان بوجهتی ایلری سورمکدن صرف نظر ایدیلورز». دیمکده [وثیقه: ۲۳۰] و «.... خصوصی، محرم بر اجتماعده تکرار موضوع بحث اولدی. شرف بک، انتخابکیز فوایدندن بحث ایتدی.... انتخاب خصوصنده تشنت آرا، تکرار قطعیتله محسوس اولدیفندن، ملتک رأس کارنده، مجلس ملی به نکهبان اوله رق قلمنی ذاتاً ترجیح بیوردقلری طرفزدن سویلنهرک آلفیشلره حق سامیلرنده تظاهرات صمیانه به شاهد اولندی. اجتماع عمومیده رشاد حکمت بک، رئیس اول وحسین کاظم بک برنجی و خواجه عبدالعزیز مجدی افندی، ایکنجی رئیس وکیل انتخاب اولندی.» خبری ویرلمکده ایدی.

افندیلر؛ بنم ریاستمدن بحث ایدن، دیمککه، یالکیز شرف بک اولیور. سائر ذوات طرفندن نه مقصدله ریاسته انتخابم موضوع بحث ایدلیکی، محرم اولدینی بیلدیریلان بواجتماعده، ائمه اولسون سویلنمیور. جدی مطالعاته استناداً، بنم ریاستمی موضوع بحث ایتلی ایدیلر. اوندن صوکره، تشنت افکار اولوب اوله میه جفنی تدقیق الیلدیلر. یالکیز شرف بکک افاداتی اوزرینه، افکارک جهت تمایلنه حکم ویرمکده اصابت اولیه بیلردی.

افندیلر؛ رؤف بکک ریاست مسئله سنه عائد ایضاحاته ویردیکم جوابده دیمشدم، که «سرد اولتان محاذیر اولجه اطرافیه دوشونیلن شیلردر. بنم ریاستمی موضوع بحث ایدن اسباب معلومدر؛ قوای ملیه نك، ملت طرفندن قبول ایدلیکی تأیید ایتک، مجلس فسخ اولدینی حالده ریاسته عائد وظائفی امنیتله ایفا ایلمک، حیاتمله غیر قابل تألیف برصلح تکلیفی قارشوسنده قیام ملی یاپیلیرسه ریاست وضعیتله ملتک مادی و معنوی قوتلرینی مدافعه به توجیه ایتک ملاحظه لریدر. مطالعه کزدن، مدافعه به تعلق ایدن بواسبات، بکون استانبول محیطنده شایان اھال عد اولدینی آکلاشیلیور. اگر نقطه نظرده اصابت ایتمه مکدن،

مدافعه ملیه ده حالا و آتیا نقصان حاصل اولورسه ، مسئولیت ، خطا ایدنلره عائد اولور .
شخصاً بنم بوخصوصده مستغنی اولدیغی تأمینیه حاجت یوقدر .

افندیلر ، حریه ناظری وارکان حربیه رئیسینک جبراً اسقاط ایدلایکینی بیلوروز . مجلس ریاستنه انتخاب اولنان مرحوم رشاد حکمت بکک ، برسبیله اجندیلر طرفندن توقیف اولنلغندن خبردار اولنشدق . استانبولده بولنان هیئت تمثیلیه اعضالرینک توقیفی دوشونیلدیکی ، رؤف بکک ۲۸ کانون ثانی ۳۶ تاریخی اشعاریله بیلدیریلیوردی . بوحوالده ، قوای ملیه علمیدارلنی ، مجلسک فسخی احتمالی ، بناء علیه مدافعه ملیه یه تشبث زماننک دها قریب اولدیغی میدانده ایدی . فقط ، بو حقیقی احساس ایدن آزدی .

افندیلر ؛ رشاد حکمت بکک قورتاریلسی ایچون ده آنقره دن چالیشمق لازم کلدی . [وثیقه : ۲۳۱]
رؤف بکک ، مجلس وضعیتی تصویر ایدن ۲۷ کانون ثانی ۳۳۶ تاریخی شیفره تلغرافنامه سی محتویاتندن شایان اندیشه بعض جهلر واردی . مثلاً ؛ قایینه ، بدایتنده استعفانی دوشونمش ، فقط یایچه مشدر . مجلسک بوکونکی وضعیتی ، بومسئله نی حله مساعد دکلدی . بوراده کی مبعوثر ، ملنک مرعش حوالیسنه دائر کوندردیکی تلغرافلری ، هیئت عمومیه ده ، اوقومغه دخی مساعد دکلدی . اختلاف دولترندن فلان ، فلانه م شاتکار داوارا قلمغیزی توصیه ایدیور . طوپلانجه قق یریمز یوقدر . [وثیقه : ۲۳۲] و [وثیقه : ۲۳۳]

رؤف بکک ، ۷ شباط ۳۳۶ ده وقوع بولان بر اشعارمزده ، شو مطالعاتی بیلدیردک : مبعوثان ، استانبولک داخلی وخارجی تأثیراتیله صلحه معطوف اولان غایه نی امال ایدم رک عبودیت ، اقبال ، حسد ، وهم والخ کی عوامل ایله افتراقه دوشمشلردی . آرقداشلرمز ، چوق مبعوثندن مرکب بر اکثریت تأمین ایدم بیلیمک ایچون کندی تصورات ومعتقداتندن متبادیاً فداکارلنی یایمشلر وایصال اولمق سسوداسیله حکومت ومحافل معلومه نژدنده کی تأثیراتی کاملاً ضایع ایلمشلردی . شیرازه نی بوزمه مق قیغوسیه دوام ایدیلیرسه ، آمال غیر ملیه یه واحتراسات کونا کونه واسطه اولمقندن ، مسائل ملیه علمنه مقررات اتخاذینه مانع اولمه مقندن ، قورقولور . بوحواله قارشى تدبیر بودر [پرنسیدیلرمزه تماماً صادق آرقداشلردن مرکب ، اقلیت حالنده اولسه ده ، برهیئتله اکتفا ایلمک ... بونک محذوری وایصاللندن آزدر . حکومتی بلاقید وشرط دوشورمک لازمدر . قطعی مجادله وضعیتی آلتیق لازمدر . [وثیقه : ۲۳۴]

§ افندیلر ؛ علی رضا پاشا قایینه سی چکیلیمه مش ، مجلس ده بر مسئله احداثندن اجتناباً اسقاطی جهتیه کیده مه مش ومعدل علی رضا پاشا قایینه سنه اعتماد رأی ویرمشدر .

علی رضا پاشا قایینه سننک ، مجلس حضورنده اوقودینی بیاننامه محتویاتی بیلیم نخطر بیورورمیسکنز ؟ بویاننامه ده :

صدر اعظم پاشا ، ایفا ابتدییکی الک مهم وظیفه نی مقدمه کلام اوله رق قید ایدیور ؛ حکومت

مرکزیه ایله آناتولو آره‌سندمه انقطاع مخبراته قدر واران بینونک ازاله‌سنه موفق اولدیغی ،
بوندن بویه اراده ملیه‌نک مجلس عالیده تجلی ایتدیکنی ، آرتق قواعد مشروطیته ثاماً توفیق
حرکته هیچ برمانع تصور ایتدیکنی ، سویلیور .

افندیلر ، بوسوزلره ، هیئت تمثیلیه‌نک اراده ملیه نامنه حرکته وقواعد مشروطیته موافق
حرکته ممانعتنه آرتق محل اولدیغی کبی برمعنا اشراپ ایدلمک ایسته‌ییلور . ده‌ا دون ، مجلس
ملینک ، استانبولده مجتمع بولندیغی برصرده ، اراده ملیه‌یه‌ده ، قواعد جهاده منافی اوله‌رق
بالذات کندیلرینک و کندیلرله برابر ، مجلسک ومنتک‌نه قدر آغیر برنجاوزه معروض قالدیغی سویله‌مکه
لزوم کورمین صدراعظم ، حالا هیئت تمثیلیه‌بی ژورنال ایتکله تشفیة صدره چالیشیور و بزم
محترم مبعوث آرقداشلر مزده ، بوسوزلری کال سکونتله دیکاه‌مک فبلیتی کوستریورلر .

حکومت ، سیاسی زمره‌لره فارشی بیطرفلقدن آیرلمدیغی و آیرلیه‌جغنی تأیید ایتدکن
صوکره ، بوکونه قدر استحصال ایتدیکی موفقیانک درجه‌سنک تقدیرینی مجلسه حواله ایدیور .

صدراعظم ، اداره دولتک محتاج اصلاح اولدیغی بیان ایدهرک ، عثمانی دولتک ، هر تضیق
دولی قارشوسنده قالدینی زمان ، تعقیب ایتدیکی مسلک قدیمی احیاء ، جهابه یکی اصلاحات وعد
ایدیور . واسع مقیاسده توسیع مآذونیت یاپاجغز . اقلیتلرک حقوقی تأمیناً تمثیل نسبی قاعده‌سنه
توسل ایده‌جکز . امور عدلیه ، مالیه و نافع و انضباطی‌ده و حتی اداره ملکیده اجنبیلره امر
تفتیشده صلاحیت کافی و یره‌جکز دیهرک قصد ایتدکری اصلاحاتک اساسلری تعداد ایدیور .

صدراعظم پاشا ، امور خارجه‌دن بحث ایدرکن ده متارکه احکامندن انحراف ایدله‌مک حکومت
سنیه‌جه متحتم کورولمکده در ، تعهدینی ذکر ایدرکن ، ازمیرک اشغالندن دولای حاصل اولان غلیان
وتذبذب ختام و یره‌جک ، آنجق صالحدر ، دیمکه اکتفا ایدیور و « عزم و بصیرتک » عسری‌یسره
تحویل ایده‌جکی قناعت تامه‌سندمه اولدیغی سویلیهرک بیاننامه‌سنه خاتمه و یریور . [وثیقه : ۲۳۵]
§ افندیلر ؛ مجلس مبعوثانک تصویبینه اقتران ایدن بویاننامه محتویاتی تحلیل و تفسیر ایله
بوراده اضاعه وقتی بی‌لزوم عد ایدرم .

یالکز افندیلر ؛ صدراعظم علی رضا پاشانک وقابینه‌سنک مضمراتی و حیا سزلغنی کوسترن
بروئقیه‌بی عیناً عرض ایتهمه مساعده‌کزی رجا ایده‌جکم :

ضایت مستعجلدر

درعلیه‌دن

۱۴ شباط ۳۶

ولایات والویه مستقله‌یه

اخیراً مجلس مبعوثانده قرائت و اکثریت عظیمه ایله تصویب اولنه‌رق حکومتیه بیان اعتماد

اولان پروگرامك ۽ نقاط مهمه سندن بری اولدینی اوزره ۽ مجلس عمومی اجتماع ایدرك هر درلو آمال ملیه نك تجلیکاه منفردی ۽ له الحمد اجرای فعالیت به باشلادیغه نظر آ ۽ احکام مشروطیتك هر نوع موانع و تأثیراتدن عاری اوله رق تمامیه جریان ایتسی لازم کلن داخل ممالکده ۽ مجلس مذکور دن بشقه یرده - اراده ملیه نامه اداره کلام و سرد مطالبه آرتق محل وامکان - قالدینندن امور حکومتیه مداخله شکنده هر نوع افعال و حرکات مستلزم مجازات اوله جنی تعمیماً تبلیع اولنور .

صدراعظم

علی رضا

§ افندیلر ۽ بویه بر تعمیمه نه حاجت واردی ! هیئت تمثیلیه ۽ ملت نظرنده ۽ کوچوک دوشور مکدن ۽ اونک تجزیه ایدیه بیله جکسندن ۽ بحث ایتکده نه فائده واردی ؟ اکر هیئت تمثیلیه ۽ زمان زمان حکومتك نظر دقتی جلبه لزوم کوریور ایدیه ۽ بو حرکتك ۽ نه قدر تمیز و عالی مقصدلره اولدیغه ونه درجه وطنی ضرورتلر یوزندن وقوع بولدیغه حالا شبهه ایدیه بیلمیدی ؟ هیئت تمثیلیه ۽ دولایسیله ملتك وحدت و تسانیدی بر طرف ایتکی هدف اصلی اتخاذ ایدن حکومت ۽ آیدن ۽ آطنه ۽ مرعش ۽ اورفه ۽ عیذاب جهه لرنده وقوع بولمقده اولان مصادماتدن ایسه اصلامت محسوس کورونموردی . اجنبی دولتلك ۽ دوشوریدن دوشوری به کندی قاینه لرینه وقوع بولمش اولان تجاوزندن متأثر اولموردی . شونی ده ۽ آچیق اوله رق ۽ ذکر ایتلیم ۽ که هر درلو آمال ملیه نك تجلیکاه منفردی اولق لازمکن مجلس ملینك ۽ هنوز ۽ صدراعظم پاشانك حدایدرك بحث ایتدیکی کبی اجرای فعالیت به باشلادیغه ده مع الاسف کورولموردی .

§ افندیلر ۽ صدراعظمك ۽ بو بیاننامه سی اوزرینه زده شو تبلیغ عمومی ایله ملتك نظر دقتی جلبه لزوم کوردك :

تعمیم

۱۷ - ۲ - ۳۳۶

تل

اراده ملیه نك تجلیکاه قانونیسی اولان مجلس مبعوثانی آچهرق ۽ حاکمیت ملیه بی تأییده موفق اولان جمعیتمرك ۽ اک مهم واک اساسلی وظائفندن بری ده آمال ملیه به مطابق اساسات داخلنده ۽ بر صالحك عقیدینه قدر ۽ وحدت ملیه بی محافظه ایتکدر . جمعیتمرك هر مشکلی اقتحام ایله وطنی

و موجودیت ملیہ بی قور تار مق خصوصیت کی ماسعی رها کارانه سنه ؛ مقصود ملیک استحصال و استدر اکنه قدر ، دها بویوک برعزم و ایمان ایله دوا می لازمہ دن بولمغله ، حیات و بقا ساسندن عبارت اولان تشکیلات ملیہ نک ، وطنک هر گوشه سنده ، عام و شامل بر صورتده ، عضوینہ کالاول دوام ایدلمسی بالجمله هیات مرکزیه و اداره لردن بر کره دها رجا و تأکید ایلرز .

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

فندیلر ؛ استانبولدن وقوع بولان ۱۹ شباط ۳۳۶ تاریخی اشعارانده ، « انکلتره دولتی خارجیہ نظارتدن درسعادتنه کی مثل سیاسیلیکنه سبق ایدن و مثل سیاسیلیک طرفندن ده رسماً حکومتہ واقع اولان تبلیغات شفاهیہ ده ، پایتخت سلطنتک ، دولت عثمانیہ ده براقیدینی بیلدیرلش و فقط ، بونکله برابر ارمنی قتالیله ، یونانیلرده داخل اولدینی حالده مؤتلفین قوتلرینہ قارشى ، طرفزدن یاپیلان حرکاتک همان تعدیل و عکسی تقدیرده ، شرائط صلحیه مزک تبدل ایتمسک محتمل بولندینی ده علاوه درمیان ایدلمشدر . » دنیلمکده و بعض خصوصات ، بالخاصه « موجب شکایت اک کوچوک حادثه لره بیله میدان براقیل مامسی » توصیه اولنمده ایدی .

افندیلر ؛ بو شفاهی وعدک معنا و مدلولی نه اوله بیلیدی ؟ یونانیلرک ، فرانسزلرک ، و سائر نک تحت اشغالنده بولنان اقسام ممالکدن ماعدا ، استانبولک ده آلمسی مقرر ایدی . فقط درمیان اولنان شرطه رعایت اولنورسه ، استانبولی آلمقدن ، صرفنظر ایده جکزمی دنیلمک ایسته نیوردی ؟ یوقسه ، یونانیلرک ، فرانسزلرک ، ایتالیانلرک اشغاللری ذاتاً موقدر ، دول ائتلافیه ، یالکیز استانبولی آله جقدی ، فقط تکلیف ایتدکاری شرطه رعایت ایدرسه ک ، اونى ده براقه جقلردر ، معناسیمی چیقاریلیوردی ؟

یوقسه ، افندیلر ؛ یونانیلرک ، فرانسزلرک ، ایتالیانلرک اشغاللری امر واقمدر . استانبولک اشغالی ده متصوردر . فقط یونانیلری ، فرانسزلی ، ایتالیانلری اشغال ایلدکاری منطقه لرده راحت و آمین براقیرسه کز ، اونلرک اشغاللرینی قبول ایلدیککیزی فعلاً کوستریرسه کز ، استانبولک اشغال تصورندن واز کچرزمی دنیلمک ایسته نیلیوردی ؟

ویا خود افندیلر ؛ ائتلاف دولتری ؛ قوای ملیه نک اشغال منطقه لرنده . اشغال قوتلرینہ قارشى آلدینی جبهه لری بوزدورمغه و آجدینی محاربه لری ، و سل ایلدیکی حرکتری دوردورمغه ، حکومت مرکزیه نک مقتدر اوله میه جغنی یقیناً آ کلادقلرندن ، یونانیلرده داخل اولوق اوزره ائتلاف دولترینه تجاوز منع ایدیله ممش و حد دانسته موجود اولمالیان ارمنی قنانه نهایت ویرلمش اولدینی بهانه سیله استانبولیده می اشغال ایلک قصدنده ایدیلر ؟ !

وقایع آتیه ، بوصول تخمینك دوعرو اولدیغنی کوسترمشدر ظن ایدرم . فقط ، حکومت مرکزیه نك ، انكلیز مملکتك تكلیفندن ، بویله بر معنا چیقارمغه یناشمه مش ، بالعکس امیده دوشمش اولدیغنی کورولیوردی .

افندیلر ؛ وقوع بولمش اولان تکلیفك نه درجه ناممحل اولدیغنه دائر بر فکر ویره بیلیمك ایچون بزده اوکونلره عائد بعض وضعیتلری خاطر لایلم . شبهه ایدلمه مك لازمدی ، که ارمنی قتالی حقنده کی بیانات ، مایه معطابق دکلدی . بالعکس جنوب مناطقه ، اجنبی قوتلری طرفندن تسلیح ایدیلان ارمنیلر ، مظهر اولدقلری حمایه دن جرأت آلهرق بولندقلری محالرده کی اسلاملره تسلط ایتیمکه ایدیلر . انتقام فکریله هر طرفده بی رحمانه بر صورتده قتل و احما سیاستنه سائق اولقده ایدیلر . مرعش حادثه فجیعیه سی ، بو سببدن ظهور ایتیمشدی . اجنبی قوتلریله برلشن ارمنیلر ، طوب و مترالیوزلره مرعش کی قدیم بر اسلام بلده سنی خاك ایله یکسان ایشلردی . بیکرجه عاجز و معصوم والده و چوققلری قهر و احما ایشلردی . تاریخده امثالی نامسبوق اولان بو وحشتك فاعلی ارمنیلردی . مسلمانلر آنجق محافظه ناموس و حیات قیدیه مقاومت و مدافعه ده بولتمشلردی . یکریمی کون دوام ایدن مرعش قتل عامنده ، مسلمانلره برلکده شهرده قالان آمریقابلرک ، بو حادثه حقنده استانبوله کی مثللرینه چکدکاری تلغراف ، فاجعه مسیبلریغی غیر قابل تکذیب بر صورتده تعیین ایتیمکه ایدی .

آطنه داخلنده کی مسلمانلر ، تپدن طرناغه قدر تسلیح ایدیلان ارمنیلرک ، سونکولری تهدیدی آتنده ، هر دقیقه قتل عامه معروض بولونیورلردی . حیات و استقلالک محافظه سندن بشقه بر شی ایسته مین اسلاملره قارشی تطبیق ایدیلان بو ظلم و احما سیاستی ، بشریت متمدنه نك نظر دقت و انصافی جالب ماهیتده ایکن عکسك واقع اولدیغنی ادعا و اوندن صرف نظر ایدلمسی تکلیفی ، ناصل جدی قبول اولنه بیلردی ؟

ازمیر و آیدین حوالیسنده وضعیت بوکا مماثل و بلکه ده فاجیع دکلیدی ؟ یونانیلر هر کون قوت و وسائطی تزید و تعرض حاضر ققلریغی اجمال ایدیوردی . بر طرفندن ده منطقه منطقه تجاوزدن کری دورمیوردی . اوکونلره ازمیره یکیدن بریاده آلاسیله تجهیزاتی تام بر سواری آلائی و یکریمی درت عدد یوک اوتوموبیلیله کلیتی نقلیه عربیه سی و آلتی عدد طوب و بر چوق مهمات چیقارلدیغنی وجهلره کلی مقدارده جبخانه سوق ایدلمکه اولدیغنی آکلاشیلیمشدی . حقیقت شو ایدی ، که ملتیز ، بلاسبب هیچ بریرده ، هیچ بر عنصر اجنبی به متجاوز دکلدی .

بناء علیه افندیلر ؛ وطنمیزك اقسام مشغوله سندن دشمنلرک چکیلدکاریغی کورمده دن ویا هیچ اولزسه چکیله جکارینه قناعت تامه حاصل اولمده دن ، مواعید کاذبه به لزومندن زیاده عطف اهمیت اولنق کار عاقلی ایدی ؟ طالع مملکتك یکانه نقطه استنادی قالمش بولنان قوای ملیه یی داغتمغه معطوف ، بوکی تکلیفات و تشبثاتی آکلامقده مشکلات واری ایدی ؟ آتی نك مشکوکیک

و مهمیتی ایچنده هان دعوی ملیدن فراغت جاژمی ایدی ؟ یالکز استانبولک دکل ، بوغازلرک ازمیرک ، آظنه حوالیسینک ، خلاصه حدود ملیه من داخلنده بالجله اقسام وطنک حاکمیت من داخلنده اقباسی غایه ملیه من دکل ایدی ؟ بوکا نظراً ، یالکز استانبولک ، عثمانلی دولته ترک اولنه جنی وعدی قارشوسنده ، عثمانلی دولتهک صدر اعظمی علی رضا پاشا ممنون اولسه ده ، تورک ملتینک ممنون اولاجنی وبونکله اکتفا ایدرک اختیار سکوت وعطالت ایله جکی ، ناصل فرض اولنه بیایردی ؟ وحیدالدینک صدراعظمی ، قوای ملیه یی داغیتمه معطوف بوتون بوتشباشانک مسئولیت تاریخیه سنی ، نظر تأمله آلمق ایسته میورمی ایدی ؟

افندیلر ؟ اجنبی تکلیفی واونی تطبیقه قالدیشان حکومتک آرزو و آمرینک ، ملتجه وقوای ملیه جه مطاع اوله میه جنی طبعی ایدی .

محتره افندیلر ؟ رؤف بک ، ۱۹ شباط ۳۳۶ تاریخی برشیره ایله ، حکومت و مجلس حقند ، بک شایان تأمل معلومات ویریوردی . بومعلوماتی خلاصه ایدیم :

« شباطک اون طقوزنجی کونی ، صدراعظم ، داخلیه ناظری ، بحریه ناظری ، فلاح وطن اتفاقی اجتماعنه کیتمش . صدر اعظم ، قوای ملیه نیک ایکنجی برحکومت شکنده کورونه مسی ، اجرا آت حکومت قاریشمه مسی و مرعش طرفلرینده کی حرکاتک دها ایلرله تمید ایدیه رک توقیفی اله انتظام و آسایشک تأمین لزو منی سیاست موجب محسنات کوردیکنی سوبله مش ، ضیا پاشانک ، والی واحمد فوزی پاشانک ، قول اردو قوماندانی اوله رق آنقریه کوندریله چکنی بیلدیرمش . داخلیه ناظری ده سرستی اجرا آتیه مداخله اولنماسنی سوبله مش . پولیس مدیری اله ژاندارمه قوماندانک تبدیلنه مقتدر اوله مدقلمی آکلامش . اسکیدن بری دوستی اولان کشفی بک ناموسکارلغدن واونی بروسه یه والی وفائق عالی بکی مستشار یایدیقندن بحث اتمش . صالح پاشاده ، مرعش و حوالیسند تخیله ایندیریلن محللره ، حکومتجه وضع بد ایتمکی سیاست ممکن کورمه مش . فرانسز مطبوعاتی علیهمزه چویریر ، دیمش . پادشاه ، حکومت ، مجلسدن زیاده حاکم ایش . مجلسک حالت روحیه سینه کوره ، بو حکومتی اسقاط ویرینه شرائط لازمه یی حائز ، ملی برقایینه اقامه ایتک ممکن دگلش . » [وثیقه : ۲۳۶]

§ بومعلوماتی ، آناطولو وروم ایلیده ، بولنان تکمیل قوماندانلره بیلدیریرکن ، شونی ده علاوه ایلدک :

« هیئت تمثیلیه ، تحت اشغاله و مختلف تأثیرات اجنبیه تضییقنده بولنان استانبولده دها ملی وفداکار برحکومتک رأس کاره کتیرلینده کی مشکلاتی تقدیر ایتدیکندن ، صدراعظم پاشانک معلوم اولان بیاننامه سینه مقابل ۱۷ شباط ۳۳۶ تاریخنده کی تعمیم ایله نقطه نظری بوتون تشکلاتنه اعلان ایتشدی . وحدت ملیه نیک اخلاقی فکریله پایله جق هر تشبث و تعرضی ، معقولات داخلنده عقیم برافق تحت وجوبه در . آمال ملیه یه مطابق بر صلح استحصال ایدلدکجه قوای ملیه نیک

ترك فعاليت ايتمى امكانك موجود اوله ميه جنى حقنده علاقه دارانك تكرار نظر دقتى جلب ايدملكه برابر ، وحدت و تساند ملينك تقويه وادامه سى خصوصى سنده هر زماندن زياده متبصر ومتيقظ بولونيلمى خاصة رجا و تمنى ايلرز . » [وثيقه : ۳۳۷]

§ رؤف بکده ، جواباً شونی یازدم :

۳۳۶ - ۲ - ۲۱

حربه نظارتی سرباوری صالح بکه

رؤف بکه :

ج : ۱۹ - ۲ - ۳۳۶ شیفره به :

فلاح وطن غروبىك صدر اعظم پاشا ورفقاسيله اجرا ايتديكى مناقشاتك هيئت عموميه سندن استدلال اولديغنه كوره ، حكومت حاضره ، مجلس ملين آلدني اعتماده استناداً ، قواى مليه نك مملكتده كي نفوذ و تاثيرى ازاله به ساعى اولدينى وضوح ايله آ كلاشيلور . حرركات مليه به مخالفتندن دولاي عزل ايديلن فائق عالي بكى ، مستشارلغه ، فريد پاشا و على كمال ايله برلكده چالیشان مستشار كشفى بكى ، بروسه ولايته تعيين ايتمى و اولجه مأموريتلى ملتجه قبول ايديلن احمد فوزى پاشا ايله ضيا پاشاي ده آنقره به كوندرك خصوصى سنده اصرار ايلمى ، آچيقدن آچيغه قواى مليه عليه حركت ايدليكىك بر مثال باهريدر . حكومتله ملتك تام بروحدت داخلنده چاليشه رق نيت ايديلن اساسات داخلنده ، آمال مليه به موافق برصلح استحصال ايدلمى لزومى ، هر زماندن زياده تقدير اتمكده اولديغىمزدن ، اجرا آت حكومته قارشى هر درلو مخالفت و مشكلات احداثدن اجتناب ايلمى بروظيفه وطنيه تلقى ايديلور . هر شى بيتمش ، غايه مليه استحصال ايدلمش دكلدر . آره ده دها بك مدتش احتمالات موجوددر . آتليك مشكوكيت بى نهايه سى ايجنده ، قواى مليه نك مساعى رها كارانه سندن مستغنى بولنوب بولنديغىك حكومتدن استفسارى ايجاب ايدر . بزه كننجه ؛ تاريخك بوملكتده شيمدى به قدر حصوله كتيرمديكى ، بو وحدت و تساند ملينك اخلاصه عايد هر حركتى برخيانت وطنيه تلقى ايدرك اوكا كوره مقابله لازمه سنى اجرا ده تردد ايتيه چكز . بو مجبوريت واضطرار ك اركان حكومتجه بيلنمى بك فائده لى اوله جقدر . حكومتله آره مزده كي آهنگ و وحدت ك محافظه سى انحق حال حاضر ك اقباسيله ممكن اوله بيلير . لزوم سز تعيين وعزللر اجراسى وبالخاصه حرركات مليه به مخالفتندن دولاي انفصال ايتديلمش اولان مأمورلر حقنده اصرار اولنمى ، قواى مليه

عليه بر خصومت تاقی ایديله چكندن بو كیلرك مأموریتلرینه مسامحه اولمیه جقدر . بالخاصه ، احمد فوزی پاشا ايله ضیا پاشانك . كوندردلكری تقدیرده در حال اعاده ایديله چكركینك بر آمر واقع تاقی ایدلمسی الحجاب ایدر .

وضعیت حاضره نك وخامتق مدرك اولان مجلس ملیده كی رفقانك دخی ، بویه غیر طبیعی حادثانه قارشق التزام سكوت ایتسی ، هر طرفدن تحريك و تشویق ایدیلن حكومتی ، تشجیع ایده چكندن بو خصوصده غایهیه مربوط آرقداشلك متین و صریح بر وضعیت آللری مقتضیدر . حكومتك مجلسه حاكم اولمسی ، امر مراقبه یی اشكال ایده چكندن ، بویه بر حالك حدودی حالنده ، اخلاص وطن نامنه مقررات سالمه اتخاذ ایديله میه چكی و بالنتیجه آمال ملیه نك حصول بوله میه جنی آشكاردر . بوتون ملتجه مطاع ومقدس تلقی ایدیلن قوای ملیه غایله رینك ، مجلسجه ده تأمین تطبیقی واجرا آت حكومتك بو غایله لر اطرافنده اجرای مراقبه سی خصوصنده ، صوك غیرت وطنپرورانلرینك ابدال بیورلمسی اهمیتله رجا ایلرز .

هیئت تمثیلیه فائمه

مصطفی كمال

§ رؤف بكك ، دیگر بر اشعارینه ده ویردیکمز جوابی عرض ایدهیم :

۳۳۶ - ۲ - ۲۱

شیفیه

حریه نظارتی سریاوری صالح بکه

رؤف بکه :

ج : ۲۰ - ۲ - ۳۳۶ شیفیه :

حكومتك ، مجلس ملیده كی غرویه قارشق بر وضع تهدید آلوسی ، غرويك متساند بر قوه سیاسیه حالنده انكشاف وتبلر ایدمه مسندن انبعاك ایتدیكى واضحاً آ كلاشیلیمده در . هر شیئه ترجیحاً غرويك ، بونقطه نظردن مدرك بر قوه مراقبه حالنه كتیرلمسی لزومی تحقق ایدیور . حكومتك ، بالآخره تطبیب خاطر مقصدیله سزلری دعوت ایتسی ، بوكونیکی ضعفی آ كلا مسندن وقوت یانچیه قدر اویالایوب وقت قازانلق فکرندن منبعدر . حكومه قارشق قطعی بر وضعیت آلتق زمانی . كلشدر . صدراعظمه وداخلیه ناظرینه آچیقجه سویله مك لازمدرکه ، قوای ملیه ، نتیجهیه قدر اجرای فعالیت ایلیمه چكدر .

ملکتي اشغال ایدن و ملتمزك اسارت مطلقه سنی ایستین دشمنانمر ، قوای ملیه نك فعالیتنی ایسته مه مکده کندیلرینی حقلی بوله بیلرلر . فقط ، دولت و ملتک تخلیصنه ساعی بوقوه ملیه نك ، کندی حکومتز طرفندن دوچار هجوم و تعرض اولسی شایان استعراب کور و لمکده در .

استانبولک ، حاکمیت عثمانیه ده اقباسی حقنده کی دول مؤتلفه نقطه نظری نه قدر مسرتله تلقی ایدلمش اینسه ، از میر و آطنه جه لرنده ترک فعالیت ایدلمسی خصوصنده کی طلبلری ده او قدر موجب حیرت اولدی . حریره ناظرینه ، از میر و آطنه نك ده حاکمیت عثمانیه ده قلمسی تأمین ایدیلنجیه قدر ترک سلاح ایدیلمه میجکی ، ارمنیلره ، طرفزدن بر تجاوز واقع اولمادینی ، فرانسزلر طرفندن تسلیح و تشویق ایدیلن ارمنیلره بعض حادثات ظهور ایتشمه ، بونک مسئولیتک ارمنی ناسیونالیستلرینه و اونلرک محرک رینه عائد اوله جنی بیلدیرلشدیر .

مرعش و اورفهدن ایلری به کیدله مسی حقنده کی ، حکومتک تکلیفنه قارشی ، ملتی تطمین ایتک و قوای ملیه بی توقیف ایدیللمک ایچون فرانسزلرک آطنه بی در حال تخلیه به باشلاملری طلب اولونمیلر . عکسی حالده ، قوای ملیه بی ، حرکات استخلاصکارانه سندن منع ایتک ممکن اولامیه جغنی و بو آتشک حلب و سوریه به سرایته باشلامق اوزره بولندیغنی ، فرانسزلر آطنه وجوارینک تخلیه سنده نه قدر استعجال کوسستیرلرسه او قدر منفعتدار اوله جقلرینی کندیلرینه آجیقجه ایضاح ایتمیلر . آناطولو مطبوعاتک ، شدت لسانک تحقینی ، دول مؤتلفه نك مظالم و تجاوزاتنه نهایت ویرمکله قابلدر . بوقدر حقسزلقلره ، ظلملره حتی قتل عاملره قارشی فریاد ایدن معصوم برملتی اسکات ایتک ظلمنی ، بزدن طلب ایتمه میلدر . اساساً ، جهانک هر نقطه سنده مطبوعات ، بو کی قیودات عرفیه دن آزاده اولوب حر و سربستدر . آق باش جیخانه سنک برقسمنک انکلیزلره اعاده سی حقنده کی معاونتکزک قطعاً مصروف اولاماسنی آرزو ایدردک . بوش برفشنک قووانک بیله انکلیزلره اعاده ایدله مسی ده موافق اولور فکرنده یر .

حکومت ، دول ائتلافیه قارشی بویله ساخته جمیلر اظهار یله حقمزده استعجاب مر حمته موفق اوله جنی و بو ریاکارانه حرکاتک ، شرائط صلحیه نك تعدیلنه تأثیر ایده جکی ظننی پرورده ایدیورسه ، کندیلرینک غفلتنه آجیرز . خلاصه ؛ صلحمزک موضوع بحث اولدینی بو مهم آنلرده ، قوای ملیه بی ضعیف کوستره جک هر حرکتک مقدرات ملیه مز اوزرینه مشثوم بر تأثیر اجرا ایده جکی شبهه سزا اولدیغندن مجلسده کی رفقایه ترتب ایدن وظیفه مراقبه نك اعظمی فداکار لقلره اجرا ایدلمسی خاصه رجا ایلرز .

هیئت تمثلیه نامه

مصطفی کمال

افندیلر ، بو کونلرده حس اولنان لزوم اوزرینه رؤف بکه عینی تاریخده شوو تلغرافی ده

یازدم . بولزوم ، هیئت تمثیلیه وقوای ملیه نك دوام فعالیتی حقنده کی افکاری قونترول ایتك ایدی . رؤف بکه یازدیغم بوتلغرافی ، عیناً ارضرومده کاظم قره بکر باشایه ده ویرمشم .

۲۱-۲-۳۳۶

ضایت مستعجل اولوب تأخیری جائز دکلند .

رؤف بکه :

آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتك تبدیل شكنه صلاحیتدار اوله جق قونفره نك انعتادی، نظامنامه مزك صوكنجی ماده سی موجبجه، مجلس مبعوثانك امنیت و سربستی تام دائره سنده ایفای وظیفه تشریعیه ایلدیكنی مجلسجه تأییده وابسته در . هیئت تمثیلیه نك، تشکیلات عمومیه نك باشنده صلحه قدر محافظه شكل ایتسی لزومی ، بالجله رفقانك تنسیب واصراری اوزرینه قبول ایدلشدر . حالبوکه حکومت طرفندن عادنا مظهر تشویق اولان مخالف غزته لك هجوملری ، مجلس اعیانك علنی تعرضلری، حکومت افعال واجرا آتی وبالخاصه صدراعظم پاشانك بیاننامه سی و مجلس مبعوثانده قوای ملیه نك غیر مشروعتنی آلتیشلادیران نطقلر ، افکار عمومیه یی تشکیلات ملیه علیه چویرمکده و هیئت تمثیلیه مزی مشکل بروضیته الفا ایتمکده در .

برطرفدن آرزوی شاهانه یه توفیقاً زین العابدین ، خواجه صبری ، سعید منلا کی ذواتك محضاً قوای ملیه یی اسقاط مقصدیله هر طرفده وجوده کتیرمکه چالیشدقلری تعالی اسلام جمعی نامی آلتنده کی ترتیبلر، تشکیلات ملیه یه فعلی تعرضلره باشلامشاردر . ازجله ، نیکده ونوشهرده ، ماه حالك اون طقوزنجی کونی، مجلس مبعوثان آچیلدی؛ تشکیلات ملیه یی پادشاهمز ایسته یوز کی سوزلره خلقی علنی اجتماعاته و قضااها راته سوق ایتشلردر . بوحال ، صدراعظم پاشانك نبلیغنی آلان بعض مأمورلر طرفندن ده مظهر تشویق اولمشدر . بوحادثه نك قونییه و هر طرفه سرایت ایتسی بعید الاحتمال دکلدر . بناء علیه :

۱ - حکومتك ، قوای ملیه نك محافظه سی طرفداری اولوب اولدیغنی قطعياً بیلدیرمسنی کندیسندن طلب ایتك لازمدر .

۲ - فلاح وطن ضرورتك ، موضوع بحث اولان امنیت و سربستی تامه مالك اولدیغنی وقوای ملیه یی داغیتق لزومنه قانع بولندیغنی و یا خود عکسنی درپیش ایتسی وهنوز محافظه سنه لزوم کورسورسه اوکا کوره حکومته اخطاراتده بولنقله برار ، مجلسده دخی لزومی وجهله مدافعه ایلمسی ایجاب ایدر . بخصوصك، غروپجه موقع مذاکره و مناقشه یه وضع اولنسی مطالعه سنده یز .

۳ - تشکیلات وقوای ملیه نك احساسی ، منافع وطن ایچون ترجیح اولندیغنی تقدیرده ، از میر ، مرعش وسائر جبهه لرده بولنان دشمن قوتلرینه قارشى حکومتجه تدابیر لازمه نك اتخاذنی تحت تأمین آلدیرمق لازمدر .

بالاده کی معروضات و مطالبات مزك کمال اهمیت وجدیتله نظر دقته آلتوب ایجاباته توسل ویزی

شخصاًده مشكل وضعيتدن تخلص ايچون نتيجه سنك سرعت ممكنه ايله اشعاريني رجا ايدرز ، استانبولده كي بعض رفقاتك بونجه امكلرله وجوده كتيرلمش اولان وحدت وقواي مليه يه وورولان ضربه لره قارشى قطعى تدبير آلمقده ، صوك غيرت وجديتى كوسترمكدن زياده ، خارجى واوزاق قوتلردن بويوك اميدلره قاييله رق متسلى اولدقلى زهاني حاصل اوليور . بز ، آلزده كي قوتى حسن محافظه ايدمه ديكمز تقديرده ، خارجى قوتلرك دخى التفاتنه دكرمن قالميه جغنى ، خاطره اوله رق عرض ايلرز .

هيئت تمثيلية نامنه مصطفى كمال

كاظم قره بكره پاشا ، بوتلغرافه ويرديكي ۲۳ شباط ۱۳۳۶ تاريخلى جوابنده ، « استانبولده مجلس مليه متحصل جريانه قارشى ، هيئت تمثيلية نك وقواي مليه نك معكوس ومتحكم بروضيت آلمسنى هيچ موافق بوليورم . يالكز هيئت تمثيلية ، بوايشك ايچندن وقارلى چيقيمق وايشك مسئوليتنى وتقدر كيفيتى ، مجلس مليه نك عهد ناموس وحيتنه براقه يي مطالعه ايديورم . » ، « قواي مليه نك وهيئت تمثيلية نك محافظه موجوديت ايتسني مجلس ملي طرفدار اولمازسه . . . قونفره لرك مقرراني وجهله امنيت تامه ايله مراقبه تشريعيه سنه صاحب وحا كم اولديني جهتله ، هيئت تمثيلية نك آرتق مجلس ملي يه توديع مقدرات ايدرك داغيلمسنى وموقع فعاليتدن چكيلمسنى يازار وبرده تشكر ايدر . » ، « فقط ، مجلس مليه نك بويله برمسئوليت درعهده ايدرك موقع وآتيلردن امين اولدقلى رينه دائر قرار اتخاذ وتبليغ ايدم جكلى پك مشكوكدر . رؤف بك افندى بوتكلى ياپار ومقرراني استحصال ايدردنه هيئت تمثيلية نك موقع فعاليتدن چكيلمسنى تبليغ ايدرلرسه ، اوزمان هيئت تمثيلية بوني مع الممنونيه قبول ايدر . مطبوعاته وداخيله قارشى نشر وتعميم ايلرو آرتق فعاليتدن اوزاقلاشير . موقع شرف ووقاريني ده مشروع برشكلده محفوظ طوتار . شبهه سزكه ، برسنه دن بري ابرام ملي ايله حصوله كلش آيدن جهه سى نه داغيلوب يونانلي لره تسليم مقدرات ايلر ونه ده حكومت بونلري داغيته ييلير . اوجاهدلىر كنديلكندن وسابقى مثللو دوام ايدر . فقط موضعى اولور وقول اردو قوماندانلري كندى منطقه لرندنه بوني احوال ومقصدنه كوره حسن صورته اداره ايلر ، اوندن صوكرده ، وضعت وحركات مستقبليه من ايچون ظهوراته تابع قالىنير . ايسته نقطه نظر عاجزانه م بوندن عبارت اولديني معروضدر « ديور . [وثيقه : ۲۳۸]

افنديلر ، استانبولك بالفعل اشغالندن تقريباً يكرمى كون اول ، اظهار اولنان بوكوروش ومطالعه شيان تدقيقدر . بن ، يالكز بر نقطه يه اشارت ايتمكله اكتفا ايدم جكم . اوقظه ، ظهوراته تابع اولقى نوكلى در . بز ، البته ، بويله بروضع متوكلانه آله مزدق . بالعكس ظهورانك نه اوله ييله جكنى ، ظهورندن اول كشف وتيقن ايدرك ، مقابل تدابيريني دوشونمك وآئنده ،

تردد سر تطبیق ایتک طرفداری ایدک. ایشته بو مقصدله ایدی که ده اولندن افکاری استمزاجه باشلامشداق .

§ افندیلر ؛ مبعوث مظهر مفید بک بر مکتوبنه ویردیکم جوابی عیناً عرض ایدرسم ، کاظم قره بکر باشانک مطالعه سنه ویرلک لازم کن جوابده کندیلکنندن آ کلاشیلیمش اولور . مظهر مفید بک مکتوبی محتویاتی تکرار ایتیجهکم . اونی ایجاب ایدرسمه کندیلری نشر ایدرلر . بن ویردیکم جواب شو ایدی :

آقره
۳۳۶-۲-۲۴

حکاری مبعوثی مظهر مفید بک افندییه

افندم حضرتلری ؛

۱۴-۲-۳۳۶ تاریخلو مفصل مکتوبکری آنجق دون آلدیم ویاړنکی پوستیه یتیشدیرمک اوزره جوابی شمدی یازیورم. مجلس عالی ملینک وفلاح وطن نام غروبک، احوال حقیقیه سنی تصور ایدن بیانات علیه لری موجب تأثرم اولدی . ایضاحات و توصیفات کنزله ، نظارنده تجلی ایدن منظره ، ألم آلوددر . زوالی ملت ؛ حیاتی ، موجودیتی ، مقدراتی مدافعه ، محافظه و تأمین ایتکله مکلف بیلدیکی محترم مبعوثلری ، وظیفه حقیقیه ملیه و وطنیه لری ایلک آنده و ایلک خطومه فراموش ایتش کورویور . غرب و بوتون دشمن دیدیکمز ملتله ، تورکیاده ، تورکلرده قابلیت اولدیغندن هر شیئی ، بزم ایچون منفی هر شیئی ، تطبیقه جواز ویردکاری معلوم ایکن و هر بریز آری آری بو ظنک بطلاتی اثباته عزم ایتش اولدیغیمزی ادعا ایدرکن ، حسیات منفعتجویانه مز ، احتراصات خسیسه مز ، بزه هرشیئی اونودیره بیلر . اول کن مبعوثلر شویله یاپاچتمش ، صوکره کن مبعوثلر بویله طور آلمش ، هیئت تمثیلیه شوکا محرم نظرله باقش ، بونی بیاغی کورمش بونلری سویله ییلر ، قوجه تورک ملتک محترم مبعوثلری ، اویله می ؟ بو حالت روحیه ، بو ماهیت اخلاقیه قارشوسنده مبعوث ، متحیر و صامت قالیرم . یکی غروب ویا پارتی تشکیلاتندن بحث بیوریلور عزیزم مظهر مفید بک ! ایضاح استدیکنز مانالتیه وقار ایتدیرلرک تشکیل ایدم جکری غروبندن ، پارتیدن ، بن ، مملکتی قورتاریجی بر وضع متینک آله بیه جکنه حکم ایدم میورم . بن و هیئت تمثیلیه نامی آلتنده ایفای وظیفه فداکاری ایدن آرقداشلر ، بو وطنک خلاصی ، ملتک فلاحی ایچون اولنجهیه قدر چالیشمق ایسترکن ، مبعوثان کرام ، وضع و طورلریله و اعماق غفلته سقوطلریله آ کلا یورم ، که بوکا دخی مساعده

ایتمه جگر در . آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتك تشکیلاته و بوئشکیلاٹك وجوده کتیردیکی قوای ملیه استناده احتیاج قالدیغنی ، طفالنه و غافلانه معاملات و حرکاتیه ایما ایدن مجلس مبعوثانك و فلاح وطن غروپنك ، بوباده کی قرار قطعینسك استمزاج و طرفزه اشعارینی رؤف بکه یازدق . بو قرارك استحصانی تسریع ایچون سزكده یاردیمکزی رجا ایدرز . بو قراری وزیرکن ، مبعوثان کرامك محل انعقادی اولان دارالخلافهده ، قرق بیک فرانسه ، اوتوز بش بیک انگلیز ، ایکی بیک یونان و درت بیک ایتالیان قوه بریه سنك تحشد ایتدیکنی و انگلیز بحر سفید دوناماسنك فندقلی سرایه قارشى ، لنگر انداز بولنش اولدیغنی کوز اوکنده بولندیرمق لزومنی خاطرلایتم .

مصطفی کمال

فندیلر ؛ رؤف بکه ، یازدیغمز صوک شیفردهده ، آق باش جیخانهلکنده کی جیخانهنك بر قسمك انکیزلره ویرلسنه معاونت ایتدکرینه طأد بر تعریض واردی . بومسئله بی بر آرز ایضاح ایدهیم . روم ایلی ساحلنده ، کلیولی جوارنده ، آق باش موقعنده بر جیخانه ده بوسی واردی . اوراده فرانسرلرک تحت محافظه سنده کیشلی اسلحه و مهمات بولونوردی . حکومت ، ائتلاف دولترینه قارشى ، تسلیمیت تامه کوسترمش اولمهی موافق منفعت کوردیکندن ، ذکر ایتدیکم جیخانه لکنده کی اسلحه و مهماتدن بر قسمی ، ائتلاف دولترینه ویرمکی وعد ایتش . اولنرده ، ورائکل اردوسنه کوندره جکلرمش . روسیه یه نقلی ایچون برروس واپوری ده کلیولی یه کلش . حکومت ده اول ، استانبولده کی تشکیلاتمز رؤساسنك موافقت و معاونتنی ده تأمین ایتش ..

حالبوکه افندیلر ؛ کورپیلی حمدی بک نامنده قهرمان بر آرقداشمز ، قوای ملیه دن بر مفرزه ایله ۲۶ شباط ۱۳۰۶ کیجه سی ، صالارله روم ایلی ساحلنه کچدی . آق باش جیخانه لکلرینه وضع ید ایتدی . ده بو محافظلری اولان فرانسرلری توقیف و خطوط مخبره بی قطع ایتدی . اسلحه بی کاملاً و جیخانهی قسماً و محافظ فرانسر افرادی ده محفوظاً لایسکی یه نقل ایتدی . اسلحه و مهماتی داخله سوق ایتدکن صوکره ، فرانسر افرادی اعاده ایتدی . آق باش ده بوسنده ، سکز بیک روس تفنکی ، قرق روس مترالیوزی ، یکره بی بیک صندوق جیخانه تخمین ایدیلوردی . [وثیقه ۲۳۹]

بو وقعه اوزرینه ، انکیزلر ، باندیرمه یه ایکی یوز کشیلک بر قوت چیقاردیلر . ائتلاف قوتلرینك حرکات ملیه منطقه لری کریلرنده ، دول ائتلافیه عسکرلرینكده بولندقلری محللرده کی ده بولرده بولان اسلحه و جیخانهنك بشقه یره نقلی ویاغیر قابل استعمال بر حاله وضع ویا بوکی

محللك اشغال ايدلسى احتماله قارشى عموم قوماندانلره ويرديكمز آمرده بعض تدبيرلر نوصيه ايتمكله برابر ، بالجمله قوماندانلرك كال عزم وقطعيتله حركتلرى لزومنى بيلدردك. [وثيقه : ۲۴۰]

§ افنديلر ، همان عيني كونلرده ، آنزاوور ، باليكسر وبيغا حواليسنده اولدقجه مهم ومهلك وضعتلر احداثه موفق اوله بيلمشدى . باليكسردى ، مىل جبهلرمنى آرقه دن وورمق ايستيوردى . باشنه كليتلى آدم طويلامشدى . قارشوسنه كوندريلن مىل قوتلرله ، بيغاده قانلى بر محاربه اولدى . آنزاوور ، غالب كلدى . قوتلرى داغيتدى . طوب و مترايلوزلرمنى غصب ايتدى . افراد وضاطلرمنى اسير وشهيد ايتدى . آق باش قهرمانى حمدي بك ده ، بو شهيدا مياننده ايدى . بوندن صكره ، احمد آنزاوور ، كندى اسمنه نسبت ايتديكى احمديه جمعيتى نامى آلتنده ، توسيع خباثته دوام ايتدى .

§ افنديلر ؛ ۳ مارت ۳۶ تاريخلى ، مندرجاتى فوق العاده جالب دقت بر شيفره آلد . بو شيفره ، استانبولدن ، عصمت پاشادن كيوردى . عصمت پاشا ، بن آنقره يه مواصلتدن صوكره ، آنقره يه يانمه كلشدى . برابر چاليشيوردق . فقط جمال پاشادن صوكره ، حربه نظارتى مقامنه فوزى پاشا حضرتلرى كلدى . مشاراليهك صورت مخصوصه ده طلبى اوزربنه و بالخاصه مهم بر مقصده ، كنديسى موضوع بحث تاريخدن بر قاچ كون اول ، استانبوله كوندرمشدم .

مهم اوله رق مطالعه ايتديكمز ، شو ايدى : يونانيلر تعرضه حاضرلانيورلر . بوكا قارشى معقول اولان ، بوتون قوتلرى سفر بر ايدمرك منتظم بر حربه كيرمكدى . باخصوص ؛ فوزى پاشا حضرتلرى ، بولزوم و اضطرارى تقدير ايتمكده ايدى .

ايشته ، بو حاضرلنى يايىق اوزره عصمت پاشانك استانبولده بولمىس وحتى اركان حربه رياسته رسا كتيريلهرك تايمين مساعيسى ، چوق نافع اوله جق ايدى . بو مقصده ، استانبوله كيتمسنه لزوم كورمشدم ، عصمت پاشانك تلغرافى شودر :

حربه
۳-۳-۳۳۶

مصطفى كال پاشا حضرتلرينه

آلنان معلومانه كوره ، استانبولده بر جمعيت تشكىل و بو جمعيت انكليزلرله نوحيد مقررات ايتمش . حكومتك اسقاطيله معلوم بر حكومتك تاسيسى ، مجلسك فسختى ، از مير و آطنهك تايمين

اشغالی ایچون قوای ملیه نك العاسی ، جهان ایچون عامل صلح ومسالمت اولق اوزره استانبوله
بین الاسلام برشورای خلافت تشکیلی ، بولشهویکلك علیه فتوا اصداری ، مقررات جمله سندن
ایمش . ناظر پاشا ، بوجعتك فعالیتنه اهمیت ویریور. آناتولوده کی آنزاور تشبثاتی بوفعالیتدن
اولدینی کی ، انکیزلرک ، حکومتی اڤ زیاده تضییق ایتملی ده ، عینی سببدندر. معلومات اوله رق
عرض ابتکلكمی آرزو ایتدیلر . (عصمت)

حریه نظارتی سر یوری

بیکیاشی

صلح

§ افندیلر ؛ معلوم حالیکزدردر، که انکیز مملی ، یونانیلرده داخل اولدینی حالده ، اشتلاف
قوتلرینه قارشى تعطیل حرکات ایدلسنی حکومتنه تکلیف ایتشدی و بوتأمین اولنورسه ، استانبولی
دولت عثمانیه براقه جقلری کی یالیزلی بروعددهده بولتمشردی . فقط ، استانبوله بو تکلیف
یاییلرکن ، شباطک ۱۸نجی ، ۱۹نجی و ۲۰نجی کونلرنده ، یونانیلرک ازمیره یکی قوت، وسائط
نقلیه ، کلیتلی جیخانه کتیردیکی وجهله سه سوق ایدرک یکی بر تعرضه حاضر لاندینی ، بزم معلومکن
ایدی . بومعلوماتمیزی - اجرا آت حکومته مداخله ایتیه ییکز یایفاره سنه باقمسرن - حکومت
مرکزیه ییده ابلاغ ایدرک نظردقتی جلبدن خالی قالمیق .

یونانیلر ، بوصورتله ، تعرضه حاضر لانیلرکن ، علی رضا پاشا قاپینه سی ، دیگر بر تکلیف
قارشوسنده قالیور .

» یونانیلر قارشوسنده بولنان قوای ملیه یی ۳ کیلومترو کری آلدیرمق ! .. «

علی رضا پاشا قاپینه سنک ، بوکا مقتدر اولمدینی میدانده ایدی . فقط ، مقصد، اونک اسقاطی
ایدی . صدراعظم ، بالضروره ، بوتکلیفک قابل اجرا اولمدینی جواباً بیلدیرمش .

۳ مارت ۳۹ کونی یونانیلر تعرضه کچدیلر . کولجک یایلاسيله بوزطاغنی اشغال ایتدیلر .
ایشته ، بو حادئه اوزرینه ، علی رضا پاشانک ، مقامی دهها فضله محافظه دن صرف نظرله ، دوشونه بیلدیکی
یکانه چاره ، همان استعفا ایدوب ، بومسئولیتلی ایشدن یاقایی صیرمق اولشدر . چونکه ، حرکات
ملیه یی تعطیل ایتدیرمک خصوصنده وقوع بولان تکلیفی ، تطبیقه چالیشمش فقط موفق اوله مامش
اولان علی رضا پاشانک ؛ بودفعه کی تکلیفی ده تطبیق ایتدیره حکم وعدنده بولنوبده عدم موفقیتی
حالنده ، اشتلاف دولتری نزدنده مسئول طوبولسی احتمالی ده وارد خاطر دکلیدی ؟

حریه ناظری جمال پاشا ، باش قوماندان میستر جورج میلنک اوامرنی تطبیق
ایتدیره مدیکندن دولایی اڤ نهایت قاپینه دن اخراج معامله سنه معروض قالمه مشمیدی؟ عینی حالک

علي رضايه ، تطبيقه قانچيشيليني تقدیرده ، کنديسي ، پادشاهك محافظه ايديهيله جکندن آمين اوله بيليرمیدی ؟ بويله برحالك وقوعنده ، آمال مليه نك نجلیکاه منفردی اولديغنی ، سويلديکی استانبولده کی مجلس ملی به کووه بيله جکمیدی ؟ اراده مليه ناميه اداره کلام وسرد مطالبه آرتق محل وامکان قانديغنی سويلهرك تجزيه ايله تهديد ايتديکی هيئت تشليه به استناده تنزل اجلی میدی ؟ بناءً عليه ، کنديسي ايجون استعفادن اهن برشی اولامازدی . ايشته ، اوده ، اوله يامشدر . [وثيقه : ۲۴۱] علي رضا باشا بواستعفا سنی ، قابينه يه ايلک تجاوز وقوعنده ياپسی لزومی حقنده ابقاظ و اخطارده بولنديغنزمان قبول ايتدی . يرنده دورمقله وطنه نافع اوله جفنی سويلدی . مجلس مبعوثانده بومطالعه جاهلانه بی تصویباً اونی يرنده طوتدی . عجبا ، ايفاسی . موضوع بحث وظیفه ، يونانيليرك تعرض حاضرلقلرینی اکمال ايدهرک وطنك مقدس طوپراقلرندن ده بر قسمی چيکينه مک وعزيزوطنداشلدن ده بر قسمی سونکولر آلتنده ايکله تمک ايجون ، محتاج اولديغنی فرصتی ، سکونتله اوکا بخش ايتکمیدی ؟

۳ - مارت - ۳۳۶ تاريخلی شيفره لاله ، رؤف وقرو واصف بککر ، بواستعفا مسئله سنی خبر ويررکن ، فلاح وطن غروبی رئيسنک ؛ مجلس رئيس وکیللرينک سرابه کوندرلدیکی ده بيلير يورلردی . بورؤسا ، حضور شاهانه به قبول اولتامشدر . باش کاتب و باش ماينجي ايله مذاکره ايتلری اراده بيورولمش . غروپ رئيسی ، تشکيلات مليه نك پادشاهه صداقتی تأييد ايتمش . سوزی استعفا مسئله سنه نقل ايتديرمش . پادشاه ، باش کاتب واسطه سيله شو اراده بی تبليغ ايتمش : «بوتون مبعوثلره سلام . احوال و وضعيتک وخامتی بنده اونلر قدر مدرکم . ايجاب حال و وضعيته کوره بریسی صدارته انتخاب ايدهرکم . اونک صلاحيته تجاوزله رفقاسنک انتخابه مداخله ايدهم . آنجق اوکا ، اکثریت غروپيله آکلاشمیسی توصیه ايدهرکم . »

رؤسا هيئتی بالتشکر، آيرلمشدر . [وثيقه : ۲۴۲] ويرلمکده اولان معلومات مياننده ، شونلرده واردی : «مبعوثلر متلاشی ، فقط آرزويه موافق برقابينه کله جکندن اميندرلر . اجنيدلر ؛ حریت وائتلافچيلر ونکهايجيلر ، ترتيب استدلکری حرکات ارتجاعيه ده موفق اوله بيلمک ايجون ، فريد باشا وياراندن برینی موقع اقتداره کتيرملری ده محتملدر . مجلسی ، بالطبع فسخ ايدهرکدردر . نزد شاهانه ده ، اورادن تدابير مؤثرده بولونيلمسی .. معروضدر . »

§ افنديلر ؛ غريب دکلدر ، که بوکون ، بو معروضانده بولونانلر ده برقاچ هفته اول «مجلس رسماً کشاد ايدلمش اولسنه نظر آ ، آتياً اوامرکزک عاجزلرکنزه تبليغی ونقاط نظرکزک هر مقام نزدنده حقيه مدافعه ايديله جکنه اعتماد بيورولسني » تبليغ ايدن ذواتدر . برقاچ هفته اول حکومت مرکزيه ايله هم فکر اولهرق بی ، معاملات واجرا آته مداخله دن منع ايتک ايسته ين ذوات ، بوکون ، استفاده هيسچ برشی ياپمغه مقتدر بولمده قلربی اعتراف ايدهرک بورادن ، هيئت تشليه دن تدابير مؤثره انتظار ايدیورلر .

بز ، بو آرزو بی ده ایفا ایده جکز . فقط ، بو ذواتک آرزوسی اولدینی ایچون دکل ، بونی
منفعت وطن امرایتدیکی ایچون ...

افندیلر ؛ ۳ مارت و ۲ مارت کیجه سی ، استانبول ایله مخبرات واوراده کی وضعیتی آ کلامقله
کچدی . ۴ مارت کونی ، کرک عصمت پاشادن و کرک ذوات سائر دن آلدیغم معلومات اوزرینه
وضعیتی تعمیماً بوتون اردولره وتشکیلات مرکز لر مزه وملته ابلاغ ایتمم . [وثیقه : ۲۴۳]
[وثیقه : ۲۴۴] مجلس مبعوثان ریاستنه شونی یازدم :

آنقره : ۴ - ۳ - ۳۶

مجلس مبعوثان ریاستی وکالت جلیله سنه

دول مؤتلفه نك مداخلات مكرره سنه قارشى نهايت على رضا پاشا قابینه سنك حضور مجلسده
استعفا سنى ویردیكى تأثرله خبر آلتشدر . آیدین جبهه سنده ، مبارك وطنی استیلا ایتمكه چالیشان
دشمنله قوای مایه چارپشمقده وهر قاریش طویراغنه ، صادق وفداکار اولادلرینك نعلرینی
دفن ایتمکده در . هیچ بر قوت ، هیچ بر صلاحیت ، تاریخنك امرایتدیکی بو وظیفه دن ملتتمزی
منع ایده میه جکدر . استقلال ملی و وطنیمزك تأمینى خصوصنده هر فداکارلغه آماده بولنان ملتتمزك ،
هیجان مقدسنى آنجق ملتك اعتماد نامنى حائز بر حکومتك رأس کاره کتیرله سی تطمین ایده بیلیر .
بوتون ملت ، بو تاریخی کونلرده ، اراده ملیه سنك وکالت مطلقه سنى حائز بولنان مبعوثلرینك ،
مقررات قطعیه سنه ناشکیانه منتظر در . وطنه و تاریخنه قارشى ، درعهده ایستدیكکز مسئولیت
عظیمه یی و بوتون جهانك کرسی مذاکراتکزه معطوف اولان انظار تدقیقنى دوشونه رك ، ملتك
عزم فداکارانه سیله متناسب قرارلر اتخاذ بیوریله جفندن امین اولدیغمزی وطنپرورانه مساعیکزده
بونون ملتك رفیق ومظاهر اولدیغنى عرض ایلرز افندم .

هیئت تمثیله نامه

مصطفی کمال

§ پادشاهه ده ، بو تلغرافی چکدم افندیلر ،

آنقره
۴ مارت ۱۳۳۶

عقبه سنیه حضرت پادشاهی به

ائتلاف دولتلرینك مغل استقلال وحیثیت تجاوز آسه ومتارکه احکامی خلافنده کی مداخلات

وحرکانه ، دها زیاده تاب آور متانت اولامیان قایینهك استعفا سیله یکیدن دولت علیه لرنده بر بحران وکلا ظهور ایتسی ، افکار عمومی ملته درین بر هیجان تولید ایتشدر. مقام سلطنت و خلافت هایونلری اطرافنده ، توحید فکر وامل ایدرهك استقلال و مصونیت شاهانه لری و تمامیت ممالك دولت علیه لری ایچون ، صوك فداکارلنی کوزه آلد برمش اولان بالعموم تبعه ملوکانه لری ، دشمنلر طرفندن اداره ایدیلن بعض نفاق و اختلال ترتیباتندن دولای ، ذاتاً متأثر و اندیشه ناك بر حالد، بحران وکلانك سرعت ممکنه ایله زوالنه و آمال ملیه بی بحق تطمین ایدمه سیله جك بر هیئت محترمه وکلانك تشکیله منتظر در . مجلس ملینك اکثریت غریبنده تکاثف ایدن آمال و تمایلات ملیه نك طرف شاهانه لرندن مظهر حمایه اوله جفنه ، بوتون تبعه هایونلری کبی ، هیتمزده امیندر . آنحق ، داخلی و خارجی بیک درلو احتراصانك غلیانیه سکون و سلامتی تهدید آلتنده بولنان مملکت مزك ، وجدان ملی بی تأمین ایدمه سیله جك بر قایینه رئیسینه هیچ بر دقیقه تحمل ایدمه سیله جکنی و معاذ الله بوبله بر حالك وقوعی دولت عثمانیه تاریخنده مسبوق اولمایان حادثات آلمیه باعث اوله جفنی عتبه سنیه حضرت شهریار یلرینه عرض ایتسکی وظیفه حمیت تلقی ایدرز اولبابده و قاطبه احوالده .

آناطولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعی

هیئت تشلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ بو تلغرافك بر صورتی برای معلومات مجلس مبعوثان ریاستنه و قول اردو قوماندانلرینه ویرمکله برابر ، بونك بر صورتی قوییه ایدرهك استانبول غریه لرنه و مطبوعات جمعینه ویرمسی ده استانبول تلغرافخانه سینه امر ایتدك . بوندن بشقه افندیلر ، قوماندانلره ، والیله ، متصرفلره و مدافعه حقوق هیئت مرکزیه لرنه ، آریجه شو تعمیمی ده یابدق :

۴ - مارت - ۱۶

ائتلاف دولترلرنك نحملفرسا برشکله کلن مداخلات و تضییقاتندن دولای قایینه ، ۳ مارت دونکی کون استعفا ایتشدر . استطلاعات موثوقه مزه نظر آ قایینه نك اسقاطی فرید پاشانك ویا امثالندن برینك موقع اقتداره کتیرلمسی و استانبوله اجنبی آمالنه خادم ، برشورای خلافت تشکیلی اساسلری اوزرنده خارجی دشمنلر طرفندن اداره ایدیلن و مخالف فرقه لرك ، توسطیله وجوده کلن بر قومیتنه نك نتیجه فعالیتیدر . یعنی قومیتنه نك فعالیتنه زمین حاضر لاق ایچون ائتلاف دولتلری ، اولاً ، قایینه بی استعفا یه مجبور ایدمه جك تضییقات اجرا ایتشدر در . وضعیت بو وخامتی قارشوسنده ، مجلس مبعوثان ، بالطبع ایجاب ایدن تشبثات مؤثرده دوام ایتکده در . آنحق تشبثات مذکورده نك فعلاً تأییدی ایچون ، عاجلاً آمال ملیه بی تطمین ایدمه سیله جك بر قایینه رئیسینه ، ملتک نحمل

ایده میه جگنی غایت شدید بر لسانله مابین هایونه ، مجلس مبعوثان ریاسته و مطبوعاته بیلدرمک لازمدر . بو تلغرافک وصولنده ، دقیقه فوت ایدلیه رک بو شکله تلغرافلر احضار و بوکیجه همه حال کشیده سی اسبابک استکمالیله بورایه ده یارین صباحه قدر معلومات اعطاسنی اهمیتله رجا ایدرز .

آناطولو وروم ایلی مدافئه حقوق جمعی

هیئت تمثیلیه سی نامه

مصطفی کمال

§ افندیلر ، ویردی کمز تعلیمات موجبجه ، ملککتک هر طرفندن ، ملتک هر مقامندن
۶ مارت کیجه سندن اعتباراً باشلایان تلغراف فورطنه سی ، آیک بشنچی و آلتنجی کونلری ، پادشاه
و مجلس مبعوثان سرایلرنده مطلوب تأثیری یادی .

نهایت ، ۶ مارت کونی ، کیم ونه اولدیغنه انتقال ایده مدیکم بر ذات طرفندن شو خبر ویرلدی :

درسمادت

۶ مارت ۳۶

هیئت تمثیلیه

مقام صدارتک ، بحریه ناظری صالح پاشایه توجیه قلندینی معروضدر .

مدافئه حقوق جمعی کاتب عمومی وکیل

فمالر

بو تلغرافی ، شو تلغراف تعقیب ایتدی :

مبعوثان

۶ مارت ۳۳۶

مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

ذات اقدس حضرت خلافتناهی ، شمیدی مجلس مبعوثان رئیسینی حضور هایونلرنده شرف

مثوله نائل قیله رق مسند صدارتی ، اعیانندن بحریه ناظر سابق صالح پاشایه تفویض بیوردقلری
فرمان بیورمش و مشارالیه دخی قایینه یی تشکیل ایله مشغول بولنش اولدیفندن بحرانک یارین
آقشامه قدر تمامیه زائل اولهجنی تبلیغ اولنور .

محاسن بموتان رئیس

محول الدیمه عارف

§ افندیلر ؛ رؤف بککده عینی کونده فقط ، هنوز قایینه رئیس تعین ایتمه دن وردیکی
معلومات واردر . شایان دقت اولدینی ایچون بومعلوماتی محتوی تلغرافی ، عیناً عرض ایدیورم :

حریبه : ۶ مارت ۳۳۶

ذاته مخصوص طایت عجله در .

دقیقه تأخیری غیر جائزدر .

آتھردهده : ق ۲۰ قوماندانلغنه

مصطفی کال پاشا حضرتلرینه :

۱ — دون کیجه عزت و صالح پاشالره کوروشدم . هر ایکیسنهده صدارت تکلیفی واقع
اولامشدر . وکالت ایدن قایینهده ، کیمک اولهجنی بیلیمور . داخلیه ناظر اسبقی رشید بکک
سرای ایله فرانسه و انکلتزه سفارتلری آرهسنده جولان ایتمکده اولدینی موثوقاً استخبار
ایدیلیور . برروایته کوره ، موحدی الیهک مقامه کتیریهجکی مرکزندهدر . اولیسی کیجه ذات
شاهانه توفیق پاشایی قبول ابتدی . بالاخره فرید پاشایی قبول ایله بشدن اون سوکرهیه
قدر کوروشدی . دونکی جمعه کونی بالطه لیماننده علی کال واسبق داخلیه ناظری محمدعلی داخل
اولدینی حالده ، اوزون مذاکره جریان ابتدی . بالاخره راهب (فرو) نک اشتراکیله علی
کالک اوندی مذاکره دوام ایلدی . جلال الدین عارف بک ، دون ، درت سوکرهده حضوره
قبول اولندی و بحران حاضرک دوامه تحمیلی اولدیفندن وداخلک و بمبعوثانک اعتمادینی حائز
برقایینه نک بر آن اول موقع اقتداره کتیرلمسی ایچون واقع اولان مکرر معروضاتنه ، ذات شاهانه ،
وضعیتک نزاکتی عینی صورتده ادراک ایلدیکنی و قوای ملیه نک لزومی سرد ابتدکدن سوکره ،
داخل و خارجک اعتمادینی حائز اوله بیلهجک بر ذاتی تعین خصوصی ، بک عجله قابل اوله میهجنی
و بازاره قدر تأمل لازم کلدیکی طرزنده جواب ویرمشلر . سالف العرض خصوصاتدن متحصل
احتسابات شخصیم ، پادشاهک انکلیزلره مکالمه و مخارده اولدینی ولوندره دن جواب انتظارنده
بولدینی قناعتی ویریور . هر حالده وضعیت بک بحرانیلدر . انکلیزلردن امید وار اولورلر ایسه ،

حتی فرید پاشانك موقع اقتداره کتیرلمسی استبعاد ایدیه من . خلاصه ، شمعی به قدر پادشاه دوغریدن دوغری به توفیق و فرید پاشا لردن ماعدا کیمسه بی قبول ایتمه مش و فرید پاشا ایله ملاقاتی ده خفی اولمشدر . سرایه منسوب ، اعتماد کزی ، جائز اولدیغی بیلدیکم بر ذات ، بر شنبه کونی ذات شاهانهك پك یقینلری نامنه بنده کزی صورت مخصوصه ده کوزدی و فکر می صورتی . جواباً وضعیتی ، سلطنت ، دولت و ملت لهنه حل ایدیه یله جك ذاتك ، ذات دولتلری اوله ییله جکی فقط شو صره ده مشغول بولنان استانبوله عودت کز ممکن اوله میه جفته نظر آ عزت پاشانك موقع اقتداره کلسی لزومی آچیق بر لسانله سویلدم . صالح پاشا ، مجلسك سدنك ده محتمل اولدیغی ایما ایدیور . برنجی رئیس وکیل حسین کاظم بکک ده ؛ سرای و انکلیزر ایله مجلس نامنه آتقیقه یاپدینی آ کلاشیلور . برای معلومات معروضدر .

جلال الدین عارف بك ، بوکون سرایه کیده جك . وضعیتی غایت صریح بر صورتده ذات شاهانه به آ کلا تاجق . مخالفلری موقع اقتداره کتیر رسه آ ناطولو تشکیلاتك صار صیلمسی و بصورتله شرقده کی ، کندی لری ایچون بالنتیجه مضر اوله جق پرنسیپلرک ، مملکت مزه کیره جکی و مقام خلافتك نظر اسلامده دوچار اوله جنی وضعیتی تشریح ایدیه جك و آ ناطولودن ، تشکیلات ملیه مرکز لرندن بوکا دائر کلمش اولان بالعموم تلغرافلری کوسترمه جك و بویخصوصه عائد آریجه تحریر آ براپور تقدیم ایلیه جکدر . راپور ، برلکده یازلمشدر . صورتی بالاخره تقدیم ایدرز . (رؤف)

۲ — بوتلغراف ، ۶ - ۳ - ۳۳۶ ساعت ۱۷ صوکرده حریبه تلغرافخانه سنه ویرلمشدر .

حریبه نظارتی سرپاوری

صالح

فندیلر ؛ رؤف بکک ، صدراعظم بولق موضوع بحث اولورکن بدن بحث ایتمسی البته لزومسز ایدی . آره مزده اصلاً بویله برشی موضوع بحث اولمش دکلدی . بن ، استانبول حکومتك یشایه جفندن ، اساساً امید وار دکلدم . عثمانلی دولتك اتمام حیات استدیکنه ایسه ، چوقدن قانعدم . عثمانلی دولتك ، مقام صدارتی اشغال ایتك کبی ضعیف

وی معنا بر فکرک بنم دماغمه یری اوله میه جنی طبیعی ایدی . بن ، کنرانی طبیعی اولان صفحات انقلابی سکونتله تعقیب ایدرکن ، آتینك تدبیرلرندن بشقه برشی دوشونمئوردم .

§ رؤف بك ، بحث استدیکی جلال الدین عارف بکک راپوری صورتی ده کوندردی . [وثیقه : ۲۴۵] قایینه شکل استدکدن صوکرده شو معلوماتی ویردی :

ق ۲۰ . ق . و

مصطفی کال پاشا حضر ترینه ؛

۱ — قاینه شو وجهله تشکل ایتشدر : صدراعظم صالح پاشا ، شیخ الاسلام ابا ، داخله ابا ، خارجیه صفا بك ابا ، حربیه ابا ، بحربه صالح پاشا وکالة ، نافعہ توفیق بك اصالة ، مالیہ توفیق بك وکالة ، شورای دولت عبدالرحمن شرف بك وکالة ، معارف عبدالرحمن شرف بك اصالة ، اوقاف شیخ الاسلام اسبق عمر خلوصی افندی اصالة ، عدلیه جلال بك ، تجارت دفترخانه امینی ضیا بك .

۲ — جلال بك مسلكنی بیلمیورز . بوشکل ، داماد فرید پاشایه زمان فرزاندیرمق مقصدبله سرایک زقیبدر . صالح پاشا ، بر بحرانه سد چکمک صورتیله بو صورتله وطنه نافع بر خدمت یابدینی اعتقادنده در . بزم فکرمز بوقاینه به اعتماد وبرمه مکدر وبونی ، غرویده تأمین ایچون چالیشیورز . فرید پاشا تهلکه سی الاآن موجوددر . آکا نظراً وضعیتک تأمین سیورلمسی معروضدر .

۳ — شایان دقت اوله رق شونی ده عرض ابدلم ، که صالح پاشاچه مجلس مبعوثان داخلندن ناظر آلفلنگک عدم امکانی آ کلاشیلدقدن صوکره ، خارجدن آله قتلری ذوانک تثبیتی ایچون غروپک فکربی استمزاج ایده چکدی . حالبوکه ، اخیراً بوندن ده صرف نظر ایده رک اسامینی معروض قاینه بی کنیدیلکندن تشکیل ایتشدر افندم . (رؤف)

حربه سرباری

صالح

§ افندیلر ؛ استانبول بحرانی حقنده وبردیکم ایضاحات ایچه اوزادی . استانبولده ، ذاتاً اوتنه دنبری موجود ومظاهر اولان وضعیته ، دها چوق تجلیله شاهد اوله جفز .

مساعده بیوروسه کز ، تکرار ، استانبوله کلک اوزره ، بر آزده ادرنه حوالیسندکی وضعیته عطف نظر ابدلم . شمعی به قدر وقوع بولش اولان عمومی بیاناتم صره سنده ، وسیله دوشدکجه (تراکیبی) ده تشکیلات ونصورتانمزدن هیچ بروقت خارج طوئدیغمزی آ کلاشم اولدیغمی امید ایدرم . ادرنه ایله مناسبات ومخبرانمز ، مملکتک هریربله اولدینی کبی محافظه وادامه ایدلکده ایدی .

جاری مخابراتمزد ، شایان دقت ، بعض نقطه‌ری هیئت علیه کزہ توضیحاً عرض ایتک موافق اولور .

برنجی قول اردو قوماندانی جعفر طیار بک ، ۳۱ کانون اول ۳۳۵ تاریخلی غایت مفصل بررپورنده ، ترا کیا وبالخاصه غربی ترا کیده وقوعبولقده اولان یونان تشبثات وفعالیتی بک مکمل ایضاح ایدیوردی . کندیسنک بوفعالیت فوق‌العاده‌یه مقابل لزومی کی ترتیبات آله‌مدیغندن شکایتی واردی .

« قول اردوسنک اشبو وضعیت و آتیاً تحدتی محتمل احوال قارشوسنده وظیفه‌سنی ایضا ایدمیله‌جک بروضع‌الجیش آلمسنه (جنرال میلن) ک موافقت ایتدیکنک بالمخبره آ کلاشیدیفنی » خبر ویریوردی . [وثیقه : ۲۴۶]

(جنرال میلن) ک ، ترتیبات آله‌مزه موافقت ایتیه‌جک‌نه البته شبهه یوقدی . بوبدهاتی ، بالمخبره تحقیقه ، بيلم ناصل بر فکر و محاکمه سوقيله قالدیشيلمشدی ؟

جعفر طیار بک ، ۳ کانون ثانی ۳۳۶ ده ویردیکم تعلیاته ، کوندردیکمز خفی تعلیاتنامه‌یه توفیقاً مسلح مفرزه‌لر تشکیلی تکرار خاطر لاتدم . « وضع‌الجیش تبدیلی ایله استحصال اولنه‌میان فوائده بوضورتله تلافیسی لازمدر . » دیدم . [وثیقه : ۲۴۷]

حریه ناظری بولنان جمال پاشایده ، عینی تاریخده ، وضعیتدن بحث ایدرک یونانلیلرک شرقی ترا کیده اولسون حاضرلقارینه ممانعت ایتسنی یازدم . [وثیقه : ۲۴۸]

ترا کیا — پاشا ایلی جمعیتک کوندردیکی راپورلرده ، لزومی کی تشکیلات یاپیلهمه‌مقدمه اودایغندن بحث ایدیورلر و بعض رؤسای مأموریندن شکایت ایدیورلردی . [وثیقه : ۲۴۹] بوکی مأمورلره اول و آخر ، بعض اخطارانده بولونیوردم . [وثیقه : ۲۵۰]

شکایتک مهمی ، جعفر طیار بکدن اولمغه باشلادی . مثلاً ؛ بوکا دائر اوقویه‌جغم شومکتوب ، بر فکر ویره‌یلیر ظن ایدرم .

۲۶ کانون ثانی ۳۳۶

محترم پاشام ؛

عارف بکک ترا کیالیر حقنده‌کی بیاناتی تصدیق ایدرم . ترا کیا جمعیتی ، قوه مادیه ایله تأیید ایدله‌مشدر . مع‌الاسف ، جعفر طیار جله‌مزی آلدانمش ، ذره قدر تشکیلات ، برتک تفنک ایله تسلیحات بیله یاپمه‌مشدر . جعفری ، شخصی دوشونمکله ایتام ایدرم . بولغاریه احوالندنده تماماً بی خبر ، غفلت مطلقه حالنده‌در .

صوک کونلرده ، جعفرک فرقه‌لرینه یازدینی برامرنامه ، تصادفاً آلزله کچدی . یونانلیلرک

حرکاتندن ، افکارندن بحث ایتدکن صوکره ، بوحال قارشوسنده آرتق مدافعه حقوق تعلیمانی وجهله ملی تشکیلاته باشلامق لازم ایسهده قوماندانلرک بوبابده ضابطان واسطه سیله اهالی به یاردیم ایدوب ایتهمک حقنده مطالعه لرینی صوریور فاعتبروا ... الله مسائل ملیهده آلداتانلری قهر ایتسین . فقط ، ویل آلدانمش اولانلره .

نتیجه ؛ بولغار عسکری غربی تراکیانی تخلیه ایدرک کیتدیکی بش اون مأمورله ۱۵۰ ، ۲۰۰ ژاندارمه دن ماعدا قوتی بولغدیغی حالده بیله ، کندیسندن اختلال ومحاربه ایله مدافعه وطن غایه سنی بکلدیگمز تراکیا برشی یاپه مدی . جعفر بو وضعیتده بر آلم حس ایتدی بیلم . بناء علیه ، آرتق طوخیجی احسانی ، بیطر راسمی [ذکی ، جوال ، معتدل ، بک شایان اعتماد بر آرداش] تشکیلات ایچون تراکیا کوندره جکمز . بورادن سلاح ده کوندره جکمز . کوراوله سی جعفر یالکمز بوللری سربست براقسین ، کولکه ایتهمسین باشقه احسان ایسته مه یز .

ادرنه خطنی ، انکلیزلر ، خالص انکلیز عسکريله تسلیم آلیور . یونانیلر خادم کوی ، چورلو ، لوله بورغازده غروپه اولیور . بلغاریا قایناشیور . یونان شقاوتی زیاده ، خالقک تظلمی قارشوسنده والی آلی اوغوشدیرمقده ، جعفر عزیزینی کویستر مکده . تراکیانک ، بولشویز مه قارشو تشیداته - اجنبی - معروض اولدینی بلغارلرک ، حرکاته هدف اولسی مأمولر . اوراده قوتلی برنجه و دماغ لازم . نه جعفر ، نه والی بوایشک اهلی وفداکار دکلردر . ایشته حال و وضعیت بودر . بن بولرله چوق اوغراشیورم . کچن کون برشیفره کزی آلمش ، متأثر اولمش دشیفره ایله استیضاح ایتشدم . جواب آله مدم . پاشام ؛ شخصی بر سیاست تعقیب ایتدیگمی می ظن ایدیورسکز . یوقسه مقصدی قاورامیه حق ، وضعیتی احاطه ایتهمک جهندان اولدیغمی می تخمین ایدیورسکز ؟ هر ایکی حالی ده پروتستو ایدرم . ایمان واعتقادم بر در . بلا انحراف یوریورم . یالکمز باشقه برشی دوشونیور وبکا سویله مک ایسته میورسه کز اوکا برشی دیم . آچیقجه بیله یرمکزی رجا ایدرم . سرت وتویخ آمیز سوزلرله صوک درجه متأثر اولورم . بو نی مساعدین آلیقویماز . نی مخالفته سوق ایتمز . فقط ، آراده شخصیت مسئله سنی بک اعلا تولید ایده بیلیر . بوکا نظردقتکزی جلب ایدر وبرحقیقت تظاهری ایتهدن ونیم نه لرچکدیگمی تقدیر ایتهدن ، تشبثانده بولنامکمز ، موقعکزدن بکله ن وهیچ امال ایدیه میه جک اولان نزاکت واعتدال ایجابی اولدیغنی ، شورا جقده درمیانه مساعده بیوریکمز . عرض احترام ایله تمئی موفقیت ایلرم پاشام .

واصف

افندیلر ؛ ادرنه دن کان اشعارلردن ، راپورلردن ، بنجه ، یا کلش برنقظه نظر سیاسی تعقیب ایدلیدیکی آکلاشیلیوردی . شمدی اوقونان مکتوبده ده ، بوخطالی نقطه نظرک تصویب ایدلیدیگنه

ذلات آیدن جملہ واردر، بو خطالی پر نیسی تصحیح ایچون، اوتہ دبری واقع اولان مطالعہ غری
۳ شباط ۳۳۶ تاریخندہ بردفعہ دها جعفر طیار پاشایہ واستانبولده رؤف بکے تکرار ایتدم .
تکرار ایتدیکم مطالعہ شو ایدی :

« شرقی وغربی ترا کیانک بروحدت ملیہ آلتندہ تصور وافادہ سی دوغرو برسیاست دکدر .
شرقی ترا کیا غیر قابل اعتراض و مناقشہ بر صورتدہ اجزای ممالک مزدندر . غربی ترا کیا ایسہ
بر معاهدہ ایلہ ، و قتیلہ ترک ایدلش بر قطعہ در .

اولسہ اولسہ ، شرقی ترا کیا ، غربی ترا کیانک خلاصنہ چالیشانلرک براس الحرکہ سی اولہ بیلیر .
شرقی وغربی ترا کیانک وحدتی مصرأ ادعا ایتک ، شرقی ترا کیادہ دہ بعض مدعیات
سردینہ متبع اولابیلیر .

بولغارلرکدہ ، آطہلر دکزنده بر مخرج اقتصادی طلب ایتلری ، آریجہ محتاج تأملدر .
بولغارستان داخندہ بونقطہ نظر دن صرف مساعی ایدلیلدر . » [وثیقہ : ۲۵۱]

§ جعفر طیار پاشادہ ، مأمورلردن ، اشرفدن ، اہالیدن شکایت ایدیوردی . ۷ مارت
۳۳۶ تاریخلی بر شفیفرہ سندہ ، « بزده اہالی ہر ایشی حکومتدن بکلہ مکدہ ؛ رؤسای ملکینک
وضع بیطرفیسی یوزندن تشکیلات ملیہ مطلوب عالی اوزرنده تمضو ایدہ مہ مکدہ در . ولایت داخندہ
صیق صیق اجرا ایتکدہ اولدیغم تفتیشلردہ بالخاصہ کویلولرلہ صیقی تماس ایدیورم . . .

فقطہر کویہ کیتک قابل اولہ میور . » ، « . . . کیفیتک ، اساسلی وشموللی اولسی جملہ مزجہ
شایان آرزو اولوب ہودہ محاذیر مسرودہ نک رفعنہ چالیشلمقلہ قابل اولہ جنی معروضدر . »
دیوردی . [وثیقہ : ۲۵۲]

§ افندیلر جعفر طیار پاشایہ ، جنرال میلن وضع الجیش تبدیل ایتدیر میور . والی و متصرفلر
بیطرف قالیبور و ہر ایشی حکومتدن بکلہ یں اہالیہ ، تشکیلات ملیہ خصوصندہ دلالت و پیشوالق
ایتیور . بو محذورلر قالمقدقجہ ، کیفیتک ، اساسلی وشموللی اولسی قابل کورولیور !

§ افندیلر ؛ بالخاصہ برقرہ قول جمعیتدن واونک منع فعالیت خصوصندہ کی تشبہاتمزدن بحث
ایتشدیم . بوجعیتک ، حالا استانبولده ، توسیع تشکیلاتہ چالیشدینی آکلاشیلیوردی . تکرار
شویلہ براہفاظدہ بولمق ایجاب ایتدی :

۱۲ مارت ۳۳۶

تحریرأ

چناق قلعه موقع مستحکم ق . میرآلای شوکت بک افندیہ

استانبولده موجود تشکیلاتمزدک ، مقصدی تأمینہ غیر کافی اولدینی آکلاشیلمقدہ در . مختلف

زماندرده وبالخاصه بوكونلرده آنقریه كلن واقف احوال بعض ذوانك وردیكى معلومانه نظرأ،
بوندهكى عدم موفقیتك سببی، آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی تشکیلاتی نامی آلتنده
قره غول نظامنامه سنك تطبیقه چالیشیلماقده اولدینی آکلاشیلمشدر .

قره قول نظامنامه سی، برچوقلرینی تشکیلاته نماس ایتمکدن تدهیش ایشلشدر . بوسبيله مدافعه
حقوق تشکیلات نظامنامه سی اساسنه کوره تشکیلاتی تعضو ایتدیرمک، استانبول ایچون
بالخاصه کافیدر . زیرا، استانبولده اساس قوتی؛ فکر جریانلرینی نوچیده آراملیدر .
استانبولده فعلی حرکات وخصوصی تشبثات ایچون دخی یاپیله حق مسلح تشکیلاتده، مدافعه
حقوق نظامنامه سی لاحقه سنك تطبیقی کافیدر . استانبول هیئت مرکزیه سی واقسام نابعه سنده کی
هیئت اداره لرك میدانه چیقمسندنه محذور تصور ایدیلورسه، بو هیئت لری تشکیل ابدنه جك اولان
ذوات، شخصلرینی خفی طوته بیلیرلر . بواساس دائره سنده یاپیلش و یاپیله حق اولان تشکیلاتك
و هیئت مرکزیه ابله هیئت اداره لری تشکیل ایدن ذوات اسملرینك، امین واسطه ابله ارسالنه
لطف و همت عالی لری بالخاصه استرحام اولنور ائندم .

هیئت تمثیلیه نامه

مصطفی کمال

§ شمدی آرزو بیورورسه کز، تکرار استانبوله عودت ایدم . ۱۱ مارت ۳۳۶ تاریخلی
بر تلغرافنده، رؤف بك شو معلومانی وریبوردی : ۱۰ مارت ۳۳۶ کونی زوالدن صوکره،
ائتلاف ممثلاری اجتماع ایشلر، لوندردن کلن و استانبولده کی قوای ملیه رؤساسنك توقیفی
امرینی حاوی اولان بر مسئله نی تذکر ایشلر وامری انقاده قرار ویرمشلر . بومعلومات، شایان
اعتماد بر ذاته موثوق منبعدن محرمانه اخبار ایدلش و بوکی ذوانك بر آن اول درسعادتن
اوزا قلاشملری لزومی ییلدیرلش . بو خصوصی، مختلف احتمالاته کوره محاکمه ایتدکدن
صوکره، ایشك صوکنه قدر استانبولده قاهره وظیفه ناموسی ایفایه قرار ویرمشلر .
صدراعظم صالح پاشا، بو وضعیته بیلهرک سبب اولمقده ایش . اونك ایچون قابینه نی اسقاطه
چالیشه جقلمش . موفقده اوله جقلمینه امین ایشلر . [وثیقه : ۲۵۳]

رؤف بكك، بوتلغرافی، عینی نارینخده تعقیب ایدن فیصه بر تلغرافنده، « صوك معروضاتمه
وقایینه وضعیتلری حقنده بر کونا مطالعاتکزه دسترس اوله مدیقمزدن، عدم وصولندن
و محکزدن بحق اندیشه دهیم . جوابکزه منتظرز » دنیلمکده ایدی .

رؤف بکه، و برای معلومات ۱۵ نجی و اوچنجی قول اردولره ۱۱ مارت تاریخنده
شو معلومانی ویرمشدم .

دون آقشام ، یعنی ۱۱ مارت ۳۳۶ ، آنقرده فرانسز ممثلی یوز باشی بووازونک ترجانی اولوب بزه اوتهدنبری اخبارات محرمانهده بولنان بر ذات آنقرده انکلیز ممثلی ویتلک آلدینی برتلغرافنامه اوزرینه بوتون احوال واثقالی ومعیتله برلکده بوکون آنقره نی ترکایدرك استانبوله حرکت ایلیه جکئی و بوتردن صوکره شمندوفر مناقلاتنک انکلیز لرحه تعطیل ایلیه جکئی اخبار ایتدی . مومی الیه ویتل ، فی الحقیقه بوکون اخباره مطابق اولهرق حرکت ایتدی . بناء علیه ، رن مناقلاتنکده منقطع اولسی قویاً مأمولدر . کیفیته ، ائتلاف دولترنجه استانبوله آلتان تداییر ایله علاقه دار بولندیغنده شبهه یوقدر .

مصطفی کمال

رؤف بکک صوکه اشعارینهده شو جوانی ویرمشدم :

« قاینهیه عدم اعتماد رأی ویرمک صورتیه تعرضک طرفکزدن پایلمسی اوقدر قوتلی بر سببه استناد ایتدیر بله میه جکدر . غروپک ، درجه تساند و تجلیده و وحدت حرکتده کی عزم قطعینه دائر صریح بر فکر وقناعت حاصل ایتدکجه ، صالح پاشانک غروپ هیئت اداره سیله مذاکره ایتمکسزین حرکت ایتسنی ، بر مشروطیت مسئله سی یایمق خصوصنده کی قرارحقنده هیچ بر مطالعه درمیان ایدم . انکلیزلرک توقیف قزارینه قارشى مجلسک ، جسورانه نهایت قدر وظیفه سنده دوامی ، پک نافع وبارلاقدر . آنحق ، ذات عالیکزله برابر وجودلری تشبثات و حرکات آنیه من ایچون الزم اولان آرقداشلرک نتیجه ده ، بزه التحاقلری اسبابی همه حال مؤمن اولمق شرطدر . عکسی تقدیرده ، غروپک وحدت و عزم دائره سنده حرکتی تنظیم ایدم بیله جک ذواتک شیمدیدن توظیفی ایله سزلرک همان بورایه کلری الزمدر . بورایه کله جک ذوات میاننده مملکتی تمثیل اوصافی حائز اولانلرله ایجابنده حکومت تشکیل واداره لیاقتنده کیلرک بولنسی مهمدر . ائتلاف دولترنک معامله زجریه تطبیق ایدم جکلینه شبهه یوقدر ... الخ مصطفی کمال » [وثیقه : ۲۵۴]

افندیلر ، رؤف بکی و دیگر ذواتی تام زماننده دعوت ایتمش اولدیغمز ، وقایع ایله همده اوچ ، درت کون کچمهدن ثابت اولدی . فقط مع التأسف بو دعوتمز ، لایق اولدینی اهمیت وجدیتله نظر دقته آنتمق مظهریتنه نائل اولمهدی . رؤف بک ، واصف بک کی ذوات ، اک نهایت کمال مطاوعتله مالطهیه کیتدیلر . بوجهت معلومکزدرد .

صوکه دقیقه قدر آناطولوبه کچمک و آنقرهیه کلک فرصت و تداییرنک بعض آرقداشلر طرفندن تهیه و تأمین اولدینی بکا حکایه ایدلمشدر . اکر بویله ایدیسه ، بوذواتک آنقرهیه کلهیه موافقت ایتیب انکلیزلره تسلیم اولهینی ومالطهیه کیمه نی ترجیح ایلرلنده کی سبب ومعذرت ،

جداً تدقیقه شایان کورولور . فی الحقیقه ، تورکیا وضعیتنک و عاقبتنک مشکوک ، مظلم ، مهلك کورولدیکی فرضیه سنه نظراً بوقراکلی تهلكه ایچنه آیلانلرک خوف و مدهش بر عاقبتله قارشلاشمیری وهمی ، تحت تأثیرنده الک نهایت هر هانکی برزندانه بر مدت قالمق اوزره دشمنه عرض تسلیمتی مرجح کوره بیلجکاری استبعاد اولنه ماز . مع هذا ، بن بوراده بوبله آغیر برحاکمه یوروتمکدن اجتناب ایدهرم . بومطالعیه بناء درکه بوذواتی مالطه زندانلرندن قورتارمق ایچون هر فرصتدن استفادّه ایدهرک ممکن اولان تشبثانده بولتمقدن کری دورمدم .

§ افندیلر ؛ استانبولده اونجی فرقه قوماندانندن آنقردهده یکرمنجی قول اردو قوماندانلغنه ۹ مارت ۳۳۶ تاریخ ۴۶۵۵ نومرولی شیفره اوله رق ۱۴ مارت ۳۳۶ کونی بر تحریرات کلدی . محلولی شو ایدی :

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه : انکلیزلر طرفندن تورک اوجاغی بناسنک اشغالی اوزربنه ملی تعلیم و تربیه بناسنه نقل ابدن اوجاغک بویکی اشغال ایتدیکی بنا ، دون زوالده انکلیزلر طرفندن تکرار اشغال ایدلمشدر افندم . ۹ مارت ۳۳۶ (هادی)

افندیلر ؛ ۳۳۶ سنه سی مارنک ۱۶ نجی کونی اوکلیندن اول ، ساعت اونده ، ما کنه باشنده شویله بر تلغراف ویرلدی :

درعیه
۳۳۶ - ۳ - ۱۶

آنقردهده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

بو صباح ، شهزاده باشنده کی موزیقه قره قولی ، انکلیزلر باصوب اوراده کی عسکرلرله انکلیزلر مصادمه ایدهرک نتیجهده شمدی استانبولی اشغال آلتنه آلیورلر . برای معلومات معروضدر .

مناستری
حمدری

بن ، بوتلغرافک آلتنه قورشون قلمیه «سریماً قول اردولره بنم امضامله م . کمال» اشارتی قوبدقندن صوکره بو تلغرافی ویرندن استیضاحانه باشلادم . مناستری حمدری افندی متبادیاً معلومات و برمه دوام ایتدی .

« بزمك امنيتلى بر آرقداشمز واركة يالكز اودكل هر كس، يعنى كان سويليور، شمدى ده حربه نك اشغالى خبر آلدق. حتى بك اوغلى تلغرافخانه سنك او كنده انكليز عسكرى اولديغى فقط تلغرافخانه نى اشغال ايدوب ايتمه چكى مجهولدر. »

بواننده افنديلر؛ حربه تلغرافخانه سندن، مأمور على معلومات ويرمكه باشلادى: « صباح انكليز لر باصه رق آلتى كشى شهيد واون بش قدرده مجروح اولدى. شمدى انكليز عسكرلى دولاشيور. شمدى، ايشته انكليز عسكرلى نظارته كيرسيورلر. ايشته ايجرى كيرسيورلر. نظاميه قپوسنه. تلى كس! انكليز لر بوراده در. »

تكرار مناسترلى حمدى افندى بى بولدى.

پاشا حضرتلى.

حربه تلغرافخانه سنى ده انكليز بحربه عسكرى اشغال ايدوب تلى قطع ايتدىكى كى بر طرفدن طويخانه نى اشغال ايدسيورلر. بر طرفدن زرهيليلردن عسكر اخراج اولونيور. وضعت وخامت كسب ايدسيور افندم. صباحكى مصادمه ده ۶ شهيد، ۱۵ مجروح واردر. پاشا حضرتلى. امر دولتريه منتظم. ۱۶ مارت ۱۳۳۶

مردى

حمدى افندى دوام ايتدى: « صباحكى، بزم عسكر اويقوده ايكن، انكليز بحربه افرادى قره غوله كلوب اشغال ايتكده ايكن، عسكرمز اويقودن شاشقين قالفنجه مصادمه به باشلانيور. نتيجه ده بزدن آلتى شهيد، اون بش مجروح اولوب بونك اوزرينه ذاتاً ملعتلر نى تصور ايتمش كه همان زرهيليرى ريختيمه يناشديروب بك اوغلى جهتنى وطويخانه نى اشغال ايدوب بر طرفدن حربه نظارتى اشغال ايتمشلر، حتى شمدى نه طويخانه ونه ده حربه تلغرافخانه سنى بولق قابل اوليور. شمدى ده خبر آلمش اولديغمه نظراً دريجه به قدر توسع ايدسيورمش افندم. »

« ايشته، بك اوغلى تلغرافخانه سنى ده يوق. اوراسنى ده اشغال ايتديلر غالباً. الله محافظه بيورسون. بوراسنى اشغال ايتمه سينلر. ايشته بك اوغلى تلغراف مأمورلى، مديبرى كلديلر. قوغمشلر. »

« بر ساعته قدر بوراسنى ده اشغال اولنه جقدر. شمدى خبر آلدم افندم. »

حياتى بك مرحوم، بنم، ايلك خبر تلغرافى اوزرينه پايدىغم اشارت وجهه ويريلن معلوماتى خلاصه ايتمش. روم ايلي و آناطولوده كى بالمله قوماندانلر آدرسنه كشيده ايتديريوردى. بر آن اول استانبول اوزرندن ادرنه به كشيده ايتديريلمسنى سويله مشدم. [وثيقه ۲۵۵] حمدى افندى « امر ساميرى انفاذ اولونيور، ادرنه به يازييورم وهپ مركزلى حاضر ايتدردك. » حمدى افندين؛

« مبعوثان ایچون بر خبر آلدیکزمی ؟ مبعوثان تلغرافخانه سی مخبره ایدبیورمی ؟ » دبه
 صوردم . همدی افندی ، « اوت یاییور . ۱۴ نجی قول اردو قوماندانی حاضر . پاشایستیوردی
 ویرملی ! »

افندیلر ، بوندن صوکره آرتق همدی افندیك سوزینی ایشیمه مدك . استانبول مركزينك ده
 اشغال ایدلش اولدیغه حکم ایتدك .

§ بو هینلی وجسور ، مناسترلی همدی افندی اولمه سیدی ، استانبول فلاکتندن کیم بیلیر
 خبر آلمق ایچون نه قدر انتظارلر ایچنده قالدیقدق . استانبولده بولنان ناظر ، مبعوث ،
 قوماندان ، تشکیلاتلر منسوبلری ایچندن بر ذات چیقوب وقتیله بزه خبر ویرمکی دوشونه مش
 اولدیغی آ کلاشیلور . دیمک که جمله سنی هیجان و خلعجان فاپلامشدی . بر اوجی آنقره ده
 بولنان نلک استانبولده بولنان اوجنه یناشه میه جق قدر شاشقین بر حاله گلش اولدق لربنه بیلیم که
 حکم ایتک جائز اولورمی ؟ تلغراف مأموری همدی افندی بالاخره بالذات آنقره به کلهرک قرارگاهمز
 تلغراف مأمورلغنی ابفا ایتشد . کندیسنه بورجلی اولدیغم تشکری بوراده علناً افاده ایتیمی ملی
 و وطنی وظیفه لرمدن عد ایدرم .

افندیلر ؛ بو وضعیت اوزرینه هرشیدن اول وفوعی ملحوظ بر فنالک اوکنه کچمک ایچون
 شو امری ویردم :

بالعموم والی و متصرفلره

سیواسده ق ۳ ، باندیرمهده ق ۱۴ ، آنقرهده ق ۲۰ ، ارضرومده ق ۱۵ ،

قونیهده ق ۱۲ ، دیار بکرده ق ۱۳ قوماندانلقلربنه

ازمیر جبهه سنده رأفت بك افندی به ، بالیکسرده فرقه ۶۱ قوماندانلغنه

بالعموم مدافعه حقوق هیت مرکزیه وهیت اداره لربنه

آنقره : ۱۶ مارت ۳۳۶

تلغراف . مسجیدلر

بوکونکی وضعیته نظراً ، ملتزم ، جهان مدنیتک حسیات انسانیتکارانه ایله متحسس
 وجدانلرندن و بونون عالم اسلامک مشارکت روحیه سندن امین اولقله برابر ، برمدت ایچون
 دوست اولسون ، دشمن اولسون ، بوتون رسمی عالم خارجی ایله موقه تماس ایدمه بکدر .
 بوکونلر ظرفنده وطنم زده یشایان خرستیان اهالی حقنده کوستره جکمز معامله انسانیتکارانه نك
 قیمتی نك بوبوك اولدینی کبی هیچ بر حکومت اجنبیه نك فعلی ویا ظاهری هماهه سنی کورمین

خرستیان اهلینک کمال حضور و سکونتله امرار حیات ایللری ، عرقزک فطرة متحلی اولدینی قابلیت مدنییه الکی قطعی بر برهان تشکیل ایلله جکدر . منافع وطنیه مغایر فعالیتلری مشهود اولانلر و حضور و آسایش مملکتی اخلال ایللر حقنده ، دین و ملیت منسوبیتنه باقلمیهرق ، احکام قانونیهنک سیاناً و شدتله تطبیق و حکومات محلییه اطاعت و وظائف تابعیتی ایفاده قصور اتمنلر حقندهده ، رأفت و شفقتله معامله ایدلمسینی ، اهمیت مخصوصه ایلله عرض و بو خصوصاتک تکمیل علاقه دارلره سرعتله تبلیغی و بوتون افراد ملتله وسائط مناسبه ایلله تعمیمی رجا ایدرز افندم .

مدافعة حقوق هیئت تمثیلیه سی نلمنه

مصطفی کمال

فندیلر ؛ قوای ائتلافیه ، استانبول تلغراف مرکزی اشغال استدکن صوکره ، مملکتله تلغرافله برتبلیغ رسمی یاغق ایستدیلر . طرفزدن وقوع بولان ایقاظ و اخطار اوزرینه - بعض مرکز لر مستشنا - بوتبلیغ رسمی النمدی . آلا نلر و جواب و برنلردن بللی باشلیلری شونلردر : ایزمیت متصرفی سعاد بک [وثیقه : ۲۵۶] قونیه والیسی صبحی بک

[وثیقه ۲۵۷]

تبلیغ رسمی :

بش بحق سنه اول مالک عثمانیهنک مقدراتی هر فصلسه آلدله ایتش اولان اتحاد و ترقی جمعیتنک رؤسای ، آلمان تلقیناتنه قایللهرق دولت و ملت عثمانیهنی حرب عمومییه اشتراك ایتدردیلر . بو حقیق و مشئوم سیاستک نتیجه سی معلومدر . دولت و ملت عثمانیه بیک درلو فلاکت کچبرد کدن صوکره اولله بر مغلوبیتنه دوچار اولدی که اتحاد و ترقی جمعیتنک رؤسای بیلله بر متارکه نامه عقد ایدرهک فرار ایتدکدن بشقه بر چاره بوله مدیلر . متارکه نامه نکه عقدینی متعاقب دول ائتلافیهیه بروظیفه ترتب ایتدی . اشبو وظیفه اسکی مالک عثمانیهنک بوتون اهلینسینک بلا تفریق جنس و مذهب سعادت مستقبله لرینی ، انکشاف لرینی ، حیات اجتماعی و اقتصادیه لرینی تأمین ایدرهک بر صلحک تمللرینی آتمقدن عبارت ایدی . صلح قونفرانسی ، بو وظیفه نکه افاسیله مشغول ایکن ، فراری اتحاد و ترقی ارکاننک مروج افکارلری بولنان بعض اشخاص ، تشکیلات ملیه نام مستعاری آلتنده بر ترتیب تشکیل ایدرهک و پادشاه ایلله حکومت مرکزیه نکه اوامرینی هیچ عد ایتکله حربک نتایج آلمه سندن بوسبوتون توکنمش اولان اهالی بی عسکرلک ایچون طوبلامق ، عناصر مختلفه میاننده تفاق چیقارمق ، اعانه ملیه بهانه سیله اهالی بی صومیق کی افعاله جرأت ایتدیلر و بو وجهله صلح دکل ، عادنا یکی بر محاربه دورینی آچغه تشبث ایلدیلر . بوتشویقات

وتحریکاته رغماً ، صلح قونفرانسی ، وظیفه سینه دوام ایستدی و نهایت استانبولک تورک اداره سنده قالمسینه قرار ویرمشدر . اشبو قرار ، قلوب عثمانیه بی مستریح ایده جکدر . آنجق ، بوقرارلری باب عالییه تبلیغ ایتدکاری زمان ، اجراسنک نه کبی شرائطه تابع اولدیغی ده اخطار ایلدیلر . اشبو شرائط ، ولایات عثمانیه ده بولنان خرسیتیانلرک حیاتلری تهلیکهیه معروض براقه مق والیوم دول ائتلافیه ایله متفقلرینک قوای عسکریه لری علیه منادیاً وقوع بولمده اولان هجوملره ختام ویرمکدن عبارت ایدی . حکومت مرکزیه ، بواخطاره قارشى ، بدرجهیه قدر حسن نیت کوسترمش ايسه ده ، تشکیلات ملیه نام مستعارى آلتنده حرکت ایدن اشخاص ، مع التأسف تشویعات وتحریکاتلرندن واز کچمک ایسته مدیلر . بالعکس ، حکومتی کندی حرکتلرینه اشتراک ایتدیرمه تشبث ایلدیلر . هرکسک کال هوس ایله بکلدیکی صلح ایچون بوبوک برتهلکه تشکیل ایدن بووضعیه قارشى ، دول ائتلافیه ، یاقینده تحت قراره آلتنه حق احکام صلحیه نک تطبیقی تأمین ایده بیلمک اوزره ، تدابیر لازمه بی تأمل ایتمه مجبور اولدیلر . بونک ایچون ، برتک چاره بولدیلر . بوده ، استانبولی موقه اشغال ایتک ایدی . اشبو قرار ، بوکون موقع اجرایه وضع ایدلایکندن ، افکار عمومیه بی برای تنویر نقاط آتیه تصریح اولنور :

۱ — اشغال موقتدر . ۲ — دول ائتلافیه نک نیتی ، مقام سلطنتک نفوذی قیرمق دهل ، بالعکس ، اداره عثمانیه ده قاله حق مالکده اونفوذی تقویه ونحکیم ایتمکدر . ۳ — دول ائتلافیه نک نیتی ، بنه تورک لری درسعادتن محروم ایتمه مکدر . فقط ، معاذالله تعالی طشرده اغتشاش عمومی ویاقتال عام کبی وقوعات ظهور ایدرسه ، بوقرارک تعدیلی محتملدر . ۴ — بونازک زمانده ، مسلم اولسون ، غیر مسلم اولسون هرکسک وظیفه سی ، کندی ایشنه کوجنه باقق ، آسایشک تأمیننه خدمت ایتک ، دولت عثمانیه نک انقضاضدن یکی برتورکیه نک احداث ایچون صوک برامیدی جنتلریله محو ایتک ایسته یئرک اغفالانه قایلیمه مق وحالاً مقرسلطنت قالان استانبولدن اعطا اولنه حق اوامره اطاعت ایتمکدر .

بالاده ذکر اولنان تشویقاته اشتراک ایدن اشخاصک بعضیلری ، درسعادته دردست اولنهرق آنلر طبیعی کندی افعالنندن وبلاآخره او افعالک نتیجه سی اوله رق وقوعی ملحوظ احوالندن مسئول طوتوله جقدر .

قوة اشغالیه

بو تبلیغ مناسبتیه درحال شو تعمیمی یاپدم :

۱۶ مارت ۳۳۶

عموم والی وقوماندانلره ومدافعه حقوق هیئتلرینه

استانبولک ، ائتلاف دولتلری طرفندن ، بالمصادمه جبراً اشغالی تحقق ایتشددر . بو سوء قصددن بالاستفاده بر چوق مقاصد خیانتکارانه صاحب لری نک ملتی اغفاله تشبثلری محتملدر . نته کیم

نبلیفات رسمیه شکلنده امضاسر بعض بیانامه لک نشر ایدمک ایسته یلیدیکنه کسب اطلاع ایدیورز .
یاکلش حرکاته محل قالمق و حقایق احواله منایر هیجانلر تولیدینه میدان ویرلمک اوزره
بوکی اشاعانه قطعاً عطف اهمیت ایدلمه سی لازمدر . وضعیت حقیقیه یی تعقیب ایدن آناتولو وروم
ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ، ملتی تنور ایده جکدر .

مصطفی کمال

افندیلر ، عینی کونده مختلف وسائطله شو پروتستوی کودردم :

۱۶ - ۳ - ۳۳۶

پروتستو

استانبولده انکاز ، فرانسز ، ایتالیا مثل سیاسیلرینه ، آمریکا مثل سیاسیسینه
بالعموم بیطرف دولتر خارجه نظارتلرینه و فرانسه ، انکازه ، ایتالیا مجلس مبعوثانلرینه
ویردیرمک اوزره آنطالیده ایتالیان مثلککنه

§ استانبولده بالعموم دواثر رسمیه ، استقلال ملیمزی تمثیل ایدن مجلس مبعوثان دخی
داخل اولوق اوزره ، مؤتلفین قوای عسکریه سی طرفندن ، رسماً وجبراً اشغال ایدلمش و آمال
ملیه دائره سنده حرکت ایدن ، بر چوق وطنپرور اشخاصک توقیفنه ده تشبث اولمشدر . ملت
عثمانیه نك حاکمیت وحریت سیاسیسینه حواله ایدیلان بوصوک ضربه ، حیات و موجودیتی ، نه بهاسنه
اولورسه اولسون ، مدافعه ایتمه عزم ایتمش اولان بز عثمانیلردن زیاده ، یکرمنجی عصرمدنیت
وانسانیتک مقدس عد ایتدیکی بوتون اساسانه ، حریت ، ملیت ، وطن حسیاتی کبی بوکونک
جمعیات بشریه سینه اساس اولان بوتون عمده لره وبو عمده لری وجوده کتیرن وجدان عمومی
بشره راجعدر .

بز ، حقوقری و استقلاللری مدافعه ایچون کیریشدیکمز مجاهده نك قدسیته قائل وهیچ
برقونک بر ملتی یشامق حقندن محروم ایدمیه جکنه قانمز . تاریخک بوکونه قدر قید ایتدیکی
برقصد تشکیل ایدن وویلسون پرنسیپلرینه مستند برمتارکونک ، ملتی اسباب مدافعه سندن تجرید
ایتمش اولمندن متولد بر حیلهدده مبتنی بولمق حسینله عائد اولدقلری ملتلك شرف وحیثیتله
دخی قابل امتزاج اولیان بو حرکتک تقدیر ماهیتنی رسمی آوروپا و آمریقانک دکل ، علم
وعرفان ومدنیت آوروپا و آمریقاسنک [**] وجدانه تودیع ایله اکتفا وبو حادثه دن تولد

[**] آمریقا ، آلتی چیزیلن قسم یازلامشدر . یالکز آمریقانک یازلمشدر .

ايدە جك مسئوليت عظيمە تاريخىيە صوك دفعە بردهانظر دقت عمومي يي جلب ايدەرز. دعوا مزك مشروعت و قدسيتي ، بو مشكل زمانلرده ، جناب حقدين صوكره اك بويوك ظهير مزدر .

(آناطولو وروم ايلى مدافعة حقوق هيئت تمثيليةسى)

مصطفى كمال

عيني كونك كيجەسى بو تعليماتى تعميماً تبليغ ايتدم :

شيفره

۱۶ - ۳ - ۳۳۶

بالعموم والى وقوماندانلره

[استانبولك ومقامات رسميه نك ، خصوصيله مجلس مبعوثانك ، ائتلاف دولتلىرى طرفندن رسماً وجبراً اشغال ايدىلىش اولمىسندن وبو حركتك ، متاركة ايله ملتى سلاخندن تجريد ايتد كدن صوكره ، وقوعه كتىرلمىسندن بختله ائتلاف دولتلىرى ممتللىرينه وبالعموم بيطرف دولتلىر خارجيه نظارتلىيله ائتلاف دولتلىرىنك مجلس مبعوثان رياستلىرينه پروتستو تلغرافلىرى چكىلمك اوزره ميتينغلر عقدى مقتضى كورولمكده در . پروتستو تلغرافلارنده بالخاصه تجاوز واقعك ، عثمانلى حاكميتندن زياده ، يكرمى عصراق بر مدنيت وانسانيتك مولودى اولان حریت ، مليت ووطنپرورلك اساساتنه بر ضربه تشكيل ايدەجكي وملت عثمانيه نك مدافعة بقا واستقلال خصوصنده كى عزم و ايماننه ، بو حادثه نك هيچ بر تأثير وجوده كتيره ميه جكي ، يالكز ، مدنى ملتلك بوتجاوزى قبول ايتمكله ؛ عظيم بر مسئوليت تاريخيه آلتنه كيرمش اوله جتلىرى تصریح ايدىلىددر . بيطرف دولتلىر خارجيه نظارتلىيله مجلس مبعوثان رياستلىرينه كشيده ايديله جك تلغرافلر ، استانبولده عائد اولدقلىرى مقاماتنه ويرلمكله برابر آفظا ليداده ايتاليان ممتللك وساطتيله ده ويرىلىددر . پروتستو تلغرافلىرىنك برر صورتكده بورايه ارسال بيورولمىنى رجا ايدرز .]

هيئت تمثيلية نامنه

مصطفى كمال

شيفره

۱۶ - ۳ - ۲۳۶

مير آلاى رافت بكه

حادثه اخيره مناسبتيه ، هر طرفده ياسيالل ميتينغلر نتيجه سنده چكىله جك پروتستو تلغرافلىرىنك برر صورتلىرىنكده ائتلاف دولتلىرىنك حال انعقادده بولنان مجلس مبعوثانلىرى رياستنه وبيطرف

دولتلك ده خارجيه نظارتلرينه تبليغ ايدلمسى فائدهلى عد ايدىورز . آ نطاليه ده كى ايتاليان
مئلنك بوخصوصده كى معاونتنى تأمين ايتكمزى رجا ايدرز .

هيئت تمثليه نامه

مصطفى كمال

§ افنديلر ؛ عيني كونده ملته شو بياننامه يي نشر ايتدم :

بياننامه

بالعموم قوماندانلره ، والى ومتصرفلره ومدافعه حقوق جمعيتلرينه ، بلديه رياستلرينه
مطبوعات جمعيتنه

ائتلاف دولتلرينك شمدى به قدر مملكتمزي تقسيمه بول بولمق ايجون توسل ايتدكلرى
مختلف تدابير معلومدره . اولاً ؛ فريد پاشا ايله بالائتلاف ملتى مدافعه سز برحاله اجنبي اداره سنه
اسير ايتك ومملكتك مختلف اقسام مهمه سنى غالب دولتلمستملكتنه علاوه ايتك دوشونولمىدى .
قواى مليه نك مظاهرات عموميه مليه ايله مدافعه استقلال خصوصنده كوسترديكى عزم ومتانت ،
بوتصورى آلت اويست ايتدى . ثانياً ؛ قواى مليه يي اغفال واونك مساعده سيله شرقد
بررجحان سياستى تعقيب ايتك ايجون هيئت تمثليه يه مراجعت ايدلى . هيئت ، ملتك
استقلالنى ومملكك تماميتنى تأمين ايتدكجه وخصوصيله اشغال ساحه لرينك تحليله سنه تشبث
اولندكجه ، هيچ برنوع مذاكره يناشمىدى . ثالثاً ؛ قواى مليه ايله توحيد حركات ايدن
حكومتلك اجرا آتته مداخله ايتك صورتيه وحدت مليه يي صارصمق وخطائنه مخالفتلرى
تشويق وزيد جرأنه سوق ايتك طريقى تعقيب اولندى . وحدت مليه نك تشكيل ايتدك متانت
وتساند قارشوسنده بوصولتدره اريدى . رابعاً ؛ مقدرات مملكت حقنده انديشه آورقرارلر
ويرلديكندن بحث اولنقى صورتيه افكار عموميه نك تصديقنه باشلاندى . مدافعه ناموس ومملكك
اوغرنده هرفداكلرنى كوزه آلمش اولان ملت عثمانيه نك عزم واراده سى اوكنده ، بونهديدات
دخى فائده ويرمدى . نهايت ، بوكون استانبولى جبراً اشغال ايتك صورتيه دولت عثمانيه نك
يدى يوز سنه لك حيات وحاكميته ختام ويرلدى . يعنى ، بوكون نورك ملتى ، قابليت
مدينه سنك ، حق حيات واستقلالنك وبوتون استقبالنك مدافعه سنه دعوت ايدلى . جهان
انسانيتك انظار استحضانى وعالم اسلامك آمال استخلاصى ، مقام خلافتك تاثيرات اجنييه دن
تخليصنه واستقلال ملينك ماضى شو كتمزه لايق برايمان ايله مدافعه وتأميننه متوققدر .
كيريشديكمز استقلال ووطن مجاهده سنده جناب حقتك عون وعنايتى بزمه در .

آ ناطولو وروم ايلي مدافعه حقوق جمعيت

هيئت تمثليه نامه

مصطفى كمال

افندیلر ؛ عینی زمانده بوتون عالم اسلامده توجیه خطاب ایدیلرک تجاوز واقع بر بیاننامهده تفصیل ووسائط مختلفه ابله اعلان ایدلدی .

افندیلر ؛ حادثه حقنده فضله معلوماته انتظار ایتمکسزین ، تلغرافچی مناسرتلی حمدی افندیکنک ویردیکی معلوماتدن وبو معلوماتی تأیید ایدن ، قوه اشغالیه نامنه اولان تبلیغ محتویاندن ، وضعیتک ماهیتی آکلایهرق لزومی ومستعجل کوردیکم تدبیرلری ، ایضاح اولندیغی وجهله هان اشغال کونی اتخاذ وتطبیق ایتدم . استانبولک صورت اشغالی وتوقیفات اجرایی حقنده مختلف منبعلردن متباین ومبالغهلی صورته معلومات کلکه باشلادی . بزده ، مختلف وسائطله تحقیقات اجراسنه دوام ایتدک . ایضای وظیفه تشریعییه امکان کوره میهرک داغیلان مبعوثلرک وبعض ذواتک استانبولدن فرار ایدهرک آتقریه توجه ایتدکری آکلاشیلدی . سیاحتلری تسهیل ایچون کدرکاهلرنده ایجاب ایدنلره اقتضا ایدن امرلری ویردم .

افندیلر ؛ ۱۶ مارتده استانبولک اشغالی تحقق ایدر ایتمز ، اتخاذ ایتدیکم تدابیر میاننده ، ده برطاقم تدبیرلر واردرکه اونلری بویوک ملت مجلسنک ایلک کشاندن بیان ایتمش اولدیغم ایچون بوراده تکرار تفصیل ایتدم . مثلاً ؛ اسکیشهر و آفیون قره حصارنده کی اجنبی اطعانتک سلاحدن تجریدی ویا تبعیدی وکیوه ، اولوقیشله جوارلرنده شمشندوفر خطرلرنک تحریبی و آناطولوده بولنان اجنبی ضابطانک توقیفی وسائر کی تدابیره عائد تفصیلاتی ، بویوک ملت مجلسنک ایلک ضبطنامه سنده مطالعه بیورمشسکزدر . بو تدابیر میاننده اک مهجنی ؛ صلاحیت فوق العاده یی حائز بر مجلسک آتقرده اجتماعنی تأمین خصوصنده کی وظیفه ملیه ووطنیه مزه عائد قرار وبو قرارک تطبیقی تشکیل ایدر .

افندیلر ؛ بوخصوصده کی قرارمزی وبو قرارک صورت تطبیقی کوسترن بر تبلیغی ۱۹ مارت ۳۳۶ ده یعنی استانبول اشغالندن اوچ کون صوکره تعمیم ایتدم .

افندیلر ؛ بو مسئله حقنده ایکی کون قدر قوماندانلرله ماکنه باشنده مداوله افکار ایدرک مطالعه لرینی آلدیم . بن ، ایلک یازدیغم مسودهده « مجلس مؤسسان » تعبیری قوللامشدم . مقصدمده طویلانه حق مجلسک « رژیم » دیکشدر مک صلاحیتله ایلک آنده مجهز بولمنسی تأمین ایتک ایدی . فقط بوتصیرک قوللانیلیمسنده کی مقصدی لزومی کی ایضاح ایدمه مدیکم ایچون ویاخود ایضاح ایتک ایسته مدیکم ایچون خلقت انسیت ایتدیکی بر تعبیردر ، دیبه ، ارضروم وسیواسدن ایضاظ ایدلدم . ونک اوزرینه « صلاحیت فوق العاده یه مالک بر مجلس » تعبیری قوللانمقله اکتفا ایتدم .

— ولایتلره ومستقل لوالره وقول اردو قوماندانلرینه —

مرکز دولتک دخی ، دول ائتلافیه طرفندن رسماً اشغالی ، قوه تشریعیه وعدلیه واجرائیه دن عبارت اولان قوای ملیه دولتی تحتل ایتمش وبو وضعیت قارشوسنده ایضای وظیفه یه امکان

کوره مدیکنی حکومتہ رسماً تبلیغ ایدرک ، مجلس مبعوثان ، داغیلمشدر . شو حالده ، مقردولتک مصونیتی ، ملتک استقلالنی ودولتک تخلیصنی تأمین ایدمچک تدابیری تأمل وتطبیق ایتک اوزره ملتہ طرفندن ، صلاحیت فوق العادہ بی حائز بر مجلسک ، آنقرمده اجتماعہ دعوتی وداعیامش اولان مبعوثاندن آنقرمہ کلبیلہ جکرک دخی بو مجلسہ اشتراک ایتدیرلسی ضروری کورولمشدر . بناء علیہ ، زبرده درج ایدیلن تعلیمات موجبہ ، انتخاباتک اجراسی ، حیت ورویت وطنپروانہ لرندن منتظر در :

۱ — آنقرمده ، صلاحیت فوق العادہ مالک بر مجلس ، امور ملتی تدویر ومراقبہ ایتک اوزره اجتماع ایدمچکدر .

۲ — بومجلسہ ، اعضا اولہرق انتخاب اولنہ حق ذوات ، مبعوثان حقندہ کی شرائط قانونیہ تابعدر .

۳ — انتخاباتدہ ، لوالر اساس اتخاذ ایدیلہ جکدر .

۴ — هرلواندن ، بش اعضا انتخاب اولنہ جکدر .

۵ — هرلوا ، قضا لرندن جلب ایدمچکی منتخب ثانیلرندن ومركز لوا منتخب ثانیلرندن ولوا اداره وبلدیہ مجلسلریلہ لوا مدافعة حقوق هیئت اداره لرندن وولایتلرده مرکز ولایت هیئت مرکزہ لرندن وولایت اداره مجلسیلہ مرکز ولایت بلدیہ مجلسندن ومركز ولایت ایلہ مرکز قضایی ومركزہ مربوط قضا منتخب ثانیلرندن مرکب بر مجلس طرفندن عینی کوندہ وعینی جلسہ ده اجرا ایدیلہ جکدر .

۶ — بومجلس اعضالفنہ ، ہر فرقہ ، زمردہ وجعیت طرفندن نامزد کوسترلسی جائز اولدینی کی ہر فردکدہ بوجاہدہ مقدسیہ فعلاً اشتراکی ایچون مستقلاً نامزدلکنی ایستدیکی محلہ اعلانہ حق واردر .

۷ — انتخاباتدہ ، هر محکاک بویوک ملکیتہ مأموری ریاست ایدمچک وسلامت انتخابندن مسئول اولہ جکدر .

۸ — انتخاب ، رأی خفی وا کثرت مطلقہ ایلہ اجرا وتصنیف آرا ، مجلسک ایچلرندن انتخاب ایدمچکی ایکی ذات طرفندن ، فقط حضور مجلسدہ ایفا ایدیلہ جکدر .

۹ — انتخاب نتیجہ سندنہ ، بالعموم اعضانک امضا ویا ذات مہرلرینی محتوی اوج نسخہ مضبطہ تنظیم اولنہ حق ، برنسخہ سی محلندہ آلیقونیلہرق دیگر ایکی نسخہ سنک بری انتخاب اولنان ذاتہ تودیع ودیکری مجلسہ ارسال اولنہ جکدر .

۱۰ — اعضا لک آلہ جقاری تخصیصات ، بالآخرہ مجلسجہ تقرر ایتدیریلہ جکدر . آنحق عزیمت خرچراہلری انتخاب مجلسلرینک مصارف ضروریہ حسابیلہ تقدیر ایدمچکی مقدار اوزرندن ، محلاری حکومتلرنجہ تأمین اولنہ جکدر .

۱۱ - انتخابات، نہایت اون بش کون ظرفندہ اکثریتلہ آنقرہدہ اجتماعی تأمین ایدہ بیلیمک اوزرہ اتمام اولنہرق اعضالر تحریک ونتیجہ اعضانک اسملریلہ برلکدہدرحال اشعار ایدیلہ جکدرہ.

۱۲ - تلغرافک ساعت وصولی بیلدیریلہ جکدر .

حاشیہ : قول اردو قوماندانلرینہ ، ولایاتہ ، مستقل لوارہ تبلیغ اولنمشدر .

ہیئت تمثیلیہ نامنہ

مصطفی کمال

افندیلر ، برہفتہ ظرفندہ، مختلف استقامتارده آنقرہیہ کلکدہ اولان مبعوثلرلہ ، تلغراف مخبراتیلہ بالذات تماسہ کلندی . کندیلرینہ ، املرینک تعدیلنہ ، قوۂ معنویہلرینک ترصیننہمدار اولہجق معلومات و برلدی . استانبولہ نقطۂ نظر مزی تعقیب ایدہجک کیمسہ قالمامشدی . آیلر جہ ومختلف طرز و صورتلرلہ وقوعبولان ایقاظلمزہرغمأ بزم دیدیکمزہ طرزہ تشکیلات یامیوب، قرہقول جمعیتنک وجود بولمسہ چالیشانلرک باشلری ، مالطہیہ کیمش واستانبولہ ، افرادینک حیات وفعالیتلرندن اثر قالمامشدی . اورادہ یکیدن تشکیلات یامیق ایچون چوق زحمتلی مساعی واوزمانکی حالمزہ کورہ خدمزدن فضلہ پارہ صرف ایتہیہ مجبوم اولدم .

§ محترم افندیلر ، بیانات عمومیم میانندہ برایکی نقطہدہ ، ہم استانبولہکی مجلس مبعوثانہ رئیس انتخاب حصوصنہ ٹائد مسئلہدن وبوندہکی مقصددن بحث ایتشدم . بونک تأمین ایدلمہمش اولسندن ، کوچک برمشکل ایلہ قارشیلانشدیعمی دہ عرض ایتشدم . فیالحقیقہ ، استانبولہمجلس دوجار تجاوز اولوب داغیلنچہ مبعوثلری طوپلامہیہ وبخصوص ایضاح ایتدیکم وجہلہ برمجلس تأسیسنہ توسل ایدہبیلیمک ایچون برآن تردد ایتدم . مجلس مبعوثان رئیس بولنان جلالالدین عارف بکک آنقرہیہ کلوب کلیہجکئی بالطبع بیلہمیوردم . کلکی حالندہ ، اونک مواصلتنہ انتظار ودعوئی اونک واسطہسبلہ یابدیرمہی دوشوئدم . فقط وضعیت یک چوق سرعت واستعجالی آمر بولونیوردی . مجهول براحتمالہ انتظاراً اضاعۂ وقت ایتہی موافق احتیاط بولدم . فقط ویرہجکم قرارک تأمین تطبیقاتی ایچوندہ ، برایکی کون تلغراف باشندہ بوتون قوماندانلرک مطالعہلری دیکلہمک ایلہ وقت کچیرمہیہ مجبوریت حس ایتدم . جلالالدین عارف بکلہ مارٹک ۲۷^{۲۸}نجی کیجہسی دوزجہیہ مواصلتنندہ ارتباط حاصل اولمشدی . شو تلغرافی یازدم :

آنقرہ

۲۷ - ۳ - ۳۳۶

نوسرو

۳۴

دوزجہدہ مجلس مبعوثان رئیس محترمی جلالالدین عارف بک افندیہ

استانبولک رسماً وفعلاً انکابزلر طرفندن اشغالیلہ قوای دولتک تصدیق واسارت آئندہ آنکسی ومجلس مبعوثانہ تعرض اولنہرق ملتک استقلالئہ وناموس ملیہ تجاوز ایدلش اولسی

وبويوزدن ملت وکيللرينک مقدرات مملکت حقنده کی وظيفه لرينی ايفايه موفق اوله ميه جقلرينه قناعتله سينه ملته التجايه مجبور اوللری، دولت وملتک قواي عموميه سنی حکم و مراقبه سی آلتنده بولنديره جق بر مجلس فوق العاده يه شدتله احتياج توليد ايتمش اولدينندن فوق العاده صلاحيتله آنقرده بر مجلس اجتماعنه هيئت تمثليه نك قرار ويرديکی واجراي ايجابنک تعميماً تبليغ ايدلديکی معلوم عاليلريد . بوباده کی ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاريخلی تبليغنامه يي بعدالمطالعه ، احکام مندرجه سنی تأييد و انتخابنک تسريعه اجتماعک بر آن اول تأمينی ايجون بونقطه نظر منک طرف عاليلرندن دخی ، قيصره برياننامه شکلنده افکار عموميه يه شيميدین تبليغ واعلاقی فائده لی عد ايدیورز . جواب عاليلرينه منتظر م افندم . مصطفى کال

جلالدين عارف بکک ويرديکی جواب شودر :

دوزجه
۳۳۶-۳-۲۷

آنقرده مصطفى کال پاشا حضرتلر نه

اشعار بيوريلان ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاريخلی بياننامه يي کورمدم . بر مجلس فوق العاده نك اجتماعي نه قدر مصيب ايسه ده بويله بر مجلسك ألدن کلدیکی قدر قنونه تماس ايلمسی لازمدر . واقعا ، بزم قانون اساسيمزده بويله فوق العاده بر مجلسك طويلانه بيلمسنه دائر بر اشارت موجود دکسه ده قوانین اساسیه سائرده موجود دساتيردن استفاده اولنه بيلير . مثلاً ، فرانسز قانون اساسيسنه کوره ، مجلس ، غيرقانونی بر صورتده فسخ اولنور ويا بر تعرضه دوچار اولورسه دوچار تعرض اولان مجلس اعضالرندن قورتيه بيلنلر ، ولايات والويه مجالس اداره سندن انتخاب اولنان ايكيشر اعضا ايله برلکده بر محل مناسبده اجتماع ايدرلر و مجلسك يکيدن کشادی ويا تعرضک رفي ايجون اتخاذ مقررات ايدرلر . بو مجلسك مقرراتی مطاعدر . و بو مجلسك مقرراتی اصفا ايتمينلر خيانت وطنيه ايله اتهام اولنورلر . بنده کزده بواساسی دوشونمکده ايدم .

۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاريخلی بياننامه نك نه کبی اساسات اوزرينه مبتنی اولدینی آکلاشيلدقدن صوکره آنقره يه مواصلمده بعدالاستشاره برياننامه يازمق مطالعه سنده م . ينه کوروشورز . ما کنه باشنده برلکده بولنان اسماعيل فاضل پاشا ايله صاروخان مبعوثی رشيد بک عرض احترام ايدم رک وداع ايلرز . رفقامدن قيرشهری مبعوثی رضا بکده عرض احترام ايليور و کنديسنکده بولیده بولنديغی کسکينده کی پدرينه خبر ویرلمسی استرحام ايدیور افندم .

مهول البه عارف

بوجوابی تلغرافنامه محتویانه دقتله عطف نظر بیورولورسه ، جلالالدین عارف بکله نقطه نظرلرمن آردسند بویوک اختلاف اولدیغی سهولتله فرق اولنور . بن، فوق العاده صلاحیتی حائز بر مجلسك ، آنقرده اجتماعنه قرار ویریرکن بزم قانون اساسیمزده بویله بر مجلسك طوبالانیه یلمسنه دائر بر اشارت اولدیغنی البته یلیردم . فقط قراریمی ویره یلمك ایچون بویله بر اشارتك موجودیت وعدم موجودیتی دوشونمك ، اصلاً خاطر مه کلدی . بوندن باشقه دوچار تعرض اولان مجلس اعضالردن قورتیله یلنلر ایله ولایات والویه مجالس اداره سندن انتخاب اولنه حق ایکیشراعضا ایله بر لکده مجلس مبعوثانك یکیدن ، اسکی شکل وماهیئنده طوبالانسنی تأمین ایچون چالیشمسنی اصلاً خاطر مه کتیرمدم . بالعکس بوسبوتون بشقه ماهیت وصلاحیتده، دائمی بر مجلس تشکیل ایتیمی و بو مجلسله تصور ایتدیکم انقلاب صفحاتی برابر کچیرمه یی دوشوندم . بوکا نظراً ، متباین اولدقلرینه شبهه ایتدیکم نقطه نظرلرمنك ، بعدالاستشاره توحیدینه امکان بولنه جفتدن نا امید اولدم . مع هذا ، ۱۹ مارت ۳۳۶ تاریخی بیانه مه می تلغرافله جلالالدین عارف بکه ویردیردم . ایرتسی کون آلدیغم جواب شواندی :

دوزجه : ۲۸ مارت ۳۳۶

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضر تلیرینه

هیئت جلیله تمثیلیه نك ۱۹ - ۳ - ۳۳۶ تاریخی تبلیغات عمومی سی مطالعه اولندی . مواد مندرجه سی بنده كرك دوشوندیكم اساسلره صورت عمومی ده مطابقدر . بناء علیه آنقرده مواصلت عاجزانهمی متعاقب بالاستشاره آیریمجه بر بیاننامه نك اعلانی طبعیدر . یارین بالضروره بولیده قالنه رق ۲۹ مارت ۳۳۶ ده آنقرده متوجها حرکت اولنه جنی مع الاحترام عرض اولنور .

مجلس مبعوثان ریسی

مهول الدیمه عارف

لالالدین عارف بك، بیاننامه منی مطالعه ایتد کدن صو کره، مندرجاتك دوشوندیكي اساسلره صورت عمومی ده مطابق اولدیغنی سوله مکه برابر بومندرجاتی تایید آهان بر بیاننامه یازوب اعلان ایتیمور . بونی آنقرده کلد کدن واستشاره ایتد کدن صو کره یه تعلیق ایدیمور .

افندیلر؛ جلالالدین عارف بك، آنقرده کلد کدن صو کره کندیسيله ودیكر بعض قانونشناسان ایله بومستله یه متدائر ، اولدقجه اوزون سورن مذا کره و مناقشه لر جریان

ایندی . فقط آلدایمورسم جلالین عارف بک ، هیچ بروقت نیم بویوک ملت مجلسنک ماهیت و صلاحیتی حقننده کی نقطه نظر مه اشتراک اتمه مشدر . او ، دائما ، طویلانیس اولان هیئتک وظیفه اساسیه سنی ، استانبول مجلس مبعوثاننک تأمین انعقادندن عبارت و کنديسی دائما استانبول مجلس مبعوثاننک رئيسی تلقی ایشدر . بونی تأیید ایدر اوافق بر خاطر همی مساعده ایدر سه کز عرض ایده م :

بن ، توریه بویوک ملت مجلسی رئيسی و کنديسی رئيس نانی بولندیغی صرعه ، برکون ، دیوان ریاست اجتماعنده ، جلال الدین عارف بکک مخصصات مسئله سندن بحث ایستیکیکی و کنديسنک مجلس مبعوثان رئيسی اولسی دولایسیله او مقامه عائد مخصصات طلبنده بولندیغی اونارینخده مجلس باش کابی بولنان رجب بک بیان ایستی . معلوم عالی کیزدرکه ، اودورده مجلس رئيسی و رئيس نانیسی و دیگر رئیسار ایله مجلس اعضای مخصصاتلری آره سنده فرق یوقدی . جلال الدین عارف بک ، یالکیز کنديسی مجلس مبعوثان رئيسی صفتیله استثنای ایدرک فضلته مخصصات آلمق حق قانونی سندن بحث ایدیوردی . بن ، بو مسئله نك حلنه دیوان ریاستک صلاحیتدار اولندیغی و طلب و ادعاسنده اصرار ایدر سه مسئله نی مجلس هیئت عمومیه سنه عرض ایدرک استحصال اولنه جق قراره کوره حرکت اولنه بیله جکنی در میان ایستدم . جلال الدین عارف بک ، مجلس حضورینه حقیقه نی موافق کورمیه رک طلبندن صرف نظر ایلدی .

محترم افندیلر ؛ ۱۹ مارت ۳۳۶ تاریخی تعلیمات موجبجه مملکتک هر طرفنده انتخابات ، سرعت و جدیتله پایلمه به باشلاندى . یالکیز ، بعضی یرلرده تردد و ممانعت اظهار ایستیلر و بونلردن بعضیلری آز ، بعضیلری اوزونجه مدت تردد و مقاومتلرنده اصرار کوستردیلر . نهایت ، بلا استثناء ، تکمیل دوائر انتخابیه نك مبعوثلری ، بویوک ملت مجلسنده بوتون ملتک ، مملکتک ممثلی اوله رق اثبات وجود ایلدیلر . بو مستثنایرلر شونلردی :

درس ، ملاطیه ، العزیز ، قونی ، دیار بکر ، طریزون افندیلر ؛ حقیقت حالی افاده ایتیش اولمق ایچون شونی ده تصریح ایتلی م ، که تردد اظهار ایدن ، مقاومت کوسترن ، بودوائر خلقی دکدر ، بلکه اونارینخده اودا ارمه لرده بولنان رؤسای مأمورین ملکیده در . خلق ، حقیقی آکلار آکلار ، در حال مشترک آرزوی ملی به التحاقده اصلا تردد کوسترمه مشدر . شمدی افندیلر ؛ تکرار انقلابک مقتضیات طبیعه سندن اولان وقعه لرده بعضیلرینه تماس ایده لم :

۲۹ مارت ۳۳۶ تاریخی اولوب اوچنچی قول اردو قوماندانی صلاح الدین بکدن آلدیغ بر شیفره ده ، « صامسونده بولنان ۱۵ نجی فرقه نك روحیاتک بوزوق اولدیغندن و کویا ، ضابطان آره سنده پادشاه پرستک حسیاتی بولندیغندن » بحث اولونیوردی . « ضابطلر ، پادشاه علمنده و بریله جک امرلری اجرا ایتیمه جکلرینه دائر آمرلرینه مراجعت ایتیشلر . تضییق اولونورلر سه ترک وظیفه ایتلری محسوس ایش . استانبولدن کلن یولجیلردن و غزته لرده ،

اشغالك ايكىنجى كوتى اشغال ايدىلن مېانىك كاملا تھليه ايدلىكى وصال پاشا قابىنە سنك
 يرنە اولدىنى ، مجلس اعيانك ايفاي وظيفه ايدلىكى ، صوك جمعه سالملغندە حربىه و بحرىه
 ناظرى حاضر بولنەرق سابىق مىثلاو مراسم لازمه ايفا اولدىنى آ كلاشيلمىش
 « شوالە در سعادته بر قابىنە موجود ايكن قابىنەك معلوماتى اولقمىزىن ياپىلان ايشلر نەدر ؟ »
 ديورلر مىش . ضابطانك بو افكار و اطوارىنى اعلام ايدن ۱۵ نجى فرقه قوماندانى شو بولە
 مطالعات سرد ايدىيوردى : « بورادە بر ضابطى حبس ايتىمىكەن بر فوق العادەك متصور
 دكلر ، آنجى بولن بالا استفاده آناطولوزىنە يورومك كې احوال ظهور ابدە جكلر .
 ازىر جھەسندە قواى مليه نە صورته استخدام ايدلىكىنى بىلەمىز . ظن ايدرسەم بولر
 پارە ايله استخدام اولقمىكە ايتىش . بر محاربه ظهورندە ، بوتون اهالى يە معاش و پرلىه جكى دركار
 بولنديقندى قواى مليه نامى آلتندە موجود قوتدن ، حربك ايكىنجى كوتى ميدانە هېچ بر قوت
 قائمە جفنه آمىنم . نظامىه قطعانە كلنجە ، شىمدىدن فرار وقوعان باشلامشدر . پارەسزلىق بولە
 دوام ايتدكجە و در سعادته حكومت مركزى بولندقجە ضابطاندىن دخى شېم واردر . »
 بولن بشقە اوچىنجى قول اردو قوماندانى صلاح الدين بك ، ورمىش اولديغىز تعليمات موجبە ،
 آماسىيە بىلەن كن قونترول مأمورى « فوربەس » نامندە بر يوز باشىنى توقيف ايتىش . سامسونه
 بر انكېزى مثلى يوزباشى كلش . صلاح الدين بىلە يوزباشى فوربەسك بر دقيقە تأخير ايدلىرىك
 سامسونه كوندرلمىنى يازمىش وعكسى تقدىردە صلاح الدين بىلە مسئؤل اولەجفى علاوه ايتىش .
 بولابدىكى استيضاح اوزىنە صلاح الدين بىلە وىرە جكى جواب حقندە شو توصيەدە بولندىم :
 « فوربەسى توقيف ايدن بن دكم . پاتخلىرى ؟ متاركىيە ، انسائىتە مغاير اولەرق اشغال اولنان
 ملتدر . بناءً عليه تخليه سنى دە آنجى ملت ياپەيلير . » مع هذا بو « فوربەس » مملكتدن
 جيقارمىغله اكتفا ايدلمىش ، توقيف ايدلمە مشدر .

بولى متصرفى حيدر بكك ۹ نىسان ۱۳۳۶ تاريخلى قيصە بر شيفرە سندن آطە بازارى ايله
 خندك آره سنده كائن چتال كوپرى نام محله كى كوپرلىك و مدرنى صوبى كوپروسنك قواى
 مليه عليه دارلى طرفندن تخرىب ايدلىكى آ كلاشيلمىش .

بولى و حواليسى قوماندانى محمود ندىم بكك ، دوزجەدن يازدىنى ۹ نىسان ۳۶ تاريخلى
 شيفرە سندن دە ، ۸ نىساندە آطە بازارندە قواى مليه عليه تظاهرات ياپىلدىنى ، خندك ايله
 آطە بازارى آره سنده تلغراف و تلفون خطلىرىك قطع ايدلىكى و دوزجە آبازە لرندن بىطرف
 قالانلركدە مخالفه التحاق ايتك اوزە حركت ايتدكلىرى آ كلاشيلمىش . خندك ايله آطە بازارى
 آره سنده ، مدرنى صوبى اوزرنده كى بونوك كوپرونك تخرىبى دولايىسىلە مواصلەك منقطع
 اولدىنى دە آ كلاشيلمىوردى . بو معلومات اوزىنە ، كيودە بولنان ۲۴ نجى فرقه قوماندانى
 محمود بكك نظر دقتى جلب اولندى . نو شهرده دە ، نو شهر قائممقامى ندىم بكك تحت رياستندە
 تعالى اسلام جمعيتك بر شعبەسى تشكىل ايتىش ، ويرىلن راپورده ، جمعيتك اك مفسد اعضالردن

سکر کشینک نیکده به جلب ایدلیدی بیلدیریلوردی . بوجمیتک اعضاسی ، بادشاهدن غیری هیچ بر قوت طانیه یز ، قوای ملیه بی داغتمق ایچون مالا ، بدنا بوتون قوتلرمزی صرف ایتمه عهد و پیمان ایتدک دییورلرمش هر کیجه اجتماع ایدیورلرمش ، ایلری کلنلری ، نیکده ده کی فرقه قومانداننک کوندردیکی بر مفرزه ایله توقیف اولنمش .

افندیلر ، بونوع وقایعه بوندن صوکره واسع مقیاسده تصادف ایده جکر . بویوک ملت مجلسنک اجناعنی و کشادینی تأمین ایچون چالیشدیغمز کونلرده ، بزی اک چوق اشغال ایدن دوزجه ، خندق ، کرده کبی بولی منطقه سینه داخل مواقعدن باشلا یوب ، نعللی خان ، بکیازاری اوزرلرندن آنقریه تقرب استمدادنی کوسترن ارتجاع و عصیان دالغهلری اولمشدر . بن ، بر طرفدن بو دالغهلرک توقیفنه چالیشیرکن ، بر طرفندن ده ، آنقرده طویلانمقده اولان و وضعیت عمومیه به هنوز لایقیله واقف بولمیان مبعوثلری ، تدهیش ایده جک منظره لر قارشوسنده راقه مق و بو کبی وضعیتلرک حدوتیله مجلسنک اجتماعه موفق اوله مامسی کبی مشئوم احتمالاته میدان ویرمه مک چاره لرینی دوشونیوردم . بونک ایچون ، مجلسنک کشادنده بک چوق استعجال ایدیوردم . نهایت ، کله بیلشمش مبعوثلرله اکتفا ایدرک مجلسنک ، نیشانک ۲۳نجی جمعه کونی آچیلیمسینه قرار ویردک . بوقرار اوزرینه ۲۱ نیشان ۳۳۶ تاریخنده تعمیماً پایدیم تبلیغات محتویاتی ، او کونک حسیات و تلقیاته نه درجه تطابق مجبوریتنده بولونیلیدیغنی کوستیر بروشیقه اولق اعتباریله ، عیناً نظر اطلاعکزه عرض ایتمه بی موافق کوریورم .

تل : ضابط مستجبلدر
آنقریه عجله تذکره

آنقره : ۲۱-۴-۳۳۶

قول اردولره (ق ۱۴ . وکالته)

فرقه ۶۱ قوماندانلغنه ، رأفت بک افندی به

بالعموم ولایاته ، مستقل لوالره ، مدافعه حقوق هیئت مرکزیه لرینه ، بلدیبه ریاستلرینه
بته الکرم نیشانک ۲۳نجی جمعه کونی جمعه نمازینی متعاقب آنقرده بیوک ملت مجلسی
کشاد ایدیله جکدر .

۲ — وطنک استقلالی ، مقام رفیع خلافت و سلطنتک استخلاصی کبی اک مهم و حیاتی
وظائفی ایفا ایده جک اولان بو بویوک ملت مجلسنک یوم کشادینی جمعه به تصادف ایدیرمکله
یوم مذکورک مبروکیتمدن استفاده و قبل الکشاد بالعموم مبعوثین کرام حضراتی ایله حاجی یارام ولی

جامع شريفنده جمعه نمازی ادا اولنه رق انوار قرآن و صلاتدن دماستفاضة اولنه جقدر . بعد الصلاة حیه سعادت و سنجاق شریفی حامله دأره مخصوصه به کیديله جقدر . دأره مخصوصه به داخل اولمزدن اول بردعا قرائتيله قربانلر ذبح اولنه جقدر . اشبو مراسمه جامع شريفدن بدأ ايله دأره مخصوصه به قدر قول اردو قوماندانلغنجه قطعات عسکریه ايله ترتیبات مخصوصه آله جقدر .

۳ — بوم مذ کورک تأیید قدسیتی ایچون بو کوندن اعتباراً مرکز ولایتده والی بک افندی حضرتلرینک ترتیبيله ختم و بخاری شریف تلاوته بدأ اولنه حق و ختم شرفک صوک اقسامی تبرکاً جمعه کونی نمازدن صوکره دأره مخصوصه اوکنده ا کمال ایديله جقدر .

۴ — مقدس و مجروح و طمیزک هر گوشه سنده عینی صورتله بو کوندن اعتباراً بخاری و ختمات شریفه قرائتنه شروع ایديله رک جمعه کونی افاندن اول مناره لرده صلوات شریفه اوقونه حق و اثنای خطبه ده خلافتما بیز پادشاهمز افندمز حضرتلرینک نام نامی هایونی ذکر ایدیلرکن ذات شوکتسمات پادشاهیلرینک و ممالک شاهانه لریله بالعموم تبعه ملوکانه لرینک برآن اول نائل خلاص و سعادت اولملری دعاسی علاوه تذکار اولنه حق و جمعه نمازینک اداسندن صوکره ده ا کمال ختم ایديله رک مقام معالی خلافت و سلطنتک و بالجمله اقسام و طمیزک خلاصی مقصديله وقوع بولان مساعی ملیه تک اهمیت و قدسیتی و هر فرد ملتک کندی و کیلارندن مرکب اولان بو بویوک ملت مجاسنک تودیع ایلجه کی وظائف و طنبیهی ایفایه مجبوری حقنده موعظه لر ایراد اولنه جقدر . بعده خلیفه و پادشاهمزک ، دین و دولتکزک ، وطن و ملتکزک خلاصی ، سلامتی و استقلالی ایچون دعا ایديله جقدر . بو مراسم دینی و وطنیه تک ایفاسندن و جاملردن چقیلدقندن صوکره بلاد عثمانیه تک هر طرفنده ، مقام حکومته کلنهرک مجلسک کشادنن دولایي رسماً تبریکات اجرا ایديله جقدر . هر طرفده جمعه نمازدن اول مناسب صورتده مولد شریف اوقونه جقدر .

۵ — اشبو نبلیغک همان نشر و تعمیمی ایچون هر واسطه به مراجعت اولنه حق و سریعاً اک هجرا کویلره ، اک کوچک قطعات عسکریه به ، مملکتک بالعموم تشکیلات و مؤسساته ابلاغی تأمین ایديله جقدر . آیروجه ، بویوک لوحلر حالنده هر طرفه تعلیق و ممکن اولان محللرده طبع و تکثیر و مجاناً توزیع ایديله جقدر .

۶ — جناب حقندن موفقیت کامله تضرع اولنور .

هیئت تشلیه نامه

مصطفی کمال

۲۲ نیشان ۳۳۶ تاریخنده ده شو کوچوک تبلیغی تعمیم ایتدم :

عموم ولایتلره الویه مستقله یه
قول اردولره ، نازلیده میر آلا ی رأفت بک افندی یه
بروسده ق ۲۰ قوماندانی علی فؤاد پاشا حضر تلیینه
بروسده ۵۶ نجی فرقه قوماندانی میر آلا ی بکر سامی بک افندی یه
بالیکسرده ۶۱ نجی فرقه قوماندانی میر آلا ی کاظم بک افندی یه

بنه الکریم نیسانک ۲۳ نجی جمعه کونی بیوک ملت مجلسی کشاد ایدیلهرک ایفای وظیفه یه
مباشرت ایلیه جکندن یوم مذ کوردن اعتباراً بالعموم مقامات ملکیه و عسکریه نک و عموم ملتک
مرجی مجلس مذ کور اوله جفی تعمیماً عرض اولنور .

هیئت تمثلیه نامه
مصطفی کمال

.*

محترم افندیلر ،

شیمدی یه قدر ، وقوع بولان معروضاتم ، شخصاً و هیئت تمثلیه نامه ، تماس استدیکم
وقایع و حادثاتک ایضاحنه معطوف ایدی . بوندن صوکره کی بیاناتم ، تورکیه بیوک ملت
مجلسنک کشادندن و علی الاصول حکومت تشکل ایتدکدن بو کونه قدر ، وقوعه کلش اولان
حادثات و انقلاباته شامل اولاجقدر . بیاناتم ، اساساً هر کسجه واضحاً معلوم اولان و یاخود
سهولته معلوم اولسی ممکن بولنان وقایع صفجه لرینه عائددر . فی الحقیقه ، مجلسک ضبطنامه لرنده ،
و کالتلرک دوسیهرلنده مطبوعات قولکسیونلرنده ، بو وقایع و حادثاتک و نائق مضبوط و محفوظ
بولنقددر . بناء علیه ، بن ، بوتون بو وقایعک یالکز استقامت عمومیه سنی اشارت و تثبیت
ایتمکله اکتفا ایده جکم . مقصدم ، انقلابمیزک تدقیقنده ، ناریخه مدار سهولت اولمقددر . بوتون
بو وقایع و حادثاتک جریاننده ، تورکیه بیوک ملت مجلسی و حکومتی رئیس ، باش قوماندان
و رئیس جمهور صفتلرینی حائز بولنش اولمقدن زیاده ، تشکیلاتمیزک رئیس عمومیه سی صفتیه
بو وظیفه یی ایفایه کندیمی مجبور عد ایدرم .

§ افندیلر ؛ مجلسك كشاد اولنديني ايلك كونلرده ؛ مجلسه ، ايچنده بولنديغمز وضعيت وشرائطي ايضاح وتعقيب وتطبيقنى موافق مطالعه اينديكم نقطه نظرلرمي عرض ايتدم . بونقطه نظرلرك باشليجهسي ، توريكه نك ، تورك ملتلك تعقيب ايتسي لازم كلن سياسي پرنسيپه متعلق ايدى .

معلومدر ، كه عثمانليلر دورنده ، مختلف مسلك سياسيلىر تعقيب اولمشدى واولونيوردى . بن ، بوسياسي مسلكلرك هيچ برينك ، يكي توريكه تشكىل سياسيلىك مسلكي اولميه جغنه قانع اولمشدم . بونى ، مجلسه آكلاتمغه چاليشدم . بونقطه اوزرنده ، بالاخره ده چالشمغه دوام اولمشدر . بوخصوصه دائر ، اول و آخر ، وقوع بولمش اولان بياناتك اساس نقطه لرينى ، بوراده هپ برابر خاطرلامنى فائده لى بولورم .

افنديلر ؛ بيليرسكز ، كه حيات ديمك ، مجادله ، مصادمه ديمكدر . حياتده موفقيت ، مطلقا مجادله ده موفقيتله ممكندر . بوده ، معنا وماده قوته ، قدرته استناد ايدر بر كيفيتدر . برده ؛ انسانلرك مشغول اولديني بوتون مسائل ، معروض قالديني باجمله مهالك ، استحصال اينديكي موفقيتلىر ، معشرى ، عمومى بر مجادله نك دالغالىر ايچندن تولد ايدكلىشدر . اقوام شريقه نك ، اقوام غريبه به تعرض وهجومى ، تاريخك بللى باشلى بر صفحه سيدر . اقوام شريقه مياننده ، تورك عنصرينك باشده واك قوى اولديني معلومدر . فى الحقيقه توركلك ، قبل الاسلام وبعد الاسلام ، آوروپا ايچريسنه كيرمىلر ، تعرضلر ، استيلا لر يامىلر در . غربه تعرض ايدن واستيلا لر يني اسپانياده فرانسه حدودلرينه قدر تمديد ايدن عربلرده واردر . فقط ، افنديلر ؛ هر تعرضه قارشى ، دائما ، مقابل تعرض دوشونمك لازمدر . مقابل تعرض احتمالى دوشونمندن و اوكا قارشى امنيته شايان تدبير بولمندن حركت ايدنلرك عاقبتى ، مغلوب ومنهزم اولمقدرد ، منقرض اولمقدرد . غربك ، عربلره مقابل تعرضى ، اندلسده آجى وشايان عبرت بر فلاكت تاريخيه ايله باشلادى . فقط ، اوراده پيتمه دى . تعقيب ، آفريقا شماننده دوام ايتدى .

آنيلا نك ، فرانسه وغربى روما طور اقلرينه قدر تشميل ايدلمش اولان ايمپراطورلغنى خاطر لادقندن صوكره ، سلجوق دولتى اتقاضى اوزرنده تشكىل ايدن عثمانلى دولتك ، استانبولده شرقى روما ايمپراطورلغنىك ناج وتختنه صاحب اولديني دورلره ارجاع نظر ايدم . عثمانلى تاجدارلرى ايچنده ، آلمانىايى ، غربى روماني ضبط واستيلا ايدرك معظم برايمپراطورلق قورمق تشبثنده بولمش اولان واردي . ينه ، بو حكمدارلردن برى ، بوتون اسلام عالمى بر نقطه به ربط ايدرك سوق واداره ايتمكى دوشوندى . بوأملك سوقيه سوريه ينى ، مصرى ضبط ايتدى . خليفه عنوانى طاقتدى . ديكر بر سلطانده ، هم آوروپايى ضبط ايتمك ، هم عالم اسلامى حكمى واداره سى آلتنه آلق غايه سنى تعقيب ايتدى . غربك مهادى مقابل تعرضى ، اسلام عالمك خوشنودسزلى وعصيانى وبويله جهانكيرانه تصورلر وامللرك عيى حدود ايچنه آلديني مختلف

عصر لرك عدم امتزاج لری ، بالنتیجه امثالی كی عثمانی ایمبراطور لغنی ده ، تاریخك سینهنه تودیع ایتدی .

افندیلر ، خارجی سیاستك، اك چوق علاقه دار اولدینی واستناد ایتدیكى خصوص ، دولتك داخلی تشکیلاتیدر . خارجی سیاست ، داخلی تشکیلاتله متناسب اولمق لازمدر . غریبه و شرقدہ بشقه ، بشقه طبایع و حرثه و امله مالك متخالف عنصر لری جمع ایدن بردولتك داخلی تشکیلاتی ، البته اصلنر و چوروك اولور . او حالده خارجی سیاستی ده اساسلی و متین اوله ماز . بویله بردولتك تشکیلات داخلیه سی ، بالخاصه ملی اولمق دن اوزاق اولدینی كی ، مسلك سیاسیی ده ملی اوله ماز . بوكا نظراً ، عثمانی دولتك سیاستی ملی دكل ، فقط ، شخصی ، غیر واضح و غیر مستقر ایدی .

مختلف ملت لری ، مشترك و عمومی بر عنوان آلتنده جمع ایتك و بو مختلف عنصر كتله لرنی عینی حقوق و شرائط آلتنده بولندیره رق قوی بر دولت تأسیس ایتك پارلاق و جاذب بر نقطه نظر سیاسیدر . فقط آلدادیجیدر . حتی ، هیچ بر حدود طایمیه رق ، دنیا ده موجود بوتون توركلری دخی بردولت حالنده برلشدرمك ، غیر قابل استحصال برهدفدر . بو ، عصر لرك و عصر لرحه یشامقده اولان انسانلرك چوق آجی ، چوق قانلی حادثات ایله میدانده قویدینی بر حقیقتدر .

پان اسلامیزم .. پان تورانیزم سیاستك موفق اولدیغنه و دنیایی ساحه تطبیق یاپه بیلدیكنه تاریخده تصادف ایدیلهمه مكددر . عرق فرقی كوزه تمكسز ن ، بوتون بشریته شامل ، جهانگیرانه دولت تشكیلی حرصارینك نتایجی ده تاریخده مضبوطدر . مستولی اولمق هوسلری ، موضوع بحثمرك خارجنده در . انسانلره هر درلو حسیات و روابط مخصوصه لرنی اونوتدیروب ، اونلری ، اخوت و مساوات تامه دائره سنده برلشدرمرك ، انسانی بردولت قورمق نظریه سی ده كندینه مخصوص شرائطه مالكددر .

بزم وضوح و قابلیت تطبیقه كوردیكمز مسلك سیاسی ، (ملی سیاستدر) . دنیانك بوكونکی عمومی شرائطی و عصر لرك دماغلرده و قاراقته لرلرده تمرکز ایتدیردیكى حقیقتلر قارشوسنده خیالپرست اولمق قدر بویوك خطا اوله ماز . تاریخك افاده سی بودر ، علمك ، عقلك ، منطقك افاده سی بویله در .

ملت مرك ، قوی ، مسعود و مستقر یشایه بیلیمسی ایچون ، دولتك تماماً ملی بر سیاست تعقیب ایتسی و بو سیاستك ، تشکیلات داخلیه مزه تماماً مطابق و مستند اولسی لازمدر . (ملی سیاست) دیدیكم زمان ، قصد ایتدیكم معنا و مدلول ، شودر : حدود ملیه مز داخلنده ، هرشیدن اول كندی قوت مزه مستنداً محافظه موجودیت ایدرك مات و مملكتك حقیقی سعادت و عمراننه چالیشمق .. علی الاطلاق طول امللر پیدشده ملت اشغال و اضرار ایتهمك .. مدنی جهاندن ، مدنی و انسانی معامله یه و متقابل دوستلغه انتظار ایتمكددر .

افندیلر : مجلسه تکلیف ایستدیکم مهم بر خصوص ده ، حکومت تشکیلی مسئله سیدی .
بومسئله نك وبوکا دائر تکلیفده بولمهنك ، اودور ایچون نه قدر نازك اولدیغنی تقدیر
بیورورسکز .

حقیقت ، عثمانلی سلطنتنك وخلافتك منقرض وملغا اولدیغنی دوشونهنك یکی اساسلره
مستند ، یکی بردولت قورمقدن عبارت ایدی . فقط، وضعیتی اولدیغنی کبی تلفظ ایتك، مقصدك
بوسوبوتون ضیاعنی موجب اوله ییلردی . چونکه ، افکار وتمایلات عمومیه ، هنوز پادشاه
وخلیفه نك معذور موقعنده بولندیغنی مرکزنده ایدی . حتی مجلسده ، ایلک آنده مقام خلافت
وسلطنتله ارتباط وحکومت مرکزیه ایله ائتلاف آرامق جریان باش کوسترمشدی .

استانبول شرائطنك ، خلیفه وپادشاه ایله ، نه علنی ونه ده خصوصی ومحرم تماسه مساعد
اولدیغنی ایضاحه چالیشدم . بویله برتماسله نه آکلامق ایستدیکمزی صوردم و « ملتک ؛
استقلال وتماامت ملکیه نك تأمین ایچون چالیشمقده اولدیغنی خبر وبرمک ایچون ایسه ، بوکا
حاجت یوقدر . پادشاه ، خلیفه اولان ذاتکده بوندن بشقه برشی دوشونمسنه وآرزو ایتسنه
امکان وارمیدر ؟ بونک عکسنی آغزندن ایشتمه اینانمام ، مطلقا بونک اجبار وتضیق آلتنده
سویله تیلدیکنی قبول ایدرم » دیدم . علیهمزده چیقارلمش اولان فتوانک صنیه وحکومت مرکزیه
أوامر وتبلیغاتنك محتاج تفسیر اولدیغنی سویله رنك ، بعض ضعیف قلبی وضعیف محاکمه لی
انسانلرک سائق اولمق ایستدکلری تأثیری لوزم کورمدیکمزی ایضاح ایتدم .

عرض ایتك ایسته یورم ، که حکومت تشکیلی حقنده تکلیف درمیان ایتهدن اول ، حسیات
وتلقیاتی درپیش ایتك ضرورتی واردی . بوضروته تابع اواقله برابر مقصدی محفوظ بولندیران
نکلیفنی برتقریر حالنده تقدیم ایتدم . قیصه برمناقشه ایله وبعض اعتراضلره رغماً قبول اولندی .
بوتقریری ، بوکون کوزدن کچیره جک اولورسحق ، اوراده اساسلی عمده لرك تثبیت وافاده
ایدلمش اولدیغنی کوروروز .

بوعمده لری ، مساعده بیورورسه کز ، بوراده تبارز ایستدیره رنك صایه جغم :

(۱) حکومت تشکیلی ضروریدر .

(۲) موقت قیدیه برحکومت رئیس طایبق ویا بر پادشاه قائممقامی احداث ایتك قابل تجویز
دکلدر .

(۳) مجلسده مشکائف اراده ملیه یی ، بالفعل مقدرات وطنه واضع الید طایبق عمده اساسیه در .
تورکیه بویوک ملت مجلسنك فوقنده برقوت موجود دکلدر .

(۴) تورکیه بویوک ملت مجلسی تشریعی واجرائی صلاحیتلری جامعدر .

مجلسدن تفریق وتوکیل ایدیه جک بر هیئت امور حکومتی رؤیت ایدر . مجلس رئیس ،
بو هیئتکده رئیسدر .

خاطره ؛ پادشاه و خلیفه ، جبر و اکراهدن آزاده اولدینی زمان ، مجلسك تنظیم ایده جکی اساسات قانونیه دائره سنده وضعیتنی اخذ ایدر .

افندیلر ؛ بو اساسلره مستند اولان بر حکومتك ماهیتی ، سهولتله آکلاشیله بیلیر . بویه بر حکومت ، حاکمیت ملیه اساسنه مستند خلق حکومتیدر . جمهوریتدر .

بویه بر حکومتك تشکله اساس ، وحدت قوانطریه سیدر . زمان کچد کجه ، بو اساسلرک شامل اولدینی معنار آکلاشیلیمغه باشلادی . ایشته اوزمان مناقشه لر و واقعہ لر تعاقب ایتدی .

محترم افندیلر ؛ علنی و خفی جلسہ لرده بر ، ایکی کون دوام ایدن ایضاحات و بیاناتمدن و اشارت ایتدیکم اساسلری احتوا ایدن تکلیفی درمیان ایلدکن صوکره ، مجلس عالی ، بنی ریاسته انتخاب ایتکله حقمده عمومی اعتمادینی اظهار ایلدی .

بوراده ، اوافق بر نقطه یی ده ایضاح ایتلیم :

خاطرلار سکز ، که حاصل اولغه باشلایان وحدت ملیه یی ، ملتک غلیان و انتباهی نتیجه سنه عطف ایتکدن زیاده شخصی تشبث ثمره سی تلقی ایدیورلردی . بومیانده بنم تشبثدن منع ایدلمه یی مهم کوریورلردی . . . بنی ملته ، حکومته رد و تلغین ایتدیرمکدن فائده مأمول ایدیورلردی . یاپیلان پروپاگاندا ده ، بن رد و تلغین اولندیفم تقدیرده ، ملت و دولت علیه نه هیش بر حرکتده بولونلیه جق . . . بوتون فنالکک مسیبنی بنم شخصمدر . بر آدم ایچون بر ملتک بر چوق مهالکی کوزه آلدیرمسی معقول دکلدیر طرزنده ایدی . حکومت و دشمنلر ، بنم شخصی ، ملته قارشى بر سلاح کی قوللانیورلردی . بناء علیه ۲۴ نیشان ۳۳۶ کونی خفی بر جلسہ ده ، مجلسه بوجهتی ایضاح ایتدم . ریاست انتخابنده ، بونکده بر محذور اوله رق نظر دقه آلنسنی و یالکز ملت و مملکتک سلامتی دوشونیلهرک رأی و قرارلرینک اصابتله ویرلسنی رجا ایتدم .

*
* *

فندیلر ؛ بویوک ملت مجلسی اجرا وکیللرینک انتخابنه دائر ۲ مایس ۳۳۶ تاریخلی قانون ایله ارکان حریبه عمومیه ایشلری ده داخل اولمق اوزره بویوک ملت مجلسنده ، ۱۱ وکیلدن مرکب بر « اجرا وکیللری هیئت » وجوده کلدی .

کورولیورکه ، مجلسك تاریخ کشادی اولان ۲۳ نیشان، بری بر هفته قدر زمان کچمش بولونیور . بومدت ظرفنده ، بالطبع مملکت و ملت ایشلری و بالخاصه منفی جریان و فعالیتله قارشى تدبیر آلمق خصوصی بر آن بيله توقف ایده مزیدی و ایتمه مشدر . یالکز،

اجرا و کیلری انتخابه دایر اولان قانون چیقینی زمان مجلسجه وکاله انتخاب اولان دواندن بعضیلری ده اول فعال وظیفه باشلامش و بکا معاونت ایدیورلردی . بومیانده عصمت پاشا حضرتلری ده ، ارکان حربیه عمومیه امورینی درعهده ایتش بولونیوردی .

افندیلر ، بومناسبتله بر نقطه یی قیدایتمکه لزوم کوریورم: اوکونلرده ، موجود آرقداشلرک نه صورتله توظیفلرینک مناسبت اولهجنی دوشونولورکن ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی ایچون عصمت پاشایی ترجیح ایتشدم . آنقرده بولنان رأفت پاشا ، بی صورت خصوصیهده کوره رک استیضاحانده بولندی . آکلامق ایسته دیکی ؛ ارکان حربیه عمومیه ریاستنک اک بویوک عسکری مقام اولوب اولدینی نقطه سی ایدی . بندن ، موضوع بحث مقامک اک بویوک مقام عسکری اولدینی واوندن ده بویوک مقامک ملت مجلسی اولهجنی جوانی آنجه بوکا اعتراض ایتدی . عصمت پاشانک ، باش قوماندانلق دیمک اولان بووضعیتنه راضی اوله میهجنی سویلیدی . وظیفه نک چوق مهم و نازک اولدینی ونم بوتون آرقداشلر حقنده کی وقوفه ویطیرفلغمه امنیت ایتک موافق اولهجنی سویلدم . کندیسنک بویله برادعاده بولنمی مناسبت اولدینی ده علاوه ایتدم .

افندیلر ؛ بالاخره غرب جبهه سی قرارگاهنده کوروشدیکم فؤاد پاشاده ، عصمت پاشانک ارکان حربیه عمومیه رئیسکنه صورت قطعیده معارض اولدی . فؤاد پاشایی ده ، حالک اک موافق ایجابی اولان طرز حاکم قبولنده کی ضرورته اقلعه چالیشدم . رأفت وفؤاد پاشالرک کندیلرینه مخصوص بعض ملاحظه لرینه علاوه ایتدکری اعتراض شو ایدی : کندیلری ده اول اولک بیا نایمده صره و مناسبت دوشدیک ایچون عرض ایتشدم ، که عصمت پاشا ، نیم استانبولدن حرکتدن اول بنمله تشریک مساعی ایتشدی . بالاخره آناطولوبه کلوب برابر چالیشمشدی . فقط ، فوزی پاشا . حضرتلرینک حربیه نظارتنه کلیمی اوزرینه مطالعات مهمه به بناء وظیفه مخصوصه ایله تکرار استانبوله کوندلشدی . بناء علیه ، اتحاد افکار و مشارکت افعالده قدم موضوع بحث اوله مزدی .

ارکان حربیه عمومیه وظیفه سنک ایلك دفعه عصمت پاشایه توجیهنده اصابتسزلک اولسه ییدی ، بو خصوصده فوزی پاشا حضرتلرینک ده بی ایقاظ ایتلری وطنی بر وظیفه حکمنده ایدی . حال بوکه مشارالیه ، بالعکس بو طرز توظیفی پک مناسبت بولمش و کندیلری ، تکلیف اولنان مدافعه ملیه وکالتی پک صمیمی برحسله درحال قبول بیورمشدر . عصمت پاشانک ، کرک ارکان حربیه عمومیه ریاستنده و کرک بالاخره بالفعل جبهه قوماندانلغنده کوستردیک لیاقت و فرط غیرت کندیسنه توجیه وظیفه ده اصابتی فعلاً اثبات ایتش بولندی ایچون ملته قارشى ، اردویه قارشى و تاریخه قارشى تماماً مستریجم .

افندیلر ؛ مجلس ، ۲۹ نیشان ۳۳۶ تاریخنده خیانت وطنیه قانونی و متعاقب آیلرده استقلال محاکمی قانونلری ده وضع ایتمکه انقلابک ایجابات طبیعیه سنه توسل ایلهمش اولدی .

افندیلر ، استانبولک اشغالی متعاقب باشلایان برطاق منفی جریانلره ، وقعهلره ، عصیانلره تماس ایتشدک . بونلر ، سریع برصورتده مملکتک هر طرفنده تظاهر وتوالی ایتدی .

استانبولده داماد فرید پاشا ، درحال یکیدن موقع اقتداره کتیرلدی . داماد فرید پاشا قایینه سی واستانبولده بوتون منفی و خائن تشکلاتک وجوده کتیردیکی بلوق ووبلوقک آناتولو داخئلندهکی تکمیل عصیان تشکیلاتی وبالجله دشمنلر یونان اردوسی ، مشترکاً علیهمزه فعالیتله کچدیلر . بومشترک تجاوز پولتیقه سنک تعلیاتی ده ، پادشاه وخلیفه نك، دشمن طیاره لری ده داخل اولدینی حالده ، هر درلو واسطه لرله مملکته یاغ دیردینی « خروج علی السلطان » فتواسی ایدی .

بوعومی ، متنوع و خائنه صولتله قارشی ، بزده ، دها مجلس آچیلمادن اول ، آفیون قره حصارنده ، اسکیشهرده وبوتون خط بوینده بولنان اجنبی قطعاتی آناتولودن چیقارمقله کیوه ، لفسکه ، جرابلس کوریلرینی تخریب ایتمکله ومجلس اجتماع ایدر ایتمز آناتولو علمای کرامنک فتواسی آلفله مقابل تدابیره کچدک .

افندیلر ؛ ۳۳۵ سنه سی ایچنده ، تشبثات ملیه مرز علیهنه باشلایان داخلی عصیانلر ، سرعتله مملکتک هر طرفنه سرایت ایتدی .

باندیرمه ، کونان ، صوصغیرلق ، کرماستی ، قرهجه بک ، بیغا وحوالیسندنه ؛ ایزمیت، آطه بازارلی ، دوزجه ، خندک ، بولی ، کرده ، نعللی خان ، بکیازاری حوالیسندنه ؛ بوز قیرده ؛ قونیه ، ایلغین ، قادیخان، قره مان، چوریل، سیدیشهر ، بکشر ، قوچ حصار حوالیسندنه ؛ یوزغاد ، یکی خان ، بوغازلیان ، ذبله ، اربعه ، چوروم حوالیسندنه ؛ عمرانیه ، رفاهییه ، زارا، حایک حوالیسندنه ؛ ویران شهر حوالیسندنه علوله ن شورش آتشارلی ، بونون مملکتی باقور ، خیانت ، جهالت ، کین وتعصب دومانلری ؛ بوتون وطن سمانسی کشف قرا کلفلر ایچنده براقیوردی . عصیان دالغهلری ، آنقرده قرارگاهزک دیوارلرینه قدر چارپدی . قرارگاهزله شهر آره سندنه کی تلفون وتلغراف خطلرینی کسمکه قدر واران عقورانه قصدلر قارشوسندنه قالدق . غربی آناتولونک ازبیردن سوکره ، یکیدن مهم منطقه لری ده ، یونان اردوسنک تعرضلریله چیکنه نیمه باشلاندی .

شایان دقتدرکه ، سکز آی اول ، ملت هیئت تمثیلیه اطرافنده طوپلانهرق ، داماد فرید حکومتیله مناسبت ومخبراتی قطع ایتش ایکن ، علی غالب تشبثی کی منفرد وقعهلردن بشقه بویه عومی قیام اولمه مش ایدی . بوسفرکی مسئولی وعومی قیاملر ، سکز آی طرفنده ، مملکت ایچنده چوق حاضرلق یا یلیدیغنی کوستریوردی . داماد فریدی تعقیب ایدن حکومتلرله ملی شعورک محافظه وترصینه معطوف مجادلانمک ، نه قدر حقی سببلره مستند اولدینی آجی بر صورتده بردها آکلاشیلش اولیوردی . ملی مجادله قوت ویرمک ایچون ، جهلرله وارد وایله اشغال ایتمکده ، استانبولدهکی حکومتلرک کوستردیکی دیگر نوع اهمالک ، آجی نتایجی ده آیریمجه کوروله جکدر .

افنديلر ؟ اولاء، داخلي عصيانلر حقنده صريح برفكر ايدينك ايچون مساعده بيورور سه كز
بوعصيان حر كاتنه بالمناسبه تماس ابتد كچه ، تماس اولنان صفحه لري خلاصه عرض ايديم :

۲۱ ايلول ۳۳۵ سنه سنده باليكسر شال منطقه سنده باشلايان برنجي آزاوور عصيانى ؛ ۱۶ شباط
۳۳۶ ده ينه عيني منطقه ده ايكنجى دفعه اوله رق وقوع بولدى . بو ايكي عصيان ، قطعات عسكريه مز
وملى مفرزه لر مزله باصدير لى . ۱۳ نيسان ۳۳۶ تاريخلر نده بولى ، دوزجه حواليسي ده عصيان
ايتدى . بوعصيان ، ۱۹ نيسان ۳۳۶ تاريخلر نده بكپازار ينه قدر سرايت ايتدى . بو ائشاده آزاوور ،
۱۱ مائس ۳۳۶ تاريخلر نده طوب ومتراليوز لرله مجهز بش يوز كشيلىك بر قوبله ، اوچنجى دفعه
اوله رق آطه بازارى و كيوه حواليسنده ضعيف برملى مفرزه مزه تعرض ايتك صورتيله ميدانه
چيقدى . آزاوور ، كوندرديكمز ملى مفرزه لر مزه ، نظاميه قطعات مزه متبادياً صالدير دى .
۲۰ مائس ۳۳۶ تاريخلر نده كيوه بوغازى جوار نده مغلوب وفراره مجبور ايدلى .

دوزجه حواليسنده كي عصيان حادثه سي مهم ايدى . آتازه وچر كسلردن مركب درت بيك
كشيلىك برجم غفير ، دوزجه يي باصه رق حبس خانه لري تخليه ايتديلر ومصادمه ايله اوراده كي سواري
مفرزه مزك سلاحلر يني آلديلر . حكومت مأمور لر ليله ضابطانى حبس ايتديلر .

هر طرفدن ، عاصيلر اوزرينه قوت سسوق ايتدك . بو ميانده كيوه ده بولنان ۲۴ نجى
فرقه ده قوماندانى قائم مقام محمود بك باشنده اولديني حالده دوزجه به حر كت ايتدى . محمود بك
مجلسك آچيلديني كون يعنى ۲۳ نيسان ۳۳۶ ده خندك دن دوزجه به كچر كن ، خندك ده عصيان
ايتدى . آطه بازارى ده عاصيلر طرفدن آله ايدلى . محمود بك ، ۲۵ نيسان ۳۳۶ ده خندك -
دوزجه يولى اوزرنده عاصيلر طرفدن اغفال ايديله رك بوصويه دوشورولش و ايلك آتشد شهيدي
ايدلشدر . اركان حرى سامى بك ، ياورى ودها برقاچ ضابطده عيني زمانده شهيدي دوشديلر .
بونك اوزرينه ، ۲۴ نجى فرقه محاربه ايدمه مكسز ين كاملاً عاصيلر طرفدن اسير ايدلى . تكميل
تفكيك لرى ، طوپلر ي آلدى . آغير لقلىر يغمما ايدلى . بو ائشاده ، استانبول دن ايزميت متصرفى
چركس ابراهيم آطه بازار ينه كلدى . اهالى به سلام شاهانه يي تبليغ ايتدى ويوز الله ليرا معاشله
كوكللى قيدينه باشلادى . طوپلار نان عاصى قوتلر ، بوتون اوحوالى به حاكم اولدق دن سوكره كيوه
بوغاز نده كي قوتلر يمزه تعرضه باشلاديلر .

بزم ، بوعصيان ساحه سنه توجيه ايتديكمز قوتلر شونلردى :

- ۱ - صالحلى و باليكسر قواي مليه سندين متشكل چركس ادهم بك مفرزه سي ؛
- ۲ - ايكي طابور نظاميه ، درت جبل طوپي وبش ماكنه لى تفنك واوچ يوز آفه سواريسندن
مركب بيكباشى ناظم بك مفرزه سي ؛
- ۳ - ايكي طابور پياده ، سكز ماكنه لى تفنك ، ايكي صحرا و ايكي جبل طوپندن مركب
قائم مقام عارف بك مفرزه سي ؛

۴ — اوچ يوز كشيلىك مىلى قوت و ايكي ماكنهلى وايكي بومبا طوپىندن عبارت بىكباشى ابراهيم بك مفرزهسى (چولاق ابراهيم بك) .

قوماندان اولهرقده على فؤاد پاشا كيوه بوغازى جوارىدن آطه پازارى استقامتنده و رافت پاشاده آنقرهده بىكپازارى طريقيه بولى استقامتنده مأمور ايدلدير .

افنديلر ، ازميتدهده سليان شفيق پاشا قومانداسنده ، خلافت اردوسى عنواتى طاشيان بر خائن قوت تحشد ايدىيوررى . بونك بر قسم قوتىده ، بولى جوارلرنده ارکان حرب بىكباشيسى خيرى بك قومانداسنده عاصيرى تقويه ايتمشدى . بو قوتله برابر استانبولدن كوندرلمش بر چوق ضابطانده واردى .

خلافت اردوسنك ، سليان شفيق پاشادان سوكره ، بللى باشلى قوماندانلرى سوارى ميرلواسى صبحى پاشا و طويجي قائممقاملردن ثنائى بكدى . استانبولدهده صورت مخصوصده تشكيل ايدلمش بر ارکان حربيه هيئتى واردى . بو هيئتك بللى باشلى رؤساسىده ، ارکان حرب مير آلانى رفيق و ارکان حرب قائممقامى خيرالدين بىكردى .

صبحى پاشا حقنده كوچك بر خاطرهمى نقل ايديم : صبحى پاشايى سلانيكدن طانيردم . بن قول آقامى ، او ده اوزمان ميرلوا و سوارى فرقهسى قوماندانى ايدى . آردهكى رتبه فرقه رغماً چوق صميمى آرقداشلفمز واردى . اعلان مشروطيتده ، ايلك دفعه اشتيب حواليسنده (جمعهلى) نامنده بر يرده سوارى مانورهلى ياپديرمشدى . ديكر بعض ارکان حربلر مياننده بنده تطيقات و مانوراده بولمق اوزره دعوت ايتمشدى . كنديسى آلمانپاده تحصيل كورمش ، چوق ماهر بر بينيجى ايدى . فقط صنعت عسكريه بى آكلامش بر قوماندان دكلى . مانورانك ختامنده ، بن ، صلاحيت و رتبه مساعد اولمدينى حالده ، پاشايى عموم ضابطان مواجهه سنده آجى بر طرزده تنقيد ايتشدم و متعاقباً (جمعهلى اردوكاهى) اسمنده كوچك بر ائرده يازمشدم . صبحى پاشا ، كرك على تنقيد ايتمدن و كرك انتشار ايدن بو ائرمدين بك مايوس اولدى . كندى اعترافى وجهله قوه معنويهسى قيرلدى . فقط ، شخصاً بكا كوچمى . آرقداشلفمز تمادى ايتدى . ايشته خلافت اردوسنه بولدقلى قوماندان بو صبحى پاشادر . پاشا بالاخره آنقرهيه كلى . سياحته چيقيوردم . استاسيونده چوق غلبهلى ايجنده بر برمره تصادف ايتدك . كنديسنه ايلك سؤالم شو اولدى . — پاشام ، نچون خلافت اردوسى قوماندانلغنى قبول ايتدك ؟ صبحى پاشا بر آن تردد ايتمكسزىن — سزه مغلوب اولمق ايجون . جوابى وىردى .

بوجوابيله ، آكلاتمق ايسته يوردى ، كه بو وظيفه بى بالالزام قبول ايتمشدى . صبحى پاشا بويله بر حسده بولنه بيلير . فقط حقيقتده قوماندانى درعهده ايتديكى زمان قوتلرى ذاتاً مغلوب ايدلمش بولونيوردى .

بولى ، دوزجه ، آطه پازارى و ازميت حواليسندهكى بو عصيان ، بو دفعه ۴ حيزران ۳۳۶

تاریخچه قدر اوچ آیدن فضله دوام ایتدی . فقط بوندن صوکره ، ۲۹ تموزده تکرار برعصیان اولدی . بوندن صوکره دخی ، بوحوالیده تماماً ساکن قالمش دکلدر . مع مافیه ، عصاة ، بالتیجه ، کاملاً منهزم ایدلش ورؤساسی ، تورکیه بیوک ملت مجلسنک قانونلرینه تودیع اولمشدر . خلافت اردوسنک ، بولی جوارنده بولنان قسمی ده منهزم ایدلدی . قوماندانی یکباشی خیری و ضابطلری یوز باشی علی ، ملازم اول شرفالدین ، ملازم اول خیرالدین ، ماکنه لی تفنک ضابطی محمد خیری ، طابور کاتبی حسن لطفی ، جراح ابراهیم ادهم افندیلر دیگر رؤسای عصات کبی معامله کوردیلر . خلافت اردوسی ده ، ایزمیتدن استانبوله فراره مجبور ایدلدی .

افندیلر ؛ مملکتک شمال غربی منطقه سنده عاصیلرله اوغراشیرکن ، مملکتک اورته سنده یکی خان ، یوزغاد و بوغازلیان حوالیسینده ده عصیان باشلابور . بو عصیان حرکتلری ده شایان تذکاردر .

۱۴ مایس ۳۳۶ تاریخنده پوسته جی ناظم و چرکس قره مصطفی نامنده بر طاقم آدملر ، اوتوز ، قرق کشی ایله یکی خانه تابع (قامان) قریه سنده عصیان ایتدیلر . بو حرکت ، متزاید بر شدتله توسع ایتدی . عاصیلر ، ۲۷ مایس ۳۳۶ کیجه سی « چاملی بل » ده بولنان بر مفرزه مزی باصه رق اسیر ایتدیلر . ۲۸ مایس ۳۳۶ ده دیگر بر قسم عصات ده توقاد جوارنده یوروش حالنده بولنان بر طابور مزه هجوم ایدرک داغیتدیلر و قسماً اسیر ایتدیلر . جرأتلری آرتدیران عاصیلر ، ۳۶ حزیران ۳۳۶ کیجه سی (ذبله) یی اشغال ایتدیلر ، اورالرده کی عسکرلر مز ذبله قلعه سینه چکیلرک مدافعه ایتدیلر . عسکرک ارزاق و جیخانه سی توکندیکندن اوچ کون صوکره عصاته تسلیم اولدیلر . عصات ۲۳ حزیران ۳۳۶ ده ده (بوغازلیان) ه باصقین یاپدیلر . اوراده بولنان بر مفرزه مزی داغیتدیلر . آماسیه ده بولنان بشنجی قفقاس فرقه سی ، باشنده جمیل جاهد بک اولدینی حالده ؛ عصاة علیه تحریک ایدلدی . عینتاب منطقه سنده بولنان قلنج علی بک ده ، بر ملی مفرزه ایله بوحوالی یه جاب ایدلدی . ارضرومدن آنقریه کلکده اولان بر ارضروم ملی مفرزه سی ده ، او حوالیده ترک اولندی . ۳۳۶ سنه سی تموزینک واسطنه قدر ، بو عصاتک تعقیب و تنکیلی ایله اوغراشیلدی . یکی خان عصیانی ، اورته آناطولونک دیگر لرلنده کی ارباب فسادی ده حرکت کتیردی . چپان اوغلرندن جلال ، ادیب ، صالح ، خالد بک ، آینه جی اوغللری ودلی عمر چتله لری کبی برطاقم اشقیانی باشلرینه طوپلایه رق ۱۳ حزرانده یوزغاد جوارنده (کهنه) ناحیه مرکزی اشغال ایتک صورتیه عصیان ایتدیلر و ۱۴ حزرانده ده یوزغاد شهرنی اشغال ایدرک بیوک بر منطقه یه حاکم اولدیلر . مرکزی سیواسده اولان اوچنجی قول اردو قوتلری و او منطقه ده بر اقدیغمز ملی قوتلر غیر کافی کلدی . اسکیشهردن ادهم بک مفرزه سی و بولی حوالیسندن ابراهیم بک مفرزه سی ده یوزغاد منطقه سینه سوق اولدیلر .

یوزغاد وحوالیسنده عصات تنکیل اولندقدن صوکره ، اورابه کوندریلان مفرزه لره ، دیگر منطقه لرده وظیفه ویرلدی . فقط بو حوالیده عمومیتله سکون تأسس ایدمه دی .

۷ ایلول ۳۳۶ ده کوچک آغا ، دلی حاجی ، آینه جی اوغلاری دنیان برطاقم سرسریلر ، (ذیله) جوارلرنده ؛ قره ناظم ، چوپور یوسف نامنده برطاقم آدم لرده ، اربعه جهت لرنده تکرار فعالیت کچدیلر . بونلردن آینه جی اوغلاری اوچ یوز آتلی قدر قوت طوبیلا به بیلمشاردی . بووضعیت اوزینه ایکنجی قوه سیاره نامنی آلان ابراهیم بک مفرزه سی ، تکرار ، بولندینی اسکیشهر منطقه سندن یوزغاده وارمزق محلی ملی مفرزه لر وژاندارمه قوتلربله مشترکاً معدن ، آلاجه ، قره مغاره ، مجید اوزی منطقه لرنده ، مختلف غروپلر حالنده ، اجرای مشدست وشقاوت ابدن عاصیلری تعقیب وتنکیل ابتدی . ابراهیم بک ، عاصیلرک تنکیلنه آنجق اوچ آیدن فضله برزمانده موفق اوله بیلدی .

افندیلر ؛ بوتاریخ لرده جنوب منطقه لرمزده ده بزی جدی بر صورتده مشغول ایدن مهم عسینلر وقوعه کلدی :

میللی عشیرتی رؤساسی (محمود ، اسماعیل ، خلیل ، بنحور ، عبدالرحمن) بکر ، جنوبه دشمنلره کیزی تماس وارتباط تأسس ایتدکن صوکره ، سهرددن ، درسم حوالیسنه قدر ، تکمیل عشائرک رئیس صفتی طاقینه رق احوالی به تحکم وریاست داعیه سنه قالدیشدیلر .

فرانسزلر ، ۳۳۶ سنه سی حزرانک بدایتنده ، اورفینی ایکنجی دفعه ضبط ایتک مقصدیله ، حرکت ایتدکاری زمان « میللی عشیرتی » ده (سیوه رک) استقامتنده ایلریله دی . بوکا قارشی ، احوالیده بولنان بشنجی فرقه من مأمور ایدلدی . بوفرقه ، احوالیده کی ملی قوتلرمزله ده تقویه اولندی . ۱۹ حزران ۳۶ تاریخنده ، قطعاتم ترک تعقیبی آلتنده جنوب شرقی استقامتنده دشمن منطقه سنه فراره مجبور ایدلدی . بوعشیرت ، برمدت دشمن منطقه سنده حاضرلاندقدن صوکره ، ۲۴ آغستوس ۳۶ ده اوچ بیک آتلی ودوولی ویک قدر پیاده دن عبارت بر قوتله بکرار اراضیمزه کچدی . (ویران شهر) جوارینه کلدی . عاصیلر ، استیمان ایتک مقصدیله کلدکلرخی سویلیهرک محلی قوماندانلرمزی اغفال وتدیر آلمقده اهلاله سوق ایتدیلر . بوسره ده ، او جوارده متفرق بولنان مفرزه لرمزه هجوم ایدرک ، اونلری مغلوب و ۲۶ آغستوس ۳۳۶ ده (ویران شهر) ی اشغال ایتدیلر . مخبره وارتباطمزه مانع اولق اوزره ده ، اومنطقه ده کی سکمیل تلغراف خطلرخی کسدیلر .

آنجق ، اون بش کون صوکره ، بشنجی فرقه نک سیوه رک ، اورفه ، رأس العین ودیاربکرده بولنان قطعاتدن کوندریلان اقسام وصادق عشیرت قوتلری ، عاصیلری مغلوب ایده بیلمشاردر . تعقیب اولنان « میللی عشیرتی » تکرار جنوبه ، چوله فرار ایدلدی .

افندیلر ؛ جنوبه (میللی عشیرت) ی عصیاتی اطفايه چالیشیرکن ، آفیون قره حصار

منطقه‌سنده (چوپور موسی) نامنده بر آدمده ، باشنه طوبلادینی قوتله عسکرلری فراره تشویق و ملته عسکره کیتمه‌مکی تلقین ایدیور. (چوپور موسی) ۲۱ حزیران ۳۳۶ تاریخنده چیوریلی باصدی . کوندریلن قوتلر قارشوسنده فرار و یونان اردوسنه التحاق ایتدی .

افندیلر ؛ (چوپور موسی) حادثه‌سنه تقدیم ایدن بر فساد حرکتی ده قونیه‌ده اولدی . ۵ مایس ۳۶ تاریخنده ، قونیه‌ده بر فساد جمعیتی کشف اولندی . بوجعته منسوب اولانلرک ایلری کلنلری توقیفه باشلاندی . برکون صوکره ، توقیف ایدلمکده بولنان بویایلی کلنلر ، خاقلی ده افساد ایدرک قونیه ایچنده مسلح بر اجتماعه تشبث ایتدیلر . بر قسم اهالی ده مسلحاً خارجدن کله‌رک هپ برابر عصیان ایتدیلر . قونیه‌ده بولنان قوماندان ، مالک اولدینی قوتلرله جسورانه حرکت ایدرک عصائی داغیتمه‌ه واک آفاق اولانلری توقیف و تمقیه موفق اولدی .

افندیلر ؟ مجلسک آچیلدینی ایلك کونلرده ، مختلف جهه‌لرک نه حالده اولدقلری ده هپ برابر بردفعه ده‌ها تخطر ایده‌لم :

(۱) ازمیر یونان جبهه‌سی :

معلوم عالیک‌زدرکه ، یونانیلر ازمیره چیققلری زمان ، اوراده ، ۱۷ نجی قول اردو قوماندانی اولارق ، قرارگاهیه بالذات نادر پاشا بولونیوردی . قوت اوله‌رق ، قائممقام خرم بک قومانداسنده ۵۶ نجی فرقه‌نک ایکی آلائی واردی . بوقوت ، بالخاصه ، قول اردو قومانداننک امریه ، مقاومت ایتدیرلنکسزین ، بویوک حقارتلر آلتنده ، یونانیلره تسلیم ایدلمشدر . بوفرقه‌نک بر آلائی (۱۷۲ نجی آلائی) آیوالقده بولونیوردی . قوماندانی قائممقام علی بک ایدی . (آفیون قره‌حصار مبعوثی میر آلائی علی بکدر)

یونان اردوسی دائره اشغالی توسیع ایدرکن ، آیوالغده عسکر چیقاردی . علی بک ، بویونان قوتله قارشو ، ۲۸ مایس ۳۳۵ ده محاربه‌یه کیریشدی . بوتاریخه قدر ، یونان قطعاتی هیچ برطرفده آتشله مقابله کورمه‌مشدی . بالعکس ، بعض شهر و قصبه‌لر اهالیسی ، تدهیش ایدلمش ، حکومت مرکزیه‌نک آمرربه توفیقاً ، رؤسای مأمورین باشده اولق اوزره ، یونان قطعاتی هیئت مخصوصه‌لرله استقبال ایلشاردی . علی بک ، آیوالق منطقه‌سنده محاربه جبهه‌سی تشکیل ایتسی اوزرینه ، تدریجاً صوماده آق حصارده ، صالحلیده ملی جبهه‌لر تشکله باشلامشدی .

۵ حزیران ۳۳۵ سنه‌سی بدایتندن اعتباراً ، میر آلائی کاظم بک ، (مجلس رئیسی کاظم پاشا حضر تلی) بالیکسرده ۶۱ نجی فرقه‌نک قومانداسنی ، وکاله درعهده ایلشدی . مؤخرآ آیوالق ، صوما ، آق حصار اقسامندن مرکب شمال جبهه‌سی قوماندانلغنی ایضا ایلشدی . فؤاد پاشانک ، غرب جبهه‌سی قوماندانلغنه تعییننی متعاقب کاظم بکه ، شمال قول اردوسی قوماندانلغنی مقام و صلاحیتی ویرلدی .

آیدین حوالیسنده ، ازمیرک اشغالی متعاقب ، عسکر واهالیدن بعض وطنپروان ، یونانیلره قارشو مدافعه واهالی‌نی تشویق و مسلح ملی تشکیلات تأسیس ایتک ایچون چالیشیورلردی .

بومیانده ، ازمیردن تبدیل نام و قیافت ایده رک اوحوالی به کیتمش اولان جلال بکک ، (ازمیر مبعوثی جلال بکدر) غیرت و فداکارلغی شایان تذکاردر . ۱۹ حزیران ۳۳۵ کیجه سی ، علی بکک آیوالقدن کوندردیکی قوتلر ، برغمه ده کی یونان قوای اشغالیه سنی بر باصقینه بر طرف ایتشلردی . بو باصقینه ، بالیکسر و باندیرمه دن کوندریلن قوتلرده ، قسماً اشتراك ایتشدی . بووقعه اوزرینه ، یونانلیلر ، متفرق وضعیف مفرزه لر یی کری چکوب طوپلامق لزومنی حس ایتدیلر . بومیانده نازللی یی ده تخلیه ایلدیلر . بوسبیلله ، آیدینده ده حاضرلقده بولنورکن ، اطرافدن طوپلانان اهالی قوتلری یونلری تضییقه باشلادی . یونانلیلرله اهالی بینده شدتلی برمصاده وقوع بولدی . نتیجه ده ، یونانلیلر ، آیدینی ده تخلیه ایدوب چکیلدیلر .

بو صورتله ، ۳۳۵ سنه سی حزیران اواسطنده ، آیدین جبهه سی ده تشکیلی ایتدی . بو منطقه ده بولان ۵۷ نجی فرقه نك قوماندانی میرآلای محمد شفیق بك و فرقه طوپچی قوماندانی بیکباشی حق بك ، آلای قوماندانلردن بیکباشی حاجی شکری بك و ملی قوتلرک باشنده یوروك علی آفه ، دمیرچی محمد آفه واردی . بالتیجه ، دمیرچی محمد آفه ، وضعیته حاکم اوله رق آیدین جبهه سی قوماندانلغی شخصنده تقرر ایتدردی ، بالمناصبه عرض ایتشدم ، که بالاخره اورایه کوندردیکم میرآلای رأفت بك (رأفت پاشا) دخی ، دمیرچی محمد آفه نك قوماندانلغی قبول ایتشدر .

افندیلر ؛ ازمیرک مختلف جبهه لرنده تأسس ایدن و تدریجاً ضابطان و قطعات عسکریه ایله تقویه چالیشیلان ، ملی جبهه لرک اعاشه لری ، اساسلی اوله رق دوغریدن دوغری به او مناطق اهالیسی طرفندن تأمین اولونیوردی . بونك ایچونده ، کری منطقه لرده ، ملی تشکیلات یاسلمشدی . بووظیفه نك ، اهالیدن حکومت انتقالی ، بویوک ملت مجلسی حکومتنك تشککندن سوکره تأمین اولنه ییلمشدر .

(۲) جنوب فرانسیز جبهه سی :

(آ) - دوغریدن دوغری به آطنه منطقه سنده ، فرانسیز قطعاتنه قارشى ، مرسین ، طرسوس ، اصلاحیه منطقه لرده و سلفک حوالیسنده ملی قوتلر تشکیلی ایتش و چوق جسورانه فعالیت کچمشلردی . شرقی آطنه منطقه سنده ، طوفان بك عنوانیه حرکت ایدن یوزباشی عثمان بکک قهرمانقلری قیده شایاندر . ملی مفرزه لر ، مرسین ، طرسوس ، آطنه شهرلرینك مدخللرینه قدر تأسیس حاکمیت ایتدیلر . یوزاتی ده فرانسیزلی محاصره و رجعته مجبور ایتدیلر .

(ب) - مرعشده ، عینتابده ، اورفده جدی محاربات و مصادمات اولدی . نتیجه ده اشغال قوتلری ، بورالردن چکیلیمکه مجبور ایلدیلر . بو موفقیتلرک احرازنده باشلیجه عامل اولان قلنج علی و علی صائب بککرم اسملرینی یاد ایتمکی وظیفه عد ایدرم .

فرانسیز اشغال منطقه لرده و جبهه لرده ملی قوتلر ، هرکون دهها اساسلی بر صورتده تعضو

ایدیورلردی . ملی قوتلر ، نظامیه قطعانیله ده تقویه اولمغه . باشلامشدی . اشغال قوتلری ، هر طرفدن صیق وشدید بر صورتده تضییق ایدیلیوردی .

افندیلر ؛ بو وضعیت اوزربنه فرانسزلر ، مایس ۳۳۶ ابتدالردن اعتباراً بزمه تماس ومذاکره آرادیلر . اولاً ، آنقریه استانبولدن بریکباشی ایله برسیویل کلدی . بوذوات استانبولدن اولاً بیروته کیتمشلر ؛ سابق وان مبعوثی حیدرک بونلره دلالت ایدیوردی . بوملاقات ومکالماتزدن اساسلی بر نتیجه چیقمدی . فقط ، مایس نهایتربنه دوغرو ، سوریه فوق العاده قومیسری نامنه حرکت ایدن موسیو (دوکه) نامنده بر ذاتک ریاستنده ، بر فرانسز هیئت آنقریه کلدی . بو هیئتله یکریمی کونلک بر متارکه یایدق . بوموقت تعطیل مخاصمات ایله ، بز ، آطنه منطقه سنک تخلیه سینه بر مقدمه احضاری استهداف ایدیوردق .

افندیلر ؛ بو فرانسز هیئتله یایدیغم یکریمی کونلک متارکه ، بویوک ملت مجلسنده بعضیلربنک اعتراضاته اوغرادی . حالبوکه ، بنم ، بو متارکه بی قبول ایتمکله تأمین ایتک ایستدیکم نقطه لر شونلردی :

اولاً ؛ آطنه منطقه وجهه لرنده بولنان وقسماً عسکرله ده تقویه اولنان ملی قوتلری ، سکونتله تنظیم وتنسیق ایتک ایسته یورم . ملی قوتلرک بوفاصله مصادماتده داغیلملری احتمالی ده نظر دفته آلهرق ترک مخاصمات تبلیغی ده ، بعض تدابیرله برابر أمر ایتدم . بوندن بشقه ، افندیلر ؛ مهم عد ایتکم سیاسی بر فائده بی ده استحصال ایتک ایسته یوردم . بویوک ملت مجلسی و حکومتی ، هنوز ائتلاف دولترنجیه بالطبع تصدیق ایدلمه مشدی . بالعکس ، مملکت ومملکت مقدراتنه متعلق مسائله ، استانبولده فزید پاشا حکومتیه مناسبت و معامله ده بولمقده ایدیلر . بو اعتبارله ، فرانسزلرک استانبول حکومتی بر طرفه براقوب آنقرده بزمه مذاکره بولملری و مهرانکی بر مسئله ده ائتلاف ایللری ، اوکون ایچون تأمین مهم سیاسی بر نقطه ایدی . بو متارکه مذاکره سنده ، حدود ملیه مز داخلنده اولوب فرانسزلر طرفندن تحت اشغاله بولونان مناطقلک ، کاملاً تخلیه سنی واضح وقطعی اولهرق درمیان ایتدم . فرانسز مرخصلری ، بو خصوصده صلاحیت آلمق اوزره پارسه کیتکم مجبوریتنی ایلری سوردیلر . یکریمی کونلک متارکه ، نوعاً دها اساسلی بر ائتلاف یایمق ایچون صلاحیت استحصالنه زمان براقق کی تلقی ایدلدی . افندیلر ؛ بومذاکره و مکالمه لرزدن بنده حاصل اولان انطباع ، فرانسزلرک آطنه و حوالیسنی تخلیه ایده جکلری مرکزنده ایدی . بو مطالعه وقناعتمی ، مجلسه افاده ایتشدم . کرچه فرانسزلر ، متارکه مدتی ختام بولمادن زونفولداغی اشغال ایتک صورتیه ائتلافک یالکز آطنه منطقه سینه حائد اولدیغنی کوسترمک ایسته مشارسه ده ، بز ، بوحرکتی متارکه نک فسختی موجب عد ایتدک . فرانسزلرله آ کلاشمه مز بر مدت تأخر ایتدی .

محترم افنديلر ،

۹ مائس ۳۳۶ كوني مجلسده خفي جلسه حالنده ايضاحات ويريركن و فرانسز مأمورلری و هيئتلى طرفندن تماس و ارتباط آراندیغنی بیان ایدركن ، مبعوثلردن بری ، « خاطرهمده یا كيلميورسم چوروم مبعوثی مرحوم فؤاديك ، برقاچ كوندنبری كویا استانبول ، بزم ايله آ كلاشمق ایسته یورمش ، بوخصوصده معلومات ویریرميسكز ؟ ديه برسؤال توجیه ایتدی .

فی الحقیقه ، اوتاریخندن درت بش كون اول ، استانبولده ، « لئون » اسمنده بریسی چناق قلمه اوزرندن بزی آرامشدی . آنقره یی بولدقدن و بزم بوراده بولندیغمزى آ كلادقدن صوكره دیدیلرکه ، « سویلیه جكمز شیلر غایت مهمدر . اونك ایچون مخابره یی کیجه یه تعلیق ایدلم . اردو مركزلری ده آرادن چکیلسونلر . « اویکجه کوروشمدیلر . فقط ، برایی کیجه صوكره تکرار آرادیلر . بودفعه قارشیمزه چیقان مخاطبدن ، ازیر والی سابق نورالدین پاشا امضاسیله برتلغراف ویرلدى . بوتلغرافنامه محتویاتی شویله ایدی : « بن ، ایکی آرقداشمه برابر ، استانبولك سزكله آ كلاشمسنة توسط ایتمکی منافع وطنیه دن عد ایدرم . بوراده کی حکومت وانكلیزلر بوكا موافقت ایتدیلر . سزكده جواب موافقتكیزه انتظار ایدرز . « نورالدین پاشا ، تلغرافی هیئت تمثیلیه ریاستنه توجیه ایدیوردی . تورکیه بیوك ملت مجلسنك و حكومتنك تشكیل و اجرای فعالیتنه باشلادیغندن و بیوك ملت مجلسنك موجودیت و مشروعیتی تأیید ایدن خیانت وطنیه قانونندن بی خبر کورونیوردی . نورالدین پاشانك تلغرافی ، مدافعه ملیه و کیلی بولنان فوزی پاشا حضرتلرینه حواله ایتدم . مشارالیه ، نورالدین پاشایه جواب ویردی . بوجوابنده دیدی که ، « تلغرافكزی هیئت تمثیلیه ریاستنه کشیده ایتمکله هنوز وضعیت حقیقیه یه اطلاع پیدا ایدمه مش اولدیفكز آ كلاشیلور . « ووضعتی ایضاح ایتدكدن صوكره « استانبولده هانکی مقام ، آنقرده هانکی مقامله کوروشمك ایسته یور . « دیدی . بوتلغرافه امضاسز كلن جوابده « تلغرافنامه یی یازان ذوات شمعدی بوراده دكلدر . بونی براقیدیلر ، کیتدیلر ، یارین ساعت اونده سزه معلومات ویررز . « دینلیوردی . بوندن صوكره ، نورالدین پاشا ، ایکنجی دفعه اوله رقیینه مراجعت ایتدی . بودفعه ، « تلغراف مخابراتیله آ كلاشمق امكانی اولمادیغندن طرفكزدن صاحب صلاحیت برهیئت استانبوله كوندرك ، کوروشه لم و آ كلاشه لم « دییوردی .

افنديلر ، بزده جواب ایديك كه « بك دوزرودر ، حقیقه تلغرافله آ كلاشمق ممكن دكلدر ، فقط سز مدانییه کلیكز ونه وقت كله بیله جككزی ده بیلدیریکز . بزم طرفزدن ده اوراده صاحب صلاحیت ذوات حاضر بولنور . بروسه یده ایجاب ایدن تعلیمات ویرلدى . « اوندن صوكره ، بردها مراجعت واقع اولمدی . خواجه مفید افندی (قبرشهر) ، « عجباً حقیقه نورالدین پاشای ایدی « ديه صوردی ، بنده ، « اوت ! حقیقه نورالدین پاشا « جوابی ویردم .

افنديلر ؛ نورالدین پاشا واسطه سیله ، استانبولك وقوع بولان بو مراجعتنك ، آنزاوورك

باليكسر منطقه سنده مغلوب ايدلديكي بولیده موفقیت استحصالنه باشلاندینی گونلره تصادف ایتدیگنی ده قید و اشارت ایتلیم .

افندیلر ، نورالدین پاشا دن بردها تلغراف آلمدق . فقط ، کندیسسی ، دیاربکرلی کاظم پاشا ایله برابر ، ۳۳۶ سنه سی حزرانی اواسطنده آنقره یه کلدی . بزمه تشریک مساعی ایتهدن اول بعض مسئله لر حقنده نقطه نظر مزی آکلامق ایسته دیگنی درمیان ایتدی . بونقطه لر شونلردی :

(۱) نجیسی ، مقام خلافت و سلطنته قارشی تصور و نقطه نظریمز ؛

(۲) نجیسی ، بولشه ویکلک حقنده کی نقطه نظریمز ؛

(۳) نجیسی ، ائتلاف دولترینه قارشی ، بالخاصه انگلیزلره قارشی دخی ، بحاریه یه قرار و یروب ویرم دیکمز مسئله سی ایدی .

ملاقات ، زراعت مکتبینه کی قرارگاه مزی بر او طه سنده کیجه واقع اولدی . بوملاقانده ، نورالدین پاشا ایله برابر کلن کاظم پاشا دن بشقه ، فوزی و عصمت پاشا لره حاضر بولون یورلردی . نورالدین پاشا ، برنجی ، ایکنجی سوألره آلدینی جوابلری پک تطمینکار بولمادی . فقط بالخاصه اوچنجی سوآلک جوابی ، اوزون و حرارتلی مناقشات ایتاج ایتدی . چونکه بز دیمشک ، که مقصد مزی ، حدود ملیه مزی داخلنده تمامیت ملکیه مزی وملتک استقلال تامنی تأمین ایتمکدر . بوکا مانع اولمق اوزره قارشیمزه چیقه جق اولان قوت ، کیم ونه اولورسه اولسون ؛ بهمه حال چارپیشیرز و موفق اولورز . بو خصوصده کی قرار و قناعت مزی قطعیدر . ایشه نورالدین پاشا ، بردرلو بوکا قانع و راضی اوله میوردی . نهایت کندیسنه دیدک که ، بومداوله افکاری قبول ایتمکله یکی قناعت و قرارلر آلمق موضوع بحث دکلدر . سن ؛ بو کونه قدر ملتک تبار ایتش ، تحقق ایتش قناعتلرینه تابع اوله جقسک ! اوندن سوکره ، کندیسنه ویره بیله جکمز مناسب بروطفه موضوع بحث ایدلدی . کندیسنک ، قونیه والیسی وظیفه ملکیه سی و قونیه حوالیسی قوماندانی عنوانیه یونان جبهه سنک جنوبنده کی منطقه نک قوماندانی اولسنی تنسیب ایتدک . اصل غرب جبهه سی ایچون ، قوماندان اوله رق علی فؤاد پاشای ، ۱۸ حزران ۳۳۶ ده مأمور ایلدک .

افندیلر ؛ اوگونلرده ، یونان جبهه سنده دشمنک بعض حاضرقلری محسوس اولدیغندن جبهه ده حساسیت زیاده لشدی . بومناسبتله ، نورالدین پاشانک مأموریتنی ایتاج و کندیسنی محل مأمورینه اعزام ایدمه دن مستعجلاً غرب جبهه سنه حرکم ایجاب ایتدی . نورالدین پاشانک توظیفی معامله سنک اکالتی ، ارکان حربیه عمومیه رئیس بولنان عصمت پاشا به ترک ایتدم . فی الحقیقه دشمن بوتون جبهه اوزرنده تعرضه کچمشدی . بزم قطعات مزی چکیلیورلردی ، نورالدین پاشا ، جبهه ده کی غیر مساعد وضعیتی آکلایجه عصمت پاشا به وظیفه قبول ایده بیلیمک ایچون بر طاقم شرطلرک ، حکومتجه تحت قراره آلتیمی لزومندن بحث ایتش ؛ اوشرطلره کوره ، حکومت مملکتک اداره سنده ومهم مسائلده اساسلی و قطعی قرار آلمه دن اول نورالدین پاشانک مطالعه

وموافقتی استحصاله مجبور اوله جقدر . چونکه ، بويوك ملت مجلسی حکومتی تشکیل ايدنلر توفيق پاشا وامثالی کي سن کالده مجرب ذوات اوليوب کنج بر طاقم کيمسهر ايمش ، عصمت پاشا ، شايان استغراب بولديني بوذهنيت وتکليف ، درعقب شيفره ايله بکا بيلديردی . بنده ، نورالدين پاشانك کنديسنه وظيفه تکليف ايتديکم زمان سويله مديکي بمطالعه يي، وضعت عموميه نك بحران کسب ايتسي اوزرينه اورتيه آتيسي معنيدار بولدم وعصمت پاشايه ويرديکم جوابده کنديسنه وظيفه ويرله مسني امر ايتدم . نورالدين پاشانك ، يونان تعرضی باشلاقدن ايکي کون صوکره بکا کوندرديکي برتذکره سي محتوياتي شايان دقت بولشدم . آرزو بيورورسه کز ، بو تذکره يي عيناً هيئت عليه کزه اوقويايم :

آقره استاسيوني

۲۴ حيران ۳۳۶

بويوك ملت مجلسی رياست جليله سنه

افندم حضرتلری ؟

تعيين ايدلمش اولديغم قوماندانلقدن وولايتدن صورت انفصالي وکيفيت عزلك طرز تبليغي حقارت تلقی ايتدم. بررجل دولت طرفندن درميان ايديلن وطنی بر فکر ومطالعه نك مناقشه سنه دکل ، حتی استماعنه بيله رغبت وتنزل ايديله مه مسني وعلاقه دار بويوك ملت مجلسنك وهيئت اجرائيه سنك استحصال آراسنه قدر بيله انتظار وتحمل ايدليه رك وياخود بلکه بوکا لزوم کوروليه رك ايکي ويا اوج ذات کي اعضای محدوده نك فکر وآرزولريله بوبولده معاملات اجراسنده باس کورولمه مسني وبناءً علی ذلك مملکتک ، اکر ياکيلمه يورسهم ، بوذهنيتله سوق واداره سني، ملت ووطن ايچون موجب تهلكه احوالدين کورمکده بولنديغمک عرضه مساعدۀ رياستپناهيلرخي رجا ايدرم .

شرائط حاضره ايله ، وظيفه قبولی محذوردين سالم وتشريك مساعي يي فائده لي کوره مديکم ايچون، مملکتک اولان بروسه ده اقامت ايتک اوزره ايلک ترهن ايله آقره دن عودت اولنه جفني براي معلومات ومقام وداعده عرض ايلرم افندم حضرتلری .

نورالدين ابراهيم

افندیلر ، نیم بوتذ کرهیه ویردیکم جوابده ، عینا شوایدی :

۲۵ خیران ۳۳۶

میرلوا نورالدین پاشایه

۲۴ خیران ۳۳۶ تذکره‌ی والالری جوابیدر :

بحث بیوریلان قوماندانلق وولایت وظائفی ، هنوز مدافعه ملیه وداخلیه وکالتلرنجه رسماً ذات عالی‌رینه تودیع وتبلیغ ایدله‌مشدی . بناءً علیه ، نه تعیینکنز نه انفصالکنز واقع دکلدر . یالکنز ، ذات تالیکزه وظیفه تودیعی تصور وبو خصوصده رأی وموافقکنز استمزاج ایدلش ایدی . کیفیت تعیین‌هنوز تقرر ایتدیرلمش اولدینی بر صره‌ده ، ارکان حربیه عمومیه ریاستی وساطتیه اطلاع حاصل اولان افکار وقناعتلرده‌کی ترددلریکنز اوزرینه ، هیئت وکیلجه تعیینکنز دن صرف نظر ایدلمسی قرارگیر اولدی . بویه بر قراری تثبیت ایچون ظن بیوردیفکنز کبی بویوک ملت مجلسنک هیئت عمومیه‌سنه عرض کیفیت ، قوانین موجوده وموضوعه ایجاباتندن دکلدر . بروسه‌یه عزیمت واوراده اقامتکنز مسئله‌سنه کلنجه ؛ منتسب بولندیفکنز مسلك عسکری دولایسنیه بوبابده مدافعه ملیه وکالت جلیله‌سنه علی‌الاصول مراجعت بیورمکنز لزومی تبلیغ اولنور افندم .

بویوک ملت مجلسی رئیسی

مصطفی کمال

نورالدین پاشا بروسه‌یه دکل ، فقط طاش کوپری‌یه کیشمش واوزون مدت اوراده‌قالمشدر . بوندن سوکرده‌کندیسنه ، تکرار برقاج وضعیتده تماس ایده‌جکز . اووضعیتلری‌ده صره‌سندنه لزومی درجه‌ده ایضاح ایده‌جکم .

§ افندیلر ؛ تشکل ایدن تورکیه بیوک ملت مجلسی حکومتنک ، مسائل خارجیه حقنده ایلک ویردیکی قرار ، موسقووایه بر هیئت اعزامی اولمشدر . هیئت ، خارجیه وکیلی بکر سامی بکک ریاستنده ایدی . اقتصاد وکیلی یوسف کمال بک اعضا بولونیوردی . ۱۱ مایس ۳۳۶ ده آنقره‌دن حرکت ایدن هیئتک اساس وظیفه‌سی ، روسیه ایلله ارتباط تأسیس ایتمکدی . روسیه‌نک ، حکومتزله عقد ایده‌جکی معاهده‌نک بعض اساساتی ، ۲۴ آغستوس ۳۳۶ - ۹۲۰ ده (paraphé - پارافه) ایدلش اولقله برابر ، وضعیتک ایجابی اوله‌رق ائتلاف ممکن

اوله میان بعض نقطه لردن دولای تأخر ایتشد. موسقوا معاهده سی نامیله یاد اولتان وثیقه دولیه نك امضاسی، آنجی ۱۶ مارت ۳۳۷-۹۲۱ ده ممکن اوله بیلمشدر.

محترم افندیلر؛ مملکت داخلنده بریر ظهور ایدن داخلی عصیانلری تعقیب ایتکده کجیکمه یین ایلک عمومی یونان تعرضی، نظر منری تکرار غریبه توجیه ایتدیره جکدر.

یونانلیلر، ۲۲ حزیران ۳۳۶ ده (میلن) خطندن عمومی تعرضه کچدیلر. قوتلری آلتی فرقه یه بالغ اولمش بولونیوردی. اوچ فرقه ایله ایکی قولدن آقحصار - صوما استقامتنده؛ ایکی فرقه ایله صالحلی استقامتنده؛ بر فرقه ایله ده آیدین جبهه سندن تعرض ایتدیلر. دشمنک شمال قولی، ۳۰ حزیران ۳۳۶ ده، بالیکسره کیردی وسواریلری ۲ تموز ۳۶ ده کیرماستی وقره جبهه بکی اشغال ایتدی. بودشمن قارشوسنده بولنان ۶۱ و ۵۶ نجی فرقه لرمن، اولو آباد کوپریسی تخریب ایدرک بروسه استقامتته چکیلدی. دشمن تعقیبه دوام ایدرک بروسه یی ده اشغال ایتدی وایلری خطرلینی دیموز - آقصو خطنه قدر سوردی. بونک قارشیسنده کی قوتلرمن فضله صاریلیدی. اسکیشهره قدر چکیلدی. بوحرکات ائناسنده انکیزلر، ۲۵ حزیران ۳۳۶ مدانییه ۲ تموز ۳۳۶ ده ده، باندیرمه یه برر مفرزه حیقاردیلر.

صالحلی استقامتنده شرقه ایلریله یین ایکی یونان فرقه سی ده، ۲۴ حزیرانده آلاشهره کیردی. وبالآخره ایلریله رک ۲۹ آغستوسده عشاقی ضبط ایتدی و دواملو پیکار صرتلری ائزده قالمق اوزره بومنطقه یه قدر ایلریله دی. بودشمن قارشیسنده بولنان ۲۳ نجی فرقه وملی قوتلرمن، چوق ضایعاته وضعه اوغرادای!... آیدیندن ایلریله یین بر یونان قولی ده نازللی یی قدر کلدی.

بوحرکات ائناسنده، فرقه لرمنک قادرو حالنده ومهماتسز اولدقلری وتقویه لرینه ده هنوز امکان اولمدیغی معلومکزد.

افندیلر؛ بالذات اسکیشهره واورادن ایلری منطقه لره کیتدم. کرک اوراده وکرک دیگر مناطقه بولنان قوتلرمنک تنسیق وتنظیمی امر ایتدم. یکیدن، دشمن قارشوسنده، منتظم قوماندایه تابع جبهه لر تأسیسنی تأمین ایلدم.

افندیلر؛ یونان تعرضی وملی جبهه لرک بوزولسی، مجلسده بیوک بحرانی وشدتلی تعریضات وتنقیداتی موجب اولدی.

بو بونک ملت مجلسنک ۱۳ تموز ۳۳۶ کونی، ۴۱ نجی اجتماعنده، تقصیرات واداره سز لکلرندن دولای بروسه قوماندانی بکر سامی ووالیسی هاجم محی الدین بکلرک و آلاشهر قوماندانی عاشر بکل نه ایچون ردیوانه تودیع ایدمکلرندن دولای ارکان حربیه عمومیه ریاستندن وداخلیه وکالتندن استیضاح تقریرلری او قوندی.

بو تقریر صاحبی، آفون قره حصار مبعوثی محمد شکری بکدی. سینوب مبعوثی حق

حاجی بک‌ده ، سریعا تجزیه خصوصنده کی اصراری « براور » سسریله قارشیلایوردی . صاحب
تقریر اولان محمد شکری بک : « بز ، مسئول ایدلیکنی کورمک ایسته یوز » فریادی اوزرینه
استیضاح قبول ایدیلور . استیضاح کونی اوله رق تثبیت ایدیلن ۱۴ آغستوس ۳۳۶ ده ، ارکان
حربیة عمومیہ رئیس جیواب ویردی . فقط بردرلو قناعت وسکونت حاصل اولیوردی . قره حصار
مبعوثی شکری بک (آنکه ت) ایسته یوز . دیگر بر خطیب ، بعض ضابطان وقوماندانلرک
تجزیه لری طبعی اولدیغندن بحث ایدرک متعدد مثاللر تعداد ایدیلور ، دیگر بر خطیب ،
عسکر رجعت ایدرکن بر قوماندانک اوتوز آلتی دوه اشیا کونورمش اولدیغنی سویلیور .
بشقه بر خطیب ده ، یونان اردوسنک قیصه بر زمان ظرفنده آقحصاردن مرمره ساحلرینه
وارنجیه قدر بوتون شهرلر وکویلری ییلدیرم سرعتیه استیلا ایدلیکندن بحث ایدرک ،
روسه فلاکتی دولایسیله اوغرامش اولدیغمز مدھش زیان ، جهان نظرنده آناتولوده
مدافعه دنیلن شینک برکوز قورقولنی اولدیغنه عمومی برذھاب اوایندیرمشدر دیور ومطمن
ھزیمتک مسئوللرینک تجریہ سنی طلب ایدیلوردی .

افندیلر ؛ اوزون وحرارتلی دوام ایدن مناقشاتہ ، بنمده قاریشمم ایجاب ایتدی .
واقع اولان اایم وضعیتہ ، مجلسک تأثر وعلاقہ سنی تقدیر ایتدکن صوکرہ ، افکار
وحسیاتی تطمین مقصدیلہ بیانات وایضاحانده بولندم . بنم سوزلرہ قارشیده وقوع بولان
اوافق تفک تعریضلرہ جیواب ویردکن صوکرہ ، ایضاحات عمومیہ کافی کورولدی .

افندیلر ؛ تفصیلاتی ضبط جریدہ لرندہ مطالعہ بیوریدیغکز بو حرارتلی مذاکرہ دن
اول ، ۲۶ تموز ۲۳۶ کونی ده خفی برجلسہ ده ، بوکا نمائل برمذا کرہ جریان ایتشدی .
اورادہ ده ، اوزون ایضاحانده بولنغہ مجبور اولمشدم . چونکہ ، تأثر وتالم نتیجہ سی اوله رق
یایلمقدہ اولان تنقیدلرہ وتکلیف لردہ بومغلویتک اسباب وعوامل حقیقیہ سی ، صانکہ ، اونوتیلمش
کبی ایدی . بوتون فلاکتک مسببی اولق اوزرہ ، دهاتشکل ودرعھدہ مسئولیت ایدہ لی ایکی آی
اولیان هیئت وکیلہ یی مسئول ایتک استہداف اولونیوردی . بر سنہ یی متجاوز بر زماندنبری ،
یونان اردوسنک از میر منطقہ سنده برلشمش ومتادیاً حاضر لانتقدہ بولنش اولدینی وبوکا مقابل
استانبول حکومتلرینک اردومزی متادیاً مفلوج ایدہ جک اسباب احضارلہ مشغول اولدینی
وملتک کندیلکندن تشکیل ایدہ ییلدیکی ملی قوتلری انحلال واحیا ایتدیرمکہ ساعی اولمقدن بشقه
برشی یامادینی اصلا دوشونولمیوردی . اگر ، بوبرسنہ ظرفندہ بونان قوتلری قارشیسندہ ، آرز
چوق بر وضعیت وجودہ کتیرلش ایدی ایسہ بونک ده ، بش اون فداکارک کندیلکندن وقوع
بولش اولان عزم وغیرتلی محصولی اولدیغنی نظر انصافہ آلق ایستہ میورلردی . حرکات
عسکرہ یی ، وضعیت حقیقیہ یه واقف اوله رق وایجابات عسکرہ یه نظر دقتدہ طوتیله رق مطاعہ
وتدقیق ایدن یوقدی . سویلہ نیلن سوزلر ، یاحس حمیت غلیانیلہ ویاخود ضعف قلب اثری اوله رق

فرياد و فغان حالته درميان ايدليوردی . سوز سويله يئرلر ايچنده ، اندر اولمقله برابر ، عقیده مایه و مره بوطیت وطنیه سی مشکوک اولانلر دخی واردی .

بو موضوع بحث ايتديکمز جلسه خفيه ده ، اوزون بياناتم مياننده بالخاصه ديمشدم که : « فلاکت باشه کله دن اول ، اونک اسباب مانعه و مدافعه سی دوشونلک لازمدر . کلدکن صوکره تأملک فائده سی یوقدر . یونان تعرضی واقع اولمده دن اول ، وقوعی ، قوتلی احتمال داخلنده ایدی . اگر ، بوکا مانع اسباب و تداییر اتخاذ ایديله مه مش ایسه ، بونک مسئولیتی ، تورکیه بویوک ملت مجلسنه و اونک حکومتنه عائد اوله مز . بویوک ملت مجلسی حکومتک موقع مسئولیتنه کلدیکندن بری آلمغه باشلادینی تدییرلر ، برسنه اولندنبری استانبول حکومتلری طرفندن ، بوتون ملتله برابر وجدیتله آلمغه باشلانق لازمدی . بعض قوتلرک جهه دن آلتوب داخلی عصیانلرک باصدیرلمسنه مأمور ایدلسی ، یونان قوتلری قارشيسنده بولندیرلمسنده کی فائده دن دهامهم و ضروری ایدی والا نده اوله در . کرچه بروسه ده زکی ضروری اولان بر فرقه ، آطه بازاری عصیان منطقه سنه سوق اولنان ایکی فرقه ، خندکده انحلال ایدن بر فرقه ، یعنی درت فرقه ، ذيله ، یکی خان منطقه سنده عصاله اوغراشان بر فرقه و بوتون بو نظامیه قوتلرینه معاونت ایدن ملی مفروزلر ، جهه ده بولندیريله بیلسه ییدیلر ، احتمال دشمن تعرضی بو درجه ترقی ایده مزدی . فقط ، مملکتک سکوتی ، ملتک امل خلاصی نقطه سنده ، وحدت و تسانندی تأمین اولندقجه ، خارجی بر دشمنک پای استیلاسی دور دورمه جالیشق نه قابلدر ونه ده بوندن اساسلی بر فائده ونتیجه مأمولدر . آتحق مملکت و ملتجه ، دیدیکم وضعیت محافظه ایدیلرسه ، دشمنک هرهانکی بر زمانده کی موفقیتی و بونک نتیجه سی اوله رق فضله اراضی اشغالی ، موقت اولمق ماهیتندن قورتیله مز . وحدته و املده عزم و اصرار ایدن ملت مغرور و متجاوز هر دشمنی ، اول و آخر ضرور و تجاوزنده نادم قیله بیایر . اونک ایچون ، داخلی عصیانلری باصدیرمق ، یونان تعرضی توقیف ایتمکدن البته دهامهمدر . ذاتا ، جهه دن داخلی عصیانلره قارشى قوت تفریق ایديله مش اولسه ییدی دخی ، نتیجه نک بشقه درلو اوله بیله جکنى فرض ایتک مشکلدنر . مثلاً ؛ دشمن ، شمال جهه سنه اوچ فرقه ایله تجاوز ایتدی . بزم اوراده ، جهه ایله متناسب قوتمز بوقدی . فلان نقطه ده ، فلان دره ده ، فلان کویده کی قوتمز ویا اوراده کی ضابط ویا قوماندانمز ، دشمنک کچه سنه مساعده ایتسه ییدی ، بو فلاکت باشمزه کلزدی طرزنده فرياد ایتکده معنا یوقدر ، تاریخده یارلمه مش و یارلمه یین جهه یوقدر . باخصوص ، موضوع بحث اولان جهه ، تخصیص اولنان قوتله تماماً متناسب دار بر جهه اولمیوبده بویله یوزلرجه کیلومتر و امتدادنده بولنورسه ، بو جهه نک شوراسنده و بوراسنده بولنان ضعیف بر قوتک ، الی نهایه مدافعه سی قبول ایتک بوتون تصورات و محاکماتی خطایه سوق ایدر . جهه لر دلینه بیایر ، بوکا قارشى تدییر ، دلین قسمی درحال قیامقندن عبارتدر . بو ایسه ، جهه اوزرنده کی قوتلردن ماعدا ، کریده . احتیاطده ، قوتلی قدملر بولندیر قله نمکندر . حالبوکه ، یونان اردوسی قارشو سنده کی ملی جهه مز ،

ووضعیت و بو قوتده می ایدی؟ بوتون غربی آناطولو ولایتلر من، آنقره وحوالیسی داخل اولدینی حالده، دها دوغریسی بوتون مملکتده، قوت دنیله جک برجزه نام بر اقیلمش می ایدی؟ محاربه خطرینه مجاور کویلر اهاالیسنک یاپه بیله جکی مدافعه دن، خیالی نتیجه لره انتظار ایتمک معقول اوله من. مملکتک بوتون قوت منابعدن استفاده شرائط وصلاحیتنه مالک اولدقدن صوکره دخی، جدی تشکیلات عسکریه یاپه بیلمک ایچون و بونده امکان موفقیت تأمین ایده بیلمک ایچون، زمان، شرطدر. بروسه ده بکر سامی بکک امرینه تودیع ایدیلن قوتک اساسی، ازمیرده تفنک آتدیرلمقسزین یونانلیلره تسلیم ایدیلن و یونان کیمیلریله مدانییه حیقاریلان ایکی آلائی قادروسی دکلیدی؟ بو قوتک تبدیل معنوی ایچون استانبول حکومتاری هر هانکی بر تدیر آلمشلمیدی؟ استانبول حکومتلری دکلیدی، که بالیکسرده، مدافعه یه جالیشان قوتلر منک یونان تعرضندن اول، آنزاووری آرقلرینه صالیدردی. ینه استانبول حکومتی و خلیفه و پادشاه دکلیدی، که یونان جبهه سنده قوللانیله جق نسبه قوتلی بر فرقه یی، یکرمنجی دردنجی فرقه یی خندک - دوزجه یولنده خلافت اردوسی وعصات غروپلری طرفندن اضلال ایدهرک داغیتمش و قوماندانلرینی شهید ایتدیرمشدی.

مقدرات مملکت مسؤلیتی یکی درعهده ایتش اولان هیئت وکیله، بو تاریخده کی شرائطه کوره سفربرک یاپه بیلمکی عجبا دوشونه بیلیرمیدی؟ مملکتک عادتاً باشند باشه خلیفه نك فتواسی حکمنی انفاذه سوق واجبار اولدینی برصره ده، ملتی عسکره دعوت ایتمک جائز و ممکن کوروله بیلیرمیدی؟ بوندن بشقه، بوتون ملتی سلاح آلتنه دعوت ایتمه دن اول، سلاح مقدازینی و موجود سلاحی، حال فعالیتده طوته بیلمک ایچون جیخانه و باره مقدارلری، منبعلری دوشونلک ضروری دکلیدی؟ وضعیتی محاکمه ایدرکن و تدیر دوشونورکن، آجی اولسه ده، حقیقتی کورمکدن بر آن فارغ اولماق لازمدر. کندمنی و بربرمنی آلداتمی ایچون لزوم و مجبوریت یوقدر. بز، وضعیتک وجهه لرک احتیاجاتندن غافل دکلز. هر طرفدن، نامه نامتناهی تلغرافلر کلکده در: «قوای منتظمه معظمه سوق ایدیکنز»؛ «شو قادر جیخانه کوندریکنز» «بونلر کلزسه بوراده مغلوب اولورز» «نیلمکده و تهله و آتش ایچنده بولنقدن متحصل هیجان سوقیله آجی لسانله ایضاح حال ایدلمکده در. بزم وظیفه من و وضعیتمز، اونلرک تأثر و هیجاننه اشتراک ایدرک عمومک قوه معنویه سنی قیرمق دکلدر، بالعکس اونلره متانت و ثبات و امید ویره جک طرزده حرکت ایتمکدر.

بوندن صوکره، البته، وضعیتلر دکیشه جک و بوتون مملکت و ملته جدآ امید و امنیت بخش ایده جک تدیرلر تطبیق اولنه جقدر. آرتق، بوکا مانع قالمشمدر، هیئت اجرائیه، بر قسم تولدیلیری سلاح آلتنه ده جلب ایده بیله جکدر.

*
**

محترم افنديلر ؛

بعض مبهم مسائلك قولايقله ايضاحنه مدار اوله جفنى ظن ايتديكم
ايچون هيئت عليه كزه ، بر «يشيل اردو» دن بحث ايده جكم :
توركيه بويوك ملت مجلسك وحكومتك تأسسندن صوكره آنقره ده
«يشيل اردو» نامى آئنده ، بر جمعيت تشكىل ايتدى . بوجعيتك ، ايلك
مؤسسارى ، بك يقين ومعلوم آرقداشلردى . مقصد تشكىلى ايضاح ايچون ، داخلى عصيانلرى
وبوعصيانلره قارشى كوندريلىن نظاميه قوتلرينك وملى مفرزه لرك كوستردكلرى بعض وضعت
ومنظره لرى تخطر ايتك ايجاب ايدر . عصات ، نظاميه افرادينه ، خليفه نك فتواسندن ، پادشاهك
عسكر لى عفو ايتديكندن ، آنقره ده كى حكومتك غير مشروعتندن بحث ايدرك اونلرى سهولته
اغفال ايتدكلرى مكرراً كورولدى . فى الحقيقه ، بر جوق يرلر ده ، بعض نظاميه افرادى ، عصاتله
مصادمه ايتكمسزبن ، بالعكس سلاخلرى بر اقمق كويلرينه ، مملكتلرينه صاوشورلردى .
ملى مفرزه لرك انقلاب مقصدينى دها سهولته آكلادقلرى وعصاتك اغفالته قايلمدقلرى
آكلاشيلمشدى . بوسيله عثمانلى اردوسنك بقايسى دنيله يله جك اولان اوتارنخلرده كى يورغون
وبزكين ويكى انقلاب مفكوره سنه كوره يتشديرلشمش قطعات ايله انقلابى باشارمق خصوصنده كى
مشكلات ، محسوس بر درجه ده ايدى . اردوبى ، يكى ذهنيته كوره ، شعورلى رحاله كيتيرمك ،
اوكونلرك شرائطى ايجنده بك مشكل اوله جفنى ذهابى واردى . بناء عليه اوصاف مطلوبه يى حائر
شعورلى كيمسه لردن كزیده وانقلاب ايچون شاين استناد تشكيلات ياقى فكري ، بعض ذواته
حاكم اولمغه باشلادى . يكديكيرى ولى ايدن وقائى ومهلك وضعيتلر عرض ايدن داخلى اختلافات
قارشوسنده ، بوعرض ايتديكم فكر وتمايل قوتلندى . نهايت ، بعض ذوات ، بويله بر تشكىل
وجوده كيتيرمك اوزره فعلاً تشبث آلدیلر . بن ، بر طرفدن اردومزى احيا وتقويه اسبابنه
توسل ايدركن ، تشكىل ايتمش بولنان ملى مفرزه لردن ده ، هر درلو محذورلرينه رغماً ، هر يره
بالضرور اعظمى استفاده يه چالشمقده ايدم . فقط جدى انضباط وبلاقيد وشرط وبلا تردد اطاعت
طلب ايدن جدى وظائف عسكرينه نك ، آنجق منتظم اردو ايله قابل ايفا اولدينى حقيقتى اونوتمغه
البته محل يوقدى . ملى مفرزه لردن استفاده ، زمان قزانمق مقصدينه مستند اوله ييلردى .
شبهه سز استخداملرى ضرورى اولان ملى مفرزه لرك ، كزیده وشعورلى كيمسه لردن تركيب
ايديله بيلمسى شاين آرزو ايدى .

يشيل اردو تشكيلاتك ايلك متشبثلرى مياننده بولنان يقين آرقداشلىر ، محضا بكا يارديم
مقصديله ونى آيرجه يورمه مق فكريله ، كنديلرى تشبث آلهرق ، فعاليتده بولمقنى مناسب
كورمشار . بكا ، يالكز ، نافع برايش يابه جقلرى سويله لرك ، بسيط برطرزده بوتشبثلردن
بحث ايتمشلردى . بن ، جداً جوق مشغول اولديغم ايچون ، آرقداشلك بوتشبثلرله اوزونجه بر
زمان علاقه دار اولمدم . يشيل اردو تشكيلاتى ، نوعاً خفى بر تشكيلات ماهيتنده تأسس واولدقجه

توسع ایتش . کاتب عمومی حق بیج بك و آنقرده کی هیئت اداره سی ، جدی واساسلی فعالیت صرف ایتشلر . مطبوع نظامنامه لری وموظف مأمورلری هر طرفه کوندرلش . یالکز ، بر نقطه پی ده اشارت ایتلی بم ، که یشیل اردو تشکیلاتیه اشتغال ایدنلر ، ایشک بم معلومات وموافقم وآزوم داخلنده اولدیغی سویلدکلرندن ، هر طرفه ، بم نامه تشکیلاتی توسیع وتقویه چالیشانلر چوغالشل . تطبیق ایدلمکده اولان تشکیلات ، ساده جه ملی مفرزله وجوده کتیرمک کی محدود بر ساحه دن چیقمش ، چوق عمومی بزغایه به توجه ایلش .

تشکیلاتک مؤسساری میانه ، مبعوث بولنان چرکس رشید بك و آنقره اوزرندن یوزغاده کیدوب کلیرکن اوله جق ، چرکس ادهم وبرادری توفیق بکلر داخل اولشلر . بوندن بشقه ، ادهم ونوفیق بك مفرزله رینک تکمیل افرادی ، یشیل اردونک عادتاً اساسی تشکیل ایله مشلر . افندیلر ، بومقدمه دن صوکره ، چرکس ادهم بك وقرده شلرینک ، ایلك دفعه شایان دقت کورولمکه باشلانان بعض طور ومعامله لری حقنده هیئت علیه کزی تنور ایتک ایسترم .

چرکس ادهم بك ، ملی مفرزه ایله اولآ آنزاور تعیننده وبعده دوزجه عصیاننده ، موفقیتلی بعض خدمتله ایضا ایتش اولدیغی جهته یوزغاده کیتک اوزره آنقره به جلب اولدیغی زمان ، هان هرکس طرفندن التفات وتقذرات کوردی . کندیسنی مبالغه لی بر طرزده مدح وستایش ایدنلرده شهسز بولمشدر . ادهم بك وقرده شلرینک ، بالاخره کوستردکلری وضعیدن ، کوردکلری معامله تقدیرکارانه دن مغرور اولدقلری وحی بعضی خیالاته قایلدقلری آکلاشیلدور . ادهم بك وقرده شلرینک توفیق بك ، یوزغاده عصیانکی تسکینه یوزغاده مشغول اولدیغی صروده ، کندینه بقین ، اوزاق نه قدر عسکری وملی قوماندانلر مز وارسه بونلرک ربه وموقعلرینه اهمیت ویرمکسزین هپسنه برر برر محقرانه ومتجاوزانه معامله ده بولمقده هیچ برأس کورمه مکه باشلادی . اکثریسی ادهم بکک شخصی ، ماهیت وقیمتی طانیایان قوماندانلر ، مملکتک آتش ایچنده بولندیغی وادهم بکک مبالغه لی بر طرزده ایشدکلری خدمتی دوشونه رک ممکن اولدیغی قدر کندیسيله فضله معارضه ده بولمقندن توقی ایتشلردی . بوندن جرأت آلان ادهم وقرده شی توفیق بکلر ، تورک اردوسنده دکلری هیچ بر ضابط و قوماندان بولمقیغه وکندیلری هرکسک فوقده برر قهرمان بولندقلرینه ذاهب اولشلر وبوزها بلرینی آچقندن آچیفه ، بی پروا هرکسه سویله ممکن اجتناب ایتهمکه باشلامشلردی . دوغروندن دوغری به والیرله وهرسه آمرلر ویریورلر و آمرلرینک عدم اجرامی حالنده اعدام ایدیله جکی تهدیدینی ده علاوه ایدیورلردی . ادهم بك آنقره وآنقره ده کی حکومت اوزرنده دخی ابقاع نفوذ تجربه سنده بولمشدر . کویا یوزغاده عصیان یوزغادک تابع بولندیغی آنقره والیسنک سوء اداره سندن نشئت ایتش ، بناء علیه دیگر عصیان مسیبلری حقنده تطبیق ابتدکی جزائی ، که اوجزا صلأ اعدام ایدی ، آنقره والیسی حقنده ده بالذات محل وقعه ده تطبیق ایتکه قرار ویرمشدی . یوزغاده اعزامنی طلب ابتدکی آنقره والیسی ، تشبثات ملیه ده فوق العاده خدمت وفدا کارلق کوسترمش وکوسترمکده بولنان یحیی غالب بك ایدی .

يحيي غالب بكك، بالخاصه بزجه، خدمتي تقدير اولمش ووجودي يك لزوملي ونافع بر ذات اولديني معلوم ايدى. ايسته بويله بر ذاتي، كندى آلته، اعدام سهپاسنه ويرمكه بزي مجبور ايتمكه الك بويوك نفوذ و تأثيري احراز ايدم بيله جكني دوشونمشدى. بالطبع يحيي غالب بكي ويره مزدك وويرمك. ادهم وقرداشلى بومسئله اوزرنده فضله اصرار كوسترمديدلر. فقط، يوزفادده، بالخاصه مبعوثلره؛ « آنقره عودتمده بيوك ملت مجلسي رئيسي مجلس او كنده آسه جفم. » بوللى تفوهاتي مسموع اولمشدر، « يوزفاد مبعوثي سليمان سري بكده بوتفوهاتي ايشيدنلردنلر. » بز، بوتون معلومات واستخباراتمزه رغماً، بو (قرداشلى) دائماً شاين استقاده برحاله بولنديرمق جهتي ترجيح ايتدك. بوسيله، كنديلريني اداره ايتدك. يوزفاددن صوكره آنقره اوزرندن كوتاهيه حواليسنه كوندردك. بومسئله تكرار عودت ايتك اوزره اصل موضوع بحشمز اولان « يشيل اردو » يه نقل كلام ايدم جكم.

عرض ايتشدم، كه هر پرده، « يشيل اردو » تشكيلاي، بنم نامه بايورلردى. شخصاً طانيديقم ذواتدن برى، ارضروملى ناظم نظمي بكك، مأمور بولنديني ملاطيه دن كوندرديكي برمكتوبده، « يشيل اردو » تشكيلايتك موجب نمونيم اوله بيله جك طرزده توسيعه چاليشيديني بيلديريلوردى. بوخيردن متيقظ اوله رق، بوخني جمعيت حقنقه تدقيقانده بولندم. بو جمعيتك، مضر برشكل وماهيت آلدنيغه قانع اولدم. درعقب لغوي جهتي دوشوندم. طانيديقم آرقداشلى تنور ايتدم. نقطه نظري سويلدم، ايجاني پاديلر. فقط، كاتب عمومي اولان حق بهيج بك، جمعيتك لغوي حقنقه كي تكليفمك غير قابل اسعاف وتطبيق اولديني سويلدى. بن، لغو ايتديريرم ديدم. بونكده غير قابل اولديني و چونكه وضعيتك تخمينمندن ده بويوك ودها قوي اولديني وبوجعيتي تأسيس ايدنلرك نهايه قدر، مقصدلردن آيرليه جقارينه دائر يكديكرلرينه سوز ويرمش اولدقاريني، بوضع مخصوص ايله افاده ايتدى. وقايع كوستردى كه، بز بوخني جمعيتك منع فعاليتنه چاليشديغمز حالده تماماً موفق اولهدمق. جمعيت رؤساسنك برقسى، كه رشيد، ادهم، توفيق برادرلر باشده بولونيورلردى؛ فعاليتلرينه، وبودفعه بالطبع، تماماً منفي وعلهدارانه برطرزده، دوام ايلشلدرد. اسكيشمده چيقارتدقلى « يكي دنيا » غزته سي ايله ده، فكر ومقصدلريني متجاوزانه بر صورتده نشر ايتديريلوردى.

§ محترم افنديلر؛ تعقيبنى دوشونديكم صرهيه كوره، هيئت عليه كزى بر آرزو شرق جبهه منزله مشغول ايدم جكم. فقط، تماس ايدم جكم وضعيته تقدم ايدن بر صفحه واردر، كه اولاولنى ايضاح ايتك لازم كليور.

برنجي بيوك ملت مجلسنده رئيس ثاني اولان ارضروم مبعوثى جلال الدين عارف بك ۱۵ آغستوس ۱۳۳۶ تاريخلى برتقريره، مجلسدن ايكي آي مدتله ماذونيت آلدى. درميان ايتديكي معذرت، تب دماغى نتيجه سي دوچار اولديني دائمي باش آغريسي ايدى. عيني زمانده، چوقدنبرى كورمديكي دائره انتخابه سنى ده تفتيش ايتك آرزو ايديلوردى.

جلال‌الدین عارف بك، ارضروم مبعوثلرندن حسین عونى بكك، كندیسنه رفاقت ایتدیرلمسنى، خصوصى اوله‌رق بندن رجا ایتدی. حسین عونى بكك، مجلسدن مأذونیت طلب ایده‌بیللمسى ایچون صریح بر معذرتی یوقدی. کندیسنی، بن، خصوصى بر وظیفه‌ی حائز اوله‌رق کوندره‌جکدم. بوخصوصى، ۱۸ آغستوس ۳۳۶ ده مجلسدن رجا ایتدم. تصویب اولندی.

جلال‌الدین عارف وحسین عونى بكلك، ارضرومه مواصلتیرینی متعاقب، جلال‌الدین عارف بکدن ۱۰ و ۱۱ و ۱۶ ایلول ۳۳۶ تاریخلرنده اوچ شیفره تلغراف آلدیم. بوتلغرافنامه‌لره کوره؛ ارضروم اهالیسنده حساسیت و غلیان وارمش. فقط، جلال‌الدین عارف بكك آنقره‌دن ارضرومه حرکتندن خبردار اولنجه خلق انتظار وضعیتینی آلمش. غلیان اسبابی‌ده، اردو آنبارلیرنه و تفنك و جیخانه ضیاعنه و سوء توزیعنه متعلق ایمش.

جلال‌الدین عارف بك، بعضی مأمورلرک تبدیل و تخریه‌سی کی اجرا آتده سرعت طلب ایدیوردی. موضوع بحث مأمورلرک تبدیل و تخریه‌سندن، ارضروم والی وکالتنده بولنان میر آلاى کاظم بك (ازمیر والیسی کاظم پاشا) باشده بولونیوردی. جلال‌الدین عارف بك، اهالی ایلله مذاکره‌ده بولنه‌رق، آطنه والی سابقی ناظم بكك، ارضروم والی‌لکینه مأمور ایدلمسنگ تقرر ایتدیرلمش اولدیغندن و طریزون طریقله تبلیغات یاملرندن و ناظم بكك مواصلتنه قدر خلقک آرای عمومیه‌سنه مراجعتله بروکیل انتخابندن بحث ایتدکدن سوکره، ویریله‌جک جواب موافقتله خلقک متزاید غلیانی عاجلاً تسکین ایدیله‌مزسه، تحصیل ایده‌جک نتایج و خاتمتدن تحاشی ایدلمکده اولدیغنی نیلدر ییوردی. سوکنجی تلغرافنامه‌سندن، «مسئله، آنقره، شکاتی نظر اعتباره آلمدیغندن، آنقره‌دن اعتمادک زائل اولسی صورتنه انقلاب ایده‌بیله‌جکدر.» دنیلمکده ایدی.

افندیلر؛ شرقده کی قول اردو مزده دهشتلی فتالوق و سوء استعمالات وارمش. فنالق درجه‌سی اوقدر توسع ایتمش که خلقک حیثته دوقونمش. مدهش غلیانی موجب اولمش. فقط، بوقدر عمومی و غیر قابل تسکین غلیانی ارضرومده؛ نه والی وکیل، نه قول اردو قوماندانی آکلامش! بویله بر غلیانک، هیچ بروظیفه‌دار، هیچ برعلاقه‌دار فارق اوله‌مه‌مش، حکومتی خبردار ایدن هیچ برکیمسه بولنه‌مش. مع‌ماقیه خلق، جلال‌الدین عارف بكك تعب دماغیدن دولایی مأذون، حسین عونى بكك ده بنم طرفدن مأمور اوله‌رق ارضرومه حرکتلرندن خبردار اولدقلرندن، حساسیت و غلیانلیرینی ضبط ایتمش. مبعوث بكلك مواصلتیرله برابر اظهار ایدیورلر.

دوغریسی افندیلر، بن، بومعلوماته اصلاً اینانه‌مدیم. جلال‌الدین عارف وحسین عونى بكلك برر صورته آنقره‌دن ارضرومه تأمین ایتدکلری سیاحتلیرینی معیندار بولدم و حیرت ایتدم. بالخاصه، خلقک آرای عمومیه‌سیله والی تعیین تکلیفک؛ حقوق پروسورلکی ایتمش،

قانونشناس طائش ، مجلس مبعوثان رياستندن ، توركيه بويوك ملت مجلسى رياست ثانيه سنه
كلش ، جلال الدين عارف بكدن وقوع بولديغنى كورمك حيرتمى تزييد ايتدى .

ارضرومده ، بويوك ملت مجلسى رئيس ثاينس ١٧ ايلول ١٣٣٦ تاريخنده « تلغرافنامه لرينك
هيئت وكيلهده اوقونديغنى وبوبابده جبهه قوماندانلغيله محابره ايدلمكده اولديغنى » بيلدردم .
شرق جبههسى قوماندانلغندهده ، جلال الدين عارف بكك اشعاراتى خلاصه استدكدن صوكره
معلومات ومطالعهنسى صوردم .

شرق جبههسى قوماندانى كاظم قره بكر پاشانكده ، ١٤ ايلول ١٣٣٦ ده نيم تلغرافدن اول
يازمش برشيفره تلغرافنى ، ١٩ ايلولده آلام . بوتلغرافنامهده ، « جلال الدين عارف بكك ،
لازستان ، طربزون ، ارضروم ، ارزنجان ، وان ، يازيد ولايتلرني ومجلس عاليجه تنسيب
بيوريهلق ديكر مناطقى احتوا ايتك اوزره ولايات شرقيه واليلكنه تعيين بيورولمسنى عرض
وتكليف ايلرم . » دينلدكدن صوكره ، شومطالعات علاوه اولونيوردي : « بوتكليفك
تصويب واجراسى حالنده عسكرى وملكى هرايكي وظيفهك لايق اولديغنى اهميت ودقتله ياپيلهجنى
فائدهسندن بشقه ، حين حاجتده ، امورمهمهني مذاكره وايحاب سريغنى ايضا ايچونملت وكيلى
اولهرق برذات دها بولنش اولور . معروضات سالفهك بيوك ملت مجلسنجه لايق اولديغنى
اهميتله نظر دفته آنهرق قبول وتصويب بيوريهلقنى اميد وبوخصوصده ذات ساميلرينك
دلالت وهمتلرني استرحام ايلرم . كيفيت ، خطوط اساسيهسى اعتباريله ، جلال الدين عارف
بك افندي ايله كوروشولش ومشاراليهجهده موافق حال بولنش ايسهده بوبابدهكى قرارك ملت
مجلسنك تنسيب وموافقته منوط اولديغنى طبعيدر . »

افنديلر ، اردونك سوءاستعمالندن ، اهالينك غلبانندن ، ارضرومه آراى عموميه ايله والى
انتخابندن وسريماً جواب موافق وبرلمزسه آنقرهيه عدم اعتماد حاصل اولهجنندن بحث ايدن
جلال الدين عارف بك ، اردونك قوماندانيله كوروشيور وكنديسك واسع مقياسده ولايات
شرقيه واليكنى تكليف ايتدرييور . اردو قوماندانىده جلال الدين عارف بكك ، بالنتيجه كندى
عليهنده اولان شكاياتندن بيخير كورونيور . وضعيتى ، مقصد مخصوصله ترتيب بولنش بر اويون
وعين زمانده بر غفلت منظرهسى ارائهسندن خالى تلقى ايتك مشكل ايدى .

كاظم قره بكر پاشانك ، ١٧ ايلول تاريخلى تلغرافه ١٨ ايلولده ويرديكى جوابده : « جلال الدين
عارف بكك اشعاراتى ، برقاچ ذاتك ، والى وكيلى مير آلاى كاظم بكى ، محضا ارضرومدن
اوزاقلاشديرمق ايچون ياپدقلى ديدى قودى به مستنددر . خلقك غلبانى و آراى عموميه ايله
والى انتخابى خصوصلى ، مع التأسف جلال الدين عارف بكك يا كلش بر استقامتى طوتلمزندن
بشقه بر شى اولديغنى ظن ايتيورم . كوچوكلرينك ، بويوكلرينك ، بوتون شرقك بك زياده
حرمت وامينتنى قازانان بنده كزه ، موضوع بحث شكيتلرك ياپيلمهسى ، ايش چورمك
ايسهينلرك موفق اوله ميه جقلىغنى بيلملى نتيجه سيدر »

جلال الدين عارف بك ، مير آلاى كاظم بك ، ولايت وكالتندن وقول اردو قوماندانلى
وكالتندن انفكك ايتديرلر ارضرومدن اوزاقلاشديرلىسى بنده كزه تكليف ايتدى . ولايت
وكالتندن آلمسى ، داخله وكالتندن امر اولمسيه و ولايت وكالتنك بالذات كندىلىرى طرفندن ،
يعنى جلال الدين عارف بك طرفندن ، درعهده ايدلمسيه ممكن اولابيله جكنى بيلدردم .

جلال الدين عارف بك ، ارضرومدهكى غير رسمى وضعيتنك نفوذنى قير بيله جكنى ظن ايدرم .
در حال ارضروم والى وكالتنى درعهده بيورمى ، باشلاقلرى ايشك سكونته وموفقيته ختامه
ايردىلمسى ايجون ، الزمدر . بالاخره تصويب بيوريلورسه ، ولايات شرقيه مفتشلكنه ويا
والىلكنه تعيين بيوريلور . هر حاله بحث بيورقلرى غليان وحساسيتك ، كندى تشرىقلرى
اوزرينه انتظار وضعيته كچديكنى قبول ايتيورم . بيله بر سوزك كال اهميته قبول ايدليكنى
كورن ذاتك جرأتكار افاده لرى ديهه تلقى ايديورم ...

كاظم قره بكر پاشانك ، ۱۴ و ۱۸ ايلول تاريخلى تلهرافلرينه ، ۲۰ ايلوله ويرديكم جوابده
« بويوك ملت مجلسى اعضا غليه مأموريت بر ذات عهد سنده اجتماع ايدميه جكى » حقتندهكى
۵ ايلول ۳۳۶ تاريخلى قانونك ماده مخصوصه سنى عينا يازدقدن صوكره ، « جلال الدين عارف
بك ارضروم والىلكنه تعيينى غير ممكندر . مبعوثاقدن استعفا ايلديكى تقديرده ، ولايت
مذكوره تعيينى هيئت و كيليه تكليف اولنه بيلير . » ديدم .

حالبوكه ، افنديلر ، كاظم قره بكر پاشانك ، صوك تلهراف تاريخى اولان ۱۸ ايلول كوني
بزم ، ۲۰ ايلوله بيلدرديكمز قانونك حكمنه منافى اولان وضعيت ، ارضرومده آلمش ايمش ...
بو مغاير قانون حركتندن ، عيني زمانده يكي توريكه نك عدليه وكيلى بولنان جلال الدين
عارف بك ، ۱۸ ايلوله يازبولوب ۲۱ ايلوله آلدېغم تلهرافنامه سييله خبردار ايدلدم . كندى
كندينه ارضروم والى وكيلى اولان عدليه وكيلى تلهرافى عينا شودر :

ارضروم

۱۸ ايلول ۳۳۶

آنقرهده بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كال پاشا حضرتلرينه

كاظم پاشا حضرتلرينه شرفورود تلهرافنامه ساميلرى اوزرينه ، مشاراليه ايله مسائل
معروضه حقتنده مفصلاً كوروشدك . پاشا ، احوالك وخامتنى آ كلامق ايسته ميورلر و معيتنده
بولنان ذوات ، هر وجهه حمايه اوليور . افكار عموميه دهكى غليانك بر آن اول تسكينى ايجون
اسلحه ومهمات ولوازم ساثره ايله كليساد مروي سوء استعمالاتى جدى بر صورتده تحقيق

و متجاسر لرڻي پنجه قانونه تسليم ايدہ بيلمک ايجون ، عامه نڪ مظهر حرمتي اولان ۹ نجي فرقه قومانداني خالد بکڪ مأمور بيورولسي استرحام ايلرم . اردو حساباتنڪ نفتيشي ده لازم کلد يکندن وسائل سر بعه ايله بر ماليه مفتشنگ اعزامي منوط رأي دولتر ايدر . کاظم پاشادن شمدي آلدیغم برتد کرده اولجه ولایت وکالتندن بلاقيد و شرط چکيلمکه قرار ویرن میر آلاي کاظم بک ، تبدیل فکر ایدرک وکالتی بنده کزه ویداخلیه وکالتندن تعیین اولنه حق بروکیله دور ایدہ جکني باتد کره بیان ایتش وموحي الیهک دوام وکالتی ده ، محذوری وخطره لی کورولش اولدیغندن شو بر ایکی کون ظرفنده احوالک نزا کتی ومملکتده محتمل اولان هرج ومرجه میدان ویرلمه مک اوزره بالضروره داخلیه دن کله جک امره انتظاراً بالذات وکالتی قبول مجبوریتنده قالدیم . ارضروم اها لیسنجه ، وکالتی آرزو اولنان رفقادن حسین عونی بکک تودیع وکالت بیورولسی مسترحدر . درمیان ایلدیکم اشبو تکالیف سایه سنده ، افکار عمومیہ تسکین اولنه بيله جکندن اجرای ايجابی رأي دولترینه منوطدر .

عدليه وکيلي
ميرالدين عارف

افنديلر ؟ بويوك ملت مجلسی رئيس ثانیسی و عدلیه وکيلي جلال الدین عارف بکک بو طرز حرکت واشعارانی بزم ايجون آکلاشیلماز بر معما حالي آلدی . وضعیت چوق مهم ونازک ایدی . بو اهمیت و نزا کتک سببی پنجه ، جلال الدین عارف بکک و برابر حرکت ایتدیکی رفقاسنک ، تأمینتی تحیل ایتدکلی مضمرات و بو مقصدله آلدقاری طور ویاخود یابدقاری ظن ایتدکلی امر واقع دکلدی . حیانتک مهم بر قسمتی محاربه میدانلرنده کچیرمش ، اختلاللر و انقلابلر ايجنده بویان اوله ککش انسانلر ايجون ، بو کبی اوافق تفک ظهوراتک مقابل تداییرینی بولوب تطبیق ایتدکه ، وهم و تائی ایدیه جکني ظن ایدنلرک آلدانه جقلرینه شبهه یوقدر . فی الحقیقه ، وضعیت چوق مهم وچوق نازک ایدی ، چونکه ، اوکونلرده شرق جبهه سنده ارمنستانه آرتق تعرضه قرار وبرمشدک . بونک ايجون حاضر لانتقدده و تداییر آلمقده ایدک . شرق جبهه سی قومانداننده ايجاب ایدن و اوامر تعلیمات ویرلمشدی . شرقه ، ایلری توجیه ایدیلن اردونک آرقه سنده ، حکومتک عدلیه وکيلي ، کویا او اردونک خرسزلفنی ، منسوبلرینک سوء استعمال ارباندن بولندقاری میدانه چیقارمق ايجون ، ولایت والی وکيلي صفتی غیر قانونی اکتساب ایتکی چاره ویکانه تدبیر بولیور .

ارضرومدن ، جبهده قرارگاهنه کیتش بولنان جبهه قوماندانی ، نهایت ۲۲ ایلول تاریخنده دیبور ، که : « جلال الدین عارف بکک افندینک ولایات شرقیه والی عمومیلکنه تعیینی حتمده ، ذات دولترینه مقدما واقع اولان تکلیفم بنده کزه احساس ایدلش و طرفندن صمیمی تلقی اولنش بر فکرک نتیجه سی ایدی . ارضروم حتمده ، جلال الدین عارف بکک ، تشبثات ومراجعاتی

ایله حقیقت انکشاف ایتش بولندیغندن ، مشارالیهک والی عمومیلکه تعیینده کی تکلیفمندن
بالطبع صرفنظر ایلدیکم معروضدر . شرق جبههسی قوماندانی کاظم قره بکر . »

ارضروم ولایتی وکالتی درعهده ایدن بویوک ملت مجلسی رئیس نایسندنده عینی تاریخی ،
یعنی ۲۲ ایلول ۳۳۶ تاریخی برتغراف آلام . بوتلغرافده دینلیوردی ، که د اسلحه ومهمات
وارزاق واموال متروکده وقوع بولان سوء استعمالات وغیر قانونی ونامحدود تکالیف اخذی ،
قانونسز تحکم وتجبر ، خلقک حسیاتی بوسبوتون رنجیده ایتش . . ارضرومک امنیتسز وامیدسز
بر وضعیته دوشهرک آرتق کندی اللریله اداره ایدملری لزومنی ، یکانه چاره نجات وخلاص عد
ایلش اولدینی برزمانده بورایه کلدک . قره بکر پاشانکده حرکتی ، منافع مملکته توافقی ایتدی .

بوسبیله ، علناً یاپیلان فناقلره ، همان نهایت ویرمک ومسبیلرینی تجزیه ایتک لزومنده اهالی
متفقاً اصرار ایتدی . امنیت بخش تدابیرک عاجلاً اتخاذی طلبی وولایت وکالتی بالذات قبول
ایتکلیکم ، پاشاده داخل اولدینی حالده اهالی طرفندن استرحام اولندی . وکالتی حسین عون
بکه تودیع لزومنی یازمشدم . مملکتک کندیلرندن عد ایدهرک امنیت کوستردکری مبعوث
حسین عون بکک یکریمی درتساعته قدر تبلیغ مأموریتی . . » [وثیقه: ۲۵۸ جلال الدین عارف]

§ محترم افندیلر ، خلقک کندی ایلله کندی اداری ایتسی پرنسپینی اورتهیه قویان بزده .
فقط ، بوندن ، هر ولایتک ویا هرمنطقهک ، آری آری بر اداره تشکیل ایتسی ، اصلاً
قصد ایتدک . مقصدمزنی ، بویوک ملت مجلسنک ایلک کونلرنده صریح افاده ایتدک .

مجلسکده قبول ایتدیکی مقصد وغایه مز ، اراده ملیهنک یکانه تجلیکاهی اولان ملت مجلسنک ،
عموم وطنک مقدراتنه واضع الید اولدینی صورتنده افاده اولندی .

بومجلسک رؤساسندن بری وهیئت اجرائیهده وکیلی ، همده عدلیه وکیلی اولان ذاتک ،
اردوده ویا هرهانکی بربرده قانونه مغایر برحرکتی میداننه چیقارتیق ومسبیلرینی نیجه قانونه تودیع
ایتک ایچون توسل ایده جکی تدبیر بر طاقم سبکمغزانه اویهرق چوق یقیندن طانیدیغم جدأ
وطنپرور ارضرم همشهریلرملک اصلاً موافقت ایدهمیه جککری عصیانکار بروضعیت آلمقی اوله جقدی؟
حسین عون بکک ۲۴ ساعته قدر والی وکالتنه تعییننی طلب ایدیور . بواولتیا تومک
معناسی وارمیدی ؟

جلال الدین عارف بک ، بوتکلیفی ، کاظم قره بکر پاشایهده یامش . . کاظم قره بکر پاشا ،
اوکا دیش ، که : « حسین عون بک ، احتیاط ملازمی اوله رق صحنه لرده ضابطانی اکلندیرن . .
هیچ بر مأموریتده بولنمه مش وسط بر آدمدر . بونی والی وکیلی یایمق حکومتی اویونجاق یایمق
ایسته مک اولور . »

افندیلر ؛ جلال الدین عارف بکک اولتیا تومنه ویردیکم جواب عیناً شو ایدی :

شيفره

تاخير ايديله من

نومرو

۳۸۸

آنقره

۲۳ - ۹ - ۳۳۶

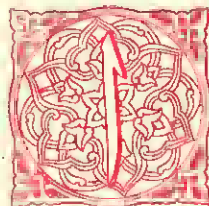
ارضرومده عدليه وکيلي جلال الدين عارف بك افندي به

ج ۲۲ - ۹ - ۳۳۶ شيفره به : ايلک تلغرافنامه کزي اهميته نظر دفته آلمش وبوخصوصده شرق جهه سي قوماندانلني ايله مخبره ايدلمکده اولديغني يازمشدم . مشاراليه قوماندانلجه ، ايجاب احوالک يابيله جنی بك طيبي ایدی . بوکارغما ، توالی ایدن غير قانونی وغير مصیب تکلیفات و تشبثاتکيز هيئت وکيله جه موجب استغراب اولمشدر . داخله و مدافعه مليه وکالتلرنجه مقامات عائده سنه تبليغات لازمه ده بولونيلمشدر . ذات عالييرينک ، هيئت وکيله نك لزوم کوردیكي ايضاحانی ویرمک و ايجاب ایدرسه مجلس حضورنده ايضاحانده بولمق اوزره آنقره به هان عودتکيز لازمدر .

بويوك مات مجلس رئيسي

مصطفى کمال

فنديلر ، کاظم قره بکر پاشا ، ۲۲ ايلول ۳۳۶ تاريخلي برشيفره سنده ، شو معلومانی وپريوردی : « شمدي آکلايورم ، که جلال الدين عارف بك ، دها آنقره ده ايکن ، مشاراليه ايله بعض کلاه قامق ايسته نلر ، کوزل بر پروغرام يامشدر . مثلاً ، حسين عونی بك ، ارضروم واليسى اوله جق . جلال الدين عارف بك ، شرق ولايتلرينک والي عموميسي اوله جق .»

جلال الدين عارف بك ، يا اويونچاق اوله رق اويتاديليور وياخود دها قرار ویرمدم ، بك ذکيدر ، کندی برايش يامق ايسته يور . چونکه ، خالد بکي بنده کزه تکليف ایتهدن يازمسي وحسين عونی بك حقنده کی اصراری ، بشقه معنا افاده ايتيور . خالد بکک مير آلاي کاظم بکله آرهمی پکايي اولمديغندن ، کاظم بك عليهنه کنديسنه برقرار ویردیريله بيلير . حسين عونی بك ده والي نامی آلتنده کوزل بر اويونچاق اولور . حسين عونی بکک والي وکالتنه انهاسنی ايشيدنلر مایوس اوليورلر وایکره نيورلر . خلاصه عرض ایديم ، که ارضروم مبعوثی نجاتی بکک برادری اولوب اخيراً معارف مدیرلکته تعيين اولنان مدحت بك بولشه ويکلکی ، مملکتک ایش بجرمه ينلرينک موقع قامسی طرزنده تلقی ايتديکني ظن ایدیور . بو ذات ، منفعتپرست

اولديغندىن اكرثيت طرفندن پك سويلز . خلق حكومتى مسئلەسندە ، بندە كزى مساعدا بولەمدىغندىن جلالالدين عارف وحسين عوفى بىكلرلە مخابرە ايدەرك ايشك دها اولدىن ترتيب وتصويب ايدەلىكىنى ظن ايدىيورم .»

افندىلر ؛ جلالالدين عارف بىكى آقرەبە دعوت ايدىن ۲۳ ايلول تاريخلى تلغرافنامەم ، ۲۴ ايلول تاريخلى شديد المأل بر تلغرافنامە ايله قارشىلاندى . بوتلغرافنامە مجلس رياستى مقامنە خطاباً يازلىش ايدى . « هيئت وكيلاەدە وبويوك ملت مجلسندە قرائت اولنەجقدر . » اخطارنى دە احتوا ايدىيوردى . بىم تلغرافنامەكى ايىكى كەلبى ، غير قانونى وغير مصيب كەلبىنى آلەرق ، جلالالدين عارف بك ارضرومىدەكى تشبث و تەكلىفلەرنى برر برر بو ايىكى كەلبە ايله طارتيوردى . بوى غير قانونىدۇ ؟ بوى غير مصيدىر ؟ دىيەرك كىندىنى مدافە ايدىيوردى . ياپدىنى ايشلارك نە اولدىنى بالمناصبە ويريلن معلوماندىن آكلاشلىدىنى ايچون هانكيسىنك غير قانونى اولمىدىنى و هانكيسىنك غير مصيب بولمىدىنى ، تقدير ايتىك كوچ اولمەجقدر . جلالالدين عارف بك ، « غير قانونى وغير مصيب تەكلىفك بىدىن صدور ايلمەجكەنە هيئت وكيلاەتك قائل اولمىنى بىكردىم . » ديدىكن صوكرە ، « آرە كزىدە مدعىاتى تقدير ايدەجك آرقداشلىرم موجود اولەجفە قانەم . » افادەسىلە ، كىندىسىنى تقدير ايدەبىلمەنك كىندىسنىك آشى ، آرقداشى اولمق مايتىندە بولمىغلە آنحق ممكەن اولەبىلەجكى حقيقتى اتيان ايدىيوردى . جلالالدين عارف بك ، دائرة انتخابىەسىنى نفىش ايتىمكسىزىن ، آقرەبە « معاودت » ايدەمەجكىنى دەبىلدىرييوردى .

افندىلر ؛ بىدە استانبولە عودت ايدەمەجكى استانبول حكومتە ارضرومدىن بىلدىرمىشدىم . اكر ، محل دعوت و صاحب دعوت عىنى اولسەيدى ، انسانك ، عادتا ، غريب بر نظيرە ياپىلمىقدە اولدىغەنە حكىم ايدەجكى كەلبىلدى . فقط ، شرائط ، بوسبوتون بشقە اولدىغەنە كورە ، استانبولك دعوتە قارشى بكا آغوش وفاوفدا كاريسىنى آچىش اولان قهرمان ارضروم اهالىسنىك ، بو آغوش صميمىتى سۈە استعمال ايدەبىلەجكەنە اصلاً احتمال ويرمىم .

حتى ، افندىلر ؛ ۲۸ ايلول ۱۳۳۶ تاريخندە ارضروم اهالى مرخصلىرى نامىلە مأمورين واهاليدىن اللى امضا ايله آلديقم تلغرافنامە دىخى ، بوقناعتمى اخلاال ايتدى . كىرچە تلغراف ، چوق درشت و عصيانكار ايدى . فقط ، امضالرك قسم كليسى ، جلالالدين عارف بكك والى وكيلىكى ايتدىكى ولايت مأمورلىرىنىك ايدى . بالخاصە استيناف اعضاسندىن اولوب جلالالدين عارف بك طرفندن بوليس مديريتى وكالته تعيين ايدىلن ذاتك امضاسى بو تلغرافنامەنك ، نصل چيركىن بر ذهنيتك محصولى اولەبىلەجكەنە مدار حكىم عد ايدىلەزمىدى ؟ بوتلغرافنامەنك معارف مديرى مدحت بكك أونده طوپلانان بر طاقم كيمسەلر طرفندن ترتيب ايدەلىكىنى آكلامق خصوصى كەجىكمەدى ،

افندىلر ؛ جلالالدين عارف بك ، تەكلىفلەرنى برطرفدىن ، ارضروم هيئت مركزىزە ريشى

توفیق امضاسیله « جلال الدین عارف بك افندیك واقع اشعارى وجهله معامله ایفاسنى قطعیتله طلب ایدرز . » دییه تأیید ابتدیریرکن بر طرفدن ده ، کویا ، آنقره ایله شیفره لی مخبره لرله ر طاقم ایشار یاللق وتشبثك نه تأثیر یابدینی آکلاشیلحق ایسته نیوردی .

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۱

آنقره معارف وکالتنه

ارضروم مبعوثی نجاتی بکه :

ممکنسه ، صحیه مدیریتنه مرکز طبیی دوقتور سالم بکک تعیننه همت اولنسی موافقدر .
بوندن اولکی انهارك جدیدن عاری بولندینی . تخصیصاتمزی مطلقا آلارق زراعت بانقه سندن
حواله ویریکنز . مجلسه یازلمشدر . (حسین عونى)

معارف مدیری

مرحمت

وبعدہ ،

معارف وکالتنه

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۵

رضانور بك افندی به :

شمیدی به قدر یازدیغم مسائلدن نه نتیجه حاصل اولدی . هیئت وکیلده ده بو مسئله حقندنه
جریان ایلدی ؟ لطفاً بنی معلوماتدار ایتمکزی رجا ایله کوزلر کزدن اوپرم . (جلال الدین عارف)

معارف مدیری

مرحمت

وبعدہ ،

فایت مهم ومستعجلدر

ارضروم

۳۳۶-۹-۲۵

آنقره ده معارف وکالتنه

رضا نور ونجاتی بککرا اوقویه جقدر :

أرمنیلری تأدیپ مقصدیله حزیرانده سفربرك اعلان اولنهرق اوچ یوز بشه قدر تحت

سلاحه دعوت اولمش طقوز بيكي محارب واون اوج بيكي غير محارب كه جمعا يگون يكرمي ايكي بيك عسكرله ضابطان عائلهسي اعاشه لري هان ارضروم ولايتي اهالي سنه تحمیل اولنه رق شوزمانده تكالیف حربیه صورتیه برحق میلیون لیرالق ارزاق ومواشی ووسائط نقلیه آلتشدر. خلق ، مقصدك علوتنی تقدیر ایتمه سنه مبنی بوقدر فدا کارلق ابتدکدن صوکره چیچه وینك معلوم مکتوبی حرکت عسکریه بی عقیم راقاسی وارمنیلرک بوندن جسارت آلهرق اهالی اسلامیه به مظالم یاپارکن اردونك ارمنی وولاشه ویک اتفاقی ایلری سورهرک جسارتسزلك کوسترمسی وقیزیلر ایله مطلوب درجهده آکلایشیلامه مسی وبونلرله برابر جلال الدین عارف بکک یازدینی سوء استعمالره میدان ویرلسی بک فنا برتأثیر یاهررق خلق قیام ودنسزلكه سوق ایتمشدر. شرق احوالی اداره ایده بیلیمك قدرتی کاظم پاشاده اولمدینی جهتله بورانك احوال سیاسیه وعسکریه سنی ارمنیلره مقابله ایده جک کیاستده ابی اداره ایده بیلجک مقتدر وعینی زمانده صلاحیت فوق العاده بی حائر بهیئتک وجودی الزمدر . شیمدی به قدر قیمتمدار زمانلر آنقرمه ده دوسیه سی موجود معناسز محاربات ایله کچمش، بلکه ده برچوق فرصت لر غائب اولمشدر. دیگر طرفدن ارضرومک موسم اعتباریه مشکل زمانلری کلدی. اردونك محافظه سی ضروری اولوب حالبوکه الیسه واعاشه خصوصنده بک زیاده ضرورت چکیلمکده در . مأمورین عسکریه وملکیه درت آیدنبری معاش آلمه مقده ومصارفات عسکریه ایچون یکی تکالیفده بولمغنی تصور ایدیورلر سده اهالینک قدرتی بیلیمورلر. قطعاً مساعد دکلدی. حکومت مرکزیه بک بیکانه وجوار الویه ، باخصوص خرپوط ولایتی بوتون لاقید ، هیچ علاقه کوسترمه مکده در . بوکی معاملات حقنده حکومتدن ، ایجاب ایدرسه ، نامه مجلسکز دن ده استیضاحده بولونیکز واردونك احتیاجاتی اوراچه قطعاً تأمین ایده رک صوکره کلیکز. ولایات شرقیه حقنده کی آژانسه چوق ایناندام . امضا . حسین عونی

مارف مدیری

مرمت

کورولیورکه ، جلال الدین عارف بکک ، هیئت وکیله آره سنده مدعیاتی تقدیر ایده جکنی ظن اینتدیکی ومقامنک شیفره سندن استفاده به قیام ایلدیکی ذات ده ، کندیسنک محرمی اولوق ایسته مه مش ومجلس ریاستنی خبردار ایلشدر .

افندیلر ؛ قرق الی کشی نك ، بوتون ارضروم. اهالیسی نامه تلغراف چکیمک صورتیه اوینامق ایستهن اوینونک ، ینه ارضروم اهالیسی طرفندن ، خلقک بویوک ملت مجلسی حکومتنه صداقت وفدا کارلق حسیاتیه مشبوع اولدیغنه دائر کلن تلغرافله ماهیق آکلایشیلدی .

جلال الدین عارف بک ، ارمنستان سفرنده اک نهایت بویوک ملت مجلسی اردوسنک مظفر اولدیغنی کوزلریله کوردکدن صوکره ، یعنی عودت تبلیغاتی آلدیفندن قرق یدی کون صوکره

ارضرومدن حرکتہ قرار مجبوریتہ قانع اولمشدی . مع هذا حرکتی شو تلفرافله مجلسه تبشیر
ایتدیریوردی :

ارضروم
۲۷ تشرین ثان ۱۳۳۶

بویوک ملت مجلسی ریاستنه

بویوک ملت مجلسی رئیس ثانسی و امور عدلیه و کیلی محترم مبعوثمز جلال الدین عارف بک
افندی ، مبعوثمز حسین عونى بکله دونسی کون شتانک شدننه رغماً ارضروم اهاالیسنک بویوک
و پارلاق مراسم تشییعیه ابله آنقریه متوجهاً حرکت ایتدکلینی عرض و بووسیله ابله مجلسه
قارشی اولان لایزال حرمتلرمزی تقدیم ایلرز .

مدافعة حقوق هیئت مرکزیه رئیس

توفیقو

حسین عونى ، جلال الدین عارف بکلرک ارضرومدن عودتدن سوکره ، مجلسده کی وضع
مخالفتلری و کاظم قره بکر پاشابه تعرض و هجوملریله مجلسی چوق اشغال ایتدکلی کورولمشدر .
محترم افندیلر ؛ شرق حدودلرمزده مستعجل اولان ایشمز ؛ جلال الدین عارف بکک ،
ارضرومک انقلاب تاریخنده براقیدینی اثرینی دها فضله مطالعه و تدقیقه مساعد دکدر . آرزو
بیورورسه کز عینی کونلرده شرق حدودمزدده کی جدی اشتغاله کله لم :

معلوم عالیکزدرکه موندروس متارکه سندنبری ، ارمنیلر ، کرک ارمنستان داخلنده ، کرک
حدوده مجاور محللرده ، تورکلری کتله حالنده قتلدن بر آن فارغ اولیورلردی . ۳۳۶ سنه سی
صوک بهارنده ارمنی مظالمی تحماسوز برحاله کلدی . ارمنستان سفرینه قرار ویردک . ۹ حزیران
۳۳۶ تاریخنده شرق منطقه سنده موقت سفر بک اعلان ایتدک . اون بشنجی قول اردو
قوماندانی کاظم قره بکر پاشایی شرق جبهه سی قوماندانی یابدق . ۳۳۶ حزیراننده ، ارمنیلر ،
اولتیده تشکل ایدن تورک اداره محلیه سنه قارشی حرکتله ، احوالی بی استیلا ایتدی . خارجه
و کالتمز طرفندن ، ارمنیلر ۷ تموز ۳۳۶ ده براولتیا نوم ویرلدی . ارمنیلر عینی طرز حرکتلرینه
دوام ایتدیلر . نهایت سفر لکدن ۳،۵ : ۴ آی قدر سوکره ، (کوتک) ، (باردیز) منطقه لرنده
طوپلاناتان قوتلرمزه ، ارمنیلرک تعرضیه حرکات حربیه به باشلاندی .

ارمنیلر ، ۲۴ ایلول ۳۳۶ صباخی (باردیز) جهه سندن باصقین طرزنده یابدقاری عمومی برهرضله موفق اولدیلر . افندیلر ؛ بوخوشه کیمه یین معلومانه هاند شرق جهه سنک واپورینی اوقورکن ، ارمنیلرک تعرضلری کونی اولان ۲۴ ایلولده یازلش جلال الدین عارف بککده معلوم اولتیا تومنی آلیوردم . (وثیقه : ۲۵۹) ارمنیلر طرد اولندیلر . اردومز ، ۲۸ ایلول صباخی ایلری حرکت کچدی . عینی کونده ، ارضرومک الی امضاسی ده آقره به تعرضه کچیور . نه سوء تصادف !.. صانکه ، بوافندیلر ، ارمنیلرله علیهمزده حرکت سوزلشمش کی !.. اردو ، ۲۹ ایلوله صاری قامیشه داخل اولدی . ۳۰ ایلوله مرده نك اشغال اولندی . فقط ، بعض اسباب وملاحظاته بناء ۲۸ تشرین اول ۳۳۶ تاریخچه قدر ، برآی ، (صاری قامیش - لال اوغلی) ، خطنده قالدی .

بواسبابدن برینکده ، ارضرومده بولنان جلال الدین عارف بک ورفقاسنک احداث ایلدکلری وضعیت اولدیغنی تخمین بیورورسکیز . فی الحقیقه ، کاظم قره بکر پاشانک ۲۹ ایلول ۳۳۶ تاریخنده صاری قامیشدن کشیده ابدیلن تلغرافنده « ۳۰ ایلوله جهه یی کزوب تثبیت ایتدکن صوکره ارضرومه کیده رک اوراده جریان ایدن مسئله نك نتیجه لندیریه جکی معروضدر . دینیوردی .

کاظم قره بکر پاشا ، ۳۰ ایلول ۳۳۶ تاریخنده ، صاری قامیشدن جلال الدین عارف بکده یازدیغی بر شیفرده ، « ارضروم اهالیسی نامنه قرق الی امضا ایله چکیلن آچیق تلغراف ، خارجی دشمنلرک میلیونلر صرفیه تامین ایده میه جکی بر وثیقه در . ذات وقعه دن دهامهم ومهملک اولان اشیمو آچیق تلغرافی خارجی دشمن تهلکه وتهیدیدن ده تخریبکار ونتایج وخیمه سی جهه وضعیتندن مهم کوردیکمدن یارین ارضرومه کله جکمی عرض ایلرم . » دیوردی .

جلال الدین عارف بک ، ۲۹ تشرین اول ۳۳۶ تاریخلی تلغرافیه ، بالخاصه « وطنپرور اردو داخلنده قیمتی و خلقک اعتمادینه مظهر اولمش بک چوق ضابطان و امرا موجود اولدیغندن سوء استعمال شکایتلری بالطبع اردونک قوای مقاومه و انتظام اساسنه تأثیر یاپه جق قدر بویومه مشدر . » معلوماتی وریوردی .

§ سنه لرجه ، وطنک مختلف حرب صحنه لرنده قوماندا ایتدیکم اردولرمزک امرا و ضابطانی حقنده ذاتاً معلوم اولان بر حقیقی ۱۸۰ نجی دفعه اولسه ده ایشتمش اولمقدن البته چوق محظوظ اولشدم .

§ افندیلر ؛ محاربه میداننده ، امره انتظار ایدن شرق اردومز ، ۲۸ تشرین اول ۳۶ کونی قارص اوزربنه حرکت باشلادی . دشمن مقاومت ایتکمزین قارصی ترک ایتدی . ۳۰ تشرین اولده طرفزدن اشغال اولندی . ۷ تشرین نانی تاریخنده قطعاتمز ، آرپه چینه قدر اولان منطقه یی و (کمری) یی اشغال ایتدی .

ارمنیلر ؛ ۶ تشرین ثانیده تعطیل مخاصات و صلح ایچون مراجعت ایتشلردی . بزده متارکه

موادینی، خارجیہ وکالتی واسطہ سیلہ ۸ تشرین ثانیہ ارمنی اردوسنہ بیلدردک ۲۶ تشرین ثانیہ باشلایان مذاکرات صلحیہ ۲ کانون اولدہ ختام بولدی و ۲ کانون اول کیجہ سی (کمری) معاهدہ سی امضا اولندی .

افندیلر؛ کمری معاهدہ سی حکومت ملیہ نیک عقدی ایتدیکی ایلک معاهدہ در . بو معاهدہ ایلہ دشمنلر مزک خیالخانہ سنده کندیسنه تا خارشید وادیسنه قدر اولان تورک اولکلری بخش ایدلش اولان ارمنستان، عثمانلی دولتنک ۹۳ سفیریلہ غائب ایتش اولدینی یرلری بزه، حکومت ملیہ یه ترک ایدرک دعوا خارجنه چیقارلشدر . شرقدہ، وضعیتلر ذہ مهم تبدل اولسی یوزندن، بو معاهدہ یرینہ، بالاخرہ عقد اولنان ۱۶ مارت ۳۳۷ تاریخلی موسقوا و ۱۳ تشرین اول ۳۳۷ تاریخلی قارص معاهدہ لری قائم اولمشدر .

افندیلر؛ عمومی منطقه اعتباریلہ، تماس حالندہ بولندیغمز کورجستان ایلہ جاری معاملہ و مناسبت حقندہ قیصہ بر معلومات ویریم .

۳۳۶ سنہ سی تموزندہ، باطوم، انکلیزلر طرفندن تخلیه ایدیلنجہ کورجیلر همان اشغال ایتدیلر . بو کیفیت «برست لیتوسق» و طربزون معاهدہ لرینہ مخالف اولدینندن، ۲۵ تموز ۳۳۶ دہ طرفزدن پروتستو ایدلشدی .

۸ شباط ۳۳۷ دہ آنقرده اعتمادنامہ سی تقدیم ایتش اولان کورجی سفیریلہ دہ، (تورکیہ - کورجستان) معاهدہ سی ایچون مذاکرہ باشلامشدی . نہایت ۲۳ شباط ۳۳۷ دہ ویردیکمز قطعی بر اولتیماتوم اوزرینہ آردهان، آرتوین و باطومک طرفزدن اشغالنه موافقت اولندی . باطومک اشغالی بوتاریخدن اون بش کون قدر صوکرہ واقع اولمشدر . اشبو یرلردہ، تورکیہ یه التحاقی صبرسرقلہ بکلہ یں خلقلک آقیدشلی ایچندہ اشغال کیفیتی واقع اولدی .

بالاخرہ، موسقووا معاهدہ سی موجبنجہ باطوم تخلیه و فقط اشغال ایلش اولدیغمز اقسام سائرہ نیک آنا وطنہ مربوطیتی تأیید اولندی .

۰۰

§§ افندیلر؛ ایچندہ بولندیغمز تاریخلردہ تراکیا وضعیتندہ هب برابر کوز کزدیرلم :

شرقی تراکیادہ، آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی، تراکیا - پاشا ایلی هیئت مرکزیه سی بر قونفرہ یابدی و بوقونفرہ، تراکیانک اداره سنی، تراکیا - پاشا ایلی هیئت مرکزیه سنہ تودیع ایتدی . تراکیادہ قول اردو قوماندانی بولنان جعفر طیاربک (جعفر طیارپاشا) بو هیئت مرکزیه یه داخل اولقلہ برابر ادرنہ مبعوثی اوله رقده مجلسمزہ اعضا انتخاب اولنشدی .

ترا کیا هیئت مرکزیه سینه و قول اردو قوماندانه ویردیکمز تعلیمات ، ترا کیا طالعنک بوتون
ملکتنک طالع و مقدراتیه برلکده حل اولنیه یله جکی اساسنه مستند ایدی . حرکات عسکریه
نقطه نظرندن ده ویردیکمز دیرکتیف شو ایدی :

فائق قوتلرک تعرضنه معروض قالنیرسه نهایته قدر مقاومت ایدیه جک و ترا کیا کاملاً ضبط
و اشغال ایدلسه دخی ، تکلیف اولنه جق هر هانکی بر طرز حل ، منفرداً قبول اولنیه جقدر .
ذاتاً ، ترا کیاده کی قوماندانک ده ، قرارینک بویه اولدینی افاده ایدلمکده ایدی . فقط صوک
زمانلرده ، قوماندان جعفر طیار بک اجنیلرک ویردیکی تأمینات اوزرینه وقوع بولان دعوته
اجابته استانبوله کیتمش ، بزی آنجق عودتده کیتیدن خبردار ایتشدی . آکلاشیلدیغنه
کوره شرقی ترا کیانک یالکز باشنه محافظه موجودیت ایدیه جکندن غربی ترا کیا ایله برلشهرک
بر اجنبی اداره سی سایه سنده یشایه یله جکی طرزنده فکرلر تلقین اولنمش .. هر حالده قوه معنویه بی
قیره جق بر طاقم پروباغاندارلر یاسلنمش ...

جعفر طیار بک استانبوله ایکن فرقه قوماندانلرندن محی الدین بک ، استانبولدن ، قول اردو
قوماندانلغنه تعیین ایدلنمش .. جعفر طیار بکک ترا کیاه عودتنه مساعدده اولنمش .. جعفر طیار
بک ، استانبول محیطاتیه تماسدن صوکره ، محی الدین بک تکلیف ایتدیکی حالده ، آرتق قول
اردونک قوماندانلغنی درعهده ایتهمش ، محی الدین بکک اوزرنده براقش . بو صورتله ترا کیا
طالی ، استانبول محافل سیاسیه سنک ویردیکی تأثیره ترک اولنمش ..
افندیلر ؛ بویوک ملت مجلسی آچیلدینی زمان ترا کیاده برنجی قول اردونک وضع الجیشی
شویله ایدی :

قول اردو قرارگاه ی ادرنه ده ؛

۶۰ نجی فرقه : کشان ، ادرنه ، اوزون کوپری حوالیسندده ؛

۵۵ نجی فرقه : تکیرداغی منطقه سنده ؛

۴۹ نجی فرقه : قرق کلیسا منطقه سنده ؛

یونان اردوسی ، آناتولوده ، غرب جبهه سنده یابدینی عمومی تعرضده موفق اولدقدن
صوکره ۲۰ تموز ۳۳۶ تاریخده تکیرداغنه بر فرقه چیقاردی . تکیر داغ منطقه سنده چوق
داغنیق بر حالده بولنان ۵۵ نجی فرقه طویلانمغه وقت بوله مده دن یونان فرقه سی ، ادرنه استقامتنده
بورومکه باشلادی .

غربی ترا کیادن ، مریچی کچهرک ، تعرض ایتک ایستین یونان قوتلری ؛ اوم منطقه دکی
۶۰ نجی فرقه یه قوماندان ایدن جمیل بکک (داخلیه و کیلی جمیل بکدر) و ۱۵ هزاراندن
اعتباراً قوتلریله ادرنه یه کلش بولنان و ادرنه - قره آغاچ استاسیونی آرهمسندده جدی محاربه لر

ویرمش اولان شکری نائی بک (شکری نائی پاشا) دقت و مقاومتی سایه‌سندہ توقیف و تثبیت اولندی .

ادرنه استقامت‌نده ، سربستجه ایلر یله مکده بولنان دشمن فرقه‌سنه قارشى ، بوتون برنجی قول اردو قوتلرینی طویلاوب تدبیر آله‌جق قوماندانک ... قول اردو قوماندانی محی‌الدین بکک، نه یابدیغنی بیلمیورم . یالکیز استحصال ایتدیکم معلوماته نظر آ ، جعفر طیار بک ، کندی قوتلرینه تماس ایدمه‌کسزین حوصه جوارنده آتله دولاشیرکن دشمن طرفندن اسیر ایدلمشدر . اوندن سوکره سوق وادارندن محروم ، برنجی قول اردومز ، کاملاً انحلال ایتدی . قطعاتنک برقمسی اسیر اولدی و برقمسی ده بلغارستانه انتجا ایتدی . نتیجه اوله‌رق ، تراکیا ، کاملاً یونانیلرک آله کچدی . مع‌التأسف برنجی قول اردو قوماندانندن ، ملتک طلب وانتظار ایتدیکی بصیرت ، دقت وفداکارلنک تجلی‌سنه شاهد اوله‌مدق .

افندیلر ، تراکیانک خصوصی و مشکل وضعیت و شرائط . ایچنده بولندیغنه شبهه یوقدی . فقط بو خصوصیت و مشکلات هیچ بروقت تراکیاده‌کی قول اردونک ایجابات عسکریه‌یی و وطنپرورلک ناموسنی ایفا ایتسنه مانع اولامازدی . اکر ، بو ، پایله‌مه‌مش ایسه ملت ، تاریخ نظرنده بوندن ، یکانه مسئول ، جعفر طیار پاشادر . تاریخده بوتون بروطنی ، چوق فائق دشمن قوتلری قارشوسنده ، صوک قبضه ترابه قدر قاریش ، قاریش قهرمانجه و ناموسکارانه مدافعه ایتش وینه محافظه موجودیت ایلله بیلمش اردولر کورولمشدر . تورک اردوسی ، اوجوهرده براردودر . یترکه اوکا قوماندانلر ، قوماندانلر ایدمه‌بیلیمک اوصافی حائز بولونسون !

افندیلر ، قوماندانلر ، عسکرلک وظیفه و ایجاباتی دوشونورکن و تطبیق ایدرکن ، دماغی ملاحظات سیاسییه تحت تأثیرنده بولندیرمقدن توقی ایلیدرلر . سیاسی جهنک ایجاباتی دوشون بشفه وظیفه دارلر اولدیغنی اونوتمه‌میدرلر .

قوماندانلر ، تحت‌امرینه ویریلن ملت اولادینی ، مملکت و سائطی ، دشمنه ، ثولومه توجیه ایدرکن ، یکانه دوشونه‌جکی نقطه ؛ ملتک کندیسندن بکلدیکی وطنی وظیفه‌یی آتشله ، سونکو ایله واولومله ایفا وانتاج ایتمکدر . عسکری وظیفه ، آنجق ، بذهنیت وقناعته ایفا اوله‌بیلیر . لافله ، بولتیقه ایله ، دشمن مواعد اغفالکارانه‌سنه قولاق ویرمکه ، عسکرلک وظیفه‌سی پایله‌مز . قوماندانلق وظیفه و مسئولیتی بولکنه‌جک قدر اوموزلرنده وبالخاصه دماغنده قوت بولنیانلرک فجیع عاقبتلرله قارشیلانمسی غیر قابل اجتنابدر .

افندیلر ؛ بر قوماندانک اسارتی‌ده معذور کوروله‌بیلیر . اوزمان ، که وظیفه و ایجابات عسکریه‌یی ایفا و تطبیقده آله‌ده‌کی قوتی صوکنه قدر ، صوک سونکو و صوک نفسه قدر قولاندقدن سوکره قاتی آقیتق فرصتی بوله‌مقسزین دشمن آله دوشبرسه ...

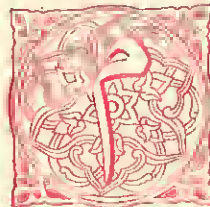
افندیلر ، بوتون اردوسی فائق خصم اردوسی قارشوسنده مغلوب و کندیلکندن رجعت

ایدرکن ، قلنجی چکوب نك باشنه آتی دشمن باش قوماندانك چادیرینه صالدره رق اولوم آرایان ، تورك قوماندانلری کورولمشدر .

برتورك قوماندانك ، اردوسی قوللانمق سزین ، هر هانکی برسوء تصادف وسوء طالع نتیجه سی دخی اولسه ، دشمنه اسیر دوشمنی بز معذور کورسه كده ، تاریخ ، بونی اصلا عفو ایتمز وعفو ایتمه لیدر . تورك انقلاب تاریخك انسال آتیه یه خطاب وخطاری ایشته بودر ..

..

محترم افندیلر ؛ آناطولو اورته سنده اباق اولنان داخلی عصیانلرک یونان اردوسی قارشوسنده بولنان قوتلرمز و ترتیبامز اوزرنده یاپدینی سوء تأثیرات ، دشمنلرجه مأمول نتایجی ویرمدی . مدافعه قوتلرمز اوزرنده دوغریدن دوغری یه مؤثر اوله رق ، جبهه مز یقمغه معطوف حرکاتله برابر ، جبهه یه یقین منصفه لر ده ده اهالی یی قیام ایستیرمک ، دشمنلرک اهمیت ویردکلری برمسئله ایدی . استانبول ، بوخصوصده اوتهدنبری چالیشمقده ایدی . زین العابدین پارتیسنك قونی وحوالیسند و قوعنه واسطه اولدینی عصیانکار حرکات ، نهایت ۳۳۶ سنه سی تشرین اولی بدابتنده ظهور ایتدی .

دلی باش نامنده ، بر شقی بوش یوز قدر عسکر فراریسنی باشنه طوپلادی . ۳ تشرین اول ۳۳۶ کیجه سی (چومره) یی باصدی . ۳ تشرین اول صباحی ده قونی یی اشغال و حکومه وضع ید ایتدی . قونی والیسی بولنان حیدر بك وقوماندان عونى بك (مبعوث عونى باشادر) قونی ده موجود جزئی مقدارده عسکر وژاندارمه ایله علاءالدین تپه سنده عصیان قارشى شایان تذکار برقه رمانقله مدافعه ده بولندیلر . فقط عصیانك کثرتنه وهر طرفدن مهاجمانه قارشى عصات آلنه دوشدیلر .

عینی کونلرده بکشری و آقشهر قضالرنده ده ، برای وظیفه دولشان عسکری هیئتلرمز اورالرده کی عصات طرفندن ایفای وظیفه دن منع اولندی . ایلفین قضاسنك چکیل قریه سی جوارنده طوپلانان اوچ یوز قدر عصات ده ، نصیحت ایچون کیدن هیئت آتش ایتدی . قونی جنوبنده قره مان قضاسنده ده ، حاصیلر تجمعده باشلادی . سلطانیه ، حاصیلر آلنه دوشدی .

افندیلر ؛ بو عصیان حرکتلرینه قارشى ، آفیون قره حصاردن و کوتاهیهدن سوق ایتدی کمز دوریش بك (قول اردو قوماندانی درویش باشادر) قومانداسنده کی قوتلر قونی شمانده ، میدان استاسیونی جوارنده عصاتله تماس ایتدی . آنقره دن ده ، بر سواری آلایى ورجبل طوپى ایله اوزمان داخلیه وکیلى بولنان رأفت بك قومانداسنده سوق اولنان قوت ، میدان استاسیونندن ایلریله دن درویش بك قوتیله برلشدی . آطنه جبهه سندن ده بر قوت قرمانه توجیه اولندی .

قونیہ اوزرینه حرکت ایدن قوتلر ، عصات ایله بر قاج مصادمه دن سوکره ۶ تشرین اول ۳۳۹ده قونیہ یی عصاتدن قورتاردی . اورادن قاجان عصات ، قوچحصار ، آقسکی وبوز قیر و مناوغات استقامتترینه کیتدیلر .

دیگر بر قسم عصاتده آفیون قره حصارله قونیہ آره سنده ، قادیان خان وایلغینی اشغال ایتدیلر . بومنطقه ییده غرب جبهه سندن قائم مقام عثمان بك قومانداسنده بر قوت کوندرلدی . عثمان بك مفرزه سی ایلغین ، قادیان خان ، چکیل ویا لواچی تأدیپ ایتدی . جنوبدن کلن قوتمز قره مان قورتاردی .

عصیان منطقه سنده ، عصاتی تشکیله موفق اولان قوتلر مز ، بوزقیر ، سیدی شهری و بکشهر یی ده عصاتدن تطهیر ایتدی . هر طرفده عصات دو کونتیلهی قسماً بزه دخالت ایتدیلر ، قسماً ده آنطالیه و مرسین استقامتترینه فرار ایتدیلر . دلی باش ، مرسین منطقه سنده فرانسوزلر التجا ایتدی .

§ محترم افندیلر یشیل اردو تشکیلاندن بحث ایدرکن ، ایضاح ایتشدم ، که قوت تشکیلنده متخالف ایکی نقطه نظر مصادمه یه باشلامشدی . بزم تعقیب ایتدیکمز ، منتظم اردو تشکیلی فکرینه معارض اوله رق ، « میلیس » دیه بیله جکمز بر نوع تشکیلات فکرینه ، عمومی بر جریان ویرمکه چالیشیلوردی . رشید ، ادهم و توفیق برادرلر ، کوتاهیه جوارنده ، قوای سیاره نامی آلتنده الیرنده بولنان قوته استناد آ ، و جریانک باشنده و حرارتلی بر صورتده چالیشیلورلردی .

غرب جبهه سنده ، اردوده و خلق آره سنده و حتی مجلسده ، بوجریان اطرافنده پاپلان پروباغلندا ، اوقدر قوتلی و مؤثر برحاله کلدی ، که « اردودن فائده یوقدر ، انحلال ایتسون ! هیمز قوای ملیه اوله لم ! » سوزلری .. هر طرفده قولاقلری دولدورمغه باشلادی .

غرب جبهه سی قطعاتی میاننده ، قوای ملیه حالنده ، بر منطقه و بر جبهه یه مالک بولنان ادهم بك مفرزه سنك افرادی ، عادتاً ، مستثنا و افراد عسکریه مرجع ، امتیازلی کورولمکه ، شایان غبطه تالی ایلمکه باشلاندی . ادهم بك و قردشلی ده ، هرکس اوزرنده ، بر نوع نفوذ و حاکمیت تأسیسنه باشلادیلر ...

ایشته ، بو صرملرده ایدی ، که غرب جبهه سی قوماندانی ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه ، ادهم و توفیق برادرلرک تأثیریه اولدینی ظن اولنان ، بر تکلیفده بولندی : « یونان اردوسنك کدوس جوارنده بولنان منفرد بر فرقه سنه تعرض ایتک ! . . »

غرب جبهه سی قوماندانی ، دشمن قوتلرینك اوزون بر جبهه اوزرنده متفرق بولندیغنی و کدوس جوارنده کی قوتنك ضعیف و منفرد بر حالده بر اقلدیغنی مطالعه ایدرکن دشمن قوه معنویه سنك دوشکون اولدیغنی ده قبول ایدیوردی .

اوتاریخلرده ، یونان اردوسی ، اوچ فرقه ایله بروسه منطقه سنده ، بر فرقه ایله آیدین حوالیسنده و بر فرقه ایله عشاقده و بر فرقه ایله کدوسده بولونیوردی .

غرب جبهه‌سی قوماندانی ایکی پیاده فرقه‌سی وادهم بك قوای سیاره‌سی کدوسده کی یونان فرقه‌سنه توجیه ایده‌بیله‌جکدی . بو حرکتدن پارلاق بر نتیجه آلمی قوتله مأمول ایدیوردی .

ارکان حربیه عمومیه ریاستی ، غرب جبهه‌سی قوماندانلغنك بوتکلیفی قبول ایتدی . چونکه ، دشمن اردوسی بزم اردومزدن هیئت عمومیه‌سیله قوتلی ایدی . بز ، هنوز ، اردومزی تشکیل وتنسیق ایتش برحاله بولونموردی . جبجانه مز مقداری ده شایان تأتی ایدی . دشمن علیه ، کدوسده ، بوتون جبهه قوتلرمزه مراجعت ایدمرك نسبة فائق بر قوت جمع ایتك وسریع بر موفقیت احراز ایتك بلکه ممکن اوله‌بیلیدی . فقط ، قوتمز وحاضر لغمز ، بویه بر موفقیتی ، عمومی ونیجه‌لی بر موفقیتیه ایصاله مساعد دکلدی . او حالده ، بوتون ایشه یارایان قوتلرمزی ، موضی وموقت بر موفقیت استحصالده قوللائش وپیراثش اولاجقدق . بوتقدیرده دشمن ، عموم قوتلری ایله مقابل تعرضه کچرسه ، هر طرفده مغلوبیت محقق اولوردی . بناء علیه جبهه‌نك وحکومتك شمديك اصل وظیفه‌سی ، اردو تشکیلاتی توسیع وتزید ایدمرك جبهه‌یی تقویه به انحصار ایتدیرمك لازم کلیوردی . مملکتک حیات ومات مسئله‌سی تشکیل ایدن غرب جبهه‌سنده ، خصوصی ومحدود ملاحظه‌لره قایلیمق جائز کورولموردی .

ارکان حربیه عمومیه رئیس ، بو کدوس تعرضنك عدم اجراسنده اصرار ایتدی . غرب جبهه‌سی قوماندانلغیه ، مخبره ایله آکلاشه‌مدی . بالذات آنقره‌دن ، اسکیشهرده غرب جبهه‌سی قرارگاهنه کیتدی . ارکان حربیه عمومیه رئیس عصمت پاشا ایله غرب جبهه‌سی قوماندانی علی فؤاد پاشانك بو ملاقاتلری نتیجه‌سنده علی فؤاد پاشا ، وضعیتی محکمه بردها تدقیقدن صوکره قرار ویرمك اوزره ، حرکتی تأخیر ایلشدی .

فقط ، بر قاج کون صوکره ، جبهه قوماندانلغنك وقوع بولان اشعارندن ، تعرضه قرار ویرلدیکی آکلاشیلدی .

افندیلر : اوکونلرده ، بو تعرضه لهنده ، هر طرفده ومجلسده ، مدهش بر پروباغاندا جریان ایدیوردی .

« دشمن کدوسده منفرددر . بز ، اونی اوراده محو ایدمرز . پارلاق بر وضعیت حاصل اولور . ذاتاً یونان اردوسی قاجغه مهادر . » سوزلریله ، کدوس تعرضی لزومی ، عادنا عمومی بر قناعت حالته کتیرمك ایسته‌نیوردی .

« نهایت غرب جبهه‌سی قوماندانی ۶۱ و ۱۱ نجی فرقه‌لر وقوه سیاره ایله ۲۴ تشرین اول ۳۳۶ ده کدوسده کی دشمنه تعرض ایتدی .

افندیلر : دالغلی وانضباطسز وامر وقومانداسز بعض حرکتدن صوکره ، معلومکنز اولدینی وجهله ، کدوسده مغلوب اولدق .

یونان اردوسی بوحرگته جواب اولوق اوزره ، ۲۵ تشرین اول ۳۳۶ گونی بروسه جبهه سندن
 تعرضه کچدی . یکی شهری ، اینه کولی اشغال ایتدی . عشاقدن دوملو پیکار صرتلری ایلرینده
 بولنان قطعاًتمزه تعرض ایتدی . قطعاًتمز ، دوملو پیکار صرتلرینه قدر چکیلدی .
 بوصورتله افندیلر ، جبهه نك هر طرفنده ، یکیدن عمومی بر مغلوبیته دوچار اولدق .
 غرب جبهه سی قوماندانك ، تعرضه باشلادیغندن دوت کون سوکره هیئت وکیلده شوتلغرافی
 اوقوندی :

چاودار حصار

$$\frac{27}{28} - 10 - 336$$

ارکان حربیه عمومی ریاستنه

۱ — قطعانك محاربه ضایعاتی سرعتله تلافی احتیاجنده یز . کدوس محاربه سی ، اوج یوز محارب
 موجودك ، برطابورك وظائف حربیه سنه کافی کلدیکنی کوستردیکدن طابور موجودلرینی دردر
 یوز محاربه ابلاغ مجبوریتنده یز . محاربات معلومه دولایسیله تکمیل ده بو قطعانی دخی جبهه یه
 سورولدیکندن معلم ، مسلح و مجهز بیک اکمال افرادینك سریماً ، بالخاصه آنقرده کی قطعاندن ،
 بو موافق دکسه الک یقین بر محلدن ، سرعت اعطاسنی .

۲ — حرکات و محاربات ، کیدیربله بیان افرادك دخی البسه لرینی ، آیاق قابیلرینی پارچه لاش ،
 دوندنبری قار یاغان داغلرده عسکر چیقلاق ویالین آیاق قالمشدر . (جبهه قوماندانلنی وکالت)
 آمرنده هیچ برشی اولمادیغندن بالخاصه قابوط ، آیاق قابی ، باموقلی ، البسه ، یلک ، قوشاق
 خلاصه ، تأثیرات هواییه دن محافظه ایچون نه ویرلک لازمسه اون بش بیک حسابیله سرعت
 ارسالی اهمیتله عرض ورجا ایدرم .

۳ — مدافعه ملیه وکالتنه ، ارکان حربیه عمومی ریاستنه و برای معلومات جبهه وکالتنه
 یازلمشدر .

غرب جبهه سی قوماندانی

علی فؤاد

افندیلر ، غرب جبهه سی قوماندانی علی فؤاد پاشانك ، هنوز کدوس محاربه سنك جریان
 ایتمکده بولندی بر صرده ده اوقودیفمز ، بوتلغرافنامه سنده کی محتویات ، بالخاصه احتساس اولنان

مما وذهنتك بك زياده شايد دقت كورولسي طبيعيدير طن ايدرم . عسكرك حالي ، قومزك مقداري ، حاضرلغمزك درجه سي ، بوتون ممالكته هر نقطه نظردن محتاج اولديغمز منابعك قدرت و قابليتي بالطبع بوتلغراف تاريخندن اوچ كون اول غرب جبهه سي قوماندانلغنه معلوم بولونيوردي . هرشي تمام اولوبده كدوس محاربه سنك مدت جرياني اولان اوچ بش كون طرفنده مي محو اولمشدي ؟ معلوم اولان بوتون حقايقه رغماً غرب جبهه سي ، اركان حربه عموميه طرفندن تعرضه اجبار ايدلشدي ؟

موضوع بحث تلغرافنامه ، هيئت وكيلهده اوقوندقن صوكره زيربنه شومطالعையازلشدي : هيئت وكيلهده مطالعه اولندي . سرد اولنان اسباب و وقايع غير معقول بولندي . معاونت لازمه پايله جني طبيعيدير . آلاي ۳ دن تصور اولنان قوتك اعزامي پايله جقدر . عصمت »

§ افنديلر هر موفقيتسنلكك صوكننده ، بر طاقم ديدى قوديلرك ميدان آلمسنة انتظار اولتيدير . كدوس محاربه سندن صوكره ده ، وضعت عموميه فجيع بر منظره عرض ابدنجه هر طرفده قيل وقال وحقلي وحقسز تنقيدات باشلادي .

بعضيلري وبالخاصه قواي سياره جيلر ، ادهم وقرده شلري ، بونون نقصراني جبه قوماندانه ونظاميه فرقعلرينه عطفاً كنديلرينك مشكل وضعتيه براقيلمش اولدولريني پروباغاندا ايتديريورلر وارديو قومانداني ، خطالريني قياتق ايجون بزه عطف قصور ايديور ديورلردى .

اردو ، دخى ، قواي سياره نك هيچ برايش يامديغني ويايغنه مقتدر اولمديغني ومحاربه ده ويزيلن امرلره اطاعت ايتديكني ، دائماً تهلكه دن اوزاق بولنديغني ادعا واثبات ايديوردي .

§ افنديلر : تكرار براقديغمز نقطه دن ، ايضاحانه دوام ايتك اوزره كوچوك بر وقعه بي بوراده ذكر ايتمه مساعده كزي رجا ايدم جكم . معلومدر ، كه بوبوك ملت مجلسنك حين تأسسنده وضع اولنان اساساته كوره ، هيئت اجرائيه نامي و بريلن حكومتك اعضاسي ، دوزيدين دوزري به و آبري آبري مجلس طرفندن انتخاب اولونيوردي . بو اصول ، ۴ تشرين ثاني ۱۳۳۶ تاريخنه قدر تطبيق اولندي . بوبابده كي قانون ، آنجق بو تاريخده ، « اجرا وكيلاري ، بوبوك ملت مجلسي رئيسك ، مجلس اعضالردن كوستره جكي نامزدلر ميا سندن ، اكثريت مطلقه ايله انتخاب اولنور » صورتنده تعديل اولوندي .

ايشته ، عرض ايتك ايتيديكم خصوص ، وكيلارك انتخابنه عائد قانونك تعديلني مستلزم سبيلردن بريدر .

افنديلر ؛ ۴ ايلول ۱۳۳۶ تاريخنده توقاد مبعوثي بولنان ناظم بك ، ۸۹ رايه قارشى ۹۸ راي ايله مجلسجه داخليه وكالته انتخاب اولندي . ناظم بك ، دقيقه فوت ايتمكسز بن بوبوك استعجال ايله وكالت مقامنه كيدوب ايفاي وظيفه به باشلادي . بعده ، هيئت اجرائيه رئيسي ده بولنم حسيله بي زيارته كلندي .

بن ، ناظم بكي ، قبول ايتدم . مجلس عاليك ، مظهر اعتماد واتخابي اولان بر وكيلى قبول ايتمه مكله ، اختيار ايتديكم معامله نك ماهيت وزاكتنى البته تقدير ايدييورددم . فقط ، مملكتك بوبوك منفعتى ، بنى بو يولده حر كته مجبور طونيوردى . بالطبع ، حر كتمك سببى ايضاح وانبات ايتدجكمندن وايضاح ايتدجكم نقطه نك مجلس عاليجه ده مهم كوروله جكندن امين ايتدم .

افنديلر ؛ مجلس اعضاى مبانندن ، آيقرى بر طاقم پرنسپلرله تمايل كوسترنلر ظهوره باشلامشدى . بونلردن برى اولق ارزره ، ناظم بك ورفقاسى اك چوق نظر دقنى جلب ايلمشدى . ناظم بك ؛ ده سواس فونفرسى انزالرنده ، كنديسندن آلدېغم سفطه لرله مالى بعض مكتوبلريله نه ذهنت و ماهيته اوله ييله جكنى آكلامشدم . ناظم بك ، مبعوث اوله رقى آقره يه كلدكدن سوكره ، هر كون يكي يكي سياسى فعاليتلر كوسترييوردى . تشكله باشلايان هر حزب سياسى ايله تماس فرصتى قاچيرميوردى .

ناظم بك ، بالذات وبالواسطه اجنبى محافلندن بعضيلريله تماس بولنى بولمش ونشويق ومعاونته ده مظهرى نى تاامين ائتمشدى .

بو ذاك ، خلق اشتراكون فرقه سى ديه ، غير جدى ، صرف جر منفعت مقصيده بر فرقه تشكىلى تشبى واونك باشنده غير مى فعاليت سوداسنده بولندينى ، مطلقا مسموعكز اولمشدر . بو ذاك ، اجنبى محافلنه ، جاسوسلق ايتديكنه ده اصلا شبهه ائتميوردم . نه كم ، بالاخره استقلال محكمه سى بر چوق حقايق ميدانه قويمشدى .

ايشته ، افنديلر ؛ بوناظم بك ، بالذات و آرفداشلى واسطه سيله يادبني منادى پروباغاندا سابه سنده وزره مخالفته حاضر لانا نلرك ، منافع طايه ملتى اونوته رقى يارديملىرله ، داخله وكالته كچيريلمشدى . بو صورته ناظم بك ، حكومتك ، بوتون داخلى اداره سى ماكنه سنك باشنده ، مملكت ومملته دكل ، فقط ، باره لى اوشاغى اولدبني كيمسه لرك آرزوسنه اك بوبوك خدمتى ايفا ايتدبيله جك وضعيته كله ييلمشدى .

بالطبع افنديلر ؛ بوكا اصلا راضى اوله مزدم . اونك ايچون داخله وكيلى ناظم بكي قبول ايتدم واستغفايه مجبور ايتدم . لزوم كورولدكي زمان دخی ، مجلسده ، جلسه خفيه ده معلومات و مطالعاتى آچيقجه سويلدم .

محترم افنديلر ؛ بك كوزل بيلبرسكز ، كه سلطانلرله ، خليفه لرله اداره اولنش و اولنان مملكتلرده وطن ايچون ، ملت ايچون اك بيوك تهلكه ، سلطانلرك وخليفه لرك دشمنلر طرفندن صاتون آلنلر بيدر . بو ، اكثربا سهولته قابل تاامين اولمشدر . مجلسلره اداره اولنان مملكتلرده ده اك مهلك جهت ، بعض مبعوثلرك اجنبى نام وحسابنه چالنش وصاتون آلتنش اولمليد . ملت مجلسلرله قدر ، داخل اولق يولنى بوله بيلان وطنسزله تصادف ايتك مستبعد اوليه جغه ناريتك ، بو بابده كى مثاللريله حكم ايتك ضروريدير . بونك ايچون ملت ، وكيللر بنى اتخاب ايدر كن ، چوق

دقتی و قیصانچ اولمیدر . ملتک خطادن صیاتی ایچون یکانه سالم چاره افکار ، و افعالیله ملتک اعمادینه مظهر اولمش ، سیاسی بر فرقه‌نک انتخابده ملتیه دلالت ایتمیدر . علی‌العموم افراد ملتک ، نامزدلک‌لرینی اورتیه آتان هر شخص حقنده مدار حکم اوله‌جق موثوق معلوماته و مصیب رایه مالک بولنه‌جفی قبول ایتک ، نظری اوله‌رق فرض اولونسه بیله ، بونک محض حقیقت اولدینی ، نجر به‌لرک تجربه‌لرله غیر قابل انکار بر بداعت اولمشدر .

*
**

فندیلر؛ بر اقدیغمز نقطه‌یه یعنی غرب جبهه‌سنه عودت ایدیورم . کدوس محاربه‌سندن واونک مادی و معنوی جان صیقیجی نتیجه‌لرندن سوکره فؤاد پاشانک جبهه اوزرنده‌کی قوماندانلق تأثیر و نفوذی صارصیلمش‌کی کورولیوردی . کندیسنی قوماندادن چکمکی ضروری عد ایتمکه باشلادم . تام بوصرده ایدی ، که فؤاد پاشا آنقریه کلوب کوروشمک خصوصنی ۵ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخلی شیفره ایله استیذان ایتدی . ۶ تشرین ثانیده آنقریه کلسی مناسب اوله‌جفی جواباً بیلدیردم . فؤاد پاشا ، علمبنده‌کی دیدی قودی و قوای سیاره موجودیتنک اردو انضباطسزلنی اوزرنده‌کی سوء تأثیراتی ، اوقدر محسوس اولغه باشلامشدی ، که ۷ تشرین ثانی تاریخنده علی فؤاد پاشایه اک سریع بر صورتده آنقریه کلسنی امر ایتمکی لزومی کوردم .

افندیلر ؛ آرتق علی فؤاد پاشانک غرب جبهه‌سنه قوماندا ایده‌میه‌جککه قانع اولمشدم . اوکونلرده موسقووايه بر سفارت هیئت کوندرمک لزومی قارشوسنده بولونیوردق . اوحالده ، فؤاد پاشا سفیر کبیر اوله‌رق موسقووايه کیده‌بیلردی . غرب جبهه‌سی‌ده جوق جدی و دقتی مساعی طلب ایتدیکندن بو جبهه قوماندانلقی‌ده ذاتاً حرکات عمومیّه عسکریه ایله اشتغال ایتمکه بولنان ارکان حربیه عمومیّه رئیس عصمت پاشایه ضمیمه تودیع ایتک اکسریع و موافق بر تدبیر اوله‌جقدی . بو جهندنده کرک داخلی عصیان و اطاعتسزلقلره قارشو و کرک حرکات حربیه نقطه نظرندن قوتلی سواری تشکیلاتنه احتیاج ، یارز ایدی . محضاً بو تشکیلاتی وجوده کتیرمک ایچونده داخلیه وکیلی بولنان رأفت بکه (رأفت پاشا) ضمیمه بو وظیفه‌یی ویره‌رک کندیسنی قونیه و حوالیسنه کوندرمکی مناسب مطالعه ایدیوردم . چونکه رأفت پاشا ، مختلف زمانلرده مختلف سیدلرله قونیه‌یه ، دکزلی‌یه کیتمش ، غرب جبهه‌سنک جنوب قسمیله علاقه‌دار اولمش و او قسمله مناسبندار منطقه‌لری طائیش بولونیوردی . اوحالده مسئله‌یی شو صورتله حل ایده . بیلیردم : جبهه‌یی ایکی‌یه آیرمق ؛ مهم اقسامی احتوا ایدن ساحه‌یی ، غرب جبهه‌سی تسمیه ایدرک ، عصمت پاشانک قومانداسنه تودیع ایتک ؛ جنوب قسمی‌ده ، قونیه حوالیسنه کوندرمک

رأفت پاشایه ویرمک وهر ایکی جبهه یی دوغربدن دوغری به ارکان حربیه عمومیه ریاستی مقامنه ربط ایتمک

ارکان حربیه عمومیه ریاستنده مدافعه ملیه ویکلی بولنان فوزی پاشا وکالت ایده بیلیردی .
فؤاد پاشا زماننده ، جبهه دن سیواسه قدر عمتد برده ، کری منطقه سی واردی . علی فؤاد پاشا
بو منطقه یی اداره ایده بیلیمک ایچونده بر « جبهه قوماندانانی وکالتی » مقامی احداثه مجبور
اولمشدی . بونک غیر طبیعی و غیر عملی اولدینی میدانده ایدی . بناءً علیه ، یکی ترتیبده بوکری
منطقه سنی ده قسماً منزل ساحه سی اوله رق جبهه به بر اقدقندن سوکره مدافعه ملیه وکالتنه ربط
ایتمک طبیعی ایدی ، عصمت پاشانک بر زمان ایچون ارکان حربیه عمومیه ریاستندن انفصال ایتمه سی
اردونک تنسیق واحضارنده تأمین سرعت ایچون فائده لی کورولدیکی کئی رأفت بککده داخلیه
وکالتی صفتی موقه محافظه ایتمی بالخاصه منطقه سی داخلنده تأمین آسایش واهلیدن حیوان
ومازمه طویلماق صورتیه ، وجوده کتیرمه که مجبور اولدینی سواری تشکیلاتی بر آن اول
تعضو ایتدیرمک ایچون لزوملی ایدی .

افندیلر ؛ ۸ تشرین ثانی ۱۳۳۶ ده ، فؤاد پاشا ، آنقریه کلدی . استقبال ایچون بالذات استاسیونده
بولونیوردم . فؤاد پاشایی اوموزنده بر منطقه اولدینی حاحده قوای ملیه قیافتده کوردم . غرب
جبهه سی قوماندانی بو قیافته رغبت ایتدیرن فکر وذهنیت جریانک بوتون غرب جبهه سی اوزرنده
نهدرجه ایلری بر تأثیر یامیش اولدینی آ کلامق ایچون آرتق تردده محل قالمشدی . اونک
ایچون فؤاد پاشایه قصه بر مطالعه دن سوکره ، یکی آله بیله جکی وظیفه یی سویلدم . مع الممنویه
قبول ایتدی . عینی کونک کیجه سی عصمت ورافت پاشالری دعوت ایدرک یکی وضعیت
و وظیفه لری قرارلشدیردق . کندیلرینه ویردیکم قطعی دیکتیف : « سرعتله منتظم اردو
وبویوک سواری کتله سی وجوده کتیرمه کدن » عبارت ایدی .

بو صورتله ۱۳۳۶ سنه سی تشرین ثانیسنک سکرنجی کونی « غیر منتظم تشکیلات فکری و سیاستی
یقیمق قراری » فعل و تطبیق ساحه سنه وضع ایدایش اولدی .

*
**

محترم افندیلر ؛ بوراده ، بر آن توقف ایدرک نظر لرمنی استانبوله توجیه
ایده لم . داماد فرید پاشا حکومتنک ، هر نوع دشمنلرله مشترک اولان (سلاح
ایله نتیجه آلمق پلانی) ، تطبیق اتمه موفق اوله مامشدی . داخلی عصیانلره
مقابله و مقاومت ایتدک . بونان تعرضی الک نهایت بر خطده توقف ایتدی .
بونانلیرک اوندن سوکره کی حرکتلری ده محدود ساحه لره منحصر قالدی .
داخلی عصیانلره و بونان جبهه سنه قارشى ، مقابل و جدی تدبیرلر آلمقده اولدیغمز کورولیوردی .

داخلدن وخارجدن كلن مسلح مهاجراتك ، بالخاصه آنقره ده كي حكومت مليه بي صارصه ميه جئي آ كلاشيلوردي . بناء عليه ، استانبولك ، مسلحاً تجاوز پولتيقه سي افلاس ايتش بولونيوردي . بوني دكيشديرمك ، يكيدن ، ظاهرآ ائتلاف پولتيقه سسنة كچمك صورتيله ، داخلدن انحلال ايتديرمك پولتيقه سسنةك دها فائده لي اوله جفنه قناعت كيتردكربنه حكم اولنه بيليردي . طبق ، ۳۳۵ ايلولنده داماد فريد پاشانك برنجي چكيلمه سندن صوكره ، علي رضا پاشا قابينه سنك كلسيله اولديني كي ، ظاهرآ بزه ملايم ظن اولتان بر پولتيقه ايله ، داخلدن بزي انحلال ايتديرمك تشبئي تجديد اولنه جقدي .

بوندن صوكره كي مجادلاتمزده ، استانبول واسطه سيله ، داخلي و خارجي تشبثلر وضعفه القا ايده جك تلقينلر ايله ، يونان اردوسيله اولديني قدر ، فقط آ كلاشيلسي و آ كلاشيلسي دها كوچ شرائط ايچنده ، داخلي افساداته قارشى اوغراشديغمز كوروله جكدري .

استانبولده ، توفيق پاشا موقع اقتداره كيتيرلدي . داخليله ناظري اوله رق احمد عزت و بحريه ناظري اوله رق صالح پاشا قايينه ده بولونيوردي . توفيق پاشا قايينه سي ، درحال بزملة تماس و مناسبت آرادى . بو وظيفه يي ، پاشايجه احمد عزت پاشا درعه ده اتدي ، سراي اركان حربه سنده بولتان بر ضابط ، احمد عزت پاشا طرفندن بعض نوطلر ايله آنقره يه كوندرلدي . بو نوطلرده ، اسكيسنه نسبتله دها مساعد شرائطله ، مثلاً حاكيت عثمانيه داخلنده ازميزده يونانليلر طرفندن بر اداره خصوصيه قبول ايدملك كي شرطلاره ، بر صلح عقدى اميدنده بولندقلري وهرشيدن اول استانبول حكومتيله ، بر ائتلاف تأمينك مهم اولديني بيلديريلوردي . احمد عزت پاشانك و داخل اولديني قايينه نك ، توركيه بويوك ملت مجلسنك و حكومتنك ماهيت و صلاحيتندن خبردار اولدقلري ، حالا استانبولده ، بر حكومت ياقمق و اوواسطه ايله مقدرات ملت و مملكت مسائلي حل ايتك خصوصلرني دوشوندكلري كوروليوردي .

احمد عزت پاشاي و توفيق پاشا قايينه سنى ، وضعيتدن خبردار ايتك و تماميله تنوير ايتك مقصديله ، ايجاب ايدن معلومات و مطالعاتي مفصلاً يازدروب آنقره يه كلن مأمور مخصوصله ، ۸ تشرين ثاني ۳۳۶ تاريخنده اينه بولى استقامتمنده يوله چيقاردق .

۱۲ تشرين ثاني ۳۳۶ كوني ، زونغولداقدين يوزباشي كال امضالى قيصه بر تلغراف آلد . بونده ، شيفرلى بر تلغرافي كشيده ايتك اوزره استانبولدن حركت ايتديرلدم ، دينيلوردي . موضوع بحث شيفرلى تلغراف ، داخليله ناظري عزت پاشا امضاليدى . استانبولده ۹ تشرين اول ۳۳۶ تاريخنده يازلشدى .

بو تلغرافنامه ده ، استانبول ايله زونغولداق آراسنده فرانسز تلسزبله مخبريه فرانسز ممثلنك موافقتي آلنديغندن بحث اولندقدن صوكره ، « حكومت ايله بر ائتلاف اساسى قبول اولنديمى ؟ قبول اولنديسه ، نروده تلاقي ممكن واورايه هانكي طريقه لك مناسب اوله جنى ، سورولمقده ايدى .

استانبول پوسته و تلغراف مدیر عمومی اورخان شمس الدین امضای ۱۱ تشرین ثانی ۳۳۶
تاریخی بر امرده ، قسطنیونی پوسته و تلغراف باش مدیرینه ورود ایدیوردی . بوا امر ارکلی
مدیرینه کوندربان غیر رسمی بر مکتوبك طرفندن چیقوردی . امر عیناً شودر :

« ماده - ۱ - آناتولو ایله پایتخت آره سنده تلغراف مخبرانك بر آن اول تأسیسی ملزمدر .
ماده - ۲ - بو مقصدك تأمینی ضمننده بر طرفدن صابجه ایله کیوه آره سنده کی خط کیر
اوزرنده قابل تعمیر اولان تلرک سرعتله اصلاحی و دیگر جهندن ده مهم عملیات و انشا آته
احتیاج کوسترن ایزمیت ، قندره ، انجیلی میانه سنك انشا و تعمیرینه باشلانیمسی
موافق کورلمکده در .

ماده - ۳ - تعمیرات میحوته بی اجرایه مأمور اولان استانبول فن مفتشی بکر بك معیتنده
بر باش چاوش و مقدار کافی چاوشله ایزمیته مهیء حرکتندر .

ماده - ۴ - داخلیه نظارت جلیله سنك وثیقه سنی حامل اولان مأمورین مومی الهمك
حسب الايجاب هر هانکی طرفده عملیانه لزوم کوردکارنده حقرنده مظاهرت و معاونت لازمه
ایفاسی جهتنك طرف بهیملرندن مقام عائلیله بالمخبره تأمینی هم کار آ کاهیلرندن منتظردر .
۱۱ تشرین ثانی ۳۳۶ »

بو تلغراف اوزرینه ، ايجاب ایدنلره و یردیکمز آمر ، استانبول ایله تماسدن توقی و تلغراف
خطارینی تعمیر بهانه سیله کن اولورسه توقیفی لزومه دائردی .

افندیلر ؛ عزت پاشانك باواسطه کوندردیکی شیفره تلغرافنامه سنه جواب و یرمکی ، مأمور
مخصوصله کوندردیکمز نوطارک طرفندن مطالعه ایدلمش اولدینی خبرینه تعلیق ایدیوردم .
عزت پاشانك ، طرفزدن و یریلن معلوماته مطلع اولدقن صوکرده ، فکرنده ثبات ایدوب
ایتمکده اولدیفنی آ کلامق ایسته یوردم . بوخصوص آ کلاشیلدقن صوکره ، عزت پاشایه
آره ده کی واسطه لرله شو جوابی و یردم :

« ذات دولتلری و صالح پاشا حضرت تاربنك ده داخل بولنلری مقتضی اولان هیئتله اك سهیل
و سریع اوله رق بیله جکده تلاق ممکندر . استانبولدن یا صابجه یه قدر شمندوفر و اورادن
اوتوموبیلله و یا خود بحر آ بروسه یه و بنه اورادن اوتوموبیلله بیله جکده تشریف بیوربله بیلیر .
مبحوث استقامتله اوزرنده شمیدین ايجاب ایدنلره تبلیغات پاپلمشدر . کانون اولك ایکسینه
قدر بیله جکده بولنه جق وجهله سیاحتك تنظیم بیورلمسنی و استانبولدن یوم و طریق حرکتك
شمیدی یه قدر قولانیلان واسطه ایله زونفولداغه اشعار بیورلمسنی رجا ایدرم . سیاحتك ممکن
اولدینی قدر دغدغه سز اجرایی خاطره قییلندن عرض اولنور . ۲۵ تشرین ثانی ۳۳۶ »

افندیلر ؛ استانبولده ، ۲۳ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخنده یازیلوب استانبوله موصلت ایتمش

اولان مأمور مخصوصك امضا-يله اينه بولى به كوندريلىن واورادن ۲۷ ئىشرين ئاينده آنقره به چكىلىن برتلفرافنامه ده ، شو معلومات ويريلىوردى :

« بوكون ۲۳-۱۱-۳۳۶ ده عزت پاشا زىندنه بولنديقم انئاده ، خارجيه ناظرى ، وضعت اخيره سياسيه حقه ده آتیده کی بیاناتده بولئمشدر :

يکى کان انكليز سفیری ، ارمنستان ، کورجستان وبرزمان صوکره از میر مسائل مهمه سنده حکومت عثمانیه لهنده برصورت حلك تأمین ایديله جگنی سوبله مش ، بومساعد وضعتیدن استفاده ایدهرک مملکتك تأمین آتیسنه صرف مقدرت ایديله رك بوفرصت غائب ایديله ملیدر . شاید آنقره ، زمان قازانقی آرزوسنده ايسه بيله ، برتماس حاصل ایدهرک مقررات آنیه مشترکاً تأمین ایديله ملیدر » دیدکدن صوکره شو سطرلر علاوه اولونیوردی :

« بیاناته علاوه عزت پاشانك ، کندیسنه طرفزدن كوندريلىن خلاصه ده (شمدی به قدر اولان مجادلانك بوكون بخش وتأمین ایتكده اولدینی مساعده لردن استفاده وظیفه مزدر) جمله سنه استناد آ اگر آناطولو ؛ كوندريله جك هيئتى قبول ایتزسه ، شخصاً بنمله تماس ایدهرک منصفه مزى شخصاً قرارلاشدير مى ز . بوكاده موافقت ایتدكاری قدیرده ، موضوع بحث جمله ده کی فکردن فراغت آ کلاشيله جفندن آرتق قایینه ده بولئمه رق استعفا ایده جگنی و آرزو ایدهرک استانبولی نظر دفته آلمه رق کندیسنك ده آناطولويه کله جگنی سوبله مش . »

افندیلر ، عینی تلفرافنامه ده ، استانبول مطبوعاتنده عزت پاشایه عطفاً شو بیاناتك ده انتشار ایتدیكى مندرجدى : « حكومتك ، آناطولويه برمأمور مخصوص اعزامندن مقصدی آنقرده كیلرله برتماس حاصل اولوب اولیه جغنی آ کلامق ایچوندى . عودت ایدن مأمور ، بوتماسك تأمین ایديله بيله جگنی آ کلائدى و مخبرات ده تأمین ایدلدى . طبیعتيله ایجابنك اجراسنه نوسل ایده جگنز . »

بوترز بیاناتك ، آناطولونك نقطه نظرینه موافق اوله میه جغنی وتكذیبی لازم کلايکی مطالعه سنه قارشى بوكا قایینه موافقت ایتمه مش ، مع هذا عزت پاشا ، زرجان حقیقت غزنه سیله شویاناتده ده بولئمش : « منافع عالیة مملکت ، شمدیلک بومستله ده مطبوعاتك اختیار سکوت ایتسنی آمردر . بناء علیه برایکی کون دها بیاناتده بولئمقده معذورم . »

افندیلر ، توفیق پاشا ، احمد عزت پاشا ، صالح پاشا ، زمانك بویوك آدملى کی طانئمشاردی . ملت بونلری عاقل ، مدبر ، دوراندیش بیلوردی . بوسبيله ، داماد فرید پاشا چکیلوبده یرینه ایلری کلنلری بوذواندن عبارت برقایینه موقع اقتداره کلنجه ، هرکشده درلو درلو امیدلراویاندى . توفیق پاشا قایینه سی ایلک آنده آنقره ايله تماس ومناسبت آراینجه ، افکار عمومیه ده حسن نیتنه حکم اولئمهمق ایچون سبب تصور اولئمه مدی . هرکس ، توفیق پاشا قایینه سنك موقع اقتداره کلسنی فال خیرعد ایتدی . بو قایینه مك ، مملکت وملتك اعظمی منافعی تأمین چاره وواسطه لرینی

بولەدن حكومتە كەش اولمىرىنى قبول ايتىك وايتدىرىمك جداً مشكل ايدى . باخصوص ، كندىلىرى دە استانبول محافلندە ومطبوعاتندە قوللاندىقلىرى طرز لسانلە عمومك تەلقىسى تايىد ايدە جك وضعت آلمش بولونيورلردى .

بز ، حقيقت وضعتك ، عمومك ظن وتلقىسى كې اولدىغىنە تماماً قانع بولونيورق . فقط ، استانبولك ، چارە خلاص ايجون وقوع بولان ائتلاف وملاقات تەكلىفلىرىنى افكار عمومىيە تەظمىنە مدار اولەجق شرايطلى احضار ايتەدن رد ايتىكى موافق بولدىق . اونك ايجون ، بالخاصه عزت وصالح پاشالرك داخل بولانەجنى برهيتلە بىلەجكدە ملاقاتى تەسبب ايتىك . بوزواتلە كوروشدكەن صوكرە ، عامەك بونون ظن وتلقىسىنك اساسىز اولدىغىنك آ كلاشيلەجغىنە شېھم بوق ايدى . برە ، ھرنە اولورسە اولسون ، افكار عمومىيەجە ، اشارت ايتدىكىم اوصافدە طائىش بوزواتك ، استانبولەدە حكومت تەشكىل ايتىشك مقصد مىل ايجون نە قدر مضر اولدىنى ميداندە ايدى . بئاءعلية ، ملاقاتەن صوكرەدە ، كندىلىرىنك عودىنە مساعدە ايتەمك لزومى نېجە طيىبى ايدى . ايشتە ، بوملا حظانە بئاء ، عزت پاشا ھيئتيلە بىلەجكدە ملاقات قرارلاشدىرلدى . ملاقات ، ۲ كانون اولەدە دكل ، فقط ۵ كانون اولەدە وقوع بولدى .

افندىلر ؟ بوملاقانە انتظار ايدركن ، اوكونە قدر جېھەدە وآنقرەدە جريان ايدن حادثاتى خلاصە عرض ايدەيم :

افندىلر ، خاطرلارسىكزكە ، عزت پاشانك مأمور مخصوصنك اينەبولى اوزرندن استانبولە حرەكەت ايتدىرلدىكى ۸ تشرىن ثانى ۳۳۶ كونى ، فؤاد پاشانك موسقووا سفارتى ، عصمت ورافت پاشالركدە غەرب جېھەسنە مأمورىتلرى تقرر ايتدىرلمشدى . عصمت پاشا ، ايرتسى كون جېھەيە حرەكەت ايتدى . ۱۰ تشرىن ئايدە وظيفەيە باشلادى .

اوزمانلر ادھم بىك يقين آرقداشى بولنان برذاتك ، ۱۳ تشرىن ثانى ۳۳۶ ئارىخى ، اسكىشەردن برشىفرە تلغرافنى آلدەم . بوتلغرافدە دىنيليوردى كە : « ادھم بىك ، فؤاد پاشا حضرەتلرى رفاقتندە روسىيە كيدەجكى شايعەسى جېھە محبطنەدە وكريدە بولنان اھالى طرفندن رسوۋ فەكرە حمل ايدىلكەدەر . بوى ذواتك عيىطكەزدن اوزاقلاشدىرلىسى ، ذات دولتلىرىنك دىكتاتورلك اعلان ايدەجككز ذھابى توليد ايتىشدر »

افندىلر ، فىالحقيقە ادھم وبرادرلرىنك توركيەدن اوزاقلاشملىرى ، توركيەنك وكندىلىرىنك منفعت وسلامتى نقطە نظرندن موافق ايدى . بوسىيە ، فؤاد پاشايە ، آرزو ايدىرلرسە ، بونلرىدە برابر آلوب مناسب صورتدە توظيف ايدەبىلەجكى سويلەمشدەم . ادھم بىك آرقداشى طرفندن يازىلان بوتلغرافنامە مفايدىنك ، يالگىز آرقداشك مطالعەسى وحقيقەتە مطابق اولدىنى البتە قبول ايدىلەمزدى . چونكە ، نە جېھەنك ونەدە اھالىنك ، ادھم بىك روسىيە كوندريلوب كوندريلىەجكى مسئلەسىلە علاقەسى بوق ايدى . باخصوص بن ،

ديكتاتور اولق ايسته يورم ، فقط ادهم و امثالی مانعدر ، اونك ايچون بو كيلى اوزاقلاشديريورم . ذهابندن بحث اولمسي بوسوتون جالب نظر دقم اولدى .

عصمت پاشانك جبهده فعاليتيه باشلامسي متعاقب ، ادهم بك ، راحتسزلى درميان ايدرك آنقرهيه كلدى . و بوراده اوزون مدت اوطوردى . غيوتنده قردهشي يوزباشى توفيق بك ، ادهم بكة وكالة قوه سيارهك باشنده قوماندان بولونيوردى .

وضعتي لزومي كي تنوير ايدم بيلمك ايچون ، برسلسله وقايمك بعض اساس نقطه ليري اشارت ايتك مناسب اولور . قوه سياره قوماندانلي ، قرهجه شهرده ، كندينه مربوط اولق اوزره كيزليجه « قره كچيلي » نامنده برمفرزه تشكيل ايتمشدى . بوندن ، غرب جبهه سي قوماندانلنك معلوماتي يوقدى . بومفرزهك موجودتي ، ۱۷ تشرين ثاني ۳۳۶ ده تصافاً اوكره نيلى . جبهه قوماندانلنك ، بومفرزهك موجودتي حقنده معلومات طلي وقطعهك تفتيشه عرض ايدلسي امري ، ادهم بك طرفندن اسعاف اولغدى . جبهه قوماندانلنك ، امور ملكيه ، كرى خدماته مداخله ايتمه ملري حقنده ويريلن امر عمومى به مغاير اوله رق ، قوه سياره قوماندانلي ، بالعكس كوتاهيه حواليسنده ، هر شيدم كوسترديكى مداخله و عرفى حركاى تزويد ايلدى .

جبهه قومانداني ، ادهم بك قوه سياره سنك ، ديكر قوه سياره لردن تفريق ايچون « رنجي قوه سياره » ناميله ياد ايدلسي امر ايتديكي حالده ، ادهم بك وقردهشي بوني نظر دفته آلمق شويله دورسون ، بو امره رغماً كندى كندينه « عموم قواى سياره و كوتاهيه حواليسي قومانداني » صورتنده بر قوماندا وضعتي احداث ايلدى .

كوروليوركه ، ادهم بك وقردهشي ، تحت امر لرندهكي قطعاتي تفتيش ايتدير ميورلر و حائز اولدقلى صلاحيت و عنوانلري كندى كنديلرينه طاقيديورلردى .

« عموم قواى سياره قوماندان وكيلى توفيق » امضاسيله ۲۱ تشرين ثاني ۳۶ ده ، جبهه قوماندانلغه كلن بر راپورده ، « ۱۳ نجى دشمن فرقه سنك أمير فقهي ، الياس بك ، چارداق ، امور بك اوزرندن گل كنده اولديني » و « كندى منطقه سنده بولنان كردوسيليرك دشمن عسكريني دعوت ايتدكاري » نه دائر معلومات واردى . حالبوكه ، حقيقتده ، نه دشمن فرقه سي ايلريله يوردى ونه ده تورك اهلينك دشمنى دعوتى واقعدى . بومعلوماتك ، مقاصد مخصوصه ايله ويرلديكي آكلاشيله حقدر . اسلام اهلينك ، دشمنى دعوتى ، يالكز بر سبيله ايضاح اولنه بيلردى ، كه اوده طرفزدن ظلم و تعدى به اوغرايه جقاربنه ذاهب اولملريدر . ايسته جبهه قومانداني ، وضعتي بونقطه دن مطالعه ايدمرك ويرديكي امر عوميمده ديمشدى كه : « محاربهك بحراني انسانندهكي شهرلرك تاثيريله ، تدابير عرفيه اتخاذ ايتمكه قطعياً مانع اولق لازمدر . خيانتى ، نه درجه محقق اولورسه اولسون ، هيچ بر كوى قطعياً يا قيلميه جق ، اهلiden هيچ

برکیمسه ، هیچ برمفرزه طرفندن ، هیچ برجرم ایله اعدام اولمیه جقدر ، جاسوسلقری وسائر
اهانتلری تین ایتش آدملرک ، تحت الحفظ استقلال محاکمه اعزاملری ایجاب ایدر .
عموم قوای سیاره قوماندان وکیلی توفیق بک بوأمره ده اعتراض ایتدی .

افندیلر ، دشمن ، قوتلربی طویلو بولندیرمق مقصدیله آلدینی ترتیبات یوزندن ، قوه
سیاره قوماندانلغی منطقه سنده بعض برلری تخلیه ایتشدی . بورالرده ، حکومت ملکیه تأسیس
ایدنجه قدر اهالینک امنیتله اداره سی ایچون ، تشکیلات عاجله انخازینه لزوم واردی . بوسبيله ،
ژاندارمه خدمتنده بولمش افراددن وحسن حال اربابندن سچیلهرک یوزاللی موجودنده برصحر
ژاندارمه بلوکی تشکیل وسپاو وحوالیسی قوماندانلغی نامی آلتنده بر مقام احداث ایدلای .
بومقام ، متحد اولنان منطقه داخنده ، انضباط داخلی ایشلرینه باقه جقدی . قائممقام ابراهیم بک
نامنده برذاتک مأمور ایدلایکی بومقامه ، اداره وانضباط اعتباریله ، بوحوالیده کی اخذعسکر
شعبانی ده مربوط اوله جقدی . قطعات نظامیه ویا سیاره قوماندانلری یالکز حرکات عسکریه دن
مسئول اوله جقدی . بوحوالی قوماندانلغی تشکیلی مناسبتیله اوجوار اهالیسنه ، جبهه قوماندانلغی
طرفندن یازیلان بیاننامه ده : « سزک هر درلو درد لر یکیزی دیکله مک ، عادلانه براداره تأسیس
ایتمک وظیفه سیله سپاوده برحوالی قوماندانلغی تشکیل ایدیوروم . » جمله سی واردی . بوجله یی قوای
سیاره قوماندانلغی طرفندن سوء تفسیره اوغرایه جفنی کوره جککزی ایچون ، بالخاصه قید ایدیوروم .
دشمندن تخلیص ایدیلن بوقضالر خلق ، تاریخ تخلیصدن اعتبارآ ، ایکی ماه مدتله خدمت
عسکریه دن معاف طوتولملاردی . عموم قوای سیاره قوماندان وکیلی توفیق بک ، برطاقم اسباب
ومطالعه ایله بوحوالی قوماندانلغی ده اعتراض ایتدی .

توفیق بک ، ۲۳ تشرین ثانی ۱۳۳۶ تاریخی بر راپورنده : « بردشمن فرقه سنک تعرضی
اوزرینه ، قوتلربی کونان کونی شالنده کی صرتلره چکدیکنی » بیلدیریور و « صول جناحنده
بولنان جومبوردی استقامتی تأمین ایدیکز . » دیور .

دشمنک جدی بر تعرضی اوله مشدر . قوای سیاره قوماندانلغی مقصدینک ، قطعات
نظامیه یی جبهه یه سوردوروب ، کندی قوتلربی کریده طویلامق اولدینی آکلاشیلشمشدی .
جبهه قوماندانی عصمت پاشا ، توفیق بکک ویردیکی معلوماتی جدی تلقی ایده رک ، ایجاب ایدنلره
ایجابی کبی أمرلر ویرمش اولقله برابر کندیسندن ده ، « تعرض ایدن دشمنک تخمیناً قاج طوب
قوللانمده اولدینی » و « قوری کویدن جاده بوینجه چام کویه دوغرو بردشمن حرکتی
وقوع بولشمیدر » دیه صوردی وجومبوردی وادیسنک اسلام کویه دوغرو تأمینک جنوب
جبهه سنه طاند اولدینی ده بیلدیردی .

توفیق بک ، ۲۴ تشرین ثانی ۱۳۳۶ تاریخنده جبهه قوماندانلغی یازدینی تلغرافده ، برطاقم
نعمیضکار سوزلردن سوکره ، « بنده کز ، شمال وجنوب جبهه لرینک هر ایکسی ده عینی حکومتک

امرينده اولديغنى ظن ايدىيورم. مادامكه دكلدر ، اداره سزلك يوزندن ، بهوده ، بوراده ، اولاد وطنى قيرديره ميه جغم . يكرمى درت ساعته قدر صول جناجز ، قوتلى بر صورتده تامين ايدلمديكى حالده قواى سياره يي ... افندى كورپيسى جوارينه چكه جكم . بو خصوصده مسئوليتك كيمه عائد اولديغنى حكومت بولسون افندم . « ديسوردى . غرب جهه سى قوماندانى عصمت باشا ، قواى سياره قوماندانه جواب ويردى و ديدى كه : « ۱۲ نجى قول اردو ، صول جناحكزدن قرق كيلو مترو اوزاقده در . بوندن ماعدا كرى چكىلمش اولان دشمنى قطعى تعرضله وزورله يرندن آتقى وظيفه سى قطعاً تمزه ويرلمه مشدر . سناء عليه قواى سياره ، دشمنى تعقيب ايدن مستقل بر سوارى فرقه سى وضعينده در . دشمنك ، فائق قوتله تعرضلرینه قارشى يالكلز باشنه اتخاذا تدابير ايدر و دشمن ، موضى و جدى بر حركت يابدقجه بوكا قارشى قطعى محاربه دن اجتناب ايلر . بو وظيفه لر ، سوارى فرقه لرینه ويريلير . جنوب جهه سنده ، قوتلى سوارى اولمديقتن سزك جهه كزى سوارى خطيله تمديه امكان يوقدر . قوه سياره ايله جنوب جهه سنى جناح خارجيدن ، متقابلاً يالكلز تماس و ارتباطى محافظه ايتسى ممكن ولازمدر . خلاصه ، جهه من ايتى اداره ايدلمكده در .. الخ »

افنديلر ؛ غرب جهه سى قوماندانلىغى ، بالطبع اردوسنىك بودجه سنى تنظيم ايتك ايتسه . يوردى . بو مقصدله ، ۲۴ تشرين ثانى ۳۳۶ ده عموم جهه قطعاً تندن منتظم بر قوه عموميه طلب ايدلى . جهه قطعاً تندن كاملاً جواب كلدى . قواى سياره ، طلب اولتان قوه عموميه يي كوندرمدى . بو خصوصده جهه دن وقوع بولان استيضاحه كلن جوابده ، توفيق بك ديسوردى كه : « قواى سياره نه بر فرقه ، نه ده بر قوه منتظمه حالنه افراغ ايديله من بوسر سريلك باشنه نه بر ضابط ، نه ده حساب مأمورى قويق ممكن اولمه مقبله برابر قبول ايتديرلمسى امكانى ده يوقدر . چونكه ضابط كورديلرمى ، عزرائيل كورم شجه سنه عصيان ايدىيورلر . بزم مفرزه لر من ؛ پهلوان آقا ، احمد اونباشى ، صارى محمد ، خليل آفه ، طوپال اسماعيل كى آدملر طرفندن اداره ايدلمكده در . و بلوك امينلرى ده يازديغنى اوقوبه من و اوقودىغنى يازمه من آدملردن متشكلدر و سن ياپاميورسك ديه بونلرك نبديلى امكانى ده يوقدر . قواى سياره نك شمدى به قدر اولديغى كى كليشى كوزل اداره ايدلمسى ضرورىدر اساساً قوه سياره يي ضبط و ربط و انتظامه قويق دكل ، بو فكرك ميدان آلمقده اولديغنى حس ايتديكى آنده انحلال ايدر . رجا ايدر ، بويازديغم شيلرى بر شينه حل ايتمى كىز ... »

افنديلر ؛ نام بو كونلرده ، دشمنك بروسه جهه سى ايلريسنده ، ايزنيق جوارلرنده بر فعاليتى حس اولندى . جهه قوماندانى ، بالذات اورايه كيدرك يقيندن اتخاذا تدابير مجبور ايدى . اونك ايجون ۲۸ تشرين ثانى ۳۳۶ تاريخنده ، قواى سياره قوماندان و كيلي توفيق بكه جواب ويريركن « بو كون بيله جكه كيدييورم . عودنده ذات عاليه لريله زرده شفاها كوروشمك قابل اولور . » سؤالى صور مشدى . جهه قوماندانه جواب ويرلمه مشدى . جهه قوماندانى ، ازينيق

وضعیت قارشی تدابیر و ترتیبات ایله مشغول بولندیی صرده ، قوه سیاره قوماندانلغندن محاربه راپورلری ورود ایتمه مکه باشلامش . سبی صورولش : راپورلر وقت لازمده آنقرده بویوک ملت مجلسی ریاستنه یازلشد . امضا : یوز باشی تحسین « تلغرافی آلتمش .

افندیلر ؛ بر جبهه قوماندانی ایچون ، جبهه سنک بر قسمنده جریان ایدن حادناندن معلومات آله مق نه قدر مشکل بر حالدر . بویله مهمیت ایچنده قالمق بوتون جبهه نك اداره سنی یا کلس بوله سوق ایده بیلیر . غیر قابل تعمیر مهالک سبب اوله بیلیر . جبهه قوماندانی عصمت پاشا ، کیفیتی آنقرده بولنان قوای سیاره قوماندانی ادهم بکه ۲۹ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخنده یازدق راپورلر ایچون وکیلنک ایفاظ ایدلسنی بیلدیریور .

عصمت پاشا ، ۲۹ تشرین ثانی ۳۳۶ ده ، بزهده شو تلغرافی کوندردی :

« آنقرده ارکان حربیه عمومیه ریاستنه

آنقرده بویوک ملت مجلسی ریاستنه

۱ — قوای سیاره قوماندانلی ، ۲۷-۱۱-۳۳۶ آقشامندبری جبهه قوماندانلغنه راپور ویرمه مکده در .

۲ — بوکون ادهم بکدن ، وکیلنی ایفاظ ایتسنی رجا ایتدم . استرداد اولنان اراضیده اداره ملکیه ایچون احداث اولنان سیاو وحوالیسی قوماندانلی سببیه توفیق بکک متأثر اولدیغندن باحث ادهم بکدن بوکون بر تلغراف آلمش و جواب ویرمش ایدم . وضعیت شایان دقت بر فوق العاده لک وار ایسه ده فضله معلومانم یوقدر . اوراده موجود معلومانک اشغاری استرحام ایدرم . »

افندیلر ؛ غرب جبهه سی قوماندانلغیه قوای سیاره قوماندانلی آره سنده جاری غایرته و حادث اولان وضعیت ناصل تماس و اطلاع حاصل ایتدیکی مساعده بیوروسه کز ایضاح ایدیم :

قوای سیاره قوماندان وکیلنی توفیق بک طرفندن عصمت پاشایه یازیلان ، فراری و جاسوسلرک استقلال محکمه سنه ویرلسنه اعتراضی متضمن وقوه سیاره نك صول جناحی یکریمی درت ساعته قدر اون ایکسجی قول اردوجه تأمین ایدلیه جک اولورسه قوتی افندی کوپرسنه چکه جکی حقنده کی تلغرافنامه لری ، بکا آنقرده بولنان ادهم بک ویردی . بن ، بالطبع بوتلغرافلری معیندار بولدم . قوه سیاره نك وضعیتنده اتخاذ تدابیری مستلزم شایان دقت بر حال کوردم . اونک ایچون ، عصمت پاشایه ، بوتلغرافلره ادهم بک واسطه سیله مطلع اولدیغمی بیلدیردیکم ۲۵ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخلی تلغرافنامه مده ، « توفیق بکک اهمیت ویردیکم بو مراجعتنه قارشی نه طرزده جواب ویرلیدیکنک ونه کی تدابیر اتخاذ بیورولدیغنک بوکیجه اشغاری رجا ایدرم » دیمشدم .

عصمت پاشا ، جریان ایدن مخبره بی عیناً بیلدیردی .
 افندیلر ، بر طرفندن ده ۲۸ تشرین ثانی ۳۳۶ تاریخندن اعتباراً ، قوای سیارنک صباح
 و آقشام راپورلری ، عموم قوای سیاره قوماندان وکیلی محمد توفیق امضاسیله دوغریدن دوغری به
 بکا بیلدیرلمکه باشلانندی . توفیق بکه شو شیفره تلغرافی یازدم :

آنقره
 ۲۹ تشرین ثانی ۳۶

برنجی قوه سیاره قوماندان وکیلی توفیق بک افندی به

ایکی اوچ کوندنبری دوغریدن دوغری به طرف حاجزانه مه کوندرمکده اولدیفکنز راپورلرک
 صوک ماده سنده ، غرب جبهه سی اردو قوماندانلغنه ویرلمش اولدیفنک مقید بولمادیق نظر دقتی
 جلب ایتدی . بر سهومیدر ، یوقسه بر سبیه می مستنددر ؟ بوبابده اعطای معلومات بیورلمسی
 رجا ایدرم .

تورکیه بویوک ملت مجلسی رئیسی
 مصطفی کمال

بوتلغرافه توفیق بکدن جواب آلمدم . فقط ، آنقره ده بولنان ادم بکدن مرحوم حیاتی
 بکه شویله بر تذکره کوندرلدی :

۳۰ - ۱۱ - ۳۶

حیاتی بک قرده شمه

توفیق بکله عصمت بک افندی آره سنده کی سوه تفهیمک اسبابیله بوخصوصده هرایکیسيله واقع
 مخبرانمزی عیناً تقدیم ایدیورم . لطفاً پاشا حضرتلرینه قرائت و اراهنسیله یا کلش تلقی به میدان
 ویرلمه منی رجا ایدرم افندم .

قوای سیاره و کوتاهیه حوالیسی قوماندانی
 ادهم

افندیلر ؛ بوند کره مافوف مخبرآنده شایان دقت اولان نقطه لر شونلردی ؛ توفیق بک قرده شنه دیورکه : « سیاو وحوالیسی قوماندانلغنه قطعاً احتیاج یوقدر . بوحوالی قوماندانک اسکیشره عودنی ایچون شمدی آمر ویردم . » توفیق بک ، عصمت پاشانک خلقه خطاباً بیاننامه سنی ده ، شوصورنله تفسیر ایدیوردی : « بوبیاننامه ، موافقده بزم عدالتسز ، امنیتسز ، ناموسسزجه سنه حرکت ایتدیکمزی اعلان ایدیور قوای سیاره ، بونی قطعاً قبول ایتمز . بونقاط حل ایدیلنجیه قدر ، قوای سیاره ، غرب جبهه سی قوماندانلغنی طانییه جقدر . »

بونک اوزربنه ، ادهم بکک ، عصمت پاشایه یازدینی تلغرافده ، برادرینک تأثرندن بحث ایتدکن صوکره بو اجرا آتک عودتنه تأخیرینی رجا ایدیور . برادرینده ، غرب جبهه سی قوماندانلغنه یازدیغندن واعتدال وزاکتله حرکت ومقابله ایتمک لزومندن بحث ایدیور . توفیق بک ، ۲۸ تشرین ثانی ۱۳۳۶ ده ادهم بکه یازدینی جوابی تلغرافده : « ناموسسزله اوینایان غرب جبهه سی قوماندانی بوندن بویله آمر طانییه جغمی وسیاوه کوندردیکی قوماندانه بوکون معیتله اسکیشره عودت ایتسی ایچون امر ویردیکمی یازمشدم . » دیدکن صوکره « بوخصوصده بشقه شی دوشونه م و دوشونه بیلیمک امکاتی ده بوقدر افندم » دیوردی .

توفیق بکک ، برادرینه اولان عینی تاریخی دیگر بر تلغرافنامه سنده ده : « جزئی رشی حس ایدرسه م بویکی احداث ایدیلان قوماندانلغک هیئت مجموعه سی محفوظاً غرب اردوسنه اعاده ایده جکم . غرب اردوسی قوماندانی عصمت بکک بوجبه قوماندانلغنی اداره ایده میه جکنی آ کلابورم » دنیمکده ایدی .

افندیلر ؛ بوندن صوکره ، قوای سیارنک محاربه راپورلری آنقرده ده ادهم بکه کلیور وادهم بک طرفندن غرب جبهه سنه کوندریلیورمش .

بوندن بشقه ، قوه سیاره قوماندانلغی ، غرب جبهه سی مخبراته سانسور قویمش . تلغراف وتلفون خطوطنک قوه سیاره قوماندانلغنک مخبراتیله مشغول اولدیغندن بحثله جبهه ابله مخبرات صورت علنیه و رسمیه ده منع ایدلمش . عینی زمانده ، قوه سیارنک ، اسکیشره جوارینه تجاوزانده بولنه جنی اشاعه ایدلمشدی .

محترم افندیلر ؛ بو وضعیتی هپ برابر مطالعه ایتکه مدار اوله جق قدر معلومات عرض ایتدیکمی امید ایدرم . سهولتله آ کلاشیلمقده ایدی ، که ادهم ، توفیق قره دشلر و کندیلرینک هم فکری اولان بعض آرقداشلری ، حکومت ملییه فارشی عصیانیه قرار ویرمشلردی . بوقرارلرینک تطبیقنه ، جبهه ده ، توفیق بک وسیله آرارکن وقوتلرینی جبهه بی ترک ایدرک طوبلارکن ، آنقرده ده ادهم بک ومبعوث اولان قردشی رشید بک ودها برطاقلری سیاسته جالیشبوردی . عصیان پلاننده موفق اوله بیلیمک ایچون ، هرشیدن اول بوکا مانع تصور اولنان غرب جبهه سنده کی اردونک باشنده کی قوماندانی ، اعتبار ومقامندن دوشوره رک ، اردویه حاکم اولمق الزم ایدی .

اوندن سوكرده ، مجلس افكار عموميه سنى تماماً كندى لهلرينه چويرمك قوماندان ويا وكيل
واحكومت اسقاطنده مظهر سهولت اولق مهم ايدى . ايشته بومقصدلرله چالشمقده اولدقارنه
بزده شهبه قلامشدى . ادهم بكك ، عصمت پاشايه وفرده شى توفيق بككه يازدينى تلغرافلرده
قوللاندني ملايم ونازكانه بعض كلهلرك، هنوز زمان فازانلق مقصدينه معطوف اولديغنه ومسئله ي
عصمت پاشا ايله توفيق بك آرسنده سوء تفهيمدن متولد برتأردن ، لك نهايت توفيق بكك عصبيتنه
مغلوب اولهرق فضلله حر كتمدن عبارت كوستروب، كنديلرينك غايت مطيع ومتواضع اولدقارنى
برزمان ايچون دها كوسترمكه چالشدقارينه حكيم ايتهمك ممكن دكلدى . بزده ، وضعيتى اولدني
كى جدى تلقى ايتدك . سياسى وعسكرى تدبيرلر مزي اوكا كوره تطبيقه باشلادق .

افنديلر ، عرض ايتلىم ، كه هر نقطه نظر دن كرك جهده ورك آقرده ايجاب ايدن
تدبيرلر آلدبرمشم . ادهم وفردشلرينك عصيانندن اصلاً چكينه يوردم . عصيانلرى حالنده ،
تأديب وتجزيه اولنه ييله جكلرينه شهبم يوقدى . اونك ايچون غايت سرين وكنش حر كت
ايدى يوردم . ممكن اولدني قدر كنديلرينى نصيحتله دائره ادب واطاعته كتيرمكه چالشمى ،
بونده موفق اوله مديقم تقديرده ، افكار عموميه ده دها زياده وضوح پيدا ايدمك اولان افعال
وحر كات متجاوزانه لرينك ايجانى يامغى ترجيح ايدى يوردم . بو مطالعاه بناء آقرده بولنان
ادهم ورشيد بكارى وبعض ذواتى برابر آلهرق بالذات اسكيشهره كيمكه واوراده عصمت پاشا ايله ده
براشهر ك وجاهاً قونوشمغه وآكلاشمغه ، ۲ كانون اول ۳۳۶ تاريخنده قرار وىردم . ادهم بكك
بو سياحتده بگا رفاقندن اجتناب ايدمك چكنى تخمين ايدى يوردم . حال بوكه ، بهمه حال ادهم بكى
برابر آلوب كوتورمك نجبه لزوملى ايدى . بونك ايچون آرزوسى اولسون اولسون ، ادهم بكى
برابر كوتورمك ويا خود اصرارى حالنده اوكا كوره معامله ده بولمق اوزره ايجاب ايدن تدابير ده
امر ايتشم .

فى الحقيقه ، ايرتسى كونى ، ادهم بك خسته لغندن بحث ايدرك برابر سياحت ايدميه چكنى
بيلدبردى . دوكتور عدنان بك ده ادهم بكك راحتسز لغنك سياحته مانع اولديغنى سويلدى ، اصرار
ايتدم . نهايت ، ۳ كانون اول ۳۳۶ آقشامى بر ترهن مخصوصه اسكيشهره حر كت ايتدك . ادهم
وبرادرى رشيد بكاردن ماعدا برابر بولنان آرقداشلردن باشليجهلرى شونلردى :

كازم پاشا ، جلال بك ، قلنج على بك ، ايوب صبرى بك ، حق بهيج بك ، حاجى شكرى بك .
۴ كانون اول ۳۳۶ صباحى ايركندن هنوز بن اويقوده ايكن ترهن اسكيشهره واصل اولدى .
دها اول عصمت پاشانك هنوز بيله جكده بولنديغنى آكلاشيلمش اولديغندن اسكيشهره دورمايوب
بيله جك استاسيوننه كيمكه قرار وىرمشك . اسكيشهره اويانديقم زمان ، ترهنك نيچون طوروب
حر كته دوام ايتديكى صوردم . ياورلرم ، آرقداشلىرك صباح قهوه آليسى يامق اوزره
استاسيونك قارشوسنده كى لوقنطه يه كيتدكلرينى وشمى كلك اوزره بولندقارنى سويلدى .
چابوق كلملى ايچون خبر كوندرلبنى اخطار ايتدم . برقاج دقيقه صوكره ، حاضرز دينيلدى .

بوئون آرقداشلر کلدیمی؟ دیدیم. بونک اوزرینه پایلان تحقیقدن آ کلاشیلدی که، هر کس حاضر در
اما ادهم بک بر آرقداشیلره برابر اورتهده یوقدر. در حال ادهم بک فرار ایتدیرلدیکنه حکم
ایتدم. فقط بو حکمی کیمسه به سویله مدم. یالکز او حالده، دیدم، ادهم بک اولقمزین بزم
بیله جکه کیمه مزده بر فائده یوقدر. عصمت پاشای ده بورایه دعوت ایدرز.

عصمت پاشاده، تلغراف باشنده، خصوصی محاوره دن سوکره اسکیشهره حرکت ایتدی.
دها اول یالکز و خصوصی کوروشمه من لزوملی اولدیغندن بن ده، بر ایکی استاسیون ایلری
کیدمرك، بولوشدق. برابر ۴ کانون اول ۳۶ آقشامی اسکیشهره کلدک. اوراده بکلین آرقداشلرله
هپ برابر بر لوقظه ده ییمک ییدک. ادهم بک حاضر دکلدی. زده اولدیغنی برادرندن صوردم.
راحتسزدر، یاتیور دیدی. اوکیجه عصمت پاشا قرارگاهنده کاظم پاشا، جلال بک، حتی بهیج
بک حاضر اولدیغنی حالده رشید و ادهم بکلرله قونوشه جقدق. اونک ایچون رشید بک، ادهم بک
خسته اولدیغنی سویلر کن کوروشمک اوزره قرارگاهه کله بیله جکنی ده علاوه ایتشدی. ییمکدن
سوکره قرارگاهه کیندک، فقط، ادهم بک کله مشدی. رشید بکه نه وقت کله جکنی صوردم.
ویردیکی جواب شو ایدی: ادهم بک بودقیقه ده قوتلرینک باشنده در!

بو خبره رغماً، ساکن بولغنی و کوروشمکی ترجیح ایتدک.

شو نقطه یی ده ایضاح ایتلیم، که بن اسکیشهره بر صفت رسمیه ایله کیمه مشدم. بعض
آرقداشلرکده حضور بیله عصمت پاشا ایله اولان ملاقات و مذاکراتی بیطرف بر آرقداش
صفیله یاپدیغمی سویله مشدم. عصمت پاشا، وضعیتی، جریان ایدن مخبراتی، قوای سیاره
قوماندان و کیلی صفیله نوبیق بک آلدیغنی وضع سرکشانه یی ایضاح ایتدی. رشید بک،
قرده شلری و کندی نامنه جواب ویریوردی. رشید بک، غایت درشت و متجاوزانه قونوشمه
باشلادی. قرده شلرینک برر قهرمان اولدقلرینی، هیچ کیمسه نك تحت امرینه کیرمیه جکلرینی
و بونی بویه جه قبول اتمکه هر کسک مجبور اولدیغنی بی پروا سویلیور وارده، ضبط وربط،
قوماندان، حکومت مفهوملرینه و بونلرک ایجاباتنه دائر سرد ایدیلن مطالعاته قولاق دخی
ویرمیوردی. اونک اوزرینه بن، دیدم که: «بودقیقه قدر سزکله اسکی بر آرقداشکس صفیله
وسزکله لک زده بر نتیجه ده دسترس اولق حسن صمیانه سیله کوروشیوردم. بو دقیقه دن اعتباراً
آرقداشلق و خصوصیته عائد وضعیتم ختام بولمشدر، شیمدی قارشیکزده، تورکیه بیوک ملت
مجلسنک و حکومتک زیدی بولمقده در. رئیس دولت صفیله ضرب جهه سی قوماندانه حالک
ایجابی تطبیقه صلاحیتی قوللاسنی امر ایدیورم.» در عقب، عصمت پاشاده دیدی که: «معیتده
بولان قوماندانلردن هر هانکی بری بکا اطاعتسزک ایتش اوله بیلیر. بن، اونی تربیه و تأدیه
مقتدرم. بو خصوصه هنوز کیمسه به قارشی عجزمی اعتراف ایتش و هیچ کیمسه نك بکا عائد
اولان بو وظیفه نك تسهیل افسانه دلالتی رجا ایتش دکلم. بن وضعیتک ایجابی یابارم.»

طرفدن و عصمت پاشا طرفدن آلتان بو جدی وضعیت اوزرینه آوازی چیقینی قدر باغیرجه سنه قونوشان رشید بك ، درحال التجا کارانه بر وضعیت آلدی و ایلری کیتمکده عجله ایدله مسنی و کندیمی قرده شلرینک یانته کیدرسه بر چاره تسویه بوله یله جکنی بیان ایتدی . بوندن بر نتیجه حقیقه جنی ، مقصدک قرده شلرینی تنور وزمان قازاق اولدینی میدانده ایدی . بونا رغماً ، رشید بك بو تکلیفی قبول ایتدک . ایرتسی کونی عصمت پاشانک حاضر لانه جنی بر ترن مخصوصه کوتاهیه ده قرده شلرینک یانته کیتمسنه موافقت اولندی . کاظم پاشانک ده رشید بکه برابر کیتمسی مناسب کورولدی . حرکت ایتدیلر .

محترم افندیلر ؛ مساعده کزله بو حکایه یی شمیدلک بوراده راقه جقم . عینی کونده ، یعنی ۵ کانون اول ۳۳۶ ده بیلجک استاسیوننده بکله بن احمد عزت پاشا هیئتنه تماس ایده جکم . خاطر کزده درکه ، عزت پاشانک طلب و تکلیفی اوزرینه ، کندیلر یله بیلجکده ملاقات تقرر ایتشدی . هیئت ، آیلک دردندبری جی بیلجک استاسیوننده بکله بوردی . هیئت ، عزت ، صالح پاشالرله سفاردن جواد ، زراعت ناظری حسین کاظم ، حقوق مشاوری منیر بکلوخواجه فطین افندیلر مرکب ایدی . بیلجک استاسیون بناسنک بر اوطه سننده برلشدک . عصمت پاشاده براردی . ملاقات ، شو طرزده جریان ایتدی : بن ایلک سوز اوله رق ، « تورکیه بویوک ملت مجلسی و حکومتی رئیس » دهرک کندیمی تقدیم ایتدکن صوکره ، « کیملرله مشرف اولیورم » سوالی توجیه ایتدم . صالح پاشا ، بنم مقصده انتقال ایده میهرک کندیسنک بحریه و عزت پاشانک داخله ناظری اولدینی ایضاحه قاقیشیرکن بن ، درعقب استانبوله بر حکومت و کندیلرینی او حکومتک رجالی اوله رق طانیدینی واکر استانبوله بر حکومتک ناظرلری اوله رق کوروشمک ایسته بورلرسه کندیلر یله کوروشمکده معذور اولدینی بیان ایتدم . اوندن صوکره ، صفت و صلاحیت موضوع بحث ایدلمهرک مداوله افکار ایتک تنسیب ایدلدی .

مکالمه نك بعض صفحه لرینه آنقره دن برابر کن بعض مبعوث آرقداشلری ده اشتراك ایتدیردم . بر قاچ ساعت جریان ایدن مکالمه دن ، کن ذواتک اساسی هیچ بر معلومات و قناعتلری اولمیدینی آکلاشیلدی . نهایت ، استانبوله عودت لرینه مساعده ایتیه جکمی و برلکده آنقره یه کیده جکمزى تبلیغ ایتدم .

ذاتاً انتظار ایتمکده بوانان ترله حرکت اولندی . ۶ کانون اول ۳۳۶ ده آنقره یه کلدک . استانبول هیئتی ، آرزولری خلافنه توقیف ایتشدم . فقط ، بونی اعلان ایتکی فائده لی بولدم . چونکه ، عزت و صالح پاشالردن و دیگر ذواتدن حکومت ملیه امورنده استفاده یی دوشونهرک حیثیتلرینی محفوظ بولندیرمق ایستدم . بو مقصده ، آنقره یه کلیر کلز مطبوعانه تودیع ایتدیکم رسمی آژانس تبلیغنده ، موضوع بحث ذواتک ، بویوک ملت مجلسی حکومتیله تماس ایتک وسیله سیله استانبولدن چیققلرینی و مملکتک خیر و سلامتنه دهامثر و مؤثر بر صورتده چالیشمق اوزره التحاق ایلدکلرینی اعلان ایتدیردم .

افندیلر؛ بز، عزت پاشا هیئتیه بیلجک - آنقره یولی اوزرنده بولندیغمز ۳۳۹ کانون اول
 نارینخنده رشید بکدن، کوتاهییه واردیغندن و ابرتسی کونی توفیق بکله ملاقات ایده جکندن،
 ادهم بکده اورایه مواصلتندن باحث و فقط هنوز مثبت برمعنا افاده ایتمین تلغراف آلام.
 درت کون سوکرده رشید بک عودت ایدرکن اسکیشهردن کوندریکی ۹ کانون اول نارینخی
 بر تلغرافنامه ده؛ «توفیق ایله اولان مسئله، حسن نتیجه به ربط ایدلشدر.» دنیلدکن سوکره،
 «لکن طانیق و طانیتمق ایستدیکمز ذواتک بسیط و زمانه لایق دوشونه مملری و یاخود
 دوشونه مدکرینه بیک بر اشارت قونمشدر.» عبارته سی اوقونقمده ایدی. رشید بک طرفندن
 اسکیشهرده غرب جهه سی قوماندانی عصمت پاشایه ده، مسئله نک حل و مخبره نک تأمین ایدلیدی
 و سپاه و حوالیسی قوماندانلغک اطاده اولنه بیلجکی سویلنمش ایدی. ۹ کانون اول ۳۳۹ ده ادهم
 بکدن آلدیغمز رشیره تلغرافنامه ده؛ مسئله نک عصمت پاشا طرفندن بالالزام و ناموسم احداث ایدلمش
 اولدینی آ کلا تیلیمق ایسته یوردی. اوزمان سرپاورم بولنان صالح بکده، کویا آلمقده اولدینی
 تداییر و ترتیباتدن عیناً خبردار ایدلکری ذکر ایدیلوردی. بئم اوهامه سوق ایدلیدیکی
 دلائله استخبار ایتدیکنی یازیوردی. اوندن سوکره، بر طاقم نظمینکار جملهرله،
 قوای سیاره منسوب اولوب معدنن برای التحاق عودت ایدن وارکان حربیه عمومیه نک آمریله
 جنوب جهه سنه سوق ایدیلن بر مفرزه سنک، کندینه التحاقی و قوای سیاره نک فؤاد پاشا
 زماننده سیار ژاندارمه تشکیلاتی موجبجه بودجه داخل ایدلکیکندن بختله فضله پاره تأمین ایتک
 ایستدیکی کورولوردی.

بئم اوچ کون سوکره بوکا ویردیکم نظمینکار جوابده؛ «صوک کونلرک تجلیات فعلیه سی،
 بی توهمه دکل، فقط ترده سوق ایتدیکنی اعتراف ایدرم» دیدکدن بشقه «... وضعیت
 عمومیه مزک آهنک و انتظامی اخلاصه هیچ کیسه به مساحه» ایلمه سنی یازدم.

حقیقته مسئله حل اولنه مشدی. ویره جکم ایضاحاتدن آ کلا شیه جقدرکه، ادهم بک
 و فردشلری زمان قازانق ایچون بزى اغفاله چالیشیورلردی. مقصدلری، ممکن اوله بیلدیکی قدر
 یکیدن قوت جلب و جمع ایتک و دوزجه ده بولنان صاری آفه قوتلرینی ولفکده بولنان کولک باوراق
 طاوورینی کندینه التحاق ایتدیرمک و دمیرجی محمد آفه نکده کندیسيله برابر عصیانى تأمین ایتک،
 برطرفندن جهه قوماندانلرینی اسقاط واروو ضابطانک و افرادینک کندیلرینه مقابله ایتمه مملری
 ایچون پروباغاندا به فرصت بولمق ایستیورلردی. فی الحقیقه، سپاه و حوالیسی قوماندانی، سپاه
 کیتک اوزره کوتاهییه دن کچرکن، ادهم و توفیق بکار طرفندن جلب اولنه رق کندى آمرلری
 آلتنده و کوستره جکاری محله استخدام ایدلک اوزره کوتاهییه ده قالمسی أمر اولمشدر. بو آمرلرینک
 تأییدی لزومی ده ۱۰ کانون اول ۳۳۹ ده جهه قوماندانلغندن تمی ایتمشدر. کورولورکه،
 هرشی حل اولندی، دینلیدیکی حالده مبدأده کی عدم اطاعت، عیناً محافظه ایدلمکده ایدی.
 ادهم بک، قونیه، آنقره، خیامه داخل، هرطرفه الارنده خصوصی شیفره لر بولنان،

ارتباط ضابطی عنوانیه ، بر طاقم مأمور لر کونده ركه يکیدن سلاح و حيوان تدار کنه باشلادی .
بونلره وپردکری وظیفه و حکومت مأمور لرینه یادقنری تبیلغر حقنده بر فکر ایدنک اوزره
مثلا ؛ ۷ کانون اول ۳۳۶ ده آنقره شمانده قلعه جک قائممقامنه یازدینی نذ کره بی عیناً اوقویه یم :

کو تاهیه

۷ کانون اول ۳۶

قلعه جک قضاسی قائممقامی جانب والاسنه

قوای سیاره مفرزه قوماندانلرندن اولوب زیرده کنیه سی محرر اسماعیل آغا قضای والاری
داخلنده قوای سیاره به منسوب اولوب مأذون وغیر مأذون مجاهدین ایله یکیدن سلاح و حیوان
ندار کیکه ، التحاق ایده جک وطنپرورلری آلوب کتیرمک وظیفه سیله مأموراً قلعه جک اعزام
قلتمشدر . کندیسنه هر درلو تسهیلات و معاونات لازمه وطنیه نک ایفاسی رجا ایرم افندم .

عموم قوای سیاره و کو تاهیه حوالیه قوماندانی

ادهم

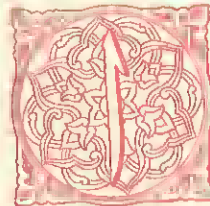
غرب جهه سی قوماندانی ، قوای سیاره قوماندانلغندن موجود جیخانه مقدارینی و صوک
کوردوس محاربه سنده نه مقدار طویجی جیخانه سی صرف ایدلدیکنی صورمسی اوزرینه ، قوای
سیاره قوماندان وکیلی توفیق امضاسیله ۱۱ کانون اول ۳۳۶ ده ، « . . . بویازیشکزدن بزه
امنیت ایتدیکیزی آکلا بورم . جیخانه نه نییر ، نه اچیلیر ، آنجق دشمنه آتیلیر . بو امنیت
مسئله سی وارد خاطر ایسه ، جیخانه کوندر میه بیلیر سکیز . » طرزنده جواب ویرلمکده ایدی .

افندیلر ؛ بوراده اوافق بر نقطه یه دقتکیزی جلب ایده یم . کوریور سکیز که ، ادهم بک ،
جهه ده و قوتنک باشنده اولدینی حالده توفیق بک بنه وکیل صفتیله مخبره و معامله ده بولونیور .
عینی قوت اوزرنده ، عینی صلاحیتده ایکی قوماندان . . .

جهه قوماندانی ، ۱۳ تاریخنده سوریلان سؤال و آلتان جواب صورتلرینی برای معلومات
بکا کوندرمشدی . حکومتجه ، مفتاحی اولمیان شیفره لر و خصوصی شیفره لر استعمالی عمومیتله
منع ایدلمشدی . حالبوکه ، ادهم بک خصوصی مأمورلری و مبعوثلردن بعضی آرقداشلری ،
بو ممنوعیته رعایت اتمکسزین ، شیفره مخبرانه دوام اتمکده ایدیلر . بالطبع بونلره بممانعت
ایدلدی . بونک اوزرینه ، ادهم بک ، عصمت پاشایه ۱۴ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی بر مراجعتیله

«بعض احتیاجات و سائر حقنده آنقره واسکیشهر قوای سیاره ارتباط ضابطلرینه ویریلن تلغرافلرک توقیف ایدلمکده اولدیفی آکلاشیلمشدر . مخبر آتمزک منع ایدلسی ویا مشکلاته اوغرادلسی صورتیه واقع معامله نك لطفاً ازاله سنی رجا ایدرم » دیوردی . حالبوکه ، ارتباط ضابطلرینک آجیق مخبرلری منع ایدلمه مشدی . منع ایدیلن خصوصی ، شیفره مخبره سی ایدی . بالخاصه ادم بکک بحث ایتدیکی آنقره واسکیشهرده کی ضابطلرک هیچ بر مخبرلری منع ایدلش و بو ضابطلر طرفندن ادم بکه شکایت واقع اولش دکلدی . اوکونلرده اسکیشهرده کشیده ایتدیرلرین بر خصوصی شیفره واردی . فقط او ، قوماندان وبعوث دیه امضا آنان ادم بکک بر آرقداشنک شیفره سی ایدی . اونک ایچون عصمت پاشا ، ادم بکه ویردیکی جوابده ، بوخصوصده کی مخبرک کیم اولدیفنک اشعارینی طلب ایتمشدی .

افیدیلر ، باشلی باشنه نظر دقتی جالب بر معامله بی ده بوراده ذکر ایدیم . بوتاریخلرده کوتاهیله ده متصرف وکیلی قاضی احمد صام افندی نامنده بر ذات بولونیوردی . کوتاهیله ده موقع قوماندانی عنوانیه ادم بک طرفندن تعیین ایدلش ، عبدالله بک نامنده ده بری واردی . بو قوماندان ، فراری افراد عسکریه عائله لرندن بعضیلرینی تهجیر ایدلمک اوزره کوتاهیله متصرف وکیلی احمد صام افندی ده کوندریر . متصرف وکیلی ، تهجیر معاملتک قانون اخیر موجبجه ، استقلال محکمه سینه خاندیتندن بخله اوراقی قوماندانلغه اعاده ایدر . بونک اوزرینه ، موقع قوماندانی ، متصرف وکیلی کیجه وقتی ، مقامنه جلب ایتدیرمکه قالقار . متصرف وکیلی ، کیجه مشغول اولدیفندن صباحلین ملاقات ایدم بیلجه کنی بیلدیرر . قوماندانک کوندردیکی نفرلر ، متصرف وکیلک اقامتگاهنک حرم قاپوسنی قیرمق صورتیه جبراً خانه سینه کیره رک کمال حقارتله کندیسی آلیرلر و کوتورورلر . استجواب ایتدکن صوکره ، عینی کیجه ، قوه مسلحه ایله اون درت ساعت مسافده بولنان قوه سیاره قوماندانلغنک حضورینه کوتورورلر . اوندن صوکره ده ، کوتاهیله دن اخراج و تبعید ایدرلر . قاضی اولمق و متصرف وکیلی بولنمق حسیله ، مختلف وکالتلرک بوبوک بر مأموری اولان بر ذاتک ، دوچار اولدیفی تجاوز و معامله ، بالطبع دوغریدن دوغریه حکومته توجه اولنش بولونیوردی . یوقعه اوزرینه مجلسده ، حکومتدن استیضاح یاپیلدی . طائد اولدیفی وکالتلر ، جبهه قوماندانلغندن ، وقعه متجاسرلرینک دیوان حربیه سوقلرینی طلب ایتدیلر . جبهه قوماندانک ، قوای سیاره قوماندانلغندن تحقیقات اجرا و نتیجه نك اشعارینه دائر یازیلان تلغرافنه ، ۱۹ کانون اول ۳۳۶ ده عموم قوای سیاره و کوتاهیله حوالیسی قوماندان وکیلی محمد توفیق امضالی کلن جوابده : « عبدالله بک هر نه یامش ایسه طرفندن ویریلن امر قطعی اوزرینه یامش و یاقعه مجبور ایدی . بومسئله نك اسباب موجبیه سی ایجاب ایدن وکالتلره عرض ایدلشده مومی الهک عودته امر قطعی ویرلیدیکی طرف تالیکزدن بیلدیریلور . عودت ایتدیکی حالده . . . همه حال اعدام ایده حکم . . . » دنیلوردی .

فنديله وکلای ملتک امريله وظيفه سنه اعاده ايدملک ايستينلن برماورک،
اعدام ايديله چکنک بيلديرلسی ، البته احکام اساسيه وقانونيه ايله قابل
تالیف دکلدی . ۱۳ کانون اول ۳۳۶ کونی ادهم بک، آنقرده برادری
رشید بکله ماکنه باشنده آچیق تلغرافلرله اوزون اوزادی به کوروشدی .
بو مختار بک خلاصه سی شو ایدی : « ادهم بک ، مسئله یی همه حال
مجلسده موضوع بحث ایتدیریکز . صاری آفه دینیلن ادیبک مفرزه سیله برابر کؤک باراق طاورینه
التحاق ایچون خبر کوندیریکز . مجلس واسطه سیله قوماندانلری چکدیریکز . مجلس واسطه سیله
اوله مدیغی تقدیرده بونی اداره هان تأمین ایدیکز » دیور و « باطلا ته جفی بومباری تا انکیزلرک
ایشیده چکنی و بونک باطلا مستک بک یقین اولدیغی » سویلیور . رشید بکک و بردیگی جوابلر
میاننده ، نظر دقتی جالب شونلر واردی : « قوه سیاره نك دشمنه قارشى مدافعه اتمه مسنی ،
بونی فرقه لره برافسنی واديله بالذات مختاره ایتسنی ، بوکا نمائت ایدلیدی تقدیرده جبهه قوماندانيله
تکرار علاقه یی کسمه سنی » سویلیوردی .

رشید بک ، بو مختاراتی اولدیغی کی بکا کوندردی . کندیسى یا نه کلدی . ذاتاً اسکیشهردن
کوتاهیه به کیدوب عودت ایتدکن صوکره یا نه گلمشدى . کندیسنى زدیعه جلب ایتدیردم .
نه ایتدکلى صوردم . . « جبهه قوماندانلری تبدیل ایدیکز » دیدی . « رینه قوه جق
آدملر من بو قدر » دیدم . « بنی تمین ایدیکز ، بن دها اینی یایارم » دیدی . « جبهه قوماندانلری
تبدیل ایتک مهم بر مسئله در . وضعیت عمومیه مزى دوچار ضف ایدر . بویه بر تکلیفی قبول
ایتک قولای و موافق دکدر . » جوابی ویردم .

عینی کونده ، یعنی ۱۳ کانون اول ۳۳۶ ده ادهم بکده یازدیغم بر تلغرافده ، رشید بکله
ماکنه باشنده کی مختاراتی او قودیغی سویلدکن صوکره ، مسئله نك مجلسده رسماً موضوع بحث
ومذاکره اولسی موافق اولدیغی ، ادیبک یرندن اوینادلسنک جائز بولندیغی بیلدیردم . عینی
تاریخده ، ادهم بک ویردیگی جوابده ، مسئله نك جدی اولدیغی سویلیه رک قوماندانلر علیهنده
سوزلر صرف ایدیوردی .

افندیله ادهم وقرده شلری جبهه ده بولان قوماندانلری بکنمیورلر واونلره اطاعت ایتیورلر .
و کالتلری و حکومتی طانیورلر . یالکیز کویا بکا اطاعت ایدیورلر و مجلسی ده ، کندی آرزولرینه
کوره حرکت کچیره چکلیرى امید ایدیورلر . بکا و مجلسه ماشا تکار کورونه رک کال فعالیتله
حاضر قلیرنک اکالنه چالیشیورلردی . ادهم بک ، ۱۸ کانون اول تاریخی بر تلغرافیلده ، بنه ادیبک
مفرزه سیله کندیسنه التحاق ایتدیرلسنی بندن رجا ایدیوردی . طلبنی حقلى کوسترمک ایچونده
دیوردی که : « آناتولو حرکات و تأدیباتی زماننده حسب الوضیعه بیغا حوالیسنده ترک ایتدیکم
وبالاخره دوزجیه موقه سوق ایدیلن برنجی قوه سیاره به منسوب ادیب بکک ، مفرزه نك قسم
کلیسنک از میر وحوالیسی کؤکلیرندن اولان ۲۵۰ سوارى ، ۲۰۰ پیاده ، برجیل طاغی ، ایکی

ما كنهلى تفنك ، ۳۰ كشيلىك قرارگاه سواری افرادندن مركب مفرزه مرك ، از مير حدودينه
تقريبز دولاييسيله كنديلرندن دها فضله استفاده ايديله جي طيبي بولمقله برابر متادياده مراجعت
واقع اولمقله بولنديفنندن و اليوم او حواليده آسايش و سائره نكده شاين امنيت بر راده ده
اولديني اديب بك طرفندن ده اشعار ايدليكندن مناسب ديكر برقطه ايله ، منطقه مذ كوره
تسليم آلتهرق ، موسى اليه اديب بك مفرزه سي وسائط حربه سييله ، قواى سياره به التحاقتك
لازم كن مقاماته امر وحواله سنى رجا ايلرم .

افنديلر ؛ بوتلغرافنامه ده سرد اولنان مطالعاته ، اك تجربه سز واك بسيط محكملى برينك
دخى قانع اولمى قبول اولنه بيليرى ؛ كوتاهيه ده بولنان برذات از مير حدودينه تقربدن ، بكا ،
بحث ايدبيور . دوزجه وحواليسنده وضعيتك شاين امنيت اولديغى بنندن دها ايى استخبار
ايدبيور . اديب بك مفرزه سنك قوتى ، تقرعاتيله تعداد ابتدكن صوكره بومفرزه نك وسائط
حربه سييله برابر التحاق رجاسنى قابل اسعاف تلقى ايدم جكمى ظن ايدبيور .

بوتلغراف اوزرينه ، ۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده ، خصوصى اولهرق بالذات دوزجده مفرزه
قوماندانى اديب بك ، ادهم بكك طلبندن وكنديسك بونى آرزو ابتديكى بيلديرليكندن بحث
ايدرك فقط مفرزه سنك اوحواليده وجودينه احتياج قطفى بولنديغى ده ذكر ايدمرك يازدم .

اديب ، ۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده ويرديكى جوابده ، مفرزه سنك اومنطقه ده قالمسك ضرورى
اولديغى بيلديردى . بوكا ، مفرزه سنك ، قوه سياره مرتباتى مثللو هنى تخصيصاتله امر استخدا ملىرك
تاميني استرحامنى علاوه ايتمك فرصتى ده قاچيرمه مشدى .

افنديلر ؛ ادهم و آرقداشلىرى ، آنقره قربنده خيانه دهده آيريجه بر قوت جعنه تشبث
ايتديلر . سرقت ماده سنندن آنقره ده موقوف ايكن بالاخره نخليه اولنان وان ملتجىلرندن
موسى بك زاده عباس نامنده برى ، النده وثيقه اولديني حالده بش اون كشى ايله خيانه حزاليسنده
افراد طويلامغه باشلادى . بو آدم ، ۱۹ كانون اولده در دست ايديله بيلمش و آنقره استقلال
محكمه سنه توديع ايدلمشدى . بونى در دست ايتمك وعونه سنى داغتمق ايچون خصوصى وسريع
ترتيبات آلمق لازم كلى . بومقصده ، خيانه به كوندريلىن خصوصى بر قوت ، اليوم مبعوث
بولنان رجب زهدى بك قومانداسنده سوق اولتمشدى . رجب زهدى بك ، عباسى اوچ رفيقيه
در دست ايتدكن صوكره ۵۰ هم بر هجومه معروض قاله جغنى قويا ملحوظ كورديكندن ، موقوفلىرى ،
بولنى تبديل ايدمرك بولاطلى اوزرندن ترنله آنقره به كتيرومكه مجبور اولمشدى .

افنديلر ؛ دميرجى آفه ، ادهم بككه مخبره دن صوكره بروضيت مخصوصه آلى . بو ، حس
اولنور اولماز ، جنوب جهه سننده بولنان رافت بك سواريلرى ، در حال اوزرينه توجيه ايدلى .
۱۹ كانون اول ۳۳۶ ده دينار جوارنده ايكدمه جك كوئينده بركيجه باصقينيلى آفه نك قوتلىرى
داغيتلمش كنديسى بش اون كشيلىه فرار ايتمش . آفه ، چوق صوكره التجا ايدمرك مظهر عفو
اولمشدر .

افندیلر ، رشید بك ، ۲۱ كانون اول كیجه سی اوندۀ درت كشی بی ، اردو ضابطان وبالخاصه
افرادینی ، قوۀ سیاره ایله بر مصادمه حالته اضلاله مأمور ایدیوردی . بودرت كشی شونلردی :
یکی دنیا غزته سنده خیری ، عارف اوروجك همشیره زاده سی نظام الدین ، مشیر فؤاد پاشا زاده
هدایت و رفیق شگری بکک . . . بونلر ، ۲۱ كانون اولده ترنله اسکیشهره حرکت ایتدیلر .
برابرلنده ادهم بکک کاتبی اولان ریسیده واردی . بونلرک ایچندن بری ، تره نك حرکتندن
اول خفی بر صورتده استاسیونده کی اقامتگاهمه کلوب ، بکا کیفیتی بیلدیردی . بو ذات ، پروپاغاندا بی
ترتیب و اداره یه مأمور ایمنش . رئیس لری هدایت بك ایمنش . پاره صرفی صلاحیتی ده اوندۀ ایمنش .
مخبر اولان ، یالکیز اوله رق کوتاهییه کیده جك ، ادهم بکدن تعلیمات آلدقندن سوکره اسکیشهره
دونه جکدی . دیکر لری اسکیشهرده بکلیه جککردی .

بن ، بو ذاته ، « بز ادهم بك وقرده شلری حقیقده محبتکارز . اونلر ، یهوده تلاشه
دوشیورلر . بوتشیلرندن متأثر اولدم . فقط ادهم بکک اردویی افساد ایچون ویره جکی تعلیماتی
بیلمك ایسترم . » دیدم و آرقداش لریله برابر کندیلرینی حرکتلرنده سربست بر اقدم .
اسکیشهرده عصمت پاشایه ، آفیون قره حصارنده فخر الدین پاشایه معلومات ویردم و بو آدم لرك
تعقیب اولملری لزومنی بیلدیردم .

مخبر ، اخبار اتنده صادق اولدیغینی بالاخره فعلیات ایله اثبات ایتشدر .

افندیلر ؛ کاظم پاشا ، رشید بکله برابر کوتاهییه ده ادهم و توفیق بککله ملاقات و مکالماتده
بولندیغی زمان ، ادهم بکک افاده لرندن جالب دقت نقطه لری بکا شوصورتله خلاصه ایتشدی :
۱ — آقره ده کی حکومت ، استیصال ضایه یه مستعد و مقتدر دکلدر . بو حکومت قارشی
مسکین داورانمه مز غیر جا ئردر .

۲ — فعلی تشبثمرك ماهیتی ، سوء تفسیر ایده جککدر . فقط نتیجه ده موفق اولور سه م ،
هر کس بکا حق ویره جکدر .

۳ — رأفت بکله آره مزده عزت نفس مسئله سی اولشدر . مصطفی کمال پاشا رأفت بکک
عزت نفسنی ترجیح و بزمنکی کسر ایدیور . هر حالده رأفت بکی ، اوکمه قاتهرق آقره یه قدر
قووالامق ایسترم ، اولور سه مده بوتعقیبده اولیم .

۴ — بز ، چوقدن بوایشی یاپاردق . فقط رشیدك ، آقره ده مجلسده وضعیتی ، بز
اغفال ایتشدر . مجلسك نه اهمیت و ماهیتی واردر .

کاظم پاشا ، بو مطالعاتی دیکله دکن سوکره ، تورکیه نك غرب جهه سندن بشقه شرقده ،
جنوبده ، مرکزده دخی اردولری واردر ؛ بواردولرك باشنده و ایچنده بویوک قیمتده و قدرته
قوماندانلر و ضابطلر واردر ، بونون بونلرله برابر ملت واردر ؛ دیهرک کندیلرینی ساکن و معتدل
بر وضعیته ارجاعه چالیشمشدی .

افندیلر ؛ رشید بك ، مجلسده حرارتلی تلقینات و تشبئاتده بولونیوردی . برکون ؛ مجلسده ، فرق الی قدر مبعوث طولانمش ، بونلر ؛ جبهه حقنده بعض شهبه لر وارمش ، هیئت وکیله یی دعوت ایدرهك بونی ، آکلامق ایستورلر مش . بولی مبعوثی بولنان مرحوم یوسف عزت پاشا ، بو وضعیتی واجتماع ایدن مبعوثلرک آرزوسنی برمکتوبله بکایدیدی . بن ، حال اجتماعده بولنان هیئت وکیله زنده بولنیوردم . هیئت وکیله ؛ بصورتله اجتماع ایدن مبعوثلرک هر هانکی بر مسئله یی استیضاح ایچون حکومتی دعوت اتجسی اصوله موافق دکلدر ، قبول ایدمه یز ، دیدی . بن ، بوقراری ، بنه یوسف عزت پاشا واسطه سیله تبلیغ ایتمکله برابر شخصی مطالعه م اوله رق علاوه ایدم ، که : « سز مبعوثسکز . بن ده رئیسکزم . هر هانکی بر مسئله حقنده بنمه کوروشمک ایسترسه کز مع المعنویه قبول ایدرم . » بم جوابی ، یوسف عزت پاشا ، حال اجتماعده بولنانلره تبلیغ ایستیکی وقت ، رشید بك آياغه قالدیرق :

« افندیلر ! بوجواب کوکسکزی قیایک ! دیمکدر . معلوم عالیکزدرکه ، عسکرلرک کوسلرینک قیالی بولنسی ضبط وربط ایجابیدر . »

رشید بك ، رئیس زی عسکری انضباط آلتنه آلمق ایسته یور ، دیمک ایستیکی آ کلاشیلور . موضوع بحث اجتماعی ترتیب ایدن ، بالطبع رشید بك وبعض آرقداشلری ایدی .

رشید بك ، آنقرده بولنان عزت پاشا هیئتله ده یادیفی تماس و مکالمه لره ابنا ایتدیرهك ؛ پاشالرک ازمیری ، استانبولی قورتارمه رق صلح یاپیله بیله جکفی سویله مک اوزره کلدکری حالده ، توقیف ایدلکری نقطه سی اوزرنده ، بر جریانده اولاند برمشدی .

۲۲ کانون اول ۳۳۶ کونی ، رشید بکی و وکیللردن و مبعوثلردن اون بش قدر آرقداشی ، حکومتده کی دائره ده دعوت ایدم . بو آرقداشلر میاننده ، جلال بك ، کاظم پاشا ، ایوب صبری بك ، عدنان بك ، وهی بك ، حسن فهمی بك ، احسان بك ، قلنج علی بك ، یوسف عزت و امیر پاشالر واردی . فوزی پاشا حضرتلری ده حاضر بولندی . بو هیئته ؛ موضوع بحث مسئله نك بوتون سلسله جریاتی ، ایجاب ایدن وثائقی ده ارائه صورتیله ، آچیق برطرزده ایضاح ایدم . رشید بك ، سویلدکلرمک هیچ برخی انکار ایتمدی . دشمن تجاوزاتنه قارش یکانه قوتك ، ادهم بك قوتی اولدیغی و بزم تشکیل ایستیکمز فرقه لرک چیل یاورسی کی داغیله جقلری بیان ایدرک هر حالده ادهم بك قوتك تزید و تقویه سسه احتیاج اولدیغی بیلیدی . جواباً دیدم ، که : « ادهم بك شخصاً تحت تأثیرنده اوله رق قوللانه بیله جکی قوتك اعظمی مقداری بیك ایکی یوز ، ایکی بیك کشیدن عبارت اوله بیلیر . بوتزید اولنورسه ، انضباطسزلقدن داغیلوب سبب فلاکت اولور . هر حالده ، مقدرات مملکتك ، شخصه مربوط قوتلره دکل ، آنحق بویوک ملت مجلسنك قوانینه تابع قطعات منتظمیه تودیع ایدلسی لازمدر . قوای سیاره ، معین برقادرو داخلنده ویریلن اوامره تماماً اطاعت و اتقیاد ایله مک شرطیله استفاده لی اوله بیلیر . »

رشید بك ، سرد اولئان حقایق تسلیم ایدرکی بوضع آلدی . بونك اوزرینه ، سوك برتشت اولمق اوزره ، رشید بكك بعض آرقداشلرله برابر قردشلرینك یانسه کیدوب اجرای نصایح ایلمی قبول ایدلدی .

بوندن سوکره ، حل مسئله ایچون شمدی یه قدر یایدیغم شخصی تشبثانده ختام ویره جکمی ، هیئته بیان ایتدم . هیئت ، قوه سیاره یه ، حکومتك سوك و قطعی مطالبی اولمق اوزره شو خصوصاتی تبلیغ ایده جکدی :

۱ — قوه سیاره ، دیگر قطعات مثللو ، امر و قوماندایه تماماً تبعیت وقانون خارجنده هر درلو طاشقینلقدردن توقی ایده جکدر .

۲ — قوه سیاره ، تزید قوت ایچون کتدیلکندن هیچ بر یرده ، هیچ بر صورنله آدم طوپلامیه جق و بو مقصدله کوندردیکی آدملرک فعالیتنه در حال ختام ویره جکدر . افراد احتیاجی ، قطعات سائر مثللو ، واقع اوله جق مراجعت اوزرینه جبهه قوماندانلغنهجه تأمین ایدیله جکدر .

۳ — قوه سیاره ، فراریلری دردست ایدیرمک ایچون دوغرودن دوغرویه آدملر تعیین واعزام ایتیه جک ، فراریلری ، دیگر قطعاتک اولدینی کی جبهه قوماندانلغنهجه تعقیب و دردست ایدیریله جکدر .

۴ — قوه سیاره منسوبینك عائله لرینه باقی اوزره بعض یرلرده بولندیردینی ارتباط ضابطلرینك شخصلری ، حکومتجه معلوم اوله جق و بوابتباط ضابطلری یدنده بولنه جق شیفره نك بر صورنی ده یزه تودیع ایدیله جکدر .

بو شرائط ایفا اولندینی تقدیرده ، قوه سیاره ، شیمدی یه قدر اولدینی کی معین بر قادرو داخلنده ینه وظیفه سنه دوام ایده جکدر . رشید بکله ، برابر جلال ، قلنج علی ، ایوب صبری ، وهی بکر ۲۳ کانون اول زواننده آنقره دن حرکت و ۲۴ کانون اول بعدالزوال ساعت ۴،۴۵ ده کوناهیه یه مواصلت ایدیلر .

فندیلر ، ادهم ، توفیق بککله جبهه قوماندانك معلومات وتنسیبی اولقسزین منطقه لرنده بولئان نظامیه قطعاتی جبهه یه توزیع ایدره ک ، قوه سیاره نك سبکبار افرادینی کدوسده وپهلوان آغا مفرزه سنی ، کوناهیه ده جمع اتمش اولدینی استخبار ایتدم . بونك اوزرینه ۲۴ کانون اول ۳۳۶ ده ، کوناهیه ده جلال بك و رفقاسنه یازیغم آچیق بر تلغرافده ؛ « بو طرز حرکتدن مقصد ومعناك نه اولدینی قطعاً بیلیمک ایسترم . بوبانده کی قناعتکیزك اشعارینه ما کته باشنده انتظار ایدرم » دیدم . بو تلغرافك صورتی ، عصمت ، رأفت و فخرالدین باشلاره شیفره ایله بیلدیره ک نظر دقتلرینی جلب ایتدم . هیئت ، مشترک امضا ایله شو قیصه جوابی ویردی :

« مستريح اوليكز . سوء تفهيمى موجب هيچ بر مقصد يوقدر . توفيق بك يارين كله جك ، هپ برلكده كوروشه جكز . نتيجه يي بر تفصيل عرض ايدرز . » بن بو جوابدن ، كيدن آرقداشلك يا وضعيتدن خبردار ايدلمهرك اغفال ايدلمكه اولدقلىنه وياخود توقيف اولوب آرزو ايدلىكي كې يازى يازمه مجبور ايدلكلىنه حكم ايتدم . اونك ايچون ، وضعت حقيقه يي آ كلامش وقيصه تلفرافلىله وردكلى تايمينه قانع اولمش كورونمك ايتدم . بوسيله ، توفيق بلكه دخى ملاقاتلردن سوكره ، مملكت و ملتك منافع اعظميسي تايمين ايدم جك اساسات اوزرنده اتفاق ايدم جكلىنه شهيم اولمدينى .. بكا واصل اولان خبرلى ديدى قودى عد ايدرك حكومتجه هيچ بر تدبير اتخاذنه لزوم اولمدينى قناعتى عرض وافهامه موفوق اوله جفى ، آنجق صميمتى محل احوالك بر آن اول زائل اولمش بولندينى خبرينه انتظار ايتديكى ، بنى رنجيده قلب ايتملىرى جواباً يازدم .

هيتك ، ٢٦ كانون اول ١٣٣٦ ده ، مشترك امضا ايله كشيده ايتدكلى مفصل و آجيق بر تلفرافنامه ده ، مهم نقطه لر شونلردى :

١ — امنيت ترتيبانى آنديقنه شبهه بوقدر . وضعيتلى تماماً تدافيدر . كندىلرينه قارشى تحشيد واقعه ايدىلن قوتلر ونو ايجاد قره قوللر مواضع اصليه سنه چكىلديكى تقدردم ، بو حركاتدن ده صرف نظر ايدم جكلردر .

٢ — خصمانه حركته معروض قالدقجه ، مملكتك سلامت آنيه سى ايچون و شخص دولتلىنه قارشى پرورده ايدلكلى مخالفته بناء ، مردلو فعلى حركتدن اجتناب ايدم جكلرى اك بيوك يمينلره تايمين ايتلرلد .

٣ — قواى سياره نك قونيه و آلاجه ده بولنان افراديله ، قونيه دن ملازم صدرالدين افندى قومانداسيله كلكده ايكن ، فخرالدين پاشا طرفندن توقيف ايدىلن سكران نفر و قواى سياره مفرزه قوماندانلردن كورد اسماعيل آغانك ، قلعه جكدن اقراسندن جهاده اشتراك ايتك اوزره اسنان عسكرىه خارجنده كي كيمسه لردن طولانلارك التحاقلىنه ممانعت ايدلمه مى ؟

٤ — قواى سياره يه پاره و يرلىس ايچون كوتاهيه متصرفلنه امر و يرلىس ؛

٥ — امنيت واعتمادك فعلاً تأسيس و اداممى ايچون فخرالدين و رافت بكلك جهه دن اوزاقلاشديرمللى .

بو نقطه لردن چيقان معنا ندر افنديلر ؟ اورابه كيدن آرقداشلمزك كافه سنك بو معنائى اداراك ايدميه جكلرينه احتمال و يرله بيليرميدى ؟ بناء عليه بر آز اول اشارت ايتديكم كې كوتاهيه به كيدن هيت ، فى الحقيقه توقيف ايدلمشدى . كندىلرينه بويازيلان شير ، ديكته ايتدبريلوردى . بونك بويله اوله جفى ، هيت كيمه دن اول ، بيلوردم . بو سبيله ايدى ، كه رشيد بك ، كاظم پاشايى برابر كوتورمك ايچون اصرار ايتديكى حالده اثنائى مذاكره ده بالتصادف صولمده اوطوران

کاظم پاشایه یتیمه سی لازم کلدیکی احساس ایتشدم . چونکه کاظم پاشای موقه دکل الی نهایه توقیف ایدرک ، امضاسنی قوللانقدن چوق استفاده ایده بیلرلردی .

عینی کیجه کندیلرینه شو جوابی ویردم : « تلغرافنامه کزی یارین هیئت وکیلیه عرض ایده جکم . » عینی زمانده ، ۲۶ کیجه سی اسکیشهرده غرب جبهه سی قوماندانی عصمت بک افندی یه ده ، شو شیفره تلغرافی یازدم :

کوتاهییه کیدن هیئتک مفصل تلغرافنامه سنی عیناً آتی یه درج ایدیورم . بونک اساس نقطه لرینی خلاصه ایدرک ، ما کنه باشنده رأفت وفخرالدین بکله بیلدیرمکزی رجا ایدرم . هیئت ما کنه باشنده ویردیکم جواب ده ؛ « تلغرافنامه کزی ، یارین هیئت وکیلیه عرض ایده جکمدن عبارتدره . یارین هیئت وکیلیه قراریله هیئته ، وظیفه لرینک ختام بولدیغنی و سربعاً آنقره به عودت لرینی تبلیغ ایده جکم . اوندن سوکره ، مسئله یی بوتون قهرطایله مجلسه ایضاح ایتک فکرندهیم .

قوة سیاره یه قارش ، عصمت و رأفت بک قوتلرینک ، بولندقری یرلرده طوبلو و متیقف اولماری و اتحاد ایدلش بولتان عمومی تدایره ده چوق اهمیت و دقت عطف ایدلسنی رجا ایدرم . فعلی حرکت ، هر حالده اونلر باشلامه دن ، شمذیلک باشلامه سی طرفداریم . تورکیه بویوک ملت مجلسی رئیس مصطفی کمال . »

افندیلر ؛ ایتسی کونی ضرب و جنوب جبهه سینه شو تلغراف ویرلدی :

۲۷ - ۱۲ - ۳۲۶

شیفره

غرب جبهه سی ارکان حربیه برنجی شعبه مدیرینه

جنوب « « « « «

رأفت و عصمت بک افندیلره مخصوصدره . کوتاهییه کیدن هیئتک کوندردیکی مفصل تلغراف ، هیئت وکیلده مطالعه ایدیلرک آتیده کی مقررات اتحاد اولندی : بومقررات ، بواقشام آچیق تلغرافله بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سندن دوغروجه کوتاهییه تبلیغ ایدیلرک و هیئتک وظیفه سینه ختام ویریلرکدر . بوکانظرآ ایجاب ایدن تدایرک اتحادی و مطالعاتک اشعاری مرجودر . (ارکان حربیه عمومیه رئیس وکیلی فوزی)

حرکات شعبه سی مدیری

صالح

قرارنامه

وطنك سلامت و خلاص حقیقیسی ایچون اردولرده وحدت فکریه و اطاعت مطلقه نك وجوب لزومنی هر شیدن اقدم عد ایدن هیئت وکیله ، بیوك ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ایوب صبری ، وهی و قلنج علی بکلرك کوتاهیهدن ۲۶ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی تلفرافنامه سنی وبومسئله اطرافنده جریان ایدن احوال و حادثاتی مطالعه و مذاکره دن صوکره مقررات آتیه نی اتخاذ ایتمشدر :

- ۱ — برنجی قوه سیاره ، دیگر بونون قطعات عسکریه کی بلاقید و شرط بیوك ملت مجلسنك قوانیننه و نظامات و اوامر حکومتیه تبعیت و اطاعتله مکلف و ضبط و ربط عسکری ایله مقیددر .
- ۲ — برنجی قوه سیاره قوماندانلغنك ، وظائف و خصوصیات عسکریه دن دولایي بالجله تکلیفات و مطالعاتی ، آنجق تحت امرنده بولندی قوماندانلغه و مذکور قوماندانلق واسطه سیله ایجاب ایدن مقاماته ابلاغ اولنور .
- ۳ — خصوصیات مذکوره ایله اشتغال ارکان حربیه عمومیه ریاستنه تائیددر .

داخلیه وکیل	خارجیه وکیل	مدافعه ملیه وکیل	شرعیه وکیل
دوقور عثمانه	احمد مختار	فوزی	فهرمی
			مصطفی کمال

مالیه وکیل	ارکان حربیه عمومیه ریاستی وکیل
فریب	فوزی

کوتاهیهده بیوك ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ایوب صبری ، وهی و قلنج علی بکلرك ، ۲۶ کانون اول ۳۳۶ تاریخلی مفصل تلفرافنامه لرینه ؛ ۲۷ کانون اولده جواب ویردم . بونده ؛ هیئت وکیله قرارینی عیناً تبلیغ ایتدم و دیدم که : « بوکا نظر آ ذات عالیلر کزدن رجا ایتدیکم وظیفه خصوصیه ختام بولمش اولقله عودت بیورمکز موجودر . »

۲۸ کانون اول ۳۳۶ ده هیئندن آلدیقم برتلفرافنامه شوایدی :

آنقره ده بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

هیئت وکیله قراری عحتوی امرنامه لرینی آقشام تبلیغ ایتدک . اساساً هر برلرمز، سلامت مملکت وملت ایچون امرکز کمال صمیمیتله انقیاد ایده رک بورایه کلدک . اسکی شهرک و بورانک حال و طورینی کوردک . مختلف فیه اولان مسئله بی کال بیطرفی وحقانیت ایله تدقیق و تحقیق ایتدک . مذاکره نک جریانی وصفحاتی اولدینی کبی عرض و صمیمی قناعتلرمزه استناداً مسئله نک حل نقطه سنی آکلادیغمز کبی یازدق . معروضاتمزه نظر آ هیئت وکیله نک مبلغ قرارینک نهی افاده ایتدیکنی آکلایمدق . بالمکس وطنک سلامت و سعادتیه معطوف اولان معروضاتمزه حسن تاقی ایلدیکنی کوردک . مسئله نک دها زیاده امتدادینه تحمیلی اولمدیفنه اعتماد و بورملرنی استرحام ایدرز .

قلنج علی وهبی ایوب صبری رشید مهول

بوتلغرافه شو جوابی ویردم :

آنقره : ۳۳۶-۱۲-۲۸

شيفره ماکنه پاخنده

کوتاهیه ده بویوک ملت مجلسی اعضاسندن جلال ، رشید ، ایوب صبری ، وهبی و قلنج علی بکله

ج . ۳۳۶-۱۲-۲۸ شيفره یه : سلامت مملکت وملت ایچون حق عاجزانه مده کی صمیمیتکزه جد آ متشکرم . موضوع بحث مسئله حقنده عزیمت عالیلر کزدن اول ، بوتون وثائقی ارايه ایتک صورتیه ویردیکم ایضاحات نتیجه سنده ، مسئله نی رسماً حکومتیه انتقال ایتدیررکن ، ذات عالیلرکزک مناسب اولان صورت حرکتی اوراده کی آرقداشلره ایضاح وافهام بیورمق اوزره سیاحت کلفتنده بولنمکزی رجا ایتشدم . مسئله نک حل نقطه سی دییه تلغرافنامه کزده اشارت بیوردیفکزه نقطه ، ذاتاً بوراده دخی موضوع بحث اولمش ایدی . حکومتک تداییر و ترتیبات

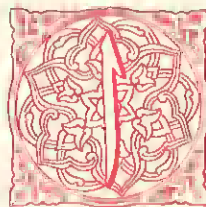
عمومیه سی ، هر هانکی برطرفك املاسیله اوله میه جغنی عرض ایتشدم . هیئت وکیلہ قراری ، ذاتاً لازم الرعایه اولان طبیعی و معلوم خصوصاتی رسماً و قطعاً بر دفعه دها افاده ایدر . اشعارات علیه لری ، هیچ بر صورتله سوه تلقی ایدلش دکادر . آنحق ، بوراده دخی عرض ایدلکم وجهله ، نیم بر بحق آیدنبریدر شخصی و خصوصی دلالت و تشبیهاتله و کمال صمیمیتله وقوع بولش اولان اشتغالک ، مع التأسف تقدیر ایدلمه مش اولدینی کورنیورم وبالطبع مسئله نك حل و تعقیبنی مسئول و علاقه دار اولان مقاماته ترك ایتش بولونیورم .

تورکیه بیوک ملت مجلس رئیسی

مصطفی کمال

افندیلر ، کوتاهیہ ده کی هیئتک ، مجلسده وضعیتی ایضاح ایدرک کنیدلرینه دها نافع اوله ییله جکلیرینه ادهم و قردشلیق اقناع صورتیله اللرندن قورتوله بیلدکلی آ کلاشیلشمشدر . بالطبع رشید بک اوراده قالمشدی .

فندیلر ، کوتاهیہ ده ، هیئت وکیلہ فرارینی و هیئتک عودتی لزومنی تبلیغی متعاقب جبهه قوماندانلرینه ده عاصی ادهم و قرده شلری علیه حرکت فعلیه کچملرینی امر ایتدم .

افندیلر ، حرکت عسکریه یی ، چاپوچلیقدن و دولت تشکیل و اداره سنی ، شونک بونک معصوم چو جققرینی فدیة نجات دینمک ایچون داغلره قالدیرمقی حید و دلفندن عبارت ظن ایدن ، شارلاتانقلریله ، یاغاره لرله ، بوتون بر تورک وطنی ازجاج و تورک ملتک بویوک مجلسنی کنیدلریله اشغال ایدن حیا سز ، حدناشناس ، کستاخ و هر هانکی بردشمنک بوغاز طوقلغنه جاسوسلغنی ، اوشاقلغنی یا بهجق قدر پست وارذل طیتنده بولنان بو قردشلری ، اللرنده کی اعظمی قوت و استناد ایتدکلی دشمنلرده داخل اولدینی حالده ، تأدیپ و تشکیل ایتک صورتیله ، انقلاب تاریخمزده ، برعبرت مؤثره مثالی قید ایتک ، ضروری کورولدی . اونک ایچون شو ترتیبانی آلمشدی :

بروسده بولنان یونان قوتلرینه قارشى ، برپیاده فرقه سی ترك اولنه رق ، ایکی پیاده فرقه سی و بر سواری لواسی ، اسکیشهرک غرب جنوبیسنده و کوتاهیہ استقامت عمومیه سنده تحشید ایدلمشدی . عشاقده بولنان یونان قوتلرینه قارشى ده ، یالکز بر طابور جبهه ده ترك اولنه رق ، ایکی پیاده فرقه سی ویدی سواری آلایى ، طوملو پیکار جوارنده و کذلک کوتاهیہ استقامت عمومیه سنده تحشید ایدلمشدی .

قوتلرمن ، حرکت امرینی آلیر آلاماز ، درحال کوتاهیہ ده بولنان عاصی ادهم قوتلری

اوزرينه يورويشيه كچديلر . ۲۹ كانون اول ۳۳۶ كوني كوتاهيه بي اشغال ايتديلر . اوچ كون سوكرمه غرب وجنوب جبهه لرندن حركت ابدن بوتون قوتلر من ، كوتاهيه نك ۳۰ ، ۴۰ كيلو مترو ايلر يسنده وكدوس استقامت عموميه سنده برخطه برلشديلر . عاصي ادهم ، قوتلرني هيچ بريرده توقيف ومقاومت ايتدبرمكه جسارت ايدمه دن كدوس اوزرينه چكيلمشدى .

افنديلر ؛ توركيه بوبوك ملت مجلسنك شعورلى اردوسى كنديسى وبوبوك ملت مجلسى وحكومتي ، استصغار ايدمك قدر ينسزلك وغرور ابلهانه كوسترن بوعاصيله ، لايق اولدقلى سله تادىي وورمق ايجون ، ضبط اولتماز بر حدت وشدنه حركت ايدىورلردى . نفس آلامق سزبن فرار ايدن عاصي ادهم ، درسعادتده صدارت عظمايه ديه شو تلغرافى ويرىوردى : « آنقرده توقيف ايديلن رفقاى محترمه كزك استابوله اعاده ايدملرى ايجون آنقره مجلس رياسته كشيده ايتديكم پروتستونامه بوجه زير معروضدر . شمدىكي حالده ملت مجلسنك قراريله تعرضه معروض بولنىورم . قوتم مدافعه به حتى تعرضه بيله كافى اولمقله برار جبهه وجناحم يونانليرله تماسده بولنديفندن وصورت حركت حقنقه يونان قوماندانلقيله ائتلاف ايدلمش ايسه ده موافقت دولتلىرنك انضامى هر جهندن لازم كورولمكله اجراى ايجابى ومخبرات وامر دولتلىرنك وصولنك تايمين ايجون ، كدوس تلغراف خطنك تعمير واصلاحى معروضدر فرمان .

سابق عموم قواى سياره ، كوتاهيه حواليسى قوماندانى
واليوم عموم قواى مليه قوماندانى

ادهم

افنديلر ؛ بو تلغرافنامه مندرج ، پروتستونامه دينلن بر هذيانامه ، حقيقه مجلس رياسته چكيلمش وبرجلسه خفيه ده مجلسه اوقونمشدى . بونده قوللايلان الفاظ وتعبيرات ، اوقدر غليظ واوقدر بي ادبانه دركه ، بردفمه اوقوندقن سوكره ، تكرار عينا اوقونمشنه واستماعنه تحمل ايديله ممشدى . بو قدر عادى بر هذيانامه بي ، حضور كزده ده عرض ايتيه لزوم كورمىورم . بو هذيانامه ايله مبعوثلرك شخصلرينه حقارت ، مجلس ملينك مشروعيته تجاوز ايديله رك ، عزت پاشا هيئتلك استابوله حر كنده سربست بر ايليسى طلب اولونىوردى .

افنديلر ؛ قوتلر من كوتاهيه به كيرركن ، بنده ، مجلسده بعض مبعوثلر طرفندن استيضاحه چكيلمش بولونىوردم . عاصي ادهم قارشى حركت ، اوكا تعرض ، اونى تعقيب ايتمه مزه اعتراضلر ايدىلىوردى . قواد پاشانك ادهم وقرده شنى حسن اداره ايدمىلديكندن ، ديكشدريله مسى موافق اولورمش . بوتون اختلافاته سببت ورن ، يكي تعين ايتديكم قوماندانلرك نجره سزلكلارى وحاله مطابق طور وطرز حر كنده بولماملرى ايمش . . اردوده جدت وانتظام آرامق زمانىي ايمش ، يا الله محافظه ايتسين ، ادهم بك اردويى داغترسه نه ياباجقمشم ؟ بو قدر مهم بر حداثيه

کیم و ناصل قرار ویرمش ؟ بویله بر قرار مجلس خبردار ایدلمکسزین ناصل آلینرمش کبی
برچوق سؤالر و تنقیدلردن سوکره، هر حالده ادهم بک وقرده شلری، ووروله میلدر، طلبلری
سرد اولندی. ۲۹ کانون اول کوننک بوتون جلسهلرینی و ۳۰ کانون اول کوننک بر قاق خفی
جاسه سنی ایضاحات ویرمکه کچیردم. وضعیتک بوتون صفحاتی و ثائیلله، دلائیلله، حقایقلله
ایضاحه چالیشدم. بوتون بوايضاحاته رغماً، مناقشه بردرلو ختام بولموردی. هر شیدن
صرف نظر، یالکیز مجلسک مشروعتنه تجاوزی متضمن تلفرافنامه، صاحب لری خیانت وطنیه قانونه
چاره بر مغه کافی ایکن، بوعاصیلرک آیلردن بری ارتکاب ایده کلکده اولدقلری عصیانکار وضعیتلری
و حکومت ملیه بی ییقمق، کندی عقللرنجه بشقه نوع بر حکومت تشکیل ایتمک فکرلرینی، تطبیقه
یلتنمه لری نظر دفته آلتیق ایسته میور، بالعکس تشکیلدن، تجزیه دن، تخلیصنه چالیشلمق
ایسته میور کبی ایدی. بونک قیصه جه سببی ایضاح ایده بم افندیلر؛ مبعوثلردن بعضیلری،
وضعیتک شخصی وحسی اغبرارلردن تولد ایستدیکنه، ذاهب اولمشلردی. فی الحقیقه بووایدی،
نامتناهی پرواغاندا یاپیش و افکار عمومیه اضلال ایدلمک ایسته نمشدی. ینه قوتلی و مبالغه لی
تلقینلردن، ادهم قوتلرینک چوق و مغلوب ایدلسی مشکل اولدینی ظننده بولنه رق، اردو ایله
مصادمه سی حالنده، اردونک چیل یاوروسی کبی داغیله جغنی واوزمان، حقیقه وضعیتک فجیع
اوله بیله جگنی تصور ایدیورلر و بویله بر مصادمه فعلیه مانع اوله بی موافق مطالعه ایدیورلردی.

افندیلر؛ بومطالعهلری مصیب کوروب اوکا کوره حرکت ایتمه نک نتیجه سی، امر برلکدن
کلن و اساساً ده یوکسک بر قابلیت فکریه مالک بولنیا ادهمک، قوص قوجه تورک وطننده
دیکتاتورلغنی قبول و تصدیقه منجر اوله جغنی آکلامه مق قابل ایدی ؟

مجلسک هیجان و ترددینی ازاله ایده جک، تطمینکار بر صورتده اداره کلام ایده رک، خفی
جلسهلر مذاکراتی، نتائج فعلیه انتظاراً قیادتق.

افندیلر؛ ادهم قوتلرینی تعقیب ایدن قطعاً ۵ کانون ثانی ۳۷ کونی کدوسی اشغال
ایده رک، اوجوارده طوبلاندیلر. ادهم وقرده شلری ده، قوتلریله برابر دشمن صفلرنده لایق
اولدقلری وضعیت ایلدر. آرتق، ادهم وقعه سی قالمامشدی. اردومزک ایچنده بولنان دشمن،
طرده ایدیلرک، جهه سته ارجاع ایدلمشدی. بوندن سوکره، یالکیز بردشمن جهه سی و حرکتی
مشاهده ایده جکیز. فی الحقیقه، برکون سوکره، ۶ کانون ثانی ۳۷ عموم یونان اردوسی،
بوتون جهه اوزرنده هر نقطه دن تعرضه کجیدی.

افندیلر؛ بوکونکی وضعیت عسکریه بی بسیط بر شکلده ایضاح ایچون شویله دییه جکم :
ایزینقندن، کدوس اوزرنندن عشاقه بر خط تصور ایدیکیز، بوخطک کدوسک شالنده قالان
بارچه سی، ایکی یوز کیلو مترودر. کدوسدن عشاقه اولان بارچه سی ده، اوتوز کیلومتروقدردر.
دشمن، اوچ فرقه ایله بوخطک شمال اوجندن اسکیشهر اوزرینه حرکت ایستدی. بزم کدوسده

بولنان مهم قوتلرمن، اسكيشهر اوزرندن بودشمن فرقه لرني قارشيلامغه مجبور ايدى. قارشيلادى، مغلوب ايتدى. انقلاب تاريخنه، برنجي اين اوكي ظفري قيد ايتدى.

§ جنوب جهه سنه تائد اولان قوتلر، اسكي يرلرينه، دوملو پيكاره اعاده ايدلدير. كوتاهيه ده يالكىز ۶۱ نجى فرقه، ايكي آلاى قدر قوتيله عزالدین بك (اردو مفتشى عزالدین باشادر) قومانداسنده ترك ايدلمشدى.

افنديلر ۸ كانون ثانی ۳۳۷ جمعه ايرتسي كوني مجلسك على جلسه سنده، وضعيتي اوضح ايديوردم. ارتق هر كس حقيقتي كورمش و آكلامشدى. ادهم وقرده شلري لهنده ملايم حركت مطالعه سنده بولنانلر، بودفمه عليهلرنده بك جوشقون ايديلر. بن بياننده بولنوركن ادهم، توفيق ورشيد بكلك ديهرك قونوشديفمه اعتراض اولندى. يوكسكن برصدا «باشا حضرتلري، ارتق بك ديهه ييكىز. خاين ديكىز!» اخطارنده بولندى. «ادهم و توفيق خائلى ديهه جكم، فقط هنوز بويوك ملت مجلسي اعضاسي صفتي طاشيان رشيد بك حقهنده عيني شيشي قولانمق مجبور ايتندهيم. هيئت عليه كزه حرمه بوني تلفظ ابدىم. اولا رشيد بكلك اعضا لادن اسقاطنه رأى و برمكىزى رجا ايدرم ديدم.»

رئيس — «منافع ملت و مملكت علمينه استعمال سلاح ايدىرك دشمنلره تشريك مساعى ايدن صاروخان مبعوتى رشيد بكلك مبعوث لادن اخراجنى قبول بيورانلر آل قالدبرسين!» ديدى. آلر قالدقدى، قبول اولندى.

— بولنان اردوسنك اجرا ايتديكي بوتعرضده، ادهم وقرده شلري ده، كنديلرينه دوشن وظيفه يي ايفادن كرى دورمديلر. تكرار كوتاهيه به نوجه ايدىرك، اوراده بولنان ضعيف فرقه منه تعرضه باشلاديلر. عزالدین باشانك متين قارا كتهرى وواقفانه قومانداسى و معيتمده كي تورك ضابط وقرلرينك يوكسك قهرمانلقلرى، ادهم وقرده شلريله صالديران خاين قوتلرى مغلوب ورجعه مجبور ايتدى. اكر، شخصلري ده داخل اولاييني حالده كاملاً اهما ايدلمكدن قورنوله بيامشلر سه بونى ده هيچ سومدكارى رافت باشايه مدبون بولندقلرينى سويله مليم. بونقطه يي ايضاح ايدبوريم:

رافت باشا، ايكي سوارى فرقه سيله، دوملو پيكارك اون كيلو مترو قدر شرفنده كوچوك كوبده بولونيوردى. كوتاهيه ده بولنان ۶۱ نجى فرقه به، غربدن تعرض ايدن ادهم قوتلرينى، سريع برصورتده مغلوب و اهما ايتك اوزره حركتي امر اولندى. رافت باشا، سواريلريله ادهم قوتلر بكت يان و آرقه سته كيدى جكدى. بولندينى موقعدن شاله، كوتاهيه به باقيله جق اولورسه، بووظيفه نك طبيعى برورويشيله و بك مؤثر برصورتده ياپيله ييله جكي ميدانده ايدى. حالبوكه رافت باشا، ايجاب ايدن يره كيمه مش، بونك عكسى طرفه، كوتاهيه نك غربنده دكل، شرفنده، آلا بونده كيمش. سوارى قوتلرى، ۱۲ كانون ثانی ۳۳۷ زوالنه دوغرو آلايوند منطقه سته واصل اولدى.

رأفت پاشا، عزالدین پاشا ایله گوروشمك اوزره کوتاهییه کیتدی. عزالدین پاشا، سواری فرقه لرینك کوتاهییه جنوبیدن یلیجه داغی غربیدن، تماماً سواریدن عبارت اولان، ادهم قوتلرینك کریلرینه سوق ایلمسنى تکلیف ایتمش.

رأفت پاشا، طرفینك محاربه وضعیتی حقیقده تام بر معلوماتی اولدیغنی ایلری سورهرك، بویه برحر کته یناشامش.. رأفت پاشا، عزالدین پاشا قوتلرینك، شرقه، پورصوق صوبی کریسینه چکیلمسی حالنده، سواریلرله کوتاهییه اوواسندن عصانك یان وکریلرینه تعرضی دوشونیورمش. اتلی عصاة حیوانلرندن انمش، پیاده فرقه من قارشوسنده یايا جنك یاپدینی اك ضعیف وضعیته اوزرینه یورومکده تردد کوسترن قوماندان، پیاده فرقه من مغلوباً رجعت ایدرکن آتلی اوزرنده بولنهجق، قوه معنویه لری یوکسلمش عصانك، هانکی یانه واصل تعرض ایتمکی دوشوندیکی، حقیقه هر عسکر ایچون دوشونیلهجك بر مسئله در. بویه شی اولاماز! بودشمن سواریسى، رجعت مجبور ایتمدیکی پیاده یی براقوب، رأفت پاشا سواریلری اوزرینه آتیلیمه حقمیدی؟

افندیلر، محاربه میداننه، طوب و تفنك صداسنه کلن بر قوت، برتک تفنك، محاربه ایدن کندینه منسوب قوتك مغلوبیتنه انتظار اتمك واوندن صوکره ایش کوره بیلهجکی ظننده بولمق، یالکز عسکر اولانلرک دکل، اك ساده گوروشلی انسانلرک بیله، معقول بولهجنى بر فکر دکادر. وظیفه وفداکارلق، محاربه ایدن قسمك مغلوب اولمدهن، چکیلمه دن، موفقیتنی تأمینه چالیشمقله ایفا اولنور.

آرقداشی محاربه ایدرکن ومعاونته محتاج ایکن، سیرجی قالمش قوماندانلر آرقداشك مغلوبیتنه شاهد اوله بیلیرلرسده، تاریخك بی امان نقیدندن، تقییحندن اصلاً قورتیله مزلر.

عزالدین پاشا، ۱۱ کانون ثانی ۳۳۷ زوالندن ۱۳ کانون ثانی کیجه یاریسینه قدر جریان ایدن شدتلی و بحرانی محاربه لر اناسنده، سواری غروپلرینك ده تعرضه اشترای زمانك کلدیکی حقیقده ارکان حربیه عمومیه ریاسته ده معروضانده بولنمشدی. رأفت پاشا، جنوب جبهه سندن جاب ایتمدیکی سکزنجی فرقه یتیشه بیلدیکی تقدیرده، ۱۴ کانون ثانیده تعرضه کچمک نیتنده اولدیغنی، قطعانه بیلدیریوردی. عزالدین پاشا، ۱۱، ۱۲، ۱۳ کانون ثانی کونلرنده یالکز باشنه دشمنله محاربه ایتمکدن صوکره، آقشام غروب زمانی، یادیغنی بر مقابل تعرضله عصائی مغلوب وفراره مجبور ایتمدی. رأفت پاشا محاربه سیرجی قالمق سورنیه بویوک بر فرصت قاجیردی وادهمك وقوتلرینك رجعتنه مساعد وضعیت براقدی. ۱۴ نجی کونی تحت امرنده بولنان بوتون سواری قوتلرینی سواری فرقه قوماندانلرندن درویش بکک، (قول اردو قوماندانی درویش پاشادر) تحت امرینه وبره رك اونی، ادهمك تعقیبه مأمور ایتمدی. درویش پاشا، آفشارده، بالخاصه کدوسده ادهم قوتلرینك کریلرینه دوغرو، کیجه لری ده یورومك سورنیه توجیه ایتمدیکی مدهش ضربه لرله ادهم، توفیق، رشید قرده شلری سرسم ایتمدی. قوتلرینك طوبلاسمنه زمان براقدی. درویش بک، ادهم وقرده شلرینی ۱۴ کانون ثانیدن ۲۲ کانون ثانییه قدر، طقوز کون نفس آلدیرمقسزین متادیا تعقیب ایتمشدر. نتیجه ده، بوتون ادهم قوتلری

اسیر ایدلمش ، یالکز ادهم ، توفیق ورشید فردشلی یکی وظیفه آلمق اوزره ، دشمن اردوگاهنه فرار ایده یلمشدر .

§ محترم افندیلر ؛ آنقرده بولنان استانبول مسافرلرمزه بر، بریحق آیلق مدت مسافرقلری اثناسنده چوق شیلر کوسترمک فرصتترینه مالک اولدیغیزی ظن ایدیورم . عاصی ادهم وقره دشرینک قوتلری اورته دن قالدیقلدی . یونانیلری اوچ کونده ابن اوکنده مغلوب ایتدک . بویوک ملت مجلسنک مستریح و ممنون اوله جفی یکی بردور آجیلدی . فقط ، عزت و صالح پاشاشار بونلرک هیچ برندن ممنون کورونمورلر، داء الصله به مبتلا اولمش کی، الا پاتخته کیتمک ایستورلردی . استانبولده کی آرقداشلرینکده چوق مراق ایتمکده اولدقلری آکلاشیلوردی .

آنقره به مواصلتلرندن اون کون صوکره ، فرانسز تلسز تلغرافله زونفولداغه بر تلغراف کلشدی .
تلغراف شودر :

۱۶ کانون اول ۳۳۶

زونفولداق متصرفلغی واسطه سیله دولتو عزت پاشا حضرتلرینه

طرف سائی فخیانه لرندن هنوز بر اشعار واقع اولدیغندن هیئت جلیله نك مواصلتی خبرینه انتظار ایدلمکده اولدیغی .

مصطفی عارف

ایکی کون صوکره آله پازاری اوزرندن ده شو تلغراف کلدی :

داخلیه ناظری عزت پاشا حضرتلرینه

طرف سائی فخیانه لرندن بر اشعار واقع اولدیغندن مواصلت علیه لری خبرینه انتظار ایدلمکده اولدیغنه دائر بر قاچ کون اول زونفولداق طریقله یازیلان تلغرافنامه جوابنک بر آن اول انبا بیورلسی موجودر .

داخلیه ناظری وکیلی

مصطفی عارف

§ توفیق پاشا قاپنه سی نامه ، ضیا پاشانك اینه بولی به کوندردیکی بر مأمور مخصوصی ،
۱۱ کانون ثانی ۳۳۷ ده اوزون برشیره ایله بر طاقم معلومات ویرسوردی :

عزت پاشا هیئتک ، آناتولویه التحاقی خبری استانبولجه تأیید ایش . قاپنه ، عزت
پاشادن معلومات طلب ایدیسورمش . ضیا پاشا ، صفا ، مصطفی عارف وراشد بکلرده دیشلر ، که
منفعت مملکت ، هیئتک آناتولوده قالمسنی مستلزم ایسه ، بوکا برشی دینلمز . بوقدرده ،
قاپنه نك سقوط ایده جکی محق قدر . آنحق ، بو حالده ، بزده بو وطنك اولادلری بز . هیچ اولمازسه
بزلی ده وضعیتین خبردار ایتسونلر . زی تنویر ایتسونلر ، بزده اوکا کوره حرکت ایده لم .
ضیا پاشا ، پارسیدن ، احمد رضا بکدن آلدینی بر مکتوب محتویانندن واستانبولده موثوق
بر منبعدن آلدی ایتدیکی بر معلومانده بحث ایتدیرسوردی .

احمد رضا بک دیسورمش ، که اگر قوای ملیه نك قدرت عسکریه سی مساعد ایسه ، از میر
مسئله سی ، ای حاضر لائش بر هجومه امر واقع صوریه حل ایدملی ایش . آلدینی معلومات
بونی تأیید ایدیسورمش . قرال قسطنطینی طونه جقارمش .

ضیا پاشانك خصوصی معلوماتی ده ، صوک قونفرانسدن اول یونانیلیرك تقویه اولنه رق بویوک
بر تعرض اجرا ایتدیربله جکنه دائر ایدی .

داماد فرید پاشا ، حالی فعالیتت باشلامش . . باله لهاننده متعدد قاپنه لیسته لری
تنظیم ایدلمکه باشلامش . .

اینه بولی به گلش اولان مأمور مخصوص واسطه سیله ضیا پاشایه ورفقاسنه ابلاغ ایتدیردیکم
جوابده : « ویردکلی معلوماته تشکر دن صوکره ، عزت و صالح پاشالر ، مقصد مشرکمزك
ایجاب قطعیمی اوله رق آنقرمه قالمشردر . » دیدم . کندیلرینك استانبولده حاکم وضعیتده
قالملی جائز ایسه ده ، سقوط ایتمدن اول جمله سنك ، شمیدین حاضر بولندیره جقاری آمین
وسریع بر واسطه ایله ، همان آناتولویه کلرینك منافع عالیه وطنیه ایجابندن اولدیفنی
وبوصورتله ایضا ایده جکلی خدمت وفدا کارلنك نزد ملتده بک مشکور اوله جفنی یازدم .
مأمور مخصوصک ، استانبوله عودتی متعاقب ، اینه بولی به کوندردیکی و اورادن
۱۹ کانون ثانی ۳۳۷ ده چکیلن شیره ده ؛ ضیا پاشا و رفقاسنك نقطه نظرم دائره سنده حرکت
فرار ویردکلی بیلدیرلشدی .

افندیلر ، بوتاریخدن بر هفته قدر صوکره ، قوجه ایلی قوماندانلغندن شویله بر تلغراف آلدیم :

کیوه استامبولی

۲۶ - ۱ - ۲۴۷

بویوک ملت مجلسی ریاستنه

مملکتک منافع عالیه سنه متعلق بر مسئله مهمه حقننده صدر اعظم پاشانك ذات

دولتريه ما گنه باشنده كوروشمك ايستدكلى استانبول تلفراف مدير غوميسنك ۲۶-۱-۳۷ و ساعت ۱۶ صوكره اشارتلى تلفرافيله بيلدبرلمكده در . بوباده كي اولده لري عرض و استيدان اولنور .

§ قوجه ايلي قوماندانلغنه عيني نونده ما گنه باشنده ويرديكم جوابده ديدم ، كه « استانبول ، كيوه ايله دوزخيدن دوزخيه ناصل مخبره ايله بيلير ؟ استانبولده توفيق پاشا ايله ويا هر هانكي بريله ، مخبره و مناسبنده بولنه بيلمكلكم ، هيئت و كيله نك و بلكه مجلسك قراينه وابسته اولديغندن ، بو خصوصده شميدن برشي ديهيم . توفيق پاشا ايله تلفراف مأمورينك دخي ، آچيقدن آچيغه مخبرده بولنسي ، استانبوله قارشى اولان وضعيتنك خارجه كي تلقيايتى تشويش ايدم چكندن غير جائزدر . آنجق توفيق پاشانك ، بنم شخصه دكل ، فقط توركييا بويوك ملت مجلسى حكومتنه بر مراجعتى وارسه ، بو مراجعتك قبولى طبعيدر . بو خصوصك غير رسى و عيني واسطه ايله كنديسنه ايصالنده باس يوقدر .

§ استانبولدن آطه بازارينه تلفراف و اورادن كيويه جهت عسكريه نك نظارتى آلتنده تلفون خطى موجود ايدى . توفيق پاشانك بنه قبالى اوله رق كوروشمك ايسته مسى اوزرينه ، استانبول تلى آقره يه ربط ايتديرلدى .

توفيق پاشادن آچيق اوله رق شو تلفرافى آلام :

استانبول : ۲۷ - ۱ - ۳۷

توركييا بويوك ملت مجلسى رئيسى مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

۲۵ كانون ثانى تاريخنده پارسده انعقاد ايدن مجلس طرفندن متخذ مقررات موجبجه شرق مسئله سنك حلى مذاكره ايتك اوزره ۲۹ شباطده لوندرده دول متفقه مرخصيله عثمانلى و بونان حكومتلى مرخصلندن مركب بر قونفرانس اجتماعه دعوت اولنه چقدر . موجود معاهده ده ، حادثات دولاييسيله ضرورى كوريله چك تعديلات اجرا ايديله چكدر . حكومت سنيه كوندريه چك دعوت ، مصطفى كمال پاشانك و يا خود آقره جه مأذونيت لازمه يي حائر مرخصلرك عثمانلى هيئت مرخصه سى مياننده بولنلريه مشروطدر . اشبو مقررات ، دول متفقه نك استانبول ممللرى طرفندن تبليغ ايدلدى . تعين بيوره چكدر مرخصلر ، بورادن انتخاب ايدم چكمز ذواتله برلشورك عزيمت ايتك اوزره قرار و جوابكزه انتظار ايدىوروم . زمانك زنا كتنه بناء بو كي بعض تبليغات مهمه ايچون خطك آچيق بولنديرلمسنى رجا

ایدرم . ما کنه باشنده همان جواب ویرمک ممکن ایسه تلغراف باشنده انتظار ایتمکدیم
افندم . برده شیفره وار افندم .

توفیه

شیفره محلولی ده شو ایدی :

ساعت درسعادت ۲۷ کانون ثانی ۳۳۷
۸ : صوکره

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

لوندره قونفرانسند قوتلی اداره کلام ایتمک ایچون یونانیلرک بر قول ازدوی ازمیره
سوق ایتمکده و تراکیاده کی قوتلرینده آناتولییه تحریک ایلده اولدینی و اون کونه قدر
بر حرکت تعرضیه باشلا یا جقیری موثوقاً استخبار ایدلشدیر .

توفیه

§ افندیلر ؛ توفیق پاشایه ویردیکم جوابی تلغراف ، شو ایدی :

آقره
۲۸ - ۱ - ۳۳۷

تل

درسعادتده توفیق پاشا حضرتلرینه

ج : ۳۳۷-۱-۲۷ . اراده ملییه مستنداً تورکیانک مقدراتنه واضع الید اولان یکانه
مشروع و مستقل قوه حاکمه ، آنقرده مستمراً منعقد ، تورکیا بوبوک ملت مجلسیدر . تورکیایه
متعلق بالجملة مسائلک حلنه مأمور و هر درلو مناسبات خارجیهده مخاطب ، آنحقق اشبو مجلسک
هیئت حکومتیدر . استانبولده هر هانکی بر هیئتک من کل الوجوه بر وضع مشروع و حقوقیسی
یوقدر . بناءً علیه ، بویله بر هیئتک کندیته حکومت نامنی ویرمش اولسی ، ملتک حقوق
حاکمیتنه صراحة مغایر و بونام آلتنده مملکت و ملتک حیاته طائد مسائلده خارجه فارشی
کندینی مخاطب کوسترمسی ناقابل تجویزدر . هیئتکزه توجه ایدن وطنی و وجدانی وظیفه

در حال حقیقت وضعیته اقفا ایده رک ملت و مملکت نامنه مشروع ، مخاطب حکومتک ،
آقرمه اولدینی قبول و اعلان ایتکدر . ملت و مملکتیز نامنه صلاحیت مشروعه به صاحب
حکومتک آقرمه اولدینی دول ائتلافیه جه تقدیر ایدلیدی شهنسز بولندینی حالد ، دول
مذ کورمک بونقطة نظری علناً اظهارده تأخر ایتلری استابولده متوسط برهینک موجودتی
کندیلری ایچون استفاده لی اوله بیلجکینی ظن ایتلرندن نشئت ایتکده در .

تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتی صلح و مسالمتی کمال جدیت و صمیمیتله آرزو ایتدیکینی
ویالکز حقوق ملیه سنک طامنسینی طلبدن عبارت اولان شرائطی مکرراً اعلان واشبو
حقوقک تصدیق حالده ، تکلیف اولته جق مذاکراتی قبوله آماده اولدینی بیان ایلشدر .
دول ائتلافیه ، لوندرده عقد ایده جکلری قونفرانسده ، شرق مسئله سنی عدل و حق
دائرهنده حل ایتکده قرار ویرمشارسه ، دعوتلری تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتیه
دو ضرودن دوزغویه توجیه ایتلیدرلر . شرائط آتفه دائرهنده وقوع بوله جق دعوتک
تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتی طرفندن حسن قبول ایدیلجکینی تکرار بیان ایدرز .
تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیسی

مصطفی کمال

ساعت : دقیقه

۳۰ اول

§ بونی متعاقبده رأساً و خصوصی اوله رقده شو تلغرافی یازدم :

آقرمه : ۲۸ کانون ثانی ۳۳۷

تل

استابولده نوبیق پاشا حضرتلربنه

ذات سامیلری کبی بونون بر عمر بوملت و مملکتیه بلا فاصله مشکور خدمتلرده بولنش
بر رجل محترمه ، بوتون خدمات سابقه کزی تسویج و اکمال ایده جک مستثنا و تاریخی
بر فرصت ظهور ایتدیکینه قانع . بز . وحدت نامه اوزره حرکت ایتک ایتسورز .
بالواسطه مدعو اولدینمز قونفرانسده مملکتی آری آری تمثیل ایده جک ایکی هیئتک نه قدر
محاذیری داعی اولدینی تمامیه تقدیر بیوردینکزه امینز .

ملتك ، صرف حقوق حاكميتى محافظه داعيه سيله صرف ايتديكى املكر ، آقدينى حسابلىز قانلر داخل و خارجى برچوق مشكلاته قارشى كوستردىكى ثبات و مقاومت ، بوكون قارشى سنده بولنديغىز مساعد يكي وضعيتى احداث ايتدى . بر طرفندن ده ، حادثات عالم ، ثبات و مقاومتك هدف اصليسى اولان استقلال تامىزى تأييد ايده جك صورتده انكشاف ايتكده دوام ايديور . بى اسارت و اضمحلاله محكوم ايتك ايسته مش اولان حكومتلر مواجهه سنده ، حقوق مليه مىزى مدافعه ايدر كن مادي و معنوى بوتون قواى مملكتك متحداً حركت ايتسى الزمدر . بونك ايچون ، ذات شاهانهك اراده مليه مملكتده يكانه تجليكه اولان توركييا بوبوك ملت مجلسى طائيدىنى رسماً اعلان ايتسى آرتق ايجاب ايتشدر . بوسورتله استانبولك مملكته متوالى ضررلر ايقاع ايتديكى تجارب مشومه ايله ثابت اولان و آنجق اجنيلر لهنه ادامه ايديلن غير طبيعى وضعيته برنهايت ويرمك ميسر اولور . دول مؤتلفه ممثللرى طرفندن واقع اولان تبليغات كوستريوركه ، استانبولدن حركت ايده جك برهيت مرخصهك لوندره قونفرانسنه اشتراك ايده بيلمى آنجق اونك ، آنقره حكومتى طرفندن صلاحيت تامه ايله ترخيص ايدلمش ممثللرى احتوا ايتسيله مشروطدر . بوسورتله ائتلاف دولتلرى ، توركييا نامنه ، صلح مذاكرانه كيره جك مرخصهك ، آنجق ، توركييا بوبوك ملت مجلسى حكومتى طرفندن كوندريله بيله جكنى كافى بروضوح ايله اعتراف ايتش اوليورلر . فعلاً و حقوقاً مملكتده يكانه حكومت مشروعه اولان توركييا بوبوك ملت مجلسى حكومتك وضع و اعلان ايتديكى اساساتى قبول و بواساسانك دشمنلرمن طرفندن تصديقى تسهيل ايچون ، بزه التحاق صورتيله وضيتكزى تصحيح و تثبيت بيورمكزى تاريخ و ملت مواجهه سنده درعهده ايتش اولديغىز وظيفه و صلاحيته تكليف ايدرز . بوسورتله مجادله مىزى برنتيجه مسعوديه ايريشديرمك خصوصى تسريع ايدلمش اولور . متحداً حركت و آمال مليه ي اعظمى قوتله مدافعه ايتك فكريله واقع اولان بوتكليفات صميانه مىز ، قبول و انفاذ بيورولدينى تقديرده جالس مقام سلطنت و خلافت اولان ذات شاهانهك وضعيتى متزلزل اولق تهلكه سندن بحق قورقولور و بى ، اراده مليهك بخش ايتش اولدينى فعلى و حقوقى بوتون صلاحيتلى حائز بر حكومت صفتيله ، شيميدن قيد و اشارت ايدرزه بوندن تولد ايده جك مسئوليت ناقابل تخمين اولان بوتون عواقيله دوغرىدن دوغرى به ذات شاهانه عائددر . ذات ساميلرينك بو وضعيت قارشوسنده وجدانى و تاريخى وظيفه كزى تماميله ايفا و نتايجنى طرفزه قطعى و صريح اولهرق اشعار بيورمكزه انتظار ايديورز . بو وسيله ايله احترامات مخصوصه مزك قبولنى رجا ايدرز ائندم .

توركيه بوبوك ملت مجلسى رئيسى

مصطفى كمال

محترم افنديلر ؛ ذاتا معنا و ماده حكمی قلامش فقط محافظه موجوديتي چوق مضر اولان استانبول حكومتی ، بر طرف ايتك مهمدی . بوكا ، باشليجه مانع اولانلرك باشنده ، پادشاه و خليفه ، بولونيوردي . بناء عليه ، بومقامه ، توركيه بويوك ملت مجلسي و حكومتی طانيتمق ، وضعتك وضوح پيدا ايتسي ايجون بالطبع ايتك نشبت اولق لازم كليردي . ذاتا آلزده و تماسمزده اولميان بومقامه ، هنوز بشقه بر معامله تطليقنه امكان مادي ده يوقدي . بناء عليه توفيق باشايه عيني كونده شو اوجنچي تلغرافي ده يازدم :

آقره

۲۸ كانون ثاني ۱۳۲۷

در سعادته توفيق پاشا حضرت تليينه

رسمي و خصوصي تلغرافنامه مزده كي مطالعات و تكليفاتمزي بوجه آتي خلاصه تكرر و ايجابانك سرعت ايفاسيله نتيجه سنك اشعاريني رجا ايدرز :

۱ — ذات شاهانه ، توركيه بويوك ملت مجلسي طانيديني قيصه برخط همايون ايله اعلان بيوره جقلردر . بوخط همايون مقام خلافت و سلطنتك مصونيتي اساس اوله رق قبول ايتمش اولان توركيه بويوك ملت مجلسي شكل و ماهيت و صلاحيت حاضره سيله قبول بيوردقلى احتوا ايده جكلدر . تفصيلات و تفردات سائرهنك علاوه سي ، شمدليك موجب تشوش اوله بيلير .

۲ — برنجي ماده حكمی انفاذ اولنديني تقديرده عائلوي اولان داخلي وضعيتمك تنظيمي بوجه آتي اوله بيلير :

ذات شاهانه كافي السابق در سعادته اقامت بيورورلر . صاحب صلاحيت و مسئوليت اولوب هر درلو تجاوزدن مصون و هر درلو شرائط استقلالي جامع اولان توركيه بويوك ملت مجلسي و حكومت شمدليك آنقرده بولنور . بالطبع استانبولده آرتق قاينه نامي آلتنده بر هيئت قالماز . آنجق ، استانبولك وضعيت مخصوصه سي الجاسيله نزد شاهانه ده بويوك ملت مجلسندن وظيفه و صلاحيتي حائز بر هيئت بولنديريلير .

۳ — استانبول شهر و حواليني امور اداره سنك صورت تنظيمي بعده تأمل و تطبيق اولنور .

۴ — شرائط مذ كورهنك قبول و تطبيقيله برابر ، بويوك ملت مجلسنجه مصدق بودجه مزده ، اساساً موجود تخصيصات سنيه و خاندان سلطنت تخصيصايله برابر ، بالعموم مأمورين لازمه

و ساڻر اصحاب مماشڪ مخصوصاتلرڻي اعطابه مقتضى مبالغ حڪومتجه تامين وتاڊيه ايڊيله جڪدر .
قدرت ماليه من بوخصوصى متڪفلدر .

توركيه بويوك ملت مجلسى رئيسى

مصطفى كمال

§ توفيق پاشانك بواوزونجه تلغرافزه كيمجه ويرديكى جواب چوق قيصه اولدى ، توفيق
پاشانك جوابى شو ايدى :

۳۳۷-۱-۲۸

تل

تلغرافنامه لرى آلام : يارين هيئتى طوبلايه رق ساعت آئتیده عرض معلومات ايدرم افندم .
§ توفيق پاشا ، هيئتى طوبلامش ، جواب وردى . بونى ده عينا عرض ايدم جكم .

درسمادت

۲۹ - ۱ - ۳۳۷

آنقرده مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

۲۸ كانون نانى ۳۳۷ تاريخلى اوچ قطعه تلغرافنامه لرينه جوابدر :

حڪومت حاضره ، استانبول و آناطولونك اتحادى خصوصنده كى منافى اوتهدنبرى تقدير
ايلديكندن بومقصده ايش باشنه كمش وشمى به قدر بواوغورده صرف مساعى ايلشدر .

ملتك حقوق حاكيمتى محافظه داعيه سيله صرف اينديككز امكرك وويرديككز قربانلرك ،
قارشوسنده بولنديغمز وضعيت مساعده يى احداث ايلديككنه ، كللى تاثيرى اولديغنه قانعز .
بنابرين برفائده مليه تامين ايدم جك تكليفاتكزى قبوله حاضرز . بوجهتله اشعاراتكز حقنده كى
نقطه نظر مى بوجه آنى ايضاح ايلورم :

قونفرانسه بالواسطه دعوت ايلديككز طبعيدر . چونكه حڪومات مؤتلفه نك مثللرى
بورادهدر . بناءً عليه استانبولده بولنان وسركله تشرىك مساعى به چالیشان برحڪومت واسطه سيله
افاى تبليغات ، يك طبيعى كورولميدر . شيمدى به قدر آناطولونكى طانيغه ييله لزوم كورمين
آوروپا حڪومانك ، بالخاصه آناطولو مرخصلرينك قونفرانسده وجودىنى شرط اتخاذ ايللرى

موجب نمونیتدر . بوجهته ، بر شکل مسئله سی تصویرله بوتحول مسعوددن استفاده ایجه مک ، ملتہ قارشی درعہده بیوردینکیز وظیفہ ایله اصلاً توافق ایتمز . ذاتاً بینمزدہ اتحاد ایلدیکمز اعلان ایدلہ کدن صوکرہ مرخصلرمز آری غیری دکل ، یکوجود دیمک اولور . اساسات متخذہ دائرہ سندنہ اداره کلام ایدہ جککرینه نظراً بوبایدہ برمحذور تصور ایدیلہ مز . بنابرین دولت وملتہ قارشی مکلف اولدیفمز وظیفہ ، بوآن تاریخیدہ بزه اوزاتیلان الدن استفاده ایدلسنی قطعاً آمردر . بوندن استسکاف ، یونان مدعیاتنک مدافعسنز قالمسنی و مملکتیزک دها نہ قدر مدت مصائب حربیہہ بحسنہ اولسنی موجب اولہجنی تأمل بیورلیدر . اساساً مطالبیزی قونفرانس حضورندہ درمیان ایلک وحقمز آوروپادہ اشاعہ ایتک ، بالفرض قونفرانس نتیجہ سنز بیلہ قالمش اولسہ ، موجب مضرت دکلدر . ذات طایلری ورفقا کزک حمیت وطنیہلری بوفرصتی فوت ایتدیرمہ مکہ کافلدر . شمدیہ قدر سابق قاینہلر طرفندن اتخاذ ایدلش وهر ایکی طرف ایچون فنا نتیجہ ویرمش اولان مقررات ، رفع ایدلک طیبی بولندیفندن آریلق وغیریلق قالمشدر . آنجق ، استانبولک تحت اشغالده بولمسنہ بناء بوراسنک قوہ اجراشدن خالی قالمسی اداره جکومتک کاملاً وتماماً دول ائتلافیہ الہ کچمسنی وبنابرین معاهدهده مندرج استانبول حقندہ کی قیودک موقع تطبیقہ قونولمسنہ سببیت ویرلش اولہجنی کبی محارب بولندیفمز یونان عسکرینک شیمدیکی حالده استانبول وحوالیسندہ موجودیتی دخی ، بوتکلیفاتی غیر قابل اجرا برحاله قومیشدر . هیتمنزه محافظہ مقام فکرینک بومطالعاتدہ وارد اولدیفنی تأمینہ بیلہ لزوم کوریم . اساساً بوکون الک زیادہ مستعجلاً حلی ایجاب ایدن مشلہ ، وقتی تقرب اتمکدہ بولنان قونفرانسہ دالکله رمزی یتشدیرمکدن عبارت اولدیفندن وبز قونفرانسدہ اثبات وجود ایلدیکمز حالده یونانلیلر اشتراک ایدہ رک قونفرانسدہ حکم غیابیہ دوچار وبنابرین دعوازمزی ظائب ایتک مخاطره سندنہ قاله جفمزدن بوبایدہ طرفزدن مسئولیت قبول ایدیلہ میہ جکفی بیان وقونفرانسدہ وقت مرهوندن اول بولمق موجب منافع اولاجفنه بناء مرخصلر کزک سریماً بورایہ اعزامی رجا ایدرم .

صدراعظم

توفیق

§ محترم افندیلر ؛ توفیق پاشا و حکومتی ، استانبول و آناتولونک اتحادی ایچون چالیشمش اولدیفنی سویلدور . دوضرودر . بزده ، عینی شی ایچون چالیشمقدہ ایدک ؛ شو فرق ایله ، کہ توفیق پاشا ورفقاسی ، آناتولوی کافی السابق استانبوله ربط واسیر ایتک ایستیوردی . او استانبوله کہ دشمن قوتلرینک تحت اشغالندہ بولونیوردی . توفیق پاشا ورفقاسی ، آناتولوی استانبول حکومتنه ربطه چالیشبور . او یله بر حکومتہ ، کہ جهانده ، موجودیتنه اعتراض اولونیورسہ ، دشمن آلمانی تسہیلہ مدار اولہجق مہیتدہ تلقی ایلدیک ایچوندی . توفیق پاشا ورفقاسیہ کورہ

مساعداً وضعیت حدوثنه آناتولو مجادله سنك کلی تأییری واردر . آما وضعیتي احداث ابدن
محضا آناتولو مجادله سی دکلدور . احتمال که بواختیار دیپلومات ، بوکرامتی ، کندیسسنك موقع
اقتداره گلشنده تخیل ایدیوردی .

نوفیق پشایه شو صورتله جواب ویردم :

آقره

۳۳۷-۱-۳۰

استانبولده نوفیق پاشا حضر تلیزیه

[۱] — ۲۷-۱-۳۷ و ۲۸-۱-۳۷ تاریخچرنده یازدیغم اوچ تلغرافنامه ایله ذات سامیلربنه
ایجاب ایدن و تطبیق و زوایجی ضروری اولان بالجه خصوصاتی صراحت و قطعیتله بیلدیرمش اولدبغمه
قانعم . بوکا و غماً ۲۹ کانون ثانی ۳۳۸ تاریخلی تلغرافنامه کیزله وضعیتک هنوز لزومی درجه ده
وقوف و اصابته مطالعه ایدهلمه مکده اولدیغنی کوردوم . وضعیتک اهمیت و زمانک نزاکتی ، ذات
سامیلریله برابر رفقای کرامکزک و بالخاصه ذات شاهانهک هر خصوصده بردفعه ده تئورینه
دلائلتری بر وظیفه حکمنه قویبور . مطالعه و محاکماتکزدن نناج مصیبه استخراجنی تسهیل
مقصدیله نورکیا بویوک ملت مجلسنجه وضع و تطبیق ابدیلن تشکیلات اساسیه قانوننک مواد
اساسیه سنی بروجه آتی عیناً تبلیغ ایدیوروم :

تشکیلات اساسیه قانونی

مواد اساسیه

- ۱ — حاکمیت بلا فید و شرط ملتکدر . اداره اصولی ، خلقک مقدراتی بالذات و بالفعل
اداره اتمسی اساسنه مستنددر .
- ۲ — اجرا قدرتی و تشریع صلاحیتی ، ملتک یگانه و حقیقی ممثلی اولان بویوک ملت مجلسنده
نجلی و تمرکز ایدر .
- ۳ — تورکیا دولتی بویوک ملت مجلسی طرفندن اداره اولئور و حکومتی « نورکیا بویوک
ملت مجلسی حکومتی » عنوانی طاشیر .

۴ — بویوک ملت مجلسی ولایتار خلقنجه منتخب اعضادن مرکبدر .

۵ — بویوک ملت مجلسنک انتخابی ، ایکی سنهده برکره اجرا اولنور . انتخاب اولنان اعضانک اعضالق مدتی ایکی سنهده عبارت اولوب فقط تکرار انتخاب اولونمق جائزدر . سابق هیئت، لاحق هیئتک اجتماع قدر وظیفه به دوام ایدر . یکی انتخاب اجراسنه امکان کورولمیدی تقدیرده اجتماع دوره سنک یالکز برسنه تمیدی جائزدر . بویوک ملت مجلسی اعضاسنک هریری، کندینی انتخاب ایدن ولایتک آبروجه وکیلی اولیوب عموم ملتک وکیلدر .

۶ — بویوک ملت مجلسنک هیئت عمومیسی، تشرین ثانی ابتداسنده دعوتسز اجتماع ایدر .

۷ — احکام شرعیه نک تفسیدی ، عموم قوانینک وضعی ، تعدیلی ، فسخی ومعااهده وصلح عقدی ووطن مدافعه سی اعلانی کی حقوق اساسیه بویوک ملت مجلسنه طائدر . قوانین ونظامات تنظیمنده ، معاملات ناسه ارفق واحتیاج زمانه اوفق احکام فقهیه وحقوقیه ایله آداب ومعاملات اساس اتخاذ قیلنور . هیئت وکیلنک وظیفه ومسئولیتی قانون مخصوصه تعیین ایدیلور .

۸ — بویوک ملت مجلسی ، حکومتک انقسام ایلدیکی دوائری ، قانون مخصوص موجبجه انتخاب کرده سی اولان وکیللر واسطه سیله اداره ایدر . مجلس ، اجرائی خصوصات ایچون وکیللره وجهه تعیین ولدی الحاحه بونلری تبدیل ایلر .

۹ — بویوک ملت مجلسی ، هیئت عمومیسی طرفندن انتخاب اولنان رئیس ، براتخاب دوره سی ظرفنده بویوک ملت مجلسی رئیسدر . بوصفله مجلس نامنه امضا وضعنه وهیئت وکیلهمقرراتی تصدیقه صلاحیتداردر . اجرا وکیللری هیئتی ایچلرندن برینی کندیلرینه رئیس انتخاب ایدرلر . آنجق بویوک ملت مجلسی رئیس وکیللر هیئتکده رئیس طبعیسیدر .

[۲] — قانون اساسینک اشبو مواد ایله تعارض ایتمه ن احکامی کماکان مرعی الاجرادر . بزجه تعداد ایلدیکم اساس ماده لره مغایر حرکت ایتمک امکان وصلاحت اولمدیغنی نظر دقت سامیلرینه اهمیتله وضع ایدرم . مجلس ریاستیله باشلایان مخبره کزک استلزام ایتمدیکی معامله نک تعقیبی اجرا وکیللری هیئتنه تودیع ایدلمشدر افندم .

تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

محترم افندیلر ، بو تلغرافنامه ده مواد اساسیه سی مندرج تشکیلات اساسیه قانونی ، بوتاریخندن هنوز اون کون اول یعنی ۲۰ کانون ثانی ۳۳۷ تاریخنده مجلسدن چیقمشدی . مجلسک و حکومت ملیه نک وضعیت وصلاحتی و شکل وماهیتی تثبیت وافاده ایدن ایلک قانوندر . مجلس ۲۳ نیسان ۳۶ ده آچیلدیغه کوره ، بو اساس قانونک مجلسدن چیقاریله یلمسی ایچون طقوز آی قدر بر زمانک کچمسی ضروری اولمشدی . بو ضرورتک منشای حقنده بر فکر ویره یلمک ایچون ، مساعده بیورورسه کز ، قیصه بر ایضاحده بولنه ییم :

معلومدر ، که مجلسك كشاديني متعاقب ، الزم اولان اساساتی محتوی ، بر تقرير وبرمشم .
 مجلس واونك اجرا و كيللاری هیئی ، اواساسانی عملی اولهرق ایلك كوندن تطبیقه باشلامشدی .
 بر طرفندنده ، تشكیل ایدن حقوق اساسیه انجمنی ، بو تقرير محتویاتی اساس اولق اوزره ،
 بر قانون لایحهسی حاضرلامغه باشلادی . نهایت درت آی قدر بر مدت صوكره ، بو انجمن
 « بوبوك ملت مجلسك شكل و ماهیتنه دائر مواد قانونیه » سرلوحهلی ۸ قانون مادهسی مجلسه
 كتیردی . ۱۸ آغستوس ۳۳۶ تاربخنده مستعجلیت قراريله تحت مذا كرمیه آلنان بو مواد
 قانونیهك ، اوزونجه برده اسباب موجهسی واردر .

انجمن مضبطهسك ، بوبوك ملت مجلسك تعریفنه حائد سطرلری میاننده ، شو جهلر
 یازیلی ایدی : « خلیفه و پادشاهك اسارتی و حادثات سائرهنكده تلاحقندن تحصیل ایدن
 ضرورتك سوق و الجاسیله تشكیل ایدن مجلسمرك ، ابدیاً بو كوفکی شكلده استمرارینی
 قبول ایتك ، حاد و استثنائی وضعیتلره شكل طبیعی ویرمك اولدیغنه و حالبوكه اشكال
 غیر طبیعیه پایدار اولهمیهجنی دستورینه بناءً اخلال ایدیلن حق خلافت و سلطنت و استقلال
 ملت و وطنك استحصال و تأییدینه دكین استمراری و آنجق مقصود اساسی اولان بو مقدس
 امنیهلك حصولیه مجلسك شكل طبیعی آلمسی موافق كورولش واونك ایچون ایکنجی
 مادهك برنجی فقرهسی (فایهك حصوله دكین) عبارسیله تقیید ایدلمشدر . » فی الحقیقه
 مجلسك انعقادی مدتی زمانله تصریح و تقیید اولنالمشدی .

بو اسباب و مطالعهیه كوره ، تورکیا بوبوك ملت مجلسك ۳۳۶ آغستوسنده ، هنوز دائمی
 و وضعیت و ماهیتك طبیعی اولمدینی تلهیسك جاری بولندینی آ كلاشیلور .

مواد قانونیهك برنجیسیده : « بوبوك ملت مجلسی ، تشریع و اجرا قدرتلرینی حائز و اداره
 دولته بالذات و مستقلاً واضع الیدر . » صورتنده ایدی . بو ماده ایله مجلسه ویریلن صلاحیتك
 دخی ، اسباب موجهیه نظراً موقت اولسی لازم كلهجکی طبیعی ایدی . ماهیتی موقت اولان
 بر مؤسسهنك صلاحیتی دخی ، موجودیتی مدتیله قائم اولور .

حقوق اساسیه انجمنك تلقی و مطالعهسی ، مجلسنده عیناً تبارز ایدی . حتی مجلس
 اعضاسندن بر چوقلری ، مقصدك ایضاحنده ، انجمنك افادهلرینی ناقص بولهرق ، تصریحات
 تكلیفنده بولندیلر . دیدیلر ، كه : برنجی مادهك باشنه « خلافت و سلطنتك و استقلال وطن
 و ملتك استخلاصنه قدر .. » صراحتی علاوه ایتك لازمدر . ایکنجی مادهدهکی (فایهك
 استحصالنه دكین) عبارسی برینه دخی ، عینی صراحتك اقامهسی لزومی طلب اولندی .
 بو مسئله چوق مناقشاتی موجب اولدی . بعض مبعوثلر ، یالكز (خلافت) كلهسنی قویالم ،
 سلطنت اونده مند مجدر ، دیدیلر .

بعض خواجه افندیلر ، بوذا راضی اولندیلر . خلافت بر امر معنویدر مطالعهسندم بولندیلر .

خلافتده ، رهبايت يوقدر ، اعتراضه ، خواجه افديله ، شو يولده جواب ويرديله ؛ سلطنت
حكيم اينديكي ، لكه شاملدر . خلافت بوتون كره ارضده كي اسلامه شاملدر .

بو مناقشهله كونلر و كونلرجه دوام ايندي . معارضهده بولنان فكرلردن بري صريح
ايدى : « خليفه و پادشاه واردر و وار اوله جقدر . او موجود اولونجه بو كونكي وضعت ،
شكل ، صلاحيت ، وقتدر ، مقام خلافت و سلطنت ، اجراي فعاليتيه فرصت بولونجه ، تشكيلات
سياسيه و اساسيه نك نه اولديني معيندر ، معلومدر . او نقطه نظرلردن يكي بر شي تصور ايتك
موضوع بحث دكلدر . مقام خلافت و سلطنتك اجراي فعاليتي تايمين اينجه قدر ،
آقرمه طوبلانمش اولان بر طاقم انسانلر ، موقت تدبيرلرله چاليشه جقدر . »

بوكا معارض اولان فكرده وضوح يوقدي . « سلطنت ، ملت انتقال ايتشدور ؛ سلطنت
قالماشدر ، خلافتده ؛ سلطنت ديمكدور ؛ بناء عليه اونكده حكمت موجودتي يوقدر ؛ »
طرزنده آچيق و صريح قونوشيله ميوردی . اوتوز يدي كون سوكره ، ۲۵ ايلولده
بر جلسه خفيهده مجلسه بعض ايضاحانده بولنه يي فائده لي عد ايتدم . جاري افكار و حسياني
تطميندن سوكره ، باشليجه شو مطالعاتي سرد ايتشدم :

« تورك ملتك و اونك يكانه ممثلي بولنان مجلس عاليك ، وطن و ملتك استقلالتي ، حياتي
تايمين ايچون چاليشيركن ؛ خلافت و سلطنتله ، خليفه و سلطانله بو قدر چوق مشغول اولمسي
محدورليدر . شمدليك ، بوللردن هيچ بحث ايتمهك منافع عاليه اقتضاسنددر . اكر
مقصد ، بو كونكي خليفه و پادشاهه محافظه مربوطيت و صداقت ايدلديكني افاده و تايد
ايتمكسه ، بو ذات خائندر . دشمنلرك ، وطن و ملت عليهنده واسطه سيدر . بوكا خليفه و پادشاه
ديتجه ملت ، اونك امرلر بيه مطاوعت ايدرك دشمن آملاني يربنه كيتيرمك مجبوريتنده
قالير . خائن و ياخود مقامك قدرت و صلاحيتي قوللانمقدن ممنوع اولان ذات ، ذاتا پادشاه
و خليفه اولاماز . او حالده اونني خلع ايدوب يربنه درحال ديكريني انتخاب ايدورز . ديمك
ايتيورسه كز ، بكاده ، بوكونك وضعت و شرائطي مساعد دكلدر . چونكه خلي لازم
كلن ذات ، ملتك نزدنده دكل ، دشمنلرك آلنده در . اونك وجوديني كان لميكن عد ايدرك
ديكر يربنه بيعت ايدملك تصور اولونيورسه ، بوكونكي خليفه و سلطان حقوقدن فراغت
ايتيرك استانبولده كي قابينه سييله ، بوكون اولديني كي محافظه مقام و ادامه فعاليتيه دوام
ايدميه بيله جكنه نظرآ ، ملت و مجلس عالي ، اصل مقصديني اونوتوب خليفهله دعوا سييله مي
اوغراشه جق ؟ علي ايله معاويه ، دوريني يشايه جقز ؟ خلاصه ، بو مسئله واسع ، نازك
و مهمدر . حلي ، بوكونك ايشلرندن دكلدر .

مسئله يي اساسندن حله كيريشه جك اولورسوق ، بوكون ايچندن چيقيميز . بونكده
زمانی كله جكدور .

بو کون وضع ایدم جکمز اساسات قانونیه ، موجودیت و استقلالری قورناره جق اولان ملت مجلسنی و ملی حکومتی تقویه معطوف معنا و صلاحیتی ضامن و ناطق اولمیدر !
 § افندیلر ؟ بو ایضاحامدن بر هفته اول ، بنده ، مجلسه بر پروژه ویرمشم .
 ۱۳ ایلول ۳۳۶ تاریخلی اولوب سیاسی ، اجتماعی ، اداری ، عسکری نقطه نظرلری تلخیص و تشکیلات اداریه حقنده کی مقرانی احتوا ایدن بو پروگرام ، مجلسک ۱۸ ایلول ۳۳۶ کونکی اجتماعنده اوقوندی . ایشته ، بوتاریخدن ، دها درت آی کچدکدن سوکره تقرر ایدن ایلك تشکیلات اساسیه قانونی ، بو پروگرامدن چیقمشدر .

..

§ شمعی آرزو بیورورسه کز استانبول ایله مخبریه دوام ایدم .
 توفیق پاشا ۲۷ کانون ثانی تاریخلی تلغرافنامه سی محتویاتی ۲۹ کانون ثانی تاریخلی بر تلغرافنامه ایله تکرار ابتدی . اجرا وکیللری هیئت ریاستندن شو حواب ویرلدی :

آقره : ۳۰-۱-۳۳۷

استانبولده توفیق پاشا حضر تدرینه

ائتلاف سیاستنده تورکیا لهنه وقوع بولان انکشاف اخیر ، ملتک عزم فداکاریسی محسولیدر . تورکیا بویوک ملت مجلسنک سهور عهدنامه سی کلیاً رد ایتمی اوزرینه حادث اولان شو وضعیتدن ، منافع ملییه اک موافق نتایج استحصالی ، لوندره قونفرانسنه اشتراک ایدم جک مرخصلرک دوغریدن دوغری به اراده ملییه تمثیل ایدن بویوک ملت مجلسی طرفندن انتخاب و ترخیص ایدلش اولمسیله قابلدر . سهور معاهده مشثومه سی امضالامش بر هیئتک وارث خصوصیتی اولان هیئتک مرخصلرینک ، ملک و ملت نافع شرائط استحصال ایدم بیللملری غیر نمکندر . بناء علیه ، وطنک منافع طالیه سی ایجابی اشبو مذاکرات صلحیه ده سزک آرادن چیه درق بویوک ملت مجلسی مرخصلرینی ، وحدت ملییه تماماً اراشه ایدر برشکلده سربست بر اقلنک کز لازمدر . بوسبیلله ، اولکی تبلیغات حقنده جریان ایدم جک مذاکراتی بر طرفندن تعقیب واجرا ابلکله برابر بوجه آتی مقرراتی مستعجلاً قبول و تنفیذ الملک کز رجا اولنور :

۱ — لوندرد قونفرانسنه اشتراك ايدەجك توركياء هيئت مرخصهسي ، منحصرأ توركياء بويوك ملت مجلسي حكومتي طرفندن انتخاب واعزام ايديله جكدرد .

۲ — اشبو هيئت مرخصه رفاقتنه ويرلسني لزوملي كورديكمز بعض متخصص مشاورلر ايله اوراق و وثائق لازمه طرفكزدن احضار وهيئته التحاق ايتك اوزره اعزام و ارسال ايديله جكدرد .

۳ — طرفزدن كوندرييله جك اشبو هيئت مرخصهك ، عموم توركياء منافعي تمثيل ايدەجك يكانه هيئت اولديغني ده دول ائتلافيه تبليغ ايدەجكسكز .

۴ — وقتك دارلني حسييله قطعي ونهائي اولهرق انخاذ ايديلن اشبو مقرراتك عدم ترويجي حالنده سلامت ملك و ملت نامنه ترتب ايدەجك مسئوليت تاريخيه تمامأ هيئتكزه طأد بولنه جكدرد . اجرا وكيللري هيئي رئيسي

فوزي

§ افنديلر ، توفيق پاشانك رفيق مساعيسي اولوب آتقرده بولنان عزت پاشا طرفندن ده برتلغراف يازلسي فائدهلي اولور ظننده بولندق . عزت پاشانك تلغرافي شو ايدى :

شيفره

آتقره

۳۰ - ۱ - ۳۳۷

استانبولده توفيق پاشا حضرتلرينه

شباط اواخرنده لوندردده انعقاد ايدەجك قونفرانسه متدائر توركياء بويوك ملت مجلسي رئيسي مصطفى كال پاشا حضرتلرييله ذات ساميلري آره سنده جاري آچيق مخبرات محتوياتنه مطلع بولونيورز . هيئتمزك دوجار اولديغني عدم موقفيت اوزرينه ينه اراد مطالعه يه مجاسرت مستلزم خجالت اولمغله برابر ذات فخيانه لريني وضعت حقيقه و بوراده حكومفرما نقاط نظر حقنده تنوير ايتكه سوق وطنپروري ايله لزوم حس ايدينيورز . استانبولك تحت اشغالده اولمسي حسييله اوراده كي بر حكومتك منافع اساسيه ملتي مدافعه دن عاجز اوله جني بوراجه طبيعي نورولمكده در . آيري ايكي هيئت حالنده قونفرانسده اثبات وجود ايتكدن ، بالاخره آناطولو ايله استانبولك تفريقتنه يول آچيله جني اندیشه سيله ده توقي ايدلمكده در مصطفى كال پاشا حضرتلري ده ، تلغرافنامه لرنده كي نقاط نظر دن اساس اعتباريله صرف نظر ايتكه صلاحيتدار دكدرد .

آناطولوده عون حقه مخالفت وعصيانلر كسر وازاله وچتهلر تنكيل اولنهرق قوتلى براردو
 وحكومت تشكىل ايتمشدر . آوروپايى ، سهور معاهده سنك لهزمه تعديلنه سوق ايديهيله جك
 مذاكراتك انقطاعنه محل ويرييه جك صورتده بيدريغ همت بيورولسنى حسب الصداقه استرحام
 ايلرز . بوراده كي توركي بويوك ملت مجلسنك طرف پادشاهيدن طائمسى شرط اساسيسى باقى
 قالمق اوزره تفرعات وظواهره عائد بعض خصوصيات ايچون دخى مداوله افكار امكانى
 موجوددر . بوامكانك افانه سنه محل ويرييه مك اوزره اشعار كيفيت بيورولسنى معروضدر .

اهم عزت

افنديلر ، سزى يورمازسم توفيق پاشانك بوتلغرافه ويرديكى جوابى ده عرض ايديم :

استانبول

۳۱ - ۱ - ۳۳۷

شيفره

آنقرده عزت پاشا حضرتلرينه

ج : ۳۰ كانون ثانى ۳۳۷ .

جله مزك محافظه احكامنه يمين ايتديكمز قانون اساسى به مخالف تعديلات اساسيه اجراسى
 و آنك تصديقي صراحت قانونيه ايله نه درجه قابل تاليف اوله جنى جاى ملاحظه در . بوخصوص ؛
 آنجق مصطفى كمال پاشا حضرتلرينك واسطه سيله كوندرديكى تلغرافله بيان اولنان وزجه
 ملتزم بولنان تعديلاتك دول ائتلافيه جه قبول ايدلسنه اهتمام اولنوب انشاءالله استحصال مطلوب
 اولندقدن صوكره اصولى دائره سنده حل اولنه جق مسائل داخله دندر . عكسى حال ، دونكى
 تلغرافلره دخى ايضاح اولندينى اوزره قونفرانسه عدم قبولى واستانبولك درحال حاكيت
 عثمانيه دن اخراجنى ويونانيلرك دعواسنك بلامدافعه قالمسنى بلكه محق كورولسنى موجب اولاجقدر .
 تلغرافلردن برجهتلك آكلاشيلمديغنى استدلال ايدىوروز . قونفرانسه سزك وزم ديهرك ايكي
 هيئت اعزام ايديله جكنك زده دن چيقاولدينى آكلاشيلاميور . دعوا عيى ، اسباب مدافعه عيى
 اولمقله برابر بوخصوصده اتحاد تام اولونجه ، اوراجه تعيين اولنه جق مرخصلر ، دول ائتلافيه مك
 طائيمقه اولدينى حكومتك ترفيق ايدم جكى مرخصلره برابر كيدنجه ، هيئت ، متحد ويكوجود
 وصلاحيه لازمه يى حائز اولور وبلاحتراز متحدا دعواى ملي يى مدافعه ايدر . بولزومك اوراجه ده
 تقدير بيورولدينى ، مرخصلرك دول ائتلافيه طائيديرلملرينى بزدن طلب بيورمسييله مثبتدر .
 تبليغ اولنان نوطه وبوياناتكز واضحاً كوسترمكنه دركه ، دول ائتلافيه لوندره قونفرانسنه يالكز
 اوله رق آناطولو مرخصلرينى قبول ايتمه مكددر . بونلر ، حكومت مرخصلريله برلكده بولمق

صورتیه قبول اولنه جقدر بویه آریلق محافظه ایدیه جک اولورسه اغلب احتمال هیچ بر طرفک مرخصی قبول ایدیه جقدر . بوباده یالکز بورادن مرخص قبول ایدیه سی محتمل ایسه ده آناطولو ایچون بو احتمال ده یوقدر . بناء علیه یک بویوک فداکارلقر محصولی اولان بوتبدل ، ضرریمزه حل اولنور . چونکه ائتلاف محافلنده یونان محبلی فضله اولوب کندیلرینه تورکر شرقده حربک ادامه سینه طرفدار وصلح و ائتلافه طالب دکلدر دیه پروپاغاندا ایله لهدار اولانلری کندیلرینه جلب ، بزی حقسنز و دشمنمنزی حقلی کوستر مکه صلاحیت ویرلش اولور . مشترک مرخصلردن مرکب بر هیئت کوندریلورسه مطالبیز قبول اولسه بیه ، لهمز اولان افکاری علیه چورمه مش و بلکه علیه دار اولانلرک بر قسم مهجنی قزانمش اولورز . وقت یک طاردر . مخبرات ایله ضایع ایدیه جک زمان قالمشدر . مرخصلرک همان اعزامی منافع وطنیه و ملیه ایجابیدر . ذات دواتلریله رفقای محترمه کزک دخی عودتلی لازمدر . زبرا اورا افکارینه آنجق عن مشاهدۀ وقوف کزدن بحق استفاده ایدیه جک زمانده واراده افکارک بونقاط نظره جلبی لزومنده متفق اولدیغمز قناعتنده یز افندم .

صدراعظم
توفیق

§ افندیلر ، توفیق پاشانک فوزی پاشا حضرتلرینه اولان جوابی تافرافتی ده اوقویالم :

در سعادت
۳۳۷-۲-۱

شیفره

آنقرده مصطفی فوزی پاشا حضرتلرینه

ج : ۳۰ کانون ثانی ۳۳۸ . قرال قسطنطینک آنته به عودتی اوزرینه دول ائتلافیه محافلنده وافکار عمومیه ده یونانستان علیه حصوله کلن تبدل مناسبتیه آوروپاده لهمز بر جریان تولد ایتمکه برابر ، بوجریانه مقابل ، روملره مظاهر وسه وهر معاهده سنک تماماً ویا جزئی تعدیلاتله تطبیق صورتیه نورکیابی احیا فکرنده مصر بعض رجال سیاسیه ده موجود بولمسنه ، خصوصیه آلدیغمز معلومات موثوقیه کوره ، رجال مذکورنک آناطولو مثللرینک دخی قونفرانسه دعوت ایدلمسینی قبول و ترویج ایله ملری آناطولونک بویه بر دعوته اجابت ایتمه جکنه قانع اولملرندن ایلری گلش و بوندن مقصدلری ده شو عدم اجابت کیفیتنی اوکه سورهرک وعلیه مزه تداییر زجریه انجاذینی بحق کوستره رک افکار عمومیه یی سیاستلرینه اقتضایه مجبور ایله مکدن عبارت بولمش

اولسنه بناءً قونفرانسه برآن اول ومشتراك كيديلهرك احقاق حقه چاليشيلمق لابددر. شايد اوراده مشروع ومحق مطالباتك رد اولنديقنى كورور وقونفرانسى تركه مجبوزيت حس ايدرسهك ، بوكيفيت خصماضك النده عليهمزه بر سلاح مؤثر اولاماز . تلغرافنامهلرنده بيان اولنان مطالباتك ، اولجهده بيلديريلن اسبابه واستانبولك وضعت مخصوصهسنه مبنى قبولى ممكن دكلدر . بونلرده اصرار ايله قونفرانسه وقت وزماننده اشتراك فرصتى فوت ايديليرسه ، اولا تأمين وحدت اولنمامسندن دولاي استانبول وبوغازلرك بوسبوتون حاكميت عثمانيه دن چيقمهسى ثانياً ، دول ائتلافينهك يونانستانه معاونت نقديه وعسكريه ايفا و آناطولوده مشترك بر حركت تعرضيه اجراسنه قالقيشه رق ذاتاً مصائب متواليه حربه دن عددى بك زياده تناقص ايتمش اولان تورك عنصرينك برقات دها محو و پريشانيه معروض قالمسى ، ثالثاً بويوك نسبتده فداكارلقلر اختياري مقابلهنده خارجى معاونته احتياج مجبوريتى حاصل اوله رق بالنتيجه غايه امل اولان استقلالك هدر ايدلمسى كنى نتايج وخيمه تحدث ايلر . مرخصلر كرك در سعادته تسريع حركتى الزمدر افندم .

صدر اعظم

نوفيس

§ محترم افنديلر ، عثمانلى صدر اعظمنك دها بعض توصيه واخبارلى وارددر . مساعده سيورورسه كنز اولنلى ده اوقويهلم :

شيفره

در سعادت

۳۳۷ - ۲ - ۵

آقرده مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

لوندرده اجتماع ايدمك اولان قونفرانسه دولت عليهك دخى دعوت ايدلمسندن دولاي تلاشه دوشن يونانلير ، عليهمزدهكى پروپاغاندا لرينه برقات دها كرمى ويرمشلردر . پارسدهكى مرخصمزدن آلدېغمز معلوما نه نظراً فرانسه ده افكار عموميه ي عليهمزه چوبرمك ايجون كويا آناطولوده بر آلمان هيئت عسكريه سى موجود اولديقنى وحركات وسياستكرك بوهيئتك تلقيناتندن تولد ايلديكنى فرانسز محافلنده نشر ايتكمكه اولدقلى كنى توركيادهكى خرسيتانلرك

قتل عام ایدلمکده اولدیغندن بختله بونلرک تجلیسی ایچون پایا طرفدن بالجه پارلمنتولره مراجعت ایدیلدیکی مسموع اولدیغی مرخص مشارالیه طرفدن علاوه بیلدیرلدیکندن فوق العاده سوء تأییراتی موجب اوله جق اولان اشبو شایعانک سریعاً تکذیب ایدلمسی رجا وتوصیه اولنور .

صدراعظم

توفیق

درسمادت : ۸-۲-۳۳۷

شیفره

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

قونفرانسه تأثیر ایتک مقصدیله شباطک یکریمی برنده یونانلیرک ۷۰-۸۰ بیک کشی ایله تعرضه کچه جکاری خارجیہ نظارتندن مؤثوقاً استخبار قلنمشدر . تعرضک قره حصار-اسکی شهر استقامتنده اولسنه احتمال و بریلیر . آنقره مرخصلرینک یالکز اوله ورق قونفرانسه قبول ایدیلهمیه جکی ممثلارک جمله افاداندندر .

صدراعظم

توفیق

§ بوتلغرافک یازلمسندن مقصد ، یونانلیرک تعرض ایده جکنی بیلدیرمکی ایدی ؛ و یا خود ، آنقره مرخصلرینک یالکز اوله ورق قبول ایدیلهمیه جکنی سویله مکی ایدی ، بونی آ کلامق مشکلدر . بوقسه ۷۰-۸۰ بیک کشیک دشمن قوتنک تعرضی تهدیدیه ایکنجی قره مؤداسی تأمین ایدلمکی ایسته نیوردی ؟

مرخص اعزامی حقنده ، بزم ، سرد ایتدیکمز نقطه نظرلری اشعاراتمز وجهله توفیق پاشا ائتلاف ممثلارینه تبلیغ ایتمشده ، تلغرافک صوک فقره سیله آلدیغی جوابی ابلاغ ایدیوردی ، بوده واضح دکدر .

آقره ده مصطفی کال پاشا حضرتلرینه

فرانسز افکار عمومیه سنی رنجیده ایتمه مک ایچون کلکیاده تعرضدن توقی ایدلسی ، خیر خواهلغنده شبه اولیان بعض فرانسز رجالنک توصیه سی اوزرینه پارس مرخصمزدن کال اهمیتله بیلدیرلشدیر .

صدر اعظم

توفیقی

§ افندیلر ؛ بوکی توصیه لری ، استانبول حکومتلرندن چوق دیکله مشدک . بزم تعرضدن توقی ایتمه مزى توصیه ابدن خیرخواهک مخاطبی ، ایشتدیکنی بر غراموفون کی بزه ایصال ایدرکن ، خیرخواهه ، بزه ده تعرضدن توقی ایدلسنی ایجاب ایدنلره توصیه ایدوب ایتدیکنی صورمشمی عجباً ؟ آلدیغی جواب ، منفی ایدیسسه ، اونک خیرخواهلغنه بزه دن حکم ایتمش ایدی ؟ وطنمزی اشغال ایدنلرک افکار عمومیه سنی رنجیده ایتمه مکی توصیه ایدنلره ، وطنی اشغال اولنان ماتى ، نیچون رنجیده ایتدکاربى وایتمکده دوام ایلدکاربى صورمه مق ، نه دن ، بو عثمانلی رجالنک خواص ممتازه سی اولمشدی ؟

§ خلاصه ، محترم افندیلر ؛ کورولیورکه ، توفیق پاشا و آرقداشلیله اساسده ، فکرده ، تلقیده ، آکلاشمق ممکن اوله میوردی . نهایت ، مسئله ، مجلسه انتقال ایتدیرلدى .

مجلسه ایکی تکلیف درمیان ایتدم . بریسی ؛ مملکتک وملتک وضعیت و مقصدنی استانبوله صراحة بیلدیرمک ؛ ایکنجیسی ؛ آریجه دعوت وقوعنده لوندره به مستقل برهیت کوندرمکدی . هرایکی تکلیف قبول ایدلدى .

§ افندیلر ؛ مجلسک نقطه نظر وقراری ، توفیق پاشایه ابلاغ ایدن تلغرافنامه عیناً شویله ایدی :

« لوندره قونفرانسنه دعوت دولایسیله تورکیا بویوک ملت مجلسی رئیس مصطفی کال پاشا حضرتلری واجرا وکیللری هیئت رئیس فوزی پاشا حضرتلریله استانبولده توفیق پاشا حضرتلری آره سنده تعاظم ایدیلن مخبرات ، هیئت عمومیه ده اوقونق صورتیه مجلسک داخل اطلاعی

اولدی . توفیق پاشا حضرتلری طرفدن ، درمیان یوریلان مطالعات ، مملکتک بو کونکی وضعیتی حقده صریح بر فکر ایدیمکدن پک اوزاق اولدقلرینی تأثرله بزه کوستردی . استانبولده متارکه دئیری ایکی نوع حکومت بر برینی تعقیب ایتمشدر . بری داماد فریدک ریاستی آلتنده ، مختلف ذواتک اشتراکله تشکیل ایدن حکومتلرک ، هر نه بهاسنه اولورسه اولسون ، ائتلاف دولترینه قارشى مطاوعت مطلقه فکرینی تمثیل ایتش و مملکتک کندی حقوق حاکمیتنی ادامه ایچون بذل ایتدیکی فداکاراقلری ، دشمنلرله برابر چالیشیق صورتیله تعقیب ایتکی بر مملکت مخصوص ایدیمشدر . بوفکرک سالکری ، مملکتک شر و خیانته مستعد نه قدر ناکور اولادی وارسه ، هپسنى تحریک و تجهیز ایدمک ، مدافعه ملییه حصر نفس ایدن وطنپرورلر علیهته متبادی قوللاندیلر . شرع مبین نامنه نشر ایدیلن ساخته فنوالرک ، مظهر تلطف اولان میرمیران آزاوورلرله فکر استقلال و مدافعه علیهته نشر ایتدکری معنوی و مادی زهر و افساد قوتلری علیهته ، آناتولوو آیلرجه مدت چارپیشمغه مجبور اولدی . اولر ، دشمنلر حسابنه جهلمرمنی قاچ دفعه آرقه دن ووردیلر . اسلامک ایلک عصرندئیری ، شرف و حق دین نامنه جهاد ایدن ملتیز ، تاریخمزک ایلک کونلرندئیری ، دولت و مملکت نه وقت تهلکهیه دوشمشسه قاتنی مبدولاً آقتمقدن خالی قالمیان ملتیز ، بودفعه معظم وطندن بقیه قالان صوک پارچهدده ، صوک قلعیه چکیمش ، اک صوک مدافعه سنی یاپارکن حکومت نامنی آلان هیئتلر ، دشمنلر حسابنه ، دشمن صفلری آره سنده کندی مللری علیهته چالیشیورلردی . بیزانسک صوک کونلرنده ، فاتحک تسلیم دعوتنه قارشى ، اللهک بکا بر و دیعه سی اولان بو مملکتی ، آنجیق الله تسلیم ایدرم دیهن صوک قیصر رومک تختنه وارت بر خانداندن کلن بو کونکی خلیفه و سلطانک حکومتی ، اسیر اولمه مق ایسته ین ملتی کندی ایله باغلابرق دشمنلره تسلیم ایتکه چالیشیوردی . بورنجی صفحه ، او حکومتلرک و متقلرینک هریمتیه نتیجه بولدی . ایکنجی نوع حکومت ، توفیق پاشانک ریاست ایتدکری هیئتدرکه مقصد اعتباریه آناتولوو مدافعه سنه طرفدار اولدیغنی سوله مکه برابر ، اجرا آت اعتباریه ، مملکتک صمیمتله استحصال ایتک ایستدیکی صلحه ناقابل تجویز بر غفلت و عناد ایله مانع اولمقده دوام ایدیور . سورای سلطنتده ، ائتلاف دولترینک اوزاندینی اعلام اسارتی آیانه قالمیق ، ابراز حرمت ایتک صورتیله قبول و امضا ایدن رجال و اعیان ، بوتون مملکتده هیچ برحق و صلاحیتی تمثیل ایتمین بر قوت ساقطه حالنده در . آناتولوو و استانبول ، استقلال ایله اسارتک ، حریتله محکومیتک تعارض و تخالف ایتدیکی ایکی آبرى پارچه حالنده قالمشدر .

بزه مملکتک اسیر ایدلش ، اختیارینی غائب ایتش پارچه سنی حر و مستقل قسمه الحاق ایتک ایستیورز . استانبول رجالی ، کلی تشکیل ایدن و بوتون برجهان خصومه قارشى کندی شرف و صلابتله مدافعه ایدن حر قسمی ، اسیر و محکوم جزئه تابع ایتک ، الحاق ایتک ایستیورلر . بوتون آناتولوی ، حریت و استقلالنه عاشق بوتون اولاد مملکتی و بو کونکی روح مظلوم اسلامی

تمثيل ايدن بوبوك ملت مجلسي ، استانبولك معلول و محروم حريت برهيئته تابع اوله بي، هيچ بر زمان قبول ايدمهز .

مجلسمز طرفندن قبول واعلان ايديلن و بوتون مملكتده مطاع اولان تشكيلات اساسيه قانونلر مز موجبجه ، حاكيت ، بلاقيد و شرط ملتكد و ملتك تشريع و اجرا قدرتي ايسه ، اولنك حقيقي ويكانه مثلي اولان بوبوك ملت مجلسنده تجلي ايدر. بواساساته بناء هيئت مرخصه مزك استانبوله كيتمسي و اورادن انتخاب ايديله جك برهيئته داخل اولسي و اورانك ويره جيكي صلاحيتنامه ايله جهانه قارشي دعواي مليمزي درعهده ايتمسه امكان يوقدر . اكر ايترسه كز بالفعل و بالحق حائز استقلال مطلق اولان ، بوتون تشكيلات اداريه سيله مملكتي تدوير ايدن ، اردولري شرفده و غريده دشمنلره حذرلني بيلديره رك مملكته صلحك يوللارني آچان مجلسمزك، هيئت مرخصه سني مملكتي تمثيل ايديله جك يكانه هيئت اوله رق طائيرسكز . يوقسه ، بز ، كندى هيئتمزي ، كنديمز كوندرمك قراريني ذاتا آلمش بولونيورز . بو قرار مزه ويره جك جوابك ، رطافم سوزلر دكل ، فقط. فعليات اولسي نزجه مطلوب و ملتزمدر .

§ افنديلر ؛ خارجيه وكيلى بولونان بكر سامي بكك تحت رياستنده آريجه و مستقل برهيئت مرخصه ترتيب ايدلدى. هيئت ، لوندره قونفرانسنه صورت مخصوصه ده دعوت وقوعنده اجابت و اشتراك ايتك قيديله و فقط زماندن استفاده مقصديله ، آنطاليه اوزرندن رومابه حركت ايتديرلدى .

هيئتمز ، ابتاليا خارجيه ناظري قونت سفورچا واسطه سيله ، قونفرانسه رسماً دعوت اولندقلري كنديلربنه تبليغ اولندقدن صوكره لوندره يه كيتمشلدرد .

§ لوندره قونفرانسي ، ۲۷ شباط ۳۳۷ - ۹۲۱ دن ۱۲ مارت ۳۷ يه قدر دوام ايتدى . مثبت هيچ برنتيجه و يرمدى .

دول ائتلافيه ، ازميز و ترا كيا نفوسلري حقنده كنديلري طرفندن برتحقيقاتك نتيجه سني قبول ايدم جكمزه دائر ، بزدن وعد آلمق ايتديلر . هيئت مرخصه مز ، اولاً ، بوني قبول ايتمشدى . آنقره دن وقوع يولان اخطار اوزرينه ، بالاآخره ، تحقيقاتك اجراسني ، يونان اداره سنك و فغه تعليق تكليفنده بولندي . دول ائتلافيه ، سهور معاهده سنك احكام ساثره سنك ، بلا اعتراض طرفزدن صميمتله تطبيقني تأمين ايتك ايتستديكي آكلاشيلمشدى . هيئت مرخصه مز ، بوخصوصه كي تكليفانه رد ماهيتنده جوابلر و يرمشدى . يونان مرخصلري ، تحقيقاتي اساسندن رد ايتمشلردى . بونك اوزرينه ، دول ائتلافيه مرخصلري ، تورك و يونان هيئت مرخصه لرينه ، بمض تكليفاتي حاوي برر پروژه ويره رك ، حكومتلرندن بوپروژه لر محتويانه دائر آله جقلري جوابلرك ، قونفرانسه بيلديرلسني طلب ايتمشلردى .

بزم هیئت مرخصه مزه ویریلن پروژده ، سه ور معاھده سی احکامنده اجرا اولنه جق
تعذیلانه متعلق شو نقطه لر واردی :

بزه براقیلان ژاندارمه و قطعات مخصوصه مقدارلرینی جزئی صورتده آتیرمق . مملکت مزده
قاله جق اجنبی ضابطان عددینی بر آز تنقیص ایتک . بوغازلر منطقه سنی بر آز اوفالتمق . بودجه مز
اوزرینه موضوع تحدیداتی بر آز خفیفه تمک . امور نافعیه متعلق امتیاز ویرمک حقمز اوزرینه
موضوع تحدیداتی ده ، بر آز تخفیف ایتک . . . بوندن بشقه عدلی قاپیتولاسیونلر ، اجنبی
پوسته لری ، کوردستان . . . حقنده سه ور پروژهنده تعذیلات اجرایی امید ایتدیره چک
بعض مهم وعدلر...

عینی تکلیفات پروژهنده ، ارمنستان حدودلرینک تعیینی خصوصی ، جمعیت اقوامک
کوندره جکی بر قومیسونه ترک ابدلکده ایدی . از میر منطقه سنده خصوصی بر اداره تشکل
ایده جکدی . کویا ، از میر ولایتی بزه اعاده اولنه جقدی . فقط از میر شیرنده بر یونان قوتی
بولند بر یله جق ، از میر سنجانی آسایشی ائتلاف ضابطانی طرفندن اداره اولنه جق ، بوسنجاقده کی
ژاندارمه قوتی ، نفوذی نسبتنه کوره مختلف عناصردن تشکل ایده چک ، ولایت جمعیت افوام
طرفندن بر خرستیان والی تعیین اولنه جق ، از میر ولایتی تورکیابه واردانک تزیایدیله آرتنه جق ،
سنوی بر مبلغ ، تأدیه ایده چک ایدی .

از میر ولایتی حقنده تکلیف اولنان بو طرز حل و تسویه ، بش سنه صوکره ، طرفیندن
برینک طلبی اوزرینه جمعیت اقوامجه تعذیل اولنه ییله جکدی .

افندیلر ؛ ائتلاف دولتلری ، هیئت مرخصه مز واسطه سیله یاپدقلری تکلیفانک جوابی آلمنه
انتظار ایتهدن ، ده اهیئت مرخصه مز یولده ایکن ، یونانیلر ، بونون اردوسیله ، بوتون جبهه لر مزه
قارشی تعرضه کچدیلر .

کوربیورسکیزکه افندیلر ؛ یونان تعرضی ، قونفرانس و صلح حکابه سنی بزه بالضروره ترک
ایتدبرییور . شیمدی مساعده بیورورسه کز ، سزه ، بوتعرضی و نتیجه سنی عرض ایده بم :

بونان اردوسنک روسه و شرقنده مهم برغرایی ؛ عشاق و شرقنده دیگر برغرایی واردی .
بزمده قوتلر مز ، اسکیشهر شمال غربی سنده و دوملو پیکار و شرقنده اولوق اوزره ایکی غروب
حالنده ایدی . بوندن بشقه ، یونانیلرک ، ازمیتده بفرقه لری ، بزمده اوکا مقابل قوجه ایلی
غروبی بولونیوردی . یونانیلرک ، مندرس بوبنده کی قطعانه قارشیده قطعانمز واردی . یونان
اردوسنک روسه و عشاق غروپلری ، ۲۳ مارت ۳۳۷ کونی ایلری حرکانه کچدیلر . عصمت
باشا قومانداسنده بولنان غرب جبهه سی، قطعاتی، عرض ایتدیکم کی ، اسکیشهر شمال غربی سنده
نحشد اتمشدی . قرار، محاربه بی این اوکی مواضعنده قبول ایتمکدی اوکا کوره تدابیر و ترتیبات
آتیوردی . دشمن ، ۲۶ مارت آقشامی ، عصمت باشانک اشغال ایتدیردی مواضعک

صاغ جناحی ایلرینه یناشدی . ایرتسی کونی ، بوتون جهده تماس حاصل اولدی . دشمن ، ۲۸ ده صاغ جناحهزه تعرضه کچدی . ۲۹ ده هر ایکی جناحدن تعرض ایتدی . دشمن ، موضعی ، مهم موفقیتلر الده ابدیوردی . ۳۰ مارت کونی شدتلی محاربه لرله کچدی . بو محاربه لرکده نتیجه سی دشمن لهنه نجلی ایتدی .

بوندن سوکره ، صره بزه کلیوردی . عصمت پاشا ، ۳۱ مارت کونی مقابل تعرضه کچدی و دشمنی مغلوب ایدرک ، $\frac{۳۱}{۴}$ نیشان کیجه سی رجعته مجبور ایتدی . بو صورتله ، تاریخ انقلابک بر صحیفه سی ، ایکنجی این اوکی ظفریله املا ایدلی .

افندیلر ، دشمن چکیلیرکن غرب جهه سی قوماندانیله ۱ نیشان کونی جریان ایدن مخبرات ، او کونک تحسیناتی تثبیت ایدن وثائقدر . او تحسیناتی احیا ایچون مساعده بیورورسه کز او کونکی مخبراتدن بعضی تلغرافلری عیناً اوقویه جقم .

مترس تپه دن
۳۳۷ - ۴ - ۱

ساعت ۶،۳۰ سوکره ده مترس تپه دن کوردیکم وضعیت : کوندوز بک شائنده ، صباحدنبری ثبات ایدن و دمدار اولسی محتمل بولنان بر دشمن مفرزه سی ، صاغ جناح غروبک تعرضیله غیر منتظم چکیلور . یاقیندن تعقیب ایدیلیور . حمیدیه استقامتنده تماس و فعالیت یوق ، بوز اوبوک یانیور . دشمن ، بیکارجه مقتوللریله دولدیردینی محاربه میدانی سلاحلر مزه ترک ایتشدیر .

غرب جهه سی قوماندانی
عصمت

آفره
۳۳۷ - ۴ - ۱

این اوکی محاربه میداندنه مترس تپه ده غرب جهه سی قوماندانی
و ارکان حربیه عمومیه رئیس عصمت پاشا

بوتون تاریخ طالعده ، سزک این اوکی میدان محاربه لرنده درعهده ایتدیککمز وظیفه قدر

آغیر بر وظیفه درعهده ایتمش قوماندانلر اندردر . ملتزمك استقلال و حیاتی ، داهیانه اداره كنز آلتنده شرفله وظیفه لرینی کورن قوماندا و سلاح آرقداشلر كزك قلب و حیثینه بویوك امنیتله استناد ایدیوردی . سز اوراده یالکز دشمنی دكل ، ملتك معكوس طالعیده یكدیكز . استیلا آلتنده کی بدبخت طور افرمزله برابر بوتون وطن ، بو کون منتهالینه قدر ظفر کزی تسعید ایدیور . دشمنك حرص استیلاسی عزم و حیثیتك یالچین قیالینه باشنی چاربه رق خردوخاش اولدی .

نامکزی ، تاریخك کتابه مفاخرینه قید ایدن و بوتون ملت حق کزده ابدی منت وشکرانه سوق ایدن بویوك غزا وظفریکزی تبریک ایدرکن ، اوستنده طور دیفکزی نهك سزه بیکلرجه دشمن اولور یله طولو بر میدان شرف سیر ایتدیردیکی قدر ملتزم و کندیكز ایچون شعشعه اعتلا یله طولو بر افق استقبالهده ناظر و حاکم اولدیغنی سوبله مك ایسترم .

بویوك ملت مجلسی رئیس

مصطفی کمال

بویوك ملت مجلسی رئیس مصطفی کمال باشا حضرتلرینه

ظلم و استبداد دنیاسنك اك ظالمانه هجوملرینه قارشی ، یالکز وشاشقین قالان ملتزمك ، مادی و معنوی بوتون قابلیت و قوتلرینی روحنده کی آتشله طولولایان و حرکت کترین بویوك ملت مجلسنك رئیس مصطفی کمال باشا !

قهرمان عسکرلرمز ، ضابطلرمز و عسکرلرمزله آوجی خطرلنده اوموز اوموزه اوروشان فرقه و قول اردو قوماندانلری نامنه تقدیرات و تبریکاتکزه کمال فخر ایله عرض شکران ایدرم .

غرب جبهه سی قوماندانی

عصمت

محترم افندیلر ؛ این اوکی محاربه میداننی ، ایکنجی دفعه اوله رق مغلوباً ترك و بروسه استقامتنده اسکی موضعلرینه رجعت ایدن دشمنك تعقیبنده ، پیاده و سواری فرقه لرمزك کویستردکلی شایان تذکار قهرمانقلری ایضاح ایتمیه جکم . یالکز ، عمومی وضعیت عسکریه نی اتمام ایچون مساعده بیورورسه کز جنوب جبهه مزه عائد منطقه ده جریان ایتمش اولان حرکتی خلاصه ایدیم .

جنوب جهه سی قوماندانی رأفت پاشانك آمرنده بولنان اوچ پیاده فرقه سی، دوملی پیکارده ، مستحضر بر موضعه بولونیورلردی . بوندن بشقه ، بر سواری فرقه سی و برده سواری لواسی واردی . بو موضعه صول جناحنده بولونیوردی . جنوب جهه سی قوماندانك آلدینی وظیفه ، بو موضعه دشمنی توقیف ایتمکدی . عشاق شرقنده کی موضعلرندن حرکت ایدن اوچ پیاده فرقه سی و بر قسم سواری ، دوملی پیکار مواضعنه تماس و تعرض ایتدیلر . ۲۶ مارنده قطعاتی ، موضعلرینی ترکه محبور اولدی . جنوب جهه سی قوماندانی ، بوندن صوکره اساسلی بر خطده قوتلرینی توقیف و یکیدن ترتیبات آلفه موفق اوله میهرق ایکی فسمه آیرلیدی . بر قسمی « که ۸ نجی و ۲۳ نجی پیاده فرقه لرله ایکنجی سواری فرقه سندن مرکب ایدی . » کندی تحت امرنده ، آلتون طاش استقامتمنده چکیلدی . دیگر قسم « که قول اردو قوماندانی فخرالدین پاشانك تحت امرنده بولونیوردی . » ۵۷ نجی پیاده فرقه سیله دودنجی سواری لواسندن عبارت ایدی . دشمن ، بوتون قوتیه فخرالدین پاشا قوتلرینه توجه ایدرك شرقه یوردی . رأفت پاشا قوتلرینه قارشى ، دوملی پیکارده ، یالکیز بر پیاده آلایى بر اقدی . رأفت پاشا ، بالاخره ۲۳ نجی فرقه یی آلتون طاش اوزرندن جنوبه ، فخرالدین پاشا امرینه اعاده ایتدی . آلتون طاش استقامتمنده ، دشمنك هیچ بر حرکتی اولمیدینی تحقق ایدنجه ، رأفت پاشا ، یاننده بولنان قوتلرله شماله جلب اولندی .

شرق استقامتمنده ایلرله بن دشمنه قارشى ، فخرالدین پاشا قوتلری ، مختلف مواقعهده محاربه لر ویره رك آفیون شرقه چکیلدی . دشمن ، آفیون قره حصارینی اشغال ایتدکدن صوکره ، چای - بولوادین خطنه قدر ایلریلیدی واوراده توقف ایتدی . بو دشمن قارشوسنده ، فخرالدین پاشا ، ۵۷ نجی ، ۲۳ نجی فرقه لرله برابر ، جنوبدن آطنه منطقه سندن کلن ۴۱ نجی فرقه یی ده آله رق ، مقابل برخط وجوده کتیردی .

افندیلر ، فضله ملاحظات سوق الجیشیه دن احتیاط طرفدارى اولمقله برابر ، یونان اردوسنك بودفعه کی عمومی تعرض پلاننده ، نظر دقی چوق جالب بر خطایی اشارت ایتك ایسترم . یونان اردوسنك عشاق غروپی ، دوملی پیکاردن صوکره ، اسکیشهر استقامت عمومیه سنده یورومك لازمدی . آفیون اوزرندن قونییه استقامت عمومیه سنده توجه ایتسی ، اصل نتیجه قطعه ساحه سندن قوتلرینی اوزاقلاشدیره رق ، اونلری طائل و نهلکلی بر وضعیتده راقشدر . این اوکنده ، موفقیت بزم طرفده قالدقن صوکره ، بو قوتلرک کندیلرینی تهلکدن قورتارمق ایچون بر آن اول و سرباً رجعتلرینی تأمیندن بشقه برشی دوشونه میه جکارینه شبهه یوقدی . این اوکنده مظفر اولان قوتلر مرکز ، اسکیشهر ، آلتون طاش اوزرندن دوملو پیکاره توجه ایدرك و بومسافه نك مهم بر قسمنده

شمندوفر خطندن اعظمی استفاده ممکن اولدیفنه کوره ، آفیون فره حصارک شرفنده بولنان یونان غروپنک خط رجعتنی قطع اتمسی وبوصورتله او غروپی بوبوک برفلاکنه دوجار اتمسی پک فوتلی بر احتمال داخلنده ابدی . نته کیم ، بوفکرک نطبقاتنه کچمکنده بر آن تأخرایدلمشدر . درحال جنوب جههسی قوماندانی رأفت پاشانک امرینه ، ایلک سربست قالان فرقهلر ویریلرک تحریک ایدلمشدر .

یونان اردوسنک عشاق غروپی ، ابن اوکی میدان محاربه سنک نذجهسی اوزرینه درحال رجعته باشلادی . رأفت پاشا ، ۷ نیسان ۳۳۷ تاریخنده قاراکاهیله (چکورلر) ده ، ۴ نجی و ۱۱ نجی فرقهلر (آلتون طاش) منطقه سنده ، بشنجی قافاس فرقهسی وقوتلی بر آلائی ماهیننده بولونان مجلس محافظ طابوری (چکورلر) جنوبنده ، برنجی وایکنجی سواری فرقهلری (کوتاهییه) منطقه سنده بولونیورلردی . فخرالدین پاشا ، چای و آفیوندن چکیان دشمنی نعفیبتوضیق ایدرکن ، رأفت پاشاده ، دشمنک اصلحانلر جوارنده بولنان بر آلاینه ، بو صابدیغمز فوتلرله ، یعنی ، اوج پیاده فرقهسی وبر طابورله ، تعرض ابدی . بر طرفندنده ، شالدن ده ایلکی فرقه ، ۲۴ نجی و ۸ نجی فرقهلر ، جنوبه تحریک ایدلدی . اصلحانلرده کی یونان آلائی ، رأفت پاشانک تعرضنی نوقیف ایتدی . چوق زمان فازاندی ، بو مدت ظرفنده کربدن کلن قطعانه ایلکی فرقه به قدر تقویه اولندی . بو قوتلر ، آفیوندن چکیان فوتلرک کندیلرینه التحاقنی تأمین ابدی .

۱۲ نیسان ۳۳۷ کونی رأفت پاشانک امرنده شالدن جنوبه و شرفدن غربه تعرض ایدن فوتلرک مجموعی شو ایدی :

شالدن کلن ۴ ، ۵ ، ۱۱ ، ۸ و ۲۴ ؛ شرفدن ایلرله بن ۵۷ ، ۲۳ ، ۴۱ و ۱۱ نجی فرقهلرکه جمآ سکز پیاده فرقهسی وبر پیاده طابوری .. برنجی وایکنجی سواری فرقهلری چوق اوزاق مسافهلردن دولاشدیریلرک آنجیق دشمن مغلوب ایدلدیکی تقدیرده مؤثر اوله بیله جک ، فقط اوکونک محاربه سنده هیچده مؤثر بولنمایان ، دشمن کربسندنه باناز هدفنه سوق اولمشدی ، رأفت پاشانک تحت قومانداسنه بریلن قوتلر ، تعرضلرنده موفق اوله مدیلر ، بالعکس فضله ضایعات ویرلدی . دشمن ، دوملوپیکار مواضعنه حاکم اوله رق برلشدی واوراده قالدی . رأفت پاشا قوتلریده ، دوملو پیکاردن اون کبلو منزو شرق شمالیده اولمق اوزره ، آی دمیر ، چال کوی ، سلکی سرای ، خطنه چکیلوب دوردی . اصلحانلر محاربهسی دیبه باد اولنان ، بوحرکت ، بوصورنه ختام بولدی .

افندیلر ، محاربه نک جریانی اثناسنده محاربه خطرلندن بعض قسملرک ایلری کری وفوق

بولان دالغەلرى و بالخاصە آفيون شرقندە بولان دشمن فرقهلرينك ، دوملو پيكار ايليريندە راقدقلىرى بر آلايلرينك مغلوب و بر طرف ايديله مەسى بوزندن ، دوملو پيكارە قدر چيكيلىه بيلملىرى متعاقب بولان قوتلرينك اساسلى بر خط اشغال ايتك اوزره ترتيبات آيلركن ، ايلريدهكى پارچهلرينك اوخطه واصل اولمق اوزره كرى يورويشلىرى ، رافت پاشانك محاربه نتيجه سنى ياكلش حكم ايتسە باعث اولدى . فى الحقيقه ، رافت پاشا ، كنديسى مغلوب اولدينى حالده دشمنى مغلوب و رجعت ايدر قبول ايتدى بونى بش كون دوام ابدن دوملو پيكار ميدان محاربه سنده دشمنه صوك ضربه يى و ورمق نصيب اولديغى بيلديرن ، تلغرافيله بزده ابلاغ ايتدى . بزده ، بالطبع نمون اوله رق تهالكله ، بويوك تقديرات و تبريكاتده بولندق . فقط ، وضعيتى تماميله ميدانه چيقارمق ايچون تلغراف باشنده كنديسنه صورديقم سؤالاره آلدېقم جوابلردن ، وضعيتك بيلديرلديكى كى اولديغنده شهبه و ترده دوشدك . نهايت آكلاشيلدى ، كه دشمن ، تماماً مقصدينه موافق و وضعيت عموميه سە مطابق اوله رق ، دوملو پيكارده مدافعه سى سەيل ، حاكم و اساسلى بر موضع آيلوردى . بالعكس رافت پاشانك ، بر آز كريدە ، بونون قوتلريله آى دمير ، چال كوى ، سلكى سراى خطى طومئسى ، لازم كلدى .

افنديلر ، وضعيته سكونت پيدا اولدقدن صوكره رافت پاشانك قوماندان ايتديكى اردوده ، كنديسنه قارشى اعتمادك منسلب اولدينى آكلاشيلدى . وضعيتى محلنده تدقيق ايتك اوزره ، فوزى پاشا حضرتلىرى ، آنقره دن وعصمت پاشاده ، غرب جبهه سندن برلكده بالذات رافت پاشانك قرارگاهنه كيتديلر . رافت پاشانك قوماندان وضعيتك بر مدت دها ادامەسى جهتي ترجيح ايدلمكده اولديغندن ، مسئله يى اوكا كوره حل و تشيته چالبيشديلر . فقط زمان كچمه دن بو وضعيتك ادامەسى غير ممكن و غير جائز اولدينى قناعتي حاصل اولدى . بوسيله ، بن ، بالذات فوزى وعصمت پاشالىرى آله رق رافت پاشا نزدينه كيتدم . وضعيتى ياقيندن تدقيق ايتدم و در حال شو طرز حلى تطبيق ايتدم . تحت قومانداسنده بولان جنوب جبهه سنى ، ضرب جبهه سە ربطايدە رك عصمت پاشا قومانداسنه توديع ايتدم . كنديسنه آنقره ده بروظيفه ويرمك اوزره اورايە عودتى لزومى بيلديردم .

رافت پاشا ، آنقره يە عودت ايتديكى زمان شويله بر صورت حل تصور ايتشدم . عصمت پاشا آرتق ارکان حربيه عموميه رياستندن استعفا ايدە رك ، تماماً توسيع ايدلمش اولان غرب جبهه سى قوماندانلغيله اشتغال ايدە جك ، مدافعه مليه و كيلي بولان فوزى پاشا حضرتلى ده وكالة ايضا ايتمكده اولدينى ارکان حربيه عموميه رياستنى اصيل اوله رق دوعه ده ايدە جك . اوندن انحلال ايدە جك مدافعه مليه و كالتى وظيفه سنى ده رافت پاشا ايضا ايدە جك .

رأفت پاشا ، اساس اعتباريله ، بيه عسکری بر وظیفه درعهده اینک طرفداریدی . فقط
بم طرز نسویمه بکنمیدی . دیوردی ، که مدافعه ملیه وکیلی بولنان فوزی پاشانک مقامندن
استعفا اینسنه سبب یوقدر . عصمت پاشانک ارکان حربیه عمومیه ریاستندن استعفا سنی ضروری
کوربیور ویکاده بو آوالی بر وظیفه و برمه یی دوشونیورسه کز طرز نسویمه کز اوکا کوره
نظمی ممکندر .

بن ، بر دیره رأفت پاشانک مطالعه سنده مندمیج مقصده فصلسه انتقال ایده مدم . چونکه
بر آز صوکره آکلار کی اولدیقم نقطه نظر اصلا خاطر مه کلمه مشدی . مزد اولدیقم نقطه یی
نوضیح ایچون بالذات کندیسنه صوردم . دیدم که ، یعنی سز می ارکان حربیه رئیسی اولی
ایستیورسکز ؟ کرچه واضح بر جواب و برمدی آما ، بن مقصدک تماماً بوندن عبارت اولدیغی
قبول ایتدم . بونک اوزرینه شو مطالعه یی در میان ایلدم ؛ ارکان حربیه عمومیه ریاستی ، بزم
تشکیلاته کوره ، بوکون ، فعلاً باش قوماندانلق مقامیدر . سز ، هنوز تورک اردوسنه باش
قوماندان اوله جق اوصافی احرارز ایتش دکلسکز . بونی شیمدیلک خاطر کزدن چقاریکز !

رأفت پاشا ، و بر دیکي جوابده دیدی که ، اوله ایسه بن ده مدافعه ملیه وکالتی قبول ایتیم .
اوسزک بیله جککز ایشدر ، دیدم و برافدم . فی الحقیقه قبول ایتدی و آلدینی مأذونیت اوزرینه
قسطمونی اورمانلرنده « نهجه وید » دنیان برده برمدت استراحتنه چکیلدی . رأفت پاشانک مدافعه
ملیه وکالتی بوندن صوکره حاصل اولان دیگر بروضیعت اوزرینه وقوع بولمشدر .

محترم افندیلر ، ایکنجی ابن اوکی ظفرندن صوکره ، لوندره به کیتمش
اولان هیئت مرخصه مز عودت ایتدی . قونفرانسک مثبت بر نتیجه به
افزان ایتیمش اولدینی معلوم کزدر . فقط هیئت مرخصه رئیسی
و خارجه وکیلی بکر سامی بک ؛ کندیلکنندن انکلتزه ، فرانسه
و ایتالیا رجال سیاسیه سی ایله تماس و مکالمه لرده بولنه رق آبری آبری
هر بویه بر طاقم مقاوله نامه لرامضالامش بولونیوردی .

بکر سامی بک ، انکلتزه ایله امضالادینی بر مقاوله موجبنه ، بدمزده بولنان بالجمله انکلبز
اسراسنی اعاده ایده جکدک . بوکا مقابل انکلبزلرده بزه اسبرلرمزی اعاده ایده جکلردی . یالکز
نورک اسبرلری میاننده ارمنیلره و انکلبز اسراسنه ظلم و یاسؤ معامله ایتش اولدینی ادعا ایدیلر
استننا ایدیه جکدی .

حکومت مز ، بالطبع بویه بر مقاوله یی تصویب و تصدیق ایده مزدی . چونکه بویه بر مقاوله یی
تصویب اینک نورک نیجه سنیک ، نورکا داخیلنده کی حرکانی اوزرتده ، اجنبی حکومتک بر نوع
حق قضاسنی تصدیق اینک اولوردی .

بومقاوله بی تصدیق ایتمه مکه برابر، انگلیز بر بعضی تورک اسرا سنی سربست بر اقدقلرندن بزده
بالمقابله المزده بولنان انگلیز اسرا سندن بر قسمی سربست بر اقدق .

بالاخره ۲۳ تشرین اول ۳۳۷ - ۹۲۱ تاریخنده ، هلال احمر رئیس نانیدی حامد بکله
استانبولده انگلیز تومیسری آره سنده حاصل اولان ائتلاف اوزرینه، مالطه ده بولنان بالجمله تورک
موقوفینی ایله نزد مزده بولنان بالجمله انگلیز موقوفینک مبادله سی، قرارلشدیر یله رق تطبیق
ایدلشدیر .

§ افندیلر ؛ بکر سامی بک ، رسمی مذاکرات و مکالمات خارجنده صرف شخصی
اوله رق لؤید جورج ایله بر ملاقاند بولنش بیلرند ، سویله نن سوزلر سته نوغرافیه
ایدلش بو ضبط امضاده ایدلش بکر سامی بکک یدنده بولنان نسخه نک محتویاته مطلع
ایدلدیکی در خاطر ایتمیورم . صوک زمانده خارجیه وکالتی واسطه سیله بکر سامی بکدن بولنسخه بی
طلب ایتدیردم ایسه ده وکالت کوندردیکی بر مکتوبده ، اول زمان بو نسخه ترجمه لرینک بکا
کوسترلیدیکی ، کرک اصلنک وکرک ترجمه لرینک خارجیه وکالتندن افصائلده هاند اولدینی
دوسیه سنده بر اقلیدینی بیلدیرمشدیر . دوسیه لرده بو وثیقه بولنه مامشدیر . و خارجیه ده کیمسه
بو وثیقه دن و محتویاتندن معلوماتدار بولونیور . بده عرض ایتدیکم کبی هیچ بر وقت خبردار
ایدلدیکی تخطر ایتمیورم .

§ افندیلر بکر سامی بکله فرانسز باش وکیلی موسیو بریان آره سنده ده ۱۱ مارت ۹۲۱
تاریخی بر مقاوله امضا ایدلشدیر . بومقاوله یه نظر آ فرانسه ایله حکومت ملیه آره سنده مخاصانه
نهایت ویریه جک فرانسزلر ، مسلح چته لری ؛ بزده ، مجاهدلر منزی سلاحدن تجریداید جکر . .
قوای ضابطه مزه فرانسز ضابطلری ادخال اولنه جق فرانسز لرحه تشکیل اولنان ضابطه ،
محافظه ایدیه جک فرانسه نک تخلیه ایده جکی یرلره ، معموره العزیز ، دیاربکر و سیواس
ولایتلرینک انکشاف اقتصادی همچون یایله جق تثبیتانده حق رحمان وارغنی معدن امتیازی ده
فرانسز لره ویریه جک . . الخ

حکومت مزجه ، بومقاوله نکه ده عدم قبولی اسبابی تعداده حاجت یوقدر ظن ایدهرم .

§ بکر سامی بک ؛ ایتالیا خارجیه ناظری بولنان قونت سفورچا ایله ده ۱۲ مارت ۳۷ - ۹۲۱ ده
بر مقاوله امضا ایتش بوکا نظر آ، ایتالیا نک از میر و ترا کیانک بزه اعاده سی ضمننده کی مطالبه یزی
قونفرانس نزدنده ترویج ایتسنه مقابل ، بزده ، ایتالیا دولته آنطالیه ، بوردور ، مغله ، اسپارطه
سنجاقلرله آفیون قره حصار ، کوتاهییه ، آیدین وقویه سنجاقلرینک بالاخره تعیین ایدیه جک

اقسامنده تشبثات اقتصاديه ايجون حق ربحان ويره جكدك . بوندن باشقه ، اشبو مناطقه تورك حكومتى ويا تورك سرمايه سى طرفندن ياپيلمه جق اولان اقتصادى ايشلرك ايتاليان سرمايه سنه ويرلمسى واركلى معدنلرينك براياليان - تورك شركتنه دورى قبول ابدلكده ابدى .

بالطبع بومقاوله ده ، حكومت مزجه رددن بشقه برمعامله به معروض قالمزدى .

افنديلر ، ائتلاف دولتريينك ، لوندريه تأسيس صلح ايجون كوندرديكمز هيئت مرخصه من رئيسى بكر سامى بكه امضا ايتدير دكلرى مقالهلر محتوياتى ، سهور پروژه سنى متعاقب پينلرندمه عقد ايتدكلرى « accord tripartite » تسميه اولنان و آناطولى نى مناطق نفوذده تقسيم ايدن ائتلافنامه يى بشقه ناملر آلننده ، حكومت مليه مزه قبول ايتدير مك مقصدينه معطوف اولدينى بك آشكاردر . ائتلاف رجال سياسيه سى بو مقصدلرينى ، بكر سامى بكه قبول ايتدير مكه موفقده اولمشلردر . بكر سامى بلك لوندريه قونفرانس مذاكراندن زياده منفرد مكلملرله مشغول ابدلديكى آ كلاشيلور . حكومت مليه پرنسپلرله خارجيه وكيللى اولان ذاتك تعقيب ايتديكى مسلك آره سنده كى تفاوت ، مع التأسف غير قابل ايضاحدر .

§ بكر سامى بك ، بوائتلافنامه لره ، آنقره به عودت ايتديكى زمان ، فوق العاده نظردقت واستغرابى موجب اولديغى اعتراف ايتلىم . بكر سامى بك ، وضع امضا ايلديكى مقالوله ناملر محتوياتنك منافع عاليه مملكتيه مطابق اولدينى قناعتنى اظهار وبونى مجلسده دخى مدافعه واثبات و ايدى جكنى ادعا ايدىوردى . قناعتنده اصابت ، ادعاسنده منطق اولديغنه شهه يوقدى . مطالعه لرينك مجلسده مظهر تصويب اوله ميه جفندن بشقه خارجيه وكالتندن اسقاط ايديله جكى ده محققدى . فقط مجلسى ، مسائل سياسيه مذاكره و مناقشانه بوغمه يى اوكونلرك شرائطنه موافق كورمديكمدن ؛ بكر سامى بكه اصالتسزلكنى بالذات سويليه رك خارجيه وكالتندن چكيلمسى تكليف ايتدم . بكر سامى بك ، بوتكليفى قبول ايدرك استعفانامه سنى وىردى .

فقط ، بكر سامى بك ، هيئت مرخصه رياستى وظيفه سيله ، آوروپاده كى سياحتى ائناسنده ياپدينى مختلف تماسلرك كنديسنده حاصل ايتديكى انطباعاته كوره ، ائتلاف دولتريله پرنسپلر من داخاندن آ كلاشقمى امكانى بولديغى قناعتنده اصرار ايدىوردى . وكنديسنك بو آ كلاشمه لرى تأمينه مدار اوله ييله جكنى درميان ايدىوردى . بونك اوزرينه كنديسنه شوخصى مكتوبى يازدم :

۳۳۷-۵-۱۹

آماسيه مبعوثى بكر سامى بك افندى به

توركيه بويوك ملت مجلسى حكومتك شمدى به قدر مختلف وسيله و واسطه لره بتون ماله اعلان

ایدیش اولان پرنسپلری معلوم تالیکز اولوب بو پرنسپلرک خطوط اساسیه سی شوقیه حمله ایله قابل افاده در « معلوم اولان حدود ملیه من داخلنده مملکتیزک تمامیتی و ملتک استقلال نامی تأمین ایتک ». هیئت مرخصه ریاستی وظیفه سیله وقوع بولان صوک سیاحت و تماسلرکزک سرده حاصل ایتدیکی تأثیرات و انطباقاته نظر آ حکومت ائتلافیه نک موضوع پرنسپلر منی اخلال ایتکسزین مملکتیزله آ کلاشمه منایل اولدقاری قناعتنده بولندیفکزر آ کلاشیلور . تورکیا بویوک ملت مجلسی ، مؤتلفلرک بوتمایلانله دلالت ایدمچک جدی و صمیمی آثار و نتایجی هنوز کورمه مکده در . بوباده کی تخمیناتکزرک تحقیقنه امکان بخش اوله جق بر زمین بولمکزمکن اولدینی تقدیرده . بونتیجه نک تورکیا بویوک ملت مجلسی و حکومتی طرفندن بمنوینتله قبول ایدیله بیله جکینی تأمین ایلرم افندم .

مصطفی کمال

بکر سامی بک ؛ بوندن صوکره تکرار آوروپایه کیتدی . بوسیاحتندن ده برفاذه حاصل اولدی . یالکزر ، آقرمه ده موسیو فرانقلن بویون ایله جریان ایدن مذاکرات ، بکر سامی بکک پارسده بعض تشبثاتیه اشکال ایدلمکده اولدینی آ کلاشیلر منی اوزرینه ، حکومتجه بکر سامی بکک ، بروطفه رسمیه سی اولدیفنک ، آژانسله اعلانی ضروری کورولمشدر .

بکر سامی بک ، ایکنجی دفعه آوروپاده بولندیفی صره ده ، بکا بعض اشعاراتده بولندیفی کی عودننده بررپور ویرمشدی . کرک اشعاراننده وکرک راپورنده تصادف ایدیلن بعض مطالعه لر ، مع التأسف بکر سامی بکک ، تورک ملتک تعقیب ایتدیکمز امل و مفکوره سنی ، تماماً احاطه ایتمش وادائر داخلنده حرکت ایلکده بولنش اولدیفنده شبهه وترددی مانع ماهیتده دکلدی .

بکر سامی بک ، آوروپاده آلدینی تأثیرات و انطباقاته کوره بیان مطالعه ایدیوردی .

۱۲ آغستوس ۳۳۷ تاریخی بر شیفره تلغرافنامه سنده ، بزم سیاستمزی تنقید ایتدکن صوکره دیوردی که : « هنوز فرصت الله ایکن طاقلانله بر سیاست تعقیبی ، مملکتی دوشدیکی کرداب عظیمدن قورتاره بیلیر . وقوعات تمامیه ندقیق ایدیلهرک سلامت مملکت نامنه بر خط حرکت الزمدر . عکسی تقدیرده ، تاریخ و ملت نظرنده مسئولیتدن هیچ بریز قورنوله میز .

سعادت ملت و سلامت اسلامیت نامنه مصیب بر خط حرکتك اتخاذ و بر آن اول تبلیغ
بیورولسنى رجا ایلرم . »

بكر سامى بك ، هرچه باد آباد صلح یا بمق طرفدارى اولدى . بونقطه نظرى ، ۲۴ كانون
اول ۱۳۳۷ تاريخلى راپورنده شو صورته ايضاح ايديوردى :

« . . . دوام حربك بومملكتى ، ملتك موجوديتنى تهلكيه قويه جق قدر تخریب و احاطه
ايدى جكي و بوتون اقتحام ايديلىن فدا كارلقلرك بيهوده اضاعه ايدلىش اوله جفى فكر قويسنده يم .
حربك ادامه سى ، خارجى و داخلى دشمنلر مزك اكمكنه ياغ سوره جكنه و قورقديغمز بلا يا
ومصاى كندى كندينه ملتك باشنه جلب و دعوت ايله جكنه بوتون موجوديته قانقم . ذات
ساميلرينك عهده سنه دوشن وظيفه ، دنيا ده همان هيچ برر جل سياسينك دوش اقتدارينه تحمیل
ايدلين اك اغير ريو كدر . تاريخده بش ، آتئ عصرده دكل ، بلكه اون ، اون بش عصرده بر فرد
آنجق قسمت اوله ييلن بر وظيفه در عهده بيورولدى . افراط و تفریطدن صاقينه رق يوكونكى
فائده ، مستقبلك منافع حقيقه سنى فدا ايتمه رك ، توركلك ايله برابر بوتون عالم اسلاميتك استقبالي
تأمين ايچون ، بك يقين بر زمانده مع زياده استحصالى ممكن غايه مليه و اسلاميه ي قورتارمق
و تحكيم ايلك ايچون ، حتى موقه فدا كارلقل ييله قبول ايلك سايه سنده ، تاريخ طالده لايوت
برنام قازانمق و مجدد بنیان اسلاميت اولمق ذات فخيانه لرى ايچون نمكندر . عكسى حالده ، تورك
ملتى و دولاييسيله بوتون عالم اسلاميت محكوم اسارت و ذلت اوله جفى بنده كزجه شهبه سزدر .
اسمكزى ، الى بوم القيام بوتون انسال اسلاميه ايچون حضرت فخر كائنات افندمزدن صوكره
اك مقدس برنام و يادكار اولمق اوزره ترك ايتك شرفنى و فرصتنى غائب ايتمه مكزى ، سائقه حميت
و اسلاميت اوله رق عرض ايتكى بروظيفه مقدسه عد ايدرم افندم حضرت قلرى . »

بوتون بومطالعاتك خلاصه سى ، فلا كتنن ، ذلت و اسارتدن قورتولمق ايچون كنديسنك
لوندرده يادىغى مقاوله نامه لر حدودى داخلنده مى مجادله نه ايت و يرمى تكليف ايديوردى .

افنديلر ؛ بكر سامى بك بومطالعانى بنده مثبت تأثير حاصل ايتمه مشدى . درميان ايتديكى
فكر لرو طرز محكمه لر ، كنديسيله مذاكره و مناقشه ي دخى بى لزوم و بى فائده تلقى ايتدیر مشدى .

فندیلر، هیئت علیه کزی بر آزده بویوک ملت مجلسی داخلنده جریان ایتمکده اولان احوال ابله ناسه کتیرمک ایستیورم. معلوم عالیکزدرکه، برنجی بویوک ملت مجلسنه، ملتجه اعضا انتخاب اولنورکن، آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتک هیئتلی ده منتخب نایلر میانده بولندیلر. بوکا نظراً، دیله بیلیری که، بویوک ملت مجلسی، هیئت عمومی سیله، عینی زمانده آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعیتک سیاسی بر غروپی ماهیتنده ایدی. فی الحقیقه، بدایتده بویولده حرکت ایدلشدی. مجلس هیئت عمومی سنک عمده اساسیه سی، جمعیتک عمده اساسیه سی تشکیل ایدیوردی. معلومدر، که ارضروم و سیواس قونفرلرنده تثبیت اولنان اساسات، صوک استانبول مجلس مبعوثانجه قبول وتأیید اولنوب، میثاق ملی نامی آلتنده، زبده ایدلش ایدی. بواساسات، برنجی بویوک ملت مجلسی طرفندن ده قبول ایدیلرک، اودا اثره داخلنده مملکتک تمامیتی وملتک استقلالنی تأمین ایده جک صلح ومسالمتی استحصاله چالیشیلوردی. فقط، زمان کچدکجه، مجلسده مشترک مساعینک تأمین وتنظیمنده مشکلات ظهور ایتیه باشلادی. اک بسیط مسئلهلرده آرا تشبیت ایدیور، مجلسدن ایش حقیقه میوردی. بعض ذوات، بوکا چاره اولق اوزره ۳۳۶ سنه سی اواسطنده برطاقم تشککل وجوده کتیرمک تشبیه باشلادیلر. بونون بوتشبلر، مجلس مذاکراتک منتظم جریانی تأمین ایتک وموضوع مسائل حقنده آرائی تکشیف ایدرک، مثبت ایش چیقارمق غایه سنه معطوف بولونیوردی.

— بالناسبه عرض ایتشدم، که ایلك تشکیلات اساسیه قانونمزه منشأ تشکیل ایدن ۱۳ ایلول ۳۶ تاریخلی بر پروغرامی، مجلسه تقدیم ایتشدم، بو پروغرامک، مجلسده ۱۸ ایلولده اوقونان قسمندن بشقه، بوکاده اساس اولق اوزره، بویوک ملت مجلسنک ماهیت اساسیه سی و اصول اداره حقنده کی نقطه نظرلی تثبیت ایدن و مجلسک کشادنی متعاقب قرائت و قبول اولنان تقریری ده، بو قسمله برابر، خلقجیلق پروغرامی عنوانی آلتنده طبع ونشر ایتدیرمشم. عرض ایتدیکم تشککلر، بنم بو پروغرامدن ملهم اوله رق برطاقم عنوانلر طاقمه یه و پروغراملر تثبیت ایتکله باشلادیلر. برفکر ویرمش اولق ایچون بو تشککلاتک بللی باشلیلرینک اسملری صایه ب:

A — تساند غروپی؛

B — استقلال غروپی؛

C — مدافعه حقوق زمره سی؛

D — خلق زمره سی؛

E — اصلاحات غروپی؛

بوخز بلردن بشقه ، اسمسز اوله رق ، خصوصى مقصدلر اطرافنده بعض كوچوك تشكىللار كده
حال فعاليتده بولمىقلرى محسوس ايدى .

افنديلر ، بواسملىرى سايدىغم خزىلر ك هربرى مجلس مذا كراتنده تأمين انضباط وتوحيد
آرا مقصديله تشكىل ايتىش اولمىقلرى حالىده موجود بىلرلى عكسنى باعث اوليوردى .

فىالحقيقه عددلى چوق ، اعضالى محدود اولان بوخز بلر ، بربريله مسابقه قالمىشمىلار
ويكىديكرى ديكلمه مەمك يوزندن عادتاً مجلسده برشورش وجودينه سبب اولميه باشلامىلاردى .
بالخاصه تشكىلات اساسيه قانونى ، مجلسدن چيقدقن صوكر ، يعنى ، كانون تانى ۳۳۷ اوخرىنده ،
مجلس اعضالرينك وتشكىل ابدن خزىلر ك ، هر مسئلهده على الاطلاق اشتراك واتحاد مساعيلرى
تأمين ايتك ، برقات دها مشكىل اولميه باشلادىنى كوروليوردى . چونكه ، ميثاق مليك تئيت
ايتدىكى اساسانده ، بلا قيد و شرط متحد ومتفق اولان فكرلر واملار ، تشكىلات اساسيه
قانوننك وضع ايتدىكى نقطه نظرلرده تماماً اشتراك ايتىش منظره سنى عرض ايتيوردى . موجود
خزىلرى برلشديرمك وياخود موجود خزىلردن برى تقويه ايدىرك ايش كورمك ايجون ،
بالواسطه چوق چاليشدم . فقط ، بوضورتله حاصل اولان نتيجهلر ك پايه دار اولمىقلرى كورولدى .
ايشه بالذات مداخله ضرورى اولميه باشلادى . نهايت ، آناطولو وروم ايلي مدافعه حقوق
غروپى عنوانيله برغروپ تشكىلنه قرار وىردم . بوغروپ ايجون يادىغم پروگرامك باشنه بر ماده
اساسيه قويدم . بوماده نك روحى ، ايكي نقطه دن عبارتدى : برنجى نقطه ؛ غروپ ، ميثاق ملي
اساساتى دائره سنده مملكتك تماميتنى وملتك استقلالنى تأمين ايدىرك صلح ومسالتى استحصال
ايجون ، ملك بالعموم قواى ماديه ومنوبه سنى ايجاب ايدن هدفله توجه واستعمال ايدىرك
ومملكتك رسمى وخصوصى بالعموم تشكىلات وتأسيساتى بو مقصد اساسى به خادم قيلميه
چاليشه جقدر .

ايكنجى نقطه ؛ غروپ ، دولت وملتك تشكىلاتنى ، تشكىلات اساسيه قانونى دائره سنده شميدىن
يىدرپى تئيت واحضاره سى ايدىرك جقدر .

افنديلر ، بوتون خزىلرى ومجلسك اكثر اعضاسنى دعوت ايدىرك بوايى اساس اوزرنده
برلشملىرى تأمين ايتدم ، بواشارت ايتدىكم ماده اساسيه وبوندن صوكره غروپك نظامنامه
داخلىسنه عائد اولان مادهلر ۱۰ مائس ۳۳۷ كونى وقوع بولان اجتماعده قبول اولندى . غروپ
هيئت عموميه سنك ، انتخابيله ، غروپك بالذات رياستىده درعهده ايتشدم .

افنديلر ، مملكت داخلىنده آناطولو وروم ايلي مدافعه حقوق جمعنى موجود اولدىنى كى
اونك ، مجلسده عيى عنوان آلتنده برده سياسى غروپى تشكىل ايتش اولدى . استانبول مجلس
مبعوثاننك ياقىقدن اجتناب ايتدىكى ايش . آنجق اونلر ك داغيلمىسندن ۱۴ آى صوكره آفقردهده
بايلمىش اولدى . بوغروپ ، برنجى بويوك ملت مجلسنك بونون مدت دوامنجه ، حكومتك ايفاي

وظیفه ایتمسبه خادم اوله بیلیمشد. فقط، غروپ نظامنامه سی ماده اساسیه سنک احتوا ایتدیکی
ایکنجی نقطه بی معنیدار بولانلر اولدی. بوکیلر، محسوساتلری افشا ایتمه مکه برابر، بونقطه ده
مندمج معنا و مقصودک حصول پذیر اولماسی ایچون درحال فعالیتیه کچمکده تأخر ایتدیلر.
منفی فعالیت دییه توصیف ایدیه بیله جکمز بونوع تشبثات، ایکی صورته و فوع بولمده ایدی.
برنجیسی، غروپک داخلنده افکاری افساد وعلیده احضار طرزنده اولیوردی.

ایکنجیسی، مملکت داخلنده وینه تشکیلاتمز ایچنده.. بونقطه بی ایضاح ایدن اک بارز
مثالی، ارضروم مبعوثی خواجه رائف افندی و بعض آرقداشلرینک، غروپک تشککندن
اول تشکیلات اساسیه قانونک چیمسنی متعاقب آلدقاری تشبث تشکیل ایدر. آرزو ایدرسه کز
بوخصوصده بر نبذه عرض معلومات ایدیم.

خواجه رائف افندی و آرقداشلری، آناتولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی ارضروم
هیئت مرکزیه سنک عنوانی تعدیل ایتدی. «محافظة مقدسات جمعیتی» دیدی. موجود
جمعیت اساسانک باشنده، خلافت و سلطنت مقامنک و شکل دولتک تأمین محفوظیتنه
متعلق بر طاقم علاوه لردهده بولنش، بو تشبثی دیگر ولایتله، بالخاصه شرق ولایتله بنده
بر طاقم بیانامه لر کوندره رک تشبیه قالدیشمشد. بن، بوندن خبردار اولور اولماز، شرق
جهه سی قوماندانی کاظم قره بکر پاشانک نظر دقنی جلب ایتدم. خواجه رائف افندی
و آرقداشلرینی ایفاظ و بونوع تشبثاندن صرف نظر ایتدیرمه سنی رجا ایتدم.

صاری قامیشده بولنان کاظم قره بکر پاشا ایله ارضرومده بولنان خواجه رائف افندی
آره سنده، بعض مخبرات جریان ایتدکدن سوکره رائف خواجه، بالذات پاشانک قرارگاهنه
کیتمش، اوراده محافظه مقدسات عنوانک استعملانده کی اسبابی ایضاح ایدرکن دیش که،
مقصد، حقوق خلافت و پادشاهی بی محافظه ایتک و مملکت و عالم اسلامک حیات حاضره
و مستقبله سی ایچون عظیم تشبث و محذورلری دعوت ایدن جمهوریت شکلندن قطعاً صاقمقدر.
خواجه، «بوپوک ملت مجلسنده تشبث ایدن مدافعه حقوق غروپی مقصدینک خلافت و سلطنت
شکلنک جمهوریت انقلابی استهداف ایلدیکی محسوسدر.» مطالعه سنده بولندقدن سوکره،
بوکی تشبثاتی مطاع طایفه مقده، معذور اولدقاری بیلدیرمش.

کاظم قره بکر پاشانک بو معلوماتی ورن ۱۱ تموز ۳۷ تاریخی شيفره تلغرافنده، کاظم
پاشاده، درمیان ایلدیکی مطالعات میاننده دینوردی که «شکل حکومت عائد اساساتی، بوپوک
ملت مجلسنجه قبول ایدیلن تشکیلات اساسیه قانونک تثبیت ایتش اولدینی کورولیور. حالبوکه
نده کز، بوقانون محتویانک نهایت بر فرقه پروغرامی حائنده قلمسنی، قابلیت عملیه سنده ظهوری
نخمن ایتدیکم مشکلاته قارشو، ده فائده لی بولیورم. بو فکرمی یقیناً نفوذ ایدیه بیلدیکم
منطقه افکار و حسیاته کوره بجملاً ایضاح ایتک ایسترم. مجلسده تشکیلات اساسیه قانونی

طرفدار لویه تشکيل ايدن غروپه داخل اولان اکثر ذوات ؛ يکي بر انقلاب اداړيده مملکت مقدرانه عامل اولق هوسنده کورونلردر . خالق آره سنده ، آنجق بر حزب قليل يکي تشکيلات فکرلريني ترويج ايدر . مبعوثلرک تشکيلات اساسيه قانونه طرفدار لقلري ، آنجق فکر ذاتيلري اوله بيلير . دولت شکلک بو عظيم و تاريخي تبدلاتي تشبثلرنده ، مملکت مقدرات حيايه سنده ، مسئول و مشترک اولان رجال عسکريه و ملکيه دن و مدافعه حقوق مرکز لرندن لازمي کي مطالعات آلنسي و فوق العاده بر مجلسده تدقيق متعاقب کيفيتک برقراره ربط اولنسي لازمدر قناعتنديم .»

افنديلر ؛ قطعي ظفردن سوکرده ايکنجی بويوک ملت مجلسي ، جمهوريتي اعلان ابتدکي زمان دخي ، کاظم قره بکر پاشا استانبول غزته جيلرينه بياناننده ، اوتدنبري کان حسيات و شکاياتي و « جمهوريت اعلاني بزه صورمديلر ، » صورتنده خلاصه ايتمکده ایدی .

کاظم قره بکر پاشا ، مطالعاتيه ، تورکيه بويوک ملت مجلسنک ، ملت طرفندن فوق العاده صلاحيتلره مأذون قلنان اعضادن مرکب فوق العاده بر مجلس اولديغني اونومش کي کورونيور . بويله بر مجلسک وضع ابتدکي قانونه ، همده تشکيلات اساسيه قانونه ، معارض بولنديغني اياما ايدييور . دها غريبي ، تشکيلات دولتيک تبدلنده مؤثر اوله جق قرارلر آله بيلمک ايچون ، رجال عسکريه و ملکيه نك مدافعه حقوق مرکز لرينک مطالعه لري آلتمق لزومه قانع بولنديغني سويليور .

کاظم قره بکر پاشا ، بنم مدافعه حقوق غروپيله علاقه مدهده اعتراض ايدرک « بنده کز ذات ساميلرينک بو قيل سياسي فرقه لره اشتراکدن بري قالسنه بالخاصه طرفدارم . » ديدکدن سوکره بنم ، بيطرف بر وضعيت محافظه ايله مي توصيه ايدييور .

کاظم قره بکر پاشانک بو تلغرافنه ، ۲۰ تموز ۱۳۰۷ ده جواب ويردم . بر آز اوزونجه اولان بو جوابک بعض خصوصاتي تنويره مدار اوله جق نقطه لريني ذکر ايتمکله اکتفا ايدم . جوابمده ديمشدم که ، « مدافعه حقوق غروبي ، مملکتک نام استقلالتي تأمين کي قبصه و قطعي بر فايه ايله وجوده کلشدر . تشکيلات اساسيه قانوننک تطبيقي جهتي ده ، فايه سي داخلنده در . تشکيلات اساسيه قانوني ، بوتون فروعات اداريه يي و تورکيا حکومتک وضع حقوقيسي احتوا ايدن مفصل و تام بر قانون اوليوب مملکتک تشکيلات ملکيه و اداريه سنده ايجابات زمانک استلزام ايلديکي خلقه جيلق اساسي افاده ايدن بر دستور دن عبارتدر . بو قانونده ، جمهوريتي افاده ايدن بر شي يوقدر . رائف افندينک سلطنت شکلک جمهوريتچيلکد قاي محسوس اولديني حقنده کي فکري وهيدر .

اداره مرکز يه نك توديع ايلديکي ذوات آراسنده ، شخصيتلري و افعال سابقه لريله مستحق تنقيد اولانلرک بولنديغني حقنده کي ادعا ايسه ، دها مثبت بر افاده ايله محتاج توشيق برماهيتده در .

هر ايشی ، بوتون سجايای اداريه و فضائل شخصيه ابله مکملآ يتيشمش آدميره توديع ايتک ،
 بک قيمتلی و طاتلی بر نمي اولمغله برابر ، محيطمز ايچون دکل ، حتی دنياک اک ايلری کيتمش
 ملتلی ايچون بيله هر محفل ، هر منطقه ، هر صاحب مسلک طرفدن شايان حرمت عد
 ايديله بک بو قدر چوق آدم بولق غير قابلدیر . موهوم و غير مثبت افکار و مدعيات ابله
 مملکتک مابه الاستنادی اولاجق يکانه قوت وتشکيلاتی ، دوچار ضعف ايديله بک تدابير به توسل
 ايتک ، اکر جاهلانه بر جنت دکلسه ، هر حاله بر خيانت اوله رق تلقي ايدلميدیر . معلوم
 دولتريدکه ، ايلريله مک يولنده وقوع بوله جق هر مهم تشبثک ، کندينه کوره مهم
 محذورلری واردیر . بو محذورلرک حد اصغری به اينديرلسی ايچون تدابير وتشبثانده قصور
 ايتمهک لازمير .

بوندن صوکره افنديلر ؛ تشکيلات اساسيه قانونی ياپيليرکن ، رجال ملکیه وعسکريه دن
 و مدافعه حقوق منظومه سندن رأى آلق خصوصنده کی فکر می شويله ايضاح ايتدم ؛ « معلوم
 دولتلی اولدینی اوزره بر حکومت شکلنده يشايورز و اونک بوتون مفهوملرينه تبعیت
 مجبوريتنده بز . قانونک مجلس انجمنلرندن صوکره هيئت عموميه ده کچن مناقشائنده تبلرايديله بک
 شکل اوزرينه ، اوزاقدن تلقي ايديله بک افکار ابله اجرای تأثيره امکان اولمدينی البته تسليم بيوريلور .

§ کاظم قره بکر پاشا ، تشکيلات اساسيه قانونک ياپيلمسندن کی استعجالک وبونک
 تطبيقنده کی مشکلاتک و خلافت و سلطنت مسئله سی حقنده کی نقطه نظرک ايضاحنده طلب
 ايتمشدی . بو نقطه لره طائد جوابلرمده ديتشدم که ، « تشکيلات قانونک ياپيلمسندن استعجال
 تلقي بيوريلان طرز هرکتک حکمتی ؛ بوتون دنيا ده و عملکتمزده محسوس اولان خلّه جليلق
 جريانی ، اساسی بر شکل اوزرنده تثبيت ابله بو موضوعده بشقه اختلاطاته محل ويرمه مک وعینی
 زمانده عصرلر دن بری متبادیاً نااهللر آلنده سوء استعمال ايدیلن حقوق مليه بی صيانت
 ايچون ، بو حقوقک صاحب اصلسی اولان ملتده حق کلام بخش ايتک وبو يوکسک فکرک
 انکشافی ايچون شرائط حاضرّه فوق العاده دن استفاده ايلکدير .

قانونک جهت تطبيقيه سندن کی امکاناتک درجه سنی اولچمک ايچون ده ، بو ايشله اشتغاله فرصت
 بوله جنارک عزم وقابليت اراديه سنی موضوع بحث ايتک لازم کایر .

خلافت و سلطنت مسئله سی ، بر مسئله اساسيه اولارق موجود دکلدر . موضوع بحث
 اولان مسئله ، حکمدارک حقوقی اولوب اونک تعين وتحيدي ايچون صوک بر قاچ عصرک
 تجاربی ودولت مفهومنده کی ملت حقوقک معنای حقیقیسی عامل اولميدیر . بو اساس اوزرنده
 هنوز تثبيت ايدلش قطعی بر دستورمز يوقدر .

کاظم قره بکر پاشاک ، غروب رئيسی اولوب بيطرف قالمقلم خصوصنده کی تکليفنده
 ويرديکم جوابده ، شو مطالعاتی سرد ايتشدم : « مجلس مبعوثان ماهيتنده بر مجلسک رئيسی

بولونیورم . بویه دخی اولسه بر فرقه به منسویت طبعیدر . حالوکه بویوک ملت مجلسنک
 صلاحیت اجراییه سی ده بولندیغندن نو عما حکومت ماهیتند کی بر مجلسنک رئیس بولونیغده یم .
 اجرائی بر رئیس ایچون برا کثرت فرقه سنک منسوبی بولنق الزمدر . بوکا نظر آ مفصل
 بر پروغرامله اورتیه آتیلش سیاسی بر فرقه نکه ده رئیس اوله بیلیم . بوتون هویتله قاریشمش
 بولندیغم جمعیتدن آبرلقلمه امکان اولدینی کی اوجمیتک مولودی اولان غروب داخلنده
 بولنقلقمده ضروریدر . اساساً غروب ، همان مجلس هیئت عمومیه سنه یاقین بر اکثریت عظیمه بی
 احتوا ایتمکده در . خارجه دالانلر ارضروم مبعوثلرندن جلال الدین عارف بک وحسین عونی
 افندی ایله بر قاچ امثالندن وطور وحرکتلرنده سربست قلمق ایستین بر قسم ذواتدن
 عبارتدر »

..

فندیلر ؛ آنقرده بولنان عزت وصال پاشالار بر درلو آنقریه
 ایصینه مدیلر . استانبوله عائله لری نزدیکه ترخیص ایچون بلاواسطه
 و بالواسطه متادیا رجا ایدیورلر واستانبوله عودتلرنده هیچ بر وظیفه
 سیاسی آلیه جقترینه دائر تأمینات ویریورلردی . ۳۳۷ سنه سی مارت
 ابتدالرنده ، عصمت پاشانک بعض خصوصات ایچون آنقریه پیش

بولندیغی بر سرده ، پاشالار رجائی تکرار ایتدیلر . برکون عصمت پاشانک حضوریه هیئت
 وکیله حال اجتماعده ایکن احمد عزت پاشا دائرینه کله رک خبر کوندرمش وعصمت پاشا کندیسیله
 ملاقات ایلشدر . عزت پاشا ، بزم تکلیفمز اوزرینه استانبوله وظیفه سیاسی آلیه جفته اوزون
 اوزادی به ایضاحات ایله سوز ویره رک ، استانبوله عائله سی نزدیکه ترخیص ایچون رجا ایتش ،
 صالح پاشانکده عینی صورته سوز ویره رک، سربست بر اقلیماسی رجاسنده بولندیغی علاوه ایتش .

عصمت پاشا ، بو ایضاحات ورجائی هیئت وکیله به ابلاغ ایتدی . ذاتاً موجودیتلرینک
 مساعی ملیه مزده شایان استفاده اولدینی ، بالعکس آنقرده بویوک ، بر ثقلت تشکیل ایتکده
 بولندقلری ، فضله اوله رق بعض منفی جریانلرده سبب تشکیل ایلدکلی آکلاشیلشمش
 بولندیغندن هیئت وکیله ، بو پاشالرک استانبوله عودتلرنده بر محذور کورمدی . فقط ، بن ،
 احمد عزت پاشا ورفیقنک ویردکلی سوزده جدیت وصمیمیت اولدیغی ، استانبوله عودتلرنده
 همه حال استانبول حکومتنده وظیفه آله رق بزی ازعاجه دوام ایده جکلرینه قانع بولندیغی
 سوبلدم . ناموسلری اوزرینه سوز ویریور دیندی . شفاهاً ویردکلی سوزی ، تحریری
 اوله رق امضاری تحتنده ویریرلرسه مساعده ایدلک جائز اوله جغنی بیان ایتدم . عصمت پاشا ،

بو تکلیفی یاغزده کی او طه ده انتظار ایدن عزت پاشایه ابلاغ ایتدی. عزت پاشا، در حال بر قلم ، کاغذ آلهرق قاپینه دن استعفا ایده جکلیخی ، بر تمهده نامه اولهرق یازمش و امضا ایتمش و خاطر مهده آلدانیور سه صال پاشایه ده امضا ایتدی و رمشدی .

بن ، بو قیصه تمهده کافی کورمدم ، شفاها سویلدیکی شامل معناده دکلدی و در عقب بونک بر حیل اولدیغنه آرقداشلرک نظر دقتی جلب ایده رک ، شفاها عصمت پاشایه سویلدکلری یازهرق امضا ایتسین دیدم . عزت پاشانک شفاها ده و قدر ایضاحات و تأمینات و پردگدن سوکره ، بشقه مقصد ایله بر تمهده یازمش اولاجنی تخمین ایدلیدی و بوقیصه تمهده کافی کور و لمسی التماس ایدلیدی . ایشته عزت و صالح پاشا لر بویله حیللی بر تمهده استانبوله کیتمک یولنی تأمین ایتشلردر . فی الحقیقه ، عزت و صالح پاشا لر استانبوله مواصلتلیخی متعاقب استعفا ایتدیلر . فقط یک قیصه بر مدت سوکره ، عینی قاپینه ده ، دیگر نظارنلری اشغال ایتدیلر و بونی بزه تلفرافله بیلدر دیلر . استانبول حکومتنک خارجییه ناظر لغنی در عهده ایتمش اولان عزت پاشا ، ملت و مملکتنه متوجه بویوک بر فنا لک اوکنه کچمک ایچون ، حکومت کلدیکنی سویلیه رک ، بزه ده بر طاق نصایحه بولونیوردی . عزت پاشایه شو جوانی ویردم :

۲۹ حزیران ۱۳۳۷

استانبوله احمد عزت پاشا حضرتلرینه

تلفرافنامه کزی زونفولداق استخبارات مدیری واسطه سیله آلدیم. وضعیت کزی، صالح پاشا حضرتلرینه برلکده و برمش اولدیغ کز عهده مخالف کوردم . یالکز بر نقطه ، لهکزه زردمی موجب اولدی . اوده شودر : در عهده وظیفه ایتمکله حقیقه ملت و مملکتنه متوجه عظیم بر فنا لک اوکنه کچمش اولمکز احتمایلدر . چونکه ، آنقریه تشریف کزدن اول حسن یتله و مملکتنه نافع اوله سیله جک کز امیدیه وظیفه در عهده ایتمش اولمکزی استناد ایتدیردیک کز اسبابک نه قدر ضعیف اولدیغنی ایلک ملاقاتمه زده تقدیر و اعتراف بیورمشدیکز . تلفرافنامه کز محتویاتی ، سزی بویکی وضعیته سوق ایدن اسبابی ، کافی بر صراحتله کوسترمیور. توصیه بیوردیغ کز خصوصاتدن ، منافع ملت و مملکت و عقد ایندی کمز معاهدانه و الحاصل میثاق ملیزمه مطابق اولانلری ، اساساً نظر دقتده طوولمده و ایجابانه توسل ایدلکده در . بناء علیه ، وضیت عمومییه و ذات دولتش کزه تلقین ایدلمش اولان افکاره نظر آ اولجه اولدینی کی و دفعه ده اغفال ایدلمش اولمقدن قورقورم . و تخمین و محاکمه مزى ابطال ایده جک ایضاحانه

مظهر وحدانك اوکا کوره مثبت انکشافاته شاهد اولورسحق بختيار اوله جهمزی عرض
ایدرم افندم .

مصطفی کمال

عزت پاشا ، بواسعارمزه ۶ تموز تاریخی برشيفره تلغرافنامه ایله شو مقابلهده بولندی :

آنقرده مصطفی کمال پاشا حضر تلرینه

صالح پاشا ایله رلکده ویردیکمزسوز ، ورودیمزی متعاقب مأموریتزدن استعفا ایدی . آنی ده
انجاز ایتدک . الی لایذ خدمت دولتدن ابا وعلی الخصوص دول ائتلافیه نك یونانستانه معاونت
فعلیه لری ، استانبولک اس الحركه اوله زق یونانیلره ترك ایدلسی احتمالی اولان بر قره کونده
تکلیف اولنان فدا کارلقدن استغنا ، بزم األزدن کلی وسزجدهه تنسیب ایدلمی میدر بيلم ؟ ...
بیله جك و آنقرده طانیدیغم ذوات مواجهه سنده واقع اولان مباحثه یی اوزاتمده محذور
مطالعه سیله ، توقی ایدمرك تسلیمیت کویستررکی اولمش ، حتی عودتمزده جدآده واقع اولان
بیاناتمزه وقوعاتك مسئولیتی تماماً اوستمزه آلمق جسارت مدنیه سنی ده کویسترمش ایدم . ایلک
محاوره لرده بولنان ذواتدن برینک ، صوکره تین ایدن احوالی ، توقیده کی حقیقه اثبات
ایتمشدر . فقط ، هیچ بروقت هیچ برکیمسه طرفدن آلدادلدیغمی اعتراف ایتدم . بی نزدیکه
سوق ایدن فکر ائتلافده ثابت قالدم . هیئت وکلا ایله واقع اولان مذاکرات وکندیلرینه تودیغ
ابتدیکم خطرله بونی اثبات ایدر . اسناد بیوریلان اعتراف غفلت شویله طورسون ، شمیدیکی کبی
احوال سیاسییه موشکافانه تقدیر ایتش اولدیغمی کورمکله نفسمه وافکار وملاحظاتمه اعتدادم
تزیاید ایتمشدر . بواننده وظیفه درعهده ایتکلکمزدن فائده حاصل اولوب اولمدیغمی ذکر ،
عاجزلرینه دوشمز . یالکز بونده اوراجه تصور اولنان محذور ایضاح بیوریلیرسه منتدار
اولورم . بورا حکومتك وضعیت حقوقیه سینه وعلاقه دار دولتر سفراسنك بوراده بولنسنه بناء
موقعنك هیچه ایندیرلمسی نه ممکن ونه ده موافقدر . آنحق شمیدیکی قایینه ، اکثریت عظیمه سی
اعتباریه حال واستقباله عائد هیچ برأمل شخصی آرقه سنده اولیوب سلامت وطنه حصر فکر
ونیت ایلشدر . بومقصدله صورت معقوله ومناسبه ده آنقره رجالیه تألیف وتوحید افکار
ومساعی ایتمکی عن صمیم آرزو وبوصمیمیت طرفکزدن حسن مقابله کورورسه خیری خدمات
ومعاوننده بولنیلیر . بوامنیه سی رد اولندیغی تقدیرده عدم تفاهمدن تولد ایده بیله جك سهو
وخطا لرك مسئولیت معنویه سندن کندیسنی متبری عد ایتدیکنی عرض ایدرم افندم .

احمد عزت

§ بوتلغرافنامه زیرینه قورشون قلمیله شوسطرلری یازمشم :

« زمان مناسبتده معامله لازمه پایملق اوزره اوراق متعلقه سی میانده حفظی هیئت وکیله قراری اقتضاسنددر . مصطفی کمال »

افندیلر ؛ احمد عزت پاشا ، نان ونعمتیله یتیشدیکی تورک ملتیک ایچنده قاهره ، اوکا اک آجی وقره کونلرنده خدمت ایتکی ، وحیدالدینک خادمی اولمغه ترجیح ایدمه مشدی . دری زاده السید عبداللهک فتواسنه تابع قالوب ، امر سلطانی خارجه چیقمقدن ، آثم و تعزیر شرعی به مستحق اولمقدن اجتناب ایتدی . احمد عزت پاشانک دهها بشقه معرفتلی ده اولمشدر . اولندن ده خبر ویرهیم .

تورک ملتیک بویوک قوتلری آلنه ویرلمش ذواتده ، خصوصی مکتوبلریله ، بتون محاربه لر دوام ایدرکن وملتک مادی ومعنوی قوتلرنی دشمن قارشوسنه طوبلامغه چالیشدیغمز کونلرده ، یأس وکسل ویره جک بدینلکارینی ، ابلاغ ایتکده دوام ایدیوردی . بئم ، دشمن اردوسنی بهمه حال مغلوب ایده جکز ، وطنی ، بهمه حال قورتاره جغز سوزلرمله استهزا ایدرک ، ایکنجی این اوکندن سوکره تکرار شرقه سقاریه قدر بورومکده اولان یونان اردوسنک حرکتی مقام تهدیده اشارت ایدرک ، عقل واذعان درسی ویرمکدن خالی قالمیوردی .

افندیلر ؛ نه غریبدرکه ، کندیسنی دیو آینه سنده کورن بو دماغک تعقیب ایتدیکم خط حرکتک موجب فلاکت اولاجغنه دائر بر مکتوبی ، سقاریه ده دشمنه مقابل تعرض یاپه رق رجته مجبور ایتدیکمز کون حسب الوظیفه کوسترلشدی . بومکتوب بزی حیرتله ایچنده راقشدی .

احمد عزت پاشا ، یونان اردوسنک سقاریه دن واک نهایت ازمیر کورفزنندن چکیلیدیکی کوردکن ولوزان صلحنامه سنی اوقودقدن سوکره عجباً بکا یازدینی ۶ تموز ۱۳۳۷ تاریخلی تلغرافنامه سنده کی شو جمله بی :

« اسناد بیوریلان اعتراف غفلت شویله دورسون شمیدیکی کبی احوال سیاسی بی موشکافانه تقدیر ایتش اولدیغنی کورمکله نفسمه وافکار وملاحظاتمه اعتماد تزیاید ایتمشدر . » جمله سنی تکرار تریم ایتشمیدر ؟

بن ، بوکاده احتمال ویریرم !

افندیلر ؛ عزت وصال پاشالر آیلرجه آنقرده اوطوردیلر . ملی پرنسپلرمزی قبول ایتلری شرطیله ، کندیلرینه ملی خدمت و وظیفه ویرمهکله مهیا ایدک . تمایل ایتدیلر . بردفعه اولسون مجلس ملینک قیوسندن ایجری آباق باصمدیلر . فقط هر حالده تورکیا بویوک ملت مجلسنک وضع ایتدیکی قانونلردن خبردار بولنیورلردی . بوقانونلر احکامی وملت مجلسنک وحکومتنک

استانبوله قارشى تعين ايتش اولان وضع و طورى ، بك اعلا بيلدورلردى . بوقانونلره و معلوم اولان وضعيته رغماً ، استانبولده تكرر ايش باشنه كچوب موجوديت و تشبثات مليه نك قدر و نفوذى ازاله يه ؛ دشمنلرك آئنده بازيجه بولنان و حيدالدينك تامين حا كميته ، حصر موجوديت ايليرينه ، و بيله جك حقيقى معنائك نه اولديغى بن سويله ميه جكم ! اوني ، تورك ملتته و تورك ملتتك انسال جديده و متعاقبه سنه ترك ايدرم .

افنديلر ؛ بووسيله ايله محترم ملتته شونى توصيه ايدرم كه ، سينه سنده بتيشديره ترك باشنك اوستنه قدر چيقارم جنى آدملرك فائنده كي ، وجداننده كي جوهر اصلى ي ، چوق ايني تحليل ايتك دقتندن ، بر آن فراغت ايتمه سين !

محترم افنديلر ؛ وقوعانى ساريه ميدان محاربه سنه تماس ايتديرمك ايتيورم . فقط ، بونك ايجون ، مساعده سيورورسه كز ، اوفاق بر مقدمه ياياجم . ايكنجى اين او كي محاربه سندن صوكره ، اوچ آي قدر بر زمان كچدى . اوندن صوكره ۱۰ تموز ۳۳۷ تاريخنده ، يونان اردوسى تكرر جبهه مزه عمومى تعرضه كچدى . طرفينك بوتاريخه تقدم ايدن كونلرده كي وضعيتى شوله ايدى :

بزم اردومز ؛ باشليجه اسكيشهر و شمال غربي سنده اين او كي مواضعنده و

كوتاهيه - آلتون طاش حواليسنده تكائف ايتديرلمشدى .

آفيون قره حصار حواليسنده ايكي فرقه مز واردى .

كيوه ده و مندرس حواليسنده بر فرقه مز بولونيوردى .

يونان اردوسى ده ؛ بروسه ده بر و عشاق شرفنده ايكي قول اردوسنى طوپلو بولنديريوردى . مندرسده ده بر فرقه سى واردى .

يونانليرك بو تعرضيله وقوعه كلن و كوتاهيه - اسكيشهر محارباتى عنوانى آلتنده ياد اولنان بر سلسله محاربات واردى . اون بش كون دوام ايتشدر . اردومز ، ۲۵ تموز ۳۳۷ آقشامى قسم كليسيه سقاريا شرقه چكيلمشدى . اردومزك چكيلمسنى ضرورى قيلان اسبابك اساسلرينه اشارت ايديم :

ايكنجى اين او كي محاربه سندن صوكره ، عمومى سفربرلك يامش اولان يونان اردوسى ، انسان تفنك ، ماكنه لى تفنك و طوپ مقدارنجه اردومزه مهم درجه ده فائق ايدى . تموزده يونان اردوسى تعرضه باشلا دى زمانى مى حكومتك و مجادله نك تكاملاتى ، بزم عمومى سفربرلك اعلامنزه و بصورتله ملتك بوتون منابغى و وسائلنى ، بشقه هيچ برملاحظه تابع اولمقسزين ، دشمن قارشوسنه طوپلامفه هنوز مساعد و متحمل كورولممشدى . ايكي اردو آره سنده كي قوت ، وسائل و شرائط نسبتى زلكنك باشليجه بارز سبي بونده در . بونك نتيجه سى اوله رق بزه ، هنوز فرقه لر مزك ، بالخاصه وسائل نقليه سنى تدارك و اكال ايدمديكمزدن ، قابليت حركتلى

یوق ایدی . یونان ملتینک بوتون قوتیه یابدینی بو تعرض قارشوسنده، بزم عسکری اولان اساس وظیفه من ، ملی مجادله نك بدابتندن اعتباراً تعقیب ایتدیكمز وظیفه ایدی، که او، هر یونان تعرضی قارشوسنده قالدقجه ، بو تعرضی مقاومت و مناسب حرکات ایله توقیف و ابطال ایتک و یکی اردویی وجوده کتیرمک ایچون زمان قازانق صورتنده خلاصه اولنه بیلیر . صوك دشمن تعرضی قارشوسنده ده ، بو اساس وظیفه یی ، نظردن اوزاق طوتمه مق الزم ایدی . بو ملاحظه یه بناء ۱۸ توموز ۳۳۸ کونی عصمت باشانک اسکیشهر جنوب غریبسنده، «قره جه حصار» ده بولانان قرارگاهنه کیده رک، وضعیت یاقیندن مطالعه ایتدکدن صوکره ، عصمت پاشایه عمومی اوله رق شو دیرکتینی ویرمش ایدم ؟ «اردویی ؟ اسکیشهر شمال وجنوبنده طویلادقدن صوکره ، دشمن اردوسیله آره یه بویوک برمسافه قویق لازمدر ، که اردونک تنظیم ، تنسیق و تقویه سی ممکن اوله بیلسون . بونک ایچون سقارب شرفه قدر چکیلیمک جائزدر . دشمن ، بلا توق تعقیب ایدرسه ، اس الحركه لرندن اوزا قلاشه جق ویکیدن منزل خطلری تأسیسنه مجبور اوله جق ؛ هر حاله مأمول ایتدیکی برچوق مشکلاته قارشلاشه جق ؛ بوکا مقابل بزم اردومن طویلو بولنه جق ودها مساعد شرائطه مالک اوله جقدر . بو طرز حرکتیمزك الك بویوک محذوری ، اسکیشهر کی مهم مواقعه می وجوق اراضی یی دشمنه ترك ایتکدن دولای افکار عمومیه ده حاصل اوله بیله جک معنوی صارصینتیدر . فقط آز زمانده ، استحصال ایده بیله جكمز موقیقتی نتایجله ، بو محذورلر کندیلکندن زائل اوله جقدر . عسکرلکک ایجابی بلا تردد تطبیق ایده لم . دیگر نوع محذورلره مقاومت ایده رز .

افندیلر ؛ فی الحقیقه تخمین ایتدیكم معنوی محذورلر درعقب کورولدی . ایلک تأثرات ، مجلسده تظاهر ایتدی . بالخاصه مخالفلر بدینانه نطقلره فریاده باشلادیلر « اردو زرهه کیدیور ؛ ملت زرهه کوتور بلیور ؟ بو حرکاتک البته مسئولی واردر ؛ او زرهه در ؟ اونی کوره میورز . بو کونکی أليم حالک ، فجیع وضعیتک حامل حقیقیسنی اردونک باشنده کورمک ایستردک . » دیورلردی .

بومأله ایراد کلام ایدن ذوانک ایما وافاده ایتک ایستدکلرینک ، بن اولدیغمه ، شبهه یوقدی . نهایت مرسین مبعونی صلاح الدین بك ، کرسیدن بنم اسمی تلفظ ایدرک ، « اردونک باشنه کچسین ! » دیدی . بوتکلیفه اشتراك ایده نلر چوغالدى . بوکا معارض اولانلرده واردی .

افندیلر ؛ بو مخالف افکارک اسبابی حقنده برآز ایضا حاتده بولنق موافق اولور . بردغه ، بنم ، فعلاً اردونک باشنه کچم تکلیفنده بولانلرک، فکر و مقصدلری ، ایکی یه آیرمق بمکندر . بنم و بنله برابر بر چوقلرینک اوزمان آکلادیغمزه کوره ، بر قسم ذوات ، آرتق اردونک تماماً مغلوب اولدیغمه ، وضیتنک اعاده سنه امکان قالدیغمه ، بناء علیه دعوانک ، تعقیب ایتدیكمز دعوای ملینک غائب اولدیغمه حکم ایتملردی . بوسبیلرله دویدقلری حدت وشدتی ، بنم اوزرمده تسکین ایتک ایستورلردی . ایستورلردی، که کندی تصورلرینه کوره منظم اولمش وانهمای

دوام ایده جک اولان اردونک باشنده بنده شخصیت منہزم اولسون! دیگر برقم ذوات ، دیہ بیلیم که اکثریت ، بکا اولان امنیت واعتماد لرندن دولای ، صمیمی اوله رق اردونک فعلا ماشنه کچمه می آرزو ایدیورلردی .

هنوز فعلاً قوماندانلی درعهده ایتهمی مخدورلی کورنلرکده مطالعه می شو ایدی :

اردونک ، تعاقب ایده جک هر هانسی بر محاربهده موفق اوله مامسی ، تکرار رجعت ایتسی بعید الاحتمال دکدر . بو وضعیتلرده بن ، فعلاً اردونک باشنده بولنورسهم ، تلقی عمومی به نظر آ صوک امیدکده زوال بولش اولدینی کبی بر ذهنیتک تولد ایتسی احتمالی واردر . حالبوکه هنوز وضعیت عمومی به ، صوک تدبیر ، صوک چاره و صوک قوتلرک فدا ایدلسنی استلزام ایده جک ماهیتده دکدر . بناء علیه ، افکار عمومی بهده صوک امیدک محفوظیتی ایچون بنم شخصاً حرکات عسکریه بی اداره ایتهم زمانی کله مشدر .

بن ، مذاکرات و مناقشات ایله تیلر ایدن بوقناعتلری ، لزومی قدر مطالعه و تدقیق ایدیوردم . صوک فکرده بولنانلر ، قوتلی اسباب منطقیه سرد ایدیورلردی . قوماندانی درعهده ایتهمی صمیمی اوله رق تکلیف ایدنلرده ، غیر صمیمی مطالبده بولنانلرک یا یغارالری ، درین وشایان اندیشه تأثیرلر یامغه باشلادی . بنم فعلاً قوماندانی درعهده ایتهم ، بوتون مجلسده صوک چاره و صوک تدبیر اوله رق تلقی ایدلدی . مجلسک بوتلقیسی ، سرعته ، مجلس خارجنده انتشار ایتدی . عادتاً بنم سکوتم قوماندانی فعلاً درعهده ایتهمک عدم تهاکم ، فلا کتک محقق و قریب اولدینی فکر و تلقیسی ، عمومی بر حاله قویدی . بونی ، آکلار آکلماز درحال کرسی به چیقدم .

افندیلر ، بو بحث ایتدیکم وضعیت ۴ آغستوس ۳۳۷ کونی برجلسه خفیهده وقوع بولیوردی . اعضانک ، حقمده اظهار ایلدکری توجه واعتماده تشکر ایتدکن صوکره مقام ریاسته شویله برتقریر ویردم :

تورکیه بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

مجلس اعضای کرامنک عمومی صورتده تظاهر ایدن آرزو وطلای اوزرینه باش قوماندانلی قبول ایدیورم . بووظیفه بی ؛ شخصاً درعهده ایتمکن تحصیل ایده جک فوایدی ، اعظمی سرعته استحصال ایدیه یلمک و اوردونک مادی و معنوی قوتی اعظمی سرعته تزید واکمال و سوق و اداره سنی برقات دها ترصین ایچون ، تورکیا بویوک ملت مجلسنک حائز اولدینی صلاحیتی ، فعلاً استعمال ایتمک شرطیله درعهده ایدیورم . مدت عمرمه ، حاکمیت ملیه نک اک صادق

رخادى اولديغى نظر ملتده بردفمه دها تاييد ايجون بوسلاحيك اوج آى كى قيصة بر مدله
تقييد ايدلسنى آيرجه طلب ايدرم . ٤ آغستوس ١٣٣٧

توركيه بويوك ملت مجلسى رئيسى

مصطفى كمال

افنديلر ؛ بوتقريرم صورت حقدن كورونورك تسكليفاتده بولنانلرك مضمراتى ، ميدان
علنيته چيقارمفه وسيله تشكيل ايتدى . درحال اعتراضات باشلادى . بردفمه ؛ باش قوماندانلق عنوانى
ويره ميز ديديلر . او ، بويوك ملت مجلسنك شخصيت معنويه سنده مند مجدر . باش قوماندان
و كيلي ، دنيلميدر .

ثانياً ؛ مجلسك صلاحيتنى استعمال ايتك كى برامتيازك اعطاسى اصلا موضوع بحث اوله ماز ،
مطالعہ سنده بولنديلر .

بن . پادشاه و خليفه لر طرفندن توجيه اولنه كلش كهنه بر عنوانى طافينه ميه جفى ؛ ايفا
ايدم جكم وظيفه ، فعلاً باش قوماندانلق اولدقن صوكره بو عنوانى اولدينى كى نوجيهدن اجتنابه
محل بولمديغنى سرد ايدرك ، نقطه نظر مرده اصرار ايتدم . وضعيتك ، مجلسك تقدير و ايصاح
ايتديكى كى فوق العاده اولديغنه كوره بنده انخا ايدم جكم مقررات و تطبيق ايدم جكم اجرا آتاك ،
فوق العاده اولسى لازم كله جكنه ، شبه يوقدى . تصورات و قرارلرى ، سريع و شديد
بر صورتده موقع فعل و تطبيقه قويمق ضرورتى واردى . اجرا و كيللارى هيئتندن ، مجلسدن
استيذانلرله ، تأخراته ميدان ويرمكه ، وضعيت مساعد اوليه ييلردى . بوتون مملكته و مملكتك
بوتون متابعنه شامل اولسى لازم كلن اوامر و تبليغاتم ايجون ، هرامورك و كيلندن و ياخود و كيللر
هيئتندن رأى و ماذونيت آلتق ، بن ايفا ايدم جكم باش قوماندانلقن مأمول فواندى ، تأمين
ايدم مزدي . اونك ايجون بلا قيد و شرط امر ويره ييلملى ايدم . بونك ايجون ده ، بويوك ملت
مجلسنك صلاحيتى ، بن شخصيتمه اضافه اولمليدى . بونى ، موفقيت ايجون ضرورى كور يوردم .
اونك ايجون بونقطه ده اصرار ايتدم .

صلاح الدين بك ، خلوصى بك كى بر طاقم مبعوثلر ، مجلس ؛ صلاحيتنى بر شخصه ويرمكه
عطالته دوچار اوله جفندن ، ملتدن آلدينى و كاتى ، بشقه سته دور ايتمكه مآذون بولمديغندن
واساساً اردويه قوماندان ايدم جك ذاته ، مجلس صلاحيتك توديبى موضوع بحث اوله ميه جفندن
وبوكا لزوم اولمديغندن بحث ايتديلر . مجلسك صلاحيتنى استعمال ايدم ييله جك بذات طرفندن ،
مبعوثلرك شخصاً امين اوله مملرى احتمالنندن ده بحث ايدنلر اولدى .

بن ، بو مطالعاتك هيچ برينى رد ايتدم . هپسنى دوشرو بولديغى بيان ايتدم . مجلسك
بونقطه يى چوق دقتله و اهميته مطالعه و تدقيق ايلسنى سويلديم . يالكز ، شخصلرندن قورقانلرك

تلاش‌رینه محل اولدیغی، بیان ایتدم. ۴ آغستوسده مسئله برقراره اقراران ایدمده. مذاکره، ۵ آغستوس ۳۷ کونی‌ده دوام ایتدی. بوکون، بعض مبعوثلرک، ترددلرینک ایکی نقطه‌ده تکائف ایتدیکی آکلاشیلیدی. برنجیسی؛ مجلس موجودیتنک هرهانکی برشکل و صورتده دوچار عقامت ایدلسی؛ ایکنجیسی؛ اعضادن هرهانکی بری حقنده کفی، عرفی معامله تطبیقی

بوشبه و ترددلری ازاله ایدمده ایضاحات و بیاناتده بولندقدن سوکره، یایله‌جق قانوندهده بوخصوصانه دائر قیود لازمه درجنک مناسب اولدیغی درمیان ایتدم و ویرمش اولدیقم تقریری بوکا کوره بعض ماده‌لر قلب ایدمده، بر پروژه اولق اوزره مجلسه تقدیم ایتدم. ایشته بو پروژه موادی اوزرنده جریان ایدن مذاکره نتیجه‌سنده، ۵ آغستوس ۳۷ تاریخلی، بکا باش قوماندانلق توجیهنه دائر اولان قانون چیقدی. بوقانونک ایکنجی ماده‌سنه کوره بکا ویرمش اولان صلاحیت شو ایدی:

«باش قوماندان؛ اردونک مادی و معنوی قوتی اعظمی صورتده تزیید و سوق و اداره‌سنی برقات دها ترصین خصوصنده تورکیه بویوک ملت مجلسنک بوکا متعلق صلاحیتنی مجلس نامه فعلاً استعماله مأذوندر.»

بوماده‌یه نظر آیم ویرم‌جکم امرلر قانون اوله‌جقدی.

افندیلر؛ بوتوجهدن دولای، «مجلسک حقمده اظهار ایتدیکی اعتماد و امنیت لایق اولدیغی آز زمانده کوسترمکه موفق اوله‌جغم» دیدکن سوکره، مجلسدن بعض رجالرده بولندم؛ مثلاً؛ هنوز مدافعه‌ملیه وکالتی وارکان حریه عمومی ریاستی وظائفی عهده‌سنده بولندیران فوزی پاشا حضرتلرینک ارکان حریه عمومی امورینه حصر مساعی ایدم‌یلمسی ایچون داخلیه وکالتنده بولشان رأفت پاشانک مدافعه‌ملیه وکالتنه کتیرلسی ویرینه دیکر برینک انتخابی.

بالخاصه، مجلسک هیئت وکیلانک داخله و خارجه قارشی ساکن وچوق قوتلی وضعیت و منظره‌سنک محفوظیتی مهم اولدیغی و اوافق تفک سبیلرله هیئت وکیلانی صارصق جائز اولم‌دیغی عرض ایتدم. تکلیف قانونی، عینی کونده، جلسه‌ علنیه‌ده اوقوندی. مستعجلاً مذاکره‌سی اجرا اولندی و تعیین اسامی ایله رایه وضع ایدلدی. متفقاً قبول اولندی.

بومناسبتله ایراد ایتدیکم قیصه برخطابه‌نک برایکی جمله‌سنی تکرار ایتمه‌یه مساعدیه بیورم‌کزی رجا ایدرم. اوجه‌لر شونلردی:

«افندیلر، زوالی ملتیزی اسیر ایتمک ایسته‌ین دشمنلری همه‌حال مغلوب ایدم‌جکمه دائر اولان امنیت و اعتماد، بردقیقه اولسون صارصلمه‌مشدر. بودقیقه‌ده، بواطمشان تامی، هیئت جلیله‌کزه قارشی، بوتون ملت قارشی و بوتون طایفه قارشی اعلان ایدرم.»

محترم افنديلر ، باش قوماندانلارنى ، فعلاً درعهده ايتدكن صوكره برقاچ كون آنقردهه جاليشدم .

اركان حربيه عموميه رياستيله مدافعه مليه وكالتنك هيئت جامعسى ايله باش قوماندانلق تشكيل ايتدم . بو ايكي مقامك مشترك مساعيسى باش قوماندان نوزنده نوحيده و توزين ايچون و بوندن بشقه ، اردوي علاقه دار ايدن و باش قوماندانلقه حلى اقتضا ايله ين ديكر وكالتلره عائد معاملاتك تدويرى ايچونده يانمده كوچوك بر قلم تشكيل ايتدم .

آنقردههكى مساعيم منحصراً ، اردونك انسان و وسائط نقليله جه قوتى تزييده واعاشه-نى والباسنى تأمين و تنظيمه عائد تدابير و ترتيبات آملقه كچدى .

بو بحث ايتديكم خصوصياتى تأمين ايچون ، ايكي كون ظرفنده ، ۸،۷۰ آغستوس ۳۳۷ تاريخلرله « تكاليف مليه امرى » نامى آلتنده ياپديغم تبليغات عموميه دن هر برينك ، قيصه جه محتوياتندن بحث ايديم . بر حربك قازانيلمسى ايچون نه درجه خرده شيلرك بيله نظر دفته آلمسى لازم كلديكنه دائر بر فكر و برمش اولق ايچون ، بو محتوياتى شاين عرض كورورم :
« ۱ نومرولى » امرمله ، هر قضاده برر « تكاليف مليه قوميسيونى » تشكيل ايتدم .
بو قوميسيونلر حاصله مساعيلرينك ، اردونك مختلف اقسامنه صورت توزيعى تنظيم ايلدم .

« ۲ نومرولى » امرمه نظراً وطنده هر خانه برر قات چاشير ؛ برر چفت چوراب و چارلق احضار ايدوب تكاليف مليه قوميسيوننه تسليم ايدجكدى .

« ۳ نومرولى » امرمله ، نجار و اهالى يندنه موجود اولان چاشيرلىق بز ، آمريقان ، پاتيسقه ، پاموق ، ييقانمش و ييقانمهش يوك و تفنيك ، ارلك البسهسى اعمالنه صالح هر نوع قيشلىق و يازلىق قاش ، قالين بز ؛ كوسله ، واكته ، طبان آستارلىق ، صارى و سياه مشين ، سختيان ، معمول و غير معمول چارلىق ، فوطين ، دمير قونديره جيويسى ، تل چيوى ، قونديره و سراج ايلكى ، نعللق دمير و معمول نعل ، ميخ ، يم طورباسى ، يولار ، بللمه ، قولان ، قشاقى ، كبره ، سمر و اورغان استوقلرندن بوزده قرقنه ، بدلى بالاخره تسويه ايدملك اوزره وضع يد ايتدم .

« ۴ نومرولى » امرمله ، موجود بغدادى ، صمان ، اون ، آرپه ، فصوليه ، بولغور ، نخود ، مرجك ، قصابلىق حيوانات ، شكر ، غاز ، پرنج ، صابون ، ياغ طوز ، زيتون ياغى ، چاى ، موم استوقلرندن كذا بوزده قرقنه ، بدلى بالاخره تسويه اولتمق اوزره وضع يد ايدم .

« ۵ نومرولى » امرمله ، اردو احتياجى ايچون آلتان و وسائط نقليله دن ماعدا ، اهلينك يندنه قالان و وسائط نقليله ايله ، مجانباً يوز كيلو مترولق بر مسافيه قدر آيده بردفعيه مخصوص اولق اوزره ، عسكرى نقليات اجرا ايدلسنى مجبور قيلدم .

« ۶ نومرولی » امرله ، اردونك الباس و اعاشه سینه یارایان بالجه اموال متروکيه وضع ید ایتدم .

« ۷ نومرولی » امرله ، اهالی یدنده محاربه یه صالح بالجه اسلحه وجیخانهك اوچ کون ظرفنده تسلیمنی طلب ایتدم .

« ۸ نومرولی » امرله ، بزین ، واقوم ، غرهس ، ماکنه ، دوک ، ساعتچی و طبان یاغری ، وازه لین ، اوپومویل ، قامیون لاستیکی ، سولوسیون ، بوژی ، صوؤق طوقال ، فرانسر طوقالی ، تلفون ماکنه سی ، قابلو ، پیل ، چیپلاق تل ، مجرد و بونلره مماثل مالزمه ، آسید سوافربك استوقلرینك یوزده قرقه وضع ید ایتدم .

« ۹ نومرولی » امرله ، دمیرجی ، مرانغوز ، دوکوجی ، تسویه چی ، سراج ، آرابه چی اصنافلری و اعمالخانه لریله بواسنات و اعمالخانه لك قابلیت اعمالی لری و قصاطوره ، قلنج ، مزراق واکر یابه یله جك صنعتکارلرك اسملری ذکر ایدنك اوزره مقدار و وضعی تیرینی تثبیت ایتدیردم .

« ۱۰ نومرولو » امرله ؛ اهالی یدنده بولنان درت تکرلکلی یایی آرابه ، درت تکرلکلی آت و اوکوز آرابه لرله قاغی آرابه لرینك بالعموم تجهیزات و حیوانلریله برابر ، وینك و طوپ کشان حیوانات ، استر و مکاری حیواناتی ، دوه و مرکب مقدارلرینك یوزده یکر میسنه وضع ید ایتدیردم .

§ افندیلر ؛ امرلرینك و تبلیغاتك تأمین اجراسی ایچون ، تشکیل ایتدیكم استقلال محکمه لرینی قسطمونی ، صامسون ، فونیه ، اسکیشهر منطقه لرینه کوندردم . آنقره ده ده بر محکمه بولندیردم . اوندن سوکره افندیلر ؛ ۱۲ آغستوس ۳۳۷ کونی ، ارکان حربیه عمومیه رئیس فوزی باشا حضرتلریله برابر پولاطلیده جبهه قرارگاهنه کیتدم .

دشمن اردوسنك جبهه مزه تماس ایدهرك صول جناحزدن احاطه ایده جکنه حکم و برمشدك . تداییر و ترتیباتی کمال جسارتله بو نقطه نظر دن آلدیردم . وقایع ، اصابتی کوستردی . دشمن اردوسی ، ۲۳ آغستوس ۳۷ ده جدی اوله رق جبهه مزه تماس و تعرضه باشلادی . برچوق قانی و بحرانی صفه لر و دالقه لر اولدی . دشمن اردوسنك فائق هروپلری ، خط مدافعه مزك برچوق پارچهلرینی قیردیلر . بو صورته ایلریله ين دشمن اقسامنك قارشوسنه ، قوتلرمزی یتیشدیردك .

میدان محاربه سی ، ۱۰۰ کیلومتر اولق جبهه اوزرنده جریان ابدیوردی . صول جناحز ، آنقره نك الی کیلومتر جنوبنه قدر چکیلمشدی . اردومزك جبهه سی ، غربه ایکن جنوه دوندی . آرقه سی آنقره یه ایکن شماله ویرلدی . تبدیل جبهه ایدلمش اولدی . بونده هیچ

باس كورمدك . خط مدافعه لرمر ، قسم قسم قيريلوردى . فقط درعقب قيريلان هر قسم ، اك ياقين بر مسافهده يكيدين تاسيس ايتديريلوردى . خط مدافعه به چوق ربط اميد ايتك واونك قيرلسيله ، اردونك بويوكلكي ايله ، متناسب ، اوزون مسافه كرى به چكيلمك نظريه سنى قيرمق ايجون مملكت مدافعه سنى باشقه برطرزده افاده وبوافاده مده اصرار وشدت كوسترمه يي فائدهلى و مؤثر بولدم . ديدم ، كه « خط مدافعه يوقدر ، سطح مدافعه واردر . اوسطح ، بوتون وطندر . وطنك ، هر قارش طوپراغى ، وطنداشك قانيله ايصال نمده قجه ، ترك اولنه مز . اونك ايجون كوچوك ، بويوك هر جزء تام ، بولندينى موضعدن آتيله سيلير . فقط كوچوك ، بويوك هر جزء تام ، ايلك دورا بيلديكي نقطه ده ، تكرار دشمنه قارشى جبهه تشكيل ايدوب محاربه به دوام ايدر . ياننده كي جزؤ نامك چكيلمه به مجبور اولديغنى كورن جزؤ ناملر ، اوكا تابع اولامز . بولندينى موضعهده نهايته قدر وثبات ومقاومه مجبوردر . »

ايشته ، اردومزك هر فردى ، بوسيستهم داخلنده ، هر خطوهده اعظمى فدا كارلغنى كوسترمك صورتيله ، دشمنك فائق قوتلرني احما ايدرك ، سيرانه رق نهايت اونى ، تعرضه دوام قابليت وقدرتندن محروم بر حاله كتيردى .

محاربه وضعيتك بو صفحه سنى احتساس ايدر ايتز ، درحال بالخاصه صاغ جناحزله سقاريه نهري شرقتده ، دشمن اردوسنك صول جناحنه ومتعاقباً جبهه نك مهم اقسامنده مقابل تعرضه كچدك . يونان اردوسى مغلوب ورجسته مجبور اولدى . ۱۳ ايلول ۳۷ كونى سقاريانه رينك شرقتده دشمن اردوسندن اثر قالمدى . بو صورتله ۲۳ آغستوس كوندن ۱۳ ايلول كونه قدر ، بوكونلرده داخل اولق اوزره ، يكرمى ايكي كون ويكرمى ايكي كيجه بلا فاصله دوام ابدن ، سقاريا ماحمه كبراسى ، يكي تورك دولتنك تاربخنه ، جهان تاربخنده اندر اولان بويوك بر ميدان محاربه سى مثالى قيد ايتدى .

محترم افنديلر ؛ باش قوماندانلق وظيفه سنى فعلاً درعهده ايتديكم زمان ، مجلسه وملمته بهمه حال موفق اوله جفمزه دائر قطفى اولان قناعتى عرض واعلان ايتمكه وبو قناعتى بوتون حيثيت موجوديتى اورتيه آتهرق تايد ايله مملكه ، ايلك معنوى وظيفه سى پامش اولديغى ظن ايدرم . اوندن صوكره مادى ، مهم وظيفه لر مده واردى . اونلردن برى ، حرب و محاربه قارشوسنده ملتله آلديرمغه مجبور اولديغم وضعيت ايدى .

معلومكز دركه ، حرب ومحاربه ديمك ؛ ايكي ملتك ، يالكز ايكي اردونك دكل ، ايكي ملتك بوتون موجوديتلريله وبوتون ماملكلريله ، بوتون ماديت ومعنويتلريله يكديكريله قارشى قارشى به گلسمى وبربريله ووروشمى ديمكدر . سناء عليه ، بوتون تورك ملتى ، جبهده بولنان اردو قدر فكراً ، حساً وفعلاً علاقه دار ايتلى ايدم . بوتون ملت افرادى ، يالكز دشمن قارشوسنده بولنانلردكل ، كويده ، اونده ، نارلاسنده بولنان هر كس ، سلاحله اوروشان محارب كي ، كندىنى

وظیفه دار حس ایده رک ، بوتون موجودیتی مجادله به حصر ایده جگدی . بوتون مادی ومعنوی وارلغی ، وطن مدافعه سنه حصر ایتمکده تانی ومساحه کوسترن ملتر ، حرب ومحاربه بی جدا کوزه آلمش وباشارایله جکلیسه قانع اولمش عد ایدیه مزلر .

استقبال حربلرینک یکانه موفقیت شرطی ده ، الک زیاده بو عرض ایتدیکیم خصوصده مندمج اوله جقدر . دها شمیدن آوروپانک بویوک عسکری ماتلری ، بو طرز حرکتی قانون حالته کتیرمه باشلامشدر . بز ، باش قوماندان اولدیغمز زمان ، مجلسدن برمدافعه مملکت قانونی طلب ایتدک . فقط مجلسدن آلدیغمز صلاحیتله ، عینی مقصدی تأمین ایتک ایچون ، قانون ماهیتنده اولان معین آمررله مقصدک تأمیننه چالیشدق . ملت ، بوندن سوکره ، بو کونه قدر اولان تجاربی ده ، نظر تدقیقندن کچیره رک عزیز وطنی ، غیر قابل تعرض بولندیران اسباب وشرائطی ، دها واسع ودها واضح ودها قطعی برصورتده تثبیت ایدر .

افندیلر ؛ دیگر بروطفه مده ، اردو ایچنده ، محاربه صفلی آره سنده بالذات محاربه تماش ایتک وبالذات مجادله بی اداره ایتکدی . بونی ده استطاعتم درجه سنده ، حتی برقصا نتیجه سی اوله رق صول قبورغه کیمیکرمدن بری قیرلمش اولسنه رغماً ، حسن ایفایه حصر موجودیت ایلدیکمی ظن ایدرم . سقاریه محاربه سی نتیجه سنه قدر ، بررتبه عسکریه بی حائر دکلم . اوندن سوکره ، بویوک ملت مجلسجه مشیر رتبه سیله فازلی عنوانی توجیه ایدلدی . عثمانلی دولتنک رتبه سنک ، ینه اودولت طرفندن آلمش اولدینی معلومدر .

فندیلر ؛ سقاریه مظفریتندن سوکره ، غرب ابله اولان مثبت نتیجه لی تماش ومناسبتمز ، آقره ائتلافنامه سی تشکیل ایدر . بو ائتلافنامه ، آقره ده ، ۲۰ تشرین اول ۱۳۳۷-۹۲۱ ده امضا ایدلمشدر . بو خصوصده مجمل بر فدر ویرمک ایچون ، قیصه بر ایضاحده بولنه ییم .

بکر سامی بک هیئت مرخصه سنک ، کیندیکی لوندرد قونفرانسی متعاقب ، معلومکز اولدینی وجهله ایکنجی این اوکی ظفریله نتیجه لنن یونان تعرضی ، برطرف ایدلمشدی . بر زمان ایچون ، عسکری وضعیتده سکون حاصل اولدی . روسیه ابله موسقوا معاهده سی عقد ایدلمش وشرقه کی وضعیتمز وضوح کسب ایتشدی . ائتلاف دولترندن ده ملی اساساتمه رطبتکار اوله بیله جکله ، آ کلاشمق شایان آرزو مطالعه ایدلمکده ایدی . بالخاصه ، آطنه ، عینتاب وحوالینسی اجنبی اشغالندن قورتارمق بزجه مهم کورلمکده ایدی .

مختلف اسبابدن دولای ، سوریه دن ماعدا بوبحت ایتدیکم ولایتلریمز تحت اشغالنده بولندیران فرانسزده ، بزمله آ کلاشمغه متایل اولدقلری ، آ کلاشلمقده ایدی . کرچه ، بکر سامی بکک موسیو بریسانله یاپدینی ، حکومت ملیه مزجه غیر قابل قبول ائتلافنامه رداولمش ایدیه ده ، نه فرانسزلر ونه ده بز ، ادامه محاصماته خواهشکر بولونموردق . بوسبیله طرفین ، یکدیگرله تماش آرامغه باشلادی . فرانسه حکومتی ، نظار سابقه دن موسیو فرانکلن بویونی ،

اولا غير رسمي اوله رق ، آنقره يه كوندر مشدى . ۹ حزينان ۳۳۷ تاريخنده آنقره يه مواصلت ايدن موسيو فرانكلن بويون ايله خارجيه وكيلى يوسف كمال بك وفوزى پاشا حضرتلرينك حضوريله بالذات ايكي هفته قدر مذاكرانده بولندم .

بربريمزى طانيقيله كچن خصوصى برملاقادن صوكره ، ۱۳ حزينان ۳۷ بازار ايرتسى كوني آنقره استاسيوننده كي دائره مخصوصه مده عقد اينديكمز ايلك اجتماعده ، مذاكرانمزه بر نقطه حركت تعييني لزونمندن بحث ايدرك مداوله افكاره باشلادق . بن ، بزم ايچون نقطه حركتك ، ميثاق ملي محتوياتي اولديني اساسنى وضع ايتدم .

موسيو فرانكلن بويون ، پسيديلر اوزرنده مناقشه ايتنهك مشكلاتى درميان ايدرك ، سهور معاهده سنك برامر واقع اوله رق موجود اولديني سويلد كدن صوكره ، لوندريده بكر سامى بكمه موسيو بريانك يادقلى استلافنامه يي اساس اتخاذ ايتك وبواستلافنامه محتوياتك ، ميثاق مليه مخالف اولان نقطه لرى اوزرنده ، مناقشه مده بولنمق مناسب اوله جنى مطالعه سنى سرد ايتدى . بوتكليفكده حقل اولديني تأييداً ، لوندريه كيدن مرخصلرمزك ميثاق ملين بحث ايتدكلى ميثاق ملينك و حركت ملينهك ، دكل آوروپاده ، هنوز استانبولده بيله تقدير ايدلمهش اولديني ذكر ايتدى .

بن ، وريدكم جوابلرده ديدم كه : « اسكى عثمانلى ايمپراطورلغندن يكي برتوريا دولتي وجوده كمشدر . بوني طانيق لازمدر . بويكي توركياء هر مستقل ملت كي حقوقنى طانيته جقدر . سهور معاهده سى ، تورك ملتى ايچون او قدر مشوم براعدام قرارنامه سيدركه ، اونك بردوست آغزندن چيقمه مسنى طلب ايدرز . بومكالمه من ائناسنده دخى سهور معاهده سنى تلفظ ايتك ايتسم . سهور معاهده سنى ، دماغندن چيقارميان ملتله ، اعتماد اساسنه مستند معاملاته كيريشه ميز . بزم نظر مرزده بويله بر معاهده يوقدر . لوندريه كيدن هيئت مرخصه من رئيسى ، بوندن بحث ايتمهش ايسه وريدكمز تعليمات و صلاحيت دائره سننده حركت ايتمهش ديمكدر . خطا ارتكاب ايتشدرد . بوخطا بوزندن ، آوروپا وبالخاصه فرانسه افكار عموميه سننده معكوس تاثيرلر حاصل اولديني كوروليور . بكر سامى بكم كيتديكي يولدن حركت ايدرسهك ، بزده عيني وجهله خطا ايتمش اولورز . آوروپانك ميثاق ملين خبردار اولماسنه امكان يوقدر . آوروپا ، ميثاق ملي تعبيريني اوكرنمهش اوله ييلر . فقط ، سنه لردنبرى قان دوكديكمزي كورن آوروپا و بوتون دنيا ، شوقانلى مجادلانك نمدن ايلرى كلديكنى البته دوشونمكدردر . ميثاق ملي و حركت ملينه حقنده استانبولك خبردار اولمديغنه دائر بيانات ، دوشرو دكلدر . استانبول خلقى ، بوتون تورك ملتى كي ، حركت ملينه واقف و اونك طرفداريدر . غير واقف و عليه دار كورون ذات وتوابى ، محدود و ملتجه معلومدر . »

فرانكلن بويون : بكر سامى بكم تعليمات و صلاحيتى خارجنده حركت ايتمش اولديغنه

دائر اولان بیاناتم اوزرینه دیدیلرکه بوندن بحث ایده بیلیریم ؟ بیاناتمی ایستدیک برله اعلام و حکایه ایده بیلرکه جکینی سویلدم. موسیو فرانقلن بویون ، بکر سامی بک ائتلافنامه سندن آیرلمه مق ایچون سرد معذرت ایدرکن ، بکر سامی بکک بریثاق ملی اولدیغندن واونک حدودی خارجه حقیقه میه جغندن بحث ایتدیکنی واکر بحث ایتسهیدی اوزمان اوکا کوره کوروشلوب ایجابی کی حرکت اولنه بیلرکه جکینی ، فقط شمدی مسئله نیک مشکل اولدیغنی تکرار ایتدی . افکار عمومی ؛ بوتورکلر ، مرخصلری واسطه سیله ، بوندن ، نیچون بحث ایتمه مشلر ، شمدی ، یکی یکی مسئله لر چیقاریسورلر دییه جکلردر .

نهایت ، اوزون مذاکره و مناقشه لردن سوکره ، موسیو فرانقلن بویون ، اولامیثاق ملی پی اوقوبوب آکلادقندن سوکره کوروشک اوزره ، مذاکره نیک تأخیری تکلیف ایتدی . اوندن سوکره میثاق ملینک ماده لری باشدن نهایت قدر برر برر اوقونه رق مذاکره و مناقشه یه دوام اولندی . اک چوق توقف اولنان نقطه ؛ قایتولاسیونلرک لغوی ، استقلال تامیزی طلب ایدن ماده اوزرنده وقوع بولدی . موسیو فرانقلن بویون ، بومسائلک شایان تدقیق و تأمل اولدیغنی درمیان ایتدی . بن ، بونقطه یه جواب ویردم . سویلدرکرمک خلاصه سی ، شوایدی : « استقلال تام ، بزم بوکون ، درعهده ایتدیکمز وظیفه نیک روح اصلیسیدر . بووظیفه ، بوتون ملت و تاریخه قارشی درعهده ایدلمشدر . بووظیفه یی درعهده ایدرکن ، قابلیت تطبیقه سی حقنده شبهه یوق که چوق دوشوندک . فقط ، بالنتیجه حاصل ایتدیکمز قناعت وایمان ، بونده ، موفق اوله بیلرکه جکمز دأردر . بز ، بوله ایشه باشلامش آدملرز . بزدن اولکیلرک ارتکاب ایتدیکلری خطا لر بوزندن ، ملتمز ، لفظاً موجود ظن اولنان استقلالنده ، مقید بولونیوردی . شیمدی یه قدر تورکیایی ، جهان مدنیتده قصورلی کویسترن نملر متصور ایسه ، هب بوخطادن وهب بوخطایه تبعیتدن نشئت ایتکده در . بوخطایه تبعیتک نتیجه سی ؛ مطلقاً ، مملکت وملتک بوتون حیثیتندن و بوتون قابلیت حیاتیه سندن تجرد ونباعد ایتسی موجب اوله بیلر . بز ؛ یشامق ایسته ین ، حیثیت و شرفیه یشامق ایسته ین برملتز . برخطایه تبعیت بوزندن بواوصافدن محروم قالمغه تحمل ایده میز . عالم ، جاهل ، بلا استثنا ، تکمیل افراد ملتمز ، بلکه ایچنده مندمج مشکلاتی تماماً ادراک ایتکمزین ، بوکون یالکز بر نقطه اطرافنده طوپلامش و فقط سوکنه قدر قانی آقیمه یه قرار ویرمشدر . اونقطه ؛ استقلال تامیزک تأمین وادامه سیدر .

استقلال تام ، دنیایکی زمان ، بالطبع سیاسی ، مالی ، اقتصادی ، عدلی ، عسکری ، حرثی واخل هرخصوصده استقلال تام و سربستی تام دیمکدر . بواصد قلمک هرهانکی برنده استقلالدن محرومیت ، ملت و مملکتک ، معنای حقیقی سیله بوتون استقلالندن محرومیتی دیمکدر . بز ، بونی تأمین و استحصال ایتدن صلح و سکونه مظهر اوله جغمز قناعتنده دکلز . شکلاً ، اصولاً صلح یاپایلیرز . ائتلاف یاپایلیرز . فقط استقلال تامیزی تأمین ایتیه جک اولان بوکی صلح لر و ائتلاف لرله ملتمز هیچ بر وقت حیانه و سکونه مظهر اولیه جقدر . بلکه ، مادی

مجادله سنی ترك ايدرك خرابی به سور و كلنمیه مساعدہ ايتش اوله جقدر . اكر ، ملتزم ، بوكا راضی اولسه يدي بونی قبول استعدادنده بولونسه يدي ، ايكي سنه دنبری مجادله ايتمه به هيچ ده لزوم يوقدی . دها متاركة نك فرداسنده سكونه كچمك ممكن اوله بيليردی .

موسیو فرانقلن بویون ؛ بویاناتم قارشوسنده ، جدی وصیمی اوله رق ملاحظات ومطالعاده بولندی . واك نهایت بونك زمان مسئله سی اولدینی قناعتی اظهار ایتدی .

افندیلر ؛ موسیو فرانقلن بویون ایله مهم ونالی مسائل اوزرنده كونلرجه وكونلرجه مداوله افکارده بولندق . نتیجه اوله رق بربرمزی فکرلریله ، حسلیله ، مسلکلیله آکلامق میسر اولدی ظن ایدرم . فقط ، فرانسه ، حکومتیله تورك حکومت ملیه سی آرسنده ، قطعی ائتلاف نقطه لری تثبیت ایدیلیمك ایچون بر آز دها زمانك كچمسی ضروری اولدی . نه به انتظار اولونیوردی ؟ احتمال ، كه تورك موجودیت ملیه سنك برنجی وایکنجی این اوکندن سوکرده دها بویوجك برارله تأیید ایدلمش اولسنه !... فی الحقیقه ، موسیو فرانقلن بویونك قرار قطعی به اقتران ایتدیروب امضا ایلدیکی آنقره ائتلافنامه سی ، سقاریه ملحه کبراسندن ۳۷ کون سوکره ، عرض ایتش اولدیغم کبی ، ۲۰ تشرین اول ۳۳۷ ده وجود بولش بروثقه در .

بوائتلافنامه ایله ، سیاسی ، اقتصادی ، عسکری الخ هیچ بر خصوصده استقلالازدن هیچ برشی فدا ایتمکسزین اجزای وطنمرك قیمتی پارچه لری اشغالدن تخلیص ایتش اولدق . بوائتلافنامه ایله آمال ملیه مز ، ایلک دفعه اوله رق دول غربیه دن بری طرفدن ، تصدیق وافاده ایدلمش اولدی .

موسیو فرانقلن بویون ؛ بوندن سوکرده برقچ کره تورکیه به ککش ، آنقره ده ایلک کونلرده میانه مزده تأسس ایدن دوستلق حسیاتی اظهاره وسیله آرامشدر .

*
* *

حترم افندیلر ؛ عمومی بیاناتك مقدماتنده ، برپونتوس مسئله سندن بحث ایتشدم . بومسئله ، وثائقیه جمله نك معلومی اولمشدر ، انحق زیدی ده چوق مشغول ایتدیکنندن بوراده مناسبتی اولان بعض نقطه لرینه تماس ایدمك .

۱۸۴۰ سنه سندنبری ؛ یعنی اوچ ربع عصر دنبری ، ریزه دن استانبول بوغازینه قدر آناتولونك قره دکز حوضه سنده ، اسکی یونانیلیك احیاسی ایچون چالیشان برروم زمره سی موجود ایدی . آمریکا روم مهاجرلرندن راهب « قلامیوس » نامنده بری ، ایلک پونتوس اجتماعکاهنی ابنه بولیده ، الیوم خلک مناستر تعیر ایتدکلی

رتبه‌ده ، قورمشدی . بوتشکیلات منسوبلری ، زمان زمان منفرد اشقیاجته‌لری شکلمده ، اجرای فعالیت ایدیورلردی . حرب عمومی ائاسنده ، خارجدن کوندریلوب توزیع اولنان سلاح ، جیخانه ، بومبا وماکنه‌لی تفنگلره صامسون ، چهارشنبه ، بافره واربعه روم کویلری عادنا برسلاح ده‌پوسی حالتی آلمشدی .

متارکدن صوکره ، بوتون روملر ، یونانلیق آمال ملیه‌سیله هر طرفده شیاردینی کبی (آنیکی آریا جمعیتی) پروپاگانداچیلری و مرزيفون آمریقان مؤسساتی طرفندن معناییتشدیریلن واجبی حکومتلرک سلاحلرله ماده تقویه وتشجیع ایدیلن ، بو حوالیده‌کی روم کنه‌سی‌ده ، مستقل بونتوس حکومتی تشکیل ایتک املنه دوشدی . بومتصدله عمومی برقیام حاضرلادیلر . داغلره چکیلدیلر و آماسیه ، صامسون و حوالیسی روم متره‌پولیدی (یرمانوس) ک اداره‌سنده ، منتظم بر پروغرام تحتنده اجرای فعالیتیه باشلادیلر . صامسونده‌کی روم قومیته‌چیلرینک رئیسی رژی فابریقه‌سی دیرکتوری (طوقومایدیس) بر طرفندن مرکزی آناتولو ایله مخابرات تأسیسنه توسل ایدیوردی . بعضی اجنبی حکومتلر ، بونتوس تشکیله مظاهرت ایده‌چکلرینی وعد ایتدیلر و صامسون و حوالیسنده‌کی روملق نفوسنی تکثیر ایچوند ، روسیه‌ده‌کی روم وارمنیلری باطومده جمع ایدیلر . اوللری تورک قافقاس اردولرندن آلتوب باطومده ده‌پو اولنان سلاحلره تسلیح ایدهرک ، ساحلرمزه اخراجه باشلادیلر . چته‌جیلک ایتک اوزره ، ساحلرمزه چیقاریله‌یله‌جک بر قاج بیگ رومی ، (صخوم) ده ، (خرالامبوس) اسمنده بر آدمک باشنه ، طوپلادیلر . باطومده طوپلانانلرده (خرالامبوس) ک اطرافنده اجتماع ایدنلره التحاق ایتدیریلدوردی . مملکتیز داخلمده ، صامسونده بعضی اجنبی ممثللری طرفندن حمایه و تسلیح ایدیلوردی . ساحلرمزه چیقان بو چته‌لر افرادی ، مهاجر اعاشه‌سی ماسکسی آلتنده ، اجنبی حکومتلری طرفندن اعاشه و الباس ایدیلوردی . اجنبی صلیب احرلری میاننده کلن ضابطان هیئتلرینک‌ده ، تشکیلات یایغنه ، تعلیم و تربیه عسکریه ایله اشتغال ایتکه ، مستقبل بونتوس حکومتک تمثلی قورمغه ، مأمور اولدقلری آکلاشیلوردی .

۴ مارت ۳۳۵ تاریخنده ، استانبولده بونتوس نامیه‌له انتشاره باشلایان بر غزته‌نک باش مقاله‌سنده «طرزون ولایتنده روم جمهوریتک تأسیسنه چالیشمق مقصدیه انتشار ایتدیکی اعلان اولنمشدی .»

یونانستانک یوم استقلالنه مصادف اولان ۷ نیسان ۳۳۵ کونی ، هر طرفده وبالخاصه صامسونده نمایشلر یاییلدی . (یرمانوس) ک کستخانه حرکاتی ، روملرک افکار و آمانی ، علنیت درجه‌سنه چیقاردی . بافره و چهارشنبه حوالیسنده‌کی یرلی روملر ، متدایاً کلیسالدیه طوپلانیلور ، تشکیلات و تجهیزاتلری تقویه ایدیورلردی . ۲۳ تشرین اول ۳۵ تاریخنده ، شرقی تراکیا و بونتوس ایچون مرکز اوله‌رق ، استانبول قبول ایدلمش ایدی . ونیزه‌لوس ، استانبول مسئله‌سنک وقت آخره تعلیق‌له ، بیک رینه بونتوس حکومتک تشکیلی قناعتی

اظهار ايتمش و بو نقطه نظردن استانبول بطريقخانه سنه تعليمات و برمشدى . عيني زمانده ، استانبولده يونان خفي ضابطه سى تشكيلنه مأمور ايديلن ميرآلاى (آلكساندروس زيمبراغا كى) طرفندن پونتوس ژاندارمه سنى تنسيق ايتك اوزره (ايفل) يونان طور پيدوسى ايله بر ضابطان هيئتي اعزام ايدلمشدى . توركياده بو فعاليت جريان ايدركن باطومده ده ۱۸ كانون اول ۳۵ ده (پونتوس روم حكومتى) اسميله بر حكومت تشكىل ايتمش و تشكيلات يانمغه باشلامشدى . ۱۹ تموز ۳۳۶ ده باطومده ، قره دكز ، قافقاس ، جنوبى روسيه روملى طرفندن ، پونتوس مسئله سى حقه برده قونفره عقد ايدلدى . بو قونفره نك مخره سى ، اعضادن برى واسطه سيله استانبولده روم بطريقاكنه كوندردلدى . پونتوس جيلر ، ۳۳۶ سنه سى نهايترينه دوغرو فعاليتلرينى بوسوتون آرتيرمق يياغى علنيته چيقديلر . بزي ، جدى تدابير اخذينه مجبور ايتديلر .

داغلرده ، وجوده كتيريلن پونتوس تشكيلاتى شوبله ايدى :

آ — بر طاقم رؤسا معيتمده مسلح و محارب قوتلر ؛

ب — بونلرك اعاشه لرينه خدمت ايدن مستحصل پونتوس اهالىسى ؛

ج — اداره و ضابطه هيئتلى و شهرلردن و كويلردن ارزاق تأميننه مأمور ثقليه قوللىرى .

چتهلرك ، فعاليت منطقه لرى آيرلمشدى . پونتوس اشقياسنك قوتى بدايتده ۶,۰۰۰ : ۷,۰۰۰ مسلح ايدى . بالاخره هر طرفدن التحاق ايدنلرله ۲۵,۰۰۰ راده سنى بولدى . بو قوت اوراق جزؤناملر حالنده آيريله رق ، مختلف محللرده ، تحصن ايديلورلردى . پونتوس چته جيلرينك اجرا آتى ، اسلام كويلرينى ياقق ، اسلام اهالى يه قارشى عقل و خياله صيغماز اعتساف و جنايتلر ارتكاب ايتك كچي ، خونخوار بر سورونك اجرا آتدن بشقه برشى دكلدى . بز ، آناطولويه چيقار چيقماز ، تورك اهالينك دقت و تيقظنى دعوت ايتدك . ملحوظ تهلكه لره قارشى تدابير آلمغه باشلادق .

مركىزى سيواسده بولنان اوچنچى قول اردو ، بوتون مساعيسنى مناطق مختلفه ده كوزوكن چتهلرى تعقيب و تنكيله حصر ايتدى . طربزون منطقه سنده دولاشان (كور اوغلى) نامنده كى روم چته سيله ، (آفته ليدى) چته سى و ديكر چتهلر ، مركزى ارض رومده بولنان اون بشنچى قول اردو طرفندن تعقيب و تنكيل ايديليورلدى . بر طرفندن ده پونتوس اشقياسنك جولانكاهى اولان يرلرده ، اهالى تسليح ايديله رك ، مى تشكيلات وجوده كتيرلدى .

افنديلر ؛ سيواس شاننده و يوزغادده وقوعه كلوب معلومكيز اولان داخلى عصيان وقايعندن ماعدا ، ۳۳۶ سنه سى اواخرنده تكرر آناطولو اوريه سنده ، ذيله جهتمده ، كوچك آقا ، دلى حاجى ، آينه جى اوغللارى واربعه جوارنده قره ناظم ، چوپور يوسف و ديكر طرفلرده دلى حسن ، كوچك حسن كچي بر طاقم سرسريلر و يوزغاد ، چاي ئوزى چركسارلردن مركب

چتهلر و ۳۳۷ سنه سی بایقنده ده قوچکیری عشیرتی رؤساسندن حیدر بك ، استانبولده سید عبدالقادر دن آلدینی تعلیمات اوزرینه عایشان و اقرباسندن نقی ، طالش و سائر ابله حرکات عصیانیه باشلامشاردی . بر چوق قوتلرمز ، بر طرفدن پونتوسجیلری ، دیگر طرفدن بو حاصیلری تعقیب و تشکیل ایله اشتغال ایدیورلردی .

افندیلر ؛ خاطرلارسکنز که نورالدین پاشا ، یونان اردوسنک ایلک تعرضی منظره سی قارشوسنده ، بر طاقم واهی و نامعقول مطالعلر سرد ایتسی سبیله ، کندیسنه وظیفه ویرله مش اولدیغندن بزمه تشریک مساعی ایده میه جکنی بر مکتوبله بیلدیره رک مأذوناً طاش کوپری به کیتمشدی . اوتاریخدن بش آی صوکره ، نورالدین پاشا طرفدن بعض ذوات ، کرک فوزی پاشا حضر تلرینه و کرک بکا ، کندیسنه بر وظیفه ویریلرسه نورالدین پاشانک جدیت و صمیمیتله ایضا ایده جکنه دائر دلائلر وقوعبولدی . بزده ، آناتولو مرکزنده کی آسایش مسئله سنی حله مأمور قوتلرمزی بوجک بر قوماندا آلتنده توحید ایتیمکه فائده تصور ایتدیکمزدن ۹ کانون اول ۳۳۶ ده سیواسده کی اوچنجی قول اردویی لغو ایده رک اونک وظیفه سنی یکی تشکیل ایتدیکمز مرکز اردوسنه تودیع ایتدک . بواردویه ده نورالدین پاشایی قوماندان یابدق .

نورالدین پاشا ، مرکز منطقه سنده بر سنه به قریب ایفای وظیفه ایتدی . فقط ، صلاحیتی خارجنده ، اهالیدن بعضیلرینک حقوقنه تجاوز ایتدیکی حقنده مبعوثلرک وقوع بولان شکابتلری و داخلیه وکالتندن استیضاحلری و وکالتکده شکایاتی محق کورمسی اوزرینه مجلسک طلبیه تشرین ثانی ۳۳۷ بایقنده عزل ایدلدی . مجلس ، نورالدین پاشانک تحت محاکمه آلتسنه قرار ویردی . بوخصوص ، بنمله هیئت وکیلله آره سنده ده بر مسئله نک حدودی انتاج ایتدی . بن ، نورالدین پاشا حقنده تطبیق اولنسی طلب اولنان معامله به اشتراک ایتدم . فوزی پاشا حضر تلری ده بنمله هم فکر اولدی . ایکیمزله هیئت وکیلله آراسنده تحدث ایدن اختلاف مجلسجه حل اولندی . مجلسده ، نورالدین پاشایی مدافعه ایتدم . آغیر معامله به معروض قالمقندن قورتاردم .

نورالدین پاشایی ، بوندن سکنز آی صوکره ، برنجی اردو قوماندانلغنده کوره جکر .

§ محترم افندیلر ، سقاریه محاربه سندن صوکره ، باش قوماندانلق وارکان حربیه عمومیه ریاستی ، آنقرده ایفای وظیفه ایدیوردی . بن ، عینی زمانده دیگر وظیفه لرمله ده اشتغال ایدیوردم . اوچ ، درت آی کچمه مشدی ، که مجلسده سقاریه ظفرینی اونوتانلر ، مخالفت وادیسند ، ایلری کیتیمک ایستیلر ، کندیلرینی کوسترمکه باشلادیلر . سقاریه محاربه سندن اول باشلایوب بیدرپی گلش اولان مالطه موقوفیندن بعضیلرینک ، بو مخالف جریانلرده مشوق رولی اوینادینی آکلاشیلمشدی . بونقطه یی مساعدده کنزله بر آاز ایضاح ایده میم .

رؤف بك ، ۱۵ تشرین ثانی ۳۳۷ ده آنقریه گلشیدی .

رؤف بکی ، ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۷ ده انحلال ایدن نافع وکالتنه انتخاب ایتدیردک .

رؤف بکي متعاقباً مواصلت ایدن قره واصف بکي ده ، آناطولی وروم ایلی مدافعه حقوق غروپی هیئت اداره سی اعضا لقه انتخاب ایتدیردم . بوايکی ذانک برندن حکومتده ؛ دیکرندن غروپده ، استفاده ایتکی فائده لی تصور ایتشدم . چوق کچمدی ، برکون رؤف بکک هیئت وکیلده بر مسئله یی استیضاح ایتدیکي خبر ویرلدی . عینی کونده ، قره واصف بکک ده ، غروپ هیئت اداره سنده عینی مسئله یی استیضاح ایتدیکي بیلدیرلدی . بوايکی ذانک اولدن پینلرنده تقرر ایتدیردکری آکلاسیلان موضوع بحث مسئله شو ایدی :

« تعقیب اولنان سیاست عسکریه ندر ؟ »

بو سؤال دن استخراج اولنه بیلجک معنا نه اوله بیلیردی ؟ نه یی آکلامق ایستیرلردی ؟ بزم سیاسی و عسکری تعقیب ایتدیکمز مسلک معلوم اولمشدی . استقلال تاممز تأمین اولونجه یه قدر ، دشمنلره ووروشمق واونلری مغلوب ایده جکمز دأر اولان قطعی قناغله ، محاربه یه دوام ایتک ... ایشته موضوع بحث ایدیلن سؤال ایله دیمک ایسته نیلیردی که همه حال محاربه یه دوام ایله استحصال نتیجه ممکنمیدر ؟ ممکن اولمدینی احتماله نظر آ ، ده اشمیدن بشقه تدبیر وچاره لره - که آکلامق ایستدکری نه کوره سیاسی چاره لردر - توسل ایله ایچنده بولندیغمز بادره نه نهایت ویرمک مناسب اولمازمی ؟

بالطبع ، نه هیئت وکیلده ونه ده غروپ هیئت اداره سنده بویله بر مسئله نك موضوع منا کره و مناقشه اولسنه - ماعده ایتدم . بونک اوزرینه ، رؤف بک و دانندن ، قره واصف بک ده غروپ هیئت اداره سندن استعفا ایتدیلر . رؤف بکک استعفا سی ، ۱۳ کانون ثانی ۳۳۸ تاریخنده مجلسده اوقونورکن ، عینی تاریخلی براستعفا نامه ده اوقونمشدی . بواستعفا نامه ، مدافعه ملیه وکیلی بولنان رأفت پاشانک ایدی .

افندیلر ؛ رأفت پاشانک ده سبب استعفا سی حقنده بر قاج کله ایله عرض معلومات ایدیم : ۴ کانون ثانی ۳۳۸ کونی ، مجلسک بر جلسه خفیه سنده ، شویله بر مسئله موضوع مناقشه ایدلمشدی . باش قوماندانلق وارکان حربیه عمومیه ریاستی آنقرده اوطوریسیورمش . جهه دن اوزاق بولونیورمش . بوندن استخراج اولنش که بنم هم باش قوماندان وهم مجلس رئیس اولمه ده مشکلات وارمش . اردو ایشلری اینی کیتمیورمش . مجلس بر حرب انجمنی تشکیل ایده رکاردو وضعیتنی تدقیق ایتلی ایش . ارکان حربیه عمومیه رئیس ، عینی زمانده اجرا وکیللری هیئتی رئیس اولدیغندن ارکان حربیه ایشلری ده اینی کیتمیورمش . فوزی پاشا حضرتلری ، یالکز اجرا وکیللری هیئتی ریاستنده قالسین . ارکان حربیه عمومیه ریاستله مدافعه ملیه وکالی توحید اولونسون ایش .

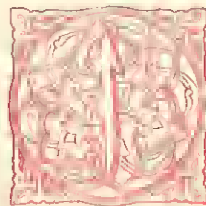
مدافعه ملیه وکیلی اولان رأفت پاشا ، بالذات کرسیدن بوتزی مدافعه ایدیوردی .
بونقطه نظرله شو یوله جواب ویردم :

باش قوماندانلق و ارکان حربیه عمومیه ریاستی ، بك موافق اوله رق آنقره بی قرارگاه اتخاذ ایتشد . وظیفه سنی الیابی بورادن ایفا ایتکده در . ایجابنده نه وقت ، نر به کیده جکفی کندیس ی تقدیر ایدر . جبهه بالذات مشغول ، جبهه قوماندانی واردر . بلا لزوم ، بزم ، شخصاً آنقره دن اوزا قلاشمه می آرزو ایتکده معنا یوقدر . ارکان حربیه عمومیه ریاستی و مدافعه ملیه وکالتی ، باش قوماندانک نحت آمرنده ، باش قوماندانلق قرارگاهنی تشکیلی ایتکده در . آیری ، آیری دکلدر . ارکان حربیه عمومیه ریاستی اولان فوزی پاشا حضرتلرینک ، آنقره ده بولاندقجه اجرا وکیللری هیئت ریاستی ده ایفا ایتسی بوکونک ضرورتلرندندر . چونکه اونک غیبوتنده ، رأفت پاشا ، اوکا وکالته ، اجرا وکیللری هیئت ریاستی وظیفه سنی ایفا ایتشدی . موفق اوله مامشدی . هیئت وکیلده آنارش ی وقوعه کلدی . وکیللر ، اجتماع ایتز اولدی . فوزی پاشا حضرتلرینک عودتی ، وکیللرک شکایتی اوزرینه وقوع بولدی . اردویه متعلق یابدیغمز ایشلری قونترول ایچون مجلسک برانجمن تشکیل ایتسندره برأس کوریم . فقط بوانجمن بزم نحت ریاستمه اولور .

فی الحقیقه ، بوانجمن دیدیکم طرزده تشکل ایتدی . سابق حربیه ناظری جمال پاشاده اعضا اوله رق انتخاب ایدلدی . دیگر خصوصاً ده ، رأفت پاشا و امثالنک نقطه نظرلی ، ترویج اولنامشدی . ایشته ، بوسیدن استغفایه حاضر لانان رأفت پاشا ، استعفا سنی رؤف بکک استعفا سیله عینی کونده و برمش اولور .

..

فندیلر ؛ بالمناصبه عرض ایتشدم ، که مجلسده تشکیلی ایتدیکمز مدافعه حقوق غروپی ، مجلس مذاکرانک حسن جریانی تامینه و هیئت وکیل مساعیسنک عدم توقفه نهایته قدر خادم اولدی . فقط ، برطرفنده ، مخالف حس وفکرده بولنانلر ، هرکون ، بر آزدها طرفدار بولدقجه غروپک مساعیسنی ، مشکلاته دوچار ایتکه باشلادیلر . مخالفت فکرینک اساس منشای ، مدافعه حقوق غروپی نظامنامه سنک ماده اساسیه سنده کی ، ایکنجی نقطه ایدی . یعنی حکومت تشکیلاتنک ، تشکیلات اساسیه قانونه کوره یاسیلمسی مسئله سی ...

بروغرامک ایلک ماده سنک صوک فقره سی ، فکر وحسلرده امتزاج تام حصولنه دائمی برمانع حالنده قالدی . بوسیدن غروپ داخلنده تشتت افکار وانضباط سزلق باش کوستردی . برطاقم ذوات ، غروبیدن آیرلدی . بوچیقانلر ، خارجده بولنانلرله برلشهرک غروپی بیقمه جوق چالیشدیلر ، آنان تدیرلر بوکا مانع اولدی . نهایت (ایکنجی غروپ) نامیله برغروپ تشکل ایتدی . بوغروپی تشکیلی ایدنلر ، مملکتده موجود آناتولو وروم ایلی مدافعه حقوق جمعینه

محافظه انتساب ايتدكلريني واونك قونغره لرده تثيت اولئان غايه لر ينك معقي ، بولندقلريني ادها ايدنيورلردى . ايكنجى غروپك ظاهر آ اولك آياق اولانلرى ، صلاح الدين ، حسين عوني بككر كورونيورلدى . برنجى درجه ده فعال ومشوق اولانلرك ايسه ، رؤف وقره واصف بككر اولديني آ كلاشيلورلدى .

بوغروپك ؛ فعال وعنادجي اعضاسندن اولان صامسون مبعوثى امين بك ، صوك زمانلرده ، بالمناصبه آتقره يه كلشدى . بوتون حقايق آ كلامش ، مشرق ومفسد اولانلرى تلعين ايدنيورلدى . بوذات ، بكا شوني حكايه ايتدى : رؤف بك ؛ ايكنجى غروپى ، مفرطانه حر كته ، سوق ونشويق ايدنيورمش .. امين بك ، رؤف بكه ديمش ، كه بزي سوق ايتديككز بوايش ، سهايه قدر كيدر .. اوزمان بزمه برابر بولنه جقميسكز ؟ رؤف بك شو جوابى ويرمش : « برابر بولمازسه نامردم .. ! »

افنديلر ؛ معلوم عاليكز ، اوزمان موجود اولان قانونه كوره ، وكالئر ايچون ، بن ، مجلسه نامزد كوستردم . مبعوثلر ، ارايه ايتديكم نامزده مثبت ويا منفي رآي ويررلر ويا مستنكف قاليرلردى . ايكنجى غروپ ، بنم نامزدلرمي نظره آليوب ، كندى غروپلرى نامنه ، اورته يه آتدقلرى نامزدلره ، قانونه مخالف اوله رق رآي ويرمك صورتيه ، حكومت تشكلنه ، مانع اولمغه ، باشلاديلر .

افنديلر ؛ مجلسده ، اردو عليه نه ده برجريان وجوده كتيرلشدى . ديورلردى كه ، سقاريا محاربه سندن صوكره آيلر كچديكي حالده ، اردو نه ايچون تعرض ايتيور ؛ همه حال تعرض ايتيلدير ! هيچ اولمازسه محدود ، معين برجه ده بر تعرض ياپيلمايلدير ، كه اردومزك تعرض قابليتي اولوب اولديني آ كلاشيلسين ! بوجريانه مقاومت ايتدك . مقصدمز ، ناما حاضر لغمزي اكمال ايدمرك عمومى ونتيجه لى بر تعرض ياقى اولديني ايچون ، قسماً تعرض فكرينى ترويج ايدمزدك ، بونده بر فائده بوقدى .

مخالفلرده حاصل اولان قناعت ، اردومزك تعرض قابليتي اكتساب ايدميه جكي نقطه سنده تكاليف ايتدى . بونك اوزرينه اردونك تعرضه سوقى جرياتي توقيف ايتديلر . هجوم سيستمى ديكشديرمرك ، بشقه بر نظريه اورته يه آتديلر . بودفعه ، ديديلر ، كه بزم اصل خصمىز يونانلير ، يونان اردوسى دكلدر . ذاتاً يونان اردوسنى كاملاً مغلوب ايتسه كده ، بونكله بزم دعواىز ختام بوله مز . ائتلاف دولتلريني ، بالخاصه انكليزلرى فعلاً مغلوب ايتك ايجاب ايدر . بونك ايچون ، يونان اردوسنه قارشى بر رده خطى براقق ، اصل اردويى عراق شمال حدودنده تحشيد ايدوب ، انكليزلره تعرض ايتك لازمدر . محاربه ايله دعواىزك حلى نظريه سى تعقيب اولونيورسه ياپيله جق ايش بودر ...

افنديلر ؛ بودرجه معنا ومنطقدن ماري فكرلره ، التفات ايتدك . اونك اوزرينه ، مخالفلرك

سرفرازی ، یکی بر پرواغاندا چقاردیلر : نریمه کیدیورز ؟ بزى کیم ، نریمه سوق ایدیور ؟
 مجهولانه .. قوص قوجه برملت ، غیر معین ، مظلم هدفله سرسریانه سوروکنیرمی ؟
 بو پرواغاندا ، مجلس بناسندن ، آنقره محافلندن اردو صفلرینه قدر انتشار ایتدیرلدی .
 اردویه ، هر واسطه ایله بو مفسدتکارانه تلقینات ، پایلهمنه چالیشیلوردی .
 رؤف بك ، صیق صیق ، محرمانه دیوردی ، که هیچ اولمازسه حقیقی وضعیتی بکا سوبله .
 اردو نه حالده در . فی الحقیقه تعرض ایدهمیه جگمی ؟

۴ مارت ۳۳۸ کونی آقشامی ، جبهه بی تفتیش ایتک اوزره ، آنقره دن مفارقه قرار
 ویرمشدیم . بومناسبتله اوکون مجلسده ، جلسه خفیه ده ، بعض ایضاحانده ورجالرده بولندیم .
 آنکلاندم ، که سقاریا میدان محاربه سندن صوکره ، دشمن اردوسنی (اسکیشهر - سید غازی -
 آفیون قره حصار) خط عمومیسنه قدر تعقیب ابدن قوتلرمز ، بوتون اردو اولیوب یالکنز
 سواریلرمز و سوارى قطعاً استناد اولمق اوزره ایلری سورولن بعض فرقلرمزدی .
 اردومزك قرارى ، تعرضدر . فقط ، بوتعرضی ، تأخیر ایدیورز . سببی ، حاضر لغمزی
 تماماً اکیاله برآز ده زمان لازمدر . یاریم حاضر قلله ، یاریم تدبیرله ، پایله جق تعرض ، هیچ
 تعرض ایتیمکدن ده چوق فنادر . توقمزمز ، تعرض قرارندن صرف نظر ایتدیکمز و یاخود بوکا
 اقتدار کسب ایتمکدن نا امید اولدیغمز صورتنده تلقی و تفسیر ایدلمکه محل یوقدر .

— بوندن صوکره شو مطالعانه بولوندم : عثمانیلر ؛ اختیار ایده جگکری حرکاتک شمولیه
 متناسب احتیاطکار ومدیر داورانمدقلری ایچون ، ده چوق ، حس و حرصلرینک تحت تأثیرنده
 حرکت ایتدکلرندن ، ویا نه قدر کیتدکلری حالده ، رجته مجبور اولمشلردر . اوندن صوکره ،
 بودا پشته ده ده دورامدیلر ، رجته ایتدیلر ؛ بلغرادده مغلوب و رجته مجبور ایدلدیلر . بالقانلری
 ترك ایتدیلر . روم ایلیدن چقارلدیلر . بزه ، ایچنده هنوز دشمن بولنان بو وطنی ، میراث
 براقیدیلر . بوصول وطن پارچه سنی قورتاریرکن اولسون حرصلرمزدن ، حسلرمزدن فراغت
 ایدرک متائی اولهلم . خلاص ایچون .. استقلال ایچون اول و آخر دشمنله بوتون موجودیتمزله
 ووروشه رق اونى مغلوب ایتمکدن بشقه قرار وچاره یوقدر واوله مز !

سیکیر که وشه دیجی سوزلره ، تلقینلره ، اهمیت واعتماد عطف اولنمایدیلر . عثمانلی طرز
 اداره و سیاستنک یاراتدیجی بونوع ذهنیتلر مردود کورولمایدیلر . اردو ایله ، محاربه ایله ، عناد
 ایله بوایشک ایچندن چیقیلماز طرزنده کی ، منبی خارجه بولنان نصایحه تبعیت ایله ، بو وطن ،
 برملت استقلالی قورتاریلامز . تاریخ ، بویله برحادثه قید ایتیمشدیر . بونک عکسنی دوشونه رک
 حرکت ایده جگکرک ، مرارت انکیز نتایجله ، قارشیللاشه جقلرینه ، شبه یوقدر . تورکیا ، ایشته ،
 بوبولده کی غلط فکرلره .. غلط ذهنیتلره ، صاحب اولانلر یوزندن ، هر عصر ، هر کون ،
 هر ساعت برآز ده تدنی ، برآز ده سقوط ایتمشدر . بوسقوط ، یالکنز مادیانده اولسه یدی ؛

هیچ براهیتی یوقدی . مع التأسف ، سقوط ، اخلاق و معنویاته قدر شامل اولمش کورونور .
هیچ شبهه یوق، که بو بویوک مملکتی ، بوقوجه ماتئ کریوه محو و اضمحلاله سوق ایدن ، باشلیجه
عامل ، بو اولمشدر .

§ افندیلر ؛ بیلیرسکیز ، که مجلسده بو عرض ایتدیکم دورده ، اک چوق منفی و بدبینانه
رول یاپانلر ، وقتيله ، تورک ملتئک کندی کندیته تأمین استقلال ایده میه جکی قناعتی اظهار
ایتش اولان ذوات ایدی . شونک ، بونک ، مانداسنی طلب اصرارنده بولنانلر ایدی . اونک
ایچون مطالعاتمه شو بولده دوام ایتدم : دیدم ، که افندیلر ؛ مادی و بالخاصه معنوی سقوط ،
قورقو ایله .. عجز ایله باشلار .

عاجز و قورقاق انسانلر ، هر هانکی برفلاکت قارشوسنده ملتکده عطالته دوچار اولسنه
و مجتنب برحاله کلسنه سائق اولورلر . عجز و تردده ، او قدر ایلری کیدرلر که عادتاً کندی کندیلری
تحقیر ایدرلر . دیرلر ، که بز آدم دکلز واولامیز ! کندی کندمز . آدم اوله مزه امکان یوقدر .
بز بلا قید و شرط ، موجودیتیزی بر اجنبییه تودیع ایدم . بالقان محاربه سندن صوکره ملتک ،
بالخاصه اردونک باشنده بولنانلرده ، بشقه طرزده فقط عینی ذهنیتی تعقیب ایتمشدر .

تورکیه یی ، بویه سقیم یولرده انقراض و اضمحلال وادیسنه سوق ایدنلرک الندن قورتارمق
لازمدر . بونک ایچون ، کشف اولنشن بر حقیقت وارد ، اوکا تبعیت ایده جکیز . او حقیقت شودر :
تورکیانک رأس تفکیرینی ، بوسبوتون یکی بر ایمانله تجهیز ایتمک ... بوتون ملتیه جید بر معنویت و یرمک .

شمدی افندیلر ؛ دشمنه تعرض ایچون ویرلش اولان قطعی قرارمزی تطبیقه باشلامدن
اول ، احضار واکال ایتمکه مجبور بولندیغمز و سائط حربیه نکه نه اولدیغنی عرض ایدیم : تام
اوج واسطه نکه حاضر لغنک کافی درجه ده اولدیغنی کورمک لزومی حس ایدیورم . اولردن ،
برنجیسی واک مهمی و اصل اولانی دوغریدن دوغری به ملتک کندیسی در . ملتک ، حیات
و استقلال ایچون قلبنده .. وجداننده متجلی ، منکشف ، آرزو واملرک صلابتدر . ملت ،
بو آرزوی دروینسی نه قدر قوتلی اظهار ایدرسه ، بو آرزو واملنک تحققی ایچون نه قدر چوق
عزم و ایمان کوستیرسه ، دشمنلره قارشو موفقیت ایچون او قدر قوتلی بر واسطه یه مالک
اولدیغمز قانع اولورم . ایکنجی واسطه ؛ ملتیه تمثیل ایدن مجلسک آرزوی ملی یی اظهارده
و بونک ایجاباتی قناعتله تطبیقه کوستره جکی عزم و جلا دندر . مجلس نه قدر چوق تساند و وحدت
حالنده آرزوی ملی یی نحلی ایتدیر برسه دشمنه قارشو او قدر قوتلی واسطه تفوقه مالک اولورز .

اوچنجی واسطه ؛ ملتک مسلح اولادلرندن عبارت اولوب دشمن قارشوسنده متحشد بولنان
اردومزدر .

§ افندیلر ؛ دیدم . بو اوج نوع واسطه ویا قوتک دشمنه قارشو وجوده کتیردیکی جههلر ،
ایکی ماهیتده تصور اولنه بیلیر . قولای آکلاشیلمق ایچون شویله دیبیم ؛ داخلی جهه ، ظاهری

جبهه .. اصل اولان داخلی جبهه در . بوجهه بوئون مملکتک ، بوئون ملتک وجوده کتیردیکی جبهه در . ظاهری جبهه ، دوغریدن دوغروبیه اردونک دشمن قارشوسنده کی مسلح جبهه سیدر . بوجهه ؛ تزلزل ، تبدل ایده بیلیر ؛ مغلوب اوله بیلیر . فقط ، بحال ، هیچ بروقت برملکتی ، برملتیی محو ایده مز . مهم اولان ، مملکتی تمکدن ییقان ، ملتیی اسیر ایتدیرن داخلی جبهه نك سقوطیدر . بو حقیقه بزدن زیاده واقف اولان دشمنلر . بوجهه مزیی ییقمق ایچون عصرلرحه چالیشمشار وچالیشمقدمه درلر . بوکونه قدر موفقده اولمشاردر . فیالحقیقه « قلعه نی ایچندن آلمق » طیشندن زورلامقدن چوق قولایدیر . بومقصده شخصلرمزه قدرتماسه کله بیلان مفسد میقروبلرک ، واسطه لرک موجودیتنی ادا ایتک جائزدر .

مجلسک ذهنیتی ، افعالی ، وضعیتی ، دشمنه امیدبخش اولدقجه داخلی وخارجی جبهه لرمزک یرندن اوینامسنه امکان واحتمال یوقدر . مجلسده ، برویا بر قاچ اعضانک بدینی تلقین ایدن سوزلرندن بيله علممزه استفاده چارملری آرانیمقدمه اولدیغنه شبهه ایدلمه ملیدر . خارجیه وکالتنک دوسیملری بوکا دائر وثیقه لرله دولودر . قطعیته عرض ایدرم ، که ایسته میهرک اولسه دخی دشمنلره امید ویره جک شمه لر ویرلدکجه ، دعوای ملینک حلی تأخره دوچار اولور .

§ افندیلر ؛ بومطالعاندن صوکره ، جبهه ده بولنه جغم صیرملرده ، اردونک حسیات وافکاری اوزرنده ناامیدی تولید ایده جک مناقشات علنیه دن صرف نظر ایدلمسنی ، بالخاصه مجلسدن رجا ایتدم . بو بیان ایتدمن صوکره ، مخالفلرکده سوزلرینی استماع ایتدم . مخالفلردن بری ، مطالعات ورجالرمی ، امر ویریورم صورتنده تفسیر ایلدی . دیگر بری ، مجلسک حسیاننده کی زاهندن شبهه ایتدیکی درمیان ایتدی . بریشقه سی قابل تطبیق اولیان برشی ، بایله مز . اردوینی اضمحلاله سوق ایدرسک افندم . دیدی .

§ محترم افندیلر ؛ هیئت علیه کزی ، مخالفلرک سوزلریله اشغال ایتک ایسته م . چونکه ، بوسوزلر برقچ کشینک شاشقین وجاهل دماغلرینک عکسلرینک بشقه برشی دکلدی . هیئت عمومیه ، معروضاتی حسن تلقی ابله مشدی . یالکیز شرق جبهه سی قوماندانک بر مطالعه سنه ، بش اون کوندن بری ویرمه که موفق اوله مدیغم جوابی ، جبهه یه کیتمه دن اول بوکون ، یعنی ۴ مارت ۱۳۳۸ده یازمشم . اونی عرض ایده جکم . جوابک آکلاشیلمسی ایچون مساعده بیوررسه کز اولا ورود ایدن مطالعه نی اوقویالم :

ذاته مخصوصدر .

باش قوماندان مصطفی کمال باشا حضرتلرینه

امور اداره مزک وجه تشکیلی حقنده کی مناقشه لر بزه هنوز واصل اولمقدمه در . حال صلحک

تأسسندن سوکره کی انتخابانده ، برچوق قیمتی ذاتلر ریسه برطاقم محافظه کارلر طوبلا مسنه قارشى شمدیدن آلنه حق تدیری الهمه بولورم . مجلس ملی ، قیمتدار شخصیتلری حاوی اولمزه ، ایکی بیوک محذور مملکتی بوکونکی خرابیسنندن قورتارامیه جقدر . برنجیسی ، فکر تجدد اولیه جق . ایکنجیسی ، الهمه لایحه لری هر هانکی برحسه قایلهرق مناقشه یه دخی لزوم کورمه دن رد ایدیوره جکاردر . بویله بر مجلسه قارشى اعضاسی بویوک متخصصلردن مرکب ، ایکنجی بر مجلس بولونمسی ، فائده لی کوریورم و مجلس ملینک ناظمی و ترقیه دوغرو سائق اوله جنى کبی حیات مملکته تعلق ایدن قرارلر ، مبعوثلر مجلسنده هیجانله رد ویا قبول ایدلسه بیله ، بو مجلسک اتقاظ وارشادیه قرارک تعدیلی و ضررک دفعی ممکن اولور . بو مجلسه اعیان دیهرک اسکی دورک کهنه حیاتی خاطر لامامق ایچون بویوک متخصصلر مجلسی ویا دها مناسب برنام ویرله بیلیر . اعضاسی بر طاقم قیود و شروط آلتنده طبق مبعوثلر کی ملت انتخاب ایدم بیلیر . هر هانکی بر مملکتک الهمه عالی تحصیل کورمک و تورکیا حکومتک وکالتی ، والیکنی ویا اردو قوماندانلقی یا پمش اولق کبی مهم شرطلر تقرایله تعقید اولنه بیلیر . مسأله نک تقرمانک تثبیتی ، موجود حکومتلرکده تدقیقه هر درلو محذورن سالم بر حالده ممکندر . بویوک متخصص هیئت قبول اولنورسه ، هر وکالتک شوراسی ده بونلردن آریلیر . مثلاً ، عسکری شوراسی ، نافع شوراسی و سائر کبی ایکی مجلسک تصدیقندن کچهرک برمدت ایچون تعقیبی اناس اتخاذ ایدیه جک اولان هر هانکی بر پروغرامزده ثابت قدم اولق و بو پروغرامک طرز تطبیقه سنده ، مقصود هدف و غایه یی محافظه ایتک ایچون ، بو شورالرک وجودنی پک لزوملی عدایدیورم . عکسی حالده وکالتلرده شخصیتلر دکیشدکجه ، پروغرام و بونی پانه جق شخصیتلرده آز چوق دکیشمکدن قورتوله میه جقدر . بوندن باشقه قبول ایدیان هر هانکی بر شی ، متخصصلرنجه قبول اولنمزه موجب تعقید اولور . ملت بوکالازی کبی صاریلی . ملت مجلسی ، ملت نامنه برشی رد ویا قبول و قوتلرول حقیدر . فقط بوبشقه ، اختصاص صاحبلیک پانه جنى و بوندن سوکره قبول اولنه جق شی ده بشقه اولور . حال طبیعینک رجوعندن سوکره کی اندیشه و ملاحظاتی عرض ایلیورم . مطالعه سامیرینک اشعارینی استرحام ایلرم .

۱۸ - ۲ - ۳۳۸ وبلا نومرولیدر .

شرق جبهه سی قوماندانی
لاظم قره بکر

۳۳۸-۲-۴

مخصوص صدر

شرق جبهه سی قوماندانی کاظم قره بکر پاشا حضرتلرینه

ج : ۱۸ - ۲ - ۳۳۸ تاریخ وبلا نومرولی شیمیره یه .

مملکتک اداره عمومی سینه واضع الید یکانه قوه عالیہ بولنان بویوک ملت مجلسنک اتخاذ ایدہ جکی مقررانک متخصصردن مرکب دیگر برہئت طرفندن تدقیق ایدلمہ مسندن تولد ایدہ جک محاذیر حقندہ کی نقطہ نظر دولتری اساس اعتباریلہ اصابت کاملہ بی حائرر .

آنجق ، نام وعنوانی (اعیان) اولسہ دخی ملتک بتون حقوق وصلاحتی حائر اولہرق انتخاب ایدلمش وایدیلہ جک اولان بویوک ملت مجلسنک مقررات اساسیہ سنی دیگر برہئتک قراریلہ تنقید ایلک اداره عمومیہ دہ تعقیب ایلدیکمز اساسانک روحیلہ قابل امتزاج اولہ میہ جقدر . اشبو متخصصر مجلسنک دہ مطالعہ علیہ لری وجہلہ ملت طرفندن مبعوثر کی انتخابی تقدیرندہ عینی منبعدن عینی صلاحیتی آلمش ایکی بویوک قوتک اداره عمومیہ ملتہ مؤثر اولمی وضعیت حقوقیہ دہ اولدینی کی عملی ساحہ دہ دہ موجب تشوش بر ایکیلک تولید ایدہ جک وبو وضعیتدن متولد موازنہ سزایکی تألیف ایچون حیات وحقوق ملتہ مداخلہ کار اوجنچی برقوتک وجودینی قبول ایتک ایجاب ایلہ جکدر .

فکر عاجزانہ کورہ تصور بیوریلان محذورلری ازالہ ایچون چارہ یکانہ ملت مجلسنک ارباب لیاقت واختصاصدن مرکب اولہرق انتخابی تأمین ایتک ومجلسک تشکیلات داخلہ سندہ ، انجمنلر انتخاباندہ ، ہیئت وکیلک تفریق وانتخاباندہ علم واختصاص خصوصنہ فوق العادہ اہمیت ویرمک خصوصلرندن عبارتدر . کچیردیکمز فجیع تجربہ لک نتایجندن ملہم بولنان وملتک اداره سندہ اسلم برطریق اولدینی کی حقوق اساسیہ نقطہ نظرندن دہ الک مقبول برشکی احتوا ایلین اداره حاضرہ مزک تأیید وتقویہ سیلہ انتخابات خصوصندہ دہ متیقظ بولونیلیمی سایہ سندہ حال ایچون اولدینی کی استقبالہ کی تجدیدات وانکشافات ایچون دہ الک زیادہ موفقیت بخش برادارہ ماکنہ سی قورولمش اولہ جفنی عرض ایلرم .

تورکیہ بویوک ملت مجلس رئیس

مصطفی کمال

§ محترم افندیلر ؛ ۳۳۷ سنہ سی ظرفندہ ، مختلف دولتلرلہ رسمی وغیر رسمی بر طاقم تماسلر وقوع بولیوردی . تورک — روس تماس ومناسباتی مثبت براسقامتندہ انکشاف ایدیوردی . فرانسزلردن ماعدہ ، ایتالیانلر وافکلیزلرلہ دہ تماسلر اولمشدر . ۳۳۷ سنہ سی حزراندہ سوء تفہمی موجب اولمش بولنان بر مسئلہ بی ذکر ایدہ جکم . ۱۳ حزران ۳۳۷ دہ قوای ائتلافیہ باش قوماندانی جنرال ہارینقتونک مقرینندن اولدینی افادہ ایدن بیکباشی ہازی Henry وستورتون Sturton نامتدہ ایکی ضابط موٹورلہ اینہ بولی بہ کلدیلمر . بوضابطلر ، جنرال ہارینقتون طرفندن شونہ بیامندہ بولندیلمر : بن ، برطوربیدوایلہ اینہ بولیدن استانبولہ دہ بوغازایچندہ ہارینقتونک یالیسنہ کیدہ میم . اورادہ جنرال ایلہ صلح اساساتی اوزرندہ آکلاشیم . انکترہ نک استقلال

تألمزی قبول ایتدیکنی و یونانیلرک طوراقلریزدن چیقاریله جقلری و مسائل سائر اوزرند
مناقشه نك ممكن اولدیغنی سولشیر . بو ضابطلره ویریلن جوابده ، بنم استانبوله کیتیمه جکم
وجنرال هاریستونک اینه بولی به کلوب اوصرده اوراده بولان رأفت پاشا ایله کورشمسنگ مناسب
اوله جنی بیلدیرلشدی .

۱۸ حزران ۳۳۸ تاریخلی برتلغرافده ، استانبوله حامد بکدن ورود ایتدی . بوتلغرافنامه
مالی شوبله ایدی : بوراده موقع رسمیسی اولان بر انکلیز ، انکلتزه نك استانبوله اک بویوک
مقامی نامه بوکون بنده کزه مراجعتله سریع بر صلحه واصل اولق ایچون مذاکره حاضر
بولندقلرندن مصطفی کمال پاشا حضرتلریله همان مناسباته کیریشمک آرزو ایتدکلرینی وجواب
سریعه منتظر بولندقلرینی عرضه دلالت ایتیمه رجا ایتدی .

§ حامد بکه ویریلن جوابده ؛ مذاکرانه حاضر اولدیغمز بیلدیرلشدی .

۵ نوز ۳۳۷ ده زونفولداغه کلن بر انکلیز طوریسدوسی جنرال هاریستوندن بکا بر مکتوب
کیتیرمشدی . ترجمه سی آتقریه تلغرافله بیلدیریلن بومکتوب شو ایدی :

« قوماندان هازی واسطه سیله آلدیغم خبره نظر آ ذات عالی لری بکا بر عسکرک بر عسکرله
کوروشمسی قییلندن بعض مطالعات درمیان اتمک آرزوسنده بولونیورسکز . بویله اولدیغی
تقدیرده ذات عالی رنجه موافق کوریه جک بر کونده اینه بولیده ویاخود ایزمیتده ذات عالی لری نه
ملاتی اولق اوزره « آژاکس ، Ajax » زرهلیسیله عزیمت ایچون بریتانیا حکومتی طرفندن
مأذونیتی حائز بولونیورم ووضیعت حقنده آرزو بولدیغی تقدیرده صوکه درجه واضح و سربست
برصورتده تعاطی افکار ایله که حاضرم . مطالعات کیزی دیکله مکّه بونلری برای تدقیق انکلتزه
حکومتنه تبلیغه مأذونم . انکلتزه حکومتی نامه نه اجرای مذاکره ، نه ده مکالمه ایچون
هیچ بر صفت رسمییه بی حائز دکلم . ملاقاتک انکلیز زرهلیسینده وقوعی لازمدر . زرهلیده
ذات عالی لری ، کندیلرینه لایق بر صورتده قبول ایدیه جکدر . قریه عودتلیرینه قدر حریت
کامله بی حائز بولنه جقلردر . بصورت قبول ایدلیکی تقدیرده ذات عالی رینه موافق کله جک ناریح
وساعتلرک لطفاً تعیننی رجا ایدهرم . »

بومکتوب محتویاته نظر آ جنرال هاریستونله تماس آرایان واونکه کوروشمک آرزوسنی
اظهار ایدن بن اولدیغم آکلاشیلیدور . حالبوکه حقیقت ، بویله دکلدی . اونک ایچون جنرال
هاریستونه شو جوابی ویردم :

« زونفولداغه کوندرمش اولدیفکز مکتوب ترجمه سی بوکون آتقریه بیلدیردیله . آره مزده
واقع اوله جق مکالماتک بر سوء تفهم اوزرینه مؤسس اولمه سی ایچون آتیده کی خصوص اوزرینه
دقتکزی جلبه مجبورم . ۱۳ حزران تاریخنده بیکباشی هازی ورفقاسی اینه بولی به کله رک ذات
عالی لری نك ، بیکباشی هازی طرفندن رأفت پاشایه تکلیف ایدلش اولان اساسلر اوزرنده بنه

کوروشمك آرزو ايتديككیزی بیان ایتمشلردی . نته کیم بوجهلر بیکباشی هازی طرفندن سزه خطاباً یازیلوب برصورتی ، طرفندن ممضی اوله رق بزه بر اقلیمش اولان مکتوبده بیان ایدلمشدر . آره مزده باشلایان دوغربدن دوغری به مخبراتک مقدمه سی بوندن عبارتدر . مطالب ملیه مز ، ذات عالیرنجه معلومدر . ملی طور اقلرمزك دشمنلردن تمامیه استخلاصی ، حدود ملیه مز داخلنده سیاسی ، مالی ، اقتصادی ، عسکری ، عدلی ، حرثی استقلال نامز اساسی قبول ایدلایکی تقدیرده مذاکراته کیرمهکه آماده اولدیغمیزی بیان ایدرم . بیکباشی هازی طرفندن سزه ایضاح ایدیلن اسبابه بناءً مذاکراتک ذات عالیرنه فوق العاده حسن قبول کوستربله جک اولان اینه بولی قصبه سنده وقرده واقع اولمسی طرفزدن موافق کورولمشدر . بونقاط نظرده ، آره مزده مطابقت افکار اولوب اولمديغنی تصریح ایده جک جوابکزه انتظار ایدیورم . مقصد عالیکز ، ساده جه وضعیت حقنده تعاطی افکار ایسه ، بونک ایچون رفقامزدن برینی مأمور ایده بیلیر .

بومکتوبه بر جواب گلدی . آنجق تموزک یدنجی کونی ، استانبوله حامد بکی کورن انکلیز مصلحتکداری موسیو «راینغان» Ratingan ، بر تاجر صفتیه آناتولی به کن بیکباشی هازی به جنرال هارینقتون اوراده کی انکلیز اسراسنک موقع وختلردن خبردار اولغه چالیشمسی و قابله ملی اردولرک استانبوله دوغرو حرکاته دوام ایدوب اتمیه جکلرینک مصطفی کمال پاشادن تحقیقی تنبیه ایلدیکی جهتله ، بیکباشی هازینک بوندن ماعدا تشبثانده برکونا صلاحیتی اولمديغنی بیلدرلش .

§ افندیلر : ۳۳۸ سنه سی آغستوسنه قدرده غرب دولتلریله مثبت معناده جدی مناسبتلر وقوع بولمادی . مملکت مزده بولنان دشمنلری سلاح قوتیه چیقارمدقجه ، چیقارمیه جک موجودیت و قدرت ملیه مز فی فعلاً اثبات ایتدکجه ، دیپلوماسی ساحه سنده امیده قابیلیمه نك جائز اولمديغنی حقنده کی قناعتمز قطعی و دائمی ایدی . ائک دوغرو قناعتک بواولدیغنی ، بواوله جفنی ، طبیعی اوله رق قبول ایتک موافقتدر . فی الحقیقه بو کونک شرائط حیاتیه سی ایچنده بر فرد ایچون اولدیغنی کی ، برملت ایچون دخی قدرت و قابلیتنی اثر فعلی ایله اظهار و اثبات ایتدکجه اعتبار و اهمیت انتظارنده بولنمق بیوده در . قدرت و قابلیتن محروم اولانلره التفات اولماز . انسانلق ، عدالت ، مروت ایجاباتی ؛ بوتون بواوصافی حائز اولدیغنی کوسترنلر طلب ایده بیلیر .

افندیلر ؛ جهان ، امتحان میدانیدر . تورک ملتی ، بونجه عصرلردن سوکره ینه بر امتحان ، هم بودفه اک چتین بر امتحان قارشوسنده ، بولندریلیوردی . امتحانده موفق اولمده ن ، اطفکارانه معامله لره انتظار ایتک بزم ایچون جائز اوله بیلیر میدی ؟

بز ، کمال جدیدله جهان نظرنده ویرم جکمز امتحانه حاضر لانیرکن ، بر طرفدن مشاهدلرکده وضعیت واحوال روحیه و فکریه لرینی ، نظرندن دورطو تمامنی دائمافائده لی بولیوردق . بومقصدله ، معلومکز اولدیغنی وجهه ، اولاً ، خارجه وکیلی بولنان یوسف کمال بکی وبالاخره ده داخلیه وکیلی اولان فتحی بکی آوروپایه اهزام ایتمشدک . استانبول اوزرندن آوروپایه کیده جک اولان یوسف

کمال بکه استانبوله هائده بعض خصوصى وظیفه لرده ویرلشدی . یوسف کمال بك ، عزت پاشا ورفقاسیله و آرزو وطلب حقیقی وقوعنده وحیدالدین ایله ده کوروشه جگدی . وحیدالدینك ، مجلسى طانیسی ، عزت پاشا ورفقاسنك ، بزم تثبیت ایتدی کمز هدفه متوجه اوله رق یورومسی لزومنى ، تکلیف ایده جگدی . یوسف کمال بك ، استانبوله ، آلدیفی تعلیمات دائره سنده حرکت ایتدی . فقط ، مع التأسف عزت پاشا ورفقاسى ، کندیسنى اشغال و اغفال ایدرك پادشاهه برمر اجعتی صورنده کوتوردیلر . عزت پاشا ورفقاسى بونکله ده اکتفا ایتمه رك ، یوسف کمال بكك آوروباده کی تشبثاتی اغلاق و اشکال اتمك اوزره عزت پاشای ، بونان تحت اشغالنده بونان یرلردن کچیره رك یوسف کمال بکدن اول پارسه ولونده یه کوندر دیلر . عزت پاشا ، بوسیاحتی صوك دقیقه به قدر کیزله مشدر .

یوسف کمال بكك پارس ولونده ده یاپدینی مکالمه لردن بر نتیجه چیقمدی . بالکز ، شو آ کلاشیلدی که دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری قریباً اجماع ایده جکلر ، بزه صلح تکلیفانده بولنه جکلر مش . آناتولینك تخلیه سی اساس اعتباریله قبول ایدلش ایسه ده قونفرانس مذاکراتی انساننده محاربه باشلارسه صلح تشبثلرینك عقیم فاله جنى جهته بونانلیلرله بر متارکه عقد ایتمه من لازم ایمش . بو خصوصى ، یوسف کمال بکه سویله یین لورد کورزون ، یوسف کمال بك ، قونفرانسك اولو آناتولونك تخلیه سنه قرار ووروب طرفینه نبلیغ انجمنك متارکه دن ده قوتلی اوله جنى سویله مش . لورد کورزون ، متارکه ده ، مصر قالمش و بونك حکومه ته ابلاغیله آله جنى جوابك کندیسنه اعطاسنى بیلدیرمش .

یوسف کمال بك هنوز عودت ایتمه دن ، دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری قونفرانسی ۲۲ مارت ۳۸ - ۹۲۴ تاریخنده ، تورکیا و یونان حکومتلرینه متارکه تکلیفنده بولندی .

بو صره ده بن ، جهه ده بولونیوردم . متارکه تکلیفندن خارجیه وکالتی وکیلی جلال بك طرفندن خبردار ایدلدم . متارکه تکلیفنك خطوط اساسیه سی شونلردی : طرفین قطعاتی آره سنده ، اون کیلومتر و لوق عسکر دن خالی بر ساحه تشکیل ایدیه جك . . قطعات ، انسان و مهمات اعتباریله تقویه ایدیه جك . . وضع الجیشده تبدیلات یاییلمیه جق . . مالز مه دخی بریردن بریره نقل ایدیه جك . . اوردومن و عسکری وضعیتمز ، ائتلاف دولتلرینك عسکری قومیسئونلرینك مراقبه و تقشینه عرض ایدیه جك . . بوقومیسئونلرک حکملکنی ، خلوصله قبول ایده جکمز . . مخاصمات ، اوچ آی مدته تعطیل ایدیه جك و مذاکرات اولیه صلحه طرفینه قبول ایدیلنجیه قدر ، اوچر ایلک مدته کندیلکندن تجدد ایده جك ، مخاصمیندن بری حرکتیه کچمک ایسترسه ، متارکه مدتک اقتضاسندن هیچ اولزسه اون بش کون اول طرف دیکره و ائتلاف دولتلی مثللرینه اخبار کیفیت ایدیه جك . .

افندیلر ، بونانلیلر ، بومتارکه یی در حال قبول ایتدیلر . یونان اردوسی سقاریه ده ماده و معناً

مغلوب ايدلشدى . بواردونك يكيدين واسع مقياسده حركت و تعرض يابرق تجربه طالعه بردها قيام ايتسى مشكل ايدى . بونى ، بحقيقتى اكلامق ، البته هر كسجه ممكن اولمشدى . يونان اردوسنى يكيدين نتيجه قطعيه ويرهك حركاته سوق ايتك ممكن اوله مينجه ، بزمده برسته به يقين بر زماندنبى احضاريله مشغول اولديغمز اردومزى عطالته سوق ايتك ، حكومت مليه اميدلر ويرهك ، انتظار اينجده براقق و بو صورته كچهك زمان طرفنده ، حكومت مليه واردومزى كوشهك جدا مهم برتدير ايدى . بناء عليه ائتلاف دولتلىريك ، آناتولويى نخليه و شرق قريب مسئله سنى حل مقصده اولديغنى ، افاده ايلدكلى بو متاركة شرائطى جديتله تدقيق ايتك .

اولا ، آنقرده بولنان هيئت وكيه ايله ، ما كنه باشنده ، مخبره ايله مداوله افكارايتك . استانبولدهكى مأمورمز واسطه سيله خارجيه وكالتندن دول متفقه ممثلرينه ويرلسنى تنسيب ايتديكمز ايتك جواب شو ايدى :

« متاركة تكليفى حاوى نوطه يى ۲۴ مارت ۳۳۸ تاريخلى تلغرافنامه كزه ذيل اوله رق بوكون ۲۴ مارت ۳۳۸ ساعت .. ده آلدىم . محتوياتيك ، اردونك وضعيته تعالى اعتباريله هيئت وكيه حه و اينجاب ايدرسه مجلسجه ، موقع مذاكره قوتنه دن اول ، جبهده بولنان باش قوماندانك مطالعه سنى بيلديرمىسى ايچون مشاراليه يازدىم . كيفيتى ممثلارك آرزولرى وجهله ممكن اولدينى قدر قيصه برزمانده ، توركيه ويوك ملت مجلسى حكومتك جوانى ابلاغ ايدم جكمى ممثلره بيلديريكمز ايدىم . »

۲۴ مارت ۳۳۸ تاريخنده هيئت وكيه رياسته شو مطالعه مى بيلديردى :

« اساس اعتباريله ، دول متفقه خارجيه ناظرلىريك مشتركاً يابدقلى متاركة تكليفنه قارشى ، رد ايله مقابله ايتك ويا هر هانكى بر شكل و صورته عدم تمايل ويا عدم اعتماد حسى ويرهك طرزده مقابله ده بولمق ، دوعرو دكلدر . بالعكس متاركة تكليفى حسن تلقى ايتك لازمدر . بناء عليه ويرهك جكمز جواب ، منفى دكل ، مثبت اوله جقدر . دول متفقه ده حسن نيت بوق ايله بالنتيجه منفى معامله آنلردن واقع اولمليدر . بز ، يالكز اونلرك تكليف ايتديكى شرائطى قبول ايدميه جكمز دن مقابل شرائط درميان ايدم جكمز . »

ايرتسى كون آژانس و تلغرافلرده ، نوطه دن بحث ايدرك شو حوادثى نشر ايدى وورلردى :

« شرق قريبه صليح اعاده ايتك ويكيدين جان و مال ضايع اتمه دن ، آساي صفرانك نخليه سى مقصدينه معطوف اولديغنى ظن ايديلن اشبو نكليفك ، توركيه ويوك ملت مجلسى حكومتجه حسن تلقى ايدلديكى و دول متفقه نك حسن نيت و وضع بيطرفيسنه امنيت ايدوك ، حكومتجه مثبت جواب ويرلسى مأمول قوى بولنديغى ، حكومت مخافتنجه افاده اولمقدردر . مذ كور نكليفك معقول و قابل تطبيق شرائطى محتوى و صلحك بر آن اول عودتى تأمين ايدم جكم قيصه مدته ، مقيد اولمى تبنى ايدرز . »

هیت وکیلەنک ، ویریلەنک جوابک آوروپادە بولنان خارجیه وکیلەنک عودتە تعلق
مطالەسە ویردیکم جوابدە بواستظارە لزوم اولدیغنی بیلدیرمکله برابر جواب حقنەدەکی عمومی
قراری دە شو صورتە خلاصە ایتم :

« متارکە تکلیفی پار پرنسپ قبول ایدیورز . آنجق اردونک ا کال واحضارندن بر آن
کری قالمیه جقدر . اردومزک داخلنە ، اجنبی قونترول هیئتلی ، صوقیه جفر . متارکە بی ،
تخلیهنک اجراسی ایچون قبول ایتمک اساسلی دائرەسندە قابل تطبیق واجرا شرطلر درمیان
ایدە جکز . متارکە ایله برابر تخلیهنک باشلامسی اک مهم شرطی ، تشکیل ایدە جکدر . »

مارتک ۲۴نجی کونی ماکنە باشندە ، بن ، نوطیه ویریلەنک اولان جوابی ، هیت وکیلەیه
بیلدیردم . هیت وکیلەدە آنقرەدە حاضرلادقلری بر جواب صورتی بکا بیلدیرمشلردی . ایکی
جواب صورتلری آرەسندە بعضی فرقلر کورولدی . نهایت ۲۴ مارت کیمجەسی هیت وکیلە ایله
سیوریحصاردە برلشەرک ، جوابی نوطیە بلاندا کرە تثبیت ایتمکە قرار ویردک .

افندیلر ؛ استانبولدهکی مأمور مخصوصمزک ، خارجیه وکالتنە کشیدە ایتدیکی ۲۵ تاریخلی
شیفرە تلغرافنە نظرآ ، مأمور مخصوصمز توفیق پاشا ایله کوروشمش . توفیق پاشا ؛ مثلاًرک ،
پادشاهک حکومتنە ویردکلی عینی نوطیە آنقرەیه تبلیغ ایدەرک آلنەجق جوابک کندیلرینە
بیلدیرلمسی رجا ایتدکلی سوبلەمش . مأمورمز توفیق پاشایە حق کلامک یالکز متارکە تکلیفی
خصوصندەمی یوقسە عموم مسائلدەمی آنقرەیه عائد اولدیغنی صورمش ، توفیق پاشا بوکا جواب
ویرمەمش . مأمورمزک عزت پاشادن نه کی خبرلر آلدیغنی سؤالنە ، توفیق پاشا شو جوابی
ویرمش : عزت پاشا یاقیندە قونفرانسک انعقاد ایدەجکنی وەر حالده افراطه واریلنامسی بیلدیریور .

افندیلر ؛ سیوریحصاردە متارکە تکلیفنە عائد اولان نوطە جوابی قرارلشیردقن صوکرە
هیت وکیلە آنقرەیه عودت ایتدی . فقط بوجوابی ویرمکە وقت قالمەدن پارسەدە انعقاد ایدن
ناظرلر قونفرانسک ۲۶ مارت ۱۹۲۲ - ۳۳۸ تاریخلی ایکنجی بر نوطەسی آلدی . بونوطە ،
ائتلاف دولتلینک ، صلح اساسانی حقنەدەکی تکلیفلرینی ، احتوا ایدیبوردی . بو تکلیفلرک
خطوط اساسیەسی شونلردی :

« کرک تورکیادە ، کرک یونانستاندە اقلیتلرک مدافعە حقوقنە ووبابدە وضع اولنەجق قواعدک
تطبیقنە جمعیت اقوامک دخی اشتراک ایتدیرلمسی ؛ شرقدە برارمنی یوردینک تشکیل ، ووبایشەدە
کذلک جمعیت اقوامک اشتراک ایتدیرلمسی ؛

بوغازلرک سربستینسی تأمین ایچون کلیولی شبە جزیرەسندە و بوغازلر حوالیسندە غیر
عسکری برمنطقە تشکیلی ؛

تراکیا حدودینک تکیر داغنی بزه و قرق کلیسا ، بابا اسکی وادرنی یونانلیلرە بر اراقەجق
صورتدە تثبیتی ؛

بۇزە قالەجىق اولان ازىمىك روملىرىنە بونافىلىلەردە قالەجىق اولان ادرنەك توركلرىنە ، اشبو شەرلرك اداۋەسنە ھادلانە برىورتەدا اشتراك ايدە بىلىمك امكانى وىرمك مقصدىلە مناسب برىصولك قرارلشدىرلىسى ؛

صلحى متعاقب استانبولك ائتلافچىلارچە تىخلىسى ؛

سەۋر پروژەسى ايله اللى بىك شىدىن مىرك اولان تورك قواى مساحەسنىك سىكسان بش بىكە ابلاخى وسەۋر پروژەسىندە اولدىغى كى عىسكرلرمىك اجرىتلى عىسكر اولسى .

سەۋر پروژەسىندەكى مالى قومىسيونىك الفاسىلە برار دول ائتلافىەك اقىصادى منافعى ، دىون عمومىەك وىزە تىمىل اولنەجىق تىمىنات حرىبەك تامين تىسۋبەسى خىصوصىندە تورك ھاكىمىيە قائل تاليف برىصولك تىمىنى ،

عدلى واقىصادى قايتىولاسىونلردە تىمىلات اجراسى ضىمنندە بر قومىسيونىك تىشكىلى .

افندىلر ؛ ائتلاف دولتلىرىك مىتاركە تىكلىفنىە عاندا اولان ايلك نۇطلەلرىك محتوياتى تىمىل ايدىلەكدن واكىلىنى مفصل نۇطلەلرىك احتوا ايلدىكى شراىط كورۈلەكدن سوكرە استانبول ھاكىمىيە برار اولدىغى ھالەدە علمىزدە اعماكار تىشبت ومساى ايله بىكى برىصفىچە آچىدقلىرىنە ھاكىم اىتمك طىبى ايدى . بوكا قارشى وضىتى غايت جدى تلقى ايلك واساسلى ، بويوك برىمجادلەيە ھاضىرلانق لازم كلىوردى .

اولا ، بۇزە تىكلىف اولنان شراىطك ماھىتىنى ، ملتە وىجھان افكارىنە ، تىشرىخ اىتمك مناسب ايدى . بو نۇقتە نظرلردىن ھىئت وكىلەيە اشعاراتىدە بولىدۇ .

ھىرايىكى نۇطلەيە ، ۵ ئىسان ۳۳۸ تارىخىندە وىرىلن جواىمىزك اساس نۇقتەلرىنى ، ھاظىرلاتىمىز : مىتاركەكى اساس اعتبارىلە قبول ايتىدۇ . فقط شرط اساسى اولەرق مىتاركە ايله برار تىخلىە عملەسنىە ابتىدار اولغىنى ، الزىم عد ايتىدۇ . مىتاركە مىتاركە آناطولونىك تىخلىە مىدى اولان دوت آبدىن عبارت اولغىنى تىكلىف وتىخلىە ختامىندە مىذاكرات اولىە صلحىە نىجەلەشمىش اولورسە ، مىتاركەك كىندىلەككىدن اوچ آى ھىما امتدادىنە موافقت ايدىدۇ .

تىخلىەك طرز اجراسى اىچون دە تىكلىفمىز شو ايدى :

مىتاركە مىبأدىن اعتبارآ ايلك اون بش كون ظرفىندە (اسكىشەر - كوتاهىيە - آفون قرەھصار) خط عمومىسىنىك ومىتاركە مىبأدىن دوت آى ظرفىندە ازىمىر دىخى داخلى اولدىغى ھالەدە ، اراضى مشغولە ، تامامآ تىخلىە ايدىلەجىكدۇر .

مىتاركە ھقىندەكى تىكلىفلرمىز دول مىتقىقەجە قبول ايدىلدىكى تىقدىردە ، صلح تىكلىفلرىنى تىدقىق اىچون ، اوچ ھفتە ظرفىندە مىرخصلىرمىزى ، تقرر ايدەجىك شەرە ، كوندىرمەك آمادە اولدىغىمىزى بىلدىردىك .

بو پوله مزه ۱۵ یسان ۳۳۸ ده جواب ویردیلر . بالطبع منی ایدی . بزده ۲۲ نیسانده بوکا جواب ویردک . بوجوامزك نهایتنده ، متارکه مسئله سنده مطابقت حاصل اولسه بیله ، صلح مذاکراتی تأخیر ایتمک موافق اولیه جفتی بیلدیردک . ایزمیتده برقونفرانس طولانی تکلیف ایتدک . بو مختارات دخی نتیجه سز قالدی . بکة وزده ویا وندیکده برقونفرانسک اجتماعی مکرراً موضوع بحث اولدی . فقط نهائی ظفرمزك تحقیق آنه قدر ، بونلرک هیچ بری تحقیق ایتمدی .

محترم افندیلر ؛ بزم باش قوماندانلغمزده عائد ۵ آغستوس ۳۳۷ تاریخی قانونک آریجه برنارنجچه سی واردر . آرزو بیورورسه کز ، بو خصوصده هیئت علیه کزنی برآز تنویر ایدیم .

باش قوماندانلق قانونی ، برنجی دفعه ۳۱ تشرین اول ۳۳۷ ده ؛ ایکنجی دفعه ۴ شباط ۳۸ ده ؛ اوچنجی دفعه ۶ مایس ۳۳۸ ده تمدید ایدلدی . هر دفعه سنده مخالفلرک کونا کون تنقیدات و تعریضاتی وقوع بولدی . بالخاصه اوچنجی تمدید ، مهمجه بروقه حائنده اولدی .

۶ مایس ۳۳۸ کونته تقدم ایدن کونلرده ، زمانی کلیدیکی ایچون قانونک تمدید ، مجلسده موضوع بحث اولمش ، بن ؛ راحتسز لغم مناسبتیه مجلسده حاضر بولنه ماشدم . ۵ مایس کونی آقشامی اقامتگاهمه کلن هیئت وکیل ، وضعیتی شوبله ایضاح ایتدی : مجلسده مخالفلر ، بنم ؛ باش قوماندانلقد قالمی ایستهمیورلر . بریوق مناقشه لی مذاکرادن سوکره مسئله ، رایه وضع اولمش ، اصولاً لازم کلن اکثریت حاصل اولمه مش یعنی باش قوماندانلق قانونک تمدید قبول ایدلمه مش . هیئت وکیل بالخاصه ارکان حربیه عمومیه ریاستی ومدافعه ملیه وکالتی - که وضعیت عسکرینه یاقیندن تعقیب ایدن مقاملردر - فوق العاده متأثر اولمشلر . مجلسک کوستردیکی حالت روحیه قارشوسنده کندیلربنکده وظیفه دواملرنده بر فائده اولیه جفتی درمیان ایدرهک ، استغایه قائلشیدیلر .

اردو ؛ مجلس رأیی اظهار ایتدیکی دقیقه دن اعتباراً ، قوماندانسر قالمشدی . ارکان حربیه عمومیه رئیس ، وهیئت وکیلده ، استعفا ایتدیکی تقدیرده مملکتک اداره عمومیه سنده شایان تأمل شدید بر بجرانک وقوعی غیر قابل اجتناب ایدی . اونک ایچون کرک ارکان حربیه عمومیه رئیسنه وکرک هیئت وکیلده ده یکریمی درت ساعت صبر وانتظار ایللرینی رجا ایتدم . مملکتک و مقصد عمومینک منفعت طالبه سی نامه ، بنده ، باش قوماندانلق وظیفه سنی ایفایه دوام قراری ویردم وبونی هیئت وکیلده بیلدیردم .

ایرتسی کونی ، یعنی ۶ مایس ۳۸ ده بر جلسه خنیه ده ، مجلسه ایضاحات ویره جکی بیلدیردم . ایضاحادن اول ، باش قوماندانلق علمبنده سوز سویله مش اولان ذواتک مطالعه لرینی ، مجلس ضبطلرینی کتیره رک ، برر برر تدقیق ایتمش بولونیوردم .

افندیلر ؛ هئیکیزی فضله یورمه مق ایچون عرض ایتدیکم جلسه خفیه ده کی بیاناتی خلاصه ایله اکتفا ایده جکم :

« افندیلر ؛ دیدم ، باش قوماندانلق و باش قوماندانلق قانونی مسئله سنده ، مبداء اولدینی کی ، بوکونده ، قانونک ، عدم لزومندن یا خود لزوم تعدیلندن ، بحث ایدن ، و باش قوماندانلق موجودیتندن مشتکی اولان ، ذوات واردر . و مشتکیلرک ، دائماً عینی ذوات اولدینی کورولمکده در . بن ، لزومسز بر موقعک ، بمقامک ، مطلقاً ادامه سی طرفداری دکم . هر هانکی بر مقامک ، لایستل اوله جق صلاحیتله مالکیتنی ، تأمین ایده جک قانونلرکده ، طرفداری دکم . انحق ، باش قوماندانلق مقامک و بمقامه صلاحیت بخش ایدن قانونک لزوم وعدم لزومنه قرار ویره بیلیم ایچون وضعیت عمومیه مک ، وضعیت عسکریه مک ، لایقیه تدقیق و مطالعه سی ایجاب ایدر . بونقطه یه دائر قناعتی عرض ایتدن اول باش قوماندانلق و قانونک عدم لزومی حقنده سوز سویه مش اولان ذواتک ، بعض افاده لرینی هپ برابر مطالعه ایده لم .

مثلاً ؛ صالح افندی ، (ارضروم مبعوثی) نم ، مجلسک حقنی غضب ایتدیکمی ، غضب ایتک ایتدیکمی سویلیه رک حق صریحیمزی ویرمه یز ! دییه فریاد ایتش .

افندیلر ؛ آجیق افاده ایده جکم ، بنی معذور کوریکز ؛ هر یکزک صلاحیت فوق العاده ایله انتخاب اولنسه و صلاحیت فوق العاده یه مالک بر مجلسک تشکله و بمجلسک ، مملکتک مقدراته واضع الیدر ماهیت اکتساب ایتسنه چالیشان ، بنم ؛ بونده موفق اولق ایچون اک یاقین آرقداشلرمله فکر مجادله سی ، یایدم . بوتون حیاتی ، موجودیتی ، بوتون شرف و حیثیتی مهالکه القا ایتدم . بناء علیه بو ، بنم اثرمدر . بن ، اثریمی تذلیل ایله دکل ، اعلا ایله موظفم . صالح افندیدن ، هیچ اولمازسه ، بنی ده کندیسسی قدر اولسون ، بمجلسک حقوقیه علاقه دار فرض ایتسنی رجایده رم . فضله برشی ایسته مم . بو مطالعه دن سوکره ، مجلسک حقنی غضب ایتک سوزینی ، تماماً صالح افندی یه رد و اعاده ایدرم . بویه برشی موضوع بحث دکلدر و اوله مز .

افندیلر ؛ باش قوماندانلق مسئله سنک جلسه خفیه ده مذاکره سی مناسب اوله جفته دائر برقرار ویرلمش . بونده برچوق صورتلرله سوء تفسیره اوغرامش . مسئله نک آجیق جلسه ده اولسی طلب ایدلمش . قره حصار صاحب مبعوثی محمد شکری بک ، جلسه خفیه لرله ، ملتدن حقیقتی کیزله مک آرزو ایدلدیکنی سویه مش . بر دفعه ، تورکیا بویوک ملت مجلسی ، یالکز تشریعی بر مجلس مبعوثان دکلدر . صلاحیت اجرائیه یی ده حائر بولونیور . بویه دخی اولسه ، مملکتک ، دولتک ، هر درلو امورینه طائد مقرراتی ، وقتندن اول علناً موضوع بحث ایتک ، افشا ایله مک ، دنیاک زره سنده کورولمشدر . باخصوص موضوع بحث مسئله ، دشمن قارشوسنده بولنان براردونک باش قوماندانه طائد اولورسه ، بونی علناً مذاکره ایده رک لهده اولدینی کی علیده ده سویه یلین سوزلری دشمنه ایشیتدیرمکده ، منفعت مملکت وارمیدر ؟

باش قوماندانك اردو اوزرنده ، بالخاصه دشمن اوزرنده حكى ، نفوذى ، چوق بويوك اولق لازمدر . حتى حسين عونى بكك ، بوراده بحث ايتديكى راحتسز لغمك پيله ، دشمن طرفندن ايشيدىلى محذورليدر . بوكا ، نه لزوم واردى . كور يورسكز كه مسئلهك جلسه خفيه ده مذا كره سندن مقصد ، محمد شكرى بكك ديدىكى كى ، هيچ بروقت حقيقتلى ملتن كيزله مك نقطه نظرينه معطوف دكلدر . كاشكه ، علناً مذا كرده بر محذور اولسه يدى ده محمد شكرى بك كرسيدن ايتسز كرى باغيره باغيره سويلسه يدى . بنده محمد شكرى بكك سوزلرنده كى معنائى ، مضمراتى ، ملته ايضاح وتفسير ايتسه يدم . شكرى افندى بيلسين كه ملت اونك كى دوشوتمبور . شكرى افندى بيلسين كه اونك ديدىكى كى قومديا اوينا مبورز . بز ، بورايه قومديا اوينا تمق ايچون طوپلانمقد . افنديلر ؛ قومديا اوينا يان واوينا نان شكرى افنديك كنديسيدر . فقط امين اولسون كه بز او قومديا قايىلميه جفز . شكرى افندى اوينا تمق واوينا تمق ايتسز دى قومديا نتيجه سنده ، يقالاندينى قانون نجه سندن ، نه قدر بويوك برتذلل ايله قورتولديغنى ، اونوته جق قدر چوق زمان كچه مشدر .

افنديلر ؛ حسين عونى بك ، باش قوماندانلق قانونى عليهنده اداره كلام ايدر كن ، بر طاقم سوزلر صرف ايتش . مجلس عاليه ، بو طرز حركتله ماتى رذيل ايدم جكسكز ! ديمش . مسكينلر سوزلرنى قوللايمش . وظيفه لر شخصلره اولماز ؛ شخص يوقدر ، ملت واردر طرزنده دستورلر درميان ايتش .

كرچه ، اصل اولان ، ملتدر ، هيئت اجتماعيه در . اونك ده اراده عموميه سى ، مجلسده متجليدر ؛ بو هر يره بويله در . فقط ، فردلرده واردر . مجلس ، مملكت ودولت ايشلرنى فردلره ، شخصلره ، ياقده در . هر دولتك امورى تدوير ايدن شخص وشخصلر ميدانده در . حقيقتى ، بى معنا نظرياتله انكاره محل يوقدر .

§ افنديلر ؛ حسين عونى بك ، ايكيده برده ، بر طاقم معناسز سوزلرله بيانانمى كسيوردى . كنديسنه آغير اخطارده بولدم . مجلسك ، محله قهوه سى اولمديغنى سويلدم . ملتك كعبه سى اولان كرسى به ، كنديسندن حرمت و رعايت طلب ايتدم .

افنديلر ؛ سوز سويلين بذاتده صلاح الدين بكدر . صلاح الدين بك ، بزه تعرض ايدوب ايدمه جكمزى صورمش ايتش . . . بزه ايدم جكز ديمش . . . كنديسى ده ايدمه جكسكز ! ديمش . . . واك نهايت ايدمه مشز ! . . . كندى سوزى اولمش . . .

حالبوكه ، تعرضك اسباب تاخيرينى ، لزومى قدر مختلف وسيله لرله ، ايضاح ايتديكمزى ظن ايديورم . تكرار ايدم كه تعرض ايدم جكز . دشمنى وطنمزدن طرد وتبعيد ايدم جكز . بوقرارمنده ثابت بولونيورز . رددى مستلزم هيچ برسب ، متصور دكلدر . بويون بشقه

صلاح الدين بك ديمشك كه اردو حدا عظيمنة وارمشد . اوت ، اردومز مكملا در ، فقط ، حد اعظا يسنه وارمشد . كنديسي كي بر عسكر آرقداشك ، هيئت جليليه بو طرزده بيانانده بوانه بيلمسي ايچون ، اردونك ايچ بوزي بيلمسي لازمدر . حالبوكه ، صلاح الدين بك ، بوندن چوق اوزافدر ، اردو ايله يقيندن علاقه دار اولانلرك سوزي ، يالكز بنم سوزم دكل ، بوتون قوماندانلرك سوزي ، كنديسي تيكذيب ايتكمده در . فقط شبهه سز ، اردومزي حدلايقه ايصال ايده جكز . صلاح الدين بكك مهم سوزلرندن بريده ، بنم اك مهم وظيفه مز ، سياست ياقمدر طرزنده كي مطالعه سيدر . خاير افنديلر ؛ بنم مهم واصل اولان وظيفه مز ، سياست ياقم دكلدر .

بنم وبوتون مملكت وملتك بوكون ، يكانه وظيفه سي ، طوبرا قلمزده بولنان دشمني سونكولر مزله طرد ايتكمدر . بوني يابه مدقجه ، سياست بر لفظ بي معنادن ، عباوت قاير . مع هذا ، برديقه ايچون ، صلاح الدين بكك سوزلرني قبول ايدم ؛ بوكا ، بن مانعي يم ؛ باش قوماندان مانع ميدر ؛ بوسوزك باش قوماندانلق قانونيله نه مناسبتى واردر ؛ آكلاشيليوركه بر ممانعت وبر ممانعت متصوردر . بن ملي مقصدك ، تأميني ايچون ، يكانه چاره نك ، محاربه ومحاربه ده موفقيت اولديغي سويليورم . بوتون قدرتمزي ، بوتون منابعمزي ، بوتون وارلقمزي اردويه ويره جكز . اقتدارمزي ، دنياه طابيته جفز وآحقق اوندن صوكره ، ملتي ، انسان كي يشاتمق ممكن اوله جقدر دييورم .

صلاح الدين بك ، ايشته بوذهني ، عقلنجه سياست ياقمه مانع تصور ايديور وسياسته حل مسئله ايديله جي ذهابنده بولونيور . برده ، صلاح الدين بك دييوركه ، بوكونكي وضعت عسكر بهنك مال اولديني مصارفى تدقيق ايتك ايچون ، باش قوماندانلغك موجوديتى بر حائلدر .

افنديلر ؛ بودوغرو دكلدر . باش قوماندان ، مجلسي ؛ منابع ماليه بي تدقيقدن نه وقت منع ايتمشدر ؛ منابع واردات مزله نه يابه بيله جكمز حتمده كي اندیشه ، بلكه هر كسدن زياده بي مشغول ايتكمده در . يالكز ، بن ، اردومزك موجوديت وقوتى ، پاره مزله متناسب بولنديرمق نظريه سنى قبول ايدنلردن دكل ؛ « پاره مز واردر ، اردو يابارز ؛ پاره مز بيتدى ، اردو انحلال

ايتسون . . . » بنم ايچون بويله بر مسئله يوقدر . افنديلر ، پاره واردر ويا يوقدر ، ايتسر اولسون ايتسر اولسون ، اردو واردر واوله جقدر . بو نقطه ده بر خاطره مي ده احيا ايديم ؛ بن ايلك دفعه بوايشه باشلاديم زمان ، اك عاقل ومتفكر يشايان بر طاقم ذوات بكا صورديلر ؛ پاره مز وارميدر ؟ . . . سلاجز وارميدر ؟ يوقدر ، ديدم . اوزمان ، اوحالده نه يابه جقسك ؟ ديديلر . پاره اوله جق ؛ اردو اوله جق وبوملت استقلالنى قورتارم جقدر ؛ ديدم . كورسيورسكزكه هپسي اولدى واوله جقدر .

بر طاقم افنديلرده ؛ باش قوماندان ، ملته آنغاربه يابدرييور ديمشك ، حالبوكه قانونك مملكتده آنغاريه بي منع ايتديكندن بحث ايتمشلر . بودوغرودر افنديلر ؛ فقط احتياج ، تهلكه ، بزه

هر شئي مشروع كوسترمكده در. اردونك احتياجتي، ماته آنغاريه ياديرمه يي استلزام ايديورسه،
بوني پاسورز واك دوغرو قانون، بودر. ملتك وار دونك مغلوب اولماسي ايچون، قانون بوكا
مانعدر ديه، لزوملي كورديكيم تدبيري آلمقده تردد ايتمه جكم.

افندم، قره واصف بكده ديمشلكه، هر برده باش قوماندان واردر. فقط باش قوماندانلق
ايچون آريجه بر قانون يوقدر. موجود قوانين عسكريه، هر قوماندانك اولديني كي باش
قوماندانكده وظيفه و صلاحيتني تعيين و تحديد ايدر وبوني، علوم تعيين و تثبيت ايدر.

معلومدر كه، دولتر، مختلف اشكالده كي حكومتلره اداره اولئورلر. شكللرينه كوره،
باشلرنده قرالار، ايمپراطورلر، پادشاهلر بولئور. بعضيلرينكده باشلرنده رئيس جمهورلر
واردر. بويله ملكتدرده، باش قوماندان، دولتك راس كارنده بولنان ذات اولور. بو ذات،
باش قوماندانلق وظيفه سني، يا كنديسي ايفا ايدر، يا خود بريي توكل ايدر. بزم بوكونكي
شكل حكومت مزه كوره، باش قوماندانلق، مجلسك شخصيت معنويه سنده مند مجدر. بناء عليه،
مجلس فلان و يافلان ذاتي باش قوماندان انتخاب ايتديكي افاده ايدنجه بوافاده قانون ديرلر.
قرال، پادشاه، ايمپراطورك افاده سنه اراده ديتديكي كي مجلسدن صادر اولان ارادات مليه يده،
قانون نامي و يريلير. بناء عليه قانون واردر. بر مجلسك، فوق العاده بر زمانده، كنديسنه
فوق العاده وظيفه توديع ايتديكي باش قوماندان؛ قره واصف بك، قوماندانلك وظيفه
و صلاحيتلرني تعيين و تحديد ايتديكي اشرت ايتديكي، عسكري جزا قانونيله، داخله نظامنامه سي
چرچيوسي داخلنده قالمسي لازم كن، بر قوماندان دكلدر. قره واصف بك، علوم تعيين
و تثبيت ايدر، ديتديكي شي، بوسوتون بشقه در. علوم و فنون عسكريه؛ عسكرك صفتي و باش
قوماندان اوله جق ذاته بولنسي لازم كن اوصافي افاده، ايضاح و تعليم ايدر. بوقسه، انسانلري
باش قوماندانلغه تعيين ايتك، قوماندا ايديله جك اردونك صاحب اصليسي ويا وكلاي مشروعه سي
طرفندن اولور. باش قوماندانلق اوصافي حائزم دين هر آدمك او موقعه كنديلكنندن
كله بيلمسك ايسه معناسي بوس بوتون بشقه در.

قره واصف بك، برده ديمشكه، باش قوماندان، جبهه نك كريسنده كي امورله اشتغال
ايتسين! بوفكر، خطادر. جبهه نك انسان موجوديله، غدا سيله، لباسيله، سلاح و جبخانه سيله
وسايره سيله علاقه دار اولان باش قوماندان، البته بوتون بونلك كريده بولنان منابعيله علاقه داردر.
قره واصف بك، بو، ادما ايتديكي فكري، هانكي كتابده، هانكي ساحده، هانكي يرده
كورمش! كرجه، هم جبهه ايله هم ده كريده برچوق ايشلرله اشتغال ايتك كوچدر. بر آدم
هم جبهه قوماندا ايدم جك، محاربه اداره ايدم جك، هم ده عيني زمانده كري مناطقده برچوق
شيرك اجراسني تأمين ايدم جك. بوني بر آدم ناصل يابايلير؟ شهه سز يابار. فقط يابار ديتيكيم
زمان باش قوماندان بوآن، جبهه قوماندا ايدر، صوكره اورادن قائلار فلان يره كيدر،

اعاشه ايشنى ياپار ؛ فلان يره كيدر ، اكال ايشنى ياپاردىمك دكلدر . بويوك ايشلار درعهده ايتهمش
انسانلرك ، بوخصوصدهكى ترددلىرى ، معذور كورمليدر . باقىكىز ! سزه برمثال سويليهيم : بن ،
چوق عجمى قوماندانلر كوردىم . مثلاً ، بر آلاى قوماندانى ، يكي فرقه قوماندانى اولمش ، ويا
برفرقه قوماندانى يكي قول اردو قوماندانى اولمش ؛ بر آزده تجربه سز ! هنوز اكتساب تجربه يه
زمان بولامدن مشكل وضعيتلر قارشوسىنده قالمش ، مدت عمرىنده بفرقه يه آليشمش ايكن .
دشمن قارشوسىنده ايكي ويا اوچ فرقه يه بردن قوماندا مجبوريته بولونجه ، دوچار تردد
ومشكلات اولمى طبعيدر . بفرقه يه قوماندا ايتديكى زمان ممكن اولدينى قدر ، بوتون فرقه
جزءاملرى نظرى آلتىده برلشديرمك وسوق اداره ايتك امكانه مالك اولان برعجمى قوماندان
ايكي اوچ فرقه نك نظرندن اوزاق موضعلرده ، محاربه سنى اداره مجبور اولدينى زمان ، كندى
كندينه ، بن هانكى فرقه نك ياندى بولنهم ، اونكىمى ، ونكىمى ؟ اوراده مى ، بوراده مى ؟ ديه سورار . .
خاير ! نه اوراده بولنه جقسك ، نه ده بوراده ! اويله بريرده بولنه جقسك ، هپسنى اداره
ايدى جقسك . اوزمان بن هيچ برنى لايقيه كوره نم ! دير . طيبي كوره مزسك ، البته كوزلركله
كوره مزسك ! عقل وفراستكله كورمك ، لازمدر .

واصف بك ، بر مطالعه سنده ديشكه ، بز سقاريه محاربه سندن صوكره ، ايشته حالا
قييردايه مدق ، قييردايه ميورز . بوسوز ، بمضيلربك براوو سسلريله وآلقيشليله قارشيلانمش .
افنديلر ؛ بوندن چوق متأثر و متاذى اولدىم . چوق حجاب دويدىم . اردونك قييرداملماسنى
وقييرداميه جفنى ادا ايدن برغافل سوزلربنى آلقيشلامق ، جدا چوق غريبدر . رجا ايدرم ،
بوني بوراده كومه لم ، گيمسه ايشتمه سين !

ايشته افنديلر ؛ باش قوماندانلغك عدم لزومنى انبات ايتك ايچون سويلنن سوزلرك ، بللى
باشلىلرى بولردن عبارتدر . بنمده بوسوزلره وبره بيله جكم جوابلر ايشيدلى . بوندن صوكره كى
محاكمه وقرار مجلسه عائدر . يالكز ، بر حقيقتى نظر دفته وضع ايتك مجبوريته نديم . مجلس
هالينك ، باش قوماندانلغك لزومنه قانع بولنديغنه شبه اولمه مقله برابر ، مخالفتك ، هيچ براساسه
مستند اولميان تظاهراتى ، مجلس قرارينى ، شايدان آرزو اولميان برنقطه ده ، تظاهر ايتديردى .
بونك نتيجه سى نه اولدى ، افنديلر ؛ بيلورميسكز ؛ باش قوماندانلق ايكي كوندر ، معلق ومعلق
بولويور . بودقيقه ده اردو ، قوماندانلر در . اكر بن ، اردويه قوماندا ايتكمده دوام ايدىيورسه م
غير قانونى قوماندا ايدىيورم . مجلسده تجلى ايدن رايه كوره ، درحال قوماندانن كف يد ايتك
ايتردىم وباش قوماندانلغك ختام بولديغنى حكومه ابلاغ ايتدىم . فقط غير قابل تلاقى برفالغه
ميدان براقه مقي مجبوري قارشوسنده بولدىم . دشمن قارشوسنده بولنان اردومز ، باشسز
براقيلامزدى . بناء عليه ، براقدم ، براقهم وبراقيه جفم .

محترم افنديلر ؛ بوجلسه خفيه ده ، مخالفلرك ، حكومتى واردوين يقمق ايچون اوتهدن برى

قورجالادقلىر دها برطاقم مسائل اوزرنده ، عادتا مبارزه طرزنده مناقشه لر اولدى . نهايت
لزومى كى نور ايدن مجلس على ، رايى شويولده اظهار ايتدى : ۱۱ رد ، ۱۵ مستكفه
قارشى ۱۷۷ رايه باش قوماندانلق قانونى تمديد ايتدى .

افنديلر ؛ اوج آى صوكره يعنى ۲۰ تموز ۳۳۸ تاريخنده ، تكرر باش قوماندانلق قانونى ،
اصولا موضوع مذاكره اولدى . بودفعه ، مجلسه وقوع بولان عمومى بيانامدن برقسمى
عيناً عرض ايتمه مساعده كرى رجا ايدرم . ديمشدم كه : « آرتق اردومزك قوه معنويه
وماديه سى ، فوق العاده هيچ بر نديره احتياج حس ايتدير مكسزين ، آمال مليه بى كمال امنيتله
استحصال ابدك مرتبه واصل اولمشدر . بوسيله ، فوق العاده صلاحيتك ادامه سنده لزوم
واحتياج قالمدينى قناعتنديم .

بوكون ، زوالى كورمكله ممنون اولديغمز بواحتياجك ، بوندن صوكرده تحصننى كورمه مكله
بختيار اوله جغز . باش قوماندانلق مقامك نماديسى ، اولسه اولسه ميثاق مليمك روح اصليسيه
متوافق نتيجه قطعيه واصل اوله جغمز كونه قدر ، دوام ايدر . نتيجه مسعوده امنيتله واصل
اوله جغمز ، شهه يوقدر . او كون ، قيمتلى ازميرمز ، كوزل بروسه مز ، استانبولمز ، تراكيامز
آنا وطنه التحاق اتمش اوله جقدر . او مسعود كونك حلولنده ، بوتون ملتله رابر ، اك بيوك
سعادتلى ادراكله مشرف اوله جغز . نم ، بشقه جه ، ايكنجى بر سعادتم اوله جقدر كه 'وده ،
دعواى متدسمزه باشلا ديغمز كون ، بولنديغم موقعه رجوع ايدم يلمكلكم امكانيدر . سينه ملتله
سربست برفرد اولمق قدر ، دنيا ده بختيارلق وارميدر ؟ واقف حقايق اولان ، قلب ووجداننده
معنوى ومقدس خطرلردن بشقه ذوق طاشايان انسانلر ايچون . نه قدر يو كسك اولور سه اولسون
مادى مقامانك هيچ بر قيمتى يوقدر . »

افنديلر ؛ بو مذاكره نتيجه سى ، بلا مدت ، باش قوماندانلك عهدمه توديعنه اقراران
ايتدى .

محترم افنديلر ؛ مخالف غرويك مجلسده كى فعاليتى ، بى بر آزدها كنداسيله
اشتغال ايتديره جكدر . ايكنجى غروب عنوانى طاققان مخالف حزب
منفى مقاومتلر بى ، اوزون مدت بخر به ايتدى . اجرا وكيلا رينك صورت
اخبا نه دائر ۸ تموز ۳۳۸ تاريخلى قانونله اجرا وكيلا رينك واجرا
وكيلا رى رئيسك دوغريدن دوغرى به مجلسجه راي خفى ايله انتخابلرى

تأمین اولندی . بوصورنله ، اجرا وکیللری ریاستندن ، بالفعل اوزاقلاشدیرلمش اولدیغم کبی ، وکیللرکده بئم کوستره جکم ناهزلدر میانندن انتخاب اولنسی قیدی رفع ایدلمش اولدی .

مخالف غروب ، بوندن صوکره تعرضه کچدی . رؤف بکی ، اجرا وکیللری هیئتی ریاستنه کچیرمکه تشبث ایتدی . بونده موفقده اولدی . مخالفلرک مضمراتی آکلایوردم . بونکله برابر رؤف بکی نزدیقه دعوت ایتدم . مجلس اکثریتک کنديسنی اجرا وکیللری رئیس انتخاب ایتمکه متمایل اولدیغنی ، بونک نتیجه مناسب کورولدیکنی سویلدم . رؤف بک ، متردد بر وضعیت کوستردی . هیئت وکیل ریاستنک بروطفه سی یوقدر ، دیدی . رؤف بک دیمک ایستیوردی که ، بویوک ملت مجلسنک رئیس ، وکیللر هیئتنکده رئیس طبعیسیدر . هیئت وکیل مقررانی ، اونک طرفندن تصدیق ایدلدکجه مرعی اولماز . بونا نظراً ، اجرا وکیللری رئیسک برصلاحیتی و سربستیس یوقدر . فی الحقیقه ، تشکیلات اساسیه قانونی موجبجه اولیه ایدی . مع هذا ، بالنتیجه اجرا وکیللری ریاستنی قبول ایتدی . رؤف بک ، ۱۲ تموز ۳۳۸ تاریخندن ۴ آغستوس ۳۳۹ تاریخنه قدر بووظیفه ده قالدی .

افندیلر ؟ برنقطه ، نظر دقتکزی جلب ایتشدیر . قره واصف بکله رؤف بک ، مخالفنک تشکیلنده ، تقویه واداره سنده ، ایلك کوندن ، برابر ، ومدیر بولونیورلر ، فقط رؤف بک ، آچیقندن ایکنجی غروب کچمیه رک ، بزم ایچمزه قلمق وضعیتنی ، اختیار ایدیور . بو حال ، اوج سنه دوام ایتدی . رؤف بک ، نهایت کندی تعبیری وجهله «ظاهراً برابر بولنمه امکان قالمیغنی زمان» آریلغنی اعلان ایتک مجبوریتنده بولندی .

افندیلر ؛ مخالفلرک ، مجلسده اردو علیه آچدقلری جریان ، دوام ایدیوردی . متماداً و حراوتلی برطرزده ، اردونک تعرض قابلیتی اولدیغندن و آرتق سیاسی تدابیرله حل وانتاج مسئله ضروری بولندیغندن ، قوتلی برطرزده بحث ایدیورلردی .

حقیقت حالده اردومن ، احتیاجات ونقصانلرینی اکمال ایتک اوزره بولونیوردی . بن ، دها حزیران اواسطنده تعرضه قرار ویرمشم . بو قرارمدن ، جبه قوماندانی ابله ارکان حربیه عمومیه رئیس و مدافعه ملیه وکیلی ، یالکنز ، بونلر خبردار بولونیورلردی . عرض ایتدیکم تاریخلرده ، ازمیت ، آطه بازار ایستقامتنده برسیاحت وسیله سیله حرکت ایتدیکم زمان ، آنقرده ، ارکان حربیه عمومیه رئیس فوزی پاشا حضرتلریله کوروشد کدن صوکره ، اوزمان مدافعه ملیه وکیلی بولنان کاظم پاشا حضرتلرینی صاری کوی استاسیوننه قدر برابر کوتوره رک اورابه دعوت ایتدیکم جبه قوماندانی عصمت پاشا حضرتلریله برلکده تعرض ایچون استحضارانک سرعت اکالی حقنده مقررات اتخاذ ایتدک .

۵ افندیلر ؛ آرتق بویوک تعرضدن بحث ایتک زمانی کلدی . بیلیرسکزرکه سقاریا میدان محاربه سندن صوکره ، دشمن اردوسی ، بویوک وقوتلی برغروبله (آفیون قره حصار-دوملی بیکار)

آرسنده بولونیوردی . دیگر قوتلی برغر ویله ده (اسکیشهر) منطقه سنده ایدی . بویکی ضرورپ آرسنده ، احتیاطلری واردی . . صاغ جناحنی ، (مدرس) حوالی سنده بولندیردینی قوتلرله ؛ وصول جناحنی ده ایزنیک کولی شمال وجنوبنده کی قوتلریله محافظه ایدیوردی . دینیله بیلیرکه ، دشمن جبهه سی ، مرمره دن مندرسه قدر اوزایوردی .

دشمن اردوسی تشکیلاتی ؛ اوچ قول اردو وبعض مستقل قطعات حالنده ایدی . اوچ قول اردوسی اون ایکی فرقه دن مرکب ومستقل قطعات آیریمجه اوچ فرقه به بالغ اولمقده ایدی . بز ، غرب جبهه سنده کی قوتلرمنی ، ایکی اردو حالنده تشکیل ونسبیک ایتیش ایدک . بوندن ماعدا دوغریدن دوغری به جبهه به مربوط تشکیلاتمزدده واردی . بزم بوتون قطعاتمزد اون سکیز فرقه تشکیل ایدیوردی . بوندن بشقه اوچ فرقه لی برسواری قول اردومزد ودها ضعیف موجودلی آیریمجه ایکی سواری فرقه مزد واردی . تشکیلاتی مختلف اولان محاصم ایکی اردو مقایسه ایدیلیرسه ، طرفین انسان ونفک قوتلری ، تقریباً یکدیگرینه معادل بولونیوردی . یالکیز یونان اردوسنک ماکنه لی نفک ، طوپ ، طیاره ، وسائط نقلیه ، جیخانه وفنی مالزومه نقطه نظرندن ، دنیانک سربست ومظاهر صنایعنه استناد ایتک اعتباریله ، محسوس تفوقی واردی . دیگر طرفدن ، بزم اردومزد سواری مقداری اعتباریله تفوقی حائز بولونیوردی .

بوراده ، بالمناسبه بر نقطه یی قید ایتلیم . اردولرمزدن رینک ، ایکنجی اردونک قوماندانی الیوم شورای عسکری اعضاسندن شوقی پاشا حضرتلری ایدی . برنجی اردومزدک قومانداسنی مالطه دن کلش اولان احسان پاشایه ویرمش ایدک . احسان پاشانک ، کندیسنی دیوان حربه قدر ایصال ایدن ناجیا افعال و حرکاتندن دولای اردو قوماندانلغندن اوزاقلاشدیرلمسی لازم کلدی . فی الحقیقه ، علی احسان پاشا ، اردونک انضباطنی واداره عمومیه سنی چیقماز بریوله دوشورمجدک صورتده برخط حرکت تعقیب ایتدی . مثلاً ؛ اردوسنده مادون قوماندانلری ، مافوق قوماندانلره اطاعتسزلکه سوق ایدمجدک وضعیتلر احداث ایتدی .

مثلاً ؛ آنبارلرینک موجودینی ، کونلرجه خبر ویرمیه رک و خبر ویردیرمیه رک ، عمومی اعاشه بحرانی حکمفرما اولدینی بر صرمدده آنسزین آنبارلرینک موجودی قالمدینی و آچلق تهله کسه سی بولندینی بیلدیردی .

مادون قوماندانلرک اطاعتسزلک ووظیفه سزلیکنی ترویج و تشویق سیستمه داخل اوله رق ، اردونک اطاعت وحس ووظیفه سیله اوبنایه جق قدرانتریه به مستعد اولدینی قناعتنی حاصل ایتدیردی . علی احسان پاشانک محسوس اولان اوصاف فارقه سندن باشلیجه لری شونلردی :

اک کوچوک قدمیه قدر بوتون اردوسنه ، اهمیتلی اهمیتسز هر ایشک وهر قرارک آنجق کندی طرفندن وریله بیله جکنی تلقین ایدم رک ، بوتون اردوسنده ، یالکیز کندیسنک صاحب قدرت اولدینی ظن ایتدیرمک . بویوکلرینه متفوق اولدینی هر کسه اثبات ایتک اندیشه سنده بولمق .

بویوکرینک کرک رسمی ایش و کرک خصوصی خط حرکت نقطه نظرندن اعتبارلرینک دوشکون اولسنی آراشدیرمق . محاربه نقطه نظرندن تدبیرده اصابت و اعصابده قوت جهتیله کنیدیسی تجربه فرصت بولمامش اولقله برابر بوخصوصده آ کلاشیلان قاراقتهری شوایدی : هر هانکی بر عدم موفقیتی همه حال مادونه ویا مافوقه یوکلهمک امکاتی دایما دوشونمسی . احسان پاشا ، رفق و نزا کتله معامله دن ده ا زیاده سرت و رسمی معامله ایله استخدام اولغنی لزومی کوسترب .

علی احسان پاشانک طبیعت و اخلاقی حقهده ارکان حربیهسی رئیس اولوب استغفایه مجبوریت حس ایدن قائممقام خالد بکک (بالاخره قسطنطونی مبعوثی اولمشدر) غرب جبههسی قوماندانلغنه ویردیکی ۲۰ کانون ثانی ۳۳۸ تاریخی رسمی بر راپورینک بعض فقره لرینی عیناً عرض ایده حکم . خالد بک ، حرب عمومیده ، عراقدهده علی احسان پاشا ایله برابر بولنمشدی . بحث ایتدیکم راپورده شو جمله لر واردر :

قوماندانم علی احسان پاشا حضرتلرینک کلدیکی کوندنبری مادون قوماندانلرک عزت نفسی و شوق وظیفه سنی قیرمحق معامله لر یایمسی و جریان ایدن مخبرانندن مستبان بیورولمش اوله جنی وجهله جبهه قارشی حس ایتدیره جک درجهده غیر معقول بر مخبره قپوسی آچمسی ، بئلك قپوسی حس ایدیلن مطالعه یاریشمه کیریشمسی ، کائناتک تقدیر و حرمت ایتدیکی جبهه قرارگاهنک نفوذنی آزالتمق ایستدیکی اشراب ایدر بر خط حرکت تعقیب ایتمسی ، بی جداً دوشوندیردی و متأثر ایتدی . معاملاتی امکان نسبتنده تعدیله چالیشدم . فقط ینه بویوک بر فرق کورهمدم .

اخلاقنده مندمج تفرد داعیهسی ، حرص شهرت ، فرط حسد ، صوک درجه بر خودبینک سائقه سیله باش اواق ایستدیکی ، معاملاتندن و مادون قوماندانلر یاننده نفاقجویانه سوزلرندن ، استدلال اولونیوردی . ۱۱نجی فرقه قوماندانی استغفای ایشدکدن صوکره بکا محرمانه شفاهاً [علی احسان پاشانک مالطهده ایکن خلاصی ایچون فرید پاشایه مکتوبلر یازدیغنی وعلناً آنکلر مانداسنی قبول ایچون ساعتلرجه کندی مواجهه سنده بیاناتده و مناقشه لرده بولندیغنی] سویلیدی . بوافاده بی خط حرکتنه نظراً جالب نظر بولدم مادوندن کلن بعض اوراقی جبههیه ، جبهه دن کلنی مادونه عیناً تبلیغ ایدرک اعتماد متقابل حسلری رخنه دار ایتک طرز حرکتی ده ، آیریمجه جالب نظر در . مثلاً ، شیخ الوان داغنک ضیاعی حقهده کی مخبراتک عیناً بشنجی قول اردویه و بشنجی قول اردودن یازیلان بعض راپورلرک عیناً جبههیه یازلمسی کی ، بوکا رغماً مذکور حادثه نك مسئولیتنی بشنجی قول اردو قوماندانه تحمیل ایتمسی و مشاورالیدن جبههیه شکایتده بولنمسی شیمه آمریتله قابل تألیف دکدر .

توحید افکار غزنه سنده نشر ایتدیردیکی مناقبی میاننده متارکه تاریخنندن برکون اول موصل

جنوبنده (شرقات) ده اسیر اولان دجله غروپنك سبب اسارتی ده یالكز اوزمان غروپ قوماندانی اولان [شمی شرق جهه سنده فرقه قوماندانی ایش] قائم مقام اسماعیل حق بکه عطف ایتمی ده بوقاراقه رینه دالدر . دجله غروپی ، [۷ ، ۹ ، ۴۳ ، ۱۸ ، ۲۲ نجی آلایله آوجی آلایندن] مرکیدی . بولردن بشقه ، آریجه بشنجی فرقه دن ۱۳ و ۱۴ نجی آلایلده لقمه لقمه اسیر ویرلدی . متارکدن بر کون اول ، ۱۳،۰۰۰ کیشینک اسیر ویرلسی ، ۵۰ قدر طوپك ضیاعی ، حقیقتده کتدیسنك حال ووضیعت موافق اولیهرق ویردیکی بر امردن منبشدر . ایشته بو حال ، موصل ولایتك ضیاعی انتاج ایتدی . حلبوکه ، متارکه ، اولهجنی معلوم ایدی . غروپه (کیاره)

موضنه چکیلیمک ایچون دیرکتیف ویرلسیدی ، انکلیزلر غروپی اسیر دکل ، مغلوب بیله ایده مزدی . بشنجی فرقه ده التحاق ایده بیلیدی . متارکه اولدینی زمان اسیر اولان سکر پیاده آلای اوله بولنور و موصل ده بزده قالیدی . فقط سفیل بر دوشونجه ، منطقه غلبه چالمشدر .

مناقبنده ، دجله بوسنده کی بوتون موفقیات و (طاووزند) ك اسارتی شرفی ، نفسنه حصر ایدلمشدر هر موفقیتی نفسنه حصر ایدرك نشر یادن مقصدی ، افکار عمومیه ی اغفال صورتیله شهرت و موقع تأمین ایلکدر . مشاهیرك مناقبی نشر ایتك ، ملتده تفاخر حسابی ادامه ایدر و لازمدر . فقط تاریخك مسئول ایده چی ذواتك حرکاتی مفاخر میاننده ذکر ایتك ، تاریخی لکدر واحفادی یا کلس قناعتلره سوق ایدر .

جنرال (مارشال) ك [یارین زواله قدر موصلی ترك ایدیکز ، عکسی حالده اسیر حریسکز] امری آلدینی زمان او متعظم پاشا حضرتلری ، سنجار چولنی کچهرك نصیبینه کیمک ایچون جنرال (مارشال) دن بر تذکره رسمیه ایله محافظ اولهرق ایکی زرهللی اوتوموبیل ایستندی و بولرك حمایه سنده عاشر بکله (الیوم مدافعه ملیه وکالتی مستشار معاونی عاشر باشادر) بی مرصده براقهرق نصیبینه کتیدی . عاشر زردنه حکومتك نفوذ معنویسنی ده قیردی . و بو حالی کورنرك وجدانی صیرلادی . محافظسز زاخو طریقله کیده بیلیدی و یاخود سواری آلهرق چولدن کیده بیلیدی . حلبده انکلیز جنرالندن شخصی ایچون تره ن مخصوص ایستدی و یولده حقارته معروض اولماسی ایچون تره ن محافظ وضع ایدلسنی طلب ایتکی ده اونومدی . ایجابنده حیانتك و راحتك محافظه سی ایچون شرف ملی بی اونوتان پاشا حضرتلرینك ، اخلاقنه مثال اولق اوزره بالاده کی وقایعی ذکر ایتدم سابق قوماندانه خوش کوروندم . چونکه حرصی تطمین ایتدم و مداحلغنده بولندم ملت ؛ ملی اردویی تشکیل ایدن وظفرلر قازانان بویك قوماندانلر کی نجیب روحلی ، حسن نیت صاحبی رهبرلره ، قوماندانلره محتاجدر . اردوده اتحادك و آهنكک بوزولسنه ، شوق وظیفه نك تناقضنه خادم اولانلر ، داهی ده اولسهلر ، مضر برر شخصیتدرلر . بن ، چکیلن املگری بیلدیکم کیشیلر مجاهده ده موفقیتی آرزو ایتدیکم ایچون - ناموسمه و مقدساتمه قسماً عرض و عوض تحتنده اولیهرق - بومعروضاته جرأت ایتدم . ایرانده ، قافقاسیده اوزون

مدت ياورلكنى بايان [شمدى برنجى اردو حرڪات شمعىسى مديرى] بيكباشى جيل بك ،
 صوك كونلرده بكا [ابي كه على احسان پاشا حرڪات مليهك بداينده اناطولوده بولمىدى .
 مالطهده بولندينى ابي اولدى . عكس حالده مطلق آقيرى برحركت تعقيب ايدردى] ديدى .
 قاراقهرنى بك ابي بيلان جيل بك ، بك دوشرو سويله مشدر جناب حقدين
 [مارسر ماديديه ريم كوش كوسترمه سين !] تمنيائنده بولنورم . »

افنديلر ؛ على احسان پاشا ، مجاسدهكى مخالف غروپ رؤساسيلهده ، ارتباط ومخبرانده
 بولونيوردى . كنديسنك قوماندانلغنه نهايت ويريلهرك حققنده معامله قانويه دوام ايدملك اوزره
 مدافعه مليه وكالتى امرينه ويرلمسى تنسيب ايتديكم ۱۸ حزيران ۳۸ كونك فرداسنده يعنى
 ۱۹ حزيران تاريخنده ، اوزمان توركيه بويوك ملت مجلسى رئيس ثاينسى بولنان رؤف بكدن
 احسان پاشا ايله علاقهينى كوسترر ماكنه باشنده برشيفره تلغراف آلمشدم . بالئاسيه عرض
 ايتشدم . بوتاريخلرده آطه بازاري ، ايزميت استقامتنده سياحتنده بولونيوردم . رؤف بك ،
 تلغرافنده ديوردى كه : « برنجى اردو قوماندانى على احسان پاشاك عزل ايديلهرك ديوان حربيه
 توديع ايدملك اوزره قونيه سوق اولنديغنه دائر مجلس محيطنده موجب قيل وقال اولان برروايت
 واردر »

افنديلر ؛ بر قوماندانك عزل ونصبى ويا ديوان حربيه توديعى معامله سنك وقوعندن بركون
 كچه مدن مجلسجه قيل وقال اوله بيله جك برروايت تشكيل ايتسي ، مجلس رئيس ثاينسنك بونى بندن
 استيضاحه لزوم كوره جك قدر علاقهدار اولمى جالب دقت دكلير ؛ رؤف بكه طرفدن ايجاب
 ايدن جواب وئرلدى . برنجى اردو قوماندانلنى برمدت وكالتله اداره اولنلدى . فقط ، اصالة
 برذاتك تعيينى لازمدى . موسقووا سفارتندن عودت ايتمش اولان فؤاد پاشانك برنجى اردو
 قوماندانلنى قبول ايدوب ايتمه جكي حققنده نقطه نظرني استمزاج ايتدم . آكلادم كه ، جبهه
 قوماندانلنى يامش اولديغندن جبهه قوماندانى امرينه كيرمكه متمايل دكلدر . مدافعه مليه وكلى
 بولنان كاظم پاشا واسطه سيله برنجى اردو قوماندانلنى ، رافت پاشايه تكليف ايتديردم . قبول
 ايتمه مش . نهايت اوتاريخلرده بلا قيد وشرط جبهه امرينه كيرهرك ايفاي وظيفه ايدجكنى سويله ين ،
 آچيقده نورالدين پاشايى برنجى اردو قوماندانلغنه تعيين ايتدك .

§ افنديلر ؛ دشمن اردوسنك جبهه ونشكيلاتندن و آكا قارشى غرب جبهه سندهكى قوتلرمزك
 اساس اولهرق ايتكى اردو حالنده تشكيل وتنسيق ايدلمش اولديغندن بحث ايتشدم . اونهدنبرى
 تصور ايتديكمز تعرض پلانمرك اساسنى ده عرض ايديم :

دوشونديكمز ، اردولرمزك قواى اصليه سنى دشمن جبهه سنك بر جناحنده وممكن اولدينى
 قدر جناح خارجيسنده طوپلايه وق ، برامحا ميدان محاربه سى يامققدى . بونك ايجون موافق
 كورديكمز وضعيت قواى اصليه مزى ، دشمنك آفيون قره حصار جوارنده بولنان صاغ

جناح غروپی جنوبنده و آقارچای ایله دوملو پیکار خداسنه قدر اولان ساحهده، طوبلامقدی. دشمنك اك حساس ومهم نقطهسی اوراسی ایدی. سریع وقطی نتیجه آلق، دشمنی بو جناحدن وورمقله ممکندی.

غرب جبههسی قوماندانی عصمت پاشا واركان حربیه عمومیه رئیس فوزی پاشا، بونقطه نظردن بالذات لزومی کبی تدقیقات پامشاردی. حرکت و تعرض پلانمز چوق اول تثبیت ایدلمشدی. قونییه کلمش اولان جنرال طاووزندك آرزوسی اوزرینه، کندیسيله کوروشمك وسیلهسیله آنقره دن حرکت ایدرك ۲۳ تموز ۳۳۸ آقشامی غرب جبههسی قرار کاهنك بولندیقی آقشهره کیتدم. حرکات حقنده ارکان حربیه عمومیه رئیسك حضوريله کوروشمه بی مناسب کوردك. بن، ۲۴ نموزده قونییه کیتدم. ۲۷ ده تکرار آقشهره عودت ایتدم. فوزی پاشا حضرتلری ده، ۲۵ نموزده آقشهره کلمشدی. ۲۷ تموز کیجهسی برابر اجرا ایتدیکمز مذاکره نتیجه سنده، تثبیت ایداش پلان موجبجه، تعرض ایتك اوزره، ۱۵ آغستوسه قدر بوتون حاضر لقلرك ا کالنه چالشمه بی تقرر ایتدرك.

۲۸ تموز ۳۳۸ کونی اوکله دن صوکره اجرا ایتدیریلن بر فودبول مسابقه سی سیر ایتك وسیله سیله اردو قوماندانلری بعض قول اردو قوماندانلری آقشهره دعوت ایدلدی. ۲۸ تموز کیجهسی قوماندانلره عمومی برطرزده تعرض حقنده مداوله افکار ایتدم. ۳۰ تموز ۳۸ کونی ارکان حربیه عمومیه رئیس و غرب جبههسی قوماندانیه تکرار کوروشه رك تعرضك طرز و فقرماتی تثبیت ایتك. آنقره دن دعوت ایتدیکمز مدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشاده، ۱ آغستوس ۳۸ اوکله دن صوکره آقشهره واصل اولدی. اردو حاضر لفتك ا کالنده مدافعه ملیه و کالته هاند اولان خصوصات تثبیت اولندی.

اردونك حاضر لقلربك ا کاليله تعرضك تسریعی امر ایتدکن صوکره تکرار آنقره یه دوندم. غرب جبههسی قوماندانی ۶ آغستوس ۳۳۸ ده اردولرینه محرم اوله رق تعرضه حاضرلق امری ویردی.

ارکان حربیه عمومیه رئیس و مدافعه ملیه وکیلی پاشالرده آنقره یه عودت ایتدیلر.

افندیلر، تعرض ایچون تکرار جبهه یه کیتمه دن اول، آنقره ده تثبیت ایدلك لازم کلن بعض وضعیتلر واردی. هنوز، هیئت وکیله بی، تعرض امری ویردیکمن تماماً خبردار ایتمه مشدم. آرتق اولنری رسماً خبردار ایتك زمانی کلمشدی. عقد ایتدیکمز راحتماعده وضعیت داخلیه بی، خارجیه بی و عسکریه بی مذاکره و مناقشه ایتدکن صوکره، تعرض خصوصنده هیئت وکیله ایله مطابق قالدق.

دیگر بر مسئله ده مهمدی. مخالفلر، اردونك تفسخ ایتدیکندن، قیپردابه جق حالده اولدیغندن، بویله ظلمت و مهمیت ایچنده انتظارك فلاکته منجر اوله جفندن عبارت پروپاگاندالربنه

چوق كرمى وىرملاردى . گرچه ، مجلسده بوتلى جريانك ياپىنى عكسار ، ذاتا دشمنلردن چوق كىزلەمك ايستهدىكم حرکات نقطه نظرندن فائدهلى ايدى . فقط بومنى پروپاگاندا ، اك ياقين واك قانع ذوات اوزرنده دخى سوء تاثيره باشلامش ، اونلرده تددلر اوياندىرمشدى . اونلرى ده قريبا ياپه جغم تعرض حقنده و آلتى يدى كونده دشمن قواى اصليه سنى مغلوب ايدە جكمە دائر اولان اعتماد خصوصنده ، تنور وتسكين ايتىمى لزوملى كوردم . بونى ده ياپدقن صوكره آنقره يى ترك ايتدم . ارکان حربيه عموميه رئيسى بدن اول ۱۳ آغستوس ۳۸ ده جبهه يه كىتمشدى .

بن ، برقاچ كون صوكره حركت ايتدم . حركتى بك محدود بر قاچ ذاتن ماعدا بوتون آنقره دن كىزلەدم . بنم غيوبت ايدە جكمى بيلنر ، بوراده ابشم كى داورانه جقردى . حتى بنم چاك قياده ، چاى ضيافى و برديكمى ده غزىلرله اعلان ايدە جكلردى . بونى بالطبع اووقنلر ايشتمشكزدر . ترمله حركت ايتدم . بر كچه اونومويل الله طوز چولى اوزرندن قونيه يه كىتدم . قونيه يه حركتى اوراده كيمسه يه تلغرافله بيلدىرمديكم كى قونيه يه واصل اولور اولماز تلغرافخانه يى قونترول آلتنه آلديرىمق قونيه ده بواندىغىمك ده هيچ بر طرفه بيلدىرلمه سنى تايمين ايتدم .

۲۰ آغستوس ۳۳۸ كونى اوكلەدن صوكره ساعت درنده غرب جبهه سى قرارگاهنده يعنى آقشهرده بولونيوردم . قيصه برمذا كره يى متعاقب ۲۶ آغستوس ۳۳۸ صباحي دشمنه تعرض ايچون جبهه قوماندانه امر وردم .

۲۱ آغستوس ۳۸ كىجەسى برنجى وايكنجى اردو قوماندانلرى ده جبهه قرارگاهنه دعوت ايتدم . ارکان حربيه عموميه رئيسى وجبه قوماندانك حضوريله صورت تعرض حقنده كى نقطه نظرى ، خريطه اوزرنده قيصه بر حرب اويونى طرزنده ايضاح ايتدكن صوكره جبهه قوماندانه اوكون وىرمش اولديغم امرى تكرر ايتدم . قوماندانلر ، فعاليت كچديلر . تعرضم ، سوق الجيش وعينى زمانده بر تعبيه باصقنى حالنده ، اجرا اولنه جقدى . بونك ممكن اوله بيايمه سى ايچون تحشيدات و ترتيبات كىزلى قالسنى ، اهميت وىرمك لازمدى . بوسيله ، بالجله حرکات ، كىجه اجرا ايديله جك ، قطعات كوندوزلى كويلرده و آغاچلقلر آلتنده استراحت ايدە جكلردى . تعرض منطقه سنده يوللرك اصلاحى وسائره كى فعاليتلرله دشمنك نظر دقتى جلب ايتمه ك ايچون ديكر بعض مناطقه ده عىنى صورته ساخته فعاليتلرده بولونيله جقدى .

۲۴ آغستوس ۳۳۸ ده قرارگاهلرمزى آقشهردن ، تعرض جبهه سى كريسندە كى (شهود) قصبه سنى نقل ايتديرك . ۲۵ آغستوس ۳۸ صباحي ده (شهود) دن محاربە يى اداره ايتديكمز قوجه تپەنك جنوب غريبسندە چاديرلى اردوكاهه نقل ايتدك . ۲۶ آغستوس صباحي قوجه تپەده حاضر بولونيوردق . صباح ساعت ۵،۳۰ ده طوبجى آتشمزله تعرض باشلادى .

افنديلر : ۲۶ ، ۲۷ آغستوس كونلرنده يعنى ايكى كون ظرفنده دشمنك قره حصارك

جنوبى ۵۰ و شرقى ۳۰، ۲۰ كىلومترو امتداددند بولتان مستحكم جبهه لىنى ، دوشوردك . مغلوب اولان دشمن اردوسى ، قواى كليهنى ، ۳۰ آغستوسه قدر اصلحانلر جوارنده احاطه ايتدك . ۳۰ آغستوسده اجرا ايتديكمز محاربه نتيجه سنده (بوكا باش قوماندان محاربه سى عنوانى و يرلشدر) دشمن قواى اصليه سنى احما واسير ايتدك . دشمن اردوسى باش قوماندانلغنى ايفا ايدن جنرال تريقويسده ، اسرا ميانه داخل اولدى . ديمك كه ، تصور ايتديكمز نتيجه قطعيه ، بش كونده آلمش اولدى .

۳۱ آغستوس ۳۳۸ كونى اردولرمز قواى اصليه سيله ازمير استقامت عموميه سنده حركت ايدركن ، اقسام سائر سيله ده دشمنك اسكيشهر وشالنده بولتان قوتلر لى مغلوب ايتك اوزره ، حركت ايدىورلردى .

افنديلر ؛ باش قوماندان محاربه سنك نتيجه سنده قدر هر كون بوبوك موفقيتلرله انكشاف ايدن تعرضمى تبليغ رسميلرده غايت اهميتىز حركاتدن عبارت كوستريوردق . مقصدمز ، وضعيتى ممكن اولدنى قدر جهاندىن كبرله مكدى . چونكه ، دشمن اردوسى تماماً احما ايدم حكمزدن امين ايتدك . بونى آ كلايوب ، دشمن اردوسى فلا كندن قورتارمق ايسقيه جكلرك يكي تشبثلر سینه ميدان و يرمه مكي مناسب كورمش ايتدك . فى الحقيقه ، بزم حركتمى حس ايتدكلرى زمان وتعرضمى متعاقب مراجعتلر واقع اولمشدر . مثلاً ؛ تعرض ايتمكده بولنديمىز صروده اجرا و كيللرى رئيسى اولان رؤف بكدن ، متاركه حقنده استانبولدن اشعار وقوع بولديفنه دائر ۴ ايلول ۳۳۸ تاريخلى برتلغراف آلمشدم . ويرديكم جواب عينا شورد :

۳۳۸ - ۹ - ۵

تل مقامه مخصوصدر

هيئت و كيله رياست جليله سنده

ج : آناطولوده كى يونان اردوسى صورت قطعيه ده مغلوب ايدلشدر . يونان اردوسنك آرتق يكيدين جدى بر مقاومت ابرازينه احتمال يوقدر . آناطولو ايجون هر هانكى بر مذا كره يه محل قالماشدر . متاركه ، آنجق ترا كيا ايجون موضوع بحث اوله بيلير . بناء عليه ايلولك اوننه قدر دوغربدن دوغرى يه يونان حكومتى و ياخود انكلتره واسطه سيله ، حكومت مزه رسماً مراجعت ايتديكى تقدردده بروجه آتى شرائط درميان ايديلهرك جواب و برلليدر . بونار يخذن ، يعنى ايلولك اونندن سوكره واقع اوله جق مراجعتك جوابك بشقه اولق احتمالى واردر . بوتقديرده كيفيت آبروجه طرف عاجزانه مه بيلد برلليدر :

۱) متارکه‌نک تاریخندن اعتباراً اون بش کون ظرفنده ترا کیا ۱۹۱۴ حدودلرینه قدر بلا قید و شرط تورکیه بویوک ملت مجلسی حکومتک مأمورین ملکیه و قوای عسکریه‌سنه تسلیم ایدلش بولنه‌جقدر .

۲) یونانستانده کی اسرا من اون بش کون ظرفنده از میر ، باندیرمه و ایزمیت لیمانلرنده تسلیم اولنه‌جقدر .

۳) یونان اردوسنک اوج بحق سنه دهری آناطولوده ایقاع ایتدیکی واجرا ایله مکده بولندیغی تخریبانی تعمیر ایتمکی شمدیدن عهد ایده‌جکدر .

بویوک ملت مجلسی رئیس
باش قوماندان
مصطفی کمال

بالذات بکا ویریلن بر تلسز تلغرافدهده ، از میرده کی ائتلاف دولتری قونسلوسلرینه بنهله مذاکرانده بولنق صلاحیتی ویردکلرندن، هانکی کون وزرده ملاقات ایده‌بیله‌جکم سوریلوردی . بوکا ویردیکم جوابدهده ، ۹ ایلول ۳۸ ده (نیف‌ده) ملاقات ایده‌بیله‌جکمزى بیلدیرمشم . فی‌الحقیقه دیدیکم کونده بن (نیف) ده بولندم . فقط ملاقات ایسته‌ینلر اوراده دکلدی . چونکه اردولرمز از میر ریختیمنده ایلک ویردیکم هدفه ، آق دکزه واصل اولمش بولونیورلردی .

محترم افتدیلر ؛ (آفیون قره‌حصار - دوملو پیکار) میدان محاربه‌سی واوندن صوکره دشمن اردوسنی کاملاً احاطه ویا اسیر ایدن وبقیه‌السیوفنی آق دکزه ، مرمریه دوکن حرکاتمزى ایضاح و توصیف ایچون سوز سویه‌مکدن کندی مستغنی عد ایدرم .

هرصفحه‌سیله دوشونولمش ، احضار ، اداره ووظفرله انتاج ایدلش اولان بوحرکات، تورک اردوسنک ، تورک ضابطان و قوماندا هیئتک ، یوکسک قدرت و قهرمانلغنی تاریخده بردها تثبیت ایدن معظم برادرر .

بواثر، تورک ملتک حریت واستقلال فکرینک لایموت آبده‌سیدر . بواثری وجوده کترین برملتک اولادی ، براردونک باش قوماندانی اولدیمدن ، الی‌الابد مسعود و بختیارم .

§ افتدیلر ؛ ایشته شمدی ، دیپلوماسی ساحه‌سنه کچه‌بیلرز . کرچه عسکری ظفرمزدن ناامید اولوب دها اول دیپلوماسی طریقيله حل مسئله قناعت واداسنده بولنانلری ، دیدکلرینی باقم خصوصنده برآز فضله‌جه انتظارده براقش اولدم . مع‌هذا بالتدیجه بنده دیپلوماسی ساحه‌سنده جدی اوله‌رق ترویج مساعی ایتدیگمی کوره‌رک ممنون اولملری لازم کلپردی . بویله اولوب اولدیغنی کوره‌جکز .

اردولریمز ، از میر و بروسه بی استرداد ایندکدن سوکره ، ترا کیایی ده یونان اردوسندن تخلیص ایچون ، استانبول و چناق قلعه استقامت لرده یوروشلرینه دوام ایدرکن ، اوزمان انکلتزه باش وکی بولنان لوئید جورج ، فعلاً حربه قرار ویرمش برطوره ، دومینیونلره ، قطعات معاونه طلبی ضمننده مراجعت ایتمش ؛ اوندن سوکره کی فعلیاته باقیلیرسه لوئید جورجک طلبینک اسعاف اولمندیغنی قبول ایتمک لازم کلیر .

بوصیره لرده ، استانبولده فرانسز فوق العاده قومیسری بولنان جنرال (بهله) بنخله ملاقات ایتمک اورره از میره کلدی . منطقه بیطرفی عنوا سیله یاد ایندیکی بر ساحیه ، اردولرمزک کیرمه مسی موافق اوله جغنی ، توصیه ایندی . حکومت ملیه مزک بویله بر منطقه طانییدیغنی ، ترا کیایی ده تخلیص ایتمدکجه اردولرمزک توقیفنه امکان اولمیدیغنی سویلدم . جنرال (بهله) ، موسیو (فرانقلن بویون) ک بنخله کوروشمک اوزره کلک ایستدیکنه دائر آلمش اولدیغنی خصوصی بر تلغرافی کوستردی . کندیسنی از میرده قبول ایده جگمی سویلدم . موسیو (فرانقلن بویون) بر فرانسز حرب سفینه سیله از میره کلدی . فرانسه حکومتی طرفندن وانکلتزه وایتالیا حکومتلرینک ده انضمام موافقیته بنخله ملاقات ایتمک کلدیکنی سویلیدی . بز - فرانقلن بویون - له کوروشورکن ، ۲۳ ایلول ۳۳۸ - ۹۲۲ تاریخلی دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری امضاسیله بر نوطه کلدی . بونوطه ، اساسلی اوله رق ایکی مسئلهیه شاملدی . بری ، حرکات عسکرینه نک توقیفی ؛ دیگر ، قونفرانسه ، صلیحه عائد ایدی .

بز ، روم ایلیده حدود ملیه مزه قدر شرقی ترا کیایی تماماً آلمدقجه ، عسکری حرکتن صرف نظر ایده مزک . آنجق ، وطنمزک بوقسمندن دشمن قطعاتی حیقارلیدیغنی تقدیرده فضله بر حرکت یامغه کنیدیلکندن لزوم قالمیه جقدی . بونوطه ده ، وندیک ویاسائر بر شهرده طوپلانه جق اولان انکلتزه ، فرانسه ، ایتالیا ، ژاپونیا ، رومانیای ، (صرب - خروات - سلووه) دولتی و یونانستانک مدعو بولنه جغنی بر قونفرانسه مرخصلرمزی کوندرمه موافقت ایدوب ایتیمه جگمز صورولمغه برابر ، مذاکرات ائناسنده بوغازلرده کی بیطرف منطقه طرفزدن عسکر کوندرلمه مسی شرطیله ، ادرنه داخل اولق اوزره مریجه قدر ترا کیانک بزه اعاده سی حقنده کی آرزومزک حسن نظرله کوروله جکی بیان ایدیلوردی .

نوطه ده ، بوغازلردن ، اقلیلردن ، جمعیت اقوامه دخولمزدن ده ، بحث اولمقده ایدی .

قونفرانسک انعقادندن اول ، یونان قطعاتنک ، دول ائتلافیه قوماندانلرینک چیزه جگمزی برخطک کریسنه چکیلیمسی ایچون ، دول ائتلافیه نک اعمال نفوذ ایده جکی وعد اولمقده و بوبابده کوروشولمک اوزره مدانیه و یا ایزمیتده بر اجتماع عقدی تکلیف ایدلمکده ایدی .

۲۹ ایلول ۳۳۸ تاریخنده ، بونوطهیه ویردیکم قیصه بر جوابده ، مدانیه قونفرانسنی قبول ایندیگمی بیلدیردم . فقط ، مریچ نهرینه قدر ، ترا کیانک درحال بزه اعاده سنی طلب ایتدم .

۳ تشرین اولده انعقادى مناسب اوله جفتى سويلديكم مدانيه قونفرانسنه ، باش قوماندانلق نامنه صلاحيت فوق العاده يى حائز اولمق اوزره غرب جهه سى اردولرى قوماندانى عصمت پاشايى ، مرخص تعيين اينديكى تبليغ اينتم . بونوطيه حكومتجه ده ۴ تشرين اول ۳۸ تاريخلى مفصل بر جواب و يرلدى . بوجوابده ، قونفرانس على ايچون ارمير تكليف ايدلدى . بوغازلر مسئله سى دولاييسيله ؛ روسيه ، اوقراينا و كورجستان جمهوريتلرينك دخی دعوتى طلب اولندى وسائر مسائل حقنده ده نقطه نظرلررمز مجملای بيلديرلدى .

مدانيه ده ، عصمت پاشانك تحت رياستنده ، انكلتره مرخصى جنرال (هاوينغتون) ، فرانسه مرخصى جنرال (شارپ) ، ايتاليا مرخصى جنرال (مونبه للى) دن مركب قونفرانس انعقاد ايندى . برهفته قدر دوام ايدن مناقشه لى مذاكراندن سوكره ، ۱۱ تشرين اولده مدانيه متاركة نامه سى امضالاندى . بوسورتله تراكيا ، وطن اصلى به التحاق ايندى .

افنديلر ، ظفرى متعاقب ، ازميزده بزم سياسى تماسلررمز اوزرينه ، آنقرده هيئت و كيله نك ، دها دوغربى بعض و كيللرك ، متلاشى بروضعيت آلدقلى حس اولندى .

عسكرى وظيفه مك ختام بولمش اولديغى ، بوندن سوكره كى سياسى ايشلرك اجرا و كيللرى هيئته عائد اولديغى احساس ايدم حك طرزده ، نى ، آنقرمه دعوت اينديلر . حالبوكه نه عسكرى وظيفه م ختام بولمشدى ونه ده سياسى ديپلوماتيك مسائل ابله تماس واشتغالدن مستغنى اولاييليردم . بناء عليه ، ازميزدن اردونك باشندن و تماسه كلديكم سياسى مناسبتلردن اوزاقلاشه مزدم . بوسيله بنخله مداوله افكار ايتكم آرزو و اصرارنده بولندقلرينه كوره اجرا و كيللرى هيئتنك و يا علاقه دار و كيللرك ، ازميزه نزديمه گللىرى تكليف اينتم . اجرا و كيللرى رئيسى رؤف بلكه خارجيه و كلى يوسف كال بك كلديلر .

رؤف بك ، ازميزده بكا بعض خصوصى تمثيلرده ده بولندى . مثلاً ؛ على فؤاد پاشا ابله رأفت پاشانك ، ظفر مناسبتيله ترفيهلرلى و كنديلرينه مناسب برر وظيفه و برهرك قطييلرلى ، رجا ايندى . معلومكز اولدى ، كه محاربه دن اول على فؤاد و رأفت پاشالرى حركته اشتراك اينديرمك ايچون برر صورته تشبده بولمشم . موفق اولامدم . ظفردن دولايى ، حركات عسكرى ده بالفعل خدمت ايدوب كسب استحقاق ايدن قوماندانلر و ضابطلر زريع و تقدير اولمق صورتيه بالطبع تلطيف اولمشلردى . حركات عسكرى به اشتراكدن توقى ايدن ذواتكده ، بالذات اوراده بولنانلرله برابر تلطيفلرى ، شبهه سز سوء تأثيرى موجب اوله بيليردى . خلاصه ، رؤف بكه ، تمنياتى اسعاف ايدميه حكى سويلدم . فقط على فؤاد پاشا ، مجلس رئيس ناييسى بولنديغنه كوره موقع و وظيفه سى كنديسنك موجب ممنونيتى اوله بيله حك بر مرتبه ده ابدى . يالكلر آچيقده بولنان رأفت پاشايه مناسب برر وظيفه بولمغه چاليشه جفمى وعد اينتم . كنديسنى ازميزه دعوت انجمنى سويلدم . رأفت پاشا ازميزه گلشدى . فقط نام بنم آنقرمه عودت اينديكم كيجه به تصادف اينديكى ايچون كنديسيله اوراده ملاقات اولنه مدى .

رأفت پاشانك توظیفی ، بالاخره آنقره دن بروسه یه سیاحتم اتناسنده اولدی .

افندیلر ؛ ازمیردن آنقره یه عودتمده ، باشلیجه مدانیه قونفرانسی مذاکراتیله اشتغال اولندی . بر طرفندن ده اجرا وکیللری هیئتنده ، مجلسده ، انجمنلرده ، صلح قونفرانسنه کوندر بله بیله جک هیئت مرخصه ، موضوع بحث اولیوردی . وکیللر هیئت رئیسی رؤف بك ، خارجه وکیل یوسف کمال بك و صحیه وکیل بولان رضا نور بك کیده جک هیئت مرخصه نك ، طبیعی اعضاسی کبی کورولیوردی . بن ، هنوز بو خصوصده قطعی قناعت و قراریمی تثبیت ایتمه مشدم . آنجق رؤف بكك تحت ریاستنده بولنه جق هیئتک بزم ایچون حیاتی اولان مسئله ده موفق اوله جفته امین اوله میوردم . رؤف بكك ده کندینی ضعیف کورمکده اولدیغنی حس ایدیوردم . مشاور اوله رق عصمت پاشانك کندیسنه ترفیقنی تکلیف ایتدی . بوتکیفه درمیان ایتدیکم مطالعه ده ، عصمت پاشادن مشاور اوله رق ایدیله جک استفاده محدوددر . عصمت پاشا رئیس اولورسه ، اعظمی استفاده تأمین اوله جفته بن ده قانعم دیدم . بونقطه اوزرنده فضله کوروشولمادی . اوندن سوکره ، رؤف بك ، هیئت مرخصه مسئله سننده باشلادقلری ترکیب و تشکیللره دوام ایتدیلر . بن ، بوکا اهمیت ویریر کورونمدم . مدانیه قونفرانسی ختام بولمشدی . عصمت پاشا وارکان حربیه عمومیه رئیسی فوزی پاشا بروسه ده بولونیورلردی . کندیلرله کوروشمک اوزره بروسه یه کیتدم . برابرده مدافعه ملیه وکیل کاظم پاشا واردی . شرقده ، علینده کی فکری و فعلی تظاهراتدن دولای ، ایفای وظیفه یه امکان کورمه مدیکندن آنقره یه کلکه مجبور اولان کاظم قره بکر پاشایی واستانبولده کندیسنه وظیفه ویرمک اوزرده رأفت پاشایی برلکده کورتوردم . بروسه ده قالدیغم کونلر ظرفنده ، رأفت پاشایی معلوم اولدیغنی وجهله استانبوله کوندردم . عصمت پاشایی ده ، هیئت مرخصه ریاستی وظیفه سنی ایفا ایده بیلوب ایده میه جکنی ، موجود بونجه معلومانه رغماً بردها تدقیق ایتدم . مدانیه قونفرانسی ناصل اداره ایتدیکنی تفرعایله آکلامنه چالیشدم . عصمت پاشانك کندیسنه ، تصوراتمه دائر هیچ بر کله سویله میوردم . نهایت مثبت اوله رق قراریمی ویردم . عصمت پاشانك هیئت مرخصه رئیسی اولمسی ایچون ده اول خارجه وکیل اولمسی مناسب کوردم . بونی تأمین ایچون دوغریدن دوغری به خارجه وکیل یوسف کمال بكه خصوصی و محرم اوله رق یازدیغم بر شیفره تلغرافنامه ده کندیسنك خارجه وکالتندن استعفا ایتسنی ویرینه عصمت پاشانك انتخابنه بالذات دلالت ایلسنی رجا ایتدم .

آنقره دن حرکتمدن اول یوسف کمال بك ، بکا ، هیئت مرخصه ریاستی وظیفه سنی اك ای عصمت پاشانك یاپایله جکنی سویله مشدی . یوسف کمال بکدن کندیسنه وقوع بولان اشعاریمی حسن تلقی ایده رک ایجابنه توسل ایتدیکنه دائر جواب آلدم .

ایشته ، اوندن سوکره ایدی ، که عصمت پاشایه ، امر واقع حالنده خارجه وکیل اوله جغنی واوندن سوکره ده صلح قونفرانسنه هیئت مرخصه رئیسی اوله رق کیده جکنی سویلدم .

پاشا ، بردنبه متحیر قالدی . عسکر اولدیغندن بحث ایدهرک ، بیان اعتذار ایتدی . اڭ نهایت ، تکلیفی بر امر تلقی ایدرک مطاوعت کوسبردی . تکرار ، آنقریه عودت ایتدم . بو ائنده ۲۸ تشرین اول ۳۳۸ ده ، ائتلاف دولترلی طرفندن لوزانده انعقاد ایدمک اولان صالح مذاکره سنه دعوت اولندق . ائتلاف دولترلی ، حالا استانبولده بر حکومت طانیق ایستیور واونی ده بزمه برابر قونفرانسه دعوت ایدیوردی .

بومشترک دعوت کیفیتی ، سلطنت شخصیته لگوی معامله سنی ، قطعی اولهرق انتاج ایتدی . فی الحقیقه ۱ تشرین ثانی ۳۳۸ تاریخلی قانون موجبجه ، خلافت ايله سلطنت بر برندن تفریق اولندی . ایکی بچق سنه یی متجاوز بر زماندن بری فعلاً اجرای حکم ایدن سلطنت ملیه تأیید اولندی . خلافت ، صریح بر حقوقه مالک اولقسزین بر مدت دها بر اقیلیدی .

— افندیلر ، بو خصوصه دائر لزومی قدر مضبوط معلومات موجوددر . مسئله نك خصوصیاتنه طائد جهتلر ، بلکه هیئت علیه کزی علاقه دار ایدر ملاحظه سیله ، بعض معلومات عرض ایدمک :

معلومدرکه ، سلطنت و خلافت مقاملری آیری آیری و متمیز اولهرق مهم مسائلدن عد اولمقده ایدی . بونی تأیید بر خاطره می ذکر ایدیم ؛ ۱ تشرین ثانی ۳۸ تاریخندن اقدم ، مجلس محیطنده مخالفلر ، بتم سلطنتی لغو ایدمک حقه ، تلاشی و هیجانی پروپاگاندا پایورلردی .

رؤف بک ، بر کون مجلسده کی او طمه کله رک بنه مهم بعض خصوصاته دائر کوروشمک ایستدیکنی و آفشام ، (کچی اورنده) رأفت پاشانک اوینه کیدرسم دها کوزل قونوشه بیلجه حکمزی سویلیدی . رؤف بک تکلیفی قبول ایتدم . فؤاد پاشانک ده حاضر بولمسنه موافقتی استبدان ایتدی ، اونی ده مناسب کوردم . رأفت پاشانک اوندی درت کیشی اجتماع ایتدک . رؤف بکدن دیکله دکریمک خلاصه سی شو ایدی : مجلس ، مقام سلطنتک و بلکه خلافتک اورته دن قالدیرمق نقطه نظرینک تعقیب ایلدیکی اندیشه سیله متأذیر . سزدن و سزک آتیا آله جفکز وضعیتدن ، شبهه ایتمکده در . بناءً علیه مجلسی و دولایسیله افکار عمومی ملتی ، تطمین ایتمکک لزومه قانعم .

رؤف بکدن ، سلطنت و خلافت حقنده کی قناعت و مطالعه سنک نه اولدیغنی صوردم . و بر دیکی جوابده ، شو تصریحانده بولندی : بن ، دیدی ، مقام سلطنت و خلافت و جداناً و حساً مربوطم . چونکه بتم بانام ، پادشاهک نان و نعمتیه یتیشمش ، عثمانلی دولتنک رجالی صیره سنه کچمشدر . بتمده قائمده او نعمتک ذراتی واردر . بن نانکور دکلم و اوله مام . پادشاهه محافظه صداقت و رجدر . خلیفه یه مربوطیم ایسه تربیمه ایجابیدر . بونلردن بشقه ، عمومی مطالعه مده واردر . بزده وضعیت عمومی بی طومتق کوجدر . بونی آنجق ، هر کسک ایرشه میه جکی قدر بو کسک کورولمک آلیشیلش بر مقام تأمین ایدمیلیر . اوده مقام سلطنت و خلافتدر . بو مقامی لغو

ایتمک ، اونک برینه بشقه ماهینده بر موجودیت اقامه سنه چالیشمق ، فلاکت و خسروانی موجبدر .
صلا جائز اولاماز .

رؤف بکدن سوکره ، قارشیمده اوطوران رأفت باشادن مطالعه سنی صوردم . رأفت باشانک
جوابی شوایدی : تماماً رؤف بکک فکر و مطالعه سنه اشتراک ایدرم . فی الحقیقه ، بزده پادشاهلقدن ،
خلیفه لکدن بشقه بر شکل اداره موضوع بحث اولاماز !

اوندن سوکره ، فؤادباشانک فکرنی اوکرنمک ایستدم . پاشا ، یکی موسقووادن کلدیکندن ،
وضعیتی ، افکار و حسیات عمومییه لزومی درجه ده تدقیقه هنوز وقت بوله مدیغندن بحث ایدرک
کوروشیلان مسئله حقنده قطعی بر فکر و قناعت درمیان ایتمکده معذور اولدیغنی افاده ایستدی .
بن ، مخاطبلمه ، قیصهجه ، شو جوابی ویردم : موضوع بحث ابتدیکیز مسئله ، بوکونک
مسئله سی دکلدرد . مجلسده بعضیلرینک تلاش و هیجاننده محل یوقدر .

رؤف بک ، بوجوایمندن ممنون کوروندی . فقط شو ویا بو طرزده ، موضوع بحث مسئله
اطرافنده ، کوروشمکه دوام اولندی . آقشام اوزری باشلایان ملاقاتمز ، بوتون کیجه ، صباحه
قدر اوزادی . رؤف بکک بریشی تأمین ایتمک ایستدیکنی احتساس ایتمدم . بنم خلافت و سلطنت
و آتیا شخصاً آله بیله جکم وضعیت حقنده ، کندیلرینه سویلیدیکم واطمئنان بخش بولدقاری
سوزلری بکا کرسیدن بالذات مجلسه سوبلتمک

کندیلرینه سویلیدیکم سوزلری عیناً مجلسه سویلیمکده بآس کورمیدیکی بیلیدردم . فضله
اوله رق بوسوزلری قورشون قلمیله برکاغد پارچه سنه تثبیت و ایرتسی کونی مجلسده برمناسبتله
بیانات طرزنده درمیان ایده جکمی وعد ایتمدم . بو وعدیمی ایفاده ، ایلدم . بنم بو بیاناتم ،
خالف لرحه رؤف بکک بر اثر موفقیتی تلقی و کندیبسی تقدیر ایدلمش

افندیلر ، احتمال رؤف بک ، بر طاقم ذوات عنندده درعهده ابتدیکی وظیفه یی یامیشدی .
بنده عمومی و تاریخی وظیفه مدن ، اوکونه طائد صفحه یی ایضاح ابتدیکم کی ایفا ایلشدم .
فقط عمومی وظیفه مک ، امر ابتدیکی اصل نقطه یی ایفا و تطبیق ایتمک لازم کلدیکی زمانده اصلاً
تردد ایتمدم . توفیق باشانک تلغرافلری وسیله سیله سلطنتی خلافتدن آیرمغه واولا سلطنتی لغو
ایتمک قرار ویردیکم زمان ، ایلک یادیغم ایشلاردن بریده ، درحال ، رؤف بکی ، مجلسده کی
اوطمه جلب ایتمک اولدی . رؤف بکک ، رأفت باشانک أونده صباحره قدر دیکله دیکم قناعات
و مطالعاتنه هیچ مطلع دکلمش کی آیاقده ، کندیلندن شو طلبده بولندم : خلافت و سلطنتی
بربرندن آیرارق سلطنتی لغو ایدم جکمز ! بونک موافق اولدیغنه دائر کرسیدن بیاناتده بولنه جقسکز !
رؤف بک ایله فضله برنک کله تعاطی ایتمک . رؤف بک ، اوطمه مدن چیمه دن اول ، عینی مقصدله
دعوت ایتمش اولدیغم کاظم قره بکر پاشا کلدی . اونندنده عینی زمینده بیاناتده بولمنسی
رجا ایتمدم .

افندیلر : اوتاریجه عائد ضبط جریده لرنده کورولدیکی وجهله رؤف بك کرسیدن برایکی دفعه بیانانده بولندی حتی سلطنتك لغو اولندیکی کونك بارام قبول ایدلسی تکلیفی ده درمیان ایتدی .

بوراده ، برنقطه ، دماغلرده دوکوم حالنده قالمیلیر . بکا ، پادشاهه ، محافظه صداقتی بورج بیلدیکندن ، مقام سلطنتك یرینه بشقه ماهیتده بر موجودیتك اقامه سنه چالشمه نك فلاکت و خسراتی موجب اوله جفتندن بحث ایتیش اولان رؤف بك ؛ بنم ، یکی قرارمه مطلع اولدقندن و باخصوص قرارمك اهنده و سلطنتك لغوی حقنده بیانانده بولنسنه دائر تکلیفم قارشوسنده ، مطالعه دخی سرد ایتیمکسزین مطاوعت کوسترمشدر . بوطور و حرکت ناصل تفسیر اولنه بیلیر؟ رؤف بك ، اسکی قناعتلری نبیللی ایتشدی ؟ یوقسه قناعتلرنده اساساً صمیمی دکللی ایدی؟ بو ایکی نقطه یی بربرندن تفريق ایتك وبری اوزرنده تام قناعتله حکم ویرمك مشکلدیر .

— افندیلر : بویله مشکوک بر حکم ویرمک کیریشمکدنسه ؛ وضعیتك مطالعه سنی نسیله مدار اوله جق بعض صفحاتی ، معاملات و منافقاتی ، هیئت علیه کزله خاطر لاتمنی ترجیح ایدرم .

عرض ایتشدم که ، سلطنتك لغوی ، لوزان فونفرانسنه استانبولنده بر هیئت مرخصه دعوت ایدلسی و استانبولك یعنی وحیدالدین و توفیق پاشا و رفقا سنك دخی بویله بر دعوتی ، تورک ملتك بو بوک أمکدرله ، فداکارلقلرله استحصال ایلدیکی منفعتی کوجولمك ، بلکه ده معناسز بر ماهیته دوشورمک بهاسنه اولدیقی حالده ؛ قبول ایلسی بوزندن ایلری کلشدی .

توفیق پاشا ، اولانیم شخصمه بر تلغراف ویردی . ۱۷ تشرین اول ۳۳۸ تاریخلی اولان بوتلغرافنامه ده ، توفیق پاشا ، احراز اولنان مظفریتك ، بوندن بویله ، استانبول و آقره آره سنده اختلاف وایکیلی قالدیرمش و وحدت ملیه مزنی تأمین ایتیش اولدیقی یازیوردی . یعنی ، توفیق پاشا دیمک ایستیوردی که ، مملکتده دشمن قالدی ، بناءً علیه پادشاه یرنده ، حکومت اونك یاننده ؛ ملت دوشن بو مقاملرک ویره جکی اوامره اطاعت ایتمکدر . بو تقدیرده وحدنه مانع البته برشی قالماش اولور . یالکیز ، آقره دن بر آز ده خدمت ایسته مک فراستنده بولونیوردی . اوده ، صلح قونفرانسنه استانبولك و آقره نك بر لکده دعوت ایدله چکنه بناءً ده اول طرفدن غایت محرمانه تعلیماتی حامل بر ذانك سرعت ممکنه ابله استانبوله اعزامنی تأمین ایتك ایدی . [وثیقه : ۲۶۰]

توفیق پاشایه نبلغ ایدمک اوزره ، استانبولده حامد بکه یازدیغم تلغرافنامه ایلله « توفیق پاشا ورفقا سنك ، سیاست دولتی نشویشدن مجانبت ایللملری خصوصنك ، نه درجه عظیم مسئولیتی بادی اوله جفتك درکار بولندیقی ، بیلدیردم . [وثیقه : ۲۶۱]

مع التأسف حامد بك ، بوتلغرافنامه مک عیناً توفیق پاشایه بیلدیرلسی لازم کلدیکنده متردد .

قالش ، بونی گندینه مخصوص دیرگتیفتلای ایلش ؛ مع هذا بوتلغرافنامه محتویاتی دائره سنده توفیق پاشایه اوچ کون طرفنده بش کره تبلیغانده بولمش ؛ حتی توفیق پاشا ورفقای مساعیسنک ، قونفرانسه مرخص کوندرمه ملری ایچون غزته لره ، آژانس لره ، تبلیغی ایجاب ایدن بیانانک اساسلریخی حاوی برمسوده دخی کوندرمش . . [وثیقه : ۲۶۲]

بوتون منفعتلری ملوث برتختک ، جورومش ، چوکمش آیاقلرینه صاریلقدہ ، یالکیز بونده کورن ، توفیق پاشا وامثالی پاشالردن مرکب وحیدالدین هیئتک کیزلی مقصدلریخی ، بهمه حال ترویج ایتدیرمک یولندن بشقه هیچ برشیلہ اشتغال ایتدیکلری آکلاشیلیوردی . توفیق پاشانک ، بکا جکدیکلی تلغرافک ، مطلع اولمادیغنی بیلدیردیکلی جوابدن صوکره ، دوغریدن دوغری به ۱۰ تشرین اول ۳۸ تاریخی تلغرافنامه سیله وصدراعظم عنوانیله مجلس ریاستنه مراجعت ایتدی . [وثیقه : ۲۶۳]

مراجعتنامه محتویاتی ، عثمانلی دورینک توفیق پاشالرینه خاص برطرزده ابدی . توفیق پاشا و آرقداشلری ، بوتلغرافنامه لریله ، احراز اولنان موقیاتک حصولنه خدمت ایتدکلرندن بحث ایدمک قدر جسارت کوستره بیلمشلردر .

افندیلر ؛ عثمانلی دولتنک ، غیر مشروع اوله رق حکومتی نامنی طاشیمق غفلتنده بولنان ، توفیق پاشا ، احمد عزت پاشا وامثالندن مرکب صوک عثمانلی هیئتیه فضلہ اشتغال فائده سزدر . سوزمی مجلس مذاکرانه نقل ایدمک .

موضوع بحث مسئله دولایسیله ، مجلسده ۳۰ تشرین اول ۳۸ کونی مذاکرات باشلادی . چوق خطیبر ، چوق سوزلر سویلدیلر . استانبولده کی عثمانلی حکومتلریخی ، فرید پاشا دوره سندن صوکره ، توفیق پاشا پرده سنک آچیلدیغنی بو پرده بی آچانلرک ادرا کدن محروم ، وجداندن محروم ، برطام انسانلر اولدیغنی بیان ایدرک ، بو آدم لره لازم اولان قانونی معامله نک یاییلمسنی طلب ایتدیلر .

« بویله بر ذهنیتی طاشیان ؛ یعنی ، بزه ، بر قدر احقجه تکلیفانده بولنان ذوات - - حقیقه باب عالینک ، هویت تاریخیه سنه وضع امضا ایدن وهرشیدن زیاده اورایه مربوط اولان ذواتدر » دیدیلر .

استانبولده ، حکومت نام وشعارینی طاقینان آدم لرک ؛ خیانت وطنیه قانوننه توفیقاً ؛ تجزیه سنه عائد تقریرلر اوقوندی .

افندیلر ؛ عثمانلی ایمراطورلغنک منقرض اولدیغنی ، یکی برتورکیه دولتنک تولد ایتدیکلی ، تشکیلات اساسیه قانونیله ، حقوق حکمرانینک ، ملته عائد بولندیغنی افاده ایدر بر تقریر حاضر لاندی . سکسانی متجاوز آرقداشه امضا ایتدیرلدی . بو تقریرده بنمده امضام واردر .

بوشهریر؛ اوفوندقدن صوکره، جدی اولهرق مخالف وضعیت آلانرك باشنده ایکی ذات کوروندی. بونلردن بری مرسین مبعوثی بولنان میر آلاى صلاح‌الدین بکدر. ایکنجیسی، ازمرده آسیلان ضیا خورشیددر. بونلر، سلطنتک لغو اولنامسی قناعتنده بولندقلرینی؛ واضحاً اظهار ایلدیلر.

افندیلر؛ ۳۱ تشرین اول ۳۳۸ کونی مجلس اجتماع ایتدی. بوکون مدافعه حقوق غروپی اجتماعی اولدی. بواجتماعده، عثمانلی سلطنتک لغوی ضروری اولدینی حقنده بیاناتده بولندم. ۱ تشرین ثانی ۳۳۸ کونی مجلس اجتماعده عینی مسئله، اوزون مناقشه‌لره معروض قالدی. مجلسده مفصل بیاناتده بولنق لزومی حس ایتدم. [وثیقه: ۲۶۴] اسلام وتورك تاريخندن بحث ایدرك خلافت وسلطنتک آیریلبله‌جکینی، حاکمیت وسلطنت ملیه مقامک تورکیا بویوک ملت مجلسی اوله‌بله‌جکینی، وقایع تاریخیه مستنداً، ایضاح ایتدم. هلاکونک، خلیفه‌معتصمی اعدام ایدرك دنیا یوزنده، فعلاً خلافتیه خاتمه ویردیکینی و ۹۲۴ تاریخ هجریسنده مصری ضبط ایدن یاووز؛ اوراده عنوانی خلیفه اولان بر ملتجییه اهمیت ویرمسیدی؛ خلافت عنوانک، زمانزه قدرمیراث قالمش بولنیه‌جقینی، آکلاندم.

بوندن صوکره؛ مسئلهیه متعلق تقریرلر، اوچ انجمنه: تشکیلات اساسیه، شرعیه وعدلیه انجمنلرینه حواله اولندی. بواوچ انجمن هیئتک بر آرایه کلوب؛ بزم، تعقیب ایتدیکمز مقصده کوره، مسئلهیی حل وانتاج ایتسی البته، مشکل ایدی. وضعیتی یقیندن وبالذات تعقیب ایتک لازم کلدی.

اوچ انجمن، براوطه ده اجتماع ایتدی. ریاستنه خواجه مفیدافندی انتخاب ایلدی. مسئلهیی مذاکره ایتکه باشلادیلر. شرعیه انجمنه منسوب خواجه افندیلر؛ خلافتک سلطنتدن منفک اوله‌میه‌جقینی، معروف سفسطه‌لره استنادایتدیرمک، ادعا ایتدیلر. بومدعیاتک جرح ونقضنده سربست اداره کلام ایدنلر، اورتهیه چیقار کوروندیلر. بزچوق غلبه‌لق اولان عینی اوطه‌نک برکوشه‌سنده مناقشه‌یی دیبلکوردق. بو طرزده، مذاکره‌نک مقصود نتیجه‌یه افتراانه انتظار ایتک، بیهوده ایدی. بونی آکلادق. نهایت؛ مشترک انجمن رئیسندن سوز آلدیم. اوکمده‌کی صره‌نک اوستنه جیققدم. یوکسک سسله، شوبیاناتده بولندم؛ «افندیلر؛ دیدم، حاکمیت وسلطنت هیچ کیمسه طرفندن هیچ کیمسه‌یه، علم ایجابیدردیه؛ مذاکره ایله، مناقشه ایله ویرلز. حاکمیت، سلطنت قوتله، قدرته وزورله آلینیر. عثمان اوغلاری، زورله تورک ملتک حاکمیت وسلطنتنه، واضع‌الید اولملاردی؛ وبوتسلطلرینی آلتی عصردن بری ادامه ایله‌ملشردی. شمدی‌ده، تورک ملتیی بومتجاوزلرک حدلرینی اخطار ایدره‌ک، حاکمیت وسلطنتی، عصیان ایدرك کندی ألنه بالفعل، آلمش بولونیور. بوبرامر واقعدر. موضوع بحث اولان؛ ملته سلطنتی، حاکمیتنی براقه‌جقمیز، براقیه‌جقمیز؟ مسئله‌سی دکلدیر. مسئله ذاتاً امر واقع اولمش برحقیقی افاده‌دن عبارتدر. بوبهمه‌حال، اوله‌جقدیر. بوراده اجتماع ایدنلر، مجلس وهرکس مسئلهیی طبیعی

کورورسه ، فکر بجه موافق اولور . عکسی تقدیرده ، ینه حقیقت اصولی دائره سنده افاده اولنه جقدر . فقط احتمال بعض قفالر کسبله جکدر .

ایشک جهت علمیه سنه کلنجه ؛ خواجه افندیلرک هیچ مراق واندیشه لرینه محل یوقدر . بو خصوصده علمی ایضاحات ویره یم دبدم واوزون اوزادی به بر طاقم ایضاحاتده بولندم . بونک اوزرینه آنقره مبعوثلرندن ، خواجه مصطفی افندی عفو ایدرسکزارفندم ؛ دیدی . بزمسئله یی بشقه نقطه نظر دن مطالعه ایدیوردق ؛ ایضاحاتکزدن تنور ایتدک . مسئله ، مشترک انجمنجه حل ایدلشدی .

سرعتله قانون لایحه سی ، تثبیت اولندی . عینی کونده مجلسک ایکینجی جلسه سنده اوقوندی . تعیین اسامی ایلر رایه وضعی ، تکلیفنه قارشى ، کرسی یه چیقدم . دیدم ، که بوک حاجت یوقدر ، مملکت وملتک استقلالنی ابدیا محفوظ قیله جق اساسانی مجلس مالینک ، متفقاً قبول ایده جکنى ظن ایده رم . [رایه سسلری] یوکسلدی . نهایت ، رئیس ، رایه قوندی ؛ و متفقاً قبول ایدلشدر ، دیدی . یالکز منی بر سس ایشیدلدی ؛ [بن مخالفم !] .. بو صدا (سوز یوق!) صدالریله بوغولدی . ایشته افندیلر ؛ عثمانلی سلطنتک ، انهدام وانقراض مراسمنک صوک صفحه سی بوضورنله جریان ایتشدر .

..

§ ۱۷ تشرین ثانی ۳۳۸ ناربخلی رسمی برتلغرافک ایلک جمله سی شو ایدی : « وحیدالدین افندی بویکجه سرایدن غیوبت ایلهمشدر . » بوتلغرافنامه نک ده ابرایکی جمله سنی ۱۸ تشرین ثانی ۳۳۸ کونه هاند مجلس ضبط جریده سنده مطالعه بیورمشسکزددر . فقط ، تلغرافنامه نک اصلنده ، غیوبتک کیملرک دلالتیه وقوع بولدیغی احتمالدن واماناتک صورت محافظه سندن وسائرمدن بحث ابدن آلت طرفیده واردی .

عینی کونکی ضبطده اوقونمش اولان برمکتوب صورتیه ، اوکا ملفوف ، - آژانسارله نشر اولنش - بر بیاننامه صورتی ده تکرار اوقویه لم :

مکتوب صورتی

« برنسخه سنی لف ایتدیکم رسمی بیاننامه ده سویلندیکی وجهله ذات شاهانه کمیسینی

انكلترونك زير حمايه سنه وضع ايدرونك برانكلين سفينه حريه سيله استانبولدن مفارقت ايتشدرد .
۱۷ تشرين ثاني ۱۹۲۲ . امضا : هارينغتون .

ملفوف اولان بياننامه صورتی

« رسماً بيان اولنورکه ، ذات شاهانه وضعیت حاضرده نتیجه سنده حریت و حیاتی تهلاکده کوردیکندن ، بوتون اسلاملرک خلیفه سی صفیله انکلین حمایه سنی وعینی زمانده استانبولدن بشقه برره نقلی طلب ایتشدرد . ذات شاهانه نک آرزوسی بو صباح ایفا اولنشدرد . تورکیاده کی انکلین قوتلرینک باش قوماندانی جنرال سور جارهلس هارينغتون ذات شاهانه بی آلمه کیدرک برانکلین حرب سفینه سنه قدر کندیسنه رفاقت ایتمش و ذات شاهانه واپورده بحرسفید فیلوسی عموم قوماندانی آمیرال سور دوروق طرفدن استقبال ایدلشدرد . انکلتره فوق العاده قومیسر وکیل سور نهویل هندرسون ذات شاهانه بی سفینه ده زیارت ایدرونک قرال بشنجی ژورژه بیلدرملک اوزره آرزولرینی صورمشدرد . »

جنرال هارينغتونک علویه سلطان نامنده برقادینه کوندردیکی فرانسزجه برمکتوبده واردر .
بومکتوب ، هیچ بر جواب ویرلمش اولدینی قیديله عیناً رأفت پاشاه کوندلرش . اوده زره ،
۲۵ تشرین ثاني ۳۸ تاریخنده صورتی بیلدرمشدی . فرانسزجه مکتوبک بیلدریلن تورکجه صورتی شودر :

« سلطان خاتم افندی حضرتلری ؛ الان مالطیه یاقلاشمقده بولنان ذات حضرت پادشاهیدن ، عائله سی احوالندن معلومات رجاسنی حاوی برتلسز آلدیم . بوبابده ، کچن جمعه ایرتسی بیلدیزدن معلومات آلمش وقادین افندی حضرتلرینک کمال طافنده شادان اولدقلرینی اوکرتمش ودرحال ذات شاهانه به عرض ایتشدم . اگر عائله شاهانه حقنده معلومات لطف ایده بیلرسه کز اونی درحال ذات شاهانه به عرض ایتمکله بختیار اولورم . ذات شاهانه نک معروض بولندقلری مشکلات دولایسیله اک صمیمی تمیناتمک ذات علیه لرینه وعائله شاهانه به ابلاغه مساعده بوبورمکزی واک درین حرمت وتوقیراتمک قبولی رجا ایدرم . امضا : هارينغتون . »

— افندیلر ؛ بوصوک مکتوب اشتغاله دکرماهیتده دکلدرد . بوندن بشقه ، جنرال هارينغتونک ، استانبولده کی عسکری مأمور مزه یازدینی مکتوبک وملفوفنک محتویاتی حقنده ده مطالعه درمیانی زائد بولورم .

— افکار عمومیه بی ، وضعیت حقیقه ایله قارشنی قارشینی ترجیح ایدرم . سقیم برتوارث اصولی نتیجه سی اوله رق ، بویوک بر مقام ، طنطنه لی بر عنوان احراز ایده بیلمش برسفیلک ،

غزت نفسی چوق یوکسک ، اصیل برملتی ناصل خجیل بروصعیته دوشوره بيله جکی ، اوزمان ،
دها طیبی صورتده آ کلاشیلیر .

فی الحقیقه ، هر نه سبب و صورتله اولورسه اولسون ، وحیدالدین کی حریت و حیاتی ملتی
ایچنده ، تهله کده کوره بيله جک قدر ، عادی بر مخلوقک ، بردقیقه دخی اولسه ، برملتك رأس
کارنده بولندیغنی دوشونمک نه حزیندر ! شایان تشکر درکه ، بو آلجی ، موروث سلطنت
مقامندن ، ملت طرفندن اسقاط اولندقدن صوکره ، دناآتنی اتمام ایش بولونیور . تورک ملنك ،
بوقدمی البته ، تقدیره لایقدر .

عاجز ، عادی ، حس وادرا کدن محروم بر مخلوق ؛ قبول ایدن ، هر هانکی بر اجنبدنك
همایه سنه کیره بیلیر ؛ فقط ، بویه بر مخلوقک ، بوتون اسلامک خلیفه سی صفتی حائز بولندیغنی
افاده ایتک البته موافق دکلدر . بویه بر تلقینک دوشورو اوله بیلمسی ، اول امرده ، بوتون
اسلام نتهلرلرینک اسیر اولمری شرطه وابسته در . حالبوکه ، جهانده حقیقت ، بویه میدر ؟ بز ،
تورکر ، بوتون تاریخی حیاتمزه حریت واستقلاله نمثال اولمش بر ملتز ! قیمتسز حیاتلری
ایکی بیچ کون فضلّه ، سفیلانه سوروکیه بیلمک ایچون ، هر درلو مذلتی مباح کورن خلیفه لر
اویونیده صحنه دن قالدره بیلدیکمزی کوستردک . بو صورتله دولتلرک ، ملنك ، یکدیگر بيله
مناسبانده شه خصلرک ، باخصوص منسوب اولدیغنی دولت وملتک ضررینه ده اواسه ، شخصی
وضعیت و حیاتلریندن بشقه برشی دوشونه میه جک پسپاهلرک اهمیتی اوله میه چی حقیقت
معلومه سنی تأیید ایتدک .

§ ملتلر مناسبانده ، مانکه نلردن استفاده سیستمنه رغبت دورینه خاتمه ویرمک ،
مدنی طالمک صمیمی تمینسی تشکیل ایتلدر !

§ محترم افندیلر ، فراری خلیفه تورکیا بویوک ملت مجلسنده خلع اولندی . یرینه ،
صوکنجی خلیفه اولان عبدالمجید افندی انتخاب ایدلدی .

مجلسجه ، یکی خلیفه انتخاب اولمندن اول ، انتخاب اولنه جق ذاتکده بادشاهلق سودا
ودعواسنه قابله رق هر هانکی بر اجنبی دولته التجا ایتسی احتمالی برطرف ایتک لازمدی .
بونک ایچون ، استانبولده بولنان مأمورمن رأفت پاشایه ، عبدالمجید افندی ابله کوروشه رک
وحتی آلدن تورکیا بویوک ملت مجلسنک خلافت و سلطنت حقنده اتخاذ ایتدیکی قراری تماماً
قبول ایتدیکنه دائر ، برده ، سند آله رق کوندرمسی یازدم . بویازدقلم یاسلمشدر .

۱۸ تشرین ثانی ۳۸ کونی استانبولده رأفت پاشایه یازدیغم بر شیفره تلغرافنامه ایله ده

وېرديکم تعليماتده ، باشليجه شو نقطه لري قيد ايتشم : « عبدالمجيد افندي ، خليفه مسلمين عنواني قوللانه جقدر . بوعنوانه بشقه صفت وکله علاوه ايدليه جقدر . عالم اسلامه ابلاغ اولنق اوزره احضار ايديه جيکي بربيانامه بي دلائلکيزله ، اولاه ، شيفره اوله رق بيلديره جقدر . نصويب اولوندق دن صوکره تکرار شيفره ايله ودلائلکيزله کنديسنه بيلديرله جک ، اوندن صوکره نشر اولنه جقدر . بوبيانامه نك متنني باشليجه شونقطه لر تشکيل ايديه جقدر :

آ — نورکيا بويوک ملت مجلسنک کنديسني خلافته انتخابدن صراحة بيان ممنونيت اولنه جقدر .

ب — وحيدالدين افندينک طرز حرکتی مفصلاً تقييح ايديله جقدر .

ج — تشکيلات اساسيه قانوننک اونجی ماده سسنه قدر اولان موادى محتويانى طرز مناسبه ومهم معنا ومفادى عيناً ذکر ايدلک صورتيله تورکيا دولتنک وبويوک ملت مجلسنک وحکومتنک ماهيت مخصوصه سى واصل ادارهنسک تورکيا خلق وبونون اسلام عالمى ايجون انفع واولديني ذکر وثبيت قلنه جقدر .

د — تورکيا ملي خلق حکومتنک خدمات مسبوفه ومساعى مشكوره سندن تقديرکارانه برلسان ايله بحث اولنه جقدر .

ه — اشبو بياننامه ده نقاط مسروده دن ماعدا ، سياسى عد ايديله بيله جک بر نقطه وفکر درميان ايدليه جقدر .

۱۹ تشرين ثانى ۳۳۸ تاريخلى آخيق بر تلغرافلده عبدالمجيد افندي به : « تورکيا دولتنک حاکمىنى بلا قيد وشرط ملتک عهده سنده محفوظ طوتان تشکيلات اساسيه قانونه توفيقاً اجرا قدرتي وتشريع صلاحيتي کنديسنده متجلى ومنمركز بولنان ملتک يکانه وحقيقى ممثلارندن مرکب تورکيا بويوک ملت مجلسنک ۱ تشرين ثانى ۳۸ تاريخنده متفقاً قبول اينديکي اسباب موجه واساسات دائره سنده مجلس عاليجه ۱۸ تشرين ثانى ۳۳۸ تاريخنده منعقد جلسه ده خلافته انتخاب ببولرلش اولديغنى » نبلينغ ايتدم . [وثيقه : ۲۶۵]

۱۹ تشرين ثانى ۳۳۸ تاريخلى بر شيفره تلغرافنامه ايله رافت پاشا ، يازديغمز تلغرافلره جواب ويريوردى ؛ عبدالمجيد افندي ، امضا بالاسنده خليفه مسلمين وخادم الحرمين عنواننک بولونمى وجمعه سلاملغنده خامت وفاتحه هائد شکلده بر صاريق طاقنمى ممکن وموافق اوله جنى مطالعه سنده بولنش . عالم اسلامه يازه جنى بياننامه محتويانى حقنده درميان اينديکي مطالعه ، وحيدالدين افندي حقنده برشى سويله مک خصوصنده اعتذار ايتمش وبياننامه نك استانبول غزته لرنده حين نشرنده تورکجه سيله برابر برده عربجه صورتنک نشر ايتديرلمى مطالعه سنى درميان ايله مش . [وثيقه : ۲۶۶]

رافت پاشايه ماکنه باشنده ۲۰ تشرين ثانى ۳۳۸ کونى وېرديکم جوابده ، خليفه مسلمين

عنوانيله برار خادم الحرمين الشريفين تعبيرينك استعمالنى تسيب ايتدم . جمعه غراسمنده فاتحك يياقتنه كيرمىنى غير طيىي بولدم . ردينفوت ويااستانبولين كيه ييله جكنى ؛ عسكرى اونيفورمه نك بانطبع موضوع بحث اوله ميه جغنى بيلديردم . نشر اولنه جق بياننامه ده وحيدالدين اسمى ذكر اولقمىزىن سابق خليفه نك شخصيت منعه به سندن وزمانده دوشولن دركه دن بحث ايدلمسى لزوملى اولدينى مطالعه سنده بولندم .

رأفت پاشادن ، ۲۰ تشرين ثانى ۱۳۸۸ ده آلدېغم شيفره تلغرافنامه نك برنجى ماده سنده ، وأفت پاشا دييوردى كه ، عبدالمجيد افندي نك ۲۹ ربيع الاول تاريخلى محرراتى زيرنده (خليفه رسول الله خادم الحرمين الشريفين جمله سمنك آلتنده عبدالمجيد بن عبدالعزيز خان) امضاسى قوللايلىمشدر .

§ افنديلر ؛ يادىقمز ايقاظى حسن تلقى ايتديكىنى افاده ايله مش اولان عبدالمجيد افندى (خليفه مسلمين) يرينه (خليفه رسول الله) وباباسنك اسمى مناسبتيله (خان) عنوانلرني قوللانمقدن منع نفس ايده مه مشدر . برطاقم مطالعه لردن صوكرده ده وحيدالدين حقنده كي بيانادن صرف نظر ايتديكىنى وچونكه « آخرك افعال رديشه سنى موضوع بحث ايتك صورتيله بيله اولسه ، بوقيل بيانانك مسلك وسجيه سنه كران كله جكنك دركار بولنديغى بيلديرمش . بوخصوص ، تلغرافنامه نك ايكنجى ماده سنده مندرج ايدى . تلغرافنامه نك اوچنجى ماده سنى ، بىم ، مجلس رئيسى صفتيله كنديسنى ، خلافته انتخاب اولنديغنى تبليغ ايدن تلغرافنامه مه يازدينى جواب تشكيل ايدىيوردى . بو جوابك سرلوحه سى « آفرده توركي بويوك ملت مجلسى رئيسى مشير غازى مصطفى كمال پاشا حضر تلىرني » ديه شخصمه خطاب حالنده ايدى . درديجى ماده ده ، عالم اسلامه تبليغ ايده جكي بياننامه صورتى واردى . بو بياننامه نك يازلدينى استانبولك ، (دارالخلافة العلية) اولدينى ده اعتنا ايله مقيد بولونيوردى .

۲۱ تشرين ثانى ۱۳۸۸ تاريخلى بر تلغرافده ؛ (خليفه رسول الله) يرينه اولجه بيلديرديكمز كي (خليفه مسلمين) دنيله جكدر ديدك . كنديسنى ، خلافتى تبليغ ايدن تلغرافنامه مزه وبره جكي جوابك شخصمه دكل ، توركي بويوك ملت مجلسى رياستنه اولمىنى اخطار ايتك . محرراتنده ، سياسى ، عمومى خصوصله شامل كلهلر اولديفندن وبولردن احتراز لزومندن بحث ايتك .

§ افنديلر ؛ اهميتسز تفرعات كي تلقى ايدلمسى يك ممكن اولان بوايضاحاتمله اشارت ايتك ايتديكم اساسلى نقطه شودر : بىن ، سلطنت شخصيه نك الفاسندن صوكره ؛ بشقه عنوانله عيى ماهيته بر مقامدن عبارت اولمى لازم كلن خلافتك ده ، ملغا اولديغنى قبول ايدىيوردم . بونك ، مناسب زمان وفرصتده تلفظنى طيىي بوليوردم . خليفه انتخاب اولنان عبدالمجيد افندي نك ، بو حقيقتدن بوسبوتون ظافل اولدينى ادما اولنه ماز . باخصوص ، كنديسنى خليفه عنوانيله اجراى سلطنتى اسباب وشرايطنى احضار وتأمين ايده ييله جكلرني تحيل ايدنلرك موجودتى دوشونولورسه ؛ مخاطبمىزك وطىيى طرفدارانك صفوت وغفلتنه ذاهب اولمق اصلا جائز اولامزدى .

شمی آرزو بیورورسه کز ، خلیفه انتخابی مناسبتیه مجلسك ۱۸ تشرین ثانی ۳۸ کوی
خفی جلسه لرنده دچن مذا کراتی حقنده قیسه بر فکر ویرهیم .

مجلسده مسئلهی چوق جدی ومهم تلقی ایدنلر واردی وباخصوص خواجه افندیلر کندی
اختصاصلرینه متعلق بر موضوع بولدقلرندن چوق دقتلی ومتیفظ ایدیلر . برخلیفه قاجش . . .
اونی خلغ ایتمک ، یکیسینی انتخاب ایله مک . . . صوکره یکیسینی استانبولده براقیوب آنقرهیه کتیرمک .
ملتک ودولتک یقیندن باشنه کچیرمک . . خلاصه ؛ خلیفه نك فراری یوزندن تورکیاده ، بوتون
عالم اسلامده تشوش وقوعه گلش ویاخود کله جکمش . . اونک ایچون تدیرلر آلنملی ایمش . .
طرزنده مطالعه لر ، اندیشه لر درمیان اولونیوردی .

بعض خطیلرده ، خلیفه اوله جق ذانک صفتنک ، صلاحیتنک نه اوله جفی تثبیت لزومندن
بحث ایدیورلردی .

بنده ، مذا کره ومناقشهیه اشتراك ایتدم . بیاناتمک اکثری ، درمیان ایدیلن مطالعاته ،
جواب ماهیتنده ایدی . سویلدکلریمک اساسلری شو جمله لرده مندمج بولونیوردی :

« موضوع بحث مسئلهی چوق مناقشه وتحلیل ایتمک ممکندر . فقط ، مناقشات ونحیلاتده
نه قدر ایلری کیدرسه مک مسئلهی حل ایتمکده اوقدر مشکلات وتأخراته اوغرازو . یالکز شو
نقطهیه نظر دقتی جلب ایدرم ؛ بومجلس ، نورکیا خلقنک مجلسیدر ، بومجلسک صفت وصلاحیتی
یالکز وآنجق تورکیا خلقنک وتورك وطننک حیاته ومقدرانته شامل ونافذ اوله بیلیر . مجلسمز ،
کندی کندینه بوتون عالم اسلامه شامل بر قدرت اکتساب ایده مز افندیلر ! تورک ملتی واونک
ممثلرندن مرکب اولان مجلسمز ، کندی موجودیتنی ، خلیفه عنواتی طاشیان ویاطاشیه جق اولان
برذاتک آلنه ویره مز ویرمیه جکدر افندیلر ! بوندن دولایی عالم اسلامده تشوش وارمش ویاخود
اوله جقمش . . بونلرک هپسی معناسز ویالان سوزلردر . کیم سویله مشسه یالان سویله مشدر .
یالان سویلدور .

§ بو سوزومه اعتراض ایدن بر ذاته جواب ویردم ، علناً دیدم که :

— سن یالان سویلیه بیلیرسک ، مستعدسک ! .

افندیلر ، دغدغهیه محل اولدیغنی ایضاحدن صوکره بیان ایتدم که ، بزم ، جهان نظرند
اک بو بوک قوت وقدرتمز ، یکی شکل و ماهیتمزد . مقام خلافت تحت اسارتده اوله بیلیر .
خلیفه نامنی طاشیانلر اجنیدیلره التجا ایده بیلیرلر . دشمنلر و خلیفه لر برابر اوله بیلیرلر وهرشی
یا بقمه تشبث ایده بیلیرلر . فقط ، یکی نورکیه نك طرز اداره سنی ، سیاستنی ، قوتی قطعاً صارصه مز لر .

تورکیه خلقنک بلاقید و شرط حا کمیتنه صاحب اولدیغنی بر دفعه ده و قطعیتله تکرار
ایدیورم . حا کمیت ، هیچ بره مناه ، هیچ بر شکل و هیچ بر رنگده ودلاتده اشتراك

قبول ایتمز . عنوانی خلیفه اولسون ، نه اولورسه اولسون هیچ کیمسه بو ملتک مقدراتنده مشارکت صاحبی اوله ماز . ملت ، بوکا قطعاً مساعدده ایده من . بونی تکلیف ایده جک هیچ بر ملت وکیلی بولنه ماز . بناء علیه ، فراری خلیفه بی خلع ، یکیمسی انتخاب وبوموضوعه متعلق بوتون معاملاتده سویلدیکم نقطه نظرلر داخلنده حرکت ضروریدر . بشقه درلوسنه قطعاً امکان یوقدر . »

محترم افندیلر ؛ بر آرز مناقشه لی وکورو تلولی اولقله برابر مجلسک اکثریتیه ، پایله جق معامله اوزرنده مطابقت حصول بولدی . اوندن صوکره کی نتیجه ده معلوم عالیری اولدی .
سلطنتک لغوی اوزرینه استانبولده حکومت عنوانی طاشیان توفیق وعزت پاشالرو رفقاسنک سرایه استغفارینی ناصل وپردکلرندن ؛ استانبول اداره سنی تنظیم ایچون ویردی کمز اوامر وتعلیماتنده بحث ایدره ک هیئت علیه کزی بورمنی فائده لی بولمورم .

• •

وزان قونفرانسی اجتماع عمومیی ۲۱ تشرین ثانی ۱۳۳۸-۹۲۲ تاریخنده وقوع بولمشرده . قونفرانسه تورکیا دولتی عصمت پاشا حضرتلری تمثیل ایتدی . طرزون مبعوث حسن بک وسینوب مبعوثی رضانوربک ، عصمت پاشانک ریاستنده کی هیئت مرخصیه ی تشکیل ایدیوردی . هیئت مرخصه من ، تشرین ثانی ۱۳۳۸-۹۲۲ ابتدالرنده ، لوزانه

کیتیمک اوزه آنقره دن مفارقت ایتدی .

افندیلر ؛ ایکی دوردن عبارت اولوب سکز آی دوام ایدن لوزان قونفرانسی و نتیجه سی دنیانک معلومی بولنان بر کیفیتدر .

برمدت ، آنقره ده ، لوزان قونفرانسی مذاکراتی تعقیب ایتدم . مذاکره لر حرارتلی ، مناقشه لی جریان ایدیوردی . تورک حقوقی تصدیق ایدر مثبت نتایج کورو لیوردی . بن ، بونی بک طبیعی بولیوردم . چونکه لوزان صلح ماصه سنده موضوع بحث ایدیلن مسائل ، اوج ، درت سنه لک یکی دوره به عائد و منحصر قالمیوردی . عصرلق حسابلر رؤیت اولونیوردی . بوقدر اسکی ، بوقدر قاریشیق ، بوقدر ملوث حسابلرک ایچندن چیقمق ، البته ، اوقدر بسیط وقولای اولیه جقدی .

افندیلر ، معلومدر ، که یکی تورک دولتنک استخلاف ایتدیکی عثمانلی دولتی ، عهد عتیقه نامی آلتنده بر طاقم قاپیتولاسیونلرک زبونی ایدی . خرسیتیان عناصر بر چوق امتیازلره

واستثنائتله مالك بولونيوردی . عثمانلی دولتی ، عثمانلی مملکتلرنده بولنان اجنیلره حق قضاسی تطبیق ایده مزدی ؛ عثمانلی تبعه سندن آلدینی وبرکونی اجنیلردن آلمقدن ممنوع بولونیوردی ؛ دولتك حیاتی کمیرن ، کندی داخلندکی عناصر حقدنه تداییر آلمقدن منع ایدیلردی .

عثمانلی دولتی ، کندیسنی تأسیس ایدن ، عنصر اصلینک ، تورک ملتک انسانجه یشامسنی تأمین ایده جک اسبابده توسلدن منع ایدلشدی ؛ مملکتی اعمار ایده مز ، شمندوفر یاپدیره مز ، حتی مکتب یاپدیرمقده سربست دکلدی ؛ بوکی احوالده درحال اجانب مداخله ایدردی .

عثمانلی حکمدارلری ومقریباری ، دبده ودارات ایچنده حیاتلرنی تأمین ایچون مملکت وملتك بوتون منابع ثروتی قوروندقدن بشقه ، ملتک هر درلو منافعی حصر ایتک ودولتك حیثیت و شرفنی فدا ایتک صورتیه بر چوق استقرار یامشلردی . اوقدرکه ، دولت بواستقرارک فائضلرنی اوده یه میه جک حاله ککش ، جهان نظرنده مفاس عد اولنشدی .

افندیلر ، وارثی اولدیغمز عثمانلی دولتك دنیا نظرنده هیچ بر قیمتی ، فضیلتی وحیثیتی قالمه مشدی ؛ حقوق بین المللدن خارج طانمش ، عادتا محابت ووصایت آلتنه آلمش بر ماهیتده فرض اولونیوردی .

ماضیه عائد مسامحه لرك ، خطا لرك فاعلی بز اولدیغمز حالده اساساً عصر لرك مترا کم حساباتی بزدن صور و لمه مق لازم کلیرکن بوخصوصده ، دنیا ایله قارشلی قارشلی به کلمک بزه توجه ایتشدی . ملت و مملکتی حقیقی استقلال و حاکمیتنه صاحب قیلدی ایچون بو مشکلات وفداکارلنیه اقتحام ایتک بزم اوزرمزه تحمیل اولنشدی . بن ، نتیجه نك همه حال مثبت اوله جقندن امین ایدم . تورک ملتک موجودیتی ایچون ، استقلالی ایچون ، حاکمیتی ایچون همه حال استحصال و تأمیننه مجبور اولدینی اساسلرك ، جهانجه تصدیق اولنه جفته اصلا شیهه ایتیموردم . چونکه ، حقیقته ، بو اساسلر ، قوت و لیاقتله قعلاً وماده استحصال ایدلش ایدی . قونفرانس ماصه سندله طلب ایتدیگمز ، ذاتاً استحصال ایدلش اولان خصوصاتک اصولاً افاده وتصدیقندن بشقه برشی دکلدی . مطالباتمز ، صریح وطیبی حقارمزدی . بوندن بشقه ، حقوقری محافظه و تأمین ایچون قدرتمزده واردی ؛ قوتمزده کافی ایدی . اُک یوپوک قوتمز ، اک شایان امنیت مسندمز ، حاکمیت ملیه مز ادرک ایتش واونی بالفعل خلقک آله ویرمش و خلقک آلتنده طوته بیله جگمزی فعلاً اثبات ایتش اولدیغمز ایدی .

ایشته ، بو ملاحظه لره بناءً ، قونفرانسک جریاتی سکونتله تعقیب ایدیور وکوستردیکی معکوس وضعیتره لزومندن زیاده اهمیت عطف ایتیموردم .

افندیلر ؛ سلطنتک الفاسی ، خلافت مئامنک صلاحیتسزقالیشی اوزرینه ، خلق ایله یقیندن تماسه کلمک ، احوال روحیه و تمایلات فکریه یی بر دها تدقیق ایتک مهمدی .

بوندن بشقه ، مجلس صوک سنه سنه داخل اولش بولونیوردی . یکی انتخاب مناسبتیه ،

آناطولو و روم ایلی مدافعه حقوق جمعیتی سیاسی بر فرقه‌یه تحویل ایتمه قرار ویرمشم .
 صلح تقرر ایتدیکی تقدیرده ، جمعیت تشکیلاتک ، سیاسی فرقه‌یه انقلابی لزوملی کوربیوردم .
 بو خصوصده خلق ایله بالذات حسبحال ایتمکی موافق وفائده‌لی مطالعه ایدیوردم .
 ظفردن صوکره ، تعلیم و تربیه ایله اشتغال باشلامش اولان اردومزی ده یاقیندن کورمک
 ایستیوردم . ایشته ، بومتصدلرله ، غربی آناطولوده برسیاحت اجرا ایتمک اوزره ۱۴ کانون
 نانی ۳۹ تاریخده آنقره‌دن حرکت ایتدم .

اسکیشهردن اعتبارآ ، ازمیت ، بروسه ، ارمیر ، بالیکسره خلقی مناسب محللرده طوپلایه‌رق
 اوزون حسبحاللرده بولندم . اهلینک ، بکا ایستدکاری کبی سربست سؤالر توجیه ایتسنی
 طلب ایتدم . سورولان سؤالره ، جواب تشکیل ایتمک اوزره ، آلتی ساعت ، یدی ساعت
 دوام ایدن قونفرانسیر ویردم .

محترم افندیلر ؛ همان هریرده خلقتک آکلامق ایستدیکی خصوصاتدن نظر دقتی جلب ایدن
 نقطه‌لر شونلردی :

لوزان قونفرانسی و نتیجه‌سی ، حا کمیت ملیه مقام خلافت و بونلرک وضعیتلری و مناسبتلری
 ویرده تشکیل ایتمک نیتنده اولدیغم آکلاشیلان سیاسی فرقه ...

لوزان قونفرانسی مذاکراتی ، جریان ایتدیکی کبی ، هریرده ، خلاصه ایدیوردم . نتیجه‌نک
 مثبت اوله‌جفی حقنده کی قناعتی ده بیان ایدهرک ملتک مستریخ اولسنه چالشیوردم .

— حا کمیت ملیه مقام خلقتک وضعیتلری و مناسبتلری نه اولدیغی حقنده ، خلقتک
 مراق و اندیشه ایتمکه حق واردی . . . زیرا ، مجلس ۱ تشرین نانی ۳۳۸ تاریخلی قراریه ،
 حا کمیت شخصیه‌یه ملتند شکل حکومتک ۱۶ مارت ۳۶ تاریخندن اعتبارآ وابدیاً تاریخه
 انتقال ایلدیکنی اعلان ایتدکن صوکره ، برطاقم شکری خواجهلر « افکار عمومیه اسلامیه
 تردد واضطرابانه دوشمشدر . « دیهرک حرکت و فعالیت کچدیله . (خلافت عینی حکومتدر .
 خلافتک حقوق ووظائفی ابطال ایتمک هیچ کیمسه‌نک ، هیچ بر مجلسک الیه دکلد .)
 دعواسنی اورنیه آتمشلردی . مجلسک ، ملتک لغو ایتدیکی سلطنت شخصیه‌نی خلافت مقامنده
 ادامه و پادشاه یرینه خلیفه اقامه ایتمک سوداسنه دوشمشلردی .

فی الحقیقه ، مرتجع برحزب ، قره‌حصار صاحب مبعوثی بولنان خواجه شکری امضاسیله
 « خلافت اسلامیه و بویوک ملت مجلسی » عنوانیه بررساله نشر ایتدی . آنقره‌ده ، ۱۵ کانون
 نانی ۳۳۹ تاریخنده انتشار ایدن و بوتون مجلس اعضا یرنه توزیع ایدیلن بورساله‌دن ، ایزمیتده ،
 خبردار ایدلم . رساله‌نک اوزرنده ، ساده‌جه (۱۳۳۹) سنه‌سی یازلشدی . فقط رساله‌نک
 ده ، بن ، آنقره‌ده ایکن احضار وطبع اولندیغی ونم آنقره‌دن تاریخ مفارقم اولان ۱۴ کانون
 نانی ۳۳۹ کونک فرداسی اورنیه چیقارلدیغی آکلاشیلمش ایدی .

شکری افندی خواجه ورفقاسی (خلیفه مجاسک ، مجلس خلیفه نکدر) سفسطه سیله ملت مجلسی خلیفه نک هیئت مشورتی و خلیفه یی مجلسک و دولایسیله دولتک رئیس کبی کوسترمک و قبول ایستدیرمک ایسته مشلردر .

افندیلر ؛ خلیفه بولنان ذاتی ، امیده دوشوره جک بعض صداقتکارانه معاملهلر ، ده جالب دقت ایدی . خفی اوله رق جریان ایدن صداقتکارانه مظاهرات ایسه بزم خارجا استدلال ایتدکر مزدن ده فضلہ ایمش . بوبابده بر فکر ویرمش اولق ایچون اوصره لرده ، استانبول و تراکیاده مأمور و معلمز اولان رأفت باشانک عینی تاریخدره خلیفه یه (قونیہ) اسمنده برآت تقدیمی وسیله سیله کندی برادری و عینی زمانده یاوروری رفعت بکه یازدیغی برشیفره ایله خلیفه نک ، سر یاوروری واسطه سیله ویردیکی جوابی عینا عرض ایده جکم :

شیفره

رفعت بکه :

(قونیہ) یی خلیفه حضرتلرینه تقدیم ایتک ایچون کتیرتمشدم . یالکز حالا نه حالده اولدیغی کورمدم . جسارته بولنه میورم . استانبولده ایی بر حیوان بولمیه جغفی آکلادیغیم ایچون خلیفه حضرتلرینک سریاورلرندن ده حیوان ندرکی خصوصنده استعجال اتمه لرینی بونک ایچون رجا اتمشدم . حیوانک طرف خلافتپناهیلرندن تقدیر ایدلسنی لطف الہی تلقی ایدیورم . بویوک بر جرأتکارلق اوله جغفی بیلیمکله برابر استقلال محاربه سنک تاریخی بر خاطرہ سی اولدیغی ایچون اسکی صادق بر عسکرک غزا یادکاری اوله رق تقدیم ایتدیکی قونیہ نک خلیفه حضرتلری طرفندن لطفاً قبولی و خلیفه حضرتلرینک الک قلبی واک عبودیتکار حسله لہ آللرینی اوپدیکمک عرض وابلاغنه توسط ایتلرینی سریاور شکیب بکدن رجا ایدرم . قونیہ یی ووشیفره یی سریاور شکیب بکه همان تسلیم ایدیکز .

۳۳۹-۱-۰

رأفت

تراکیا فوق العاده ممثلی رأفت پاشا حضرتلرینه

عرض حرمتکارانه مدر .

رادر عالیلری رفعت بکک تسلیم ایلدیکی تلغرافنامه دولتلرینی خلافتپناه افندمره عرض وارانہ ایلدم . ذات حضرت وکالتپناهی ککک تأیید بیوریلان حسیات خالصه مصادقپوریدن

و كرك نفديم فلنان (قونيه) نامنده كى حيواندن دولابى خاصه محظوظ و متشكر قالديلر و معزز وطنمرك محافظه اسنلالى كى بك مقدس و علوى بر مقصدك استحصائه چالیشان يوكسك ناصيه لر مياننده نماز ايتش اولان ذات والارينك ده ابراز حماست و فداكارى ايلديكلى شهامت ميدانلرندن برينه اضافه تسميه فلنان بوسويملى و كوزل آنه مالكيته مباحى اولديلر . جناب جبرائيل ، حضرت فخر كائنات (ص . ع . م) تبليغ رسالت ايلديكى كى ذات دولتكزده خليفه حضرتلرينه تبليغ وكالت بيورديفكزدن دولابى وجود عاليز كنديلرينه بوتون حيات گذشنه لر برك اك مسعود و متيمن بر حادثه سنى دايما اخطاره و سيله تشكيل ايده جكدرك . ذات سامبلربنك بومعزز خاطريه قاريشمش اولملى حسييله صيق و كال محبتله نخطر بيوربله جفلى ذاتاً دركار ايكن برده هر كون بر معتاد بواسب صبارفنايه پينيلد كچه ياد قيمندار والارى تكرر و تجدد ايده جكدرك . شو سطرلر ايله خلافتنايه افندمرك حسيات حقيقه مخالفكارانه و قدر شناسانه لرينه نه درجه به قدر ترجمان اوله بيلديكى معين ايدهم . بونده موفق اوله مديسم نقصاى ذات دولتارينه كنديلربنك بالذات ابراز و اراه بيورمش اولدقلى آثار محبت و التفات پدرانها اولجه جبر و تضمين ايتشدرك قناعتيله مقسلى اولفقهدهم . بالوسيله وبالنهايه سلام مخصوص ظل اللهى وادعيه خبريه و كالتپناهى يى تبليغ و نبشير ايله كسب شرف ابدرك تكريمات قائمه لك قبولى رجا ايلرم افندم حضرتلرى .

۷ كانون ثاى ۳۹

سر ياور

شكيب هقى

(بو مخبرات و مجاملاته ، بز آنجق خلافتك الفاسندن و خليفه خاندانك مملكتدن طردندن صوكره بالتصادف مطلع اوله بيلدك .)

§ عرض ايتلىم ، كه شكلى افندى خواجه واونى و امضاسنى ايلرى سورن بولنيقه جيلر ، سلطان ويا پادشاه عنوانى طاشيان بر حكمدار يرينه عنوانى خليفه اولان بر حكمدار قوبه رق بيانات و مدعبانده بولنشلردى . شو فرق ايله ، كه هر هانكى بر مملكت و مملتك حكمدارى يرينه ديانك اقطار مختلفه سنده ، كتهلر حالنده ياشايان ، متنوع عرقدن اوچ يوز ميلونلق بر جامعه به حكى شامل بر حكمداردن واونك وظائف و صلاحيتندن بحث ايتشلردى . بواسلام شمول معظم حكمدارك الله ، قوت اوله رق ، اوچ يوز ميلون امت محمددن ، يالكز ، اون ، اون بش ميلون تورك خلقى لطف ايتشلردى . خليفه اسمنده كى حكمدار ، « امترك معاملاننى ندوير و امور دنوبه لرينه حائد احكامدن ، منفعلربنه اك زياده توافق ابدنى « نفيد » ابدنه جكدى . بالجمله مسلمانلرك « حقوقى مدافعه ايده جك ، امور و مصالحى نافذ بر عزم و اراده ايله » احاطه ايليه جكدى .

خليفه اسمنده کی حکمدار ؛ دنيا يوزنده کی اوچ يوز ميليون اهل اسلام آره سنده عدالتي پايدار ايده جك ، حقوق عامه يي كوزه ته جك ، امن و آسايشي اخلاص ايده جك حادثاته مانع اوله جق ، اهل اسلامه ، ايم ساثره طرفندن وقوعي محتمل تجاوزانه سد چكه جكدی . جامعه اسلاميه نك صلاحتي تأمينه خادم اسباب مدنيه وعمرانيه احضار ايله مكلف بولنه جقدی .

محترم افنديلر ؛ بو قدر اجهل واحوال وحقايق جهانندن بو درجه بي خبر شكري خواجه وامثالنك ملتزمي اغفال ايچون ، احكام اسلاميه ، ديه نشر ايتدكلري سفسطه لرك اساساً تكرراره دكري يوقدر . فقط ، بويجه عصر لرده اولديني كبي ، بوكون دخي ، اقوامك جهلندن وتعبندن استفاده ايدرك بيك ر درلو سياسي وشخصي مقصد ومنفعت تأميني ايچون ديني آلت وواسطه اوله رق قولانمق تشبثنده بولنانلرك ، داخل وخارجده موجودتي ، بزي ، بوزمينده سوز سويلكدن ، مع التأسف ، هنور مستغني بولنديرميور . بشريتده ، دين حقنده کی احتساس ووقوف ، هر درلو خرافه لر دن تجرد ايدرك ، حقيقي علوم وفنون نورلر يله مصفا ومكمل اولونجي قدر ، دين اويوني آقتورلرينه ، هر يرده تصادف اولنه جقدر .

شكري خواجه لرك نه قدر معناسز ، منطقسز وقابليت اجرايه دن محروم افكار واحكام صاووردقلرني آكلامق ايچون جداً ، خواجه افندي كبي اللهلق دنيا ن مخلوقاتدن اولمق لازمدر . خليفه وخلافت ، اونلرك ديديكی كبي ، سلطه سي عموم دنيا مسلمانلرينه شامل اولمق لازم كلنججه ، بوتون موجوديتني ومنابع قوتني خليفه نك امر ونهي نه حصر ايتكمكه تور كيا خلقنك اوموزلرينه تحمیل ايديله جك بوكك نه قدر آغير اوله جقني انصاف ايدرب دوشونمك لازم كلزميدي ؟

اونلرك سرد ايلدكلري ايجابات واحكامه كوره ، خليفه نامنده حكمدار ؛ چين ، هند ، افغان ، ايران ، عراق ، سوريه ، فلسطين ، حجاز ، يمن ، عسير ، مصر ، طرابلس ، تونس ، جزائر ، فاس ، سودان ، خلاصه دنيا نك هر طرفنده کی اسلام لرك واسلام مملكتلرينك امورنده تصرف صاحبي اوله جقدی .

بو خيالك ، هيچ بر وقت تحققاتمه مش اولديني معلومدر . اسلام جماعتلرينك ، بربرندن تماماً آيري مقصدلرله افتراق ايلدكلري ؛ أمويلرك اندلسده ، علويلرك مغريده ، فاطمیلرك مصرده ، عباسيلرك بغدادده ، برر خلافت يعني سلطنت قوردقلري وحتى ، اندلسده هريك كشيك بر جماعتك « بر امير المؤمنين ايله بر منبري » اولديني خواجه شكري امضالي رساله ده دخي مذکوردر .

— بو تاريخي حقيقتدن تجاهل ايدرك ، هان كاملاً اجنبی دولتلرك تحت تابعتينده بولنان ويا مستقل اولان اسلام ملتله ويا دولتلره خليفه نامي آلتنده بر حكمدار نصب وتعيين ايتك عقل وحقيقت ايله قابل تأليف اوله بيليرميدي ؟ بالخاصه ، بويله بر حكمدارك تأمين موقعي ايچون ، بر آووج تور كيا خلقني حصر وتخصيص ايتك ، اونى ، محو ايتك ايچون تطبيق اولنه كلن تدبيرلرك

اك مؤثرى اولزمىدى ؟ « خليفه نك وظيفه سى روحانى دكلدر » ، « خلافتك اس الاساسى قدرت ماديه وقوت حكومتدر . « ديه نلرك ، خلافتك دولت ، خليفه نك رئيس دولت اولدينى افاده واثبات ايتدكلرى ومقصدلرينك خليفه عنواننده برذانى ، نوركيه دولتك رياسته كچيرمك اولدينى سهولتله قابل تفهم ايدى .

محترم افنديلر ؛ شكرى خواجه افندي نك وسياستجى آرقداشلرينك ، مقصد سياسيلرينى آچيقدن آخيه اظهار ايتيوب ، بونى ، بوتون عالم اسلامه تشميل ايتمك ايتدكلرى ، دى بر مسئله حالنده موضوع بحث ايللرى ؛ خلافت اويونجاغلك ، اورته دن قالديرلمسى تسريعدن بشقه بر نتيجه وېرمه مشدر .

-- خلافت مسئله سى حقنده ، خلقك تردد وانديشه سنى ازاله ايجون ، هر ېرده لزومى قدر بيانات وايضا حالنده بولندم . قطعى اوله رق افاده ايتدم ، كه « ملتزمك قوردىنى يكي دولتك مقدراتنه ، معاملاته ، استقلاله ، عنوانى نه اولورسه اولسون هيچ كيمه سى مداخله ايتدېرمه ن ؛ ملتك كنديسى ، قوردىنى دولتى واونك استقلالنى محافظه ايدسور والابد محافظه ايدم جكدر ! » ملتبه آكلاندم ، كه اسلام شمول بر دولت تأسيس ايتمك وظيفه سيله مكلف نجيل ايديلان بر خليفه نك وظيفه سنى ايفا ايدم بيلمسى ايجون ، توركيه دولتى واونك بر آوچ نفوسى ، خليفه نك امرينه نابع طوتوله من . ملت ، بوكا راضى اوله من ! توركيه خلقى بوقدر عظيم بر مسؤلىتى ، بوقدر غير منطقي بر وظيفه سى درعه ده ايدم من .

— ملتزم ، عصرلرجه ، بو واهى نقطه نظر دن حركت ايتدېرلدى . فقط نه اولدى ؟ ! هر كيتديكى ېرده مليونلرجه انسان براقدى . يمن چوللارنده قاوورلوب محو اولان آناطولو اولادلرينك مقدارينى بيلدورميسكز ؟ ديدم . سوريه يى ، عراقى محافظه ايتمك ايجون ، مصرده بارينه بيلمك ايجون ، آفريقاده طوتونه بيلمك ايجون نه قدر انسان تلف اولدى ، بونى بيلدورميسكز ؟ ! ونتيجه نه اولدى كوربيورميسكز ؟ ! ديدم .

خليفه به ، دنيايه ميدان اوقوتوق واونى عموم اسلام امورينه تصرف صاحبي قيلمق فكرنده اولانلر ، بو وظيفه سى يالكز آناطولو خلقندن دكل ، اونك سكز اون مثلى نفوسدن مركب اولان بويوك اسلام كتله لرندن طلب ايتلدير ! يكي توركيه نك ويكي توركيه خلقنك ، آرتق كندى حيات وسعادتنن بشقه دوشونه جك برشيئى يوقدر . . بشقه لرينه وېره بيله جك بر ذره سى قلام مشدر ! ديدم .

ديكر بر نقطه سى ده ، خلق نظرنده تبارز ايتدېرمك ايجون شو بيانانده بولندم : بر آن ايجون فرض ايدم ، كه ديدم ؛ توركيه ، موضوع بحث وظيفه سى قبول ايتسين . . بوتون عالم اسلامى بر نقطه ده توحيد ايدمك سوق واداره ايتمك فايده سنه يوروسون وموفق دخى اولسون !

پك اعلا آما ، تحت تابعيت واداره مزه آلمق ايستديكمز ، ملتز ، ديرلر سه كه ، بزه ، بوبوك خدمتار ومعاونتار يابديكمز ، تشكر ايدرز . فقط ، بز مستقل قالمق ايستيورز . استقلال وحاكميت مزه كيمسه نك مداخله سني موافق كورميز ! بز كسندى كنديمزى سوق واداره به مقتدورز !

اوحالده ، توركيه خاقنك بوتون مساعى وفداكارلنى ، ساده جه برتشكر ودها آلمق ايچونى اختيار اولنه جقدر ؟ !

كوروليوردى ، كه برهوا وهوس ايچون ، بر وهم وخيال ايچون ، توركيه خاقنى محوايتك ايستيورلردى . خلافت وخليفيه وظيفه وصلاحيت ويرمك فكرينك ماهيتى بوندن عبارتدى .
افنديلر ؛ خلقه ، صوردم ، بر دولت اسلاميه اولان ابران وياافغانستان ، خليفه نك هر هانكى بر صلاحيتنى طائيرى ؟ طائيه بيليرى ؟ حقلى اوله رق طائيه مز . چونكه دولتنك استقلالنى ، ملت نك حاكميتنى مغلدر .

§ ملته ، شونى ده اخطار ايتدم ، كه كندمزي ، جهانك حاكمى ظن ايتك غفاتى ، آرتق دوام ايتمه مليدر . حقيقى موقعمزي ، دنيانك وضعيتنى طائيه مقدمه كى غفلتله ، غافلره اويتمله ماتمزي سوروكلديكمز فلاكتار يتيشير ! بيله بيله عيني فاجعه يى دوام ايتديره ميز !

§ افنديلر ؛ انگليز مورخرلرندن (وولس - Wells) ، ايكي سنه اول انتشار ايدن ، بر تاريخ يازدى . اترينك صوك صحيفه لرى « دنيا تاريخنك مستقبل صفحه سى » عنوانى آلتنده بر طاقم مطالعاتى احتوا ايدر .

بومطالعانده استهداف اولنان مسئله ؛

« Un gouvernement fédéral mondial » « جهانشمول براتحادى حكومت » در .

(وولس) بومبجئده ، جهانشمول براتحادى حكومتك ناصل تأسيس اولنه بيله جكنى وبيله بر دولتنك اساسلى بعض فارق خطارى حقنده كى تصورلر ينى سرد ايدنيور وعدالتك ونك بر قانونك سلطنتى آلتنده كره مز ناصل بر حالده بولنه جقدى ؛ يونى تخيل ايدنيور .

(وولس) ، « بوتون حاكميتلر ، تك ، بر حاكميت ايچنده اذابه اولنمازسه ، ملتلك فوقنده بر قوت ميدانه چيقمازسه دنيا محو اوله جقدر » دييور و « حقيقى دولت ، عصرى حيات شرائطنك بر ضرورت حالنه كثيرديكى جهان حكومت متحده سندن بشقه برشى اوله مز . » ؛ « محققدر كه انسانلر ، كندى ايجادلرى آلتنده ازيلك ايسته مز لر سه ابرويا كچ برلشمكه مجبور اوله جقدر در . » مطالعه لر نده بولونيور .

« بشريتك تساندى حقنده كى ، بوبوك خليا نك نهايت فعله چيقمسى ايچون نه بايق ونه نك

اوکنه کچمک لازم کله جکی صحیح اوله رق یلنمدیکی و «متجاوز برسیاست خارجه غنمه سنه مالک اولان دولترک، جهانشمول براتفاق دولی طرفندن کوچلکله تمثیل اولنه بیله جکی» ده درمیان ایدیلپور. (ولهس) ک «آوروپا و آسیانک فلا کنتری ومشترک احتیاجلری، بلکه دنیانک بوایکی قسمنده کی قوملرک بدرجه یه قدر برلشمه سنه مدار اوله جقدر.» «اوله بیلر، که برصره قسمی اتحادلر، جهانشمول براتحادک حصوله تقدم ایدر.» مطالعه لرینی ده قید ایده بم.

— افندیلر؛ بوتون بشریتک، تجربه، معلومات وتفکرده تعالی وتمکلی؛ خرستیانلقدن، مسلمانلقدن، بودیزمدن صرفنظر ایدرک بسیطلشدیرلش وهرکس ایچون آکلاشیله جق حاله قونولش عالمشمول صاف ولکه سز بر دینک تأسسی وانسانلرک شمدی یه قدر غاوغار، لوثیات، قبا آرزو واشتهالر آره سنده برسفالتخانه ده بشامقده اولدقلرینی قبول ایده رک بوتون وجودلری وذلکاری زهرله ن عفونت تخملرینه غلبه ایتکه قرار ویرمی کی شرائطک حصولی مستلزم اولان بر «جهانشمول اتحادی حکومت» تخیلنک طاتی اولدیغنی انکار ایده جک دکلز.

بوتصور ونخبله قسماً مشابه برخیال، خلافتجیلری وپان اسلامیزم طرفدارلرینی — توریکیه مسلط اولمالملری شرطیله — نمون ایتک ایچون بزده ده تصویر ایدلمشدی.

— تصویر اولنان نظریه شو ایدی: آوروپاده، آسیاده، آفریقاده وسائر قطعه لرده یشایان اسلام هیئت اجتماعه لری، استقبالده، هرهانکی برکون، اراده و آرزولرینی استعمال ونطیقه اقتدار و سربستی کسب ایدرلر؛ اوزمان لزومی وفائده لی کورورلرسه، عصرک انجباتنه موافق برصورتده برطاقم ائتلاف واتحاد نقطه لری بوله بیلرلر. شبهه سز، هردولتک، هرهیئت اجتماعه ک، بربرندن تطمین وتأمین ایده جکی احتیاجلری واردر. متقابل منفعتلری موجوددر. بومصور مستقل اسلام حکومتلرک صاحب صلاحیت مرخصلری بر آرایه کلوب برقونفره یاپارلر وفلان وفلان اسلام دولتر آره سنده شو ویا بومناسبتلر تأسس اتمشدر. بومناسبات مشترکه کی محافظه وبومناسباتک تضمن ایلدیکی شرائط داخنده متحداً حرکتی تأمین ایچون بوتون اسلام دولترک مرخصلرندن مرکب بر مجلس تشکیلی ایده جکدر. اتحاد ایدن اسلام دولتر بومجلسک رئیس طرفندن تمثیل اولنه جقدر دیرلرسه، ایشته اوزمان، ایسترلرسه، او «اسلام شمول اتحادی حکومت» خلافت ومشترک مجلسک مقام ریاستنه انتخاب اولنه جق ذاته خلیفه عنوانی ویربرلر. یوقسه، هرهانکی بر اسلام دولتنک، برذاته، بوتون اسلام دنیاسی امورینک تدویر وتمشیقی صلاحیتی ویرمی عقل ومنطقک هیچ بر وقت قبول ایده میه جکی بر کیفیتدر.

§ افندیلر؛ خلافت و دین مسئله لرله مشغول اولندیغنی صره لرده، افکار عمومی و بالخاصه افکار منوره ایچون، تشکیلات اساسیه قانوننده برنقطه نک عقده تشکیل ایتدیکنه مطلع اولدق. جمهوریت اعلانندن سوکرده، قانونده، عینی عقده محافظه ایدلکدن بشقه، عقده

تشكيل ايده جك ايكنجى رنقه نك دها ، ادخال ايدليكنى كورنر ، تعجبارى كيزله مەمشلردى واليوم كيزله مەمكده درلر .

بونقه لرى ايضاح ايدهم ، ۲۰ كانون ثانى ۱۳۳۷ تاريخلى تشكيلات اساسيه قانونك (۷ نجى) و ۲۱ نيسان ۱۳۴۰ تاريخلى تشكيلات اساسيه قانونك (۲۶ نجى) مادهسى بويوك ملت مجلسنك وظائفندن باحدر .

ماده نك باشنده ، مجلسك ايلك وظيفهسى اولمق اوزره ، (احكام شرعيه نك تنفيذى) واردر . ايسته ، بونك ناصل بر وظيفه واحكام شرعيه دن مقصدك نه اولديغنى آ كلامقده رده دوشه نلر واردر . چونكه بويوك ملت مجلسنك ، مذكور مادهده « قوانينك وضى ، تعديل ، تفسيرى ، فسخ والغاسى والـ » ذكر وتعداد اولنان وظائفى اوقدر شموللى وواضحدر ، كه « احكام شرعيه نك تنفيذى » ديه ايريجه ومستقلاً برقليشه نك موجودينى زائد كورواكده در . چونكه ، شرع ديمك قانون ديمكدر . احكام شرعيه ديمك ، احكام قانونيه ديمكدر بشقه برشى دكلدر واولامز . بشقه درلوسى ، عصرى حقوق تلقيايله قابل تأليف دكلدر . بوبيله اولونجه « احكام شرعيه » تعبيرله قصد اولنان معنا ومدلولك بوسبوتون بشقه برشى اولمى ايجاب ايدر .

افنديلر ؛ ايلك تشكيلات اساسيه قانونى احضار ايدنلره بالذات رياست ايديوردم . يامقده اولديغمز قانونله ، « احكام شرعيه » تعبيرنك برمناسبتى اولمديغنى آ كلامغه جوق چاليشيلدى . فقط ، بوتعبيردن ، كندى زعمارنجه ، بامبشقه معنا تصور ايدنلرى اقناع ممكن اولدى .

ايكنجى نقطه ، افنديلر ؛ يكي تشكيلات اساسيه قانونك ايكنجى ماده سنك باشنده . . « توريكه دولتنك دينى ، دين اسلامدر . » جمله سيدر .

بوجه دها ، تشكيلات اساسيه قانونه كچه دن جوق اول ، ازमितده ، استانبول وازमित ارباب مطبوعاتيله اوزون بر ملاقات وحسب حالز اشناسنده ، مخاطبرمدن بر ذاتك ، شو سؤالنه معروض قالد : « يكي حكومتك دينى اوله جقمى ؟ »

اعتراف ايدهم ، كه بوسؤاله مخاطب اولمى هيچده آرزو ايتيوردم . پك قيصه اولمى لازم كن جوابك اوكونكى شرائطه كوره آغزمدن چيقمسى هنوز ايسته ميوردم . چونكه ، تبعهسى مياننده اديان مختلفه به منسوب عناصر بولنان وهردين منسوبى حقنده عادلانه وبيطرفانه معامله ده بولنغه ومحكمه لرنده تبعهسى واجانب حقنده سياناً تطبيق عدالتله مكلف اولان برحكومت ، حریت افكار ووجدانه رعايته مجبوردر . حكومتك ؛ بو طبيعى صقنك ، شبهلى معنا عطفنه سبب اوله جق صقتلره تقيد ايدلمى البته دوعرو دكلدر .

« توريكه دولتنك رسمى ديلي تور كچه در . » ديديكمز زمان بونى هر كس آ كلار . حكومتله معاملات رسميه ده ، تورك ديلنك جارى اولمى لزومنى هر كس طبيعى بولور . فقط ، « توريكه

دولتک دینی، دین اسلامدر . جملہ سی عینی صورتلہ می تفہم و قبول ابدیہ جکدر ؟ بو ، بالطبع ایضاح و تفسیرہ محتاجدر .

افندیلر ، غرتہ جی مخاطبک سؤالہ ؛ حکومتک دینی اولامز ! دیہ مدم . عکسفی سویلدم .
— وارددر افندم ؛ اسلام دینی در . دیدم . فقط ، درعقب « اسلام دینی حریت افکارہ مالکدر . » جملہ سیلہ جوابی توضیح و تفسیر لزومی حس ایتدم .

دیمک ایستدم ، کہ ، حکومت ، افکار و وجدانہ رعایتلہ مقید و مکلف اولور .
مخاطبم ، و بردیکم جوابی ، شبہ سز ، معقول بولمدی و سؤالی شو طرزده تکرار ایتدی :
« یعنی حکومت بر دین ایله تدین ایدہ جکمی ؟ »

— « ایدہ جکمی ، ایتیمہ جکمی ، بیلیم ! » دیدم . مسئلہ بی قیامتی ایستدم . فقط ، ممکن اولمدی . احوالده ، دنیلدی ؛ ہرہا تکی بر مسئلہ حقنہ اعتقاداتم و دوشونجہ لرم دائرہ سندہ بر فکر اورتہ یہ آتمقدن حکومت بی منع و یا تجزیہ ایدہ جکدر . حالبوکہ ہر کس ، کندی وجداتی صوصدورمغہ امکان کورہ جکمی ؟ اوزمان ، ایکی شی دوشوندم . بری ؛ یکی تورکیہ دولتنده ہر رشید دینی اتحادہ سربست اولمہ جقمیدر ؟ دیکری ؛ خواجہ شکری افندینک « بعض علماء کرام آرقداشلر مزلہ برلکدہ دوشوندکلرمزی ، کتب شرعیہ دہ موجود ، معین و مستقر احکام اسلامیہ بی نشر ابدرک ... تغلیط ایدلیدی مع الاسف کورولن افکار اسلامیہ بی تنویر ایتکی متحکم بر وجبیہ تلقی ایتدک . » مقدمہ سنی متعاقب ذکر اولنان : « خلافت اسلامیہ ، امر دینی حفظ و حراستدہ نبوتہ خلف اولمقدر ؛ اقامہ شریعت خصوصندہ رسول اکرم افندمز طرفندن نیابتدر . »

حالبوکہ ، خواجہ نک سوزلرینی تطبیقہ قالدیشمق ، حا کیمیت ملیہ بی ، حریت وجدانیہ بی قالدیرمغہ چالیشمقدی . بوندن بشقہ ، خواجہ نک خزینہ معلوماتی ، یزیدلر زمانندہ یازدیرلش واستبداد ادارہ یہ مخصوص فورموللری محتوی دکلیدی ؟

احوالده ، مفہوم ومدلولی ، آرتق ہر کسجہ تماماً توضح ایتش اولان دولت و حکومت تعمیرلرینی و ملت مجلسلری وظائفی ، دین و شریعت کسودہ لرینہ بورویہ رکیم ونہ ایچون اغفال اولنہ جقدر ؟

حقیقت بوندن عبارت اولمغلہ برابر ، اوکون ، ایزمیتدہ ، مطبوعات ارکانیلہ بوزمین اوزرنندہ ، دہا فضلہ مداولہ افکار ایتک التزام اولندی .

جمهوریتک اعلانندن صوکرہ دہ ، یکی تشکیلات اساسیہ قانونی بایلیرکن ، (لایٹک حکومت) تعمیرندن دینسزلک معناسی چیقارمغہ متایل و وسیلہ جو اولانلرہ ، فرصت ویرمہ مک مقصدیلہ ، قانونک ایکنجی مادہ سنی بی معنا قیلان برتعبیرک ادخالنہ مساحہ اولنشددر .

قانۇنك، كرك ۴ نىچى وكرك ۲۶ نىچى مادەلرنده ، زائد كورون ويكي توريك دولتلك واداره
جمهوريه مذك عصرى قاراقته ريله قابل تاليف اوليان تعبيرات ، انقلاب وجمهوريتك اوزمان ايچون
بأس كورمديكي تعويضلردر .

ملت ، تشكيلات اساسيه قانونمزدن ، بوزواندى ايلك مناسب زمانده قالدیرمليدر !

..

محترم افنديلر ؛ هربرده سياسي فرقه تشكيلي حقنهدده خلق ايله اوزون
حسب حالدرده بولندم .

۷ كانون اول ۱۳۳۸ تاريخنده ، آنقره مطبوعاتي واسطه سيله
خلق جياق اساسنه مستند و « خلق فرقه سي » ناميله سياسي بر فرقه تشكيل
ايتك نيتنده اولديغى بيان ايدهرك بر فرقهك نصل بر پروغرام تعقيب
ايتىسى لازم كلهجى . حقنهدده بالجمله وطنپورانك ، ارباب علم و فنك مظاهرت و مشاركتنه
مراجعت ايتشدم .

كرك بعض ذواندن آلدیغم تحريرى مطالعاتن و كرك خلق ايله مداوله افكاردن چوق
استفاده ايتدم . نهايت ۸ نيسان ۳۳۹ تاريخنده ، نقطه نظرلرمى طقوز عده حالنده نثيت ايتدم .
ايكنجى بويوك ملت مجلسنك انتخابي اشانسنده نشر و اعلان ايتديكم يوپروغرام ، فرقه من تشكنه
اساس اولمشدر .

يوپروغرام ، بوكونه قدر ، اجرا و انتاج ايتديكمز اساسلى بالجمله خصوصاتي احتوا ايتديوردى .
مع هذا ، پروغرامه ادخال ايدلمه مش ، مهم و اساسلى بعض مسئلهلرده واردى . مثلاً ، جمهوريتك
اعلانى ، خلافتك العاسى ، شرعيه و كالتك لغوى ، مدرسهلر و تكيه لرك قالدیرلمسى ، شاپقه
اكاسى كي ...

بو مسئلهلرى پروغرامه ادخال ايدهرك ، وقتندن اول ، جاهل و مرتجعلرك ، بوتون ملت
تسميمه فرصت بولملىرى موافق بولدم . چونكه ، بومسائلك ، زمان مناسبنده ، حل اولنه بيله چكسندن
وملتك بالنتيجه بمنون اوله جفنندن قطعياً امين ايدم .

نشر ايتديكم پروغرامى ، بر فرقه سياسيه ايچون غيركافى ، قيصة بولانلر اولدى . خلق
فرقه سنك پروغرامى يوقدر دبديلر . فى الحقيقه ، عمدلر نامى آلتنده معلوم اولان پروغراممز
اعتراض ايدنلرك كوردكلى و سيلدكلى طرزده ، بر كتاب ، دكلدى . فقط ، اساسلى و عمل
ايدى . بزده ، غير قابل تطبيق فكرلرى ، نظرى بر طاقم تفرقاتى يالديزليهرق ، بر كتاب

یازده بیلردک. اویله یایمقدق. ملتک، مادی و معنوی تجدد و انکشافاتی بولنده، افعال و اجرا آت ایله اقوال و نظریانه تقدم ایتکی ترجیح ایتدک. مع مافیله، «حاکمیت ملتکدر» «نور کیا بویوک ملت مجلسنک خارچنده هیچ بر مقام، مقدرات ملیله حاکم اولاماز.» «بالجمله قوانینک تنظیمنده، هر نوع تشکیلاتده، ادارهنک علی العموم تفرعاتنده، تربیه عمومیهده، اقتصادیانده حاکمیت ملیله اساساتی داخلنده حرکت اولنه جقدر.» «سلطنتک العالی حقنده کی قرار لایتغیر دستوردرد.» کی بیلنمسی لازم کلن مهم نقطه لر و محکمه لک اصلاح اولنه جفی و کلیات قانونیه مزک علم حقوقک تبلیغانه کوره یکی باشدن اصلاح واکال ایدیله جکی، اعشار اصولنک تبدیلنه، ملی بانقه لک زبید سرمایه سنه، محتاج اولدیفمز دیر بوللرینک انشاسنه، توحید تدریسانه درحال تشبث و خدمت فعلیه عسکریه مدتنک تنقیص ایدیله جکی، مملکتک اعمارینه جالیشیله جفی و الخ کی مهم و مستعجل احتیاجات، عمده لردن خارج قالمامشدی. صالح حقنده کی نقطه نظر مزکده: «مالی، اقتصادی، اداری استقلالیزی بهمه حال تأمین ایتک شرطیله، صلحک اعاده سنه چالیشمق اولدیفنی» سوبلدک. مقام خلافتک، عموم اسلامه هائد بر مقام اوله بیله جکندی ده اشارت ایتدک.

عمده لر، «خلق فرقه سی» نك تشکله و تأمین فعالیتنه کافی کلدی. فرقه یه؛ عنوانه، بالآخره «جمهوریت» کلمه سی ده علاوه اولنه رق، - معلوم اولدیفنی وجهله - «جمهوریت خلق فرقه سی» نسمیه اولندی.

§ افندیلر؛ تکرار لوزان قونفرانسنه تماس ایده جکم.

قونفرانس، ۴ شباط ۳۳۹ - ۹۳۳ تاریخنده انقطاعه اوغرادی. ایکی آیه قریب بر مدت دوام ایدن مذاکراتک خلاصه سی اولق اوزره، ائتلاف دولتری هیئت مرخصه لری، هیئت مرخصه مزه، بر صلح پروژه سی ویردیلر. بوبروزه، معنا و روح اعتباریله استقلالیزی محل شرائطی احتوا ایدیوردی. بالخاصه عدلی، مالی و اقتصادی مواد غیر قابل تحمل ایدی. بناء علیه بوبروزه بی، صورت قطعیله ده رد ایتمه مز ضروری ایدی. هیئت مرخصه مز، بوبروزه یه مقابل، برمکتوب ویردی. بومکتوبک مالی شو ایدی: «اتفاق ایتدی کمز نقاطی امضا ایدره ک صلح یاپالم.» فی الحقیقه، قونفرانسنده موضوع مذاکره اولان برچوق مسائلدن، بزجه، شایان قبول اولانلری واردی. مکتوبده: «ایکنجی اوجنچی درجه ده اولان مسائل بشقه جه مطالعه ایدرز. ائتلاف دولتری، بوتکلیفمز قیبول ایتیه جک اولورلرسه، تکلیفاتز، کأن لمیکندر» ده دنیلیمشدی. هیئت مرخصه مزک تکلیفی نظردقته آلمدی. بالکز، وقوع بولان انقطاعه، تعلیق مذاکرات شکلی ویردی. هر دولتک هیئت مرخصه سی مملکتنه کیتدیکی کی، بزم هیئت مرخصه مزده کلدی. بنده، غربی آناطولوده اجرا ایتکده اولدیفمز سیاحتدن عودت ایدیوردیم.

۱۸ شباط ۳۳۹ - ۹۳۳ تاریخنده، عصمت پاشا ایله اسکیشهرده برلشهرک آنقریه بربرکلدک.

§ افنديلر ؛ عصمت پاشا آنقرهيه عودت ايدركن ، بئمه ، سياحتدن دوئمكده اولديغم آكلاشيلنجه ، آنقرهده ، غريب وغير قابل تفسير برذهنيت اويامش .. عصمت پاشانك آنقرهيه كلوب ، حكومتله ومجلسله تماس ايتمه دن اول ، بكا ملاقي اولسي ، بئله مداوله افكار ايلسي محذوري كورولمش .. بويله برملاقي سوء تفسير ايدنلر اولورمش .. بوخصوصي ، بكا يازان اجرا وكيللري رئيسي بولنان رؤف بك ايدى . بالطبع ، بواشعاره اهميت ويرمدم . بالعكس ، برآن اول ، عصمت پاشا ايله كوروشه بيلمك ايچون سياحتلرمزى اسكيشهرده ملاقات ايدم بيله جك صورتده تنظيم ايتيردم . آنقرهيه مواصلمتزدن صوكره ، عصمت پاشا ، هيئت وكيلاهده وضعيتي ايضاح ايتدى ويكي تعليمات ايتدى .

مجلسك نقطه نظرني آلمق لزوملى كورولدى . مسئله مجلسه انتقال ايتدى . بوبابده ، مجلسده كونلرجه وكونلرجه مذاكره لر ومناقشه لر كچدى .

— آكلاشيلديغنه كوره ، مخالفلر ، هيئت مرخصه مزه ، عصمت پاشايه خصم بي آمان كيسيلمشردى . كويا ، صلح اولمش ايكن ، عصمت پاشا يامشمش ، عودت ايتمش .. هيئت مرخصه ، هيئت وكيلاهك تعليماتي خلافتده حركت ايله مش ..

۲۷ شباط ۳۹-۹۲۳ جلسه خفيه سنده باشلايان تعرضلر ، ۶ مارت ۹۲۳ كونه قدر حرارتلى ، هيجانلى برصورتده دوام ايتدى . مناقشاته ، بنده بدايتندن ، نهايته قدر اشتراكه مجبور اولدم . مخالفلر ، عادتانه ايتدكلرني بيلمز برحاله ايدى . مجلسك ، مثبت ويا منفي برقرار ويرمسي امكانلر برحاله كلدى . بزم ، صريح اوله رق آكلاديغمز شو ايدى ، كه مخالفلر صلح مسئله سنى ، مجلسده ، احتراصاته واسطه اتخاذ ايتك ايتيورلردى . افنديلر ، بعض مطبوعانده بواحتراصاتي ، شايان حيرت و آتشين برصورتده ، هالكه كوروكليورلردى . بو حالت روحيه ده بولنان مجلس ايله صلح مسئله سنى انتاج ايتك مشكل اوله جفتي كورمك طبيعي ، فقط موجب تاثير ايدى .

— مجلسده وبردكم عمومى ايضاحاته ، وضعيتك هر نقطه سنى سويلدم . بوتون احتمالاتدن بحث ايتدم . ائتلاف دولتلري هيئت مرخصه لرندن بعضيسنك مملكتلرینه عودتلرند و قوع بولان بياناتى حقيقت واساس تلقى ايدمرك ، هيئت مرخصه مزه هجوم ايتك مسلكنك شايان تقدير اولديغنى سويلدم . هيئت مرخصه مزى ديكله مك واونك ايضاحاته ايناتقم واوكا كوره وضعيتي محاكمه ايتك لازم كلديكنى بيلديردم .

هيئت مرخصه مزك ، هيئت وكيلاهك ويرمش اولدينى تعليماتك خلافتده حركت ايدوب ايتديكنى سويله مك صلاحيتنك ، مجلسده حاضر بولنان هيئت وكيلاهيه عائد اولديغنى درميان ايتدم . نهايت ، ديدم ، كه هيئت مرخصه ، هيئت وكيلاهيه قارشى مسئوللر . مجلسه قارشى مسئول اولان هيئت وكيلاهدر . مجلس ، هيئت وكيلاهيه ، يكي بروجهه ويرمك مجبوريتنده در .

بووجه داخلنده ، هیئت وکیله ، هیئت مرخصیه تعلیمات مخصوصه ویریر . مجلسك ثغرات ایله اشتغالنه محل وامكان یوقدر .

وجهه حقندهکی نقطه نظری ده شویله افاده ایتدم : « موصل مسئله سنك موقه تعلیقی موضوع بحث ایتهمك اوزره فقط اداری ، سیاسی ، مالی ، اقتصادی وسائر مسائلده ملت وملككتك حقوقی واستقلالنی تمام و امین اوله رق استحصال ایتك وملكك مستخلصه منك صورت قطعیده تخلیه سنی شرط تلقی ایلک اساسدر . »

مطالعاته علاوه ایتدم ، که « هیئت مرخصه من ، کندینه تودیع ایدیلن وظیفه بی تماماً و يك مكمل بر صورتده ایفا ایتشدرد . ملت منك و مجلس منك شرفی محافظه ایتشدرد . اكر صلح مسئله سنی حسن انتاج ایتك ایستیورسوق ، مجلس طرفندن ده ، هیئت مرخصیه ، معناً ، قوت ویریلرك مساعیسه دوام ایتدیرلك لازمدر . بوصورتله ، حرکت ایدرسه كز ، امید وار اوله بیلیرز ، که بر صلح صفحه سینه داخل اولق ممکندر . »

مجلسك ، موضوع بحث مسئله حقندهکی مناقشاتنی دوردی . فقط ، مخالفلر ، هجوم ایچون سبیلر ایجاد واختراع ایتكدن ، کندیلرینی بردلو منع ایده میورلردی .

§ مجلسدهکی مخالفلك مختلف طرزده ، بشقه بشقه زمینلر اوزرنده هجوم حاضرقلرنده بولندقلری یکی دکلدی . سیاحته چیقدیغم تاریخدن بر کون صوکره ، « خلافت اسلامیه و بویوك ملت مجلسی » عنوانی رساله نك اورتیه آتیلدیغنی ؛ بوتون مجلسك وملكك علیهمزه تحریك ایدلك ایسته نیلیدیکنی عرض ایتشدم . بوكا تقدم ایدن بر مانوره وادركه هنوز اوندن بحث ایتدم . سبی ، کانون اول ۳۳۸ ابتداسنده اوینامق ایسته ن او یون ، نتایجی اعتباریله ، سیاحم اثناسنده دوام ایتشدی . مساعده بیورورسه كز ، بو مسئلهیه دائر بوراده خاطر اتکزی احیایه وسیله اوله حق بر قاچ سوز سویلیهیم :

محترم افندیلر ؛ اوچ مبعوث ، انتخاب مبعوثان لایحه قانونیه سنك تعدیل حقنده بر تکلیف حاضرلامشدر . محتویاتنه مطلع اولمش ایدم .

۲ کانون اول ۳۳۸ کونی ، رئیس ثانی دو قنور عدنان بك ریاستنده ، وقوع بولان جلسه ده ؛ مقام ریاستدن ، شو خطاب ایشیدلادی : « افندم ! انتخاب مبعوثان قانونك تعدیل حقندهکی تکلیفك شایان مذاکره اولدیغنه دائر لایحه انجمنی مضبوطه سی وار ، بو خطاب ، (اوقونسون سسلری) ایله قارشیلاندی . ایکی مبعوث « اهمیتی واردر . اوقونمسنی تکلیف ایدرز . » دیه رك ، عمومی سسلری تصریح ایتدیلر .

رئیس — افندم ! بو تکلیف قانونینك اوقونمه دن انجمنه حواله سی تعاملندرد . دیدی .

§ افندیلر ؛ مسئله نك نه اولدیغنی و مجلسده جریان ایدن مذاکره بی اوکونه طائد ضبط

جریده سنده او قومق نمکندر . فقط ، هیئت علیه کزی ، بو کلفتدن قورتارمق ایچون مساعده بیورورسه کز او جلسده بئم ، وقوع بولان بیاناتدن بر قسمی عیناً عرض ایدیم :

تکلیف قانونی بی اوقتمدن انجمنه حواله ایتمک ایسته بن رئیسدن سوز آلهرق شو مطالعاند بولندم : « افندم ! بو تکلیف قانونی مقصد مخصوص احتوا ایدیور و بو مقصد مخصوص دوغروجه شخصمه نعلق ایتدیکندن ، مساعده ایدرسه کز ، بر قاج کله ایله فکرمی عرض ایتمک ایستیورم . اضرورم مبعوثی سلیمان نجابی و مرسین مبعوثی صلاح الدین و جانیق مبعوثی امین بک افندیلر طرفندن تکلیف اولنان لایحه قانونیه دوغریدن دوغری به ، بئم شخصی و طنداشلق حقوقندن اسقاط ایتمک نقطه نظریته معطوفدر . (۱۴) نجی ماده ده یازیلی اولان سطرلری کوزدن کچیرمک اولورسه کز اوراده ، دینلیوردی ، که : (بویوک ملت مجلسنه اعضا انتخاب اولنه بیلیمک ایچون تورکیانک بوکونکی حدودلری داخلنده کی محللر اهالیسندن اولق مشروطدر و یا دائرة انتخابیه سی داخلنده متمکن اولق مشروطدر . اوندن صوکره مهاجرة کئلردن نورك و کوردلر تاریخ اسکانلرندن اعتباراً بش سنه مرور ایتش ایسه انتخاب اولنه بیلیرلر .)

مع الاسف ، محل تولدم ، بوکونکی حدودلر خارجنده قالش بولونیور . ثانیاً ؛ هر هانکی بر دائرة انتخابیه نك بش سنه لك متمکنی دخی دکم . محل تولدم ، بوکونکی حدود ملیه مزك خارجنده قالشدر ، فقط ، بو ، بوله ایسه بونده بئم قطعياً بر قصد و قباحتم یوقدر . بونک سبی ، بوتون مملکتیزی ، ملتیزی ، محو و مضمحل ایتمک ایسته بن دشمنلرک ، حرکاتنده موفق اولقدن قسماً منع ایدیلهمه مش اولسیدر . اکر دشمنلر ، تماماً مقصدلرینه موفق اولمش اواسهلردی ، الله محافظه ایتسین ، بورایه واضع الامضا اولان افندیلرک دخی مملکتلری حدود خارجنده قاله بیلیردی .

بوندن بشقه ، بو ماده نك طلب ایتدیکی شرطی حائر بولونمیورسه م ، یعنی ، بش سنه متبادیاً بر دائرة انتخابیه ده ساکن اولهمامش ایسم ، اوده ، بو وطنه ایفا ایتدیکم خدمات بوزندندر . اکر ، بو ماده نك ، طلب ایتدیکی شرطی احرازه چالیشمیدم ، استانبولی ، قازاندرمقدن عبارت اولان آری برونی و آنا فارطه لرده کی مدافعائی یایمه مقلغم لازم کلیردی . اکر بن ، بریده بش سنه اوطورمغه محکوم اولسه یدم ، بتلیس و مویشی آلدقدن صوکره دیار بکر استقامتنده توسع ایدن دشمنک قارشوسنه چیقمه مقلغم ، بتلیس و مویشی قورتارمقدن عبارت اولان وظیفه وطنیه می یایمه مقلغم لازم کلیردی . بو افندیلرک ، طلب ایتدیکی شرائطی احراز ایتمک ایسته سه یدم ، سوریه بی تخلیه ایدن اوردولرک اقاضندن ، حلبده بر اردو تشکیل ایدره ک دشمنه قارشو مدافعه ایتمه مکملکم و بوکون حدود ملیه دیدیکمز حدودی ، فعلاً تثبیت ایتمه مکملکم لازم کلیردی .

ظن ایدیورم که ؛ اوندن صوکره کی مساعیم جمله نك معلومیدر . هیچ بر یرده ، بش سنه اوطورمه یه حق قدر صرف مساعی ایتش بولونیورم . بن ظن ایدیوردم که ، بو خدماتدن

دولايي ملتكم محبته و توجهنه مظهر اولدم . بلکه بوتون عالم اسلامك محبت و توجهنه مظهرم . بناءً عليه ، بو توجهاته مقابل ، وطنداشلق حقوقندن اسقاطه معروض قاله جغمی اصلا خاطره کتیرمزدم . . تخمین ایدیورم وایدیوردم که؛ اجنبی دشمنلر، بکا ، سوء قصد ایتک صورتیلهده مملکتهمده کی خدمتمدن بنی تجریده چالیشه جقلردر . فقط ، هیچ بر زمان خاطر وخیاله کتیرمزدم، که مجلس عالیده، ولو ایکی اوچ کشی اولسون عینی ذهنتده بولنه ییلسین . بناءً عليه، بن ، آکلامق ایستیورم ، بو افندیلر ، دائرة انتخابیهلری خلقنک جدی اوله رق ترجان فکر وحسیمیدرلر ؟

ینه بو افندیلره قارشی سویلیورم؛ مبعوث اولق اعتباریله طبیعی شامل بر صفتی جامع بولونیورلر . بناءً عليه ، ملت بو افندیلره هم فکر میدر ؟

افندیلر ؛ بنی وطنداشلق حقوقندن اسقاط ایتک صلاحیتی بو افندیلره نره دن ویرلشدر ؟! بو کرسیدن ، رسماً ، هیئت علیه کزه و بو افندیلرک دائرة انتخابیهلری خلقنه و بوتون ملته صوریورم و جواب ایستیورم ؟»

بو سوزلرم آژانس و مطبوعاتله انتشار ایتدی . ملت ، بیانات و سؤالیه مطلع اولدی . درعقب مملکتک ، بلااستنا ، دوائر انتخابیه سی منتخب حقیقیلری طرفندن ، خلق طرفندن مجلس ریاستنه پروتستونامه لر یاغدی . تکلیف قانونیه امضا وضع ایدن مبعوث افندیلرکده دائرة انتخابیهلری خلقی کندیلرینی و کندیلرله هم فکر اولانلری تقییحده ، تأخر ایتدیلر . ملتک ، حقمده اظهار ایتدیکی محبت واعتمادک صمیمی افادهلرینی احتوا ایللری جهتیله قیمتی برر خاطره اوله رق صاقلامقده اولدیغم بو تلغرافنامه لر ، بویوک بر دوسیه تشکیل اتمکده در . دوسیه محتویاتی ، زماننده مطبوعات ایلده انتشار ایتش ایدی . بن ، بوراده یالکیز ، بر دائرة انتخابیه نک ، ریزه نک شخصمه خطاب ایدن بر تلغرافنامه سنی عیناً عرض ایتکله اکتفا ایده جکم :

« اوچ مبعوث بکک ، انتخاب قانونی حقننده کی تقریر معلومه ، لوازم مبعوثلرینک اشتراک ایتیه چکی قناعتیه بر شی یازمغه لزوم کورمه شدک . شیمدی ، مبعوث عثمان افندیدن آلدیغمز مکتوبده ، کندیسنک اوتقریرله علاقه دار و مخالف غروپه منسوب اولدیغنی مقام افتخارده بیلدیرمی اوزرینه خصوصات آتیه نک عرضنه مجبوری حاصل اولمشدر :

۱ — (تقدیرکارانه و صمیمی سوزلردن سوکره) شخصکیز و محترم قیمتدار رفقای مساعیکز علیهنده ، لوازم نامنه سوز سویله یین و فکر مخالفت بسله یین و بزجه هیچ بر شخصیت و موقعی اولیان مبعوثی تلغین ایدرز . او ، لوازمی تمثیل حقنیه حائز اولاماز .

۲ — شو زمانده ، وطنسزلرک بیلها اشتراک ایتیه چکی فکر مخالفت و مفسدتی بزه توصیه ایدن

مبعوث افنديك فكرينه اشتراك ايده جك ، لوازمده بر فرد دخي موجود اولمديغني مع الشكران
احترامات تعظيمكارانه مزه ترديفاً عرض ايلرز افندم .

امضالر ...

محترم افنديلر ؛ برنجي توركي بويوك ملت مجلسنك ، وقايغني اشارت
ايلديكمز تاريخده ، كوسترديك مشوش حالت روجيه ، جداً تأمله شايان
بر ماهيت اكتساب ايتدي . بوتون ملتده ، مجلسك وظيفه ايضا ابدمه جك
برحاله كلديكي اندیشه سي حسن اولمغه باشلادی . مجلسده ، وضعيتي ،
اعتدال وبصيرت ايله مطالعه و محاكمه ايدن اعضا دخي اضطرارلري
اظهاردن منع نفس ايده ميورلردی . آرتق ترده محل قالماشدی ، كه مجلس تجديد اولمده قجه ،
ملت و مملكتك آغير ومسئوليتلي ايشلريني تدوير ايتمه امكان يوقدر . بوضروته بنده فافع اولدم .
بر كيجه ، باش وكيل رؤف بكه اقامت ايتكمده اولديغني استاسيون بناسنده هيئت وكيه يي اجتماعه
دعوت ايتسني ، بنمده بالذات كله جكمي تلفونه بيلديردم .

رؤف بك نزدنده اجتماع ايدن هيئت وكيه يي ، مجلسك تجديدي ، مجلسه تكليف ايتك
لزو مندن بحث ايتدم . قيصه بر مناقشه دن صوكره ، هيئت وكيه ايله مطابق قالدق . عيني كيجه ده
مجلسده كي ، دانا طولو و روم ايلي مدافعه حقوق غروبي ، هيئت اداره سنيده هيئت وكيه
اجتماعه دعوت ايتدم . بو هيئت اداره ايچنده تكليفمي نامحل بولوب استغراب ايدنلر بولندي .
مذاكره و مناقشه ايرتسي كونه قدر سوردی . مع هذا ، بو هيئتله ده آكلاشديق . اوندن
صوكره درحال غروپ هيئت عموميه سني اجتماع ايتديردم . اوراده مملكتك وضعيت
عموميه سني ، مستعجلاً كورولسي لازم كلن ملت ايشلريني ايضاح ايتدم و مجلسك آرتق
بو وظائف ايفايه قابليتي قالمديغني افاده و اثبات ايليه رك مجلسدن تجديد انتخابه قرار ويرمسي طلب
ايتك ايجاب ايلديكني بيلديردم . غروپ هيئت عموميه سي ، بيانات وايضا حائمي حسن تلقى ايلدی .
بونك اوزرينه مسئله ، عيني كونده ، ۱ نيسان ۱۳۳۹ ده مجلسه نقل ايلدی . يوز يكرمي قدر
اعضا ، بر تقريرله ، مجلسه ؛ تجديد انتخاب ايچون بر تكليف قانوني تقميم ايتدی . مجلس ،
متفقاً « يكيدين انتخابات اجراسي قرار كير اولدی » طرزنده اولان قانوني چيقاردی .

§ مجلسك ، بو قراري ويرمسي انقلاب تاريخمزه مهم بر نقطه تشكيل ايدر . چونكه ،
بو قراري ويرمكه ، مجلس ، كندنده حاصل اولان مرضي اعتراف و بوندن دولايي ، ملتده حسن
ايديلن اضطرابي ادراك ايتش اولديغني كوستردی .

§ افنديلر ؛ لوزان قونفرانسي ۲۳ نيسان ۱۹۲۳ ده تكرر اجتماع ايتدی . هيئت مرخصه مز
لوزانده تأسيس صلحه چالشيركن ، بنده ، يكي انتخابات ايله مشغول اوليوردم .

يكي انتخاباته ، معلوم اولان ، عمده لر مزی اعلان ايدرك داخل اولدق . نقطه نظر لر مزی قبول ايدوب مبعوث اولق ايستين ذوات ، اولاً ، عمده لری قبول ابتدکني و نقطه نظرده مشترک اولديغنی بکا بيلد بريوردی . نامزد لری تثبيت وزماننده فرقه من نامه بن ، اعلان ايدده جکدم . بو طرزی التزام ايتشم . چونکه وقوع بوله جق انتخابنده ، ملني اغفال ايدرك ، مختلف املارله مبعوث اولغه جاليشه جقنلرک جوق اولديغنی بيلوردم . مملکتک هر طرفنده ، بيانات وار شاداتم کمال صميميت و اعتمادله قارشيلاندي .

بونون ملت ، اعلان ابتدکيم عمده لری ، تماماً بنمسه دی و عمده لره و حتی شخصمه مخالفت کوسترمه جکارک ، ملتجه مبعوثلغه انتخابه امکان قالمديغنی آکلا شيلدی .

في الحقيقة ، بعض دوائر انتخابيه ده ، رأساً تشبثاتده بولنانلر موفق اوله مدیلر . بو ميانده او زمان ، هنوز برنجی اردومزک قوماندانی بولنان نورالدين باشاده مبعوث اولق تشبثده بولنمشدی . ممکن اولدی . نورالدين پاشا ، بو آرزوسنی بالاخره ، منفرد بر انتخابده ، بروسهده تأمین ایتدی .

پاشانک ، رأساً و مستقلاً مبعوثلغنی تأمین ایچون ، اول و آخر ، کندی طرزنده ، لزومی کبی پروپاگاندا ده پادیرمقدن کری قالمديغنی آکلا شيلمشدی . بويولده کی تشبثات و نشریاتدن هر کسک جالب دقتی اولان بالخاصه ترجمه حالیدر .

§ نورالدين پاشا ، ۱۳۳۹ یکی انتخاب سنه سی ، [عابد ثریا] بک نامنده بر ذاته (ع . ث) رموزبله بر ترجمه حال نشر ایتدیردی .

عابد ثریا بک ، عبدالحمیدک باش کاتبلرندن مرحوم ثریا پاشانک اوغلیدر . مشروطیتدن اول ، نورالدين پاشا کبی و اونکله برابر فخری خنکار یاورى ایدی . حرب عمومیده ازمیرده واستقلال سفر بنک نهایتنده نورالدين پاشا قرارگاهنک بولنديغنی ازمیتده اردو متعهدلکی یادی . نورالدين پاشانک ترجمه حالی محتوی رساله بی یازان عابد ثریا بک دکلدیر . رساله یازیل اوله رق کندیسنه ویرلشدر . اوندن ، اینسیاللرینی قویمسی و حصه دار بولنديغنی مطبعه عثمانیه ده طبع ایتدیرمسی نورالدين پاشا طرفندن رجا اولنمشدر .

بورساله نک قابنده ، شو یازیلر اوقونور :

« از میر فالحی ، قره حصار و دوملو پیکار محاربه لری غالی غازی نورالدين پاشا حضرتلرینک ترجمه حالی »

افندیلر ، اون طقوز صحیفه دن عبارت اولان بو ترجمه حال رساله سنک نه قدر انسان طرفندن اوقونديغنی بيلمیورم . بن ، بو ترجمه حاک ، مملکتک بوتون منورانی طرفندن اوقونماسنی جوق استفاده لی و تربیه وی بولیورم . یالکیز ، بورساله بی اوقویانلرک ویا اوقویه جق اولانلرک ،

رساله ده تماس ایدیلن وقایع و حادثات حقنده بشقه وموثوق منابعدن ده معلومات ایدینهرك، منله
حقیقی مقایسه وحاكمه ایلرلی لزوملیدر .

بورساله نك ماهیتی ودلالات استدیكى ذهنیت حقنده بر فكر ایدینك ایچون ، بعض نقطه لرینی
هپ برابر مطالعه ایدم :

رساله نك قابنده کی یازیلردن صوكره ، متنك سرلوحه سننده شو سوزلر واردر :
« كوة الاماره محاصری ، بغداد مدافعی ، یمن ، سلمان پاك ، غربی آناطولو ، آفیون
قره حصار ، دوملو پيكار ، از میر محاربانی غالبی و از میر فاتحی » .
نورالدین پاشانك كندی كندیینه طاقندیفی « محاصر » ، « غالب » ، « فاتح » عنوانلری حقنده ،
بیان مطالعه یی ، تأخیر ایدهرك ، رساله نك متنه كیرم .

پاشا « قونیار نامنده کی تورك عشیرته منسوب مرحوم مشیر ابراهیم پاشانك مخدومی
وسالاه حضرت پیغمبریدن اعیان اعضاسی شیخ الوكلا بروسه لی رضا افندی مرحومك احفادنن »
ایتمش .. بومعلوماته و طرز بیانیه كوره محمد نورالدین پاشا هم تورك وهم عربدر . باباسی وبویوك
بابالریله ده مفتخردر . بوراده ، باباسنك بویوك آدم اولمسیله افتخار ایدن بیزانس ایمپراطوری
(ثودوس) ، باباسی و آناسی تورك اولان آیلانك « بن ده ، بویوك واصل برملتك اولادییم »
دیدیکنی خاطر لاتمه دن كچه میه جكم .

« مكاتب تحصیلندن بشقه خصوصی تحصیللر كورمش اولان نورالدین پاشا ۱۳۰۹ ده مكاتب
حربیه دن نشأ تله خاصه اردوسی ارکان حربیه سنه تعیین .. » اولنمش ..

نورالدین پاشا ، ارکان حرب تحصیللر كورمه مش و اوصفه داخل اولماشدر . بناء علیه ،
اردو ارکان حربیه سنه تعیین اولنه ماز . اولسه اولسه ، برقطه عسکریه یه كوندرلیوب اردو
ارکان حربیه سنده ملحق ویا بوكا مائل بروظیفه ایله آلیقونولش اوله ییلیر . . بالطبع ، كنچ
برملازم ایچون ، حیات عسکریه یه ، بورادن باشلامق شایان افتخار برمیدأ تشکیل ایتمز . قطعه
عسکریه یه تعیین اولنمق واوراده عسکرلك حیاتنك جدیت و مشکلاتنه آلیشمق اساسدر .

نورالدین پاشا « ۱۳۱۲ » ده یونان حربیه كوكلی اوله رق اشتراك ایتمش و باش قوماندانلغه
تعیین ایدیلن غازی عثمان پاشا یاورلكنه و استانبوله عودتده خنكار یاورلكنه و مهماندارلقلره ..
تعیین اولنمش ..

معلوم اولدیغه كوره ، غازی عثمان پاشا ، استانبولدن سلانیه قدر كیتمش و محاربه میدانه
کیتمه دن ، سلانیکدن عودت ایلشدر . وظیفه فعلیه ایضا ایتمه مش بر قوماندانك یاورلكنه واوندن
صوكرده سلطان حمیدك یاورلكنه و برطاقم مهماندارلقلره تعیین ایدلش اولمق بيلم، كه نه درجه یه
قدر ذ كره و افتخاره شایان اوله ییلیر ؟ !

نورالدین پاشا « صره سیله قائممقاملغه و میر آلایلغه ترفیع و ۱۳۲۴ سنه سی ابتدالرنده سلائیکه اوچنجی اردو ارکان حربیه شعبه مخصوصه سی مدیریتنه تعیین » اولنمش .. نورالدین پاشانک هانکی صره ایله میر آلایلغه قدر ترفیع ایتیش اولدینی ، مشروطیت اعلانندن سوکره رتبه سنک تکرار بیکباشیلغه تنزیل ایدلش اولمسیله آکلاشیلیورسه ده ، سلائیکه اوچنجی اردو ارکان حربیه شعبه مخصوصه سی مدیریتنه تعیینی آ کلامق مشکدر . چونکه ، بنمده ارکان حربیه سنده بولندیغم او اردوده ، دنیلدیکی کی برشعبه مخصوصه یوقدی . احوال ، اردو قوماندانی اولان باباسی ، مخدومی ایچون ، خصوصی و محرم امور هانک ، برشعبه مخصوصه تشکیل ایتیش اوله حق ..

نورالدین پاشا ، اوچنجی اردو قوماندانی بولنان « پدری مشیر ابراهیم پاشا ایله مشروطیت انقلابنک حصونه و اختلالک اعتدال و سلامت جریاننه خدمت و دلالت ایتیش .. »

ترجمه حال رساله سنده ، نورالدین پاشانک ، ایکی دفعه سلطان حمید طرفندن تحت توقیف و استجوابه آلدینی و بردفعه سنده تبعیده و دیگر دفعه سنده طردیله ۶ سنه حبسنه قرار ویرلدیکی ، فقط پدرینک شفاعت و دلائیل قورتولدینی حکایه سنندن سوکره .. « استانبولدن برتقرینی بولوب تکرار روم ایلیه چهرک ۱۳۲۴ مشروطیت انقلابنک احضار و اجراسنه دیگر رفقاسیله برابر خدمت ایتیشدر . » عباره سی یازیلیدر .

نورالدین پاشانک کوردیکی ظلمی خلاصه افاده ایتک لازم کلیرسه ، دیه بیلیرز ، که سلطان حمید ، نورالدین بکه افکار احرارانه سنندن دولای قیزدقچه ، اونی قائممقاملغه ، میر آلایلغه ترفیع ایدهرک صیرمه سی آر تیریر و باباسنک شفقت و نوازشنه تسلیم ایدرمش ..

§ مشیر ابراهیم پاشانک اوچنجی اردو قوماندانلی و مخدومی نورالدین بکک باباسنک یاورلکی و مشروطیت انقلابنه صورت و درجه تماسلری حقنده برنبذه معلومات ویرمک ایسترم . بونک ایچون ، ماضیدن قیصه برخطرهمک نفلنه مساعده کزی رجا ایده جکم .

افندیلر ؛ مختلف وسیله لرله مسموعکز اولمش بولنه جفته شبهه یوقدر ، که بن ، ارکان حرب یوز باشیسی اولور اولماز ، سلطان حمید طرفندن ، سوریه نفی اولندم . اوراده اوچ سنه قالدقن سوکره ، اوزمان اوچنجی اردو منطقه سی اولان ما کدونیا به نقل ایدلدم . اردو مرکز مناستر ایدی . اردو قرار کاهی اوراده بولونیوردی . سلائیکه بشقه جه « اوچنجی اردو مشیرتی » عنواننده بر قوماندای مقامی واردی . اوچنجی اردو قوماندانی سلائیکه اوطوروردی . اوراده ده « معیت مشیری ارکان حربیه سی » دیه برارکان حربیه واردی . بن ، ۱۳۲۴ سنه سنده ، قول آغاسی رتبه سنده و بوارکان حربیه ده مأمور ایدم . استحصال حریته چالیشان ، خفی جمعیت ایله بک یقینندن مناسبتم واردی . یانیله اسعد پاشا اوچنجی اردو قوماندانی ایدی . سلیمان پاشا زاده علی رضا پاشا ارکان حربیه رئیسمنز ایدی . بیکباشی رتبه سنده بولنان

مرحوم جمال پاشا و بیکباشی رتبه‌سنده اولان فتی بك (الیوم پارس سفیری) و بن معیت مشیری ارکان حربیه‌سنی تشکیل ایدیوردق .

هر اوجز ، جمعیتك اعضاسی بولونیوردق . مساعیمز ، جمعیتك تأمین موفقیتنه معطوف ایدی .

اوتارنخلرده ، اوجنجی اردو منطقه‌سنه داخل سیروزده‌کی فرقه‌نك و سیروز منطقه‌سنك قوماندانی ، مشیر رتبه‌سنده برذات ایدی . بوذات ، سلطان حمیدك فوق‌العاده امنیت و اعتمادینه مظهر بولونیوردی . رتبه‌سنك مشیر اولمسنه ، اسعد پاشاك كندندن دون رتبه‌ده بولمسنه رغماً استانبول‌ایله ماکدونیا آره‌سنده امنیتلی منطقه تأسیسی مقصدیله سیروزدن اوزاقلاشدیرلمزدی . ایشته ، بومهم قوماندان ، مشیر ابراهیم پاشا ایدی . مخدومی نورالدین بك (نورالدین پاشا) ده باباسنك یاشنده بولونیوردی . مشروطیت اعلاننه تقدم ایدن کونلرده ، مشیر ابراهیم پاشاك منطقه‌سنده ، بریکباشی ، استبداد اداره علیهنده بیاناتده بولنش . . برجاسوس بونی ژورنال ایتش . . محلنده تحقیق کیفیت ایچون اوزمان سلائیكده مرکز قوماندانی بولنان ، قائمقام ناظم بك استانبولدن مأمور ایدلدی .

جمعیت ، ناظم بکی ، بووظیفه‌یی ایفادن منع ایتك اوزره اوردوردی . یارالانان ناظم بك استانبوله جلب اولندی . وقعه‌نك تحقیقنه ، استانبولدن دكل ، آنجق اردوجه تعیین اولنه‌جق مأمورك كیده بیله‌جکی فکری تلقین اولندی . بن مأمور اولدم . بالطبع وظیفهم ، استبداد علیهنده بولنش اولان بیکباشی‌یی قورتارمق ایدی .

اولا ، سیروزه کیتدم . مشیر ابراهیم پاشایی زیارت ایتدم . انهای ملاقاتده آن کلادم ، که پاشاك بویوك براندیشه‌سی واردر . ابراهیم پاشا ، کندی منطقه‌سی داخلنده سلطان حمید واستبداد اداره علیهنده هیچ بر فرد بولمیدیغنی و بولنه‌می‌جغنی سلطانہ تأمین ایتشدی . بویا رغماً موضوع بحث بیکباشی حقنده‌کی ژورنال ، سلطان حمیدك مشیر ابراهیم پاشایه اولان اعتمادینی سلب ایده‌جك ماهیتده ایدی . بوژورنال محتویانك تحقیق ، ابراهیم پاشاك علیهنده ایدی . بونی ایسته‌میوردی . بن ، درحال پاشاك اندیشه‌سنی آن کلادم و دیدم ، که « پاشا حضرتلری منطقه دولتکزده‌ذات شاهانه علیهنده متحسس بر فردك بولنه‌بیله‌جکی مأمول دکدر . ویرلش اولان ژورنال محتویانك محلنده تحقیق ، طرف دولتکزدن مؤسس انضباط و تلقین ایدلش اولان صداقت حسلری سهولته‌تبارز ایتدیره‌جکدر . آرزو بیورورسه‌کز ، یاپه‌جغم تحقیقات راپورینك ، برصورتی ذات دولتکزده‌ کوندریم . »

ابراهیم پاشا ، بویانامدن چوق فرحلا دی . بندن ممنون اولدی و مخدومی نورالدین بکی چاغیرتوب بکا اعزاز و اکرام ایدلمسنی و محل وقعه‌یه سیاحت‌ایچون تسهیل‌اده بولونیلمسنی امر ایتدی . § تحقیقاتك نتیجه‌سی ، بیکباشی‌یی قورتاردی . ژورنال ویره‌نی مفتری جزاسنه چاریدردی .

مشیر ابراهیم پاشاده ، سلطانه کندی منطقه سته ، علمدار بر فردك بولنه ميه جغنی اثبات ابدرك
حقنده کی امنیت واعتماد شاهانه بی تأیید ایلدی .

مشیر ابراهیم پاشانك ، بو صورتله حقنده کی اعتمادی تأیید اینمی ، چوق کچمه دن ،
کندی سنك بونون ما کدونیا بی ، استبداد علمدارلرندن نظهرینه مأموریتنی احضار ایتدی .
بونقطه بی بر آرز ایضاح ایدیم . جمعیت ، بونون ما کدونیا ده ، نشکبلات و فعالیتنی تزید
ایتدی . آرنق ، همان علنی وبی پروا حرکاته باشلاندی .

سلانیکده ، اردو مشیر بئنده بولنان اسعد پاشایه اعتماد قالمدی . ارکان حربیه رئیسمز اولان
علی رضا پاشا حقنده شبهه دوشولدی . بونلر برر ، برر سلطان حمید طرفندن برای استجواب
استانبوله جلب اولندی . اردو مشیرلکته ، ازهر جهت شایان امنیت واعتماد اولان مشیر
ابراهیم پاشا تعیین واعزام اولندی .

ابراهیم پاشانك سلانیکه کلکده اولدینی خبری اوزرینه ، جال بك (مرحوم جال پاشا)
هر احتمال قارشی بروسيله ايله مرکز دن اوزاقلاشدی . آرقداشم قنچی بك ، ذاتا ده اول
ژاندارمه مکتبی قوماندانلغنه کچمشدی . مرکز ده ، اردو قوماندانی ، ارکان حربیه رئیس
ناملرینه یالکز بن بولونیوردم . یکی کلن قوماندانه اوچنچی اردو قوماندانلغنی بن دور وتسلم
ایده جکدم . فی الحقیقه اويله اولدی .

ابراهیم پاشا ، رفاقنده مخدومی نورالدین بك اولدینی حالده ، تیره نله کچ وقت سلانیکه
مواصلت ایتدی . دوضرو قوماندانلق دائره سنه کلدی . اوراده ، کندی سنه وضعیتی تقدیم
ایتمدم . کیجه اولسنه رغماً تکمیل اردو ارکان حربیه سنه مأمور رؤسای برر ، برر کورمك
ایستدی . هر کس کلوب کندی بی تقدیم ایدیوردی . مشیر پاشا ، هر یکی طایفدینی ذاته ،
کندی سنك نه قدر شدد اولدیغنی ، انسانی محو ایتک قدرتنده بولندیغنی آ کلاتمغه جالیشیر
برطاقم طورلر طاقینه رق ، هیچده مناسیتی اولمیان سوزلر سویلبه رك ، آره صره ، چیرمه لی
آباقلرینی یره اوره رق ، ایلک آندن اعتباراً تدهیش پولتیقه سی تطبیقنه باشلادی .

کیجه اویمه کیتدم . ابرتسی کون ایرکندن ، بر سوار ی ، برینك آتی کتیردی و مشیر
پاشانك بی ایستدیکنی سویلیدی . دائره به کدی کلم زمان ، آ کلام ، که یکی قوماندان بنم وظیفه
دوام ایده بیله جکمی امر ایتمش . .

شمدی ، افندیلر ، کلم اختلال وانقلاب صفحه سنه . . .

§ ابراهیم پاشانك ، تدهیش پولتیقه سی ، اختلال قومیته سنك تهدیدکار وضعیتله قارشیلاندی .
پاشا حلت و شدتی بر طرفه براقق مجبوریتنی حس ایتدی . بعض آرقداشلر ، بومیانده اك
چوق جال بك (جال پاشا) واسطه سيله اختلال جمعیتك قوتندن وتشبتشه کی جدیتدن ابراهیم

پاشانك مخدومی خبردار ایدلدی . باباسنك جمعیت علیه حرکتده بولنامسی اخطار وپاشادن تأمینات طلب اولندی . مثلاً ، قوماندان پاشا جمعیت علیه حرکت ایتیه جگنی اشارت ایتك اوزره ، جمعه نمازنی فلان جامعده قیله جق وایکنجی صفده اخذ موقع ایده جکدر کبی برطاقم طلبدرده بولونیلدی . ایشته نورالدین بك بوکبی تبلیغاتی پدرینه اسماع ایچون واسطه اتحاد ایدیلوردی . فقط مهم مسئلهلرده دها چوق توظیف ایدیلن وفعال بولندیریلان باباسنك یاورى نورالدین بك دكل، جمعیتك اعضا ومعتمدی وقوماندانلق مقامی یاورى یوزباشی کاظم نامی بکدی .
(الیوم محرر ومعلمدر)

§ ابراهیم پاشا ، جمعیتك اخطاراتنه مطاوعته مجبور ایدلدی . فقط ، جمعیتك تشکیلات ، نشیئات ، مقررات واجرا آتندن هیچ بروقت خبردار ایدلمه مشدر .

— حریت ومشروطیت اعلانندنده ، نه ابراهیم پاشانك ونهده مخدومی نورالدین بكك ، ده اول ، هیچ برصورتله واسلا خبرلری دخی اولامشدر . مشروطیت اعلانی مسئلهسنك تماماً ایچنده بولندیغم وبوتون تفرعات وصفحاتیله شخصاً یقینندن مناسبتدار اولدیغم جهتله ، بوخصوصده کی خاطر اتم عیناً محفوظمدر .

— حریت ومشروطیت اعلانی تظاهراتنده استعجال ایتدیکی ظن اولنان اسکوبده کی ترتیبانی سلانیکده ودیگر یرلرده آله جق ترتیبات ایله او یغون برطرزه قویق ایچون اسکوبه کیمشدم . اواردن عودتمده وارتنق هر یرده فعلی تظاهرات باشلادقدن صوکره ، مشیر ابراهیم پاشا بی دعوت ایتدی وشو بیانانده بولندی : « بنی ، اردو قوماندانلغنده ایقا ایده جکمیسکز ، ایتیه جکمیسکز ؟ ایقا اولنیه جق ایسه شخصم تجاوز وحقارته دوچار ایدلهدن همان استانبوله حرکت ایدیم . » حتی پاشا ، بوروسی اوستنده دوران یازی حقه سنی آله آلهرق عیناً خاطرمده قالان شو کله لری ده علاوه ایتدی : « بوراده ، بنم ، یالکز برحقم وار ، اونی آلیر ، کیدرم . » — ایجاب ایدنلرله کوروشدکدن صوکره جواب ویره ییله جکمی سویلدم . جمعیت نامنه صلاحیتدار اولان دیگر آرقداشلرله ، ابراهیم پاشانك قوماندانلقی مسئله سنی مذاکره ایتك . برزمان ایچون ، قالسندنه محذور کورمدك . قوماندانلقده قاله جنی حقنده کی جمعیت قرارینی بن کندیسنه تبلیغ ایتدم .

فقط ، بر ، ایکی کون صوکره ، داغه چیمش اولان ضابطاندن برملازم افندی ، ابراهیم پاشایه بولندیغی یردن حقارتله مالی بر تلغراف چکمش .. ابراهیم پاشا ، درحال بنی چاغیرتدی وتلغرافی اوزاته رق دیدی ، که « بنی قوماندان اولهرق بوراده محافظه ایده جککیزی بیلدیرمشدیکیز . بو حقارت نه در ؟ »

قوماندان پاشایه ، جمعیتجه حقنده اتحاد ایتدی کمز قراری ، تکمیل تشکیلاتنه ابلاغ ایده جك قدر زمان کچمدیکنی ، بالخاصه داغ باشنده بولنان ضابطلر مزك هر هانسی بر تلغراف مرکزندن

بوگهي تلغرافلری کشیده ایتدیرملرینه مانع اولوق ، بوگونلرده مشکل اوله جغنی تقدیر ایتیمی سونیلیرک ، کندیسینی تسلییه چالیشدم .

فقط ، آره دن چوق کچمه دن ، اوزمان حدود یونانیه قوماندانی بولنان مخلص پاشا، جمعیتک مناسرتده کی هیئت مرکزیه سی طرفدن مناسرتده دعوت اولمش .. مخلص پاشا ، اردو قوماندانی ابراهیم پاشا دن مأذونیت آلمق سرتیه مناسرتده کیتمش .. بوندن متأثر اولان ابراهیم پاشا مخلص پاشایه تکدیر آمیز اشعارده بولمش ..

بونک اوزرینه، مخلص پاشایی دعوت ایدن ، هیئت مرکزیه ، ابراهیم پاشایه اوزون بر تلغراف چکمش .. بودفعده ، مشیر پاشایی دعوت ایدرک تلغرافی کوستردی و : « یا بونه ؟ » دیدی .

تلغرافی باشدن نهایت قدر اوقودم . بوتلغرافده قونبار عشرته منسوب مشیر ابراهیم پاشانک بوتون حیاتی ، ماضیه سی، ماهیتی و صیف اولندقدن سوکره ، آغیر و حقارت آمیز کلمه لره استبداد دورینک ، سلطان حمید بنده لکنک اندرانمودجی اولان ابراهیم پاشانک حریت ایچون چالیشان بر محبطده، حریت ایچون چالیشانلره قوماندا ایتک جسارتنده بولنمسی استغراب ایدیلور و در حال قوماندانلق مقامی ترک ایتیمی اخطار و طلب اولونیوردی .

افدیلر ؛ بوندن سوکره ، حقیقه ابراهیم پاشا، سلائیکه دورامادی . دیدیکی کی حقه سنی آلوب کتیدی .

بومعلوماندن سوکره ، نورالدین پاشانک اوچنچی اردو قوماندانی بولنان پدری مشیر ابراهیم پاشایله مشروطیت انقلابک حصوله و اختلاک اعتدال و سلامت جریانیه، نه بولده خدمت و دلالت ایله مش اولدقلرینی آ کلامق قولایلاشمشدر ظن ایدرم . دنیلدیکی کی ، « اختلاک اعتدال جریانیه » دخی مؤثر اوله مامشدر . اک بویوک اعتدال سزاق بالذات کندیلرینه یا پلمش اولان معامله لرله ثابتدر .

ترجه حال رساله سنک ۴ نجی صحیفه سنده ، نورالدین پاشانک ، روم ایلیدن استانبوله یورودن حرکت اردوسنه التحاق ایله وظیفه وطنیه سنی ایضا ایتدیکنندن بحث اولنمقده در ۳۱ مارت وقعه سی مناسبتیه روم ایلیدن استانبوله کوندیریلن قوتلرک قوماندانی ، مرحوم حسنی پاشا ایدی . بن ، بوقوتلرک ارکان حربیه رئیسی ایدم . بوقوتلره حرکت اردوسی عنوانی ورن، حرکت اردوسنک استانبوله قدر حرکتی ترتیب و اداره ایدن بئدم . نورالدین بکک بوقوتلره التحاق ایدرک وظیفه آلدیغنی بیلیمورم . نورالدین پاشا ، برچوقلری کی، حرکت اردوسی استانبوله یا قلاشدیغنی زمان، آياستفانوسه و یامقرو کوبنه کلش اوله بیلیر ..

نورالدین پاشا « یمن ولایتنک تخلیصی و عصانک تأدی ایچون وقوع بولان محاربانده بر طاقم فرقه جزو ناملرینه و یا مفرزه لره قوماندا ایتمش .. »

هر فرقه قوماندانی ، هر محاربه ده عینی وضعیته بولنور . صو کره «صنعاك تحلیضی متعاقب متحشد قوای عسکریه به قوماندایتمش ..»

افندیلر ، عسکر اولانلر، چوق ابی بیلیرلر ، که بریده مختلف قطعات عسکریه طوپاندانی زمان ، اوراده بر مرکز قوماندانلی و یا موقع قوماندانلی ، بر اردوگاه قوماندانلی تأسیس اولنور.. نورالدین پاشانک صنعاده کی قوماندانلی بوندن بشقه بر شیمیدی !؟

نورالدین پاشا «امام یحیی ایله ائتلاف عقدی خصوصنده احمد عزت پاشا به مظاهرت ایله مش..» احمد عزت پاشا به صورمدم ، فقط عزت پاشا ایله برابر بولنوب، مساعدیه یقیندن اشترا کی اولان صاحب صلاحیت ذواتک بیانیه کوره ، امام یحیی ایله ائتلاف مذا کراتنده، نورالدین پاشا بر صورتله علاقه دار قیلمه مشدر .

نورالدین پاشا «بالقان محاربانیه اشتراک آرزوسنی اظهار ایله یمنی شمالندن جنوبه قدر قطع ایدوب (عدن - مصر - سوریه - قونییه - استانبول) طریقله چتالیه جوارنده بولنان باش قوماندانلق قرارگاهنه التحاق ومنحل فرقه بولنما مسندن دولایی کندی رضاسیله کوکلو اوله رق طقوزنجی آلایک قومانداسنی « درعهده ایله مش ..

نورالدین پاشانک یمندن ، استانبوله کلک ایچون تعقیب ایتدیکی استقامت ، یمندن استانبوله کلن بالجمله افراد وسیویلر والحاصل هر کس طرفندن تعقیب اولنان استقامتدی. یول اوایدی. نته کیم، اوتار یخده، زده آفریقاده بولونیوردق. استانبوله کلک ایچون آفریقا چوللرینی غریبدن شرقه مصره قدر دوه ایله قطع ایتدکن صو کره اسکندریه ایله ترسته آره سنده بوتون بحر سفیدی و آدریاتیک دکرینی جنوبدن شماله وترسته دن بکرشه قدر آوروپایی واوندن صو کره قره دکرزی قطع ایدرک عینی قرارگاهه واصل اولمشدق . یول بوایدی .

نورالدین پاشا ، بونقطه ده اصل سوبلنمسی لازم کلن مسئله دن بحث ایتیمور . نورالدین پاشا ، میر آلا یلقدن بیکباشیلغه ایندیرلکدن صو کره ، یمن قطعاتنه مأمور اولوق اوزره قائممقاملغه ترفیع ایتمشدی . بو ترفیعک ایجابی اوله رق قائممقاملقدنه یمنده ایکی سنه قالمق لازم کلیرکن وقتندن اول استانبوله کلهرک قورتولوق یولنی بولمشدر .

ترجمه حال رساله سنک ۶ نجی و ۷ نجی صحیفه لرنده نورالدین پاشانک ، عراق قوماندانلغندن بحث اولونیور و وسائط محلیه نك استعمالیه یکیدن اردو تشکیل ایدرک دوست و دشمنک مأمول وانتظارلری خلافتنده مغلوبیتدن مظفریت استحصالی خارقه سنی تجلی ایتدیردیکی ذکر ایدیلور .

افندیلر ؛ عراق سفرنده ، نورالدین پاشا زماننده کی وضعیتک حقیقی شوندن عبارتدر: اینک عراق قوماندانی اولان سلیمان عسکری بکک مغلوبیت واتخارندن صو کره ، عراقه ، قافقاسیادن یکی قطعات کلنجیه قدر ، محاربات ، انکلیز لرک آرزوسنه و بورویش

سرعشرینه تابع اولمشدر . نورالدین پاشا ، کوة الاماره ده انکیزلره مغلوب اولدقدن صوکره کیجه ، کوندوز وبلا مقاومت یورویه رک سلمان با که قدر پریشان برصورتده رجعت ایتدی . انکیزلر ، نورالدین پاشایی تعقیماً سلمان با که قدر ایلیریلیدی . اوراده قافقاسیه دن کوندولمش اولان قطعات ، انکیز قطعاتی قارشیلادی . اوچ کون محاربه دن صوکره نورالدین پاشا مغلوبیتی قبول ایدرک رجعت امری ویردی . قطعات دیاله هرینه قدر شماله چکیلیدی . انکیزلره سورای تماسی دخی آراندی . حالبوکه ، عینی زمانده ، انکیزلرده رجعت اولمشلردی . بومعلوماتی ویرن عربان اولدی . اوندن صوکره ، نورالدین پاشا ، گندی نی طوپلایوب تکرار (سلمان پاک - کوة الاماره) استقامتده ایلیریلیدی .

کوة الاماره شمالنده ، کیجه انکیز قطعاتنه تماس ایدلیدی . تدبیرسزلک ، تربیسزلک واداره سزلک بوزندن ، فجرحله برابر قطعاتمز دشمنک آتش باصقینه معروض براقیلیدی . افراد و ضابطاندن ، قوماندانلردن بر جوق ضایعات ویرلیدی . قطعاتده بانیک اولدی . کندیلکندن رجعت باشلادی . انکیزلرک چکیلمسی اوزرینه ، سکونت اعاده اولنه ییلیدی . عراقده ، یکی قطعات و یکی وسائطله بوبوک وقانلی محاربات ، بوندن صوکره باشلار ، که نورالدین پاشانک بونلره مناسبتی بوقدر .

رساله نك عینی صحیفه لرنده ، نورالدین پاشا « انکیزلردن اغتنام ایتدیکی طیاره لر ایله ده برطیاره فیلوسی وجوده کتیرمک موفقیات عظیمه سی کوسترمشدر . » دنیلیور .

بو ادعایک پک جاهلانه اولدیغنی سوبله مک مجبوریتندیم . طیاره نك و طیاره فیلوسنك نه اولدیغنی بیئلر بویه بر ادعایک نه قدر کولو نچ اولدیغنی البته آکلارلر .

رساله نك سکرنجی صحیفه سننده ، نورالدین پاشانک دوربینله باقارکن آلمش بر رسمی واردر . بورسک آلتنده شو عباره یازیلیدر :

« ۲۶ آغستوس ۱۳۳۸ تعرض کونی (قوجه تبه) ترصد موقعنده قره حصار میدان محاربه سی اداره ایدرکن آلمان فطوغرافیلیدر . »

عینی کونده ، هپ عینی تبه ده ایدک . دوربینله باقائلر چوقدی . بالخاصه دوربینله اک چوق باقائلر ترصده مأمور ایدیلن ضابطلر ایدی . فی الحقیقه ، نورالدین پاشانک ده محاربه میدانی دوربینله سیر ایتکی ترجیح ایتدیکنک بنده فارقی اولمشدم .

(قره حصار - دوملو پیکار) میدان محاربه سنک جریانی اثناسنده ، (باش قوماندان محاربه سی) کونی ، نورالدین پاشایی بر آرائی ، قول اردو قوماندانی کمال الدین پاشانک (ایوم برلین سفیری) ترصد نقطه سننده ، وضعیتی دوربینله نماشا ایدرکن بولدم . قطعاتمز ، دشمنی یقیندن

صیقیشدیرمش ، نازك ومهم بروضیت حاصل اولمشدی . (دوربینله تماشایی براقیکز ! محاربهیی یقیندن وبالذات اداره ایتمک ایچون ، ایلری آتش مواضعنه کیده جکز) ، دیدم .

نورالدین پاشا ، بو قدر یاقلاشمه نك مناسب اولدیغنی سویله رك کیتمک ایسته مدی . جانم صیقیلدی . (سز بوراده قاله بیلیرسکز دیدم . - کمال الدین سامی پاشایه - سز بنله کلیکز !) دیدم و اوتوموبیلمه یورودم . کمال الدین پاشا (امرابدرسکز) دیدی و برابر یورودی . بومعامله اوزرینه ، دوربینک باشنده یالکز براقیلان نورالدین پاشانک ده آرقه مزدن کلدیکنی کوردک . دبديکم ره کیتدک . یونان اردوسنک اسارتی انتاج ایدن اومحاربهیی ، قهرمانه قدر ، بالذات اداره ایدیور وایجاب ایدن امرلری ، دوغرودن دوغروه قول اردو قوماندانلرینه وسائر قوماندانلره بالذات ویریوردم .

أمرلریمه کوره تدیرلر وحرکتلر اجرا اولنورکن اردو قوماندانی نورالدین پاشا ، یانمه دوریور ووضیعتی تماشاییدیوردی . بر آراتق ، قول اردو قوماندانی ، نیم یانمندن اوزاقلاشدیرهرق بعض امرلر ویرمهک قالقیشمش . قول اردو قوماندانی ، بوأمرلری غیر قابل اجرا بولمش ، اردو قوماندانی ایله قول اردو قوماندانی آره سنده عادتاً ، لایبالیانه بر منازعه وضیعتی حاصل اولمش . . کمال الدین سامی پاشا ، نورالدین پاشانک یانندن بر آز سرتجه معامله ایله آیرلش . . بو حالک فرقته واردم . کمال الدین سامی پاشایی یانمه چاغیروب ، سکونت وانضباطی محافظه اتیمسی لزومنی سویلدم . بعده ، یالکز اوله رق نورالدین پاشایی چاغیرتدم . عمومی طرزده ، بعض سؤاللر صؤردم و آ کلامق ایستدم ، که حقیقه قول اردو قوماندانه ویردیکی امر غیر قابل اجرا در . قوماندانلر ، امر ویرمش اولق ایچون امر ویرمزلر . لزوملی وقابلیت اجرائیسی اولان خصوصلری امر ایدرلر و أمر ویریرکن ، کندینی ، او ، امری ایضا ایده جک اولانک رینه قوبق و امرک ناصل ایضا و تطبیق اولنه جغنی دوشوئمک و بیلیمک لازمدر .

ترجه حال رساله سنک ۹نجی صحیفه سنده ، عراقدن صوکره « قافقاس جبهه سنه کیتمش اولان نورالدین پاشا ، اوچنجی اردو منطقه لری قوماندانلغنده و اردو قوماندانلغی وکالتنده بر مدت » بولندیغنی یازیلیدر . بووظیفه لک ماهیتنی وبومدتک قاچ کون اولدیغنی صورمق لازمدر .

نورالدین پاشا ، قافقاس جبهه سندن ، استانبوله عودتنده « آیدین ، مغله و آنطالیه حوالیسی قوماندانلغی عنوانیله ازمیره عزیمت ایتیش و بولدیغنی بر قاچ پریشان مستحفظ قطعاتی سرعتله تنسیق ویکی فرقه لر تشکیل ایدرک ۲۱نجی قول اردویی وجوده کتیرمش . . »

افندیلر ؛ قول اردو تشکیلی ، صوک زمانده ، حرب عمومینک فائده ییلری صره سنه کچمشدی . بالخاصه ، قارشیدسنده ، دشمن بولنمیان ، ثابت منطقه لرده ، اخذ عسکر شعبه لری و ریاستلری نأسیس ایتمک قدر سهولته قول اردو قوماندانلقلری وصلاحیتلری احداث اولنوردی . فی الحقیقه ،

بوئون محاربه جبهه لری امداد ، ديه فرياد ايدرکن يکرمی برنجی قول اردو شایان اعتبار
بر موجودیت اولسهیدی ، آیدین منطقه سنده ترك اولمازدی .

— رساله نك ۱۶ نجی صحیفه سنده نورالدین پاشانك « آناطولوده مصطفی کمال پاشا ورفقاسنك
تشبث لریله باشلایان حرکت ملیه رؤساییه دخی تأسیس مناسبت ایدرك . . » استانبولده
بر طاقم مهم ایشار یابدیغندن ونهایت « انکلیز لرحه تعقیبه باشلامش اولدیغندن » و « مصطفی کمال
پاشا طرفندن آلدینی دعوتنامه لرده ، آرتق استانبولدن زیاده آناطولوده خدمت ممکن اولدینی
اشعار ایدلسنه . . » وسائر یه بناء آناطولوبه کچمش . .

افندیلر ، نورالدین پاشانك ، استانبولده ، انکلیز لره وداماد فرید پاشا قایینه سیله آ کلاشدیغنی
وآقردهه تأسس ایدن ، تورکیا بویوک ملت مجلسندن واونك حکومتندن بی خبر اوله رق ،
بزی ، استانبول ایله ائتلاف ایتدیرمکه چالیشدیغنی وبو مناسبتله آردهه جریان ایدن تلغراف
مخابراتی وبالضرور ، آقردهه کلدکدن صوکره کی معامله لرینی بالمناصبه بیان ایتشدم . بونلری
تکرار ایتیه حکم .

۱۸ نجی صحیفه ده ، « بالاده کی خدمات وطنیه یی موقتیتله ایفا ایتش اولان نورالدین پاشا ایله
بویوک ملت مجلسی آرده سنده ، بعض مسائل رسمیه دن دولایي اختلاف چیقمسسی اوزرینه ، کندیسی
هان آقردهه کله رك ، اشبو سوء تفهومات حسن صورتله حل وازاله اولمشدر . » عباره سسینه
تصادف ایدلمکده در .

نورالدین پاشانك ، حکومتجه ، مرکز اردوسی قوماندانلغندن ناصل عزل و دیوان حربه
تودیع ایدلمك اوزره آقردهه جلب اولدیغنی و مجلسجه علیهنده اولان غلیان کندیسنك اعدامی
طلب درجه سنده ایلری کیتش ایکن باش قوماندان صفتیه شخصاً مجلس کرسیسندن ، نورالدین
پاشایی مدافعه ایدرك ناصل قورتاردیغمی ده ایضاح ایتشدم . بوراده ، بالوسیه یالکنز بر نقطه یه
نظردقتی جلب ایتك ایسترم . بواوقود یغمز عباردهه نظراً ، برتورکیا بویوک ملت مجلسی وارد
برده نورالدین پاشا . . بونلر قارشی قارشی یه کیشلر . . سوء تفهومات ازاله ایدلمش . . معلوم اولدیغنه
کوره مجلسله قارشی قارشی یه کله یان ، یالکنز حکومتدر . مجلسك مخاطبی حکومتدر . براردو
قوماندانی ، بروالی ، هر هانکی بر مقام صاحبی مجلسك مخاطبی اولاماز .

— رساله نك ۱۸ نجی صحیفه سنك صوك سطرلری ، نورالدین پاشانك ، « وطنی تهلكه دن
تخلیص ایدن مظفریت عظیمه نك لطف حقله موفق وعاملی اولمش وتاریخ ملی به بودفعه دخی
نایت مهم وامثالی نامسبق بر صحیفه شرف ومفخرت علاوه سنی تأمین ایش . . » اولدیغنی ایضاحه
حصر ایدلمشدر .

§ افندیلر ، بوقدر ، جسورانه برادعا یه قارشی حیرت واستغراب ایتمه مك ممکن دکلدر .
فی الحقیقه ، نورالدین پاشا ، عمومی تعرضده برنجی اردو قوماندانلغنده بولندی . دیگر بالجله

قوماندانلره برابر کندیسنه ، امر ایتدیگمز وظیفه لری ایفایه چالیشدی . بو حال ، بوتون تورک اردوسنه واردومزک بویوک ، کوچوک بالجه قوماندانلرینه ، ضابطلرینه و هر نفرینه شامل اولوق طبیعی بولنان موفقیت و شرفی ، نورالدین پاشانک شخصنه حصر ایتک قدر معناسز ، اساسسز ، عیب برشی اولاماز ! نورالدین پاشایی ، مظفریتک حاملی کبی کوسترمک ، اولسه اولسه ، کندیسيله استهزا مقصدینه معطوف اوله ییلر . بوقسه نورالدین پاشا بویوک ظفرک شرفه اک آراشتراکه حق اولانلردن بریدر .

§ افندیلر ؟ بویوک تعرضده ، نورالدین پاشایی ؛ یالکیز تعرضک ایکنجی کونی قوجه تبهده یالکیز براقشدم . چونکه دشمنک مغلوب اولدیغنی و رجعت ایده جکنی آکلادق . مغلوبیتنی نهزامه چوبرمک و خط رجعتنی قطع ایده رک دشمن اردوسنی اسیر ایتک ایچون ، آرتق قوجه تبهده دکل ، دها عمومی وضعیتی مطالعه و اوکا کوره عمومی تدبیرلر آله حق یرده بولونمه من لازمدی . اوکون دخی ، جبهه قوماندانی عصمت پاشانک ، مناسب کوروب بنم امضامله یازدیغنی تشویقکار قیصه بر تلفونله نورالدین پاشانک قوه معنویه سنی محافظه ایچون تدبیر آلتق لزوملی کورولمشدی .

اوندن صوکره ، نورالدین پاشایی واردوسنی بالذات تعقیب و سوق و اداره یه بالذات مداخله یه ضرورت کوردم . بویله یامسه یدم ، نورالدین پاشانک ، یایدیغنی خطالری تضمین ایتک کوچ اولوردی . دوملو پیکارده ، ارکان حربیه سی رئیس امین پاشانک حاضرلادیغنی ایلری حرکت امرینک محتویاتی آکلایامیان فقط ، آکلامه مش دکل دها ایسنی دوشونمک و یامق ایسته یورمش کبی طور آلان نورالدین پاشانک ترددی اوزرینه ، تردده کچیرله جک زمان اولمادیغنی اخطار ایده رک ، احباب ایدن نقطه نظری بالذات دیکته ایتدیگمز زمان ، نورالدین پاشا بکا دیمشدی که « پاشام ، سز ، بزی ، یالکیز و سربست براقیورسکنز ! » بکا ، حاضر بولنان ارکان حربیه عمومیه رئیس فوزی پاشا حضرتلری ، شویولده وجدی برلسانله جواب ویردی : « پاشا ، پاشا ، دیدی . بواردو ، بزم ، بونون مملکتک کوزبکی در . اونک سوق و اداره سنی ، تصادفه براقه میز ! »

دوملو پیکاردن عشاقه کیدرکن ، یولده نورالدین پاشانک تداییرنده کی نقصانی حس ایدوب ، نورالدین پاشا فرقه لرینه بالذات امر ویره رک ، تدبیر آلدیرمسه یدم ترقیوپسک اسارتی ممکن اولیه بیلیردی . عشاقده ناخوش برمنظره یه شاهد اوله بیلیردک . ازمیره کیردکن و حکومت دائره سنه داخل اولدقن صکره ، جنوبدن کلن طوب و تفنک صدرلینی بالذات ایشیدوب ، نورالدین پاشانک تدبیر سزلیکنی و غفلتی آکلایوب و در حال بالذات امر ویره رک تدبیر آلدیرمسه یدم ، ازمیره کیرمش و ازمیر سوقاقلرنده اهالی یه قاریشمش قطعاً تمزک ، بزده داخل اولدیغمز حالده پانیکه اوغرایهرق هرج و مرج اولسی مستبعد دکلدی .

سیاست و کیاست ادعاسنده بولنان ، نورالدین پاشانک از میرده رسمی اجنبی مأمور لرله مضبوط مکالمه سنی بالذات تصحیح ایتسه یدم از میره کیرمکدن حاصل اولان نشوۀ عمومیه نیک انکسارینی بادی وضعیتردن اجتناب بلکهده ممکن اولیه جقدی .

افندیلر؛ بوسویلد کرم، بوتون اردو ارکانجه معلوم حقیقتلردر. بوحقیقتلرک، یالکز برکشینک فارق اولمدینی آ کلاشیلور . اوده نورالدین پاشادر . محاصر ، غالب ، فاتح ، غازی عنوانلریله کنندینی یاد ایتدیرمک سودای طفلانه سنه دوشن نورالدین پاشانک ، « کوة الاماره محاصری نورالدین پاشا » دیه برقارت ویزیتنی کورمشدم. بوقارتی، نورالدین پاشا طاش کوپریده اوطورورکن قسطنیونی والی وحوالیسی قوماندانی بولنان محی الدین پاشایه (الیوم قاهره سفیری) کوندرمش وقارتک بوش برلرینه، یازدینی یازیلرده ، قارتده کی عنوانی اشارت ایدهرک ، « بونی ده بندن کیمسه نزع ایده مزیا . » دیه برعبارده واردی . محی الدین پاشا ، بو قارتی وقارتده کی یازی یی ، عقل وفراسته ، قابل تألیف کورمه مش ، دقته شایان بولمش اولدیغندن ، عیناً بکا کوندرمشدی . اوت . اونی ، اوندن کیمسه نزع ایده مز . فقط ، اونی اوکایرنده بوقدر . هر موفقیتلی محاربه یه اشتراک ایدن ذاتک، حق اولمدینی حالده کنندینی یکانه حامل ، غالب اعلان ایتسی ، شایان امثال بردستور اخلاقی تشکیل ایتز . اولاد مملکته ، بویله اصل سطرز وطورلر طاقنق عادت ییره میز؛ انسال آتییه ، بویله هوادن غالب ، فاتح اولنه بیله جکی کی سقیم رفکری میراث براقه میز !

ترجه حال رساله سنک قابنده کی (غازی) عنواننک استعمالنه کلنجه ، بو عنوانی ، نورالدین پاشایه (ع. ث) حرفری ویره بیلیر . فقط ، حقیقت وقانون بونکله یالکز و ساده جه استهزا ایدر . کرچه ، محاربه یه « یاشهید ویاغازی اولمق ایچون » کیدیلیر . علی الاطلاق ، میدان شهامتده اولنلرک هپسنه ، شهید دبرلر سده ، صاغ قالانلرک هپسنه غازی عنوانی ویرلز . بوعنوانی آنحق قانون ویرر . مدنی بر ملتک ، عالی منفعتلر ایجابی ، اجراسنه مجبور اولدینی حربلر ، عرب عشیرتلرینک غزوه سی دکلدردر . اویله دخی اولسه ، غزوه دن صاغ سالم چیقانلره بلکه ، یالکز ، آناری ، باباری ، برای تقدیر ، نیم غازی اوغلو دهرک افتخار ایدر . فقط ، ملت ، تاریخ ، عنوان توجیهنده او قدر سمیح دکلدردر .

ترجه حال رساله سنک ، صوک محیفه سندنده برجه آله رق بو حکایت ختام ویره لم :

نورالدین پاشا « عراق جبهه سنده ایکن اهالیء حمایه طرفندن کنندیسنه تودیع ایدلمش بولنان ، کربلا ده مدفون حنفی حضرت پیغمبری امام حسین حضرتلرینک سیف مبارکنی حامل بولنقله مشرفدر . »

افندیلر ؛ بونه لافدر ؟ !

گربلا ، حفید پیغمبری ، امام ، سیف مبارک ، مشرف ؛ بوکی عوامپسندانه لافلرله ملتی اغفال
مسلکندمه بولنلر ، آرتق انصاف ایتسینلر ! . . . ملت ، ده دقت و بصیرتی آرتیرسین ! . .

*
**

فندیلر ؛ رأساً حرکتندمه موفقیت کورمین بعض کیمسه لرده ، درلو
ریا کارلارلرله ایچمزه کیرمک یولنی بوله ییلمیشلردر . بونلرک ماهیتلری
ایکنجی مجلس اجتماع ایله وظیفه باشلادقن صوکره کوروله جکدر .
§ تورکیا بویوک ملت مجلسینک ، ایکنجی انتخاب دوره سی ، یکی
تورکیا دولتنک تاریخندمه ، مسعود برانتقال دوره سنه تصادف ایتدی .
فی الحقیقه ، دوت سنه لک استقلال مجاهده من ، ملتیزک شاننه لایق بر صلح ایله نتیجه لنش
یولونیوردی .

۲۴ تموز ۹۲۳ ده ، لوزانده امضا ایدیلن معاهده نامه ۲۴ آغستوس ۹۲۳ ده مجلسده تصدیق
اولندی .

§ افندیلر ؛ موندروس متارکه سندن صوکره تورکیایه مخاصم دولتلر طرفندن دوت دفعه
صلح شرائطی تکلیف ایدلمشدر . بونلرک برنجیسی ، سهور پروژه سیدر . بو پروژه ، هیچ
برمذا کره نك محصولی اولیوب دول ائتلافیه طرفندن یونان باش وکیلی موسیو وه نیزه لوسکده
اشتراکیله تنظیم و وحیدالدینک حکومتی طرفندن ۱۰ آغستوس ۹۲۰ ده امضا ایدلمشدر .

بو پروژه ، تورکیا بویوک ملت مجلسینجه بر زمین مناقشه ییله عدایده لمشدر .

ایکنجی صلح تکلیفاتی ، برنجی ابن اوکی محاربه سنی متعاقب انعقاد ایدن لوندره قونفرانسک
ختامنده ۱۲ مارت ۹۲۱ تاریخندمه واقع اولمشدر . بو تکلیفات ، سهور معاهده سنده بعض
تعذیلاتی محتوی ایسه ده مسکوت بر اقیلان مسئله لرده سهور پروژه سنده کی موادک کاملاً ابقا
ایدلیکنی قبول اتمک لازمدر .

بو تکلیفات ، بزجه مناقشه یی موجب اولمده دن ایکنجی ابن اوکی محاربه سنک باشلامسیله نتیجه سز
قالمشدر .

اوچنجی صلح تکلیفاتی ، ۲۲ مارت ۹۲۲ ده ، یعنی سقاریا مظفریتندن و فرانسزلرله عقد
اولنان آنقره ائتلافندن صوکره یقین بر تعرضمه انتظار اولندیغی صره لرده ، پارسده اجتماع
ایدن دول ائتلافیه خارجیه ناظرلری طرفندن یایلمشدر . بو تکلیفانده ، ایشه سهور اساسندن
باشلامق اساسی ترک ایدلمش ایسه ده ، اساساتی اعتباریله آمال ملیه مزى تطمیندن اوزاق ایدی .

دردنچی تکلیف ، لوزان معاهده سنک عقیده نتیجه لن مذاکراندر .
 دول ائتلافیه تورکیاه تطبیق تصور ایدیلن اساساته ، حرکات ملیه سایه سنده واصل
 اولنان نتیجه یی بارز بر صورتده مطالعه اتمک ایچون بو درت نوع تکلیف آره سنده اک مهم
 خصوصانه منحصر اولق اوزره قیسه بر مقایسه یایمه یی فائده لی عد ایدرم .

(۱) حدودلر

آ — تراکیا حدودی

سه ورده : چتالجه خطندن بر آز ایلریده بولنان بودیما — قالیقراطیه خطی .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : بحث یوق .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : تکیرداغ بزه ، بابااسکی ، قرق کلیساوادرنه یونانه قالمق اوزره بر خط .

لوزانده : قره آغاج ده بزه اولق اوزره مریج خطی .

ب — از میر منطقه سی .

سه ور رورده سنده : بومنتقه نك حدودلری قوش آطه سی ، اوده مش ، صالحی ، آقحصار
 وکمر اسکله سنه آز چوق قریب محالردن کچمکده در .

بومنتقه ، تورک حا کمیتنده فلاجق ، فقط تورکیا ، بو حا کمیتی استعمال حقنی یونانستانه
 دور ایدمک ، تورک حا کمیتک بقاسنه علامت اولارق از میر شهرینک خارجی استحکاملردن
 برنده تورک بایراغی بولنه جق . محلی بر مجلس طوپلانجه ق ویش سنه سوکره بوجلس ، بومنتقه نك
 صورت دائمده یونانستانه الحاقنه قرار ویره بیلجهک ایدی .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : از میر منطقه سی ، تورک حا کمیتنده قاله جق ، از میر شهرنده بر یونان
 قوتی بولنه جق و از میر منطقه سنک اقسام متباقیه سنده مختلف عناصرک عددی نسبتنه کوره ترکیب
 ایدمک بر ژاندارمه قطعه سی بولنه جق و بوکا دول ائتلافیه ضابطانی قوماندا ایدمک .

اداره ایشلرنده دخی عینی نسبت عددیه نظر اعتباره آله جق و منتقه نك جمعیت اقوامجه
 تعیین ایدیلجهک خرسیتیان بروالیسی اوله جق و بونک یاننده منتخب بر مجلس و بر هیئت مشاوره
 بولنه جق . ولایجه تورکیاه وارداتله مزاید برویرکی ویریلجهک و بو آ کلاشمه بش سنه دوام
 ایدوب طرفیندن بزینک طلبی اوزرینه جمعیت اقوامجه تعدیل ایدیلجهک .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بوتون آناطولو ودولایسیله ازمیرده بزه اعاده اولنه حق طرزیده
آلدادیجی بروعد . ازمیر روملینک ادارهیه ، عادلانه بر صورتده اشتراك ایتدیلمسی ایچون
وعینی حق یونانستانده قالدیق ادرنه تورککرینه ویرملک شرطیله بر اصول تعینی ضمننده دول
ائتلافیه تورکیا و یونانستانله آ کلاشه جقلردر .

لوزانده : طبیعتیله بوکی مسائل موضوع بحث دخی اولمه مشدر .

(ج) . — سوریه حدودی .

سهورده : ساحلده ، تقریباً قره طاش برونندن باشلا بقره عثمانیه ، بغچه ، غازی عینتاب،
بیره جک ، اورفه ، ماردین ونسیینی اپی جنوبده وسوریه اراضیسنده براقان بر حدود .

مارت ۹۲۱ ده : تقریباً شمیدیکی حدود اولوق اوزره فرانسزلرله آریجه برائتلافنامه
امضالامشدر .

لوزانده : ۲۰ تشرین اول ۹۲۱ تاریخلی آنقره ائتلافنامه سی حدودی ابقا ایدلمشدر .

(د) . — عراق حدودی .

سهورده : عمادیه ، بزه قالمق شرطیله ، موصل ولایتک شمال حدودی .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : بحث یوق .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بحث یوق .

لوزانده : حلی تأخیر ایدلمشدر .

(س) . — قافقاس حدودی

سهورده : تورک — ارمنی حدودینک تعینی آمریقارئیس جمهوری ویلسونه حواله ایدلمشدر .
ومشارالیه حدود اوله رق قره دکز ساحلنده کیره سونک شرقندن باشلایان ، ارزنجانک غرب
وجنوبندن ، المالی ، بتلیس ووان کولنک جنوبندن کچن وبرچوق نقاطده حرب عمومیده کی
تورک — روس جبهه سی تعقیب ایدن برخطی کوسترمشدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : جمعیت اقوام برارمنی پوردی تأسیسی ایچون ولایات شرقیدن

ارمنستانه دور اولنه جق اراضينك تتيقي ضمننده بر قوميسيون تعين ايده جك وتوركيه
بوقوميسيونك قراريني قبول ايده جك .

مارت ۹۲۲ تکليفنده : بر ارمني يوردي تشکيلي ضمننده جمعيت اقوامك معاونتنه مراجعت
اولنه جفندين بحث ابدلکده در .

لوزانده : بومسئله بر طرف ايدلمشدر .

(ش) . — بوغازلر منطقه سي

سهرورده : روم ايلينك توركياده قالان بوتون اقسامي .

آناطولونك آطه لردکزي اوزرنده تقریبا از مير منطقه سنك باشلاديني يردن باشلايه رق
مانياس کولنك جنوبنه وبروسه نك وايزنيك بر آز شالندن و صبا نجه کولنك منتهای غربي سندن
A h'abadr دره سنك منصبه کيدن خطله تحيد ايدلمش بر منطقه . بومناطقده عسکر بولندير مق
و حرکات عسکريده بولمق حق صرف دول ائتلافيه هاندر . کذا مذکور مناطقده کی تورک
ژاندارمهي دول ائتلافيه قومانداسنه تابع اوله جقدر .

دول ائتلافيه ، بومنطقه داخلنده عسکري مقاصد ايچون قوللا نیلايله جك يول وشمندوفر
انشاسنی منع ايده بيله جکی کي اليوم موجود اولانلر میاننده بويوله قوللا نیلايله بيله جك اولانلری
نخريپ ايتديره بيله جکدر .

مارت ۹۲۱ تکليفنده : چناق قلعه جنوبنده تنه دوس آطه سنك (بوزجه آطه) قارشوسنده
قره بيغايه کيدن خطك شماليه بوغاز ايچنك طرفينده ۲۰ الى ۲۵ كيلو متره لق بر منطقه .

چناق قلعه بوغازينه حاکم اولان هرايکی طرفنده کی آطه لر .

دول ائتلافيه ، يالکيز بونانستانه قاله جق اولان کليبولی وبزه قاله جق اولان چناق قلعه ده
عسکر بولنديره جق بوصورتله استانبول وايزميت شبه جزيره سي تخلیه ايده جك وتورکيانك
استانبولده عسکر بولنديرمسنه و آناطولودن روم ايلييه ويا روم ايليدن آناطولويه عسکر
کچيرمسنه مساعده ايده جکدر .

مارت ۹۲۲ تکليفنده : چناق قلعه نك جنوبنده أردک شبه جزيره سي مستثنا اولمق اوزره

چناق قلعه سنجاغی . بوغاز ایچنک جنوبنده اوزمان بيطرف عد اولتان منطقه یعنی تقریباً
ایز میت شبه جزیره سی غیر عسکری منطقه اوله جقدر .

یزده ، ائتلاف اشغال قوتی قالمیه جقدر .

لوزانده : کلیبولی شبه جزیره سیله قوم باغی، بقله برونی خطنک جنوب شرقیسی، چناق قلعه
منطقه سنده ساحلدن یکدرمی کیلو متره لقی بر منطقه و بوغاز ایچنک ایکی طرفنده ساحلدن ۱۵ کیلو
متره لقی برر منطقه و مرمره دهده امیر علی آطه سندن ماعدا آطه لر و ایمرور و تنه دوس آطه لری ،
غیر عسکری بر حاله قونه جقدر .

هیچ بر طرفده دول ائتلافیه اشغال قوتی قالمیه جقدر .

(۲) کوردستان

سه ورده : فرانک شر قنده وارمنستان، عراق و سوریه آره سنده قالان منطقه ایچون دول
ائتلافیه مرخصلرندن مرکب بر قومیسینون محلی مختاریتی احضار ایده جقدر .

معاهده نك عقدندن بر سه صوکره اشبو حوالینک کورد اهالیسی جمعیت اقوام مجلسنه
مراجعتله کوردلرک اکثریتنک تورکیه دن مستقل اوله یی ایستدیکنی اثبات ایدرسه و مجلس
بونى قبول ایدرسه تورکیا بو حوالیده کی هر درلو حقوقندن صرف نظر ایده جقدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : دول ائتلافیه ، وضعیت حاضره یی نظر اعتباره آله رق بوبابده
سه ور پروژه سنده تعدیلات اجراسنی نظر اعتباره آله یه تمایلدرلر . شو شرطله که محلی مختاریتلر
و کورد و آتوری - کلدانی منافعنک کافی درجه ده هایه سی ایچون طرفزدن تسهیلات
ابراز ایدلسون .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : بحث یوق .

لوزانده : بالطبع موضوع بحث ایتدیرلمه مشدر .

(۳) اقتصادی مناطق نفوذ

سه ور معاهده سنی متعاقب دول ائتلافیه نك آره لرنده امضا ایلدکری آقور تربارتیت ده :

(آ) فرانسز منطقه نفوذی :

سوريه حدوديله تقريباً آطنه ولايتنك غرب و شمال حدودى و قيصرى ايله سيواسك
شمالندن كچن و موش خارج اشبو قصبه به تقربدن صوكره جزيره ابن عمره كيدن بر خطك
داخلنده قالان منطقه .

ب) ايتاليان منطقه نفوذى :

ايزميت شبه جزيره سندن چيقدقن صوكره آفيون قره حصارينه قدر آناطولو شمندوفر
خطى واورادن (قيصرى جوارنده) ارجيش داغى جوارينه قدر كيدن خطله ازمير منطقه سى
آطه لر دكزى ، بحر سفيد و فرانسز منطقه سى آره سنده قالان منطقه .

مارت ۹۲۱ ده : بكر سامى بك ايله فرانسز و ايتاليان خارجيه ناظرلرى آره سنده امضا
اولنوب حكومتجه رد اولنان ائتلافله كوره ،

آ) فرانسز منطقه نفوذى :

اوصره ده فرانسز اشغالى آلتنده بولنان يرلرله سيواس ، معموره العزيز و ديار بكر ولايتلىرى .
ب) ايتاليان منطقه نفوذى :

آناطليه ، بوردور ، مغله ، اسپارطه سنجاقلىله آفيون قره حصار ، كوتاهيه ، آيدين
و قونيه سنجاقلىنك بالاخره تعيين اولنه جق اقسامى .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : موضوع بحث دكلدر .

لوزانده : موضوع بحث اولمامشدر .

۴) استانبول

سءورده : معاهده صميميتله تطبيق ابدلديكى تقديرده استانبولده بزدن آله جقدر .

مارت ۹۲۱ تكليفنده : بوتهديدك قاقه جنى و توركيانك استانبولده عسكر بولنديرايله جكى
وبوغاز ايجنك اطرافنده كى غيرعسكرى منطقه دن عسكر مرورينه ساعده ايديله بيله جكى مذ كوردرد .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : استانبولدن اخراجز تهديدينك قالديريلاجنى و استانبولده
بولنديرييله بيله جك تورك قوتنك تزيبدى وعد اولونمقده در .

لوزانده : موضوع بحث اولمامشدر .

۵ (تَابَعِيَت)

سەۋرەدە : كرك دول متفقەدن (يونانستان داخل) كرك تشكىل ايدن دولتەردن بىرىنك (ارمنستان و سائره) تابعية كيرمك ايستەين تورك تبعەسەندن هېچ كېمەسە يە تورك حكومتەنجه ممانعت ايدىلەجك ويونلرك يكي تابيعى قبول ايدىلەجكدەر .

مارت ۹۲۱ تەكلىفەندە : بوندن بحث يوق .

مارت ۹۲۲ تەكلىفەندە : بوندن بحث يوق .

لوزان معاهدەسەندە : بوندن بحث يوق .

آنچىق مەذا كرات ائناسەندە دول ائتلافىە بر آدمك تابيعىنى تەيىن خصوصەندە تور كىادەكى اجنبى سفارات و شەيندەرخانەلرك وېرەجكارى و ئاشۇك كافى عد ايدىلسنى ايستەمشلردى . يوتەكلىف سەۋر پروژەسەنك بالادە موضوع بحث اولان ۱۲۸ نچى مادەسەنك برشكىل جەيدى ايدى . طبعىيەلە طرفەزدن رد ايدىلشدر .

۶ (عادلى قايتولا سيونلر)

سەۋرەدە : انكلترە ، فرانسه ، ايتاليا و ژاپونيانك تەمىل ابدلەكلىرى دوت اعضادن مەركب بر قوميسيون قايتولا سيونلردن مستفيد اولان سائره دولتلرك مەخصساريلە برلەكدە يكي براصول تەنظيم ايدەجك و عثمانلى حكومتيلە استشارە ايتەكدن سوكرە براصولى توصيە ايدەيلەجك .

حكومت عثمانىە براصولى قبول ايتەي شەيدىن تەهد ايدەجك .

مارت ۹۲۱ تەكلىفەندە : اشبو قوميسيوندە تور كيانك دخى تەمىلنە دول ائتلافىە راضى اولمەدەدر .

مارت ۹۲۲ تەكلىفەندە : عىنى تەكلىف .

لوزاندە : قايتولەر هېچ بر قەيد يوقدەر !

استشارى ماهيتدە اولمق اوزرە بر قاچ اجنبى مەخصصنى بش سەنە ايچون خەدمەتمزە آلەبى قبول ايتەك .

٧) اقلیتلرک حمایه سی

سه ورده : ۱۹۱۸ متارک لرندن سوکره عقد اولنان بالجمله معاهداتده موجود اولان احکامدن ماعدا تورکیانه بالخاصه زبرده کی تعهدات قبول ایتدیرلک ایسته نیلمشدر :

(آ) لرلرینی ترک ایتش اولان بالجمله غیر تورکارک لرلرینه اعاده سی .

رئیس لری جمعیت اقوامجه تعیین ایدیله جک اولان حکم قومیس یونلری واسطه سیله بونلرک حقوقنک اعاده سی وازجهله بوقومیس یونلرک طلبی تقدیرنده غیر تورکارک تخریب ایدیش املاکنک تعمیری ضمننده اجر تلری حکومتجه تسویه ایدیله جک ایشجیلرک تدارکی . تهجیر وبوکا مماثل ایشلرده ذیمدخل اولدقلری مذکور قومیس یونلر طرفندن ادما اولنان بالجمله اشخاصک تبعیدی الخ .
(ب) تورک حکومتی ، اقلیتلرک پارلمنتوده تمثیل نسبیسینی تأمین ایدن براتخاب قانون پروژه سه سی ایکی سنه ظرفنده دول متفقیه عرض ایده جکدر .

(ج) بطریقخانه لره وبونلره مماثل مؤسساته عائد بالجمله امتیازات تقویه و تزید ایدیلکده وبونلرک اداره ایلدکلری مکتب ، ایتاخانه وسائر خصوصنده او آنه قدر حکومتک محافظه ایتش اولدینی نسبی برمراقبه حق دخی رفع ایدیلکده در .

(د) دول ائتلافیه ، جمعیت اقوام مجلسیله بالاستشاره اشبو مقرراتک تأمین اجراسی ایچون اتخادی لازم کن تدابیری تثبیت ایده جکلردر . تورکیا بو خصوصده بالاخره اتخاد اولنه جق هر تدبیری قبول ایده جکنی شمدیدن تعهد ایده جکدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : اقلیتلردن بحث یوقدر . بوتکلیف سه ورده پایله جق تعدیل اتدن باحث اولدینی ایچون بوندن مذکور معاهدنک اقلیتلره عائد قسمنک تعدیل ایدلیه جکی استخراج اولنه بیلر .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : تورکیا وبونانستانده کی اقلیتلر حقنده برسلسله تدابیرک تکلیف ایدیله جکی وبونلرک حسن تطبیقنه نظارت ایتک ایچون جمعیت اقوامجه قومیس لرک تعیین اولنه جنی مذکوردر . سلسله تدابیرک نه اوله جنی تصریح ایدلمه مشدر .

لوزانده : میثاق ملیمزده قبول ایتش اولدینمز وجهله والکمز غیر مسلملره مخصوص اولوق اوزره حرب عمومیدن سوکره عقد اولنان بالجمله بین الملل معاهداتده موجود اولان احکام .

٨) احکام عسکریه

سه ورده :

(آ) تورکیانک قوای مسلحه سی شو ارقامی تجاوز ایتیه جکدر .

معبیت سنیہ قطعہ سی	۷۰۰	کشی
ژاندارمه	۳۵,۰۰۰	»
ژاندارمه بی تقویہ ایچون قطعات مخصوصه	۱۵,۰۰۰	»
	۵۰,۷۰۰	

بومقداره ارکان حربیه ، مکاتب عسکریه طلبه سی ، ده پو قطعاته و خدمات مختلفه منسوب افراد و ضابطان داخلدر .

قطعات مخصوصه نك (۱۵) بطاریه جبل طوپی بولنه بیلجك و صحرایا آغیر طوپی اولیه جقدر . مملکت ، مختلف منطقه آیرله جق و هر منطقه ده برژاندارمه (قطعہ سی - légion) بولنه جقدر . ژاندارمه نك طوپی و آلت فنیه سی بولنیه جقدر .

خصوصی قطعات کندی منطقه سنك خارجنده استخدام ایدیه میه جقدر .

ژاندارمه ضابطانی میاننده (۱۵۰۰) ی کچمه مك اوزره اجنبی ضابطان بولونا جقدر . هر منطقه ده کی اجنبی ضابطانی عینی ملته منسوب اوله جقدر .

بالآخره تثبیت ایدیه جك اولان اشبو مناطقك عددی ذ کر ایدیه مكله برابر بونك دول ائتلافیه نك فکرنجه لاقلا درت اوله جنی معاهده نك بعض احکامندن و ازجمله بر légion ك قوتنك عموم légion لر قوتنك ربئی تجاوز ایتیه جکی حقنده کی حکمدن استخراج اولنه بیلیر . بصورتله انکلتره ، فرانسه و ایتالیا ضابطانك بولنه جنی برر منطقه اوله جنی کی احتمال یونانستان و بلکده ایلروده ارمنستانه برر منطقه ویرلمی دوشونولمشدر .

قطعات مخصوصه افرادله ژاندارمه لر هی اجرتلی اولوب بونلر لاقلا اون ایکی سنه خدمت ایدیه جك و خدمت مجبوره عسکریه قالقه جقدر .

هر منطقه ده کی légion . آله جق افراد و ضابطان او منطقه اهالیسندن اوله جق و مختلف عناصرك légion ده تمثیل ایدلسنه امکان دائره سنده اعتنا اولنه جقدر .

— قوای بحریه مزیدی sloop و آلتی طور بیدوی تجاوز ایتیه جك و هیچ بر طیاره و قابل سوق بالونمز اولیه جقدر .

دول ائتلافیه منسوب عسکری ، بحری و هوائی قونترول قومیسونلری مملکت مز داخلنده هر درلو مراقبه ده بولنغه حقاری وارددر . بالخاصه عسکری قومیسون ؛

تورکیانك استخدام ایدیه بیلجکی ، پولیس ، کمرکچی ، اورمان محافظی و سائره کی مأمورینك مقدارینی تعیینه ،

فضله قاله جق اسلحه وجبخانه مزی تسلحه .

ملكتمزك مناطقہ تقسیمہ ، ہر منطقہ دہ بولہ جق ژاندارمہ وقطعات مخصوصہ مقدارینك تعیینہ ، بولرك طرز استخدام واستعمالی مراقبہ ، اجنبی ضابطانك مقدار ونسبتی تعیینہ وحکومتہ مشترکاً یکی قوای مسلحہ مزك تنظیمہ الخ .. مأموردر .

مارت ۹۲۱ تکلیفندہ :

ژاندارمہ مقداری ۴۵,۰۰۰

قطعات مخصوصہ ۳۰,۰۰۰ . ابلاغ اولومشدر .

ژاندارمہ نك طرز توزیعی ، دول ائتلافیہ منسوب سالف الذکر قونترول قومیسونیہ حکومت آرمسندہ آکلاشہرق واقع اولہ جقدر .

ژاندارمہ دہ ضابطان و کوچك ضابطان نسبتی تزید ایدیلہ جقدر . اجنبی ضابطان مقداری آزالیلہ جق و بولرك قطعاتہ توزیعی ، قونترول قومیسونی وحکومت آرمسندہ بالائتلاف قرارلشدیریلہ جقدر . (بوندہ احتمال ہر منطقہ دہ عینی ملتہ منسوب اجنبی ضابطان بولنیہ جفی قصد ایدلمشدر .)

مارت ۹۲۲ تکلیفندہ :

اجرتلہ مستخدم عسکر اصولنك ابقاسی

ژاندارمہ نك ۴۵,۰۰۰

قطعات مخصوصہ نك ۴۰,۰۰۰ . ابلاغی .

ژاندارمہ دہ اجنبی ضابطاننك استخدامی تورکیاہ توصیہ ایدلمکله برابر بو جهت شرط اولہرق درمیان ایدلمہ مکدہ در .

لوزاندہ : تراکیا وبوغازلردہ غیر عسکری حالہ افراغ اولنان مناطقہ هائد تحدیداندن ماعدا هیچ برقید یوقدر . حتی بوغاز ایچنك ایکی طرفندہ کی غیر عسکری منطقہ دہ ۱۲,۰۰۰ عسکر بولندیرہ بیللم حقی محافظہ ایتمشدر .

بومناطق ایچون بیلہ هیچ برقونترول قبول ایدلمہ مشدر .

(۹) جزا

سہور پروژہ سندنہ : تورکیا ، حرب ائناسندنہ قواعد حربیہ یہ مخالف صورئدہ حرکت ایتش ویا تورکیا داخندنہ مظالم اجرا ایتش و تہجیر وسائرہ کبی خصوصاتہ قاریشمش اولان اشخاصی طلبیری اوزرینہ دول متفقہ یہ (یونانستان داخل) و تورکیادن اراضی آلمش اولان دولترلہ (ارمنستان وسائرہ) تسلیم ایدہ جکدر . اشخاص مذکورہ کنڈیلرینی طلب ایدن دولتک دیوان حربی طرفندن محاکمہ و تجزیہ ایدیلہ جکدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفندنہ : دول ائتلافیہ تکلیفاتندنہ بوندن بحث یوقدر .

آنحقی بکرسامی بکک انکیزلرلہ امضا ایتش اولدینی مبادلہ مقالہ نامہ سندنہ ائمزده کی بوتون انکیزلری تخیلہ ایدہ رک برقیم تورکری مجرم عدیلہ انکیزلر ائندہ براقہ یہ موافقت ایتش اولسی سہور پروژہ سندنہ موجود اولان احکام سالفہ نک دها مخفف برشکندن بشقہ برشی دکدر .

مارت ۹۲۲ ده : بومسئلدن بحث یوقدر .

لوزاندہ : بحث یوقدر .

(۱۰) احکام مالیه

سہورده : دول ائتلافیہ تورکیایہ معاونت ضمنتدہ انکیز، فرانسز و ایتالیان مرخصلرندن مرکب بر مالیه قومیسونی تشکیل ایدہ جکدر و بوقومیسوندہ استشاری ماہیتدہ برتورک قومیسری بولنہ جکدر .

اشبو قومیسونک وظائف و صلاحیتی بروجہ آتی اولاجقدر :

(آ) تورکیانک وارداتی ادامہ و تزید ایچون ہر درلو تداییر اتخاذ ایدہ بیلہ جکدر .

(ب) تورک مجلس مبعوثانہ تقدیم ایدیلہ جک اولان بودجہ اولاً مالیه قومیسوندہ عرض واونک قبول ایندیکی شکلدہ مجلسہ سوق اولونہ جکدر . مجلسک یاپہ جنفی تعدیلات آنحقی قومیسونجہ تصویب ایدیلر سہ قابل اجرادر .

(ج) قومیسون دوغریدن دوغریوہ کنڈیسنہ تابع اولہ جق واعضالری کنڈی موافقتیلہ تعین ایدیلہ جک اولان تورک مالیه ہیئت تفتیشیہ سی واسطہ سیلہ بودجہ نک و مالی قوانین ونظامانک تطبیقاتی مراقبہ ایدہ جکدر .

د) دیون عمومیہ و عثمانی بانکہ سیلہ آکلاشہرق تورکیانک اصول مسکوکتی تنظیم و اصلاح ایدہ جکدر .

س) دیون عمومیہ به تخصیص اولنان واردات مستثنا اولمق اوزره تورکیه نك بالجله وارداتی اشبو مالیه قومیسسیونك امرینه ویریلہ جکدر . قومیسسیون بونرلہ ؛
اولاً :

کندیسنه و تورکیاده قاله جق اولان دول ائتلافیه اشغال قوتلرینه عائد مصارفی تأدیہ ایتدکن صوکره ۳۰ تشرین اول ۱۹۱۸ تاریخندن بری دول ائتلافیه اردولرینک کرک بوکونکی تورکیه ده کرک عثمانلی ایمرطورلغنک مختلف اقسامنده کی مصارفی تأدیہ ایلہ جکدر .

ثانیاً :

تورکیا ، دولایسیلہ ضرریدہ اولان بالجله دول متفقہ تبعه سنک ضرر وزیانی تضمین ایدہ جکدر .

تورکیانک احتیاجانی بوندن صوکره درپیش ایدیلہ جکدر .

ص) حکومتجه ویریلہ جک هر بر امتیاز ایچون مالیه قومیسسیونك موافقتی شرطدر .

ط) قومیسسیونك تصویبلہ الیوم جاری اولان دیون عمومیہ طرفندن بعض وارداتک دوغریدن دوغری به جیبانی اصولی ممکن اولدینی قدر کنیش بر صورتده توسیع ایدیلہ جک و بوتون تورکیاه تشمیل اولنه جقدر .

کومروکار ، مالیه قومیسسیونی طرفندن عزل و نصب اولنان و کندیسنه قارشى مسئول بولنه جق اولان بر مدیر عمومینک اداره سنده بولنه جقدر . الخ ..

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : سالف الذکر مالیه قومیسسیونی تورک مالیه ناظرینک ریاست فخریه سی تحتندہ بولنه جقدر . قومیسسیونده بر تورک مرخص بولنه جق و بونک تورک مالیه سنه عائد مسائلده رأی اوله جقدر . متفقلرک منافع مالیه سنه متعلق مسائلده ایسه تورک مرخصنک صلاحیتی آنجق استشاری ماهیتده اوله جقدر .

تورک پارلمنتوسی ، تورک مالیه ناظریلہ مالیه قومیسسیونی طرفندن مشترکاً احضار ایدیلہ جک اولان بودجه ده تعدیلات یا بمق صلاحیتی حائر بولنه جقدر . فقط بوتعدیلات بودجه نك نوازتی بوزہ جق شکلده ایسه بودجه برای تصدیق تکرار مالیه قومیسسیونه کوندریلہ جکدر .

تورک حکومتی امتیازات و یرمک حقنی تکرار احراز ایدہ جکدر . آنجق ، تورک مالیه ناظری بو بابدہ کی قونطورانلرک تورک خزینہ سی منفعتنه موافق اولوب اولمدیفنی مالیه قومیسسیونیلہ برلکده تدقیق ایدہ جک و بوبابدہ مشترکاً بر قرار انخاذا ایدیلہ جکدر .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : مالیه قومیسوئی تشکیلندن صرفنظر ایدلمکده در . فقط دول متفقیه اولان حربدن اولکی دیونک ومعقول بر قرضمیناک تأدیه سی ضمننده لازم اولان قونترولک تورک حاکمیتی پرنسپیله تألیفنه چالیشیله جقدر .

حربدن اولکی دیون عمومیه قومیسوئی ابقا اولنه حق وبالاده مذکور ایش ایچون دول ائتلافیه جه بر تصفیه قومیسوئی تأسیس اولنه جقدر .

لوزانده : بوکی قیوداتک کافه سی بر طرف ایدلمشدر .

(۱۱) احکام اقتصادیه

سه ورده : قاپیتولاسیونلردن استفاده حق حربدن اول بونلردن استفاده ایدن دول متفقیه تبعه سینه اعاده ایدلمه جک وبونلردن اولجه استفاده ایتمین دول متفقیه (یونانستان ، ارمنستان وسائر) تبعه سینه ده یکیدن ویریه جکدر .

(بو حقوق میاننده بر جوق ویرکودن معافیتک بولندی و تابعیت بختنده کورولدیکی وجهله هر تورک تبعه سنک دول متفقهدن برینک تابعیتنه کیرمسینه ممانعت ایتک حقنک بزدن نزع ایدلدیکی نظر دقه آلینیرسه بو حکمک شمولی ده زیاده تظاهری ایدر .)

کمرک تعرفه لری ایچون ۱۹۰۷ تعرفه سی (۸ / ۰) اعاده تأسیس ایدلمکده در .

تورکیا دول متفقیه منسوب سفائنه لا اقل تورک سفائنه ویردیکی حقوق طانیه جقدر .

اجنبی پوسته لری اعاده تأسیس اولنه جقدر .

مارت ۹۲۱ تکلیفنده : یالکز اجنبی پوسته لریک بعض شرائط تحتنده الفاسنک درپیش ایدلمه جکی سویله نیلمکده بناء علیه احکام سائر ابقا ایدلمکده در .

مارت ۹۲۲ تکلیفنده : انکلتره ، فرانسه ، ایتالیا ، ژاپونیا وتورکیانک مرخصلردن وقاپیتولاسیونلردن استفاده ایدن دیگر دولتلرک متخصصلردن مرکب بر قومیسون صلحک مرعیته دخولنی متعاقب کچه جک اوج آی ظرفنده استانبولده اجتماع ایدوب قاپیتوله ر اصولک تعدیلی ضمننده تکلیفات حاضر لایه جقدر .

مالی خصوصانده بو تکلیفات تبعه اجنبیه نک نورکارله مساوی ویرکو ویرمسی تأمین ایده جکدر . کذا بوتکلیفات کمرک رسمنده لزوم کوریه جک تعدیلاتی اجرایه معطوف اوله جقدر .

لوزانده : قاپتولا سيونلرك هر نوعى تاماميله وابديا لغو اولمشدر .

(۱۲) بوغاز قوميسيونى

سهرده : كندينه مخصوص بايراغى ، بودجهسى وضابطهسى بولنهجق اولان اشبو قوميسيون كميلرك بوغازلرن مرورى ، فنارلر ، قلاغوزلق .. الخ ايله اشتغال ايدىجك واولجه مجلس على صحنك ايفا ايلديكى وظائف ايله تخليصيه خدماتى بعدما قوميسيونك نظارتى آلتنده واونك تعليماتى داخلىنده ايفا قلنهجق وقوميسيون بوغازلرك سربستيسى تملكهده عد ايدنجه دول ائتلافيه مراجعت ايدىيله جكدرك .

قوميسيونده آمريكا ، انكلتره ، فرانسه ، ايتاليا ، ژاپونيا وروسينهك مرخصلىر ايكى رايه مالك بولنهجكلردرك .

آمريكا آرزو ايلديكى آندن وروسيه جمعيت اقوامه داخل اولدينى تقديرده و او آندن اعتباراً قوميسيونده اشتراك ايدىيله جكلردرك .

قوميسيون اعضالىر معافيت ديپلوماتيكه دن استفاده ايدى جكلردرك . قوميسيونده مناوبه ايله وايكيشر سته مدتله ايكى رايه مالك دولتلرك مرخصلىر رياست ايدى جكدرك .

مارت ۹۲۱ تكليفنده : تورك مرخصى دى ايكى رايه مالك اولهجق وبوغازلر قوميسيونده رياست ايدى جكدرك .

مارت ۹۲۲ تكليفنده : كذا تورك مرخصى قوميسيونده رياست ايدى جكدرك . بوغازلرله علاقه دار باجمله دولتلر قوميسيونده تمثيل ايدىيله جكلردرك .

لوزانده : قوميسيونك رياستى بزه وىرلمشدر .

قوميسيونك وظيفهسى سفائنك بوغازلردن مرورى كيفيتك بوغازلر مقاولهسى احكامنه موافق اولسنة اعتنادن عبارتدر . قوميسيون هر سنه جمعيت اقوامه راپور ويره جكدرك .

كذا مذكور معاهده ايله استانبولدهكى بين المملل صحنه مجلسى لغواولنهرق صحنه امورى توركي حكومتنه ترك ايدلمشدر .

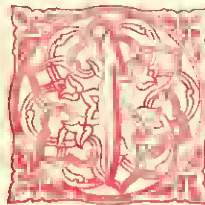
§ محترم افنديلر ، لوزان صلح معاهده نامه سنك احتوا اينديكى اساساتى ، ديكر صلح تكليفلريله ده افضله مقاييسه به محل اولمدينى فكر نديم . بومعاهده نامه ، تورك ملتى عليه ، عصر لردنبرى حاضر لائمش وسهور معاهده نامه سيله اكال ايدلديكى ظن ايدلمش ، بويوك برسوء

قصدك انهدامی افاده ایدر برویقه در . عثمانلی دورینه هائده تاریخده امثالی ناهسیوق برسیاسی

ظفر اثریدر !

.*

فندیلر ؛ لوزان صلح مذاکراتی اشناسنده ، تکیون ایدن وصلح عقد اولندقدن صوکره ، افاده واشاعه ایدیلمن ، برهسئله یی ، بوراده ، موضوع بحث ایدره ک افکار عمومیه یی تنور ایتک ایسترم . افاده واشاعه اولنان مسئله ، هیئت مرخصه رئیس عصمت پاشا ایله ، هیئت وکیله رئیس رؤف بک آره سنده تحدت ایدن اختلافدر .

ب اختلافی ، هائده اولدینی وثائقی تدقیق ایدوک اساسلی وجدی اسبابه استناد ایتدیرمک مشکلددر ، بوکا نظراً ، اختلافی ، دهه زیاده روحی وحسی سبیلر تحتنده مطالعه ایتک لازم اولدینی فکرندیم .

مختلف مناسبتلره ، بیان ایتشدم ، که لوزان قونفرانسی موضوع بحث اولدینی زمان ، هیئت مرخصه ریاستنک رؤف بک طرفندن ایفاسی تمایلی واردی . فی الحقیقه ، رؤف بک ، هیئت مرخصه رئیس اولمق ایستیوردی . عصمت پاشانک ، عسکری مشاور اوله رق ، کندیسله برابر کوندرلمسیده بندن رجا ایتشدی . بن ، رؤف بکه ، عصمت پاشادن استفاده ایتک ، اونک ، آنجق ، رئیس اوله رق کوندرلمسیه ممکن اوله جنی جوابی ویردم . صوکره معلوم اولدینی وجهله ، رؤف بکی کوندرمدک . عصمت پاشا اوردونک باشندن آلندی . خارجیه وکالتنه انتخاب وهیئت مرخصه ریاستنه تعیین اولندی .

لوزان قونفرانسنک برنجی دورینی متعاقب ، عصمت پاشانک ، دوچار اولدینی تعریضلری ، تقیدلری ایضاح ایتشدم . بوکا رغماً ایکنجی دفعه لوزانه کوندریلن ، ینه عصمت پاشا اولدی . عصمت پاشا ، لوزان مذاکراتی بویوک برکیاستله اداره ایدیوردی . مذاکرات صفحاتی ، منتظماً هیئت وکیله یه بیلدیریوردی . بعض مهم مسائلده ، هیئت وکیلنک رأی ومطالعهنسی صوریور ویا تعلیمات طلب ایدیوردی . حل لازم کلن مسائل ، مهم ، مجادله ، جدی وأوزوجی ایدی . رؤف بکه ، عصمت پاشانک ، مذاکراتی طرز اداره سنی بکنمه مزاک حسنی حاصل اولمشدی . بو حسنی ، هیئت وکیلده کی رفقاسنده تلقین آرزوسنه دوشمشدی . هیئت وکیلده ، عصمت پاشانک رابورلری اوقوندقجه ، زمان زمان ، عصمت پاشا ، بوایشی باشاره میه جق دینمکه باشلانمش . . حتی ، برآراق ، عصمت پاشایی ، کری به چاغیرمق تکلیفی اورتیه آتیلمش . .

رؤف بك ، در حال بوتكليفى ، رايه وضع ايتمكه قالقيشمش .. مدافعه مليه وكيلى اوله رق هيئت وكيلاهيه داخل بولنان كاظم پاشانك اعتراضى اوزرينه ، صرف نظر ايدلمش ..

ديكر طرفده ، عصمت پاشادهده ، هيئت وكيلاهيه رئيسى رؤف بكه قارشى ، عدم امنيت حصى باشلامش .. رؤف بكك امضاسيله آلدينى نقطه نظرلردن ، رؤف بكك ، بنى خبردار ايتمكسزین تعلیمات ویرمکده اولدینی اندیشه سنه دوشمش ..

نهایت ، عصمت پاشا ، مذاكراتك جدی ونازك صفحه لره كيرديكسندن بحث ايدهرك ، بنم ، بالذات وضعیتی تعقیب ایتهمی یازدی .

كرچه ، بن ، عصمت پاشانك راپورلردن و هيئت وكيلاهيه قرارلردن خبردار ايدليوردم . فقط ، رؤف بكك مقرراتى تبليغ ايدن يازيلرينك طرزى قونترول ايتيوردم . عصمت پاشانك نظر دقتى جلب ايتمى اوزرينه ، لوزان مذاكراتى ، هيئت وكيلاهيه بالذات تعقيب ايتمكه وبعضاً هيئت وكيلاهيه قرارلرينى بالذات قلمه آلمغه لزوم كوردم .

موضوع بحث ايتديكمز مسئله حقنده ، صريح وقطعى برفكر ويره بيلمك ايجون پاشا ايله رؤف بكك آره سنده مختلف مسائله عائد اولقى اوزره جريان ايدن مخابراتدن ، يالكنز بر ، ايكي مسئله يه عائد بعض مخابراتى مواجهه كزده تدقيق ايدمك .

§ يونان تعميرات مسئله سندن دولاي ، بونانستان كر كين بروضعيت آلدى . عصمت پاشا ايله وەنيزه لوس آره سنده بومسئله يه دائر اولان مذاكره و مناقشه انقطاع ايتدى .

ائتلاف دولتلى مرخصلى ، عصمت پاشايه قره آغاجك بزه تركى و طرفزدن تعميراتدن فراغت ايتمك صورتيله ، يونان تعميراتى مسئله سنك حلى تكليفنده بولنورلر . عصمت پاشا ، قره آغاجك ، طلب ايتديكمز بحق تعميرانه بر معادلت تشكيل ايدميه جكنى و ديكر طرفدن متفكرله آره مزده بولنان ودها اول حل ايدلمش اولان تعميرات مسئله سنك بوقونفرانسنده تأييد و تشييت ايدلمديكنى ، هرايكي مسئله ينى حكومهت ابلاغ مجبوريتنده اولديغى بيان وافاده ايدر . عصمت پاشا ، بووضعيتى ۱۹ مائس ۳۳۹ تاريخلى شيفره سيله ، اجرا و كيللرى هيئتى رياسته بيلديرييور و « حكومتك قرارينك عاجلاً اشعارينى استرحام ايلرم . » دييور .

عصمت پاشا ، بواشعارينه ، اوچ كون كچديكى حالده جواب آلماز . ۲۲ مائس ۳۹ تاريخنده ، اجرا و كيللرى هيئتى رياسته ، مستعجل اشارتيله شو شيفره يى ده چكر :

« يونان تعميراته مقابل ، توركيابه قره آغاج و جوارينك تركى حقنده ، متفكرل طرفندن واقع اولان تكليف حقنده حكومتك نقطه نظرينك اشعارينى ۱۹ مائس ۳۹ تاريخ و ۱۱۷ نومرولى تلغرافنامه ايله استرحام ايتشدم . امر دولتلىنك تعجىلى مسترحدر . »

رؤف بك ، عصمت پاشانك ايكي تلغرافنه ، ۲۳ مائس ۳۹ تاريخنده جواب ويرييور .

جوابك برنجی ماده‌سی شودر : « قره آغاجه مقابل تعمیرات بدلدن صرفنظر ایدمه‌یز . »
جوابك اوچنجی ماده‌سندده ، بعض مطالعه‌لردن صوكره « یونانیلرك بونی ویره‌میه‌جكلرنی ،
متفقلرك سویله‌مسی شایان استغرابدر وقبول ایدبله‌مز . » دینیلور .

جوابك بشنجی ماده‌سندده ، ینه بعض مطالعاتدن صوكره ، شو نقطه نظر درمیان ایدیلور :
« بومسئله‌نك متفقلرله صلحه مانع اولمامسی ایچون ، بزی یونانیلرله حلدده سربست براقه‌رق
كندیلری صلیحی عقد ایلملری شقی مرجیح كورولمشدر . »

عصمت پاشا ، ۲۴ مایس ۱۳۳۹ تاریخنده رؤف بكه یازدیغی متعاقب درت راپورنده ، شو
معلومات و مطالعاتی درمیان ایدیلور : « ماده ۱ - بكون جنرال په‌لله كلدی . یونان هیئتك
ایکی كون صوكره ، یعنی جمعه ایرتسی كونی تعمیرات مسئله‌سنی رسماً موضوع بحث ایتمکی
تكلیف ایتدیكنی و اوزمانه قدر طرفزدن جواب و برلنزه جمعه ایرتسی كونی قونفرانسدن
چكیده‌جكلرنی تبلیغ ایتدكلرنی بیلدیردی . بن ، تعمیرات حقنده هنوز جوابكیزی آلامش
ایدم . حكومتدن جواب كلد كچه پاسیله‌جق برشی اولمادیغی و بوتیلیفادن متأر اولمادیغی سویله‌مكه
اكتفا ایتدم . »

« وضعیتك صوك دوره‌یه‌كلیدیكنی قناعتده‌یم . ترشحات عمومیه و غزته حوادثلری عمومیتله
بدینانه‌در . » ماده : ۲ - مختلف مسائل اوزرینه ریاست جلیله‌لرینك حوابلرنی آلام . شایان
دقدركه تعمیرات ایشنده آقره‌نك رد جوابی ویردیكى ده‌ا اول بوراده شایع اولمشدر . بزم
مخافدن ترشح احتمالی یوقدر . چونكه تكلیفی و جوابی هنوز كیمسه بیلیمور »

عصمت پاشا ، یونان تعمیرات مسئله‌سی حقنده‌کی قناعتی شو صورته بیلدیریلور : « قره آغاجی
و جوارینی احتوا ایدن تكلیفی قبول ایله یونان تعمیرات مسئله‌سنك تصفیة‌سی بالضروره موافقدر .
یونانیلره پاره تأدیة ایتدیرمك متفقلرجه غیر قابل دینیلدیكى كبی بوتون متفقلر آره‌دن چكیلدیكى
حالدده محتمل محاربه‌یی قازاندقندن صوكره دخی پاره آلمق ایچون وسائط تأییدیه اولمادیغندن ، تأدیة
اساسنده اصرار ، چیقماز بریولدر وهر مملكتده مثبتدر و مجربدر ... الخ »

عصمت پاشا ، بونقطه نظرینی بك معقول و دورینه‌نه مطالعاتله توضیح ایتد كدن صوكره ،
« قونفرانسك وضعیت حاضرهنه كوره اقتصادی ، تجاری واقامته متعلق مواد و بالجله مواد
سائر ا كثریت مطلقه ایله ایی بر صورتده حل اولمشدر اولمقده‌در ... »

« تخلیه هنوز تثبیت اولمادی . فقط ، آرزومن وجهله تثبیت اولنق مأمولدر و ذاتاً
اساسدر . » دییور وسائر مسئله‌لرك واصل اولدیغی و اوله‌بیله‌جکی نتیجه‌لری ده بیلدیریلور
واوندن صوكره شونلری یازیور : « خلاصه قناعتم شودر ، كه حكومت بزم تعلیماتنده
مندرج مواد اساسیه داخلنده قالدیغی و یونان تعمیراتی تكلیفم وجهله تسویه ایدلدیكى تقدیرده ،
صلحی استحصال ایتك امیدى جداً قوتلیدر . اكر حكومت ، یونان تعمیراتی سببیه اقطاعی

کوزه آلیرسه واکر تعلیماتمزد مندرج اولمیان موادک ناکهانی اشکالنه کوره ، افکار نابتہ درمیان اتمکده دوام ایدرسه صلحک امضاسی مشکوکدر .

« قابوتاژک بلا قید و شرط الغاسنی ویا مسئله نک صلحدن صوکرهیه تعلیقنی ترویج والزام ایتدک ، فقط ، شرائط معینه داخلنده ، ایکی سنهک برمقاوله خصوصیه ایله حل مسئلهیه امکان بوله بیلدک . حالبوکه بومسئله حقنده دخی یکیدن مواد نابتہ تبلیغ بیوریورسکز . » اوندن صوکره ، عصمت پاشا شونی یازیور :

« خلاصه قرارم شودر : منافعمره موافق وقابل استحصال اعظمی شرائطی جامع برصالح معاهدهنامهسی احضار اولمقدهدر . کرک یونان تعمیراتی وکرک مسائل سائرده دها فضله منافع استحصالنه امکان کورمکده وانقطاعی کوزه آلمقده حکومت ثابت ایسه بن بوقناعتہ اشتراک ایتیورم . بونقطهینی واضحاً ودرحال بکا بیلدیرمسنی حکومت رئیسندن طلب ایدیورم . آره مزده مطابقت اولمدیغی تقدردده وظیفهم ، هیئت مرخصهینی بوراده براقهرق مملکتیمه عودت ایتک وهیئت حکومتیه شفاهاده وضعیتی بردفعه ایضاح ایتدکدن صوکره ، حرب و صلح وادیسنده ، موقع مسئولیتی ختامه ایردیرمکدر . »

عصمت پاشانک ، تلغرافلرینک صوک مادهسی شودر : « ملاحظاتمک عیناً ، بویوک ملت مجامعی رئیسنه (یعنی بکا) ابلاغنی استدعا ایدرم . »

§ افندیلر ، بوویردیکم معلوماتدن ، نبارز ایدن نقطه شودر : عصمت پاشا ، قره آغاجه مقابل یونان تعمیرات مسئلهسی تسویهینی موافق کوریور و احضار اولمقده اولان معاهده نک قابل استحصال اعظمی شرائطی جامع اولدیغی قناعتنده بولونیور .

— رؤف بکده ، قره آغاجه مقابل تعمیرات بدلندن صرفنظر ایده میزدیور .
§ بن ، رؤف بک ایله عصمت پاشا آره سنده ، جریان ایتیش اولان تکمیل مخبرانی مطالعه ایتدکدن صوکره ، اساس اعتباریله عصمت پاشانک نقطه نظرینی ترویج ایتدم . فقط ، کرک رؤف بک کرک عصمت پاشا نقطه نظرلرنده چوق مصر کورونیورلرونقطه نظرلرک افاده سنده هر ایکسی پک کسکین کله لر قوللاشمش بولونیورلردی . رؤف بک ، مجلس وملت افکار عمومیه سنده حسن تلقی ایدیله بیله چک وافاده سی بارلاق بر پروپاگاندا زمینی اوزرنده ایدی . (مملکتیمزی تخریب ایتیش اولان یونانلیلردن ، معظم ظفرمزه رغماً ، تعمیرات بدلی طلبندن صرفنظر ایده میز ! ائتلاف دولتلری ، یونانلیلری بزمله قارشنی قارشنی سربست براقسینلر ! بز ، اونکله حسابیمزی کورورز !) نقطه نظرینک مدافعی اولیور . .

بوتون صلح مسئله سی وبویوک صلح اساساتی تعقیب ایدن عصمت پاشا ایسه هیئت وکیله رئیس یله بو اختلاف کونده یونانلیلره قارشنی فداکارلقی تکلیف ایتک موقعنده بولونیوردی . بونقطه نظرک اصابت و ضرورت قبولی افکار عمومیه یه ایضاح ایتک بالطبع اوقدر سهیل دکلدی .

مسئله یی ، او بولده حل ایتک لازمدی، که هم عصمت پاشانک تکلیفی قبول ایدیلهرک صلح اولسون و همده رؤف بک و ریاست ایتدیکی هیئت وکیله یرنده قلوب صلح عقد اولوتجه یه قدر مساعیسنه دوام ایتسین !

علی الاطلاق طرفینه قارشی آلدیغم وضعیت بموشاق اولدی . برطرفه حق ویره رک دیگر طرفی الزام ایتک سیستمنی تطبیق ایتدم . وضعیتی ناصل مطالعه و نقطه نظریمی ناصل وضع ایتدیکی ایضاح ایچون ، ۲۵ مایس ۳۳۹ کونی عقد اولنان هیئت وکیله اجتماعنی متعاقب ، عصمت پاشایه یاسیلمش اولان تبلیغاتی عیناً عرض ایده جکم .

عصمت پاشایه ایکی شیفره تلغراف یازلادی . بری ، هیئت وکیله قراری اوله رق رؤف بکک امضاسیله چکیلیدی . بوتلغرافی ، بن ، کاظم پاشایه دیکته ایتدم . دیگرینی بالذات یازدم و کندی امضامله کوندردم . رؤف بکک امضاسیله چکیلن تلغرافنامه شودر :

۳۳۹-۵-۲۵

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۴ مایس . ۱۴۱۱ الی ۱۴۴۱ نومرولی تلغرافنامه لری اوزربنه غازی پاشا حضرتلری ریاستنده مجتمع هیئت وکیله قراری بوجه آتی عرض اولنور :

صلحه مانع اولان اساسلی و معلق مسائل بزجه برکل تلقی ایدلمکده در . بومسائلدن هرهانکی بری حاد بر شکل آلدینی زمان فدا کارلغه دعوت ایدیلیر و بو فدا کارلنی ضروری کوره جک اولورسه ق متباقی مسائلک عینی شکلده ضررمزه حل اولنمی احتمالی قوتله تقویه ایدرز .

یونان تعمیرات مسئله سنده فدا کارلق یاسیله جق اولورسه بو فدا کارلق هیچ اولمازسه الان معلقده بولنان و بزجه استحصالی الزم اولان مسائلک لهمزه انتاجی صورنیله صلحه خادم اولمیلیر .

بناء علیه دیون عمومیه فائضاری و قیصه زمانده تخلیه وعدلیه فورمولی و شرکتلر تضمیناتی مسائلنک یونان تعمیراتی مسئله سیله برلکده وضع اولنمی و لهمزده حلی تأمین و تعهد ایدلدیکی تقدیرده مقابلنده آنجق بو فدا کارلغک اختیار ایدلمسی موافق اوله ییلیر .

بوشکل داخلنده اعظمی منافعی تأمین ایده جک اولان بر صلح استحصالی ممکن اولدینی و بونک خارجنده اوزون مذاکراتک خیرلی بر صلح کتیرمه جکی قناعتده اولان هیئت صوک و قطعی شکلده قونفرانسه تکلیفانده بولنهرق جوابه انتظار ایتکنزی رجا ایتمکده در .

مسین رؤف

§ بنم یازدیغم تلغرافنامه ده بودر :

عصمت پاشا حضر تلرینه

۲۴ مایس ۱۴۱۱ الی ۱۴۴ تلغرافنامه لرکز محتوای هیئت وکیلده برلکده تدقیق ومذا کره ایدلدی . هیئت وکیلجه اتحاد اولنان قرار هیئت وکیله ریاستدن بیلدیرلدی . بنم مطالعاتم :

۱ — اوزرنده توقف واصراری مستلزم اولان مسئله یونان تعمیرات مسئله سنده تورکیانک اختیار ایدمجهکی فدا کاراق نقطه سی دکلدرد . بلکه بوقدا کارلغه موافقت ایدم بیلیمک ایچون صلحک عقیدینه مانع اولان اساس ومهم مسائلک هنوز حل ایدلمه مش ومأمول ایدلدیکی صورتده حل اولنه بیله جکنه قناعت بخش دلائل بولنمه مش اولمسیدور . فی الحقیقه حل اولندینی ویا حل اولنه بیله جکی تخمین ایدیلن اقتصادی مسائل آنقرده طوبلانمقده دوام ایدن شرکتلره وقوع بوله جق مذاکراتک نتیجه سینه معلقدر . مذکور شرکتلرک ایسه مفرط مطالبده بولندقلری شیمیدین آکلاشیلمشدر .

۲ — اقتصادی ومالی مسائل ائتلاف دولترلرینک نقطه نظرینه کوره یعنی علیهمزده حل ایدیلنجیه قدر استانبول تخلیه سنک تأخرنده مصر بولنلریدن اندیشه بویوکر وجدیدر . حتی بوتأخرک موصل مسئله سنک انکلتزه لهنه حلنه قدر دوا می ده قوتله وارد خاطر در .

۳ — بورجلر مرکز سکۀ تأدییه سی مسئله سنک دخی محرم قرارنامه سنک مرعیتی حقنده بیاننامه طلبنده مصر بولونیلدقجه لهمزه حل اولنه میه جنی کورولور .

۴ — عدلیه فورمولی مؤتلفینک تکلیفی اوزرینه قبول ایدلمش اولدینی حالده بالاآخره نکول وبونده مصر بولنلری جای دقتدر .

۵ — بناء علیه یونان تعمیراتی مسئله سنده بزى فدا کارلغه اجباره قالدیشملری سببی شو صورتله مطالعه ایدیورم :

یونانلیلر اوزون مدت اردولرینی سلاح آلتنده طوتمق وپیراتمق ایسته میورلر . تورکیا ایله آره لرنده حل لازم کلن تعمیرات مسئله سنی کندی آرزولری وجهله حل ایتدیرمک امین وساکن بر وضعیت کچمک احتیاجنده درلر . ائتلاف دولتلری ایسه بزم حیاتی عد ایتدیگمز مسائلی لهمزده حل ایتمک قرارنده اولیوب ممکن اولدینی قدرمذا کراتی اوزاتارق وهر مسئله اوزرنده بزى پیراتهرق الک نهایت کندی لهمزده فدا کارلغه مجبور ایتمک قرارنده درلر . یونانلیلرک حرکات عسکریه ایله استحصال مقصد ایللرینه دخی راضی اولدقلریدن مقصدلری ، بزى بالتضیق پایدیرمقله یونانلیلری ممنون وساکن بر حاله قویمق ایستیورلر . بزى بو اصرار فارشوسنده فدا کارلق یا عقله

صلحی تأسیسه خدمت ایتش اوله جغیزی ظن ایتیموم . بالعکس ینه زمان کچه جک و صلحک
تأسسی ایچون نهایته قدر فداکارلق یایمق مجبوری قارشوسنده براقیله جغز . ازمیرک استردادندن
بوکونه قدر طقوز آی کچدی . بو طرزده دها طقوز آی کچه بیلیر .

اهمیتله نظر دفته آلمق لازمدرکه غیر معین مدت ایچون انتظارده قالغه موافقت ایده میز .

۶ — علیهمزه اولان مسائله فداکارلق ایتک ولهمزده حل ضروری اولان مسائلی عینی
زمانده تأمین ایتهمک بزی ضعیف و مشکل وضعیته صوقار . بونک ایچون صلحه اساس اوله جق
مسائلك هیئت عمومیه سنی بر کل اوله رق نظر دفته آلمق و بونی صریح و قطعی اوله رق قونفرانسک
نظر دقت و قبولنه جدیتله وضع ایتک و بو خصوصده تأمیناته مالک اولدقجه فداکارلنی مستلزم
مسائلك حل قطعینه موافقت ایتمکدن قطعاً بجانب ایتک زمانی کلسدر .

۷ — ۲۴ مایس . ۱۴۴۰ نومرولی تلغرافنامه کزله بیلدیریلن خلاصه قرار کزده استعجال
بیورمه مکزی رجا ایدرم . اساسی مجلسدن کان تعلیماتک مهم اولان ، مالی و اقتصادی و عدلی
و اداری مسائله حقوق حیاتی و استقلالیه تک تام و امین اوله رق استحصالی هنوز ممکن اوله مدیغنه
کوره فداکارلق نقطه سنده اصرار کوسترمیکز .

۸ — ائتلاف دولتری بزه حیات و استقلالزله علاقه دار مسائله همه حال علیهمزده اساسلی
شرائط قبول ایتدیرمکه قرار و برمد کچه تعمیرات مسئله سنده کوستره جکمز جدی وضعیت اوزرینه
یونان اردوسنک حرکتنه مساعد و دولایسیله هیئت عمومیه تک فعلاً حال حربیه دخول ایتلمز
موافقت ایده مزلر . اگر منفی نقطه نظر محافظه سنده کی قرارلری قطعی ایسه یونان تعمیرات
مسئله سنده دکله استانبولک تخلیه سی ویا دیونک سکة تأدیه سی ویا عدلی مسائلکه بوتون جهانی
علاقه دار ایدر ، او مسئله لرده دها مساعد شرائطده علیهمزده فعلیاته کچر . فقط فرق بزم
دها ضعیف وضعیتمز اوله بیلیر .

۹ — یونانلیلرک جمعه ایرتسی کونی قونفرانسدن چکیلملرینه ممانعت ایده بیلیمک ایچون
آرزولرینی قبول ایتک لهمزده دکلدز و بویله بر مفارقت ائتلاف دولتری عینی حرکتنه اشتراک
ایتدکجه هیچ بر معنا و تأثیری حائر اولاماز . اگر قونفرانسدن چکیله جکمزنی تبلیغک معناسی ،
فعلاً حرکات عسکریه یه کچه جکمزنی اخبار ایسه بو خصوصده ائتلاف دولترندن بحق
استیضاح ایدیله جک نقطه لر واردر .

۱۰ — خلاصه ، بویله سریع و آنی تهدید قارشوسنده باشلی باشنه بر مسئله ده فداکارلنی
قبول ایتدیکمزی افاده ایتک ، صلحی اوزاقلاشدیرمق ماهیتنده تلقی اولنه بیلیر ، تکرار ایدیورم .
اساس مسائلی حله ائتلاف دولترینی دعوت بیوریکز افندم .

۲۵ - ۵ - ۳۳۹

مصطفی کمال

§ بولردن بشقه ، عصمت پاشايه ، ذاته مخصوص اشارتيله ده آريجه شو قيصة شيفره
تلفرافي چكدم :

شيفره ذاتيدر .

۲۵ مایس ۳۹

عصمت پاشا حضر تلبينه

هيئت وکيله رياستيله هيئت مرخصه نك تکميل مخبراتي بر دفعه ده قارشيلاشديره رق
تدقيقه لزوم کوردم . بعض تلفرافنامه لرده ، طرز بيانده ، آراده سوء تفهيمات وارکي بر معنا
استخراج ايتدم . تعميراتي قبول وعدم قبولده اصرار يوقدر . بوني ايضاح ايجون وضعيت ونقطه
نظرلرم حقنده آريجه مطالعاتي عرض ايتدم . تحسرله کوزلر کدن اوپرم قارداشم .
مصطفی کمال

بو تلفرافنامه لر محتوياتنه نظراً ، قره آفاجه مقابل يونان تعميراتندن فراغت اساس اعتباريله
قبول ايتديکمز صريحدر . آنجق مسائل اساسيه ده الزم وحياتي عدايتديکمز خصوصلرک
تأمين ايدلسي شرطنه ده ، عصمت پاشانک نظر دقتي جلب ايدلشددر .

عصمت پاشانک ده بواشعاراتندن استخراج ايتديکي معنا ومقصد بويله اولمشدر .

عصمت پاشا ، مطالعاتنک عيناً بکا ابلاغی رؤف بکدن استدما ايتديکي ۲۴ مایس ۳۹
تاريخنده ، دوغروندن دوغرويه بکا خطاباده بر تلفراف چکمش . ۲۴ مایسده چکيلمش
اولان بو تلفرافي ، بن ، ۲۶ مایسده آلام . تلفراف خارجيه شيفره سيله کلش ورؤف بک
طرفندن کورولدکدن صوکره بکا کوندرلشدی . حالبوکه بو تلفرافنامه مفادی ، رؤف بکدن
نوعاً شکاتي ضمن ايدیوردی . عصمت پاشانک تلفرافي شودر :

لوزان

۲۴ مایس ۳۹ کشيده سي

۲۶ مایس ۳۹ ورودی

عدد

۱۴۵

غازی مصطفی کمال پاشا حضر تلبينه

وضعيت حقنده هيئت وکيله رياستنه مفصل راپور تقديم ايتدم . حکومتله آره مزده اختلاف
اساسي واردر . مطابقت اولمازسه عودت مجبوريت وقرارنده يم . راپورمک ذات رياستيناهيلرينه

ابلاغی تصریح واستدعا ایلام. قونفرانس صوك كونلرنده ووضیعت تأخره غیر متحمل آنده در. قناعتمه كوره صلح ؛ سرد ایتدیكم نقاط نظر داخنده قابل تأمیندر. ذات ریاستپناهیلرینك بوفوقالعاده زمانده وضعیت عمومیه یی یقیندن تعقیب بیورملری مسترحدر.

عصمت

§ دیگرلرندن بر کون تأخرله کلن بو تلغراف عیناً غازی پاشا حضرتلرینه عرض ایدیله جکدر.

۲۶-۵-۳۳۹

مسین رؤف

عفی کونده عصمت پاشایه شو جوابی ویردم :

آقره
۲۶-۵-۳۳۹

شیفره : ماکنه باشنده

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۴ مایس . ۱۴۵۰ نومرولی شیفره یی ۲۶ ده آلام . اوندن اول مختصر ومفصل ایکی شیفره یازدم . وضعیتی تعقیب ایدیورم . عودت قرارکرك سائقی تعمیرات مسئله سنده فدا کارلق اولدیفنه كوره دوغرو دکلدرد . اشعاراتم دائره سنده تشبته دوام حالنده دهام مساعد صفحه یه کچه جککزی مأمول ایدرم . هیئت وکیلله آله کزده محسوس اختلاف نظر برطرف ایدیلیر . کوزلر کزدن اوپر افندم .

غازی مصطفی کمال

عصمت پاشا ، ۲۶ مایس ۳۳۹ تاریخنده ، هیئت وکیلله ریاستنه یاریدینی راپورلرده ؛ هیئت وکیلله ریاستنك تبلیغاتی و بنم تلغرافنامه لرم محتویاتی و هیئت مرخصیه ویرلش اولان اساس تعلیماتی نظر دفته آلدیغنی و اوولده حرکت ایتدیکنی ایضاحدن صوکره ۲۶ مایس کونی اوکلندن صوکره متفقین مرخصلرینك ، یونان تعمیراتنه مقابل قره آفاجك قبول ایدلسی خصوصنده کی تکلیفی قبول ایتدیکنی افاده ایلش اولدیغنی و دیگر مسئله لری بر قاچ کون ظرفنده انتاج ایدمیله جکنی بیلدیرمش . .

رؤف بك ، بوراپورلری بكا ۲۷ مایس ۳۳۹ تاریخده شو تذكیره سینه لقا كوندردی :

۲۷ مایس ۳۳۹

۱۵۴
۱۵۵

توركيا بويوك ملت مجلسی ریاست جلیله سینه

عصمت پاشا حضرتلرندن مورود ۲۶ مایس ۳۳۹ تاریخلی تلغرافنامه صورتی لقا تقدیم حضور سامیلری قانندی افندم .

خارجیه وكالتی وکیل
مسیر رؤف

رؤف بك ، عینی تاریخده عصمت پاشایده شو تبلیغانده بولغش :

۲۷-۵-۳۳۹

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۶ مایس . ۱۵۱ نومرویه :

هیئت مرخصه نك یونان تعمیراتی حقنده کی خط حرکتی هیئت وکیله نك تعلیماته صراحة منابر کورولمشدر . مشکل وضعیتده قالان هیئت وکیله منافع ملت درپیش ایدرك اشعار بیورلدینی وجهله مسائل مهمه نك اوچ درت کون ظرفنده انتاجی حقنده کی قناعتك فعله منقلب اولمسنه انتظاراً تلقیات ومطالعاتی تبدیل ایتیجه جکدر . اولکی تلغرافده مذکور دیکر مسائل اساسیه ده فدا کارلرك قطعياً موضوع بحث اوله میه جنی طبیعیدر افندم .

مسیر رؤف

§ عصمت پاشانك ، قره آفاجه مقابل تعمیراتدن فراغتی افاده ایتدیكنه دائر اولان راپورلرینه مطلع اولدقندن صوكره ، ۲۵ مایس ۳۳۹ تاریخلی و رؤف بك امضالی تبلیغ محتویاتی تحلیل ایدره ك كندیسنه شو تلغرافی یازدم :

عصمت پاشا حضرت تالینه

هیئت وکیلہ قرارندہ اساسلی اوچ نقطہ واردی . برنجیسی ؛ تعمیرات مسئلہ سنده فدا کارلق مهم مسائل . معلقہ نیک لہمزہ انتاجنہ مقابل اولمیدر . ایکنجیسی ؛ دیون عمومیہ فائضلری و قیصہ زماندہ تخلیہ و عدلیہ فورمولی و شرکتلر تضمیناتی مسئلہ سی - یعنی اون ایکی میلیون لیرانک افراد و تبعہ سی نہ اولورسہ اولسون تکمیل شرکتلرہ عائدینی قبول ایدیلرک بشقہ جہ تضمیناتک موضوع بحث ایدلمہ سی - مسائلنک تعمیرات مسئلہ سیلہ برلکدہ وضعی و مذکور درت مسئلہ نیک لہمزہ حلی تأمین ایدلدیکی تقدیردہ آنجق تعمیراتدہ فدا کارلق موافق اوله بیلیر . اوچنجیسی ؛ صوک و قطعی شکلدہ قونفرانسہ تکلیفاتدہ بولنہ رق جوابہ انتظار ایتک .

هیئت مرخصہ نیک تلقیات و حرکاتندہ هیئت وکیلہ نیک مطالعہ و اشعارینہ مطابق اولیان نقطہ لر شونلردر :

۱- هیئت مرخصہ ، یالکز مسائل معاقہ اساسیہ یی کل عدایتش و تعمیراتی خارج طوتمشدر .

۲- انقطاعک ، یونانلیرک قونفرانسدن چکیللمسینہ و مدانیہ مقالولہ نامہ سنک بوزولمسی ، یونان اردوسنک تجاوزیلہ اولمسندہ محذور کورہ رک دیگر مسائلدہ آکلاشق ممکن اولامزسہ انقطاعک طرفزدن یاپیللمسی ترجیح اولمشدر . بو نقطہ جای تأملدر .

۳- یونان تعمیرات مسئلہ سنده فدا کارلانی قبول ایتدکن صوکرہ دیگر مسائلی بر قاچ کون ظرفندہ نتیجہ لندیرمک شقنک اختیاریدہ مهمدر . بویله بر قناعت هنوز هیئت وکیلہ دہ تحصیل ایتیش دکلددر . فی الحقیقہ مسائل مهمہ لہمزده اولہ رق اوچ ، درت کون ظرفندہ انتاج ایدیلہ بیلیرسہ تعمیرات مسئلہ سنک تقدیمندہ متصور محاذیر برطرف ایدلش اولور . آنجق امید بسله دیککز مسائلدن صوکرہ محرم قرارنامہ سنک تأییدی مسئلہ سنک اهمیت اساسیہ یی محافظہ ایتکدہ اولدینی بیان بیورولمقدہ در .

۴- قونفرانسک ، قوپونلرک تأدیہ سی مسئلہ سی یوزندن انقطاع ایتسنک داخل و خارجه قارشى بزی دها قوتلی بولونديره جنی مطالعہ سی دہ شایان تعمیقدر .

بو مسئلہ دہ بوتون خارج علیمدارمزددر . داخلہ ایضاح ماهیت تعمیرات مسئلہ سی قدر سهیل دکلددر . تعمیرات مسئلہ سنده خارجک دہ بزی محق کورمسی ایچون اسباب وارددر .

۵- مهم مسائلدہ انقطاعک طرفزدن ایقاعی حرکات ایله توأم اولمقدجہ مؤتلفینک آرزوسنہ مطابق اولور . بو سببلہ انقطاع اوله جقسہ بونک یونانلیرک تجاوزیلہ اولسی بزی معذور وضعیتدہ کوستیر ایدی مطالعہ سی وارددر .

۶ — خلاصه هیئت وکیله ایله هیئت مرخصه آرسنده کی اختلاف نقطه لری مهمدر ، هیئت وکیلده امر واقعار قارشوسنده برافیلحق اندیشه سی حاصل اولمشدر . بونک ایچون تعمیرات مسئله سی تقدیم ایتکدن متصور محذورلری مسائل مهمه نك ، اشعار بیورلدینی وجهله بر قاج کون طرفنده انتاجنه همه حال اهمیت ویره رک بر طرف ابدلیکی اراثه ایتک لازمدر و دها شمیدیدن بوفدا کارلنک مسائل سائره نك سرعتله و لهمزده حل اولنه جنی مواعیدینه مقابل اولدینی جدی اوله رق ایجاب ابدنلره موضوع بحث ایتک واک نهایت انقطاع مقدر ایسه اونلرک مسبب و متجاوز کورونه جکلری زمینده وقوعی تأمین ایتک لازمدر .

۷ — بو کونلرده اک نازک تبدلانی وبالخاصه فدا کارلقدن سوکره مؤتلفلرده حاصل اولان ذهنتی بیلدیریکز . چونکه بزی نهید ایله موفق اولقدن متحصل یکی امیدلرندن بحق اندیشه ایدیلور اقدم .

غازی مصطفی کمال

صمت پاشا ، ۲۸ مایس ۳۳۹ تاریخنده ، رؤف بکه یازدینی تلغرافده ، دبیر ، که « اصولده » یعنی بر مسئله یی اول ویا سوکره موضوع بحث ایتک کی اساس دیر کتیفه دکل طرز تطبیقانه متعلق آرمزده فرق حاصل اولمشدر . یونان تعمیراتی مسئله سی هنوز تصدیق قطعی به افترا ن ایتدیکی کی مسائل سائره اساسیه ده متعاقباً موضوع بحث اوله جفندن جمعه و جمعه ایرتسی به قدر بوتون مسئله قونفرانسک شکل قطعینی آ کلاشله جنی ظن اولنمده در . یونان تعمیراتی خصوصنده کی فدا کارلنی ، بزه نعلق ابدن مسائل مالیه و اقتصادیه ده عین ملاحظانک نظر دقته آله جنی قیدبله یابدیفمزی سوبله مشدم . بناءً علیه اکر مسئله آ کلاشه من ایسه ک یونان تعمیراتی ده اتحاد ایده جکمز عمومی قراره تابع اولور .

« اساس تعلیماتلره رعایتدن بشقه ، نا که ظهور تعلیماتلره ، نهایت مسائل مختلفه نك طرز اداره و تطبیقنده تعیین بیوریله جق قطعی حرکتلره ، تعلیمات مهمه لره اکر کاملاً و حرفیاً رعایت ابدمه دیکمز قبول بیوریلور سه بونی آرزو ایندیکمزدن دکل فقط جدأ ، ماده ممکن اولمیدیندر . عاجزلری ، آرمزده کی بو اختلاف نظری وقت وزمانده کورمش و واضحاً افاده سی استرحام اینش ایدم . هنوز هیچ بر شی امضا ابدلمش ، هیچ بر تعهد آلمانمشدر . اکر بو طرز حرکتمز خطالی عد بیوریلور سه آنک تلقی به کوره تصحیحی امکانی موجوددر .

« حاصلی صلح مسئله سنک یوزده طقسان بشی حل اولمشدر . بندن سوکره درعهده بیوره جق ذات ایچون مشکلات محدود و بسیطدر .

« دیگر طرفدن ، اکر صلح مقدر دکلده انقطاع اوله جقسه بزم خط حرکتمز بو انقطاعی

دها غير مساعد شكله القا ايتمه جگدر . هر حاله امر و قرار هيئت و كيله نك و ذات
رياستنناهيلاينكدر . »

§ عصمت پاشا عيني كونده بكاده جواب ويردى . عينا عرض ايده يم :

لوزان

۳۳۹-۵-۲۸ كشیده سی

۳۳۹-۵-۲۹ ورودی

۱
۱۰۱۶

اجرا و كيللى هيئتي رياسته

غازى مصطفى كال پاشا حضرتلرينه .

وضعيت هيئت و كيله راپور مدن معلومدر . هر كون بر مسئله ي اولق اوزره مسائل اساسيه ي
متعاقب كونلرده مذا كره ايده جگزر . بالطبع يونان تعميراتى بوتون مسائل معلقه نك حلنده دائمي
بر سلاح اوله رق قوللانه جغز . بو امكانى محافظه ايتدك . يونان تعميراتى مسئله سنى تصفيه
ايتدكدن صوكره ديكر لرنده بزي تهديدله بر نتيجه استحصالى اميدى حاصل اولدى ؛ بالعكس
بر واسطه تهديد اورته دن قائلدى . وضعيته سكونت حاصل اولدى . ا كر اول و آخر انقطاع
اولورسه ياونان اردوسى كنديسى ايچون بر سبب مخصوص بولنديعندن حركت ايتمه جك و ياخود
ديكر لريله برابر واونلرك دعواسى ايچون ايلريلديكنى اظهار واثبات ايده جگزر . هرايكى حال دخى
يونان اردوسيله تعميرات بهانه سيله مصادمه به باشلامق وضعيتندن ماده و معنا اقدم و مرجع كورولمشدر .
هيئت و كيله ي امر واقعلر قارشوسنده براقق اندیشه سنه محل اوليوب طرز حركتمز وضعيت
عموميه نك مطالعه سنه كوره اصول تطبيقانده اختلاف عداولته سيلير . مع هذا بواختلافى ده عرض
ايتشدم . مسائل اساسيه نك هيئت عموميه سنك بر قاچ كونه قدر مطالعه اولنه بيله جكى معروضدر .

عصمت

§ عصمت پاشايه شو جوابى ويردم :

۳۳۹ - ۵ - ۲۹

شيفره مجله در

عصمت پاشا حضرتلرينه

صلح مسائلنك اعظمى درجده حل ايداش اولديني حقنده كى اشعار دولتلى شايان مهنو نيتدر .

برقاج کون ظرفنده تھدیرلری وجهله وضعیتک تعیننه موفق اولورسه کز چوق مسترلخ اوله جغز .
موفق اولمکیزی تمی ایدرم . فوزی پاشا حضرتلری ده آنقره در . وضعیتک تعیننه قدر بوراده
بولنه جقدر . کوزلر کزدن اوپر م .

مصطفی کمال

§ عصمت پاشا ، بوتلغرافدن صوکره مساعیسنه دوام ابتدی . رؤف بکک و هیئت وکیلک ده ،
بومسئله اطرافنده دها زیاده اصرار کو سترمسنه مانع اولدم .

بر آیه قریب بر زمان طرفین سکونتکی محافظه ایدر کوروندی . بومدت ظرفنده عصمت
پاشا مختلف مسئلهله دایر هیئت وکیلک ریاستندن ، نقطه نظرلر سوربوردی .

قوبونلر و امتیازات حقنده آرملرنده کچن بر مخایره یکیدن طرفینی عصبیته سوق ایتش .

عصمت پاشانک ۲۶ حزیران ۳۳۹ تاریخنده رؤف بکک بر اشعارینه وردیکی جوابده شو
جملهلر واردی : « قوبونلر حل اولمهدن امتیازات مسائلنک حانه کیرمیه جکیز . ذاتاً وضع ابتدیکمز
سؤال ، قوبونلر حل اولندقدن صوکره اتخاذ ایده جکمز خط حرکت حقنده تعلیمات آلمق
زمینده ایدی . حکومت بوجهتی مسکوت براقیور . قونفرانس مذا کراتنده هیئت مرخصه نک
تعلیمات اساسیهلر قیودندن بشقه اوله رق بوتون خط حرکتک بوتون نفرعائیه آنقره دن اداره سی
آرزو و تمایلی ، مذا کراتک مملکت ایچون اک فائده لی بر صورتده اداره سنی و خیرلی صاحبه وارقی
اقتدارینی هیئت مرخصه دن سلب ایتمکده در . حکومته رجیح بیوریلان بوشکلک ۹۳ سفرینک
سرایدن اداره سندن فرقی یوقدر . »

« بزه قارشنی عدم اعتماد وعدم کفایتمز حقنده مهادیا اظهار بیوریلان قناعت دوام ایتدکجه
بزم واسطه منزله صالح عقدی احتمال خارجنده در . »

« حکومتک نقاط نظرینی عیناً ائتلاف دولتهلرینه قبول ایتدیرمک قناعتنده اولان بر هیئتک
وبالطبع ذات والالریله حسب التعلق مالیه وکیلک افندینک بالذات درعهده مسئولیت وقونفرانسه
حرکت بیورملرینی رجا ایدیوروز . »

مالیه وکیلک ، حسن فهمی بک ایدی . بو تلغرافه مطلع اولدم ورؤف بک طرفندن جواب
ویردیردم . عصمت پاشایده بونی یازدم :

ذاته مخصوصدر

۲۶ - ۶ - ۳۳۹

عصمت پاشا حضرتلرینه

۲۶ - ۶ - ۳۳۹ . جوابی تلغرافنامه کزی او قودم . چوق عصی برحاله یازلشددر . بونی

استلزام ایده جك هیچ برحس، فکر و معامله یوقدر . سزی حقمنز بولدم . ایچنده بولندیگنر مشکلات و محنت تقدیر ایدلمکده در . بوندن صوکره احتمال دهاده تزايد ایده جکدر . آنقره دکل اوراده هر کون بر حيله احداث ایدنلر حامل انفعالنر . متانتله وجوق صوئوق قانلیقله مساعیکزی حسن انتاجه همت بیوریکنر . آرده سوه تفهیمی موجب هیچ برخصوص کورمیورم . ساحه فعالیتکنر محدود دکادر . فقط مساعی دائره سی محدود واک مهم مسائله انحصار ایتدیکی ایچون طبیعه وضعیت صیقنتیلی اولمشدر . کوزلر کزدن اوپریم .

غازی مصطفی کمال

محترم افندیلر ؛ کورولیور، که عصمت پاشا ایله اولان مخابراتمه ، اونی رنجیده ایده بیله جك طرز اشعارانده واردر . نهایته قدرده بوکا بمائل جدی تبلیغانم اولمشدر . عصمت پاشانك ده ، بكا عینی طرزده اشعارلری وقوع بولمشدر .

هیئت وکیله قرارلرنده بنمده نقطه نظرلرمندرج اولدیغی ده، عصمت پاشایه ، ایجاب ایتدکجه بیلدیریوردم . بوکا نظراً ، عصمت پاشانك هیئت وکیله ریاستنه خطاباً وقوع بولمش اولان بعض شکایتلری ، یالکزر رؤف بكا شخصنه عائد تلقی ایدیه مزدی . بوتون وکیلاره عائد وحتى بکاده شامل ایدی .

رؤف بكا ، بو اختلاف نظری ، کندیسی ایله عصمت پاشا آره سنده باشلی باشنه بر مسئله عد ایتسی وعد ایتدیرمه کة قالمشهمه سی دوغرو دکادر . هر وضعیتده ، هر مسئله ده تعایات ویرنه او تعلیاتی، اوزاقده وبالخاصه تعلیمات ویره نك تماسده بولمندی شیراط ایچنده تطبیق ایدن آره سنده اختلاف نظر اوله بیلیر . مقصد اصلی محفوظ قالمق شرطیله وضعیت، حال وایجابیه کوره اداره اولنور .

عصمت پاشانك ، وضعیتك تعقیبی خصوصنده بنم نظردقتمی جلب ایتسی ده معذور کورولمك لازمدر . چونکه مسئله حقیقه جدی وحیاتی ایدی .

نهایت ، افندیلر ؛ تموز اواسطنده قونفرانس ختام بولدی . عصمت پاشا ، صلح معاهده نامه سنی امضادن اول هیئت وکیله رئیس رؤف بكا، قونفرانسك ختام بولدیغی ومسائلك طرز حاتی بیلدیرمش .. رؤف بكا مثبت ویا منفی هیچ بر جواب ویرمه مش .. عصمت پاشا ، انتظار ایچنده کچیردیکی بو کونلرده چوق مضطرب اولمش .. حکومتك هیچ بر جواب ویرمه یشنی، آنقره ده بر ترددك حکمفرما اولدیغنه عطف ایتش .. رؤف بكا یازدیغندن اوچ کون صوکره ، ۱۸ تموز ۳۹ تاریخنده بکاده کیفیتی اشعار ایتدی . تلغرافنامه سنده حکومتك موجب ترددی اوله بیله جکینی تخمین ایتدیکی نقطه لری برر ، برر تعداد وتوضیح ایتدکدن صوکره ، شو سوزلرله مطالعه سنه ختام ویریوردی :

«اگر حکومت قبول ایتدی کمز شیئك قطعاً رنده مصر ایسه، بونی بزم یاقماغمزه امکان

يوقدر . دوشونه ، دوشونه بيم بولديغم بول استانبولده كي قوميسرلره ؛ تبليغات ياپوب ، امضا
 صلاحيتنى بزدن نزع ايتكدرد . بوحالده ، كرچه زم ايجون كره ارض اوزرنده كورولمه مش
 براسقاندال اولور . فقط منافع عاليه وطن شخصى دوشونجه لك فوقنده اولديغندن حكومت
 مليه قناعتنى تطبيق ايدر . حكومتن تشكر بلكه ميورز . محاسبه اعمالزملمته وتاريخه مودوعدر .

§ افنديلر ، عصمت پاشانك تعقيب وانتاج ايتديكي ايشك نه قدر مهم اولدينى ايتضاحدن
 مستغنيدير . بوايشك انتاج اولندينى ، صوك كونك ، امضا كونك كلديكي اشعارينه ، تهالكه
 بر جواب ويريله جكنى قبول ايتك طبيعيدير . آنقره ايله لوزان آره سنده ، بركونده ، ايكي كونده
 مخبره ممكندي . اوچ كون كچديكي حالده ، هيچ بر جواب ويريله مش اولسي ، اك بسط تلقى به
 كوره ، هيئت وكيله رئيسك ايشى مسامحه ولاقيدى ايله قارشيلاديغنه دلالت ايدر . بايلان
 ايشك حكومتجه نقصان كوروله رك ردى جهتنه كيدلك ايتنديكي بونده كي تردددن دولاي
 جواب ويريله مه مكدده اولدينى ذهبنده دوشوله بيلير . بوتقديرده ايشى اكمال ايجون ، بوپوك
 وتاريخى مسئوليت آلتنده امضاسنى قوللانمحق اولان ذاتك ، معروض قالدجنى وضعيتك نه قدر
 مشكل اولاجنى دوشونولورسه ، عصمت پاشانك معذب و مضطرب اولمىنى حقلى كورمك
 لازم كليز .

عصمت پاشانك تلغرافنه ، همان شو جوابى ويردم :

آنقره

۱۹-۷-۳۲۹

عصمت پاشا حضر تلرينه

۱۸ تموز ۳۳۹ تاريخلى تلغرافنامه كزى آلام . هيچ كيمسه ده تردد يوقدر . احراز
 ايلديككز موفقيتى اك حار وصيمى حسياتمله تبريك ايتك ايجون اصولاً وضع امضا اولنديغتك
 اشعارينه منتظرز قرده شم .

توركيه بوپوك ملت مجلسى رئيسى

باش قوماندان

غازى مصطفى كمال

عصمت پاشا ، بوتلغرافنه جواب ويردى .

عصمت پاشانك اضطرابنك درجه سنى كوسترن بوجوابى ، عيى زمانده ، صفوت وصميميته
 وبالخاصه تواضعنه ده قيمتلى برويقه اولدينى ايجون عيناً عرض ايدىورم :

لوزان
۲۰ تموز ۳۹
هـ د
۳۳۸

غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

هردار زمانده حضر کبی یتیشیرسک . درت بش کوندر چکدیکم عذابی تصور ایت .
بو بوک ایشلر یامش و یاپدیرمش آدمسک . سکا مربوطیم برقات دها آرتمشدر . کوزلر کدن
اوپرم . بک سوکیلی قردهشم عزیز شهقم .

عصمت

§ افندیلر ؛ عصمت پاشا ۲۴ تموز ۳۳۹ کونی معاهده نامه یی امضالادی . کندیسینی تبریک
ایتمک زمانی گلشیدی . عینی کونده شوتلغرافنامه یی یازدم :

لوزانده هیئت مرخصه رئیس خاریجه وکیلی عصمت پاشا حضرتلرینه

ملت و حکومتک ذات عالی لرینه توجیه ایتیش اولدیغی یکی وظیفه یی موفقیتله اتمام بیوردیکیز .
مملکت بر سلسله مفید خدمتلردن عبارت اولان عمر کزی بو دفعه ده تاریخی بر موفقیتله
تسویج ایتدیکیز . اوزون مجادله لر دن سوکره وطنمیزک صلح و استقلاله قاووشدیغی بو کونده
بارلاق خدمتمیز دولایسه ذات عالی کزی ، محترم آرقداش لر من رضانور و حسن بک لری
و مساعیکزده سزه یار دیم ایدن بوتون هیئت مرخصه اعضاسینی متشکرانه تبریک ایدرم .

تورکیه بو بوک مات مجاسی رئیس

پاشا قوماندان

غازی مصطفی کمال

§ افندیلر ؛ هیئت وکیله رئیس رؤف بک تبریک ایتدیکینی آکلادم . کندیسینه ،
ولازمه نی خاطر لاتدم . رؤف بکه ، دیگر بعض آرقداشلرده عینی اخطارده بولمشلر . .
بالاخره مطلع اولدم ، که رؤف بک ، عصمت پاشانی تبریکه واکا ایفا ایتدیکی مهم و تاریخی
وظیفه دن دولای تشکره لزوم کور میورمش . . وقوع بولان اخطارات اوزرینه کاظم پاشایه

بومكتوب يازەرق اوندىن ، كندى نامنه ، عصمت پاشايە برتېرىك تلغرافنامەسى يازمىنى رجا
ايتىش .. بونك معناسى نەدر ؟ !

كاظم پاشا ، بومكتوبى احسان بېك (بحريه وكيل) خانەسندە بولدىنى برزماندە آلمش ..
ماله و كىلى حسن فهمى بك دە اورادە ايتىش ..

ھېر برابر ، رۇف بك لساندىن موافق بر تلغرافنامە مسودەسى ياپەرق عصمت پاشايى تېرىك
واوكا تشكر ايتىشلر .. بومسودەنى بر طرفە قويوب رۇف بېكە كوندرمىشلر .. فقط رۇف بك ،
بومسودەنى بېكىتمەمش ، عصمت پاشايە بشقە بر تلغراف يازمىش وياخود يازدىرمىش .. رۇف بك ،
كاظم پاشايى كوردىكى زمان دىمىش ، كە سىزك ياپدىغىكز مسودەدە عادتا ھرايشى ياپان عصمت پاشا
كوستريلىور . بز ، بورادە ، رشى ياپمادىقى ؟

افندىلر ، رۇف بېك يازدىنى ويا ، يازدىنى تلغرافنامە محتوياتى ، كندىسىنك ، حسيات وتلقياىنى
كىزەلمەمكەدەر . آرزو بيورورسەكز ، اوتلغرافى دە عينا عرض ابدەيم .

۳۳۹-۷-۲۰

شيفره

لوزانده هيئت مرخصه رياستنه

ج . ۲۰ و ۲۴ تموز . ۳۴۷ ، ۳۴۸ نومرولرە :

جهان حربىك نامحدود اضطرابلرىدن قورقۇلۇق و ملتىمىزك جهان صلحنى تاسيسىدە نە بويوك
برعامل اولدىغىنى بالفعل اثبات ايتىك مقصدىلە امضالادىغىمىز موندىروس متاركەنامەسنە رغماً معروض
قالدىغىمىز اك فجييع و دل آزار تجاوزاتى ، حق حيات واستقلالىزى پامال ايلىن سەور عهدنامەسى
تعقيب ايتىلدى . عصرلرجه حرومستقل يشامىش اولان عزيز توركيەنك نجيب خلقى معروض
قالدىنى غير مشروع و فجييع تجاوزات قارشوسىندە بوتون شعورى و بوتون موجوديتىلە حق حيات
واستقلالنى قورتاماق ايجون قيام ايدەرك تشكىل ايلدىكى يىلماز و يىكىلمىز مىلى اردوسىلە بويوك
رئيس و باش قوماندانمىزك و جلادتكار قوماندانلرىمىزك سوق وادارەسىلە ظفردن ظفەرە يورودى .

توركيە بويوك ملت مجلسى و حكومتىك ملتىدن آلدىغى قىدرت و قوتلە واردولرىنك پاك مستىنا
قابليت جنكاورانەسىلە استحصال ايلدىكى بوموقفىيات و مظفرياتك ، لوزانده ، آيلردنبرى دوام
ايدن هذا كرات صلحىە نتيجهسىندە بين المللى بروثيقە ايله توشىقى ، ملتىمىزە يىكى بردورە فعاليت
وسكونت حاضرلامىشدر . هيئت و كىلە ، غىزىمكار وفداكار ملتىمىزك حق حيات واستقلالنى مؤمن

بر عهدنامه نك تنظيمنده كي مساعیدن دولايي باشده ذات دولتری اولدیغی حالده مرخصلرمز
رضا نور وحسن بك افندیلهر و هیئت مشاوره مزه تقدیم تبریکات ایلم افندم .

اجرا وکیلاری هیئی ریسی

عسین رؤف

افندیلهر ، رؤف بك ، لوزان معاهده سنی یابان واوگا امضاسنی قویان عصمت پاشایی تبریک
وسيله سیله ، کندیسنك یادیغی وامضاسنی قویدیغی ، موندروس متارکه نامه سندن بحث ایتکه
واونی نه مهم و عالی مقصد لرله امضا ایتدیکنی سویلیه رك کندیسنی مدافعه یه لزوم کوریور .

— موندروس متارکه سی ، عثمانلی دولتنك متفقیرله برابر دوجار اولدیغی آجی مغلوبیتك
یوز قیزارته جق بر نتیجه سیدر . اومتارکه نامه احکامیدر ، که تورک طور اقلرینی ، اجنبیلرک
اشغالنه عرض ایتدی . اومتارکه نامه ده ، قبول ایدیلن مواد ، درکه سه ور معاهده سی احکامنك ده
سهولته قبول ایتدیر بلبه یله جکی فکرینی اجنبیلره ممکن و معقول کوستردی .

رؤف بك ، اومتارکه نامه یی « ملت مزك جهان صاحبی تأسیسده نه بویوك بر عامل اولدیغی
بالفعل اثبات ایلک مقصد یله » امضالادیغی سویلیور سه ده ، بوفانتازنیک جمله ایله ، کندندن
بشقه کیمسینی اقناع و تسلیه ایده مز . چونکه بویله بر مقصد یوقدی .

رؤف بك ، تلغراف نامه سنه ، موندروس متارکه نامه سیله باشلادیغنه باقیلیر سه ، بومتارکه نك ،
لوزان قونفرانسنه مقدمه تشکیل ایتدیکنی ولوزان صلحی ، رؤف بك یادیغی موندروس
متارکه سنك نتیجه سی اولدیغی افاده ایتك تمایلی ده اولدیغنه حکم اولنه ییلیر .

رؤف بك ، تلغراف نامه سنده ، سه ور عهدنامه سنك ، تورک ملتینی ، معروض قیلدیغی تجاویزاتی
وبوکا قارشى ملتك ناصل قیام ایتدیکنی و ناصل ییلمازویکیلمز اردو تشکیل ایتدیکنی و جلادتکار
قوماندانلر مزك سوق و اداره سیله ظفردن ظفره یورودیکنی حکایه ایدیور . رؤف بك ،
بو حکایه یی عصمت پاشابه ، اومظفر اردونك باشندن لوزانه کیتمش اولان فانه آکلانیور .
رؤف بك ، بوموقیات و مظفریاتی ، حکومتك استحصال ایلدیکنی افاده ایده ییلمك ایچون ده
بارلاق برجه بولمشدر : لوزان صلح مندا کراتنك آیلردنبری دوام ایتدیکنی ده اشارت ایدهرک
ایشك اوزانیلدیغی ایمادن منع نفس ایدمه مشدر . رؤف بك ، « عهدنامه نك تنظيمنده کی
مساعیدن دولايي » هیئت مرخصه یی تبریک ایدرکن ، موندروس متارکه نامه سندن باشلایه رق ،
بوتون انقلاب مزك بر خلاصه سنی یا یقی صورتیله هیئت مرخصه یه ، تنظیم ایتدکری عهدنامه نك
ناصل ونه اولدیغی ده آکلاتیق غیرتنه دوشمشدر . برکله تشکری احتوا ایتمین ، بویازیلرک
معناسنی آکلامق ، دقت و تدقیق اربانجه البته کوچ دکلدیر .

*
**

فنديلر؛ هيئت مرخصه من وظيفه سنى اكال ايتدكن صوكره، آتقرمه
عودت اتمك اوزره، يولده بولونيوردى. هر كس، هيئت مرخصه
يقتندن تقدير اتمك ايچون نهالك كوستريوردى. او كونلرده ايدى،
هيئت وكيله رئيسى رؤف بك، مجلس رئيسى بولنان على فؤاد
پاشا ايله برلكده چاك قياده زديمه كلديلر.

رؤف بك؛ بن، ديدى، عصمت پاشا ايله قارشى قارشى به كلهم. اونك استقبالنده
بولنهيم. مساعده ايدرسه كرز، موصلتنده، آتقرده بولنمهق ايچون، دائره انتخابمه
ر دور ياقق اوزره، سيواس استقامتنده سياحته چيقهيم.

رؤف بك، بوترز حركتنه بر سبب اولديغنى، بوراده بولنق، عصمت پاشانى،
بر حكومت رئيسه ياراشير صورتده قبول اتمك ووظيفه سنى حسن اكال ايتديكندن اونى
شفاهاده تقدير وتبريك اتمك موافق اوله جغنى سويلدهم.

رؤف بك، كنديمه حاكم دكلم؛ ياپه ميه جغم ديدى وسياحته چيقمق خصوصنده اصرار
ايتدى. هيئت وكيله رياستنن استعفا ايلسى شرطيله سياحته موافقت ايندم.

اوندن صوكره، رؤف بك، آره مزده، شو مكالمه جريان ايتدى:

رؤف بك — هيئت وكيله رياستنن چكيلىر كن، سزدن چوق رجا ايدرم، ديدى،
دولت رياستى مقامنى تقويه ايدى كرز.

رؤف بك — ديدى ككزى، ياپه جغمه قطعياً امين اوليكز! جوانى ويردم.

رؤف بك نه ديمك ايستديكنى، بن بك كوزل، آكلامشدم. رؤف بك، دولت
رياستى مقامى اوله رق، خلافت، مقامنى دوشونيور واومقامه قوت وصلاحيت تأميننى
بندن رجا ايدى يوردى.

رؤف بك، بنم مثبت جوابمك مدلولى آكلارب آكلامدينى مشكوكدر.
بالاخره، جمهوريت اعلانندن صوكره، كنديسيله آتقرده وقوع بولان بر ملاقائزده،
نه ايچون معارض اولديغنى، ياپيلمش اولان شيتك، آتقرده دن مفارقت ايدركن، بندن،
ياپيلمسى رجا ايتديكى بنم سوز ويرديكم مسئله دن بشقه برشى اولديغنى سويلديكم زمان،
بن، ديمشدى، دولت رياستى مقامنى تقويه ايدى كرز ديركن، اصلا جمهوريت اعلاى تصور
وقصد اينمه مشدم.

حالبوكه، افنديلر، بنم ويرديكم جوابمك مدلولى تماماً او ايدى. فى الحقيقه، نجه
دولت رياستى مقاميله توركيه بويوك ملت مجلسى مقامنى مزوج بولنديرمق، حكومت
مليه مرك ماهيتى، حكومت جمهوريه اولديغنى حالده، اونى قطعى اوله رق افاده واعلان
ايتمه مك برضعف تشكيل ايتكده ايدى. ايلك فرصته، رسماً جمهوريت اعلان ايتمك

و دولت ریاستی ، ریاست جمهور مقامند تمثیل ایدرک قوتلی بر وضعیت وجوده کتیرمک الزم ایدی . رؤف بکه بونی یاپه جقمه قطعاً سوز ویرمشم . اگر مقصده انتقال ایدمه مش ایسه ، ظن ایدرم ، نقصان ، بنده ، دکادر .

علی فؤاد پاشا ایله ده قیصه بر مداوله افکار یاپلدی .

فؤاد پاشا ، بکا شویله بر سؤال توجیه ایتدی :

سنک ، شمدی ، (آپوتر Apôtres) لرك کیملردر ؛ بونی آکلایه ییلیرمی یز؟

بن ، بو سؤالدن بر شی آکلایم دیغمی سویلدم .

پاشا ، مقصدینی ایضاح ایتدی . اوزمان بنده ، شو بیانانده بولندم :

بنم ، (آپوتر) لرم یوقدر . مملکت و ملتیه کیملر خدمت ایدر و خدمت ولیاقت قدرتی کوستیرر ایسه ، (آپوتر) اولردر .

..

رؤف بک ، هیئت وکیله ریاستندن استعفا ایتدی . داخله وکیل بولنان ، علی فتحی بک ، غینی زمانده هیئت وکیله ریاستنه انتخاب اولندی . (۱۳ آغستوس ۳۳۹ - ۹۲۳)

علی فؤاد پاشاده ، بر مدت صوکره ، ۲۴ تشرین اول ۳۳۹ تاریخنده ، مجلس ریاست ثانیه سندن چکیلهرک اردو مفتشلیکنه تعیینی رجا ایتدی . فؤاد پاشایه ، عنوانی رئیس ثانی اولقله برابر وضعیت ووظیفه سنک ، بک مهم اولان مجلس ریاستی اولدیغی ، سویلیه رک وظیفه سنه دوام ایتسنی توصیه ایتدم . فؤاد پاشا ، بولتیقه دن خوشلانمیدیغی ، حیاتی عسکرلک مسلکینه حصر ایتک ایستدیکنی درمیان ایدرک آرزوسنک اسعافی رجاده اصرار ایتدی . فؤاد پاشانک ، رتبه سی میرلوا ایدی . قوماندایده چکی اردوده فریق رتبه سننده قول اردو قوماندانلری واردی . خدمات سابقه سنی نظر دفته آلهرق کندیسنی فریقلکه ترفیع وقرارگاهی قونیه ده بولنان ایکنجی اردو مفتشلیکنه تعیین ایتدک .

کاظم قره بکر پاشاده ، دها اول غینی ملاحظاته ، مجلسدن آیریش واردو مفتشی اولهرق ، برنجی اردونک باشنه کچمش بولونیوردی .

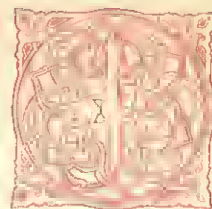
..

§ افندیلر ، لوزان معاهده سنك متمم لرندن اولان تخلیه یروتوقولی تطبیق اولندقدن صوکره ، کاملاً اجنبی اشغالندن قورتیلان ، نورکیانك ، فعلاً تمامی تحققی ایلشدی . آرتق یکی تورکیا دولتلك مقر اداره سنی ، قانوناً تثبیت ایلک ایجاب ایدیوردی . بوتون ملاحظات ، یکی تورکیانك مقر اداره سنی آنادولوده و آنقره شهرنده انتخاب ایلک لزومی آمردی .

جغرافی و سوق الجیشی وضعیت اک قطعی اهمیتی حائز ایدی . دولتک ، مقر اداره سنی بر آن اول تثبیت ایدرک ؛ داخلی و خارجی تردد لر نهایت ویرمک ، الزم ایدی . فی الحقیقه ، معلوم اولدینی وجهله ، مقر اداره نك استانبول قالدجنی و یا آنقره یه نقل ایدیله چکی مسئله سی اوزرنده ، اول و آخر داخل و خارجده تردد لر اظهار اولونیور ؛ مطبوعاتده بیانات و مناقشات تصادف ایدیوردی . از جمله ، یکی استانبول مبعوثلرندن بعضیلری ؛ رأفت پاشا باشده اولق اوزره ؛ استانبولک پاتخت قالمسی لزومی ، بعض مثاللره استناداً ، اثبات ایتیمک چالیشیورلردی . آنقره نك ، کرک اقلیم ، وسائل مناقله و قابلیت و استعداد و کرک موجود تأسیسات و تشکیلات نقطه نظرندن ؛ هیچده مناسب و مساعد اولمادیغنی سویلیورلر و استانبولک پاتخت اولمسی لازم و مقدردر دیورلردی . بوافاده دقت اولتورسه ، زم مقر اداره تعیرندن قصد ایتدیکمز معنا ایله ، بوافاده لرده پاتخت تعیرینی قوللانانلرک نقطه نظرلری آره سنده بفرق کورمه مک ممکن دکلدر . بناء علیه ، بوخصوصده ذاتاً مقرر اولان نقطه نظر منری رسماً و قانوناً تأیید ایتدیره رک ، پاتخت تعیرینکده یکی تورکیا دولتنده معنا و محل استعمالی قالدیغنی کوسترمک لازم کلدی . خارجیه و کیلی عصمت پاشا ، ۹ تشرین اول ۱۳۳۹ - ۹۲۳ تاریخلی بر ماده قانونیه یی مجلسه تکلیف ایتدی . زیرنده ده اون درت قدر ذاتک امضاسی اولان بوتکلیف قانونی ۱۳ تشرین اول ۹۲۳ تاریخنده اوزون مذاکره و مناقشه لرندن صوکره اکثریت عظیمه ایله قبول ایدلدی . ماده قانونیه شودر : « تورکیه دولتلك مقر اداره سی ، آنقره شهریدر . »

*
* *

فندیلر ؛ چوق کچمه دن ، مجلسده ، فتحی بکک ریاستنده کی هیئت و کیلیه و بالخاصه ، فتحی بکک شخصنه تعریضات و تقیدات باشلادی . آ کلاشیلدیغنه کوره بعض مبعوثلرده و کیل اولق آرزو وهوسی چوغالمشدی . ایش باشنده بولنان و کیلاری بکنمیورلردی .
یکی انتخابده ، فرقه من نامنه مبعوثلقلری تأمین ایدلمش اولان بر طاقلری ده هیئت و کیله علیهنده کی جریانلری کوروکله یه رک کندی مقصدلرینه کوره استفاده

زمینلری حاضر لامغه چالیشورلردی . مخالفته کچه جکری حس اولنان مبعوثلرک مقصدلری، هیئت عمومی غغال ایدهرک ، حکومته و مجلسه نافذ بر وضعیت آلمق اولدینی استدلال اولونیوردی . فتحی بک، دقت و مساعی قوتی ، هیئت وکیل ریاستی وظیفه سنده تکشیف ایده بیلیمک ایچون داخلیه وکالتندن استعفا ایتدی . عینی نارنجده ، مجلس ریاست ثانیه سیده علی فؤاد باشادن منحل قالدی . (۲۴ تشرین اول ۳۳۹)

زمله نقطه نظر و فعالیتده ائتلاف و مشارکت آرامغه لزوم کورمکسزین ، مستقلاً و خفی چالیشان برحزب بلیردی . برحزب صاف و صورت حقدن کورونه رک بوتون فرقه منسوبلرینی کندی نقطه نظرلری لهنه اماله ییده موفق اولمغه باشلادی . مثلاً ، بر فرقه اجناعتنده داخلیه وکالتنه ، ارزنجان مبعوثی بولنان ، ثابت بکک و مجلس ریاست ثانیه لککنده استانبولده بولنان رؤف بکک ، مجلسجه انتخابی تحت قراره آلدیردی . (۲۵ تشرین اول ۳۳۹)

حالبوکه ، بن ، ثابت بکک داخلیه وکیل اولمسی مناسب کورمه مشدم . ثابت بکک بعض وایلک کرده استخدام ایدلش اولمسی یکی تورکیه نکی شراطله امور داخلیه سنی تدویر ایدیه بیلجهکنه دلیل کافی عد ایدمه یوردم .

رؤف بکک ده ، مجلس رئیس ثانیه لککنه انتخابی تجویز ایتیموردم . چونکه ، رؤف بک ، دها دون ، هیئت وکیله رئیس ایدی . او مقامی نه کی حسیات تحتنده حرکتمدن دولای ترک مجبور ایدلیکی معلوم اولمشدی . بوکارغما اونی ، مجلسک ریاست ثانیه سنه کتیرتمکله ، بوتون مجلسک ، اونکله هم فکر اولدیغنی ، یعنی ، بوتون مجلسک ، لوزان صلح معاهده سنی پایان و هیئت وکیلده خارجیه وکیل اوله رق بولنان عصمت پاشانک علیهنده اولدیغنی کوسترمک متصدی تعقیب اولونیوردی .

افندیلر ؛ یکی مجلس ؛ ایلک دورنده ، مخالفتی خفی برحزب قلیک اغفالاته دوشمک وضعیتنه معروض بولاندی . فتحی بک و رفقاسی ، وظائف حکومتی سکونتله ایضا ایدمه یجهک بر حاله کتیرلیدی . فتحی بک ، بو حالدن ، بکاء دفعاتله شکایت ایتدی و شخصاً هیئت وکیلده دن چکیلمک ایستدی . دیگر وکیللرده عینی صورتله شکایتلرده بولونیورلردی .

فنالق ، حکومت تشکیلنک ، مجلس انتخابیه اولمسنده ایدی . بو حقیقتی چوقدن کورمشدم . بن ، مجلسده ، خفی و مخالف برحزب کشف ایتدکن ، مجلسک مساعیسنده حسیاتک حاکمیتی کوردکن و حکومت هیئتک انتظام مساعیسنک هرکون ، اساسسز برطاقم سبیلرله انتظامسزلغه دوچار ایدلمکده اولدیغنه قناعت کتیردکن صوکره ، تطبیقی ایچون مناسب زمان انتظارنده بولندیغم بر فکرک تطبیقی آنک کلدیکنه حکم ایتمشدم . بونی ، اعتراف ایتیلیم . بوکا نظر آ شمدی ویره جکم معلومات وایضاحاتی آ کلامق دها قولای اوله جقدر .

افندیلر ؛ خلق فرقه سی ، رؤف بکی غیاباً ریاست ثانیه یه و ثابت بکی داخلیه وکالتنه نامزد

انتخاب ايتديكى تاريخ ۲۵ تشرين اول ۳۳۹ پخشنه كونيدير. عيني كونده و فرداسى جمعه كوني هيئت وكيه چاك قياده زدمده اجتماع ايتدى .

كرك هيئت وكيه رئيسى فتحى بكك وكرك ديكر وكيللك استعفا ايتلى زمانك كلديكى وبونك لازم اولديغى درميان ايتدم . مجلسجه يكي هيئت وكيه انتخابنده، هيئت حاضرهيه داخل بولنان وكيلاردن تكرار انتخاب ايديلن اولورسه اونلر ، بواختابدن صوكرده استعفا ايدرك يكي هيئت وكيهيه داخل اوليه جقلردر ، اساسنى ده قبول ايتدك . يالكر اوزمان وكيللك ي انتخاب اولنان وهيئت وكيهيه داخل بولنان اركان حريه عموميه رئيسى فوزى پاشا بو قراردن خارج براقيلدى . چونكه ، اردو اداره وقومانداسنك تصادفى برذاته توديبى جائز كورلدى . افيديلر ، بو طرز حركتك و آلنان قرارك ماعتي تدقيق اولنورسه شو نتيجه چيقار : مختص حزبي ، حكومت تشكىلنده تامماً سربست براقيورز . هيئت حاضرهيه داخل وكيلاردن هيچ بى اشتراك ايتديركسزىن كاملاً آرزو ايتدلى ذواتدن ، آرزو ايتدكلى كى رهيئت وكيه تشكىل ايدرك مقدرات مملكتى اداره ايتلرنده بر باس كورميورز . فقط ، نه حكومت تشكىلنه ونده تشكىل ايتسه لريله ، مملكتى ادارهيه اقتدار كوستره جكلرينه آمين بولونيورز .

مجلسى اغفاله چالیشان مختص حزب ، شو ويا بو طرزده بر حكومت تشكىلنه موفق اوله بيلديكى تقديرده ، بو حكومتك ، بر مدت ، طرز اداره سنى و اداره ده كى اياقنى تعقيب وحتى او كامعاونت ايله مك موافق اوله جنى قناعتنده بولندق . فقط ، بو صورتله تشكىل ايدرك حكومت مملكت اداره سنده ويكى فايده لر مزي تعقيده عجز وانحراف كوستررسه ، بونى ، مجلسده تبارز ايتديرك مجلسى تنوير ايتك شقى مرجح مطالعه ايتدك . حكومت تشكىلنه موفق اوله مدقلى حالده ، حاصل اوله جق تشتك ، مجلسجه مدار انتباه اوله جنى طبيعى ايدى . بحران وتشتى ادامه تجويز ايديله ميه جكندن ، ايشته اوزمان ، بالذات مداخله ايدرك ، تصور ايتديكم مسئله يى وضع ايتك صورتيله ايشو ، اساسندن حل ايديله جكمى دوشونمشم .

هيئت وكيه ايله ، چاك قياده ، عقد ايتديكمز اجتماعى متعاقب ، يازوب ، مشترك امضا ايله بكا توديع ايتدكلى استعفانامه شو ايدى :

رياست جليله

« توركي دولتلك ، قارشوسنده بولنان داخل و خارجى وظائف مهمه ومشكله يى سهولته انتاجه موفق اولسى ايچون فايت قوتلى ومجلسك مظاهرت تامه سنه مظهر برهيئت وكيهيه احتياج قطعى بولندينى قناعتنده يز . بناء عليه مجلس عالينك هر صورتله اعتماد ومظاهرتنه مستند بر هيئت وكيه لك تشكىلنه خدمت ايتك مقصديله استعفا ايتديكمزى كمال حرمله عرض ايلرز افندم . »

افندیلر ، بو استعفانامه ، ۲۷ تشرین اول ۱۹۲۳ جمعه ایرتسی کونی اوکله دن صو کره ساعت برده تحت ریاستمه اجتماع ایدن فرقه هیئت عمومی سه نه بیلدیرلدکن صو کره ساعت بشه دوغرو کشاد اولنان مجلسده رسماً او قونمشدر .

هیئت وکیله نك استعفاسی ، تحقق ایتدیکی دقیقه دن اعتبارآ ، مجلس اعضاسی ، مجلس او طه لرنده اولرنده ، غروپ غروپ طوپلانرق ، یکی هیئت وکیله لیسته لری ترتیبه باشلادیلر . بو حال ، تشرین اولك ۲۸ نجی کونی کچ وقته قدر دوام ایتدی . هیج برغروپ ، عموم مجلسجه شایان قبول اوله جق وافکار عمومی ملتجه حسن تلقی ایدله جك اسامی بی محتوی برنامزد لیسته سی تثبیت ایده میوردی . بالخاصه وکاتلره نامزد دوشونولورکن ، او قدر چوق خواهشکرو طالبلرله قارشى قارشى به قابورلردی که هر هانکی برینک دیکرلرینه ترجیحی صورتیله تثبیت اولنه جق لیسته بی قبول ایتدیرمکده کی مشکلات ، لیسته ترتیب ایتکه مشغول اولانلری یأس وانیشیه دوشوردی . کرچه استانبولک بعض غزنه لری بعض ذواتک فوطوغرافیلرینی درج ایدرک هیئت وکیله ریاستنه انتخابی محتمل « محترم سیم » لر اخطار یله نظر دقتی جلب ایتکه قصور ایتدی . کرچه غیرتلی بعض غزنه جیلر ۲۸ تشرین اول کونی ایرکنندن ، « استانبولک یوزونی آورتهن صباح سیسنگ اوردیکی غازه هنوز صییریلیرکن ، دکر سمان ، ساحلاردن عکس ایدن رنکرلره بویانمش ، حرکتسز دور بیورکن » ؛ مرمره نك سا کن سینه سنی یاره رق ایلرله یین سیرسفاشنگ واپوریه قالامش اسکله سه نه چقیور .. یوله رؤف بکه تصادف ایدیور .. اوندن صو کره « بویوک براغچه نك ایچنده ، کوزل قالامش کوشکنک ، مکمل بر صورتده مفروش و مزین سالونه » داخل اولیور و کوشک مقیمکنک ، مختلف مسئله لر حقنده آلدینی مطالعه سنی ، بالخاصه « حاکمیت ملیه مزى هر شیئه و هر شیئه (۱) قارشى صیانت ایده لم ... » نصیحتی نشر ایله افکارى تنویر خدمتمده تکاسل کوسترمیور . فقط ، بو اخطار وارشادرل آفریه مؤثر اوله میوردی .

افندیلر ، هر شیئه و هر شیئه (۱) قارشى حاکمیت ملیه نك صیانتی توصیه سنده بولنان ذات خلیفه نك التفاتی « لطف الهی » تلقی ایدن زاندر !

بعض غزنه لرک ، قونییه مأمور فؤاد پاشانک ، ۲۸ ده استانبوله مواصلمده ، اولک ، رؤف بک ، رأفت پاشا ، عدنان بک ودها دیکر برچوق ذوات طرفندن استقبال ایدلریکنی اعلان ایدن تلغرافنامه لری ورؤف بکه کاظم قره بکر پاشانک رسملرینی درج ایدرک موندروس متارکسنى ، قارصک استیلا سنی خاطر لاتمق ایچون یازدقلری یازیلری دخی کافی درجه ده نظر دقتی جلبه مدار اوله مدی .

§ ۲۸ تشرین اول کونی کچ وقتده ، حال اجنماعده بولنان فرقه هیئت اداره سی طرفندن دعوت اولندیم . فرقه هیئت اداره رئیسى فتحی بک ایدی . فتحی بک ؛ فرقه نامنه هیئت اداره جه برنامزد لیسته سی ترتیب اولندیغندن بو خصوصده فرقه رئیس عمومی اولدیغم ایچون بنمده ،

نقطه نظر مڪ آلمنى موافق كورولديكندن اجتماعي دعوته استدكارى بيلديردى . ترتيب اولان ليسته به كوز كزديردم . نجه موافق اولديغى فقط بوليسته ده اسملى موجود اولان ذواتك ده رآى وموافقته آلمق لازم كلديكى افاده ايتدم . بوتكليفم مناسب كورولدى . مثلاً ، خارجيه وكالتى ايچون اسمى موضوع بحث ايديلن يوسف كال بكي دعوت ايتدك . يوسف كال بك ، بوليسته به داخل اوله ميه جنى بيلديردى . بوندن وبوكا مماثل بعض وضعيتلردن آكلادم كه فرقه هيت اداره سى دى شايان قبول وقطلى برنامزد ليسته سى ترتيب ايدمه مكدده در . هيت اداره اعضاسنه ، ايجاب ايدنلرله دها زياده مداوله افكار ايدرك قطلى بريسته تثبيت ايتلرني توصيه ايتدكن صوكره يانلرندن آيرلدم . كيجه اولمشدى . چاك قيايه كيتمك اوزره مجلس بناسنى ترك ايدركن ، قوريدورلرده بكا انتظار ايتمكده اولان ، كال الدين سامى وخالد پاشالره تصادف ايتدم . على فؤاد پاشا ، آنقرمدن حركت ايدركن بونلرك آنقرمه مواصلت ايلدكارنى اوكونكي غزته ده « برتشيع وبر استقبال » سرلوحه سى آئنده اوقومشدم . هنوز كنديلرله كوروشمه مشدم . نجه ملاقات ايچون كچ وقته قدر اوراده انتظارده بولندقلرني آكلانجه اقسام يمكنه كللرني مدافعه مليه وكيلى كاظم پاشا واسطه سييله نبليغ ايتدم . عصمت پاشا ايله كاظم پاشايه وقتى بكدده چاك قيايه نجه برابر كللرني سويلدم . چاك قيايه كيتديكم زمان اوراده ، نى كورمك اوزره گلش روزه مبعوثى فؤاد ، آفيون قره حصار مبعوثى روشن اشرف بكلره تصادف ايتدم . اونلرله ده بمكه آليقويدم .

مك آئناسنده ؛ يارين جمهوريت اعلان ايدم جكز ! ديدم . حاضر بولان آرقداشلر ، درحال فكرمه اشتراك ايتديلر . بمكى ترك ايتدك . اودقيقه دن اعتبارآ ، صورت حركت حقنده ، قيصه پروغرام تثبيت وآرقداشلى توظيف ايتدم .

تثبيت ايتديكم پروغرام ويرديكم تعليماتك تطبيقاتى كوره جكسكز !

افنديلر ؛ كوربيورسكز ، كه جمهوريت اعلانه قرار ويرمك ايچون آنقرمه ده بولنان بوتون آرقداشلى دعوتنه واونلرله مذاكره ومناقشه به اصلا لزوم واحتياج كورمدم . چونكه ، اونلرك ذاتاً وطبيعهً نجه بوخصوصده هم فكر اولدقلرينه شبهه ايتيوردم . حالوكه اوانشاده آنقرمه ده بولنميان بعض ذوات ، صلاحيتلى اولمديغى حالده ، كنديلرينه خبر ويرلهدن ورآى وموافقلى آئمدهن ، جمهوريتك اعلان ايدلمش اولمى وسيله اغرار وافتراق عد ايتديلر .

او كيجه برلكده بولنديغمز آرقداشلر ، ابركندن نى ترك ايتديلر . يالكز عصمت پاشا ، چاك قياده مسافر ايدى . اونكله يالكز قالدقندن صوكره برقانون لايحه سى مسوده سى حاضر لادق . بومسوده ده ۲۰ كانون ثانى ۱۳۳۷ تاريخلى تشكيلات اسيا سيه قانونك شكل دولتى تثبيت ايدن ماده لرني شوصورتله تعديل ايتمشدم : برنجى ماده نك نهايتنه « توركيه دولتك شكل حكومتى جمهوريتدر » جمله سنى علاوه ايتدم . اوچنجى ماده نى شو يولده تعديل ايتدم : « توركيه دولتى

بويوك مات مجلسى طرفندن اداره اولنور . مجلس ، حكومتك انقسام ايتديكى شعبات ادارىنى اجرا وكيلىرى واسطه سيله اداره ايدر .

بوندن بشقه تشكىلات اساسيه قانوننك مواد اساسيه سنك ۸ نچى و ۹ نچى ماده لرى ده تعديل وتوضيح اولنهرق شو ماده لر يازلدى :

« ماده : — توركييا رئيس جمهورى توركييا بويوك ملت مجلسى هيئت عموميه سى طرفندن وكندى اعضاسى ميانندن براتخاب دوره سى ايجون انتخاب اولنور . وظيفة رياست ، يكي رئيس جمهورك انتخابه قدر دوام ايدر . تكرار انتخاب اولنقى جائزدر . »

« ماده : — توركييا رئيس جمهورى دولتك رئيسيدر . بوصفته لزوم كورد كچه مجلسه وهيئت وكيليه رياست ايدر . »

« ماده : — باش وكيل ، رئيس جمهور طرفندن و مجلس اعضاسى ميانندن انتخاب اولنور . ديكر وكيلىر باش وكيل طرفندن بنه مجلس اعضاسى آره سندن انتخاب اولندقدن صوكره هيئت عموميه سى رئيس جمهور طرفندن مجلسك تصويبنه عرض اولنور . مجلس حال اجتماعه دكاسه ، كيفيت تصويب مجلسك اجتماعنه تعليق اولنور . »

§ بوماده لره ، انجمن و مجلسده ، دين ولسانه عائد معلومكز اولان برماده ده علاوه ايدلمشدر .

محترم افنديلر ، شمدى ، آرزو بيورورسه كز هيئت عليه كره ۲۹ تشرين اول ۳۳۹ بازار ايرتسى كوني آتقرده جريان ايتش اولان حادثه ينى ، خلاصه تصويبه چاليشه جنم .

بازار ايرتسى كوني ، اوكله دن اول ساعت اونده ، خلق فرقه سى غروپى ، غروپ هيئت اداره رئيسى قىچى بكك رياسته نده اجتماع ايتدى . هيئت وكيلىه انتخابى مذا كره سنه باشلاندى .

رئيس — هيئت اداره ، احضارى ماهيته ، هيئت عموميه به عرض ايدلك اوزره بر هيئت وكيلىه ليسته سى ترتيب ايتدى . هيئت اداره ، قطعى برشى ثبوت ايتش دكلدر . حكم ، هيئت محترمه كز كدر . قبول ايدرسه كز او قونسون ؛ سوزلريله هيئت عموميه به ، رياسته نده فؤاد پاشا بولنان بر ليسته عرض ايدر . او قونان بو ليسته ده اقتصاد و كالته نامزد كوستريلن جلال بك (ازمير) سوز آله رق ؛ هيئت وكيلىه نك اهميتندن بحث ايتش و كنديسنك انتخاب ايدلمه مسنى تسكليف ايتش . بالخاصه « بو ليسته ده اسملى كورولن ذوات چكىلشردن دها قوتلى دكلدر . بزدن رفاه و اصلاحات ايسته ين مات واردر . هر حالده يكيلىر اسكىلردن قوتلى اولمليدر . انتخابده عجله ايتيم . خاصه هيئت وكيلىه رئيسى انتخابى ايجون دوشونه لم . » مطالعه سنده بولمش ..

صائب بك (قوزان) — مجلس رياسته نده قىچى بك ، هيئت وكيلىه رياسته نده عصمت پاشا انتخاب اولمايدر . ديمش .

۱ كرم بك (لازستان) — يكي هيئت ، اسكى هيئتك بوشلغى دولدوره يله چكى ؟ بو خصوصه كى

فكرلىرى رئيس پاشا حضرتلىرى ، ممكن ايسه ، بيان پيورسونلر . تنور ايدلم . مطالعهسى
درميان ايتلىش . (بن ، مجلسده هنوز حاضر بولونميوردم .)

زلفى بك (ديار بكر) — وظيفه ، فرقه ديوانسكدر . بو حق ، غروپ هيئت اداره سنك
دكلدر . ديوان اجتماع ايتسين !.. طلبنده بولمش . .

محمد افندى (بولى) — انتخاب اولنه حق هيئت وكيله آنحق بر آى دوام ايدميليير .
انتخابلر بويله صيق صيق تكررى ، مملكت وماتى فنا ومشكل بر حاله سوق ايدر . هيئت
وكيله سبب استعفاستنى وضوحله آ كلاتمزه هر هانكى بر هيئت وكيله انتخابه اشتراك ايتم .
سببى آ كلايلم . صوكره انتخاب ايدلم .

فائق بك (تكيرداغى) — ايستده كوستريلن اسملر اولكييلردن قوتلى دكلدر . ديوان
اجتماع ايدوب بو مسئلهنى حل ايتسين .

واصف بك (صاروخان) — (عصمت پاشانك خدمتيلردن بحث ايتدكن صوكره)
مملكتى ، ماتى نه ايچون ترك ايدميور . ليدرلر بى تنور ايتمه مشدر . محترم رئيسمز (بى
قصد ايتمش اوله حق) بى نيچون تنور ايتميور ، ديمش واوزون بيانانده بولمش .

نجافى بك (ازميز) — مملكتك استناد ايتديكى ذواتك بى بر اقوب آبرلملىرى قبول
ايدمىز . رئيس محترمى ، تنور وايضاظ ايتسين . داخلا وخارجاً قوتلى بر هيئت وكيله يه احتياج
قطعيمز واردر .

رئيس فتحى بك — هيئت اداره نك ياپدينى بو ليسته ، نه پاشانك ونده هيئت اداره نكدر .
ايضاحنده بولنغه لزوم كورمش .

دوققور فكرت بك (ارطغرل) — واصف ونجافى بكلك فكرلرينه اشتراك ايدرم .
مملكت سود ليمان دكلدر . لاعلى التعيين ياپيله حق بر انتخابه ترك ايتك اولماز . قوتلى ذواتدن
مركب بر هيئت انتخاب ايتليدر .

رجب بك (كوناھيه) — رفقا سوزلىرى اتمام ايتسونلر ، صوكره غازى پاشا حضرتلىرى
سويله سينلر . (هنوز اجتماعده دكلدم)

الياس سامى بك (موش) — رئيس محترمى غازى پاشا حضرتلىرى فكرلرى بيان
پيورسونلر . بحرانك ، تولد ايتديكى كونى حلى دها فائده ايدر . تعاليق ، تشددى موجب
اولور . بر هيئت وكيله رئيسى انتخاب ايدلم . يكرمى درت ساعت مهلت ويرم . آرقداشلىرى
بولسون . قوتلى بر حكومت وجوده كلسين .

عبدالرحمن شرف بك (مرحوم استانبول مبعوثى) — بعض آرقداشلىر تلاش ايدميورلر .
بو هر مملكتنده واقع اولان برشيدر . جله مزك مقصدى سعادت وطندر . بر ما كنه قوروب

طقییر طقییر ایشلته میوزر . بوده دوغرو . قوتلی بر حکومت ناصل بولمی ، مرضی نه سورنله کشف ایتلی ؟ تشکیلات اساسیه قانونمیزی نظر دقته آلام . حکومتک وظیفه سنی تعیین ایدم . مجلس قناعتلرینی سویله سین . اوندن سوکره رئیس پاشامزده قناعتلرینی بیان بیورسونلر . بر نتیجه چیقارم . هر کس بر ایشه یارار . هر کسی یارادینی ایشده قوللانملی . اشخاصدن بحث ایتیم . مقاصد عالیده مشترکز . رئیس پاشا حضرتلری قناعتلرینی بیان بیورسونلر .

ایوب صبری افندی (قونیه) — بهمه حال بر انتخاب قارشوسنده بز . سابق هیئت وکیل انتخاب اولنسه بیله تکرار قبول ایتیمه جکاربینه قرار ویردکاربینی ایشیدییوزر . بو قراری مجلس عالی فسخ ایتلیدر .

رجب بك (کوتاهیه) — اوج اساسلی نقطه دن بحث ایدم جکم . برنجیسی شکل ، ایکنجیسی نقصانی فعالیت ، اوجنجیسی روابط معنویه مزده حاصل اولان رخنده در . شکلرده نقصان اولورسه حسن نتیجه ویرمز . الله کی لیسته ده کی قیمتدار آرقداشلر هانکی زمانده هانکی شرائط آلتنده چالیشه جقلردر ، معلوم دکل . قوتلی بر ذانک کندی آرقداشلرینی بوله رق قوتلی بر حکومت تشکیل ایتیمی لازمدر .

رجب بك بالخاصه بو صوک فکر اوزرنده اوزون بیانات و مطالعانه بولنش ..

طلعت بك (اردهان) — رجب و عبدالرحمن شرف بکار بك کوزل ایضاح بیوردیلر . اجرا وکیللری رئیسینک وظیفه سی نه در ؟ وظیفه و مسئولیت قانونی حالا چیقارمدق . غازی پاشا حضرتلری بزى تنویر بیورسونلر دیمش .

رئیس ، بوندن سوکره مذاکره نك کفایتی رایه قومش . مذاکره کافی کورولدکن سوکره بر طاقم تقریرلر اوقونمش . بو تقریرلردن کمال الدین سامی پاشانک تقریری قبول اولنش . بو تقریر محتویانه کوره ، بن ، رئیس عمومی صفتیه مسئله نك حلنه هیئت عمومی طرفندن توکیل و مأمور ایدیلیورم .

§ مذاکره نك جریانی اشناسنده چاک قیاده اقامتگاهمه بولونیوردم . کمال الدین سامی پاشانک تقریرینک قبول ایدلمی اوزرینه ، اجتماعه دعوت ایدلم . اجتماع سالونه کیرر کیرمز دوغری کرسیه چیقدم وشو قیصه مطالعه و تکلیفی درمیان ایتدم .

« افندیلر ! دیدم ، هیئت وکیل انتخابنده تشتت افکار حاصل اولدینی آکلاشمشدر . بکا بر ساعت قدر مساعده بیورک . بوله جغم صورت حلی عرض ایدرم . »
رئیس فتی بك ، تکلیفی رایه قوبدی . قبول اولندی .

§ افندیلر ؛ بو بر ساعت ظرفنده ایجاب ایدن ذواتی مجلسده کی اوطمه دعوت ایدمرك اونلره ۲۸ تشرین اول کیجه سی حاضرلادیغم تکلیف قانونی مسوده سنی کوستردم و مداوله افکار ایتدم .

زوالدن سوکره ساعت بر بچقده فرقه هیئت عمومی سی تکرار فتحی بکک ریاستنده اجباغ
ابتدی . ایلک سوز بنده ابدی . کرسی به چیقدهم و شویانانده بولندم :

« محترم آرقداشلر ؛ حلنده مشکلاته دوچار اولدیغکیز مسئله نك سبب وعاتی ، بونون رفقاچه
تعین اینمش اولدینی قناعتندهم . نقصان ، قصور ، تعقیب اینمکده اولدیغمز اصول وشکلنده در .
فی الحقیقه ، موجود تشکیلات اساسیه قانونمزه توفیقاً بر هیئت وکیله تشکیله تشبث ایندیگمز
زمان بوتون رفقا نك هر بری وکیللر و هیئت وکیله انتخابی مجبوریتنده بولونیور . هیئت عمومی کزک
پردن هیئت وکیله انتخابنه مجبور اولمک زده کوروان مشکلات نك حلی زمانی گلشدر . کچن
دوره دهده ، عینی صورتله مشکلاته نصادف ابدیلیوردی . کورولیورکه بو اصول بعضاً بر چوق
نشوشلره بادی اولیور . هیئت جلبله کز بو مشکلات حلنه بی مأمور فیلدیگمز بنده بو عرض
ایندیگمز قناعتدن ملهم اولهرف دوشوندیگمز شکلی تثبیت ایندم . اونئی تکلیف ابدیه حکم . تکلیف
مظهر قبول اولورسه فوتلی و متساند بر حکومت تشکیلی قابل اوله جقدر . دولتمزک شکل
وماهیتی تثبیت ایدن وهیمز ایچون غایه اولان تشکیلات اساسیه قانونمزه بعض نقطه لر نی توضیح
لازمدر . تکلیف شودر : « دیدکدن سوکره معلوم مسوده نی اوقونقی اوزره کاتب بکاردن
برینه اوزانهرف کرسی نی ترک ایندم .

تکلیفمک ماهیتی آ کلاشیلدقن سوکره مناقشات باشلادی .

ثابت بک (ارزنجان) — قایینه اصولنك لهندهم . آنجق تشکیلات اساسیه قانوننك تعدیلی
تکلیفی ایله بو کونکی بحرانی حل اینمک قابل دکلدر . بز ، شمدی ، بر هیئت وکیله رئیس
انتخاب ابدلم . تشکیلات اساسیه قانوننك تعدیلی سوکره دوشونورز . دیدی .

حازم بک (نیکده) — شومطالعانی در میان ابدی : تشکیلات اساسیه قانونی بزیا بیلبرمی ز؟
ظنمجه یاپامیز . صلاحیتمز وارسه بو ، فرقه ده اولماز . فرقه ده مذاکره ایدلدکن سوکره
علنی جلسه ده کمسه سوز سویلیه مبور . ملتک حیانه متعلق قوانینك بوراده قطعی صورتده
حلنه طرفدار دگم . بو کبی قانونلر علنی جلسه ده و سربستهجه کوروشولمی و هر شیدن اول
قایینه بحرانی حل ایدلم .

بونس نادى بک ، شو یوله حازم بکه جواب ویردی : هانکی مملکت ایلک دفعه قانون
اساسی بابارسه اونك ایچون مجلس مؤسسان باعشسلردر . بزده ایسه بو کبی مواده آیرجه
مجلس مؤسسان تأسس ابدیه جکی تصریح ایدلمه مشدر . بزده هر وقت بو کبی تعدیلات اولمشدر .
بزدن اولکی تورکیا بویوک ملت مجلسی ده بوزمینده یورومشدر . بوکا صلاحیتمز واردر . زرد
ببورولمسن . شمدی بز ، قایینه بحرانی حلی ، رئیس پاشا حضرتلرینه برافدق . اوده بز ،
بو تکلیفی کتیردی . بو تکلیفده کوستریان اصولی ، بوتون رفقا آبری آبری دوشونمشدر .
شمدی ، بونی ، تثبیت لازمدر . تکلیف ایدیلان شکل ذاتاً موجوددر ، بونی ، توضیح و دها
معین شکلده تثبیت ایدیه جکیز .

ۋەھىيى بىك (قەسى) -- بىز ، شىمدىيە قىدر كۈرۈشۈلدىكى ايشىدىلن تشكىلات اساسىيە قانۇندىن خىبردار دىكلز . غىزىلەردە فى الحىتىنە كوردىك . بو ، كافىمى ؟ بىناۋىيە بىز ، اول امرىدە ، بونى بىر كىل اولەرق كۈرۈشمىك اوزىرە آتىيە بىراقوب بىجرانى حل ايدەلم .

خليل بىك — تشكىلات اساسىيە قانۇنىك تەدىلنە و يىكىدن پاىلىمىسەنە صلاحىتىمز واردىر . فقط ، بو تەدىلات ، حقىقەۋەت وىلىمىزك سەادت خالى كالفىمىدر . بونى ، سويلەمىك لازىمىدر . بونى ، ارباب حىقۇقدىن ، حىقۇق علماسىندىن اولان آرقداشلىرىمىز كلىسىنلار ، اىضاح ايتىدىنلار . اىضاحات وىرىلدىكچە ، بونىك ، درىك ، حل ايدىلىسەنە طرفدار دىكلم .

اعىزاندىن بىرى — تشكىلات اساسىيە قانۇنى اولىيە جىف القلم تەدىل ايدىلەنمىز .

حمدالله سىبىجى بىك (استانبول) — دىرت سەنە اول آبرى آرى ايتخابلىرىك مضرىتى سويلەمىشدىم . بو كۈندە ، عىنىيىيە حال باش كۈستردى . غازى پاشانىك تەكىلىفە كىلىنچە ، بو ، يىكى دىكلدىر . دىرت سەنە اول باپىلان بىر قانۇنىك ، دىھا وادىح بىر سۈرۈتدە افادەسىدىر . بىناۋىيە بونىك خىلافەت اولەرق ، سوز سويلەمىكچىكلىرىمىز ، فىكىرلىرىنى سويلەسەنلار . فقط زىمانىمىزك اوزون اوزادىيە انتظارە ئىملىي يوقىدر .

راغب بىك (كوتاهىيە) — قانۇنلىرىك اىسىيە حادىئات و احتىياجىدىن دوغانىدىر . احتىياج ايسە مىداندىدە . تشكىلات اساسىيە قانۇنىك اكالى لازىمىدر . تۈضىحى اىجاب ايدىر . تەكىلىفك درىكالى مەدا كىرەسەنە كىچەلم .

عدلىيە وكىلى سىدى بىك مىرحوم — تەكىلىف ايدىلن شىكل ، يىكى بىرشى دىكلدىر . موجود تشكىلات اساسىيە قانۇنىك ، تۈضىح و تىبىتىدە . قانۇنلىرى احتىياج باپار . نظرىيات باپماز . زىمان ، حادىئات ، ھەرشىيە حاكىمىدر . قانۇن تەكامل ، دىكىشمىز بىرستور قىطعىدر . تەكىلىف ايدىلن شىكلدە بىر يىكىلىك يوقىدر . موجود شىكلى ، دىھا سىرىخ و وادىح اولەرق افادە ايدىرسەك مىلت و مىلىكىتىمىزك مىنفعەتنە البت دىھا موافىق حىركىت ايتىش اولورز .

مىرحوم سىدى بىك مىطالىسەنە عابدىن بىك (ساروخان) شو جۋابى وىردى :

اولا حىكۈمت بىجرانىيە حل ايدەلم .

ايوب سىبرى افندى (قونىيە) نىك مىطالىسەسى شو ايدى : بىز ، غازى پاشا خىسرتلىرىنى حىكم باپدىق . بىزم ، تشكىلات اساسىيە قانۇنىيە تەدىلە صلاحىتىمز يوق دىمىك ، غىر مىشروع اولدىغىمىزى قىبول ايتىك دىمىكىدر . مىجلىسك ، تشكىلات اساسىيە قانۇنىيە تەدىلە صلاحىتى دركارىدر . حىكۈمىتىمىزك شىكلى ، بىھەمال جىھۋرىت اولاجقىدر ...

بوندىن سۈكرە عىصمت پاشا سوز آلەرق شو يۈلدە بىياناندى بولندى :

فرقە رىئىتىك تەكىلىفى ، قىبولە ، احتىياج ، قىطعىدر . جىھان ، بىزم ، بىرشىكل حىكۈمت

کوروشدیگمزی بیلور . بومذا گرا تمزی بر نتیجه ریط ایدوب افاده ایتمک ، ضعف وتشتی ادامه دن بشقه برشی دکدر . بر تجربه دن بحث ایدیم . آوروپا دیپلوماتلری ، بوخصوصه ، بی ، ایفاظ ایتدیلر . دولتک رئیس ، یوقدر دیدیلر . شکل حاضر کرده کی رئیس ، مجلس رئیسدر . دیملک که ، سز ، بر بشقه رئیس بکیورسکیز . آوروپا دوشونجه سی ایشته بودز . حالبوکه ، بز ، بویه دوشونیمورز . ملت ، حاکمیتنه ، مقدرانه ، بالفعل واضع الیددر . او حالده ، بونک ، افاده حقوقیه سنی سوبله مکدن نه دن چکینیورز ؟ رئیس جمهور اولمه دن ، باش وکیل انتخابی تکلیفی ، قانونسز اولور . بونده شبهه محلی یوقدر . باش وکیل انتخابی ، قانونی و ممکن قیله بیلیمک ایچون ، غازی پاشا حضرتلرینک ، تکلیفینک ، قانونیت کسب ایتسی لازمدر . ضعف عمومینک ، ادامه سنده معنا یوقدر . فرقه نک ، بوتون ملته فارشی ، درعهده ایتدیکی مسئولیتک ، ایجاباته ، توفیق حرکت ضروریدر .

عصمت پاشا دن صوکره عبدالرحمن شرف بک مرحومک بیاناتی میاننده شوسوزلر واردی : « اشکال حکومتک تعدادینه لزوم یوق . حاکمیت بلا قید و شرط ملنکدر ، دیدکدن صوکره کیمه صورارسه کز صوروکز ، بو ، جمهوریتدر . دوغان چوجوغک آدیدر . آما ، بوآد ، بعضیلرینه خوش گلزمش ، وارسین گلکسین . »

بوندن صوکره یوسف کمال بک ، تکلیفک قبولی لزومنه دائر ، اوزون معلومات ومطالعانه بولندی ودرحال اونک ، مراسم قانونیه سنک اتمامی تکلیف ایدرم . دیدی .

عبدالله عزیمی افندینک « مسئله نک اهمیتی درکاردر . مذا کره دوام ایتسین . » دییه یوکسلان اعتراضه رغماً مذا کره نک کفایتی قبول اولندی . اوندن صوکره تکلیفک هیئت عمومی سی ومتعاقباً ماده لری برر برر اوقونهرق مذا کره وقبول ایدلدی .

افندیلر ، فرقه اجتماعنه ختام ویرلدی ودرعقب مجلس اجتماعی کشاد ایدلدی . ساعت اوکله دن صوکره آلتی ایدی . تکلیف قانونی ، قانون اساسی انجمنی طرفندن اصولاً تدقیق ایدیلهرک ، مضبطه سی حاضرلانیرکن ، مجلس ، سائر بعض مسائل ایله اشتغال ایتدی . نهایت ، مقام ریاستده بولنان رئیس وکیلی عصمت بک ، مجلسه ، شو معلوماتی وپردی : « قانون اساسی انجمنی ، تشکیلات اساسیه قانونک ، تعدیلاتنه دائر لایحه نک مستعجلاً ودرحال مذا کره سنی تکلیف ایدیور . » (قبول سساری) اوزرینه ، مضبطه اوقوندی . تکلیف وجهله مذا کره ایدلدی . نهایت ، قانون ، یرچوق خطیبلرک (یشاسون جمهوریت) صدالریله آلقیشلانان خطابه لریله قبول ایدلدی .

اوندن صوکره ، رئیس جمهور انتخابی ایچون مجلسک رأینه مراجعت اولندی . طوپلانان آرانک نتیجه سنی ، مقام ریاستده بولنان ، عصمت بک ، هیئت عمومییه شو صورته تبلیغ ایدلدی . « تورکیا جمهوریتی ریاستی ایچون یابیلان انتخابات آراسنه ، یوز الی سکیز ذات اشتراک ایلش وجمهوریت ریاستنه یوز الی سکیز اعضا متفقاً آنقره مبعوثی غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری انتخاب ایلشلددر . »

افندیلر ؛ بونی متعاقب ، مجلسه وقوع بولش اولان معروضاتم ضبط جریده لرنده مطالعه اولمشدر. آنجق تاریخی بر خاطرہ نك احیاسی ایچون، مساعده ایدرسه کز ، اویاناتمی بوراده عیناً تکرار ایدیم :

« محترم آرقداشلرم ؛ مهم وجهانشمول حادثات فوق العاده قارشوسنده محترم ملتتمزك تیقظ وانتباه حقیقینه برویقه قیمتدار اولان تشکیلات اساسیه قانونمزك بعض ماده لرینی توضیح ایچون انجمن مخصوص طرفندن هیئت جلیله کزه تکلیف اولنان قانون لایحه سنك قبولی مناسبیله تورکیه دولتلك ؛ ذاتاً جهانجه معلوم اولان ، معلوم اولمی لازم کلن ماهیتی ، بین الملل معروف عنوانیله یاد ایدلدی . بونك ایجاب طبعیمی اولق اوزره ؛ بوکونه قدر دوزیردن دوزیرییه مجلسك ریاستنده بولندیردیفکنز آرقداشکزه ایفا ایتدیردیککنز وظیفه یی رئیس جمهور عنوانیله ینه عینی آرقداشکزه ، بوجاز آرقداشکزه توجیه ایدیورسکنز . بومناسبیله ، شمده یه قدر ختمده اظهار بیوردیفکنز محبت وصمیمیت واعتمادی بر دفعه دها کوسترمکله یوکسك قدر شناسلغکنزی اثبات ایتش اولیورسکنز . بوندن دولایی هیئت جلیله کزه بوتون صمیمیت روحیه مله عرض تشکرات ایدرم .

« افندیلر ؛ عصرلردنبری شرقده مغدور ومظلوم اولان ملتتمز ؛ تورک ملتی ، حقیقتمده مفظور اولدینی خصائلدن معرا تلقی ایدیلیوردی .

« صوک سنه لرده ملتتمزك فعلاً کوستردیکی قابلیت ، استعداد ، ادراک ، کندلی حقیقته سوء ظنده بولنانلرک نه قدر غافل ونه قدر تدقیقندن اوزاق ظواهر پرست انسانلر اولدینی پک کوزل اثبات ایتدی . ملتتمز حائز اولدینی اوصاف ولیاقتی حکومتلك یکی اسمیله ، جهان مدنیته دها چوق سهولتله اظهاره موفق اولاجقدر . تورکیا جمهورینی ، جهانده اشغال ایتدیکی موقعه لایق اولدینی آثاریله اثبات ایده جکدر .

« آرقداشلر ؛ بومؤسسۀ عالییه وجوده کترین تورک ملتلك صوک درت سنه ظرفنده احراز ایتدیکی ظفر ، بوندن صوکرده برقاچ مثلی اولق اوزره تجلیاتی کوسترمه جکدر . عاجزلری مظهر اولدیغم بوامنیت واعتماده کسب لیاقت ایتک ایچون پک مهم کوردیکم بر نقطه ده کی احتیاجی عرض ایتک مجبوریتنده یم . اواحتیاج ، هیئت علیه کزک شخصم حقیقته کی توجه واعتمادینک ومظاهرتک دوامیدر . آنجق بوسایه ده واللهم عنایتیله شخصمه توجیه بیوردیفکنز و بیوره جفکنز وظائفی حسن ایفایه موفق اوله بیله جکمی امید ایدرم .

« دائماً ، محترم آرقداشلرمک اللرینه چوق صمیمی وصیق بر صورتده بایشه رق اونلرک شخصلرندن کندیمی بر آن بیله مستغنی کورمیه رک چالیشه جقم . ملتک توجهنی دائماً نقطه استناد تلقی ایدرک هپ برابر ایلرییه کیده جکنز . تورکیه جمهوریتی مسعود ، موفق ومظفر اوله جقدر . »
« افندیلر ؛ مجلسجه جمهوریت قراری ۱۳۳۹ تشرین اول ۳۳۹ کیجه سی ساعت ۸.۳۰ ده ویرلدی . اون بش دقیقه صوکره ، یعنی ۸.۴۵ ده رئیس جمهور انتخاب اولندی . کیفیت عینی

کجه بوتون مملکته تبلیغ و هر طرفه کجه یاریسندن سوکره ، یوزر باره طوب انداخت
ایدیلرک اعلان اولندی .
ایلك قابینهك ، عصمت پاشا طرفندن تشکیل ایدلیکی و مجلس ریاستنه فتی بکک انتخاب
اولندی معلومدر .

••

فندیلر ، جمهوریتک اعلانی ، بوتون ملتجه موجب سرور اولدی .
هر طرفه پارلاق تظاهرات الله اعلان شادمانی ایدلی . یالکز ،
استانبولده ، ایکی ، اوچ غزته و یالکز استانبولده طوبلارنان بعض
ذوات ، ملتک عمومی و صمیمی اولان سرورینه اشتراکده تردد استدی ؛
اندیشه دوشدی ؛ جمهوریت اعلانه دلالت ایدلری تنقیده باشلادی .
اشارت استدیکم غزتهلرک و ذوانک جمهوریت اعلاتی ناصل قارشیلادقلرینی خاطرلامق ایچون ،
اوکونلردهکی تشریاتی سادهجه کوزدن کچیرمک کافیدر .

مثلاً « یشاسون جمهوریت » سرلوحهسی آلتندهکی یازیلر بیلر جمهوریتک طرز اعلان
و تثبیتک غریب اولدیغنی ، بونده « صیق بوغازه کتیرلش کی برحال » بولندیغنی اعلان ایدیوردی .
بویازیلرک صاحبی شو مطالعهلرده بولونیوردی : « شویله اولهجنی بویله اولهجنی سوبلهنوب
دورورکن دیگر طرفدن بردنبره ، برقاج ساعت ایچنده ، قانون اساسی تعدیلاتی یاییلیویرمسی
اک مونس تعیر الله غیر طبیعی برحرکتدر . »

بزم طرز حرکتیز « مدنیت دنیاسنی آکلامش ، اوقومش ، تبع ایتش ، دولت ادارهسنه
اهل اولش دماغلردن چیقهجق محاکمه اثری » دگلش ..

جمهوریتک اعلاتی مجلسک آلقیشلرله قبول ایتسی ، ملتک طوبلارله تسعید ایتسی تنقید
اولونیور ، دینیوردی که « جمهوریت آلقیش ایله ، دعا ایله ، شنلک و شهر آیین ایله یشاماز . »
« جمهوریت بر طلسم دکلدرد . ملت مجلسنده بر آفسون یاییلیدی . بوندن سوکره هر ایش
کندیلمکندن دوزلهجک ، هر دردک چارهسی کندیلمکندن بولنهجق دکلدرد . »

بن جمهوریتچییم دیهنلرک ، جمهوریتک اعلانی کونی قلمندن چیقهجق سوزلر بونلرمی
اولمیدی ؟ اک یوکسک شکل اداره مفکوره سنک جمهوریتدن بشقه برشی اولهمیهجغه قانع اولدیغنی
ادعا ایدنلرک ، جمهوریت کلمسه « برپوت کی طامام » دیمندهکی معنا و مقصد نه ایدی ؟

مجلس حال اجتماعده بولندیغنی زمان ، اونک اعتمادینی حائر بر قابینهك اسقاط اولنهجنی کی
موهوم بر فکری ، افکار عمومیهده جانلاندیروب بویله برحق « پادشاهلره بیلر ویرلمه مشدی .
شمدی اوحق ، رئیس جمهوریه ویریلیور ؟ » سؤالی کیمه ونه مقصدله توجیه اولونیوردی ؟!
بویازیلر صاحبک مقصدی ، جمهوریتی ، خلقه سودیرمکی ؟ یوقسه ، بونک پوت کی
طایلهجق برشی اولمیدیغنی آکلامقنی ایدی ؟ « جمهوریت ، بزه شکل اداره نحولی ایله برلکده

ذهنیت تحولی ده کتیریوری ؟ هیئت وکیله کیره جک ذاتله برر دولت آدمی قفاسی هدیه ایدیوری ؟ » سوزلریله دها ایلک آنده جمهوریتک قدر و قیمتتی ، اهمیتتی تنزیه قالدیشمق جمهوریتییم دیه نلردن انتظار اولنه بیلیرمیدی ؟

اک خفیف برروزکاردن بیله محفوظ بولندیرلمسی لازم کان نوزادک ، اونی پرورده ایتدیکنی سوبله بیلر طرفندن ، بویله خیرپالانمسی جائزمیدی ؟ !

بومطالعهرلی احتوا ایدن ، غزته نک ، دیگر بر صحیفه سننده « توری که جمهوریتک اعلانی » سرلوحه سی آلتنده یازیلان بر جوق مطالعهرلر ایچنده « . . . یویکی مرحله یه کان تورک ملتی عجیا بوراده اوزونجه بروقفه حضور ایله دیکلنه بیله جک ، بورامی اونک ایچون برزندکی وقوت ، بر راحت وسعادت متبی اوله بیله جکمی ؟ بومرحله اونک بنیه اجتماعیه سنی قیروب دوکمه دن قوجا فلایه بیله جک بر چرچیوه خاصیتنی حائزمیدر ؟ جمهوریت ، عجیا ضرورت شتون اوکنده چاره سزلکدن قاجوب نتیجا ایتدیکی بر صاچاق آلتی می . . » اوله جق کبی اندیشه ونا امیددی ویرن سوزلرک زمانیمیدی ؟

جمهوریتک امید ، راحت وسعادت وعد ایتدیکنده شبهه واندیشه سی اولان ذات ؛ امید ، راحت وسعادت زده دن ، هانکی منبعدن بکله یوردی ؟ جمهوریتک ملتیزک بنیه اجتماعیه سنی قیروب دوکمه سی احتمالی ، جمهوریت طرفداری اولان ذوانک دماغنده ناصل یربوله بیلیروردی ؟ § دیگر بر غزته جی ده ، « افندیلر ، استعجال ایدیورسکز ! » دییه یاغیرمغه باشلادی . بوزغزته جی افندی ، ملته شسوبولده ژورنال ویریوردی : « . . بحران ، علی العاده یکی بر هیئت وکیله انتخابی صورتنده حل ایدیله جکی یرده ، بالعکس صوک کونلرک بوتون کورولتورینه رغماً ، ینه کیمسه نک قریب الوقوع اولدیغنه احتمال ویرمدیکی جمهوریت مسئله سنک پک مثبت ، پک قطعی وپک مستعجل صورته اورنه یه چیقمسنه سبب اولمشدر . »

« جمهوریت احداثک قریب الوقوع اولدیغنه احتمال ویرمین یالکیز افکار عمومیه دکلدی ، بلکه آنقرمه ده اک مهم واک صلاحیتدار موقعلری اشغال ایدن بعض ذواتده بویله براحتالی خاطرلرینه بیله کتیرمیورلردی . »

بوسوزلرله ، اعتراف اولتقدهدر ، که صوک کونلرک بوتون کورولتورلی ، جمهوریتک اعلانه مانع اولتی ایچونش . . . بومقصدی تعقیب ایدیلرک « مقررات اتخاذنده استعجال » کورملری طبیعییدی . فقط ، « افکار عمومیه مملکتکده بکورووشده - کندیلریله - برابر اولدیغنه » ذاهب اولملری خطا ایدی .

غزته سنی « بالونی اوچوردیلر آما ، غالباً اوجنی قاجیریورلر ! » و « آبلر غالب کلنجه دولابلر دوتدیلر اما . . . نه استقامتمده ؟ » کبی چیرکین ، عادی هزلیات ایله دولدوران غزته جی افندی شو بولده خطاب وعتابنه دوام ایدیوردی : « افندیلر ، دولتک آدینی طاقدیکیز ، ایشلری دوزلته بیله جکمی سکز ؟ »

بوخطابه باشلایان یازیلر ، شو سطرلرله ختام بولیوردی : یکانه تمنی . . . « ملک وملتہ خادم

ایشلره باشلانيلمسندن عبارتدر . اكر دون اعلان ايديلن جمهوريتك اركان ومنسوبيني بوني ياپايله چكلرندن امين ايسهر بزدہ كنديلرينه - اويله ايسه جمهوريتكز مبارك اولسون افنديلر! -
درز . »

بشقه بر غزته جي محررد ، جمهوريتك اعلاني مناسبتيله ياديني تحليل و تقيدده ، : « بزي متاثر ايدن نقطه ، ملي رهبرمزك شيخصنه عاندر . اك بويوك روحلي آدمير بيله ، شخصي قوت صاحي اولمهك جاذبه سنه مقاومت ايدمه مشلدر . » ديور و بونقطه نظريني ، بنم نقطه لرمدن آلديني سوزلرله تقويه ايتد كدن صوكره ، آمر يقانك استقلالني تأمين ايدن واشينغتونك ، ناصل ، چفتاكننه چكيدليكني و مجلسك ، هيچ بر شخصي نظر دقته آلمه رق يالكر عمومى منفعتي دوشونهر ك ، آلتى سنه ده قانون اساسي بي وجوده كتيرديكني و اوندن صوكره ناصل واشينغتون ره رياست توجه ايلش اولديغيني حكايه ابديور و قانون اساسيمزك ، بوشكلده تعديلنده بنم مشبث اولديغى خوش كورمور .

آفندیلر ؟ رؤف بک ده بومناستله ، غزته جیلارله ملاقاتده بولمیشدی . رؤف بکک جمهوریت حقنده مطالعه سنی و حاکمیت ملیه دن نه آکلادیغنی تثبیت ایدن ملاقاتی ۱ تشرین ثانی ۹۲۳ تاریخی وطن غزته سنده او قومشدم . وطن و توحید صاحبلی و باش محررلی ایله رؤف بکک باش باشه و یرمک ترتیب ایتدکلی سؤال و جوابلردن بعضیلرینی ، تکرار ، برابر کوزدن کچیردم .

— جمهوریت مسئله سنده ، افکار عمومی ده ، آتی بر حادنه قارشو سنده قالیش اولق حسی وارمش .. شمدی یه قدر اشغال ایتدیکی یوکسک مقاملر اعتبارله واستانبول مبعوثی صفیلر رؤف بکک نه دوشوندیکنی ، منتخبلرنک صوروب اوکریمک حقاری ایش ..

ایک غزنہ جیڈی عبارت دی ؟ یوقہ ، عموم منتخبر ، ایک غزنہ جیہ مبعوثانک مطالعہ سنی
صومرق ایچون وکالتی ویرمشردی ؟ یوقہ رؤف بکہ « منتخبرک بوحقنی کال حرمتله قبول
اندلردن واونی انتخاب اندرکن کوستردلری بوکسک اعتمادہ متشکر اولدینی واوکا لایق اولمغه

چالیشه جفنی ، بودیع ابتدکاری امانتی هر زمان و مکانده صیانت و حسن اداره اچون قدرت و کفایتک صوگ درجه سنه قدر چالیشه جفنه اعناده بیوره بیله جکلرینی « سوبله مکه زمین حاضر لامق اچوننی ابدی ؟ کرچه بر مبعوثک متخبرلی حقنده بویولده اداره کلام ایتسی بک موافقدر . آنجق ، برنده وزماننده وصیمی اولمق شرطیله ! بوقسه ، جمهوریت اعلاننده ، افکار عمومیتهک ، آنی برحاده قارشوسنده براقلمش اولدینی کبی مرتب برسؤاله متخبرلرک « تودیع ابتدکاری امانتی هر زمان و مکانده صیانت و حسن اداره » ایده جکی حقنده تأمینات ویرمکه قاقیشمهک معناسی نهدر ؟

حالبوکه افندیلر ۱۳ کیجهسی استانبولده جریان ایتش اولان بر وضعیتی ایضاح ایدرسیم بونون ملت کبی استانبول اهاالیسنکده حسیات حقیقیه سنک نه اولدینی سهولته آکلارسکزه جمهوریت اعلانی کیجهسی استانبول قوماندانی شکری نائلی پاشا ، استانبول خلغنک ممثلری طرفندن فاتح بلده دائره سنده زنیب اولنان بر ضیافنه مدعو ایدی . پاشا ، ضیافت اثناسنده آنقره دن برنبلیغ رسمی آلدی واونی تطبیق ایتهدن اول محترم استانبول خلغنک محترم ممثلربنه اوقودی . تبلیغ شو ایدی : تورکیه بویوک ملت مجلسی جمهوریت اعلاتی تحت قراره آلدی . بونی بوز برپاره طوب انداختیله اعلان ایدیکنز !

استانبول خلقی ممثلری بونشیر و تبلیغی بویوک مسرتلرله و آلقیشلرله قارشیلادیلر و درحال بونون استانبول خلقی نامنه قوماندان پاشایی و بربرلرینی تبریک ایتدیلر . بناء علیه استانبولک محترم اهاالیسی نامنه استانبول حسیات حقیقیه سنی تغییر ایدرک بیانات و نظاهرانده بولمکه نه قدر کستخانه اولدینی میدانددر .

رؤف بک ، « نجه » مسئله بی جمهوریت کلهسی اوزرندن مطالعه ایتک دوغرو دکدر . « سوزلریله جمهوریتدن بحث دخی ایتک ایسته میور .

رؤف بکک اجتهدی : « . . ملتیزک رفاه و استقلالکک محفوظیتی و عزیز وطنمزک تمامیتی تأمین ایدن شکک ، اک موافق شکل اوله جنی مرکزنده در . »

افندیلر ؛ بوسوزلر ، ترتیب ایتدکاری سؤالک جوابیدر ؟ رؤف بکه صورولدینی یازیلان « هانکی شکل حکومت اک موافقدر ؟ » سؤالیدر ؟ سؤال دبدیکم کبی اولسهیدی ، اوزمان ، رؤف بکک بوفادهسی مناسب بر جواب اوله بیلردی . فقط ، اوندن سوکرده ، رؤف بکه شویله برسؤال نوجیه ایتک لازمدی ؟ - تصور ایتدیککنز شکک آدی یوقیدر ؟ شکل جمهوریت ، ملتک رفاه و استقلالنی ، وطنک تمامیتی تأمین ایدن اک موافق شکل دکیدر ! اکر اوبله ایسه اوزون سوزلری بر طرفه براقه رق « اجتهدام اک موافق شکک ، شکل جمهوریت اولدینی مرکزنده در . » دیوورده مطالعه دن قورتولهلم . چونکه موضوع بحث اولان ، ملت مجلسنجه تقنین و اعلان اولنان جمهوریتدر . مفصدیکنز ، بو اعلان اولناندن ده موافق بر شکل اولدینی ابا و اشارت ایتک ایسه ، اونی ده سوبله ییککنز ! اوترجیح ایتدیککنز شکل نه اوله بیلر .

رؤف بک ، اجتهدانی صراحة سوبله مکدن اجتتاب ایدیور ، معلوم بر طاقم نظریاندن بحث

ايدرك، حكومتارك يكدىكرندن آيريلان يالكز ايكي اساس اوزرنده متحرك بولندقرينه قائلم وبوايكي اساسدن بري مطلقيت طرز اداره سيدر، ديور وشوبله بر منطق يوروديور؛ كويا حكمدار، حق وصلاحياتي جناب حقدن آير. وبو مشروعيته استناد ايله اجراي احكام ايدر. بو طرز اداره نك محدورلي اولديغندن ملئر اختلال ايدرك حكمدارلك صلاحيتي فقيد ومشروط قيلمشار.. صوك سنه لده ملتزمده مشروطيت مجادلاتيله ايشه باشلاهرق كندى ايشى كندى بيلهرك، كندى كورهرك، كندى قرار ويرمك باشارمق غايه سنه دوغرو يورومش؛ اتحاد وترقى، مجلس استبدادنن قورتولمق ايچون (محمد خان خامس) ه مجلسك فسختى حقنى بخش ايتيرمش؛ وحيدالدين، بو حقدن استفاده ايدرك مجلسي فسخت ايتش؛ معلوم فلاكتراولش؛ بناء عليه مطلقيت اداره وسلطنت فردبه طرفدارى اولمق جائز دكش؛

رؤف بك، «ملت»، مقدراتى كنديسندن بشقه بر كيمسيه توديع ايتيى نفسه ذات عد ايتدى «ديدكدن صوكره ملتك، حاكميت مليه يي بلا قيد وشرط تطبيق ايدن بويوك ملت مجلسنى مؤسسان شكلنده انتخاب ايتديكنى بوشكلك بحث ايتديكى شكلردن ايكنجيسى وقفاعتنجه اك سالم و دوغرو بر طرز اداره اولديغنى سويديور... بعده، رؤف بك، شو مطالعاتى درميان ايدبيور:

«اسم تبدلى، هدفى و غايه يي اخلال ويا تحويل ايدر ظننده دكم. بوندن بشقه كچن بر طرز حكومتك يرينه قائم اولان يكي طرزك مقبول وپايدار اوله بيلمسى آنجق بر شرطه قابلدن. اوده، كيدنى آراندريميه جق صورتده خلقك اكثريت قاهره سنك آرزولرينه موافق، سعادتلرني مؤمن، شرف و استقلال وطنى محفوظ بولنديريغنى كوسترمك و انبات المسكه در. عكسى تقديرده اسم دكشديرمكه ويا اوست طبقه ده شكل تبديلي ايله حقيقى احتياجلارك تظمين ايدلمش اوله جغنى ظن ايتك على الخصوص اك يقين بر ماضيده كورديكمز اك آجي تجربه لردن صوكره خطاي فاحش اولور.»

افنديلر؛ رؤف بك فكر واجتهاديى ايبضاح وثبيت ايدن بو سوزلر اوزرندهر آزونوقف ايتك ايسترم؛ رؤف بك، مقيد ومشروط اوليان وملت مجلسنى فسخت ايدميلن فردى سلطنت طرفدارى دكلدر؛ رؤف بك، اوله برشكل حكومتك طرفداريدركه او شكاده ملت مجلسى مؤسسان ماهيتنده اوله رق حاكميت مليه يي هيچ بر قيد وشرطه تابع اولمقسزبن تطبيق ايدر؛ بوشكلى واضح افاده ايدم؛ رؤف بك ديمك ايستوركه جمهوريت اعلانه تقدم ايدن شكل اك موافق شكل حكومتدر؛ فى الحقيقه، رؤف بك اوزون سوزلره تصويره چالبيديغنى ۲۰ كانون ثانى ۱۳۳۷ تاريخلى تشكيلات اساسيه قانونك اوچنجه ماده سى محتوياتيدر؛ اوماده شودر: (توريكه دولتى بويوك ملت مجلسى طرفندن اداره اولنور و حكومتى (بويوك ملت مجلسى حكومتى) عنواتى طاشير.» معلومدركه بو تشكيلات اساسيه قانونه كوره مجلس رئيسى مجلس نامه امضا وضعنه وهيت وكيه مقرراتى تصديقه صلاحيتدار ووكيلار هيئتلك، رئيس طبيعىسى اولقله برابر دولتك رئيسى اولديغه دائر بر قيد وصراحت قانونيه يوقدز. بو قانونك تثبيت ايدليكي كونلرده كى شرائط

وتلفیات عمومی دوشونولورسه قانونك مهم واساسلی بر نقطه یی مهمل بر افش اولمقده کی ضرورت کندیلکندن منظم اولور . بو اهامال ، مجلس و مجلس حکومتی موجود اولمقده برابر دولت ریاستی مقامك ، سلطنت فردیه لغو اولاندقندن صوکره مقام خلافتده متجلی اولدینی فکر و قناعتنده بولنانلری جمهوریت اعلانی کونته قدر امید ایلچنده یشاندی ؛ بناء علیه رؤف بکک اک دوغرو اولدینی ادعا ایتدیکی حکومت شکلنده ، دولت ریاستی خلیفهك عهده سنده تصور ایتدیکنه شبهه یوقدر ؛ ایشته جمهوریت اعلانی اوزرینه رؤف بکی وکندیسیله هم فکر اولانلری تلاش وهیجانه سائق اولان سبب حقیقی ، دولت ریاستی مقامی ، رئیس جمهورك اشغال ایتش اولمیدر . فی الحقیقه ، « رئیس جمهور دولتك رئیسیدر » دیندکدن صوکره خلیفه یه ویربله جک صفت و صلاحیتی تأمین ایتکله مشغول واونك توجه والتفاتی لطف التهی تلقی ایتکله ممنون اولانلرک سقوط خیاله دوچار اولمقندن متأثر و محزون اولمیری طبیعی کورمک لازمدیر .

رؤف بکک ، جمهوریت علهدار اولدینی اعتراف ایتهمکله برابر جمهوریت اعلان ایدلمش اولدینی بر کونده اونك مقبول ویا پایدار اوله یلمسی ایچون ، بر طاقم شرطلرک تحقیقی اثبات ایلک لزومندن بحث ایتسی ، جمهوریتك ، ملتک سعادت مؤمن اوله جفته اعتمادی اولدینی صراحتاً کوسترمیوری ؟

رؤف بک ، یاپیلان ایشك ساده جه بر اسم دکیشدیرمکدن و اوست طبقه ده شکل تبدیلندن عبارت اولدینی سویلهرک جمهوریت اعلانی کیفیتك ، طفلانه وعجولانه بر حرکت اثری اولدینی آ کلامغه چالیشیرکن ؛ جمهوریت اداره سیله « حقیقی احتیاجلرک تطمین ایدلمش اوله جفی ظن ایتک خطای فاحش اولور » دیمکله جمهوریت طرز اداره سته نه قدر بیگانه واوندن نه قدر اوزاق اولدینی اثبات ایتمیوری ؟ رؤف بک صوکره قناعتی تأیید ایچون « اک یقین برماضیده کوردیکمز اک آجی تجربهلر ، ی خاطر لاتیرور . افندیلر ! بواخطارله افکار عمومی به آ کلاتیلماق ایسته نیور ؟ ! ملت نه دن تحذیر ایدلمک آرزو ایدیلور ؟ ! بونی آ کلامق مشکل دکدر ظن ایدرم . رؤف بک علقنجه دولت ریاستی مقامك ، اوراده خلیفهك اوطورمسی تأمین ایدیلنجیه قدر بشقه عنوانه بشقه بری طرفندن اشغال ایدلمه سنی و فقط اشغال ایدلمش اولدیفته نظراً یاپیلان ایشدن برحق تأمین ایچون افکار عمومی ارتجاعه تشویق ایدیور . جمهوریت شکل اداره سنک قیومده ، خطای فاحش اوله ییله جکنی ادعا ایدن ذانجه خطانک زره سندن دونولورسه کار عد ایدلمک طبیعیدر . رؤف بک جمهوریت شکلک تقرر واعلان ایدلمسی نقطه سسینه تماس ایتدیکی زمان شو یولده بیانانده بولونیور : « افکاری داغیتدیلر . بالاخره شکل جمهوریتك بر کونده تقرر ایتدیرلهرک اعلانی خلقجه غیر مسئول ذوات طرفندن ترتیب ایدیلن بر شکلک امر واقع حالنده احداث ایدلمیکی فکری واندیشه سی حاصل اولدی . بو اندیشه یک طبیعی کورولمیدر . وبوندن خلقمیزک کچن تجاربندن متنبه اولدینی وایانیقلاق پیدا ایتدیکنی آ کلایه رق ممنون اولمیدر ، بن شخصاً ممنونم . » افندیلر ! شکل جمهوریتی بر کونده تهنین واعلان ایدن ، رؤف بککده یک کوزل تعریف وتوصیف ایدلمیکی وجهله « استقلال مجاهده مزک

يكانه تمل طاشی اولان و حاکمیت ملیه بی بلا قید و شرط تطبیقه یوکسک قیدرت و قابلیت کوستردیکی، نتیجه فعلیه سیله ثابت اولان، بویوک ملت مجلسی «ایدی. موضوع بحث ایتدیکی غیر مسئول ذواندن مقصدی مجلس افکارینی جمهوریت اعلانه اماله ایدن و مجلسه بوخصوصده تکلیفانده بولنان ایسه، او، بن، ایدم و اونک بن اولدیفنی، هرکسدن دها ایی رؤف بکک آکلایه بیله جکنی قبول ایتکده خطا یوقدر. اکر بونده خطا وارسه، «سنه لدنبری میانه مزده آرقداشلق و قارداشلق حسارندن بشقه متقابل اعتماد و بکا قارشى یوکسک حرمت حسارلیله متحسس اولدیفنی» افاده ایدن رؤف بکک بنی هیچ طانیامش اولدیفنه حکم ایتک لازم کلیر. § بئم تشبثات واجرا آتئی، خلقک اندیشه سینی موجب اوله جق ماهیتده تالق و اعلان شادمانی ایدن خلق نامنه عکسنى، فضولی اوله رق، بیان ایتک، خلقه بواندیشه لری صنی اوله رق تلقین ایچون تشبث ایتکدر. «خلقک کچن تجاربیدن متنبه اولدیفنی و اوایلقلق پیدا ایتدیکنی آکلایه رق ممنون اولمایدیر؛ بن شخصاً ممنونم.» «دیین رؤف بکک، بووسیله ایله بر نقطه بی خاطر لایمق ممکندر. خلقده، تیقظ و انتباه حسارینی انکشاف ایتدیرمکه عمرینی حصر ایتش بر آدمه قارشى بویله قونوشولمز و خلقده بو حساسیتک تجلیسینی کورمکده کندیسینک بندن زیاده اظهار ممنونیت نه حق و نه ده صلاحیتی واردی. رؤف بک، بوتون وطنی دشمنلره اشغال ساحه سی یاپه بیله جک موندروس متارکه نامه سنک، سوق الجیش نقطه سنندن بحث ایدن ماده سینی امر واقع حائنده قبول ایتدیکی زمان، ملتک نه قدر دلخون و اندیشه ناک اولدیفنی حس ایتدی؟ صوک زمانه قدر؛ جمهوریت اعلانک فرداسنده بیله، رسمنک آلتنه «موندروس متارکه سینی امضالایان، فقط لوزان معاهده نامه سیله ده انتقامی آلان رؤف بک» - قلدیشه سیله - طرفدارلرینک منتظماً پروپاگاندا ایتدکلری بوذات، تورک ملتک حقیقی امللرینه، صمیمی حسارینه بزدن فضله تماس ایتدیکنی، بزدن فضله او امللر و حسارله علاقه دار و مناسب تدار اولدیفنی ادایه قدر ایلری وارمه ملیدر.

رؤف بک، بیاناتک بر طرفنده دیورکه: «رجال مسئوله بو حقایق (یعنی جمهوریت اعلانی اسبابی) اک صلاحیتدار مرجع مذاکره و قرار اولان مجلس عالی واسطه سیله ملتی تنویر و اذهانی تطمین ایده جکدر؛ افکار عمومیه نیک بونی بیلمسی برحق طبعیسیدر.» «افندیلر! بوسوزلرده منطق یوقدر. اولاً، رؤف بکده دیورمکی که «حاکمیت ملیه بی بلا قید و شرط تطبیق» ایدن مجلسدر؛ او حالده هانکی رجال مسئوله، ملت مجلسنی پک مشروع و عالی برقرار اتخاذ و آتی اسباب موجب سیله نشر و اعلان ایتش اولسندن دولایی استیضاحه چکک جکدر؟! بر عملکتنده، بر هیئت اجتماعیه ده، بر انقلاب پایلیدینی زمان البته اونک اسبابی واردر. آحقق او انقلابی یاپانلر، اینامق ایسته مین عنود خصملرینی اقناعه مجبور میدر؟ جمهوریتک البته طرفدارلری و علمدارلری واردی؛ طرفدارلر، نه ایچون و نه کبی قناعتلره و ملاحظه لره بناءً جمهوریت اعلان ایتدیکنی، علمدارلره ایضاح و قناعتلرنده واجرا آتلرنده اصابت اولدیفنی اثبات ایتک ایستسه لرده، اونلرک، قصدی ترمدرلینی ازاله ایده بیله جکی قبول اولنورمکی؟ بالطبع طرفدارلر

مقتدر ايسه لر مفكوره لرني هر هاندي بر صورتله، اختلاله، انقلابه ويا اشكال معتبره دن كچيره رك تطبيق ايدرلر؛ بو مفكوره انقلابچيلرينك وظيفه سيبدر . بوكا قارشى اعتراضلر ، يانغارلر وار تحاككاراته تشبثلرده ، عليه دارلرك ياقمقدن كرى طورميه جقارى حر كترلدر . جمهوريت اداره مزك اعلاننده رؤف بك وامثالنك يادقلى كبي .

§ افنديلر ؛ عني كونلرده ، استانبولده بولنان اردو مفتشلمزده ، غزتهلره ملاقات ويره رك ، مختلف وسيله لرله ترتيب اولنان ضياقتلرده ، نطقلر ايراد ايليه رك اظهار حسيات ايدىورلردى . جمهوريتك اعلاني اوزرينه استانبولده بعض ذوات وبعض غزتهجيلر ، خليفه يدهده ، بر رول ياديرمق هوسنه دوشديلر . خليفه نك استعفا ايتديكي ويا ايده جكي حقتده ، غزتهلرده روايتلر ، تكذيبلر نشر ايدلدى .

صوكره دبندى كه « خبر آلدیغمز كوره مسئله بويله بر روايتدن عبارت اولديني كبي ، برتكذيبيله حل ايديله جك قدر بسيطده دكلدر . محقق اولان برجهت واردركه ، اوده جمهوريت اعلاننك ياكيدن برخلاف مسئله سى اورتهيه چيقارمش اولميسدر . »

خليفه ، « يازيخانهلر باشنده اوطوردقلى حالده (۱) » وطن غزته سى محريته بيانانده بولنشدرك ؛ ديه رك ، خليفه نك بوتون مؤمنلر طرفندن آثار توجه كورديكى ، آسيانك اك هجرا كوشه لرينه وارينجه يه قدر عالم اسلامدن بيكرجه مكتوب وتلغراف آلديني وبرچوق محللاردن هيئتلكديكي طرزنده سوزلره خلافت موقعنك قولاي قولاي صارصلير بر موقع اولديني آكلاتمه چاليشدقدن صوكره ، عالم اسلامده اعتراض واقع اولدقجه خليفه نك استعفا ايدوب چكيلميه جكي اعلان اولونيوردي . عني زمانده « حكومت برچوق داخلي مسائل تنظيم ايتمكه مشغول اولديغندن شمدى يه قدر ، وظائف خلافتي تثبيت ايله اشتغاله امكان بولامامشدر . حكومتك داخلي مسائل ايله چوق مشغول اولديني عالم اسلامده البته بيلير وشمدى يه قدر وظائف خلافت ايله اشتغاله امكان بولناماسنى طبيعى كورور . » جمله لريله ، بزي وظائف خلافتك تثبيتنه دعوت ايدر كن ، شمدى يه قدر ، بوني يامادىغمزى معذور كورن عالم اسلامك ، بوندن صوكره معذور كورميه جكني ده بيلديره رك ، نوغما ، تهديد ايديليوردق . برطرفندن ده ، عالم اسلامك بوخصوصده ، بزه تاثير ياپسى ايچون نظر دقتى جلب ايدملك ايسته نيوردي . وطن غزته سنك ۹ تشرين ثاني ۳۳۹ تاريخلى نسخه سنده او قوديغمز بويازيلرى ، ۱۰ تشرين ثاني ۳۹ كونكى ، طنين غزته سنده ، خليفه يه يازيلان بر آچيق مكتوب تعقيب ايتدى . لطفى فكري بكك اولان بومكتوبده ، خليفه نك استعفا سنده داخر خبرلردن ، ملتك نه قدر مؤلم وبديخت قالمده اولديني اثبات ايچون برواپور حكايه سى اويدورلمشدى . واپورده اوطورانلرك ، خليفه نك استعفا سى خبرينه مطلع اولونجه چهره لرينه حزن وانديشه چوكمش . . بربرلرينى طانيانلر صميمى كوروشمكه وجوق كوروشمكه باشلامشدر . . مشترك اندیشه بونلرى بردقيقده دوست ايتمش . .

لطفى فكري بك « كوكل ايتيوركه بو استعفا سوزى ايديا كومولسون قالسين . » ديبور ، چونكه « دنيا ايچون برمصيبت اولور » مش . .

لطفی فکری بک ، ملتہ شونی دہ تالقین ایدیوردی : « حیرتہ و تارلہ کورولمیدرکے بوکون شو خزینہ معنویہ (یعنی خلافتہ) تعرض ایتک ایستہینلر ، خارجدن کیمسہلر ، ملل اسلامیہ دن تورکی چکهمینلر دکلدلر . بالذات ، بز ، تورکار کندی املزلہ بوخزبنہک املزدن ابدیاً چیقارلمسنى انتاج ابدیہلہجک تشبثاندہ بولونیورز ! »

§ افندیلر ، اجنیلر ، خلافتہ تعرض ایتیورلدی . فقط ، تورک ملتى تعرضدن قورتولمیدوردی . خلافتہ تعرض ایدنلر ، ملل اسلامیہ دن ، تورکی چکهمینلر دکلدی . فقط ، چناق قلعه دہ ، سوربہ دہ ، عراق دہ ، انگلز و فرانسر باراقلری آاندہ تورکارلہ اوروشان ملل اسلامیہ ایدی . تورک ملتہ قولایقلہ تعرض ایتک ایچون ، محفوظیتی زجیح اولنان خلافتک ، اورتہ دن قالدرلمسنى « تورکک ایچون راتخاردلر . » دیہ توصیف ایتک ؛ خلافتی اورتہ دن قالدرمق ایچون ، بز ، تورکار تشبثاندہ بولونیورز سوزلریلہ جمهوریتک هدفی تصریح و اعلان ایتک ، شہسز تاثیرسز قالدی .

§ لطفی فکری بکک طنیندہ انتشار ایدن آچیق مکتوبندہ کی نقشہ نظر ، ایرتسی کون طنین باش محرری طرفندن تأیید اولندی .

۱۱ تشرین ثانی ۱۳۳۹ - ۹۲۳ تاریخلی طنینک « شمعی دہ خلافت مسئلہ سی » عنوانلی باش مقالہ سی اوقوتجہ ، جمهوریتک اعلانیہ مانع اولامیانلرک ، خلافت مقامی ، ہرچہ باد آباد ، طوتہ بیلیمک غیرت و فعالیتہ کچدکاری آ کلاشیلر . بومقالہ دہ ، شہزادہ مکتوبلری نی نشر ایدہرک ، افکاری ، خاندان لہندہ پروردہ ایتکے جالبشان طنینک ، خاندان حقوقنہ قارشى چیرکین تعرض یابلمش و بونی یاپاک ، فرقه مزک خاص الخاص زمرہ سندن بولنش اولدیغی و حکومت جمهوریتہ نی ملت نظرندہ فنا کوسترمک ایچون ، نہ سوبلہمک لازمہ اولر ، یازلدقن صوکرہ ، خلیفہک استعفا سی شایعہ سنہ تاس ایدیلہرک « آرقہ دن آرقیہ ویرلمش برقرار قارشوسندہ بز . » دینور و « ملت مجلسک بوقدر قید آلتندہ قالدیغی ، خارجدہ ویرلن قرارلری تسجیل موقعنہ ایندرلدیکنی کورمک جدأ الیم اولیور . » سوزلریلہ ، مجلس علیہمزہ تشویق ایدیلیر . . جمهوریت اعلانی قبول ایدن مجلسک ہیچ اولمازسہ خلافتک الفاسی ، امر واقع یامامسنى تأمینہ چالیشیلیردی .

طنین باش محرری ، خلافت حقندہ کی نقطہ نظر و مطالعہ سنى شوسطرلرلہ تثبیت ایدیوردی : « خلافت بز دن کیدرسہ ، بش اون میلیونلق نورکیادولتک ، عالم اسلام ایچندہ ہیچ اہمیتی قالمیہ جغنی ، آوروپا سیاستی نظرندہ دہ ، اک کوچوک و قیمتسز برحکومت موقعنہ دوشہ جکمزى آ کلاہ بیلیمک ایچون بویوک برداریتہ لزوم بوقدر . ملیتپرورلک بومیدر ؟ حقیقی ملیت حسنی قلبندہ دویان ہر تورک مقام خلافتہ درت آل ایلہ صاربلق مجبوریتندہ در . »

افندیلر ؛ خلافت حقندہ کی مطالعاتی ، بوندن اول ، ایضاح ایتدیکم ایچون ، بوسوزلری ، بورادہ ، تحلیلہ لزوم کورمیورم . آنجق ، مقام خلافتہ درت آل ایلہ صاربلق مجبوریتندہ بولنان برشکل ادارہک ، برشکل جمهوریت اولہ مہ جغنی آ کلاہ بیلیمک ایچون دہ ، بویوک برداریتہ لزوم اولدیغنی سوبلکک اکتفا ایدہ جکم .

طنينك باشلايدىغىز باش مقاله سىڭ داھا برايىكى نۇقطة سىڭ نظر دىققى جەلپ ابدە جىگم .
 خاندان عثمانىدە قبول ايدىلىش و بناه عليه الى الابد تور كىدە قالمىسى تحت تامينه كىرمش خلافتى
 ائدن قاچىر مۇتەھكەم سىنى ايجاد ايتىك ، عقل و حىمت ايله ، حس مليت ايله ذرە قدر قابل تاليف دىگىش (..!)
 طنين باش محررى ، كىندى سىڭ جەھورى تىجى اولدىنى اعلان ايتىشدى . فقط اويلە جەھورى تىجى كە
 جەھورىت اداره نىڭ باشىدە خليفه اولەرق عثمانلى خاندانى بولنە جىقدر . يوقىمە ، پاپىلان حرىك
 عقل و حىمت ايله ، حس مليت ايله ذرە قدر قابل تاليف اولماز مىش .. خلافتى ، ائزىدن كىتمە سىڭ ذرە
 قدر امكان قالمىه جىق صورتدە محافظە مامورا مىش .. وجودى ميدانه چىقان ترتيبات عىم قالمىش ايمىش ..
 افندىلر ، بويازىلر كى معناسى و بومطالعە لردن ، قصد نە اولدىنى بۇ كۈن سەھولتە آ كلاشىمە قىدە در .
 يارىن ، دىھابازر ر صورتدە آ كلاشىمە جىقدر . انسال آتسە نىڭ ، تور كىدە جەھورىت كى اعلانى كۈنى ،
 او كا كى بى رحمانە ر صورتدە هجوم ايدىلر كى باشىدە ، جەھورى تىجى م ادعاسىدە بولنار كى اخذ موقع
 ايتىدىكى كۈرەك متخبر قالە جىقنى اصلا فرض ايتىمىز ! بالەكس ، تور كىدە نىڭ مەنور و جەھورىت پىرور
 اولادى ، بويلە جەھورى تىجى كىچىنىمىش اولانلر كى حقيقى ذهنىلر نى تحليل و نتيئىدە ھىچ دە تردە
 دوشىمە جىكلردىر .

اونلر ، سەھولتە آ كلاشە جىقلردىر كە چورومىش بر خاندان كى ، خليفه عنوانىلە باشىڭ اوستىدن
 ذرە قدر اوزاقلاشمىسە امكان قالمىه جىق صورتدە محافظە سىنى مجبورى قىلان بر شىكل دولتدە ،
 جەھورىت اداره اعلان اولنە سەھولتە ، اۈنى ياشاتق قابل دىكلردىر .

افندىلر ؛ او كۈنلر كى نىشرياتى ميانىدە ، دىھايىكى نۇقطة واردى . بىرى بىم خستە اولدىغىم مسئلە سى ..
 دىكرى دە مرحوم انور پاشانىڭ ، تور كىستاندە خىدماتى و بر حيات اولدىنى .. انور پاشا ، مملەكت
 خار جندە قالدىنى زمان ، اتحاد اسلام ايجون چالشيور مىش و (داماد خلافتىناھى) عنوانى
 قوالاير مىش .. حتى تور كىستاندە قازدىردىنى بر مەھر كى بر طرفنە بو عنوانى دە حك ايتدىر مىش ايدى .
 بويىكى نۇقطة دىدە مەئادىا بىحت ايتىك البته مقصد سىز دىكلدى .

افندىلر ؛ اشارت ايتدىكىم ، بومطبوعات نىشرياتى و بر طاقم ذواتك وضع و طورى خلاصە اولەرق
 شويولە افادە اولنە بىلر : « اساس اولان حا كىمىت مليە در ، حا كىمىت مليە جەھورىت كى تىكاملیدر .
 تور كى ملتى حا كىمىت مليە نى ادراك ايتدى ، جەھورىت كى اعلانە لزوم يوقدر ؛ خطا در . تور كىدە
 اكسالم شىكل ، حا كىمىت مليە اساسىنى محافظە ايتىمىكە برابر ، اداره جەھورىە اعلان ايتىمىوب ، رياست
 دولتدە خليفه عنوانىدە عثمانلى خانداندىن برى بولندىران مشروطى بر شىكلدر . ناصىل ، كە
 انكار تەدە حا كىمىت مليە اولغىلە برابر دولت رياستىدە بر قرال واردر و او قرال عىنى زماندە
 هندستان امپراطوریدر . »

افندىلر ؛ بويلە بر پر نىسب اوزرىندە برلشمىش اولان ذوات كىندىلر نى ، سوزلر يە ، وضعيتلر يە ،
 يازىلر يە كۈسترمىش كى ايدى . بوزمرە نىڭ باشى رۇف بىك انتخاب ايدىلدىكەنە حكىم اولنە بىايردى .

عناصر و مسالك مختلفه دن مركب زمره، رۇف بى مقصدلر بىك افاده سىنه و مدافعه سىنه الك موافق بر شخصيت تلقى ايتىلدى . اولدىن بوبوك اميدلره انتظار ايدىلەبەلەجىكى ذهابنه دوشمىشلردى . اولدىن صوكره دركه رۇف بىك آقره يە حركتى واقع اولدى . وطن غزىتە سىك روابتنه كوره ، برجم غفير، رۇف بىك آقره يە تشييع ايجون طوپلاندى . كاظم قره بىك پاشا، رافت پاشا، على فؤاد پاشا، عدنان بك بوجم غفيرك باشنده كوستريلىوردى . وطن غزىتە سى بوتشيدىدن بحث ايدركن ، رۇف بىك آقره ده ، مجلسده تعقيب ايدەجىكى مسلك سياستى ده ملتە اعلان ايدىيوردى . رۇف بىك مجلسده كى فعاليتىك منفى وشخصى اولمەجنى ، رۇف بىك فعاليتىك ، ملكىتك ايسلىكنى و صلاحى وقانونلر كاكىمنى تامينه معطوف برسى اولەجنى . رۇف بىك بوبوك ملت مجلسنده ، برصلاح و انتظام عنصرى تشكيل وخيرلى پرنسپلرى مدافعه ايلەجىكى تصریح ايدىليوردى .

§ وطن غزىتە سى صاحىبك ، بو ايضاحات و تاميناتى كندىلەكەندن ويرمەكە صلاحيتدار اولدىغى البته قبول ايدىلەمزدى . حالبوكه ، رۇف بىك ، فرقه مز نامنه مبعوث اولمشدى . فرقه مزك پروغرامنى تعقيب ايدەجكدى . فرقه دن ، چيىقمق سىزىن ، مستقل بر سياست تعقيب ايتەمسى ايجاب ايدردى . رۇف بىك ، هنوز فرقه دن آيرلدىغى اعلان ايتەمشدى . بوفكرده اولدىغى ، بالآخره فرقه دن ، آيرلەمقده كوستردىكى اصرار ايلەده تاييد ايتمشدى . بناء عليه ، فرقه ده قالمق وهمده فرقه ديسيدلىغى اخلال دىك اولان ، كندىبە مخصوص ، بر سياستى مستقلاً تطبيق ايلك قابل ايضاح دكلىدى . افنديلر ؛ بوبولده حركتله ، واريلق ايسته نيان نتيجه ي كشف ايتك كچ وكوچ اولدى . آرزو ايدرسه كز بونقطه نك توضحه مدار اولەجق ، بعض بيانانده بولنەيم .

§ رۇف بىك ، آقره يە كلك دكن صوكره ، فرقه اعضاسيله ، ياقىندن و آرقداشجه تماسلره كيردى ؛ فقط ، بوتون تماس و حسب اللزىدن بره دف تعقيب ايتدىكى استدلال اولونيوردى . رۇف بىك ؛ (جمهوريت اعلاننده استعجال ايدلمشدر . بو استعجاله سببىت ويرنلر غير مسئؤل ذواتدر . بوترز حركتك ايج يوزبى آكلامق لازمدر . مجلس ، حاكيت مليه بى بحق محافظه ايدەبيلميدىر . مجھول مقصدلره سوق واداره اولنمە سس چيقارلمز سە نزە واريەجنى بيلنەمز . جمهوريتك اعلاى ضرورى قىلان سبب نە ايمش ؟ ! جمهوريتك فى الحقيقه ، بزم ايجون نافع و لازم اولدىغى اثبات اولنميدىر .) طرزنده برطاقم پروپاغاندا لره ، آرقداشلىرى ، فرقه يى ، علم مزده تشويق و تحريكه قوبولدى .

رۇف بىك ، استانبولده كى بيانانك صوكنده ، ديمشدى ، كه « بو استعجالك بر سبب معقول و مشروعى بولدىغى ، مجلس و حكومت ، ملتە ابراز و اثبات ايتلميدىر و ايدەجكدر . »

§ اوحالده بك كوزل آكلاشيليوردى ، كه رۇف بىك كيجهلى ، كوندوزلى دوام ايتدىكى تماس و حسب اللزىدن مقصدى ، فرقه و مجلس اعضاسى ، بونقطه نظرىنه اماله ايتكلىدى . بوكا موفق اولدقدن صوكره ، جمهوريت اعلاى مسئلە سنى ، تكرار ، مجلسده موضوع بحث ايتدىرمك ايستيوردى . بونكله استهداف ايتدىكى غايەده ، مجلس و حكومتى ، مستعجلاً جمهوريتك اعلاننده معقول و مشروع بر سبب اولوب اولمادىغى اثباته مجبور ايتكلىدى . كندى

عقلمندانه و طرفدارانك تلقينسجہ ، معقول و مشروع بر سبب ابراز و اثبات ايتك كوچدى ، معقول و مشروع بر سبب مستند اولاميان جمهوريتك اعلانده استعجال و خطا اولديني ثابت اوله جق و كويا ، خطا تصحيح اولنه جق !

افنديلر ، رؤف بكك ، فعاليتك هدفنى و مقصدينك ماهيتنى آكلامق ايجون ، برهفتهلق بر مدت كافى كلدى . بالطبع ، كيمك طرفندن اولورسه اولسون ، جمهوريخيلر ، بو طرزده بر فعاليت دهافضله مساعده ايده مزلردى . رؤف بكك وضع صحنه ايتك ايسته ديكي اويونى كشف ايدنلر ، بر فرقه اجتماعنده ، رؤف بككى ، امتحانه چككمكه قرار ويريديلر . بواجتماعى خاطر لارسكز . بواجتماعده جريان ايدن مذاكراتده ، عيناً انتشار ايلمشدى . اوده مطالعه بيورلمشدر . بن ، بوراده ، اواجتماعك تفصيلاتنه كيريشه جك دكلم . يالكز ، او وضعيتك ، اقران ايتديكي نتيجه يي حقيق معنا و مدلولنده افلايه مدار اوله جق بعض تحليللر يايتمى ، افكار عموميه نك تنورى ايجون لزوملى و فائدهلى كورسيورم .

اولا ، شونى ، آچيقجه عرض ايتلىم ، كه رؤف بكك ، تعرض ايجون هنوز حاضر لغنى اكمال ايله مشغول ايكن ، تعرضه معروض قالمشدر . كرچه ، بعض غزته لرله منفى نشریات ، خليفه يه و بر شهنزاده آلديريلان وضعيتلر ، رؤف ، عدنان بكارك و بعض قوماندانلرك خليفه يي زيارتلى ، خليفه و شهنزاده حقنده سوز سويله يلره ، يازى يازانلره ؛ بعض طرفلردن ياديريلان محقرانه هجوملر ، ملكتده ترددلر ، افكارده تشوشلر اوياندرمقدن خالى قالمشدى . فقط ، مجلسده تعرضه كچمك ايجون ، بو كافى كورولمهش ، آنقرمهده مجلس اعضاسى اوزرندهده ، چايشمق لزوملى كورولش اولدينى آكلاشيليوردي . ايشته ، بوصوك استحضارات ياپيليركن ، رؤف بككه ، حر كته تقدم ايدلمشدر .

§ فرقه غروپى رياسته بر تقرير ويريديلى . فرقه غروپى رئيسى عصمت پاشا ايدى . بو تقريرده « رؤف بكك استانبول غزته لرنده كي جمهوريتك اعلاننه اعتراض يوللويانانك جمهوريتى دوچار ضعف ايتديكي و بويانات صاحبنك اطرافنده برخالف فرقه تشكلى ايتديكي قناعتك موجود اولدينى » درميان ايديلهرك ، كيفيتك فرقه غروپنك مذاكره سنه عرضى تكليف اولمشدى . فرقه نك اجتماع ايتديكي ۲۲ تشرين ثانى ۱۳۳۹ كونى ، بنده اجتماعدن اول ، اجتماع سالونه متصل او طهده بولونبوردم . رؤف بكك ياتمه كلدى . بندن ، مذاكره يه قاريشمه مقلغمى رجا ايتدى . چونكه بكا خطاباً سوز سويله يه جكنى بيان ايلدى .

قطعيآ ، مذاكره يه مداخله ايتيه جكمى و هيچ بر سوز سويله مك نيتنده اولمدينى فقط ، فرقه رئيسى صفتيله مذاكره نك صورت جريانى كورمك اوزره ، مذاكره سالونه كيره جكمى بيلديردم . مذاكره سالوننده دخى حاضر بولنمه مقلغمى رجا ايتدى . بونى قبول ايتدم .

رؤف بكك ، بنم مداخله و حضورى ، بر طرف ايتكمده حقيق مقصدى نه ايدى ؟ حضورمده ويا بنم مخاطبم اوله رق ، بيانات و مدعيانده بولنسنه مانع اولان جدآ ، بكا اولان حرمتى مى ايدى ؟ بوكا ، اينانمق جائز اولاماز . بنم آكلا ديغمه كوره ، رؤف بكك ، مخاطب و مخاصم اوله رق ، عصمت

پاشاي آماق ايسئوردى . بىم حضورم اولدينى تقديرده فرقه اعضاسى مياڭدن كندينه طرفدار
چيقه بيله چكى ذهائنده بولونيوردى .

فرقه غرونى ، عصمت پاشانك رياستنده اجتماع ايتدى . عصمت پاشاء رياست مقامندن ،
موضوع مذاكره نى ايضاح واهميتنى اشارت ايتدكن صوكره « بكونكى اجتماعده ، بىم ، ده
كرسيده سوز آلمه ايجاب ايده بيلير . » ديهرك رياستى بشقه سنه ترك ايتدى .

تقرير صاحبك ايضاحانندن صوكره ، سوز آلان رؤف بك اوزون بيانانده بولدى .
رؤف بك ، استانبولده كى بياننى مناسبيله بر سوء تفهم حاصل اولديغى وبونى حل ايتك
ايچون آرقداشارله حسبالحالرده بولنديغى سويلدككن صوكره « بزم اكر تنقيد ايتك ايسنديكمز
بر نقطه وارسه اوده ائردر . » ديدى .

« چوق خالص نيته باشلانوب اوغرنده جانلر فدا ايدلش ، چوق قوتلى پرنسپلرك ، تطبيقانده
ياييلان خطالر يوزندن ، سقطلانديغى ده ؟ ظن ايدرم ، هيچ برىمز جف القلم رد ايده ميز . » مطالعه سنى ده
عيناً آليورم .

شمدى ، بو ايكي جمله اوزرنده ، بر آن دورالم ، رؤف بكك تنقيد ايتك ايسنديكى اتره ، هانكى
ائردر ؟ جمهوريتى ؟ يوقسه ، جمهوريتك طرز اعلانى ؟ اثر اولان جمهوريتدر ! طرز اعلان
شوبله ويا بوبله اوله بيلير .

رؤف بكك ، « قوتلى پرنسپب » ديديكى جمهوريت پرنسپبي ميدر ، تطبيقانده ياييلان خطا
يوزندن سقطلانمىندن قورقدينى جمهوريتيدر ؟

افنديلر ؟ موضوع بحث اولان جمهوريتك كنديسى واونك مملكتده اعلانيدر .
جمهوريت اداره نك تطبيقات صفحاتك خطالى اولديغى ادعا ايده چك قدر هنوز زمان
كچمه مشدى . رؤف بكك تلاشى جمهوريت اعلانك فر داسنده باشلايور و ايكي اوچ كون
كچمه دن بيانانده بولونيور .

رؤف بك ، بيانانك دلالت ايتديكى معنا وفكرلرى بر صورتله تأويل وتفسير ايدرك ديدى ، كه :
« دويغولرم ، جمهوريت اداره دن بشقه هيچ بر اداره نك طرفدارى اولدينى مركزنده در . »
رؤف بكك ، بو اعترافى اعضانك موجب ممنونيتى اولدى و (براووسسلىرى) ابله قارشيلاندى .

رؤف بك ، « عزيز دويغولرم » ، « قدسى دويغولرم » ديه سويلديكى بو سوزلرنده ، صميمى
وجدىميدى ؟ ! بن ، بلا تردد ، خير ؟ ديسورم ، افنديلر . چونكه ، آتقردن ، مفارقتنده ،
كنديسنه جمهوريتدن بحث ايدن كانظم پاشايه (مجلس رئيسى) : « بوكا مانع اوله بيليرسه ك مملكته
بويوك خدمت ايتمش اولورسك ! » ديه نك رؤف بك اولديغى بيليورم .

رؤف بك ، جمهوريتى ترتيب واعلان ايدن غير مسئوللردن ، بر طاقم مشاور ومختصصلىرى
قصد ايتديكى ده سويليهرك بونده ده ، سوء تفهم اولديغى آ كلاتمق ايسئدى و « بوبله اولنجه بىم
قوللانديقم افاده دن شو ويا بوذات غير مسئوللر ؛ آ كلاشيلماسين ، بونى بندن بكه مك خطا
اولور . » ديدى .

رؤف بك ، بوتأويل ايله ده كوستريوردى كه بوكونى ، فرقه اجما عنده ، فرقه نك سوء نظرى جلب ايتكمسزىن ، مقصدلرىنى ، سويله مكي تأمين ايچون ايجاب ايدن نقطه لرده رجعت وتأويل طريقى طوتمشدى .

في الحقيقه ، اصل نقطه نظرندن واز كچمش دكلى . مثلاً شو سوزلره دقت بيوريكز . . « توركيّا حكومتك شكلى نه در ؟ ديه واقع اولان سؤاللره قارشى درخاطر بيوريلىر ، كه ، بوبوك رئيسمز بو كرسيدين مثبت بر جواب اوله رق اعلان بيورديلر ، كه ، توركيّا بوبوك ملت مجلسى حكومتى شكليدر . هانكى اداره يه بكي زيور ديديلر . بزه بكي زيور . چونكه بز ، بزه بكي زه رز . بزه مخصوص اداره در . بيورديلر . بو ، بيم وجدانمى تظمين ايدن اك يوكسك برافاده ايدى بوبوكا اعتراض ايتك چوق مشكلدر وطن ايتم كه انصاف ايله اعتراض ايدم . جك خارجه وداخله آدم بولونسون . بوقطمينكار وبوبوك سوزلردن صوكره ، بونك بويله ، قابينه بحرانى يوزندن اداره ايديله مز برشكل اوله رق كوستريلوبده اسم فرقى قدر اولان جمهوريت كله سنك قونمى ، اسكيسنه بو قدر اعتماد ايتديكمز وخلقك اعتماد ايتديكى برشكل سقطا اولدينى بر بحران زمانده آكلاشيلدى وبرىكى اداره كلى . . » « بو حس ايله متحسس اولانلرك مرتجع اولدقلىنى ظن ايتيه جك كى زدن امين اوله رق سويليورم ، عجباً بوده ناقص كورولورده بونى اكال ايدم . جك برشكل وارميدر ؟ ديه نلر تردد وانديشه ايتديلر . »

« . . . براهالى كه جمهوريته طرفداردر ، براهالى كه حاكيت مليه بلا قيد وشرط ملتده اولدقجه جمهوريتدن بشقه برشى يوقدر ، بونى ايسيتور ، ايسيتور اما تطبيق ايدم ميزده ديكر بر شكل صورتنده قاليرز ، ديه تاتر وانديشه دويارسه ما يوسمى اولق لازمدر ، نمونمى اولق لازمدر . »

§ افنديلر ؛ سلطنت دورندن ، جمهوريت دورينه كچه بيلمك ايچون ، جهلنك معلومى اولدينى وجهله ، برانتقال دوره سى يشادق . بودورده ، ايكي فكر واجتهاد ، بربريله منهاديا مجادله ايتدى . او فكرلردن برى ، سلطنت دورينك اداممى ايدى . بوفكرك طرفدارلرى صريح ايدى . ديكر فكر ، سلطنت اداره سنه ختام ويرمك اداره جمهوريه تأسيس ايلمكىدى . بوزم فكر مزدي . بز فكر مزى ، صريح سويله مكده محذور كور يوردق . آتجق نقطه نظر مزك قابليت تطبيقه سنى محفوظ بولنديروب زمان مناسبنده تطبيق ايدم بيلمك ايچون ، سلطنت طرفدارلرينك فكرلرىنى تطبيق ساحه سنندن اوزا قلاشديرمق مجبوريتنده ايدك . يكي قانونلر ياپيلدقجه ، بالخاصه تشكيلات اساسيه قانونى ياپيليركن ، سلطنت طرفدارلرى ، پادشاه و خليفه نك حقوق و صلاحيتنك تصرېخنده اصرار ايدرلردى . بز ، بونك زمانى كلديكنى ويا لزوم اولديغنى بيان ايدرك اوجهتى مسكوت براققده فائده كور يوردق .

اداره دولتى ، جمهوريتدن بحث ايتكمسزىن ، حاكيت مليه اساساتى دائره سنده ، هر آن جمهوريته دوغرو يوروين شكلده تمر كز ايتديرمكه چاليشيوردق .

§ بويوك ملت مجلسندن دها بويوك مقام اولديغنى تلقينده اصرار ايدەرك سلطنت و خلافت مقاملى اولمىسزىن ، دولتى اداره ايتىك ممکن اولديغنى اثبات ايتىك لزوملى ايدى .
دولت رئيسلىكىندن بحث ايتىكسىزىن ، اونك وظيفهسىنى فعلاً مجلس رئيسه كوردرييورديق .
فعلياتده ، مجلسك رئيسى ، رئيس ثانى ايدى . حكومت واردى . فقط « بويوك ملت مجلسى حكومتى » عنوانى طاشيردى . قايدنه سيستمه كچمكىدن اجتناب ايدىيورديق ؛ چونكه درعقب سلطنتچيلر ، پادشاهك استعمال صلاحيتى لزومنى اورتهيه آتاجقلردى .

ايشته ، انتقال دورەسنىك ، بوجادله صفحهلرنده ، بزم ، قبول ايتديرمك جمهوريتنده بولنديغىمىز ، متوسط شكلى ، بويوك ملت مجلسى حكومتى سيستمى ، حقلى اولهق ناتمام بولان ، مشروطيت شكلك صراحة افادەسىنى تأمينه چالیشان محاصلمىز ، يزه اعتراض ايدىيورلر ، دييورلردى ، كه بويامق ايسته ديككىز شكلى حكومت نهيه ، هانكى ادارهيه بكمزه ؟ مقصد وهدفىزى سويلتمك ايجون توجيه اولان يونوع سؤاللره ، بزده ، زمانك ايجابنه كوره جوابلر ويرەرك سلطنتچيلرى اسكات ايتىك ضرورنده ايتىك .

رؤف بك ، بوقيلدن ويرديكمىز بر جوانى ، وجدانى تطمين ابدن غير قابل ردواعراض ماهيتده بولديغى سويليور وبوتون اجتهاد وادعاستى بىم افادەمه استناد ايتديرييور .

« بوتطمينكار وبويوك سوزلردن صوكره » بويوك ملت مجلسى حكومتى شكلك سقواولهجنى قبول ايتىك ايسته ميور . بوسقط ايسه ، بوسقط شكلى ، وقيله يزه قبول ايتديرنلرك بودفعه قبول ايتديردكلرى جمهوريت شكلكده ، بركون ناقص كوريلوب ، بشقه بر شكلى اورتهيه آتلارندن انديشه ايدىك لازم كلهجكى طرزنده ، برمنطق يورودييور . بومنطقك نهقدر چوروك برسفسطه دن عيارت اولديغى ميدانده در . « قدسى دويغولرى ، جمهوريت اداره دن بشقه هيچ بر ادركك طرفدارى اولديغى مركزنده » اولان بر ذات ، انتقال دورينك ضرورياتندن اولديغى بك اعلا بيلديكى بويوك ملت مجلسى حكومتى شكلكه صاپالانوب قالهق ؛ جمهوريت شكلكده ناقص كورولهجكى وبشقه برشكل آراشدرييلهجنى انديشه سته دوشمىسنى محل وارميدر ؟ رؤف بك ، بوراده ، جمهوريتدن صوكره ، بشقه برشكل ديه افاده ايتىك ايستديكنك معناسى وارددر . رؤف بك ديمك ايستيور ، كه جمهوريتى اعلان ايدتلىر ، بومسورتله عثمانلى خاندانى سلطنتدن اوزاقلاشديردقندن صوكره ، عجبا ، جمهوريتدن تكرار سلطنت دورينه كچهرك ، سلطنت مقامنى اشغال ايتيه جكلرمى ؟ بونك تاريخده امثالى يوقى ؟ ديه نلر تردد وانديشه ايتديلر .

رؤف بك ، عيناً آلديقمىز سوزلرينك صوكنده ، اهاينك جمهوريتى ايستديكىنى قيد ايدركن « ايستيور اما تطبيق ايدەمىزده ... » طرزنده كى غريب افاده سيله ، بىم اشارت ايتديكم نقطه يى بك اعلا توضيح ايتكمده در .

افنديلر ؛ رؤف بككه مخاطبه ده بولنان و شايدان استفاده مطالعات درميان ايدن خطيبلر چوقدى . بوميانده ، عصمت پاشاده اوزون قيمتى بيانانده بولاندى . عصمت پاشانك ، هر زمان مطالعه سى استفاده لى اولان بعض سوزلرينى ده نقل ايدەجكم .

عصمت پاشا، «اساسی بر شکل دولت موضوع بحث اولدینی وقت مطالعات و حسابات کندی آره مزده قالمز. مشاهده ایدن بوتون بر دنیا واردر.» دیدکدن، بر آز سوکره، «جمهوریت اعلانی، بر ملنک مقدس بر ایده آلی، بر آتشی، بر مفکوره سی کی اورته لغه صالبر بر. جمهوریت اعلان اولدینی زمان، او ملنک بوتون حرارتی کوسترن هر درلو تظاهرات میدان چقار. اگر بر مملکتیده جمهوریتک اعلان اولدینی کونلرک اوچنچیسندن، بشنچیسندن حقوقی الفا ایدلش شهزاده میدان چقار، وضعیت آیرسه... دنیا، متفکرین عالم بو جمهوریتک قوتندن شبه ایدر.» سوزلریله، باشلایه رق جمهوریتک اعلانی اوزرینه، استانبولده آلان وضعیت ضررینی ایضاح ایتدی.

عصمت پاشا، رؤف بکک بیاناتی تحلیل صره سندنده «حاکمیت ملیه اساسدر دیمکله اظهار تردد، اظهار اندیشه ایتدکرینی کله لک لسانندن و معناسندن اخراج ایده میز.» مطالعه سندنده بولندی. اوندن سوکره، عصمت پاشا، رؤف بکک خطاباً، «رؤف بکک! سیاست یاپورز. خطاری برر، اخطار ایتلی یز. حتی بسیط بر تشبث اقتصادی صاحبی کوردیکز می که باشلارکن سرمایه سنی تهلکیه قویدینی قناعتنددر و موفق اولیه جقم دیه سرمایه سنی تهلکیه آتمشدر. برایشه باشلایان آدم، دائماً نهایتک سلامت اوله جفنی تأمین ایدر. باشلار. باخصوص بویه انقلاب زمانلرده رجال حکومت، بر رجل سیاسی هر هانکی برشبه کوستره مز. خطادر. خطا ایتدیکز رؤف بکک افندی!» دیدی. بوندن سوکره، عصمت پاشا، رؤف بکک «اوست طبقه ده شکل دیکشیدیره رک منافع دولتی تأمین، عمومی احتیاجی تطمین ایتکی دوشونمک خطای فاحشدر» طرزنده کی سوزلرینه جواب ویررکن «خطای فاحش اولان، بو قدر حساس کونلرده بر نقطه اوزرنده تمرکز ایتسی لازم اولان قوای معنویه بی؛ قوای انقلابیه بی شو نقطه ده ویا بو نقطه ده ترده سوق ایتکدر. بیهلرک ویا بیلیمیه رک، ایستیه رک ویا ایسته میه رک، خطای فاحش اودر.» دیدی.

عصمت پاشا، رؤف بککدن شونی ده صوردی: «... ریاست دولت مسئله سنی حل ایتک ایستوردیکز. ناصل حل ایده جکدیکز. قاج احتمال واردی؟»

عصمت پاشا، استعجال ادعاسنه قارش ویردیکي جوابده: «آرقداشار - دیدی - طبیعی عد اولنان بر نتیجه ده استعجال موضوع بحث اولماز، خطا تلقیسی مجاز اولان نقطه لرده استعجال موضوع بحث اولور.»

«جمهوریت مستعجلاً اعلان ایدلدی دیمکله او کون اعلان ایدلیوبده آلتی آی سوکره یه قالسه دیدی بلکه بشقه بر شکل حاصل اولوردی معناسنه بول آچیلیور و آنجیق بومعنا ابله استعجال ایدلشدر.» رؤف بکک، بیاناتنده، بزم جمهوریت اعلاننده کی حرکتی، سابق مرکز عمومی ایشلری کی کوسترمک ایستدی.

عصمت پاشا، بو نقطه یه جواب ویررکن، دیدی، که: «مرکز عمومی حیاتی، بو مملکتده یشاتش و سنه لجه مدافعه ایتش مثلار و غزتلر، ده، کندی نقطه نظری مدافعه ایدیورلر. رؤف بکک نقطه نظری، اللرنده سلاح اوله رق قولانیورلر. بو، بدبختقدر!»

رؤف بك، مؤخریانیانده بوسوزلره شو بولده جواب بوردی: «مرکز عمومی افاده سیله ایملایمی، ملین سلاح کی قوللاشمدر؛ والله افندیلر، ملین قوللاشم، توحید افکار قوللاشم؛ بن یلمیورم.» عصمت پاشا، رؤف بك ورفقاسنك خلیفه یی زیارتلری نقطه سنه تماسده شو مطالعاتده بولندی: «خلیفه یی زیارت مسئله سی، خلیفه مسئله سیدر.»

«دولت آدمی اوله رق، هیچ بر زمان خاطر مزدن چیقارمیز که خلافت اردولری بو مملکتی باشند باشه خرابیه جویر مشلدر. خلافت اردولری وجوده کتیرمک احتمالی دائماً نظر دن دور طوتمیه جغز... تورک مائی الک الیم اضطرابلری خلیفه اردوسندن چکمشدر. ردها چکمیبه جکدر.» «بر خلافت فتواسنك، حرب عمومی بادره سنه، بزی آندیغی هیچ ر وقت اونو تمیه جغز. بر خلافت فتواسنك، ملت آیاغه قالمق ایستدیکی زمان، اوکا دشمنلردن دها اشنع بر صورتده هجوم ایستدیکی اونو تمیه جغز.»

«تاریخک هر هانکی بردورنده، بر خلیفه، ذهندن بو مملکتک مقدرا نه قوشمق آرزوسنی کچیرسه او قفانی بهمه حال قوباره جغز!»

عصمت پاشا، براووسلری و آقیشلرله قارشیلان بوسوزلرینه، شونلری ده علاوه ایستدی: «هر هانکی بر خلیفه، عنعنه، فکر آ و شکلا، اصولاً، ضمناً و صراحة، تورکیه مقدرا نده علاقه دارمش کی وضعیت آلمق ایسترسه، تورکیه رجالی تلطیف ایدرمش، التفات ایدرمش کی بر ذهنیت ایله دوشونورسه، بونلری مملکتک حیانیله و موجودیتیه ضد تام عد ایده جکز؛ حرکتلری خیانت وطنیه عد ایده جکز.»

عصمت پاشا، بیاناتنك صوکنده، شو مسئله یی موضوع بحث ایستدی: «رؤف بك، بیاناتلرنده، بزم ضد تام اوله رق کوردیکمز نقطه لری کری آله رق بو فرقه ایچنده یورو مک قرارنده میدرلر؟ یوقسه، بیانات سیاسیهلرنده، بزمه ضد تام اولان نقاطی محافظه ایدرک فرقه مزك خارجنده و مجلسده، بزمه قارشى قارشى به چالیشمق قراریمی ویره جکار؟ قرار کندیلرینه عائددر.» رؤف بك، تکرار، اوزون اوزادی به، کنندی مدافعه و فرقه یایمیه جغنی، فرقه دن چیقمه جغنی، بیان ایستکدن صوکره، هیئت عمومیه نك رقت و علو جنبائی تحریک ایده جک محویتکارانه سوزلرله بیاناته ختام ویره رک، مذاکره سالونی ترك ایستدی.

خطیلر، مخاطبسز قالدیلر. رؤف بك، خطا ایستدیکنی اعتراف و جمهوریتی اولدیغی افاده ایتش اولدیغی جهتله مذاکره کافی عدا بدلدی و غز نه لرده بشقه لرینك ذهنلرینه ایراث ایدلش شبهلری ازاله ایده جک تبلیغات پایلق و آریجه مذاکره نك ضبطی ده طبع و نشر ایدمک قراربلا کتفا اولندی. § شمدی افندیلر؛ بو قرار، نهی افاده ایدر؟

رؤف بك مغلق وایکی معنالی بیاناتی، فی الحقیقه، اونك جمهوریتی اولدیغی حقنده فرقه یی قلمین ایستدی؟ رؤف بك فرقه داخلنده، بزمه عینی حس و اجتهاد صاحبی اوله رق چالیشه بیله جکی قناعتی تحصیل ایستدی؟

فرقه‌نك، بوقراری، ماذا كره نك حقیقی نتیجه‌سنك استلزام ایلدیكى قرار میدی؟ بالطبع خیر. او حالده، بو نقصان قرارله، اکتفانك عامل ومؤثری نه ایدی؟
 بونقطه‌ی، بر قاق کله ایله، ایضاح ایدیم. رؤف بك، بیاناتك باشندن نهایتنه قدر، آلدینی طور و قوللاندینی طرز بیانله، فرقه اعضاسنك، علوجناب و اخلاقه التجا ایش کی ایدی؛ بوندن بشقه، رؤف بك، بیاناتده، اوقدر، مغالطه و سفسطه یاپیوردی، که سوزلرینك جدیت و صمیمیت ایله نسبت و علاقہ‌سنی درعقب اولچمك عموم ایچون سهیل دکلدی. بواسبابك فوقنده، الك مهم عامل درونی، اعتراف اولمق لازمدر، که غیر مسئول، امر واقع، جمهوریتدن سوکرده شکل، کله‌لری، اوزرنده یاپیلان منفی پروپاگاندا، افکار و حسیانی ترده و کوشه‌کلکه سوق ایتشدی.

وضعیتی، جمهوریت مسئله‌سی خارجنده، عصمت پاشا و رؤف بك منازعه‌سی کی آلابرك حالت ذهنیه‌لری ده، معناسز بر قرارله اکتفایه سائق اولدینی محققدیر.
 افندیلر، بو قرار یوزندن، رؤف بك و آرقداشلیقینه، برمدت ده، فرقه‌نك ایچنده، فرقه‌ی ییقماق ایچون، چالیشمق فرصتی و برلش اولدی.
 استانبوله کی بعض غزته‌لرك مملکت و جمهوریت منافع مالیه‌سنی اخلال ایدر طرزده دوام ایدن نشریاتی ده، اوراده اوילה بر هوا یاراتدی، که مجلس، استانبوله بر استقلال محکمه‌سی کوندرمه‌ی ضروری عد ایتدی.

حترم افندیلر؛ هر مسئله ده و هر صفحه اجرا آتده، کندندن بحث ایتدیرمش اولان خلیفه‌یه و خلافتیه بردفچه دهاتماس ایده حکم.

۱۳۴۰ سنه‌سی ابتداسنده، بویوک مقیاسده، براردو حرب اویونی تقرر

ایتشدی. بو حرب اویونی از میرده یاپه جقدق. بومناسنله ۱۳۴۰ سنه‌سی

کانون ثانی ابتداسنده، از میره کیشدم. اوراده ابی آی قدر قالدم.

خلافتك لغوی زمانك کلدیکنه اوراده ایکن حکم ویرمشدم. مسئله‌نك، صورت جریانی، اولدینی کی خلاصه ایتکه چالیشه جنم.

باش وکیل عصمت پاشادن ۲۲ کانون ثانی ۱۳۴۰ تاریخلی بر شيفره آلام. اونی عیناً عرض ایدیم:

شيفره

تورکيه رئیس جمهوری حضور ریاستپناهیلرینه

بر مدتدنبری غزته‌لرده مقام خلافتك وضعیتی و خلیفه‌نك شخصسلری حقنده سوء تلقیاته مساعد نشریاته تصادف ایدلمکده اولدیفندن وبلا سبب واقع اولان نشریات حرمتشکنانه دن وخاصة آره صره استانبوله کیدن ارکان حکومتك و رسمی هیأتك کندیسيله تماسدن متباعد

و مجتنب بولنلرندن خليفه نك بويوك بر تائر دويديني جهتله سرقرينلرينك آنقرميه اعزاميله وياشاين اعتماد بر ذاتك استانبوله نژدينه كوندرلمسني رجا صورتيله حسيات و تمنياتى ابلاغ ايتمكي تأمل ايتمش ايسهده سوء تفسيره اوغرامسى احتماله قارشى بوندن ده صرفنظر ايتديكنى بيان ايدلكرى باش كاتب بك طرفندن اشعار قلمقمده و تخصيصات مسئلهسى اوزون اوزادى به تفصيل ايديلهرك خزينه خلافتك استطاعتى فوقنده و مكلفيتى خارجندكى مصارف ايچون خزينه ماليه جه معاونته بولونيله جنى حقنده حكومتجه ۱۵ نيسان ۳۳۹ تاريخنده واقع اشعارك نديقي و تأمين ايجابى علاوه ايدلكردهدر. كيفيت هيئت و كيله جه تذكر ايديله جكدر. نتيجه يي آروجه عرض ايدرم افندم.

عصمت

§ بو تلغرافه جواباً ما كنه باشنده يازديغم تلغرافنامه عيناً شودر :

ازمير

ما كنه باشنده

آنقرمده باش وكيل عصمت باشا حضر تلرينه

ج . ۲۲۰ - ۱ - ۳۴۰ شيفره به :

مقام خلافتك و خليفه نك شخصلى حقندم سوء تلقيات و سوء تفسيرات زمينى ، خليفه نك كندى طرز و طور و حركتندن نشئت ايتكردهدر. خليفه ، حيات داخليله و بالخاصه حيات خارجيه سيله ايجادى پادشاهلرك مسلكنى مقب كورونمكردهدر. جمعه آلايلرى ، اجنبى ممثللى نژدينه مأمورلر اعزامى صورتيله مناسبات ، طنطنه لى كزيتيلر ، سراى حياتى ، سراينده احتياط ضابطرينه وارنجيه قدر قبول و اونلرك اشتكارى استماع و اونلرله برابر آغلامق كى حركتلر بوقيلدندر . خليفه توركيه جمهوريتى و توركيه خلقى ايله ، قارشى قارشى به ، وضعيتى مطالعه ايتديكى زمان ، انككتره قرالغى ايله هندستان اهالى اسلاميه سنه و يا افغان دولتي ايله افغان خلقنه قارشى خلافتك و خليفه نك وضعيتى واحد قياسى اوله رق نظر دقتده طوتمليدر. خليفه و بوتون جهان ، قطعى اوله رق بيلمك لازمدر كه موجود و محفوظ اولان خليفه و خليفه مقامنك ، حقيقتده ، نه دينا و نه ده سياست هيج بر معنا و حكمت موجوديتى يوقدر. توركيه جمهوريتى سفسطه لرله موجوديتى ، استقلالى تهلكيه معروض براقه من. خلافت مقامى ، بزجه اك نهايت ، تاريخى برخاطره اولمقدن فضله براهميتى حائر اولاماز توركيه جمهوريتى رجائلك و يا رسمى هيئتلك ، كنديسيله تماسنى طلب ايتمى دنى جمهوريتك استقلالنه صريح تجاوزدر . سرقرينى آنقرميه كوندرمك و ياشاين اعتماد بر ذاتك نژدينه اعزامى صورتيله ؛ حكومه ابلاغ حسيات و تمنيات طلبنده بولمى دنى حكومت جمهوريه ايله قارشى قارشى به وضعيت آلمى ديمكدر. بوكاده صلاحيتدار دكلدر. كنديسيله حكومت جمهوريه آره سنده باش كاتبى مخبريه توسط ايتمى ده فضلهدر . باش كاتب بكك بويله كستاخلقدن مجابى لزومى كنديسنه اخطار اولنمليدر. خليفه نك تأمين حيات و معيشتى ايچون توركيه رئيس جمهوريتك تخصيصاتندن مطلقاً دون بر تخصيصات كافى كلير . مقصد ؛ ديدنه و دارات دكل . انساجه حيات و معيشت تأمينندن عبارتدر . خزينه خلافتدن مقصد نه اولدينى آ كلايه مدم . خلافتك خزينه سى

یوقدر واولاماز . بویله بر خزینه به اجدادندن توارث ایتش ایسه رسماً وواضحاً معلومات استحصال واعطا بوبورولسنی رجا ایدرم . خلیفه نك آلدینی مخصوصاتله غیر قابل تأمین اولان تکالیف نهر ایتش و ۱۵ نیشان ۳۳۹ تاریخده حکومت نه کی مواعید و اشعارانده بولنشدیر ؟ بونی ده لطفاً اشعار بیوریکیز . خلیفه نك اقامتگاهنی تصریح و تثبیت ایتک ، حکومتک شمعی به قدر یامیش اولسی لازم کلن بر وظیفه ایدی . استانبولده ، ملتک بوغازندن کیلیمش پارملرله یاپیلمه بر چوق سرایلر و بو سرایلرک ایچنده کی بر چوق قیمتی اشیا ولوازمات ، حکومتک وضعیتی عدم تثبیتی یوزندن محو و هدر اولیور . خلیفه منسوبلری ، سرایلرک الک قیمتی لوازماتی بک اوغلنده ، شوراده ، بوراده صابورلر دییه روایتلر واردیر . حکومت بونلره بر آن اول وضعید ایتلیدر . صاتیلمق لازم ایسه حکومت صاتیلمدر . خلافت قادروسی جدی تدقیق و تدقیق اولنق لازمدرکه سرقینلر ، سر کاتبلر موجودیتی ، خلیفه بی ، حالا سلطنت خلیاسی ایچنده اویونماسین ! فرانسیزلرک ، قرال ، خاندان و منسوبینی فرانسه به صوققده ، استقلال و حاکمیتلری ایچون یوز سنه صوکره ، بوکون دخی محذور کوروب طورورکن هرکون اقدن سلطنت کونشنک طلوعنه دماجی برخاندان و منسوبینی حقنده کی معامله مزده ، تورکیه جمهوریتنی ، نزاکت و سفسطه قوربانی ایده میز . خلیفه ، کندینک و مقامنک نه اولدیفنی صریح اوله رق بیلملی و بونکله اکتفا ایتلیدر . حکومتجه جدی ، اساسلی تدابیر اتخاذ ابله اشعارینی رجا ایدرم افندم .

تورکیه رئیس جمهوری

غازی مصطفی کمال

بو مخبره دن صوکره حرب اویونی مناسبتیه عصمت پاشا و مدافعه ملیه و کیلی بولنان کاظم پاشاده ازمیره کلشلردی . ارکان حربیه عمومیه رئیس فوژی پاشاده ذاتاً اوراده بولونیوردی . خلافتک الفاسی لزومنده ، قناعتلر من مطابق ایدی . عینی زمانده شرعیه و اوقاف و کالتنی ده الفا و تدریساتی توحید ایتک قرارنده ایدی .

۱۳۴۰ سنه سی مارتک برنجی کونی مجلسک طرفدن کشادی ایجاب ایدیوردی .

۲۳ شباط ۳۳۹ کونی آنقریه عودت ایتش ایدک . اوراده ده ایجاب ایدن ذواتی ، قرارمدن خبردار ایتدم .

مجلسده ، بودجه مذاکره سی دوام ایدیوردی . خاندان تخصیصاتی و شرعیه و اوقاف و کالتی بودجه لری اوزرنده ، توقف ایدلک لازمدی . آرقداشلر ، مقصده متوجه بیانات و تنقیداته باشلادیلر ؛ مذاکره و مناقشه ادامه ایتدیرلدی . ۱ مارت کونی ، بوبوک ملت مجلسنک بشنجی مساعی سنه سی مناسبتیه و یردیکم نقطده ، شو اوچ نقطه به صورت مخصوصه ده اشارت ایتدم :

« ۱ — ملت ، جمهوریتک حالاً و آتیاً بالمله تعرضاندن قطعاً و ابدياً مصون بولندیرلسنی طلب ایتکده در . ملتک طلبی ، جمهوریتک مجرب و مثبت اولان کافه اساسانه بر آن اول و تماماً ایتنا ایتدیرلسنی سورنده افاده اولنه بیلیر . »

۲ — ملتک آرای عمومیہ سندہ تثبیت اولنان تربیہ وندریسانک توحیدی عمدہ سنک بلا افاتہ آن تطبیق لزومی مشاهده ایدیورز .

۳ — ... دیانت اسلامیہ بی، عصر لردنبری متعامل اولدینی وجہله بر واسطہ سیاست موقعندن تنزیہ واعلا ایتک الزم اولدینی حقیقتی ده مشاهده ایدیورز .

۲ مارت کونی ، فرقه غروپی اجتماع ایتدیرلدی . اشارت ایتدیکم ، بواوچ مسئله، موضوع بحث ومذاکره ایدلدی . اساسلر اوزرندہ آکلاشیلدی . ۳ مارت کونی، مجلسک برنجی جلسہ سندہ، اوراق وارده میانده شو تقریرلر اوقوندی :

۱ — خلافتک الغاسنه و خاندان عثمانیک تورکیہ خارجنه چیقارلمسہ دائر شیخ صفوت افندی ایلہ الہی رفیقنک تکلیف قانونیسی .

۲ — شرعیہ و اوقاف ، ارکان حربیہ و کالتلرینک الغاسنه دائر سعرد مبعوثی خلیل خلقی افندی واللی رفیقنک تکلیف قانونیسی .

۳ — توحید تدریسات حقندہ صاروخان مبعوثی واصف بک واللی رفیقنک تقریرلری وارد اولمشدر .

مقام ریاستده بولنان فتحی بک — افندم ! متعدد امضالره کلن بوتکلیف قانونیارک، درحال مذاکرہ سنہ دائر تکلیفلر وارد . رأی عالیکزه وضع ایدہ جکم . دیدی وانجمنلره کتیمہ دن ، درحال مذاکرہ سنی رأیہ قویدی وقبول ایدلدیکنی بیان ایتدی .

ایلیک اعتراض ، قسطنونی مبعوثی خالد بک طرفندن واقع اولدی . مذاکرہ نک جریانی انسانسندہ ، خالد بکه دها بر ایکی ذات التحاق ایتدی ، تکلیفلرک لهنده ، اوزون بیاناتده بولنان بر جوق قیمتی خطیلر کرسی به چقیدیلر . تقریر صاحب لردن بشقہ، مرحوم سید بک وعصمت پاشانک علمی ومقتنع خطابه لری هر زمان ایچون مطالعہ به شایاندر . مذاکرہ ومناقشہ بش ساعت قدر دوام ایتدی . ساعت ۴:۵۰ ده مذاکرہ ختام بولدینی زمان ، تورکیہ بویوک ملت مجلسی ، ۴۲۹ ، ۲۳۰ و ۴۳۱ نجی قانونلرینی چیقارمش بولونیوردی .

بقانونلره نظر آ «تورکیہ جمهوریتنده، معاملات ناسہ دائر اولان احکامک تشریع وانفاذی تورکیہ بویوک ملت مجلسی ایلہ اونک تشکیل ایتدیک حکومته تائد » و «شرعیہ و اوقاف و کالتی ملقا» اولدی . تورکیہ داخلندہ کی بوتون مؤسسات علمیہ وتدریسیہ .. بالجمله مدرسه لر معارف و کالتنه دور وربط ایدلدی .

خلیفہ خلع وخلافت مقامی لغو اولندی ومخلوع خلیفہ وعثمانلی سلطنت مندرسه سی خاندانک بالجمله اعضاسی ، تورکیہ جمهوریتی ممالکی داخلندہ اقامت ایتک حقندن ابدیاً ممنوع قیلندی .

§ افندیلر ، خلافت مقامنک محافظه سندہ ، دینی وسیاسی منفعت و ضرورت بولندینی ذهابندہ بولنان بعض ذوات ، عرض ایتدیکم قرارلرک آلتقمده اولدینی ، صوک دقیقه لردہ ، خلافتک ، طرفندن درعهده ایدلمسی تکلیفندہ بولندیلر .

بو کیلره ، ایجابی لی، درحال رد جوابی ویرمشدم .

بالوسيله ، ديكر بر نقطه ي ده عرض ايديم . بويوك ملت مجلسي ، خلافي لغوايتديكي زمان ،
 انطاليه مبعوثي ، علمادن راسخ افندي ، هلال احمر نامه ، هندستانده بولان برهيتك رياستنده
 ايدى . راسخ افندي ، مصره اوغرايارق آنقره يه عودت ايتدى . بندن ملاقات طلب ايدرك
 شويانانده بولندى : (سياحت ايتديكي مملكتلرده اهل اسلام ، بنم خليفه اولمى ايتيوروش ..
 صاحب صلاحيت اسلام هيئتلى ، راسخ افندي نى ، بكاو خصوصى تبليغ ايتك ايچون توكل
 ايتش ..) راسخ افندي به ويرديكم چرابنده ، اسلامرك بكاو لان توجه و محبتلر ينه تشكر ايتدكدن
 صوكره ، ديدم ، كه ذات عاليكز علماي ديتدنسكز ! خليفه لك رئيس دولت ديمك اولديغنى بيليرسكز .
 باشلرنده ، قراللى ، ايمراطورلى بولان تبعه لك بكا ايصال ايتديككز . آرزو و تكليفلى
 بن ، ناصل قبول ايدم بيليرم . قبول ايتدم ، ديسم ، بوا ، اونبعه لك ، متبوعلى راضى اولورمى ؟
 خليفه لك امر و نهى ايفا اولنور . بنى خليفه ياتقى ايسسته نلر ، امرارمى افاده مقتدر ميدرلر ؟
 بناء عليه موضوعى ، مدلولى اوليان موهوم بر صفتى طاقتمق كولونچ اولزمى ؟
 § افنديلر ؛ آچيق وقطى سويله مى يم ، كه اهل اسلامى بر خليفه هيولاسيله حالا اشغال
 و اغفال غيرتنده بولنانلر ، يالكز و آنجق اهل اسلامك وبالخاصه توركيه لك دشمنلريدر . بويله
 براويونه ربط خيال املك ده ، آنجق و آنجق جهل و غفلت ائرى اوله بيلير .
 رؤف بكلك ، وهيب باشلرك ، چركس ادهم ورشيدلرك بوتون يوز اليلكلرك ، مانغا خلافت
 و سلطنت خاندانى منسوبلر يرك بوتون توركيه دشمنلر يرك ، آل الله ويردرك عليهم زده كي حرارتلى
 سعى و غيرتلى ، دين غيرتيله مى وقوع بولمده در ؟ حدودلر يمه ، يادشيق ، مركزلر له حالا
 توركيه يى محو ايتك ايچون « مقدس اختلال » نامى آلتنده حيدود چته لرى ، سوء قصد ترتيبلى
 اباه چيلغنجه عليهم زده چالیشانلرك حقيقه مقصدلرى مقدسميدر ؟ بوكا اينتمق ايچون جدا ، قره
 جاهل و قوروقاقل اولق لازمدر .
 ام اسلاميه يى و تورك ملتى بودر كه ده فرض ايتك و اسلام عالمك نزاهت وجدانيه سندن ، زناكت
 خلقيه سندن سفل و جانيانه مقصدلر ايچون استفاده بولنده دوام ايلك آرقق ، او قدر قولاي
 اوليه جقدر . كستاخلنك ده بدرجه سى واردر .

* *

مدى ، محترم افنديلر ؛ آرزو ايدرسه كز ، سزه ، بويوك بر (قومپلو)
 حقنده معلومات ويره يم .

۱۳۴۰ سنه سى تشرين اولنك ۲۶ نجى كوفى ، كچ وقت ، برنجى
 ردو مفتشك ، مفتشكدن استمفا ايتديكندن خبردار ايدلام . مفتش
 باشاك ، اركان حربيه عموميه رياسته ويرديكي ، استعفا نامه سى عينا شودر :

« اركان حربيه عموميه رياسته »

« برسنه لك اردو مفتشلكم زماننده كرك نفتيشلرم نتيجه سى ويرديكم راپورلر يرك و كركسه

اردومزك تعالى وتقويه سی ایچون تقدیم استدیكم لایحه لرمك نظر دفته آلتدیغنی کورمكله تأثر ویاسم فوق العاده در. عهدمه دوشن وظیفه می مبعوثلق صفتیه دهامستر مخ الوجدان یایه جفمه قناعت تامه حاصل استدیكمدن اردو مفتشلكندن استعفا استدیكمی عرض ایلرم افندم .
مدافعه مایه وكالته ده عرض اولمشدر. ۲۶ تشرین اول ۱۳۴۰ . كاظم قره بکر »

بو استعفا نامه نك آلتنده ، رنكلی قلمله ، شونلر یازیلیدر . « استعفا یه موافقت استدیكمی بیلیدرم . فكرنده اصرار ایتدی . یارین وظیفه تشریعیه سنه عودت ایده جكنی بیلیدردی . »
بوسطرلك آلتنده امضا یوقدر . فقط ، ارکان حربیه عمومیه رئیس طرفندن یازلدیغنی آ كلاشیلور .
بوسطرلك آلتنده ده ، قرمزی مر كبله یازلمش ، شونوطار واردر : « - ویریلن راپور ولا یحه لرك كافه سنی كورهم . - بونلرك هانكی موادی حقنده نلر یایلمش وهانكی مواد یایلمه مش ، اونلری دوسیه لر یله كورهم . » بونوطارك آلتنده کی تاریخ ۲۸ تشرین اولدر .

افندیلر ، كاظم قره بکر پاشانك راپورلری ولا یحه لری ارکان حربیه ده عائد اولدیغنی شعبه لرحه تدقیق اولمش محتویاتندن شایان قبول و قابل تطبیق اولانلر نظر دفته آلمش و تطبیق ایدلمش ایدی .
آنحق تطبیق دولتک استطاعتی خارجنده بولتان و یارقیمت علمییه حائز اولیوب خیالی وعندی اولان تکلیف لری بالطبع نظر دفته آلتاماشدی . كاظم قره بکر پاشایه راپورلر ولا یحه لر ویردیکندن دولای بر تقدیر ناهده ویرمكه لزوم كوروله مشدی .

۳۰ تشرین اول کونی ، ده ، ایکنجی اردو مفتشی علی قؤاد پاشانك قونییه دن کلدیگی بیلدیرلدی .
کندیسی ، آقشام یمكنه ، چاك قیایه دعوت ایتدم . کچوقته قدر ، بگله دیکم حالده ، پاشا گلدی .
کندیسی ، آراتیرکن ، مطلع اولدم ، که قؤاد پاشا ، آنقریه مواسلتنده رؤف بك طرفندن استاسیونده استقبال اولمش ، مدافعه ملیه وكالته و بعض رفقا ایله قیصه تماسلردن صوكره ، ارکان حربیه عمومیه ریاستنه کیتمش ، بر مدت فوزی پاشا ایله ملاقاتنده بولمش ، چیقارکن ، فوزی پاشانك یاورینه ، شو کاغدی براقش :

۳۰ - ۱۰ - ۳۴۰

« ارکان حربیه عمومیه ریاست علیه سنه »

« مبعوثلق وظیفه تشریعیه سنه باشلا یه جفمدن ایکنجی اردو مفتشلكندن عفویمی عرض واسترحام ایلرم افندم .
آنقره مبعوثی

علی قؤاد

افندیلر ؛ مبعوثلقدن استعفا استدیكمی ، مجلس ریاسته بیلدیرمش اولان ، رأفت پاشانك ده استعفا نامه سنك رؤف بك طرفندن کوی آلدیرلدیغنی اوكره نمشدم .

دوملوپیکار مراسمنی متعاقب ، بروسه وقره دگز سواحلی ایله ارضروم حوالیسندن دوام ایدن بر یچق آیلق بر سیاحتدن صوكره تشرین اولك ۱۸ نجی کونی آنقریه عودت ایتشدم . بر چوق مبعوث آرقداشلر و سائر طرفندن استقبال اولمشدم . بومیانده آنقره ده بولتان رؤف ، عدنان بک لری كورمه مشدم . حالبوکه ، اظهار اغبرار کی تلقیسی بك ممکن اولان بو طرز حرکتلر نه انتظار ایتیموردم .

افندیلر ؟ بر قومپلو ، قارشوسنده بولندیغمزده ، بر ثانیه دخی تردد ایتمدم .

§ بو وضعیت ومنظره ، شویله تحلیل ومطالعه اولنه بیلردی : برسنه اولدن ، رؤف بکک هیئت وکیله ریاستندن چکیلدیکندنبری ، رؤف بک ، کاظم قره بکر پاشا ، علی فؤاد پاشا ، رأفت پاشا ، وسائر آرمسنده بر ترتیب دوشونولمشدر . بونده موفق اوله بیلیمک ایچون اردوئی آله آلمق لزوملی کورولمشدر . بومقصدله ، کاظم قره بکر پاشا برنجی اردو مفتشلیکنه تعیین اولندقدن صوکره ، سابق قوماندانلی منطقه سی اولان ، شرق ولایتلرنده دولاشیرکن ، علی فؤاد پاشاده بولتیقه دن حظ ایتمدیکنی و حیاتی عسکرلک مسلکنه حصر ایلک ایستدیکنی ایلری سورورک ترفیعا ایکنجی اردو مفتشلیکنه کیتدی . اوچنجی اردو مفتشی اولان جواد پاشانک وبومفتشلیک داخلته کی قول اردونک قوماندانی اولان جعفر طیار پاشانک ده عینی ترتیبه داخل اوله بیله جکلربی قبول ایتمدیلر . برسنه ، اردولر اوزرنده ، کندی نقطه نظرلرینه کوره چالیشدیلر وار دولری کندی لهلرنده قازاندقلرینه ذاهب اولدیلر . استغفرلندن اول ، بعض قوماندانلری کندیلرله برابر حرکت اماله ایچون چالیشدیلر . بو برسنه طرفنده ، جهوریته اعلانی ، خلافتک لغوی کی اجرا آتمز ، مشترک ترتیب صاحب لربی ده ا زیاده بر برینه قریب و مشترک حرکت سائق اولدی . حرکت ، بولتیقه یولندن کجه جکلردی . بونک ایچون ، مناسب آن وفرصته مترقب ایلدیلر . سیاسی - ساحده وار دوده حاضرقلربی کافی عد ایدیورلردی . فی الحقیقه ، رؤف بک وامثالی فرقه ایچنده محافظه سنه موفق اولدقلری وضیته ی ایله مجلسک تعطیل دورینه تصادف ایدن آیلرده ، اعضا اوزرنده ویکی اتحادیه موفق اوله میان ، ایکنجی غروب منسوبلری واسطه سیله ، بوتون مملکتده ، ماتی علیهمزده افساد ایچون چالیشمق فرصته مالک اولدیلر . مملکت داخلنده بعض خفی تشکیلات ونشبتانده کجدیلر . استانبولده وطن ، طنین ، توحید افکار و صوک تلغراف و آطنده عیدالقادر کالی بک طرفندن جیقاریلان (طوق سوز) کی غزته لرله برلشدیلر . بو غزته لرله علیهمزه بر (بر آنویم تعرضه) کجدیلر . مملکتده عمومی بر تشقت افکار حاصل ایتمدیلر . حکاری منطقه سنده ، اردومزله نسطوری تأدیباتی یا بمقدمه اولدیغمز ر صروده ، انکلتزه دخی حکومت بر اولتیا نوم ویردی . محاسی فوق المعاده اوله رق اجتماعه دعوت ایتمدم . انکلتزمنک ، اولتیا نومنه ، معلوم اولدینی وجهله جواب ویردک . حرب احتمانی کوزه آلدق . ایشته بحث ایتمدیکمز ذوات ، بومشکل آتمده ، بر اجنبی دولتک بزه هجوم ایده بیله جکی زمانده ، کندیلرینکده ، یزه ، تعرض و هجوم ایدرک هدقلرینه سهولته واصل اوله بیله جکلربی تحیل ایتمدیلر . محاربه حاضر و آماده بولندیرمغه مجبور اولدقلری اردولربی باشسز بر اقوب ، وقتیه حظ ایتمدکلربی افاده ایلدکلری ، بولتیقه ساحه سنه شتاب ایتمدیلر .

اجتماع اتمش اولان مجلسده ، اورته یه آنیلان بر مسئله ده ، یوشتابی تمجیل ایده جک ماهیتده ایدی . فی الحقیقه ، مبعوثلردن خواجه اسمعد افندی ، ۳۰ تشرین اول ۳۴۰ تاریخلی تقریریه ، مبادله واسکان مهاجرینه طائد ولیلی مکتبلره نه قدر مجانی طلبه آلدنیغه وزمرلرده ابتدائی مکتبلر آجیلدنیغه دائر برطاقم سؤالری طائد اولدقلری وکیللردن صوریوردی . بوسؤاللرک ، شامل اولدینی

خصوصات ، جداً ملتی علاقہ دار ایدن مسائل ایدی . بومستلر ، وکیلاری تنقید ایتک ایچون پک مساعد ایدی . بالخاصہ ، مبادلہ واسکان ایشلرندہ هر کسی مشغول ایدن نقطہ لارز ایدی . بالذات بن دخی سیاحتیم انناسندہ کی مشہوداتیلہ ، مبادلہ واسکان ایشلرینک صورت جریانندن شکایت ایتیش و آقریہ عودئندہ بو وکالتک لقویله ، بوتون حکومت وسائطنک بوخصوصہ علاقہ وفعالیتنی تأمین ایدہ جک بر شکلی ، حکومتہ تکلیف ایتیش ایدم ؛ بوندہ مطابق قالمشدرق . بو خصوص دخی تعرضہ کچہ جککک بو زمیندہ ، چوق طرفدار قازاملری احتمائی تقویہ ایتکدہ ایدی . افندیلر ، قومیلوی کشف ایتدکدن سوکرہ ، ندیرینی بولمقدہ مشکلات اولمادی . براقدیغمز نقطہ دن اعتباراً وضعیتنی صفحہ عرض ایدہیم .

خواجہ اسمعداقدینک ، سؤال تقریری ۲۷ دہ یعنی قرہ بکر پاشانک استعفا سنک فرداسندہ استیضاحہ قلب ایدلمشدری . فؤاد پاشانک استعفانامہ سنک تاریخی اولان ۳۰ تشرین اول کونی مجلسدہ استیضاح باشلامشدری . بوکونک آقشامی ، یمکہ انتظار ایتدیکم فؤاد پاشا کلدی . فقط ، باش وکیل عصمت ومدافعہ ملیہ وکیل کاظم پاشا کلدی .

چوق قیصہ بر مداولہ افکار قومیلوبہ قارشی صورت حرکتی تقرر ایتدیزدی . درحال تلفونلہ ، مبعوث بولنان ، ارکان حربیہ عمومیہ رئیس فوزی پاشا حضر تلرندن ، مبعوثلقدن استعفا ایتدیکنی ، مجلس ریاستنہ بیلدر مسنی رجائیتدم . بو فکرنی اولجہ مدافعہ ملیہ وکیلنہ بیلدر دیکنہ ذاتاً مطلع اولدیغم پاشا ، رجائی در عقب اسعاف ایتدی . مبعوث اولان قوماندانلر دہ شو شیفرہ تلغرافی چکدم :

اوچنجی اردو مفتشی جواد پاشا حضر تلرینہ

- ق ۱ ق . عزالدین «
- ق ۲ ق . علی حکمت «
- ق ۳ ق . شکری نائلی «
- ق ۵ ق . فخرالدین «
- ق ۷ ق . جعفر طیار «

شیفرہ ماکنہ باشندہ در .

۱ — بکا اولان اعتماد و محبتکزه استناداً کوردیکم جدی لزوم اوزربنہ درحال مبعوثلقدن استعفانامہ کزی ، تلغرافلہ مجلس ریاستنہ بیلدر مرکزی تکلیف ایدرم . مهم اولان وظیفہ عسکریہ کزه بلا قید و شرط حصر موجودیت ایتک ، سببی ، شایان قیددر .

۲ — ارکان حربیہ عمومیہ رئیس مشیر فوزی پاشا حضر تلری عینی لزومہ مبنی تکلیفم اوزربنہ استعفانامہ سنی ویرمشدر .

۳ — اوچنجی اردو مفتشی جواد ، ق ۱ عزالدین ، ق ۲ علی حکمت ، ق ۳ شکری نائلی ، ق ۵ فخرالدین ، ق ۷ جعفر طیار پاشا حضر اتنہ یازلمشدر .

۴ — تلغراف باشندہ کیفیتدن خبردار ایتکزه منتظرم .

رئیس مجلس

غازی م . کال

۴۰-۱۰-۳۰

افندیلر ۳۱، تشرین اول صباحنه قدر، برنجی قول اردو قوماندانی عزالدین پاشادان ازمیردن؛ ایکنجی قول اردو قوماندانی علی حکمت پاشادان قره‌سیدن؛ اوچنجی قول اردو قوماندانی شکری نائی پاشادان پانقالتیمدن؛ بشنجی قول اردو قوماندانی فخرالدین پاشادان آطنه‌دن؛ ماکنه باشنده آلدیقم جوابلرده، تکلیفمک حرفیاً ودرعقب تطبیق اولندینی بیلدیرلدی.

افندیلر؛ بوکزیده قوماندانلرک، بوسسیله ایله‌ده، حقمده کوستردکری بویوک امنیت واعتماده بوراده تشکر اتمکی بروطفه عدا ایدرم.

§ اوچنجی اردو مفتشی ایله، یدنجی قول اردو قوماندانک دیاربکردن ویردکری جوابلر عیناً شونلر ایدی:

مفتش پاشانک جوابی:

دیاربکر

۳۰-۱۰-۳۴۰

آقرمه‌ده رئیس جمهور غازی پاشا حضرتلرینه

ذات فخیانه‌لرینه قارشى اولان اعناده و محبتدن امین بولملرینی عرض ایلر و آنجق بویله بروطفه وطنه‌دن مستعجلاً فراغله ملت وداثره انتخابیه نظرنده مسئول و معاتب طوولمه‌م‌لغم ایچون امر بیوریلان استعفای‌ایجاب ایتدیرن اسبابک توضیحه‌مساعده دولترینی حرمله‌استرحام ایلرم.

اوچنجی اردو مفتشی

ج‌راد

قول اردو قوماندانک جوابی:

دیا بکر

۳۰-۱۰-۳۴۰

رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

۱ — ذات سامی ریاستپناهیلرینه قارشى پرورده ایلدیکم حرمت و محبته اعناده بیورولسنی رجا ایدرم.

۲ — بودقیقه‌ده دائره انتخابیه‌مله هیچ بر استشاره‌ده بولنده‌دن تکلیف فخیانه‌لرینی قبول ایتمککم نظر ملتده مسئول اولقلنی موجب اوله‌بیلیر.

۳ — منافع وطن و ملت مبعوثلقدن درحال استعفای‌ایجاب ایتدیر بیوروسه قرار قطعی ویره‌بیلیمککم ایچون وضعیتدن تنور بیورولقلغنی عرض واسترحام ایدرم افندرم.

ق ۷ قوماندانی

م‌عفر طیار

§ هر ایکی تلغرافده، حقمده‌کی اعتماد و محبت تأمین اولندقدن صوکره، دائره انتخابیه‌لرینه قارشى وضعیتلرندن بحث اولمقده و تکلیفمک سببی صورولمقده‌در.

ویردیکم جوابی عیناً عرض ایده‌م:

اوچنجی اردو مفتشی جواد پاشا حضرتلرینه
ق ۷ . ق جعفر طیار پاشا حضرتلرینه

قوماندانلرک مبعوث بولملری اردوده و امرو قومانداده مطلوب انضباط ایله غیر قابل تألیف اولدیغنه قناعت حاصل اولمشدر . برنجی وایکنجی اردو مفتشلرینک وظیفه لرندن استعفا ایدرک مجلسه عودتله اردولری مناسب کورولمین برزمانده باشسر براقش اولملری بومطالعینی تأیید ایدر . دائرة انتخابیه کز خلقی اردونک سلامت انضباطی ایچون اعطا بیوره جفکز قراردن البته ممنون اولور . سابق اشعارمه نظر آ قرارکزک بیلدرلمسینی رجا ایدرم .
رئیس جمهور

غازی . م . کمال

§ بو اشعارمه جواد پاشانک جوابی شودر :

دیاربکر

۳۱-۱۰-۳۴

ماکنه باشنده

رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه

أمر و قومانداده مطلوب انضباط ایله غیر قابل تألیف اولدیغندن قوماندانلرک مبعوث بولنملری حقندنکی قناعت ریاستیناهیلرینه بونون قلمله اشتراک ایدر و حین انتخابده عفویمی خا کپای فخیانه لرندن استرحامکده بوقناعته معطوف ایدوکنی عرض ایلرم . آنجق بوکون مقام فخیانه لرندن ویریلن بر أمر ایله مبعوثلقدن استعفانک تخمین دولتلری وجهله ملت و دائرة انتخابیه بجه ای کورولمیه جکنه قانعم وبو قناعتله هیچده مناسب کورمدیکم شبو مهم زمانده اردودن آیرلمه مضطر قاله جغمی دوشونهرک متالم اولدیغمی عرض ایلرم .
اوچنجی اردو مفتشی

جواد

§ جواد پاشا ، آنقرمه به کلدکدن صوکره ، وضعیتی آ کلامش و تکلیفکم لازم التطبيق اولدیغنه قانع اوله رق ، درحال ، مبعوثلقدن استعفا ایلمشدر . مشارالیهک ، احداث ایدلک ایسته نیلن وضعیتلره هیچ برتماس وعلاقه سی اولمدیغی بزجه ده تحقق ایتمشدر . کرچه ، کاظم قره بکر پاشا ، استعفا ایتدیکنی فلان کون و فلان ساعتده کبی تصریحانله چوق قوماندانلره وبو میانده جواد پاشایده بیلدیرمش ایسه ده ، بو اشعار دیاربکرده ایکن تکلیفکم سبب حقیقیسینی آ کلامقده رددی موجب اولقدن بشقه بر تأثیر یایمه مشدر .
جعفر طیار پاشاده بو جوابی ویردی :

دیاربکر

۳۱-۱۰-۳۴

ماکنه باشنده

آنقرمه ده : رئیس جمهور غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه
مبعوثلق و قوماندانلق صقفلرندن برینک شخصمزدن نزعی لزومی ننسیب بیورولدیغی تقدیرده

وظائف مليه نك اڤ محترمی عدايلديكم وظيفة تشريعيه بي ايفاي ترجيح ايلكده اولديغی حرمتلرمله
عرض ايلرم افندم .

ق ۷ فرماندانی میرلوا

جعفر طیار

فندیلر ، مبعوث اولان ارکان حربیه عمومییه رئیس و قوماندانلر ، اردوده
سیاستله علاقه دار عنصر بولمیسندگی محذوری تقدیر ایدرک ، بوباده کی
تکلیفی حسن تلقی و بکا فعلاً اعتمادلرینی اظهار ایتدکن صوکره
جواد و جعفر طیار پاشالارک مفتشک و قوماندانلقده قالمیری جائز
کوريله مزدی . بناء علیه در حال عسکری وظیفه لرینه ختام ویرلدی .

یرلرینه ایجاب ایدنلر تعیین و کیفیت مدافعه ملیه وکالتجه عموم اردویه تعمیماً تبلیغ اولندی .
کاظم قره بکر و علی فؤاد پاشالار ، مدافعه ملیه وکالتی طرفندن بر امر تبلیغ اولنهرق ،
یرلرینه تعیین اولنان ذواته وظائف عسکریه لرینی علی الاصول دور و تسلیم و انبایستدکن صوکره
مجلسه داخل و وظیفه تشریعیه لرینی ايفايه مأذون اولایله جکری بیلدیرلدی . بو خصوص
باش وکیل طرفندن مجلس ریاستنده رسماً بیلدیرلدی .

مجلسه کیرمش اولان ، کاظم قره بکر و فؤاد پاشالار ، مجلسدن چیقارلدی . فؤاد پاشا
وظیفه عسکریه سنی ختامه ایردیرمک اوزره ، تکرار قونیه کیتدی . کاظم قره بکر پاشا ،
صاری قامیشدن کله جک اولان خلفنه انتظاراً مجلس خارجنده قالمغه مجبور ایدلدی . مبعوثلقلرینی
محافظه ایتمک ایسته ین ایکی قوماندانک اردو ایله علاقه سی قطع اولندی . بو صورتله قومپلو
رتیب ایدنلرک مجلسه وافکار عمومییه قارشی ، اردوایله باقمق ایسته دکری ، بلوف ، میدانه چیقارلدی .
افندیلر ، ۱ تشرین ثانی ۳۴۰ کونی مجلسک ایکنجی اجتماع سنه سی ایدی .

بو مناسبتله ، جلسه بی ، بن کشاد ایتدم . متعاد لفظی ایراد ایلدم . بن ، ریاست کرسیسینی
ترک ایتدکن صوکره ، فوزی ، فخرالدین ، عزت الدین ، علی حکمت ، شکری نائل پاشالارک
استعفا نامه لری و باش وکیل پاشانک ، اردوده قوماندان تبدلنه عائد ۳۱-۱۰-۳۴۰ تاریخلی تذکره سی
صره ایله اوقوندی . مجلس ، ۵ تشرین ثانی کونی اجتماع ایتمک اوزره ، جلسه تعطیل ایدلدی .
افندیلر ؛ کاظم قره بکر پاشا ، ۱ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخلی بر تذکره ایله مجلس ریاستنه
مراجعت ایدرک ، مدافعه ملیه وکالتک ؛ کنديسی مجلسه التحاقدن منع ایتدیکندن شکایت
ایتدی . ۵ تشرین ثانی کونی ، مجلسده اوقونان بو تذکره ده ، کاظم قره بکر پاشا ، دیوردی ، که
استعفامدن بش کون صوکره (۳۰-۱۰-۳۴۰ جمعه کونی آقشامی کیجه لین) مدافعه ملیه
وکیلنک صاری قامیشدن کله جک اولان اصلیک ورودینه قدر بنی مجلسه التحاقدن آلیقویمق
ایسته ین بر تبلیغی آلام . تذکره ، شو جله ایله ختام بولیوردی : « معافیله بو خصوصده ،
صلاحیتدار اولان مجلس عالینک قرارینه انتظار ایلدیکی عرض ایلرم . »

کاظم قره بکر پاشا ، مدافعه ملیه وکالتنده عینی تاریخده بر تذکره یازهرق ، « دور و تسلیم
وسیله سیله غیر معین برمدت ایچون وظیفه تشریعیه دوام ایتمه مکلمکم تبلیغ بیوریلور . » استعفا

ایتدیکم کون ، اسیله انتظار بچی ایلری سورولمه مشدی . « بش کون سوکره بیلیم نهن بویه
بروسیه احداث بیورلدی . » « مجلسه التحاق ایتدکدن سوکره ولوموقت بر صورتده اولسون
تکرار بر وظیفه بی قبول ، هم آرزومه ، هم ده بویوک ملت مجلسنک قرارینه متوقف اولدیغندن
کیفیتی مذکور مجلس ریاستنه یازدیغی عرض ایلرم . . »

§ افندیلر ، « اردومزک تعالی و تقویه سی ایچون » لایحه لر تقدیم ایتدیکندن بحث ایدن واونلر
نظر دقته آلمدیغندن « تأثر و یأسم فوق العاده در » دین سابق مفتش پاشا ، مملکتک اوجده برینه
شامل قوص قوجه براردوی ، کیفنک ایتدیکی آنده ، بش سطرلق بر کاغذله باشسز براقه نك
نه قدر خفیف و اردونك تعالی و تقویه سی نقطه نظرندن اساس اولان انضباطی نه درجه نخل بر حرکت
اولدیغنك فارق کورونمیور . نظر دقته آلمدیغنی ادا ایتدیکی راپورلری و لایحه لر یله یاپه مدینی ایشی
دولتک بر اولتیا توم آلدینی و اوندن طولانی فوق العاده اوله رق طولانی مجلسده یامغه قالدیشیغنی
درمیان ایدن مفتش پاشا ، کندیسکی کبی حرکت ایدن آرقداش لر یله برابر پك نامناسب بر زمانده ،
اردویه نه فنا بر آنا رشی نمونه سی کوستردیکنی آ کلامق ایسته میور . .

اردومزک ، تعالی سی ایچون ، فکر و مطالعه لر نك تقدیر کورم دیکندن مغیر اولان ذات ؛
وظائف عسکریه نك دور و تسلیم نك قانونی بر وظیفه اولدیغنی ، اردونك سلامت اداره و انضباطی
ایچون اونی یامغه مجبور بولندیغنی بیلمز کبی کورونیور . .

عهده سینده کی وظیفه عسکریه نك ختام بولدیغنی ، مجلسه رسماً ییلدیره جك مقامک ، اوکا وظیفه
عسکریه و یرمش اولان مقام اولق طیبی بولندیغنی نظر دقته آلیور . .

افندیلر ، کاظم قره بکر پاشانک مجلس ریاستنه اولان تذکره سنی متعاقب باش وکیلک بر
تذکره سی وایکی ملفوفی ده اوقوندی .

باش وکیل پاشا ، قره بکر پاشانک ، مدافعه ملیه و کالته اولان مراجعتی و وکالتک اوکا ویردیکی
جوابی عیناً مجلسه عرض ایدیوردی .

مدافعه ملیه وکیل ، کاظم قره بکر پاشانک ، بوتون مدعیات و مطالعاتک دوغرو اولدیغنی
ایضاح ایتدکدن سوکره اوکا « اردو مفتش لکینه عائد وظائف و محرم و ثائقک بالذات » خلفه دور
وتسلیم و انبانی تکرار تأیید و امر ایدیوردی .

عجباء بوصوک اخطاردن سوکره ، سابق مفتش پاشا ، آ کلامشیدر ، که وطنک مدافعه سی
ایچون اردوسنه متعلق مهم وظیفه بی ، محرم و ثائق دولت اونک شخصنه امنیت و تسلیم ایتشدر .
اونلری ، دولته ، شخصاً مسئول اوله جق ، خلفی کوسترله دن ، کندیلکندن ، ایتدیکنه ترک
وتسلیم ایتسی بویوک بر خطادر ؛ آغیر معامله قانونیه بی مستلزمدر . بونلری آ کلامشیدر ؟

افندیلر ، کاظم قره بکر پاشانی ، مجلسه بر آن اول التحاق ایتدیرمکده ، استعجال ایدنلر ، یابدینمز
معامله بی ابطاله چالیشمقده قصور ایتدیلر . فریدون فکری بک (درسم مبعوثی) ایلک اوله رق
اورته آتیلدی . وهی بک (قره سی مبعوثی) « مجلسه التحاق ایدن بر آرقداشی ، بر اعضایی مذاکره
اشتراکدن ، هر هانکی بر قوت آلیقویه بیلیرمی ؟ بویه شی اولورمی ؟ » دیه خطاب و عتابه باشلادی .

§ محترم مبعوث ، فکر آرقداشنى برآن اول مجلسده فعاليتنه كچيره بيلمك ايچون ، قنون قوتى ، اونك قهار قدرنى و اوقوت و قدرنى استعمال ايچون ، مجلس عالينك و ملتك امنيت و اعتمادينه مظهر اولمش انسانلرك عزم و قرارلارنده نه درجه قطفى اولدقلرى اونوتمش كې كورونيوردي .

— عصمت پاشانك بياناتي ، بو يايغارملرى صوصودوردى . بوكا دائر اولان مذاكره قباندى . پاشالره ؛ ورييلن اواسر حرفياً تطبيق ايتديرلدى .

§ مجلس ، عمومى مذاكره سئنه كچدى . موضوع بحث مسئله (مبادلله ، اعمار ، اسكان و كاللندن) استيضاح ايدى .

باش و كيل عصمت پاشا ، كرسي يه چيقه رق شو تكليفده بولندى : — « برچوق خطيبلرك اعمار و اسكان ايشلرى اوزرلنده دكل ، مختلف و كاللره عائد ايشلره تماس ايتدكلربى كوردم . حتى بعض خطيبلر ، باش و كيلك ، دولتك سياست داخليله و خارجيه سى حقهنده عريض و عميق تفصيلات و يرمى آرزوسنى اظهار بيورمشلردر . بو آرزولره تماماً و مع الممنونيه اقتفا ايدبيورم . مبادلله و كيلى ، مجلس عالينك آراوتنسييله رئيس و كيللكنه انتخاب ايدلشدر . فقط بو مناسبته استيضاحك اهميت و شمولنك هيچ بر صورتله انقطاع ائتمه سنى تكليف ايدرم . بن ، كوزل (نائيك) ي سوه ردم . »

§ بو صورتله ، حكومت ، محنه نك پرده سنى قالديردى و اويون حاضرلى ياپانلرك ، اويونلرى تطبيق ايتمى تعجيل ايتدى . حكومت ، مصادمه يي آچقندن وجهه دن قبول ايتمش بولونيوردي . افنديلر ؛ لهده و علبهده اولق اوزره اوتوز قدر خطيب سوز سويلدى . عدليه و معارف و كيللرى ده بيانانده بولنديلر . مناقشه بش ساعت نتيجه سز دوام ايتدى . استيضاح مذاكره سى ايرتسى كونه تعليق ايدلدى .

ايرتسى كوني ، اوكلندن صوكره ساعت ۲،۳۰ ده مذاكره يه باشلاندى . ايلك ، كرسي يه چيقان ، داخليله و كيلى و مبادلله ، اعمار و اسكان و كاللى و كيلى رجب بك اولدى . اوزون ايضاحات و بيانانده بولندى . مخالفلر ، يرلندن ، رجب بكه قيصه تعريضلر ياپيولردى .

رجب بك بر نقطه ده ، ديدى كه : بعض غزتلر و بعض ذوات ، ديورلر كه آنقره ده بر حكومت وارمش ، مجلسك بوتون تعطيل زماننده ، مملكتى ، نه قدر قانونسز قلر ، نه قدر اصولسزلكلر وارسه ، هپ بونلرله اداره ايتمش .. روايته كوره ، بعض آرقداشلرك بر طاقم كيزلى دفترلر ده وارمش ، اوراده و كيللرك يادقلرى قانونسز حركتلر مقيد ايتمش .. بر كون كله جكمش ؛ مجلس طويلانه جق و اوراده حكومتى حسابنه چكه جكلر مش . اوزمان او كيزلى دفترلر محتوياتى مواجهه ملتده حكومتدن صوريله جقمش . ايشته ؛ او كون لكشدر ! اودفترلر محتوياتى ، حضور ملتده دوكونلر ! فريدون فكرى بك ، آرقداشلى نامنه جمع صيغه سيله جواب ويردى ؛ — « صره سنده دوكه جكمز ! » ديدى .

رجب بك مقابله ايتدى — « دوكونز افندم ؛ بكه يوزر . حكومت ، حضور ملتده ، سينه مسئولىتى دائماً كشاده اوله رق قارشى كزده در » ديدى و شوسوزلى علاوه ايتدى : « مملكتك ابهامه ، اغلاقه ،

وضوح سزلفه، تردهه محملی یوقدر. آجیق وظیفه تنقید بایلمق سزین، آفاقد، برطاقم شهه بلوطلرینک، هر کون دولاشدیفنی، فیصلدا بهرق، تورکیه جمهوریتینک، بوتاره وجودک، حیانتده مضر تشوشلار وارمش کی کوسترمک، بومملکته خیانتدر.» هرکسک کوشهده، بوجاقده، قوریدورلرده، شوراده بوراده، برطاقم موهوم ظنون باطله ایله افکاری اغلاق ایتکدنسه، بوهر کسه متساویاً کشاده اولان ملت کرسیننده کلوب حقیقی سوبله می لازمدر. حقیقت سوبلنمز وینه بومو موهوم تلقیناته دوام ایدیلیرسه، بومملکتک عافیتی ایله قوتلی وصیمی برعلاقه اولمديغنه علامت عد ایده جکم. بن شخصاً بویه عد ایده جکم وطن ایدرم، ملتده بویه عد ایده جکدر. بوکری به دعوت ایدیورم... تا که ملت، یلسین، حقیقت نه طرفده در. ظن، وهم، اسناد، اتهام نه طرفده در.»

رجب بکدن صوکره، علیده بیاناتده بولنان برطاقم ذوات دیکلندی. اونلرده تجارت وکیلی حسن بک (طرزن مبعوثی) ومدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشا جواب ویردیلر.

علیده سوز آلانلر میاننده رؤف بکده واردی. اوکاده سوز صره سی کلدی. رؤف بک، اعمار واسکان وکالتندن اولان سؤال واستیضاحک، حکومتک هیئت عمومیه سنه تشمیلانی موافق بولمه مغله برابر، باش وکیل پاشانک بوحرکتنی جوانمردانه بولدی وسوزلرینک باشنده «مجلس» برقصد قارشوسنده بولنان حکومته هجوم وضعیتی آلمشدر.» دیدی.

— یونس نادى بک، «آکلامدق!» دیدی. رؤف بک ایضاح ایتدی؛ دیدی که — «منقدر، حکومت خطاب ایدرکن، قصداً رایش پامشارواو کا هجوم ایدیورلر وضعیتی کوریورم.» — رؤف بک، خطیلرک، آغیرکله قوالانعه ملری، حکومتی کوچوک دوشوره جک شکله افادانده بولونیلما می کی ناصحانه ومالایمانه برطور وطرز ایله فریدون فکری بکک تکلیفنه تماس واونی مدافعه ایتدی. درسم مبعوثنک تکلیفی، (آنکته پارلمانتهر) ایدی؛ (مجلس تحقیقاتی) هیئت تشکیلک مستعجلانته قراره آلتنی ایسته نیوردی. فریدون فکری بکک بوکا دائر برقریری وبوتقریرک نعین اسامی ایله رایه وضعی ایچونده فریدون فکری بکله برابر ده ۱۶ آرقداشنک دیکر برقریری واردی.

رؤف بک دیدی، که «تدقیق هیئت دیه ترجمه ایتدیکم برهیئندن بحث بیورلدی.» — بحث بیوران فریدون فکری بکدر — رؤف بک سوزینه شویله دوام ایتدی:

«.... وکیللر بویه برهیئتک قبولی، بوآنه قدر کزیده اولان حسیات وطنیه وملیه قارشى برشائبه وبردلت دیه تلقی ایتدیلر.»

یونس نادى بک، رؤف بکک سوزبنی کسدى. «برآز اويله» دیدی. رؤف بک تکرار دوام ایتدی.. «همزک لایحطی اولمديغنی قبول ایدرک عرض ایدیورم وبونک لازم اولدیفنی، (...). بنده علاقه دار اولدیغم ایچون هرکسدن اول، بن طلب ایدیورم.» دیدی.

§ رؤف بک، سوز سوبلرکن، مجلسه قارشى چوق حرمتکار اولدیفنی کوسترمک ایچونده وسیله آرامغه اهمیت ویریوردی. برمناسبت کتیره رک دیدی، که «بومجلس طالبنک وضع ایتدیکی قانونلره، بعض صفات توجه ایدلمشدر. (قوریدور قانونلری) دیلمشدر.»

§ رۇف بك ، مجلس عاليه حرمت طلب ايديوردى .
رۇف بك ، مجلس عاليك جمهوريتى اعلان ايدن قانۇنى اوزرىنە آلايدى صايغىسىز وضعيتك اونوتولديغىنن ظن ايتىش اوله جق !

مظهر مفيد بك (دكزلى مبعوثى) « اونى ايلك اوكله ، رفيق محترمكز مختار بك افندى سويله مشدر . » ديدى . بوسوز ، رۇف بك استقامت كلامنى دكشدرتدى . فقط ، مختار بك آلندى . صائب بك (قوزان) سوزل قارىشىدى . نهايت ، مقام رياستك مداخله و اخطاريله رۇف بك سوزينە دوام ايتديرلدى .

رۇف بك ، دوندى دولاشدى ، نهايت ، پرنسيپ مسئله سنا داياندى . « شعارمز ، مسللكمز ، بلا قيد و شرط ، حاكيت مليه اساسيدر . » ديدى .

يونس نادى بكك صداسى ايشيدلدى - جمهوريت !...

§ رۇف بك جواب و يرمىدى . باشلايدىنن جملهينى ششوصورتله اكمال ايتدى : « حاكيت مليه نك ، يكانه تجليكامى اولان بوبوك ملت مجلسيدر . »

§ (جمهوريت سسلرى) بوتون مجلس سالونى دولدوردى .

على صائب بك (قوزان) ، « جمهوريت !... » ديدى .

رۇف بك ، على صائب بكك قونوشمغه باشلايدى . احسان بك مداخله ايتدى ، « افاده عاليكز صريح دكلدر رۇف بك افندى . » ديدى .

رۇف بك ، « صريحدر . جوق رجا ايدرم احسان بك افندى . » احسان بك ، « اوقدر صريح دكلدر . اوزون زماندنبرى ذات عاليكزله آ كلاشه مدق ! » رۇف بك ، احسان بكك بو كسك عدالت حسييله متحسس بولنديغندن ، حاكمك ايتش اولديغندن بحث ايدرك اوكا ديدى ، كه « برائت ذمت اصلدر . عكسنى اثبات ايدم مدكجه ، برطرفى سوء ظن آلتنده بولنديرمق و بويله افاده ايتك دوغرو دكلدر . » احسان بك جواب وردى ، « حقيقتى افاده ايتمين مظلوندن شهه ايتكمده حاكم حقليدر . » ديدى .

رۇف بكك ، احسان بك آراسيندهكى برمحاوره بو آرز اوزادى . رئيس مداخله ايتدى . رۇف بك دوام ايتدى و « تشكيلات اساسيه قانۇنده ، وكيللارك وظيفه و صلاحيتى حننده برقانۇن تدوينى موضوع بحث ايدى . بوندين ايدلدىمى ؟ بونى سؤال ايدرم . » ديدى .

§ افنديلر ، قانۇنلرك مجلس طرفندن تدوين اولمىشى طيبى بولنديغنه نظر آ ، رۇف بك ، حكومتدن دكل ، كنديسكده اعضا اوله رق داخل بولنديغى مجلسدن سؤال سوريوردى .

— رۇف بك ، شوراي دولت تشكيلاننه تماس ايتكدن صوكره . « منع شقاوت قانۇنى تطبيق ايدلمشيمدر ؟ كوى قانۇنى تطبيق ايدلمشيمدر ؟ » طرزنده ، داخله و كيلندن باشلايه رق ، نافه ، تجارت ، زراعت ، مدافعه مليه ، عدليه ، معارف و كيللارينه متعدد سؤاللار توجه ايتدى . بونون ، بوسؤاللرله ، رۇف بكك ، ملت و اوردونك نظر دقتى جلب ايتك ايسه ديكى آ كلاشيلويوردى . مثلاً ، قرمدره اورمانلرى حقنده برمعامله اولديغى مطبوعانده كورمش ، او ايش ناصل اولمش ؟

و «فداکار و قهرمان اردو مزك، استقلال حربى متعاقب، حال سفر دى، حضره انتقالده، بويوك برانظام و مكانت كوستردى كنى ايشتك و افتخار ايتك . فقط اوندىن صوكره ابايه ، اعاشه نقطه نظر دى ، وضعيتى عىنى درجه ده قوتله قبول و محاكمه ايده بيليرمى يز ؟ بو جهتن بزي تنوير بيورملى رجايدرز . » ديدى .

رؤف بكك ، بو سؤالنىك ، مشترك بر سؤال اولدينى ، كندى افاده سندن آكلاشيلور «رجايدرز» ديور . فى الحقيقه ، بو سؤالنىك ، اوكونه قدر ، اردولرك باشنده بولنان ، ايكي اردو مفتشكده اشتراكيله ترتيب ايدلمش اولديغنه حكم ايتيمك همچون برسبب بوقدر .

— رؤف بك ، عدليه ده ، تشكيلاتك تحولى دولاييسيله واقع اولان ، تطبيقاتك ، عدالتى تأمين همچون لك مناسب شكل و صورت اولوب اولديغنى اوكرنك ايسيتوردى .

معارف و كيلندن ده ، تحصيل ابتدائى مدنك قانونه مغاير اوله رق همچون آزاد ايتلديغنىك ايصاحنى طلب ايتدى .

— رؤف بك ، استانبول واليسنىك كچه مانور سندن ، استانبولك امانته اداره سنك ، خالقك حقوقنه تجاوز اولديغندن ده بحث ايتدكن صوكره ؟

معارف و كيلى و اصف بك ايله مطبوعات آره سنده تكون ايدن بر حادنه دن و بومناستيله معلملردن بحث ايدرك ديدى ، كه «معلم اردوسنك ، منور اردونك شو ويا بوطرفى رجيس ايدر ، تقويه ايدر طرزده نشر يانده بولملىرى ، دوغروميدر ؟»

رؤف بك ، بونك دوغرو اولديغنى سويله رك نطقنى شو جمله ايله يتيردى : «الله وطنى ، ملتى و همىزى محافظه بيورسون .»

بو جمله بك ، قارشيلانديغى ، آفكيشلردن صوكره ، داخليه و كيلى كرسى به چيقدى . كموشخانه مبعوثى ذكى بك اوكا تقدم ايتك داعيه سنده بولدى . وهى بك ، «افندم بومسئله و كيللرك مجلسدن استيصاحى اولدى . » ديدى . رياست و كيللرك حق كلامنه دائر ، نظامنامه داخلى بي خاطر لاندى . رجب بك ده ، غايت واسع راستيصاحه معروض بولنان و كيللرك ، نظامنامه ايله مؤيد اولان ، سوز سويله مك حقليينه ، مساعد ايدلمديكى تقديرده ، حقيقتك توضحنه ياردم ايدلمه مش اوله جفى بيان ايتدكن صوكره ، توجيه اولنان سؤاللردن كئدينه عائد بولنانلرينه برر ، برر جواب و يردى . بيانقى صره سنده — «رؤف بكك كرسى به بر وضع ناصحانه ايله چيقدىغنى اشارتله ؟ بو مجلس ، هيچ بوقت سكون تام ايله حركت ايتمكه مجبور نه بر مكتب ونه ده برفن افاده ميسيدر . » ديدى ، رؤف بكك كرسيده ، بوكون دخى واضح اولديغنه ، آنكك اسمنى تلفظ ايتيه رك فريدون فكري بكك بر سنه لك مساعى به عائد و اوچ و كالته شامل اولان معناسز ، حقسز ، منطقسز و قانونسز و موازنه حكومتى يقان بر شكلمه كى «آنكك پارلمانتهر» تكليفى طلب ايتديكنه ، هيئت عموميه نك نظر دقنى جلب ايتدى . فريدون فكري بك — بزدن ، رجب بكك «منطقسزدر» ديديكنه اعتراض ايتدى . بوسوزى كرى به آلمسنى ايستى . رجب بك — «كرى به آلميورم افندم ؟ منطقسزدر ، حقيقت اولديغنى كى افاده ايديلير ؛ ديدى . » فريدون فكري بكك —

«منطقسز سوزنی قبول ایتیمورم» سوزینه ، رجب بك جواب وپردی ، « فریدون فکری بك - دیدی - سزدها آغیر شیلری قبول ایتیمکه آیشقینسکزر .. »

دها آغیر شیلر ، عدلیه وکیلی نجاتی بك طرفدن توجیه ایدلمش ... فریدون فکری بك «عدلیه وکیلی سوزلرینی کری آلدیلر» دیدی . نجاتی بك ، یرندن فیلا یهرق «سوزلریمی کری آلدیم ..» دیدی . برآز کورولتو اولدی . نهایت ، رئیس - رجا ایدرم کورولتوی کسهلم ! دیدی . رجب بك دوام ایتدیکی ایضاحاتنده : « .. برحق ذواتده ، دفترلر وار ایش دیمشدم . شیمدی رؤف بکک سوزلرینه کوره ، حاضر لائش سؤاللردن اون ، اون بش دانه سنک ، طرح ایدلمسی فرصتی بوله جغز . ایشته ، افندیلر ، - دیدی - دفترلرک یاواش یاواش مبادیسی چقیور . » رجب بك ، رؤف بکک بیاناتنده قوللاندینی (تافیق) اشارت ایدرک ، دیدی ، که رؤف بك هم بوتون بوسؤاللری صوریورلر و همده «اصلا رمسؤولیتی ویاخود اسقاط کبی برشیی استهداف ایتیمورم» دیورلر . بر استیضاح کونی ، ملت کرسیسنه چیقان ذات ، یا لهده ویا علیده در . لهده ایسه حکومتی طومسنی ایستر . علیده ایسه اسقاطنی ایستر و بونی آچیق و صراحتله سوبله مک لازمدر . «یوقسه رؤف بك افندیکنک سوزلری مالایینی دن عبارتدر . »

رجب بکک بوجهلسی ، رؤف بککه آرملرنده قیسه بر محاوره یه یول آجیدی ؛ « فقط تجاوز ایدیورسکزر » ؛ « سزده مداخله ایدیورسکزر .. » کبی سوزلر تعاطی ایدلای . نهایت رجب بك ، بیاناتنه دوام ایدرک دیدی ، که «محترم افندیلر ، بر طاقم سؤاللر صوریورلر . احمد کلشمیدر ؟ قانون تطبیق اولنشمیدر ؟

« بورکیه بوبوک ملت مجلسی کرسیسی - بوبله استیضاح یاپیلیرکن - هدفسز اولهرق صوریله حق وسویلنه جک شیلره بر مقام اولاماز . » بورایه چقیورلر ، سویلیورلر ، سویلیورلر ، نتیجهده سویلیورم ، سویلیورم آما برشی یوقدر دیورلر . بوبله اولونجه مالایینی در وظایه سزدر . وضعیتک تعریفی بودر . « رجب بك سوزلرینه شو بولده دوام ایتدی : چوق دقت ایتدم ، رؤف بك «بورایه چقدیلر ، صرهسی کلدی ، ایجاب ایتدی ، بشقه بر تعریف یابدیلر ، جمهوریت کلمه سنی تلفظ ایدم دیلر . » « محترم آرقداشلر - دیدی - لطیفه ایتیمورز . بوبوک بر انقلابدن چقدیق ، منور بر استقباله کیدیورز . بوتون احکامی ، بوتون شرائطی ، بوتون وضوحیله بر هدفه یوریورز . » رؤف بکده «نه در بوبوکسکونلک ، که صرهسی کلش و آرقداشلر بالوسبله فرصت ویرمش ایکن ، بومقدس اسمی ، تافظ ایتمه مکده عناد و اصرار ایتمشلردر . » « فقط شایان دقتدر ، بوذات ، استانبولده ، قیامتلی قوپاردی . » « آلدن کلن هر قونی صرف ایتدی . » « حضور کزده چقدینی زمان ، بوتون اونلردن رجعت ایتدی ویمین ایدرک دیدی ، که بن جمهوریتچی یم . » بوبوک کندیسندن شبهه ایدیورم . بوقاعتک یا کلش اولدیغنه ، اقناع ایتیمکی ، کندیلری ایچون ، بر مسئله عدایدرلر سه ، چیقسونلر کرسیدن ویا بشقه بر محلدن سویلسونلر ، که ! بوبله برترده محل یوقدر . عکسی تقدیرده ، رؤف بکک جمهوریت اولان مربوطیتندن ، شبهه وارددر ووشبهه دوام ایدم جکدر . حقیقت بودر . » رجب بك ، ایضاحاتی بشتیر یکن ، « محترم آرقداشلر - دیدی - بوبوکنه قدر بوغاز مزه قدرقان

ایچنده بوغوریلررق بودعوانی بومقدس وطنك اعتلاى قطعینى تأمین ایدە جك اولان بودعوانی بوکونکی مرتبه به قدر کتیردک. بوکوندن سوکره اك بو بؤك خطا ، ترددلر ، شبهلر ، وضوحسنزلقلردر. بونلرک زه به واردقلرینی کیمسه بیلەمز .

رجب بك کرسیدن اینرکن ، مقام ریاست ، طلبی اوزینه کندینى مدافعه ایتک ایچون رؤف بکه سوز ویردی .

رؤف بك — سزك هر وقت وهر تردد استدیككز زمانده ، بن تکرار یمین وقسم ایتکه مجبور یم ؟ دیدی . (مجبورسك) سسلری یوکسلدی. رؤف بك بوسسلره — « خیر افندیلر ، کیمسه نك کیمسه دن شبهه ایتکه حق یوقدر . » جمله سیله جواب ویردی .

بوکا ، قره حصار صاحب مبعوثی علی بك ، یزندن مقابله ده بولندی . — « سن ده او وقت ، بو طوپراقده او طوره مزسك. اجدادیکك ، بابا كك وده كك کلدیکی ره کیدرسك. بو طوپراق بونی ایستیور . » دیدی . بونك اوزرینه ، رؤف بك مخالف اولدینى نقطه یی ایضاح یوللو بیانانده بولنهرق دیدی ، که « بلا قید و شرط حاکمیت ملیه اساسنه مستند براداره یی ، ده موقراسی دینیلن خلق اداره سی اساسلرینی تأسیس ایتک ایچون وبواساسلر اوزرینه ملتدن وکالت آلدق . » برطاقم آرتداشلر مز ، ملتک بو حقنى مجلسدن آلوب شو ویا بومقامه ، مجلسی فسخ وقانونلری رد حقنى ویرمک ذهینت واستقامتنی کوستردیلر . ایشته بن بوکا مخالفم . »

رجب بك ، بوسوزلره جواب ویردی و ایضاح ایتدی ، که رؤف بك اعتراض ومخالفت ایتدیکی زمان هنوز تشکیلات اساسیه قانونی وبویله برطاقم حقلرک کیمسه به ویرلمسی ویا ویرلمه سی موضوع بحث دخی دکلدی . بومسائلدن ، آنجق آیلرجه سوکره بحث اولندی . رجب بك « افندیلر ، بومغالطه در » دیدی .

رؤف بك ، سبب مخالفتی ائی آکلاته بیلیمک ایچون ، شویله بر ایضاحده بولنغه لزوم کوردی ؛ دیدی ، که « افندیلر ، دکل خلیفه جی وسلطانجی ، بومقامک حقوقی آلمق استعدادنده اولان ، هر هانکی برمقامک علیهنده یم . »

رؤف بك ، خلیفه جی و سلطانجی اولمیدیغی افاده ایدرکن ریاست جمهور مقامک ، رئیس جمهورک علیهنده اولمیدیغی ایضاح واعلان ایدیوردی . ده اول ، بالمناسبه بیان ایتدیکم وجهله ، رؤف بك ، « تورکیه بویوک مات مجلسی » حکومتی شکلنده مصر ایدی . اسمک تبدیلیله ، یعنی جمهوریت عنوانی آلمش اولمقه برابر ، تشکیلاتک اوماهیته نك محفوظیتی تأمین ایتک ایستیوردی . نه ایچون ؟ چونکه ؛ ریاست جمهور مقامی ، خلافت وسلطنت مقاملرینک حقوقی آلمق استعدادنده ایمش . .

افندیلر ؛ اجتهاد دیه اورته به آتیلان بوسوزلر ، رجب بکک دیدیکی کی « مالایغی » دکلدە نەدر ؟ بوکی سوزلره قورولان منطق « مغالطه » دکلدە نەدر ؟ !

— بواجتهادک وبومنطقک معنا ومدلولی، رؤف بکک بوکونکی مساعی وفعالیتی بک کوزل کوسترمکده در . فقط ، بز بونی آکلامق ایچون ، بوکونلره قدر ، انتظار غفلتنده قالامزدق .

بوندن دولابی بزى معذور کورسونلر .

§ افندیلر؛ بو کونده استیضاح نتیجه لندی. مذاکره ایتسی کونه تعلیق ایدلادی. ۸ تشرین ثانی
کونی جریان ایده جک مذاکره به انتظار آ، برآزده، او کونلرده کی بعض نشریاتی کوزدن کچیرملم.
وطن غزته سنک ۵ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخی نسخه سنده کی، باش مقاله ده، حکومتی
تقید ایدنلر و مخالف جبهه کوسترنلر مدح و ثنا و حکومت طرفدارلری تقبیح اولمقدردر. باش
محرر «هنوز آغزنی آچیان، منقد نامزدلرینه قارشی، هر کون قولاقدن قولاغه یکی برنجاوز کار
سوز فیصله ایدور. حکومتی حربه منسوب کیمه تصادف ایدر سه کز او کونک خفی امر بومیسند
موجود سوزلری عیناً ایشید بر سکر.» ددکدن سوکره سوزلری تأیید ایچون بر طاقم مثاللر
صایور و «کور کورینه امره اویمایان، حقیقتی کورن و سربله مک ایستنه شخصیتلری، ایتداندن
صوصدیر مق ایچون هر واسطه به مراجعت» ایدیورلر و «کیفی اراده، حال طیمینک واستقرارک
فوقنده، بر طامل ماهیتی محافظه ایده جکدر.» دیور.

افندیلر، محرر «خفی امر یومی» و «کیفی اراده» تعییرلرله، ملته نهی خبر ویرمک
ایستیوردی؟ خفی امر بومیلر ویرن، کیفی اراده سنی طامل قیلان کیمدی؟ بواهملی تعییرلری
قوللانان صاحب مقاله، نهایت، بزه، «ایکی طرفی، بیطرفانه، بر حکم حالیه جانغیروب دیکله مک،
ریاست جمهورک انازک ومهم وظیفه سیدر» نصیحتی ویریور. بو وظیفه مک همان یاپلمسینی
ایستیور و چونکه «یارین پک کچ اوله بیلیر!» دیه تهدید ایدیور.

بر کون سوکره، بنم سنه باشی فقط ممدن بحث ایدن عینی محرر، «تقید میلی کوسترن انازک
مستقل فکرلی وطنداشلی، زمان زمان، بر طرف ایتکه چالیشان انحصارچی بر سیاسی سیستم،
انکشاف و ترقی ایچون، قهر ایدیحی، بر جهنم مقامنده در.» جمله سیله تعقیب ایتدیکمز سیستم حقنده،
پک حقسنز و انصافسنز بر افتزاده بولونیور و «مشئوم کیدیشک معین بر نقطه ده توقیف ایدلمسی،
یکی ر چیغیر آچیللمسی لازمدر» دیه رک، بزه، تکرار وظیفه مزنی اخطار ایدیوردی.

وطن محرری، بر کون سوکره یازدینی «سوقاقده کی آدم» سر لوحه لی باش مقاله سنی
«انشاء الله ای اولور؛ دیمکدن بشقه یاپه حق شی قالمش کی کورونیور.» جمله سیله بیتیریوردی.
§ ۸ تشرین ثانی ۳۴۰ تاریخی وطن غزته سنده انتشار ایدن، بر آفره تلغرافنده،
«مجلس، یوکسک موقعده بولنانلرک تصویب اولمقسین، قاپینه بی اسقاط ایده میه جکدر» طرزنده،
بویوک حرفلره یازلمش انطباعر و «وؤف بک، دونکی نقطنده، استیضاح خارچنده اهمیتسنز
شیلردن بحث ایتکله، استیضاح طرفدارلرینک موقعی واستیضاح دعواسنی ضعه دوشوردیکی
سویلنمکده در.» کی خبرلر وارد.

— وطن غزته سنک، استیضاح دعواسنی تعقیب ایچون صورت مخصوصده کوندردیکی
مخبری، انطباعرلنده بک اصابت کوستره میورسه ده، استیضاح دعواسنک، سبب ضعیفی حقنده
ویردیکی خبرده الدائمش کورونمیوردی.

افندیلر، توحید افکارک باش محرری ده، بر سورو باش مقاله لر ایله، مخالفتی تقویه وتشجیع
ایدیور و کندی مدافعه ایدن حکومتک وموافق مبعوثلرک، کندی مدافعه ایتلرینی وسوز

سویلربی دخی ایسته میوردی . بوباش محرر، دیوردی ، که « مجلسده ، موافق مبعوثلر بویله ، هر مهم ایشی ، کورولتویه بوغنی اکلنجه سنده دوام ایدرک منقدرلی صوصدورد فجه ، عصمت پاشا حکومتی هیچ شهسز اعتماد رأی آله جقدر . فقط بو اعتماد رأینک ماهیت حقیقه سی ، نهایت ، بر صندوقچه نک ایچنه فضله مقدارده بیاض کاغد آتیلمش اولسندن عبارت قاله جقدر)

بو سفسطهلر اوزرنده ، توقفه لزوم یوقدر . بر آزده ، طنین غزنه سنبه بقالم ! طنینک ، « سیاسی تحمرات » عنوانلی بر باش مقاله سنده « حرکت ملیه مجاهده سنده بوبوک خدمتربله تمیز اتمش شایان حرمت و اعتماد بعض سبالر آره سنده بر تشریک حرکت مقدمانی باشلادینی » خبر آاندیغندن و « خلق فرقه سنبه و حکومتله صمیمی مناسباتی اولان مطبوعاتک » « بو خبرلی پک ناخوش بر شکله قارشیلاملرندن و تفسیر اتملرندن » و « دهها شمیدین مستقبل فرقه بی کوزدن دوشوره جک صورته مطالعات سر دینه قیام » ایدلسندن بحث اولتقدردر . مقاله ده ، پروغرام مسئله سنبه تماس ایدیلرک ، خلق فرقه سنک پروغرامی اولدیغنه اشارت ایدلرکن صوکره « بز خلق فرقه سندن هیچ نمون دکلز . فقط خلق فرقه سنک پرنسیپلری نامنه سویله ن و کوریلن شیله تماماً طرفداز . » دینلیور و خلق فرقه سی پرنسیپلرندن نه آکلاشیلدینی ایضاح اولنهرق « فقط ، عجبا ، حقیقته ده بویله میدر ؟ » سؤالی اورتیه آتیلور . محرر ، بو سؤاله منفی جواب ور یور و « قارشیمزده بویله بفرقه نجدد و اصلاحات کورمکی کوکلز ایستدیکی ایچون ، خلق فرقه سنی بو دیدیکمز شکله خولبا ایلورز . » دیور . اوندن صوکره ، محرر ، شونلری سویلور : « خلق فرقه سنک پروغرامی و سوزلری باشقهدر ، طوتدینی بول باشقهدر . خلق فرقه سنک ، دموقراتلنی دوداقلرنده در . »

بو مطالعه نک صاحبی ، رنجی جله سیله ، قصد ایدیسورسه ، که خلق فرقه سی ، جمهوریت اعلان ایده جکنی ، خلافتی لغو ایلجه جکنی پروغرامنه یازوب اعلان اتمدی و سویله مدی ؛ فقط فعلاً یایدی ، دوغوردر ! آنجق ، ایکنجی جله ایله خلق فرقه سنبه اسناد ابتدکی دوشور دکلدر . مقاله صاحبی ، مخالف ذواتک ، موقع اقتداره کچمک ایسته ملرینک مشروعتنی اثبات ایچون ، صرف ابتدکی برچوق سوزلره شونی ده علاوه ایدیسور : « وطن دوشونجه سیله حرکت ایتک ، یالکز مونغه اقتدارده کی ذاتلره می - من طرف الله - المحصار شکننده بخش اولنور بر فضیلتدر . » طنین باش محرری ۴ تشرین ثانی ۱۳۴۰ نارنجنده ، یازدینی اردو و سیاست عنوانلی بر باش مقاله ده ، شو مطالعه عانده بولونیور : « شکل حکومت جمهوریتدر . فقط ، حکومتک یالکز آدینی دیکشدرمک هیچ بر فائده تأمین اتمز . اصل تبدیل اینلمی احباب ایدن نقطه ایشک رو حیدر ، پرنسیپلریدر . بو کون متحده آمریکا استئنا ایدیلیرسه آمریقاده یکر می قدر مملکت واردر که هپسنک اسمی ده جمهوریتدر . حتی هپ زنجیلردن ترکب ایدن هاییتی بیله بر جمهوریت ایدی . فقط بورالرده جمهوریتک حکومت مطالعه دن فرقی پک آزددر . ارثی بر حکمدار یرینه ، زورلریاست جمهوره چیقمش بر متغلبه کورورز . ایشته بوقدر ! رئیس جمهور نامنی طاشیان مستبد ، کف مالیشا اداره حکومت ایدر ، بر حکمدار مطلق کی کیف وهوسندن بشقه بر قانون طانماز . »

طنین باش محرری ، بو آمریکا جمهوریتلرندن شیلی یی استئنا ایدمک دیکرلری ایچون دییور ، که « هیچ بریسی ، بوکون ، حقیقی جمهوریت نامنی طاشیمغه لایق دکدر . چونکه دموقراسییه ... استناد ایتمورلر . » ؛ « جمهوریت نامی آلتنده حکومت مطلقه لک ، حکمفرما اولسی ، عسکری رؤسا یوزندندر . »

بوراده ، بر آن نوقف ایتک ایسترم . افندیلر ؛ بو مقاله ، مبعوث اولان قوماندانلرک ، مبعوثلقدن استعفالری اوزرینه و او مناسبتله یازیلور . فقط ، اویله بر زمانده یازیلور ، که اردولر مزک مفتشلی ، اردولری ترک ایدوب حکومتی اسقاط ایچون مجلسه کلشدر و بو محرر ، اولرک موقع اقتداره کچمک ایسته ملرینک مشروعتینی اثبات ایچون دها برکون اول ، ستونلرجه یازی یازمشدر . جمهوریتک حکومت مطلقه دن فرقتز اوله یله جکنه مثاللر کترین و بوکا سبب ، دموقراسییه استناد ایتمهک اولدیغنی سویله یین محرر ، « حکومت فرقه سنک دموقراتلنی دوداقلرنددر . » دین ذاتدر . بونک بویه اولسی « عسکری رؤسا یوزندندر . » دین ذات ، تورکیا رئیس جمهورینک ده رؤسای عسکریده دن بری اولدیغنی بیلن ذاتدر . بو ذاتدر ، که رؤسای عسکریده دن فلان وفلانلری ؛ رؤسای عسکریده دن اولان تورک رئیس جمهورى و رؤسای عسکریده دن اولان تورک باش وکیلی ایله قارشى قارشى به جبهه آلدیرمق ایچون حرارتله چالیشور و صوکره سومدیکی طرفک ییقلیمسنی ، ملته لزوملی کوستره بلمک ایچون ، کویا ، شایان تدقیق و عبرت مثاللر سویلیور و « هانکی جنرال معینته دها چوق عاصی طوپلایه بیلیسه ، ریاست جمهوره اوکچر . » و « اردو قوماندانلری ، اشقیا رئیسلی بربرلیله چارپیشهرق ، ریاست جمهوره موقعنی غصب ایدیورلر . » دییور .

افندیلر ؛ بو و بوکا ممائل سوزلرک ، نه مقصدله ونه حس ایله یازیلدیغنی ، فرق ایتمهک و بوکی نشریاتک مجلس اعضاسینده و افکار عمومیه ده براقه جفی منفی و مضر تاثیرلری آ کلامه مق ، ممکن دکلدی . فی الحقیقه ، بو افسادکار تاثیرات مع التأسف فعلی عکسلرینی کوسترمشدر .

§ رأفت ، کاظم قره بکر و علی فؤاد پاشالرک ، مدافعه ملیه انجمنه انتخاب ایدله مش اولدقلرندن متأثر اولان عینی جمهوریتی محرر ، بو دفعه ده ، اردو قوماندانلرینک ، اردولره مؤثر اوله یله جک بر هیئته انتخاب ایدیله مش اولدیغنی ابی بولیور . بو نقطه ده ، پک سودیکنی آ کلامتی ایستدیکی دموقراسییه امثالدن دخی وازکچيور . بو فکرلری احتوا ایدن جمله لری ، هپ برابر مطالعه ایدلم .

« سیاسیات » سرلوحه سی آلتنده یازلمش یازیلر آره سینده « مدافعه ملیه انجمنی ، ملت مجلسنک هان هان اک آز سیاسی اولان ، حتی سیاسیه هیچ علاقہ سی بولنمیان بر ساحه فعالیتدر . جمله سی اوقونور . محرر ، بو جمله ایله ، مجلسه داخل اولان ، اردو مفتشلینک ، سیاستله علاقہ سی بولنمیان ساحه ده چالیشملرینه نهدن ونه ایچون میدان ویرلیدی ؛ دیمک ایستیور . بوکا ، شوبولده ، جواب ویرمک ممکندر . چونکه ، حقیقه ، مدافعه ملیه انجمنی سیاستله علاقہ سی

بولنه مق لازم كن ، بر ساحه فعاليت ايسه ، اورايه ، محضا ، سياسياتله اشتغال ايلك اوزره مجلسه
كلش اولانلري ادخال ايلكده محذور اولديني ايجون !

محرر ، بوجله دن صوكره دوام ابدرك ديوركه ، بوراده ، وطنك ناموس و استقلالني
مدافعه ايدجك اردوبي ، ادراره ، اصلاح ، تنسيق ايتمه ودها مترقي بر حاله صوفقه خادم
قانولر تنظيم اولكه جقدره . پوليته جيلقي احتراصاته كنديلرني قابدير ميوبده ، يالكز وطني دوشونلر
ايجون بو وظيفه ، اركان عسكريه آره سنده ، كمقندر ذاتلره توديع ايدلك بر وجيهه حيتدر ،
بوجله ار اوزرنده بر آز توقف ايدجكم .

اردونك ، اداره ، اصلاح ، تنسيق واونك دها مترقي بر حاله كتيرلسي مسئله سي چوق مهمدر .
بو خصوصده موظف و مشغول مقام « اركان حربه عموميه » در . بو مقامده محرركده
ديدكي كي اكممتاز اركان عسكريه من بولمقدهدر . اردونك اداره سي ، اصلاحي ، تنسيق خصوصاتي
درعهده ايدن بو بوبوك اركان حربه ، بو خصوصلرده ، لزوم كوردكجه حكومه تكليفاتده
بولنور .

اركان حربه نك و حكومه داخل مدافعه مليه نك عريض وعميق دوشونوب تثبیت ايلدكلري
مسائل ، هر سنه ، اجناع ايدن (عالي عسكري شورا) طرفندن تدقيق ومذاكره اولنور .
عالي عسكري شورابي ، اركان حربه عموميه رئيسي ، مدافعه وبحريه و كيللري واردومفتشاري
تشكيل ايدر . عالي عسكري شورانك ، تدقيقندن كچن وتطبيقي موافق كورولن خصوصاتدن
ايجاب ايدنلر ، حكومه تكليف اولنور . بو تكليفلردن تطبيقي ايجون ، كسب قانونيت ايلسي
لازم اولانلر وارسه ، ايشته اولنر مجلسه عرض اولنور . مجلسده ، اصولاً مدافعه مليه انجمنندن
وتعلق اولورسه بشقه انجمنلردن ده كچدكدن صوكره ، مجلس هيئت عموميه سنده مذاكره وتقنين
اولنور .

مدافعه مليه انجمننده كي اعضانك عسكلركدن آكلامسي لازمدر . فقط ، يالكز عسكلركدن
آكلامسي كافي دكلدر . دولتك ماليه سندن ، سياستندن ودها چوق شيلردن ده آكلامسي
لزومليدر . يالكز عسكلركدن آكلامق ، اردوبه متعلق قانون لايحه لري يايقي ايجون كافي
كلسه يدي ، اركان حربه عموميه نك تثبیت و عالي شوراي عسكلرينك ده تصويندن صوكره آيروجه
بر انجمنده و يا انجمنلرده تدقيقه حاجت قالمازدي . زبرا ، پوليته ايله اشتغال ايدن ذوات ،
عسكلركدن دخي كلش اولسلر ، حياتي ، علوم وفنون وهر كونكي ترقيات عسكريه يي تعقيب
وتطبيقي ايتمهكله امرار ايدن ذواندن دها متخصص ودها صاحب صلاحيت اوله ماز .

اردونك اداره ، اصلاح وتنسيق ايجون مصيب افكار و بوبوك نجر بهلره مالك اولديني ظن
ايدن و عالي شوراي عسكلرده قانوناً اعضا بولنان اردو مفتشاري ايجون اك مساعد ساحه فعاليت
اردولرك باشنده و عالي شوراي عسكري ايجنده كي موقعلري ايدى . [جدیت طلب ايدن بوموقعك
قيمت واهميتني تقدير ايتيوب ، حكومتي ، مدافعه مليه وكالتي ، اركان حربه عموميه يي بكنميوب ؛
اونلري ، كندى مطالعات وتصورات عسكريه سني تقدردن اوزاق كوره رك ، سياسي ساحهده

چالیشمې تر جېح اېدن قوماندانلرک ، مدافعه مليه انجمنه ادخانه چالیشمې ؛ اولرک ، اردويه متعلق ، حکومتدن مجلسه کلن ، هر نوع تکلیفلرک انتاجی مشکلشدیرمک وبونلری وسیله اتخاذ ایدرک حکومتی دوشورمک و ارکان حریه عمومیه رئیسې دکشیدیرمک کې منی هوسلری تطمین ایتک غایه سنه معطوف اوله ییلیر . [ظنین باش محررینک ده ، بو نقطه دهکی غایه سنک بشقه بر شی اولدیغنی ظن ایتک عبثدر .

غایه سنک ، عدم حصولدن « متألم ومأیوس » اولان محرر ، « قدیم آتیه جمهوریتنده دموقراسی اساسانه او قدر افراط ایله مربوط ایدیلرکه شعبات اداره نک هیچ رنده و قوف واختصاص اعتباریله ییله بر تمیز اساسی قبول ایدمه مشلردی . » دموقراسیدهکی بو افراطه رغماً « آتیه دموقراسیسنده جنراللر بو اصولدن مستثنا ایدیلیر . »

— خلق فرقه سنک دموقرا تلخی دوداقلرنده اولدیغندن جمهوریتک مطلقیتدن فرقسز اولدیغنی ملته آ کلامغه چالیشان ، برذاتک ، بو سفسطه سنک هنوز اوقونمقده بولندیغنی کونلرده ، موقع اقتداره کچیرمک غیرتنده بولندیغنی جنراللرک ، دموقراسیدن دخی استثنای جئز اوله ییله جکی فکری درمیان ایتمی ، ظن ایدرم ، درست انسانلردن واقع اوله ییله جک حرکتلردن دکدر .

افندیلر ؛ کین واحتراس ، برانسانک دماغنی ووجداتی قارارتدیغنی زمان ناصل قونوشور ، بوکا بر مثال ایسترمیسکز ؟

ایشته ، بیوریکز ، عینی محررک ، شو سوزلری دیکله ییکز ؛ « خلق فرقه سنک ، عصمت پاشا حکومتک ، مملکته عرض ایتدیکی چیرکین چهره ! احتراصات شخصیه پیشنده بو قدراسیر اولان زمامدارلر ، ملی بر فرقه وجوده کتیرمک ، ملتی تمثیل ایتک اداسنه قالمه مزلر ، « امید استقبال ایله پر غلیان کنجیلر ، تازه وتمیز جانلری فدا ایتدیلر : مملکتی قورتارمق ایچون ! مملکتی ، شخصلردن واحتراسلردن بشقه برشی دوشونمین بولتیقه جیلر آئنده اویرنجاق یامق ایچون دکل . »

§ حقیقتک ضدکاملنی افاده ایدن بو ، مغالطه وسفسطه صاحبی ، بزم تشکیل ایتدیکمز فرقه یی و بزم حکومت تشکیلنه مأمور ایلدیکمز عصمت پاشانک وحکومتک ، چهره سنی چیرکین کوریور و کوستریور ..

افندیلر ؛ بزم چهره مز ، هر زمان ، تمیز و پاک ایدی ودائماً تمیز و پاک قالمه جقدر . چهره سی چیرکین ، وجدانی چیرکینلرله دولو اولانلر ، بزم ، وطنپرورانه ، وجدانپرورانه وناموسکارانه حرکتی خسیس وچیرکین احتراصلری یوزندن ، چیرکین کوسترمکه قالدیشانلردر .

§ افندیلر ؛ ۸ تشرین ثانی کونی ، مجلسده ، عمومی استیضاحک مذا کره سنه دوام اولندی . — فریدون فکری بک (آنکته پارلمانتهر) ک قبولی حقندهکی اوزون بیاناتی ، مختلف

خطيبك، سوزلرله قارشهرق خيلي دوام ايتدى . اوندن سوكره ، يونس نادى بك كرسى به چيقهرق ، « افنديلر - ديدى - مملكتك رثيى موضوع بحثدر . » هرشيدن اول ، بومسئله يى كوروشمك لازمدر . يونس نادى بك، رؤف بكك بركون اولكى بياناتنه تماس ايدرك، حاكيت مليه مى جمهوريتك تكامليدر ، جمهوريتي حاكيت مليه نك تكامليدر ؟ كې برنظريه نك موضوع مذاقشه اولمسنه محل اولديغنى ايضاح ايتدى .

رؤف بكك ، دكل خليفه نك، سلطانك، بومقامك حقوقى آلق استعدادنده اولان، هرهانكى بر مقامك علپهندهم ؛ طرزنده كى سوزلرينى ، يونس نادى بك شو صورتله ايضاح ايتدى : « بومقامك رؤف بككه حقوقى واردر ؛ صريحدر افاده ؛ محفوظ حقوقى واردر . صاقين كيمسه آلمسون . كونك برنده بلكه لازم اوله جقدر . » « حالبوكه تشكيلات اساسيه چيتمشدر . بوتون مقاملر تئيت اولمشدر . بوتون وضعيتلر قانون حالته قونولمشدر . حالا افسانه دن، سفسطه دن بحث ايدر . » بوندن سوكره ، يونس نادى بك ، شو سوزلرى سويلدى : « .. جمهوريتي بكنمى ن آدملر واردر . اعتراف ايتدكلرى شيئي فكنرنده بسله ن مخلوقات واردر و ايجمزه درلر . » « .. اويله آدملر ققاسى آزيلير ، افنديلر ! »

يونس نادى بك، رؤف بك و آرقداشلىرى نك، نمايشكار وضعيتلر نك، مفتش پاشلرك استعفالر نك و مجلسك ايجنده اويون اويناييله ميه جفننن بحث ايتدكدن سوكره ديدى ، كه « خصوصى و كيزلى ترتيبات ايله بعض مقاصدى استحصال ايدرز زعمنده بولنق و توركيه بويوك ملت مجلسك كوشه سنده اوطوره رق بوشيلرده بولنق حرمتسزلكدر . قبول ايدمىز افندم »

يونس نادى بك ، رافت پاشايه ايليشه رك شو بياناتده بولندى : « رافت پاشا حضرتلرى ، معلوم حالىكز اولديغى وجهله ، آلتى ، يدى آى مقدم مطمئن و مناسب . . بعض اعلانات و بيانات ايله مبعوثلقدن استعفا بيورمشلردر . غريب برحادثه در ، اسباب موجب اوله رق علاوه ايتشلردى ، كه مبعوثلقدن سبب استعفا قاراللق اوطه ده ، ياران آره سنده برعه د مليه ؟ نه ، برشى وارمش . اوراده طويلانان آرقداشلىرى ايش باشمه كيمره جكمش . افندم چوق مراق ايتدم بوايشه . » قره حصار مبعوثى على بك ، يرندن سوزه قاريشدى و - « يعنى جنراللر حكومتى . » ديدى . يونس نادى بك ؛ « چوق مراق ايتدم بوايشه » ديه رك سوزينه دوام ايتدى و ديدى كه « .. تشكيلات اساسيه واردر . جمهوريت تأسس ايتمشدر . حكومت ناصل ياييله جقدر ، اوراده ، يازيليدر . بوتون بونلرى اداره ايدن بر نوركيه بويوك ملت مجلسى واردر . خير ، بونلر كافى دكلدر ؛ رافت پاشا مبعوثلقدن استعفا ايتسين ، لازمدر ! و كيتسون حكومت ياپسين ، ياران طويلاسين . نه قناعتدر بو ؟ »

« .. افندم داغ باشنده مى يز ؟ ديمرجى افه نى آلوب كلوبده ، حكومتى يابه جقدى . مجلس يوقيدر ؟ تشكيلات اساسيه يوقيدو ؟ بو نه منطقسزجه حركتدر . » رافت پاشا ، بونس نادى بككه جواب و برمك اوزره ، كرسى به چيقدى . كندى نى مدافعه به چاليشركن ، رؤف بككه آره لرده موجود فكنر برانكندن ورؤف بكك سويلديكى هر شيك اونك

حسابنه قیدایلمسی احباب ایده چکندن بحث ایتد کدن سوکره «ایکی عسکر مبعوثک مجلسه عودت ایتسنی آرزو ایتشم، عجا چینه اولدینی کی بر جمهوریتی یا حق ایسته مش اولورم؟» دیدی . رأفت پاشانک بیاناته، مختلف ذوات ، پرلرندن قیسه جوابلر ویرمهک باشلادیلر ، عادتاً مناقشه‌لی بر محاوره جریان ایتدی . نهایت ، کرسی بشقه بر مخالف خطیه ترك اولدیدی . بوندن سوکره کرسی به جیقان محمود اسعد بك (از میر) : « . . . کونلردنبری دوام ایتکده اولان مناقشاته وهنوز نتیجه‌نی کله بن مذاکراته ، نه انقلابک ونه ده ملتک تحمیل واردر .» دیدکدن سوکره ایضاح ایتدی ، که وضعیت « انقلاب نامنه ، انقلابی ایلری کوتورمک نامنه اسقاط » دن عبارت دکلدر .

محمود اسعد بك ، هرشیدن اول کیدیله جک یوللری تعیین ایتک لزومنی و او تقدیرده دها صمیمی ودها قطعی یورونه بیله جکنی بیان ایتدی ورؤف بکک نظریه‌سنه تماسله ، شو تحلیلانده بولندی ؛ « حاکمیت ملیه بشقه بر مسئله در . جمهوریت ، مشروطیت ، مطلقیت اداره ، استبداد ، ینه بشقه بر مسئله در . بر قسیمی اشکال حکومتدر . دیگرکی ملتک اراده سنک انفاذ و تطبیقدر . بو درت شکل ایچنده ، مختلف شکله ، حاکمیت ملیه نک ، تطبیق ایدلایکنی کورمکده یز . حتی استبدادده بیله بر پارچه واردر . مشروطیتده بر آز دها فضله ، جمهوریتده دها فضله ، بناء علیه بو نقطه دن بو ایکی شئی قاریشدر مه مق لازمدر . حاکمیت مایه جمهوریتک تکاملی دیمک دکلدر . چونکه حاکمیت ملیه شکل دکلدر . روح و اساس مسئله سیدر . »

محمود اسعد بك ، ورؤف بکک اجتهاد دیه اورته به آتدینی سوزلر اوزرنده لزومی قدر توقفدن سوکره : « تورک انقلابی یوکسه لیور . . » آتدیق ، بو انقلابی ، سرعته ، هدفه ، ملتجه بکله ییلن هدفه ایصال ایتک ایچون ، بر آن اول حقیقی وضعیتک توضیح ایتسی لازمدر . تورک ملت ، اورته ده ، ده موقراسی نامنه چکیلمش ، بر قلنچ کی ، بونی بکله مکده در . سوزلریله بیاناته ختام و بردی . § بوندن سوکره عدلیه وکیلی نجاتی و معارف وکیلی واصف بککر ، مخالف خطیلرک استیضاحلریه اوزون بیاناته بولنه رق جواب ویردیلر .

— مالیه وکیلی مصطفی عبدالحاقی بك ، ایضاحاته باشلامه دن اول ، رضا نور بکدن ، ضبطده کی سوزلرندن بعضیلرینک ایضاحی ایتدی . رضا نور بك ، یانه لیلرک تورک لککنی مشکوک کوستره جک طرزده افاده لرده بولنمشدی . عبدالحاقی بك ، رضا نور بکک ، ذها غی شو صورتله تصحیح ایتدی : دو قنور بك ، « آتی یوز سنه اول ، آرانوودلفک بر قسمندن اولان یانه به کیدن اجداد منک اوراده ، بر اقدقنری انسانی بشقه بر تهمله اتهام ایدیور . هم کیم؟ مع الاسف اویله محترم بر آرقداشم ، که آتی سنه دنبری متعصب بر ملتجی اولمشدر . ده اول دکلدی . کندیلری ده ای بیلیرلر . بن ، اویانه لی دیدکلری آدم ، تورک لک ایچون سلاحله مجادله ایدر کن ، کندیلری بالعکس (تورک لک علیه) عصیانه تشویق ایتشدر . »

§ فی الحقیقه رضا نور بکک سیامی حیائنده ، بر جوق مجادلاته اشتراک ایتدیکی معلوم ایدی . بو اشتراکلری ، ملتپرور اوله رق بویوک ملت مجلسی دورنده اوکا خدمت و فعالیت ساحلری کوسترلمسه ، مانع تلقی ایدلمه مشدی . فقط ، تورک لک روم ایلدن چیقارلمسی کی ، هر تورک کلبنده

ابدی والیم بر هجران یشتان بویوک فلاکت حادثه سنده مفرط میلتپرور رضا نور بکک آرناوود عاصیری ایله برابر، تورکمر علیهنده، فعالیتده بولندیغی یلمیوردق. بوکا اطلاع حاصل اولنجه، بویوک ملت مجلسنی، حقیق بر حیرت ودهشت استیلا ایتدی.

بو بحثدن سوکره مالیه وکیلی، دیگر ایضاحاتی وردی. اونی زراعت وکیلی شکری قیابک تعقیب ایتدی. شکری قیابک، بالخاصه زراعت وکالتی تنقیدایدن بر خطیبه جواب وردی وزاعت ایشرلرینک کوزل جملهلر، کوزل افادهلر، کوزل منطقلرله کیزلنهجک برشی اولدیغی ایضاحدن سوکره «بو، طور اغه یازیلان بر اثر در. اولک حقیقه لری آجیق وهر کس طرفدن اوقونمقده در.» دیدی وعلاوه ایتدی: «قالقویده مجلس عالی نك حضورنده، شویله یاپیلدی، بویله یاپیلدی کبی مغالطه یاپیله بیلیری؟ بونه جرأندر؟»

تجارت وکیلی حسن بک ونافعه وکیلی مرحوم سلیمان سری بکدن سوکره ایضاحات ویرمک صرهمی خارجیه یه وباش وکالته کلدی.

§ افندیلر، باش وکیل عصمت پاشا استیضاحک عمومی اولسنی تکلیف ایتدیکی کوندن سوکره مذاکره اشتراک ایدمهجه کدرجهده خسته لامش، یاسوردی. مدافعه ملیه وکیلی کاظم پاشا، عصمت پاشابه وکالت کرسی یه چیقهرق ابجاب ایدن بیانات وایضاحانده بولندی.

§ آرتق استیضاح مذاکره سنه ختام ویرمک زمانی گلشدی. مذاکره کافی کورولد کدن سوکره، فریدون فکری بکک «آنکمت پارلمنتر» تقریری رد اولندی.

۱۹ رآیه قارشى ۱۴۸ رآی ایله عصمت پاشا حکومتنه اعتماد ایدلدى. بررأی ده مستنکف ایدی. افندیلر، مجلسده مغلوب اولانلرک، غزتهجی آرقداش لری، بو نتیجه دن، بالطبع هیچ عنون اولمديلر. دها کوسکون وعنود بر صورتده هجوملره کچدیلر.

۹ تشرین ثانی تاریخی وطن غزته سنک باش مقاله سی: «موجود اداره شکلی، لفظ اعتباریله، ملی حاکمیتک ال یوکسک درجه سی اولمشدر. فقط، حکومتجیلرک ذهینتی، بر آز قازیلسه، همان هیچ دیکشمه مش اولدیغی کورولور.» و

«بوکون، مرتجع کلمه سی یکیدن رواج بولمشدر.» طرنده تنقیدلرله مالیدر.

۱۰ تشرین ثانی تاریخی وطنک «میدان محاربه سنک نتیجه سی» سرلوحه لی باش مقاله سی، تیمورلنکک فیل حکایه سی تکراردن سوکره حکومتی اسقاطه چالیشانلرک، ابی حرکت ایدمه دکلرندن شکایتی تضمن ایدن، شو مطالعه لری احتوا ایدیوردی: «آنقرده ایلک استیضاح باشلادیغی زمان، اورنده منقد، عزیمکار بر اکثریت واردی.» «منقدر بووضعیتی اداره ایدمه دیلر. تشکیلاتسز فردلر حالنده، منفرد تنقیدلرده بولندیلر.» منفرد تنقیدلر بیله، اساسلی بر صورتده ادامه ایدیه مدی. استیضاح عمومیه شنجه، تعطیل زماننده کی نوط دفترلری آچان اولمدی. اک شدتلی منقدرلر بیله، دیلارینک آلتنده کفی سوبله مکدن چکیندیلر.» صاحب مقاله وضعیه، بولتیقه جیلک نقطه نظرندن باقهرق، دیورکه «حکومتجیلرک مکمل

بر سوق و اداره و استادن صوكنه قدر دوشونولش بر پالانه حرکت ايتدكاري كورولور .
§ بوراده ، انسانك صاحب مقاله يه ، شويله بر سوال صوره جني كليور !

ملتك مقدراتي مسئوليتي ، اللرينه آلديرمق ايتديككز ذوات ، آيلرجه و آيلرجه حاضر لاندقدن واستانبولده كي ريفقاريله دخي اوزون بويلو كوروشدكدن صوكره ، سزكده ايضاح ايتديككز كي ، ديبلرينك آلتنده كني سويله مكدن چكينه جك قدر ، كنديلرينه اعتماد ايده مزلرسه اك نهايت اون طقوز بحق كيشينك مجلسده حركتي توحيد ايده ميه جك قدر عاجز اولورلرسه ، بوذوات ، دولتك رأس كارينه كچمك لياقتنده فرض اولنه بيليرمي ؟

افنديلر ؛ طنينك (مرصاد عبرت) ستونندن ده برق اچ جمله اوقويه جغم . بوستوني دولدوران محرر ، بوتون مملكتيه مجلس منظره سني سير استديريور و اوكا « - ايواه ! بوده اوته كيلر كي چيقدى . » دديريور .

بوصويه ياتان ، بو محرر ، قولاغنه شو سوزلرك فيصيلداندغي ده ايشيديور : « ... اسي انقاضله ياييلان بر بنادن نه اومارسك كه ! .. »

عجبا ، بو يازيلري يازمش اولان ذات ، حقيقه اوكون ، بويله مي متحسس ايدى ؟ يوقسه ، بومعناسز سوزلري ، ملتي علمهزه تحريك ايجون بالاتزامي يازيوردي ؟ ايستر اويله و ايستر بويله اولسون ، هر ايكي سي ده دوغرو دكلدى . بونوع ، قلم اربابي ، جمهوريته فنالق ايتشلردر .

§ افنديلر ؛ توحيد افكاركده ، بر معتاد « فائده سز و قيمتسز برظفر » ديه فائده سز و قيمتسز يازيلري دوام ايديوردي .

محترم افنديلر ؛ (قوميلو) بحثي ايضاحده وقومپلونك مجلس داخاندكي صفحه سني تصويرده اهميتسز كي تلقى اولنه بيله جك بعض فقراته تماس ايتدم . بونده بني معذور كوره جككزي ايميدارم . خاطره كيلر ، كه هر حكومتدن ، هر زمان استيضاح ياپيلير ؛ بر استيضاحه بو قدر اهميت ويرمك جائز ميدر ؟ عرض ايتلييم ، كه موضوع بحث اولان استيضاح ، نورمال بر استيضاح دكلدى . قومپلونك بر صفحه مخصوصه سي ايدى . بو استيضاح صحنه سندن صوكره در ، كه مخالفلر ماسكه لرني آتمغه مجبور ايدلدير . معلوم اولديني وجهله (ترقى پرور جمهوريت فرقه سي) ديه بر فرقه تشكيل ايتدير . بو فرقه نك ، كيزلي اللر طرفندن ، چيزيان پروگرامتي ده اورته يه آتدير .

(جمهوريت) كله سني تلفظدن دخي اجتناب ايدنلرك ؛ جمهوريتي ، دوغديني كون ، بوغمق ايتسينلرك ، تشكيل ايتدكاري فرقيه (جمهوريت) و همده (ترقى پرور جمهوريت) عنواني ويرملري ، ناصل جدى ونه درجه يه قدر صميمي تلقى اولنه بيلير ؟

رؤف بك و آرقداشلرينك تشكيل ايتدكاري فرقه ، محافظه كار عنواني آلتنده ميدانه چقمسه يدي ، بلكه معناسي اولوردى . فقط ، بزدن دها زياده جمهوري نجي و بزدن دها زياده ترقى پرور اولدقلرني ادطايه قالدشملي ، باطبع دوغرو دكلدى .

§ « فرقه افكار و اعتقادات دينيه حرمتكاردر . » دستوريني بايراق اوله رق آلنه آلان ذواتدن ، حسن نيته انتظار اولنه بيليرميدى ؟ بو بايراق ، عصرلر دنبري ، جاهل و متعصبلي ،

دين بايراغى ايله ، ملت و مملكتى زرهه كوتورمك ايسيتورلردى ؟ بويله برؤاله و يرلىسى لازم كلن جوايده ، حسن نيت ، غفلت ، قيدسزلق كى سوزلر ؛ مملكتى زرقىه ايصال ايدم جكم ديه اورته به آتيلان برفرقه رؤساسى ايچون معذرت تشكىل ايدمىز !

افنديلر ؛ يكي فرقه ، عنوان الحاذ ايتديكى « ترقى » و « جمهوريت » ناملرينك ضد ناملريله انكشاف ايتشدر . بوفرقة نك رؤساسى ، حقيقه مرتجعمله اميد وقوت و يرمشدر . بوكا مثال اوله رق عرض ايدمىم ؛ ارغى ده ، عصانك والديكنى قبول ايدن مصلوب قدرى ، شيخ سعيده يازدينى بر مکتوبده « ملت مجلسنده ، قره بكر كاظم پاشانك فرقه سى ، احكام شرعيه به رعایتكار و دينداردر . زره مظاهرات ايدم جكارينه شبهه ايتم . حتى شيخ ايوب [*] زرنده بولنان كاتب مسئوللرى ؛ فرقة نك نظامنامه سنى كتيرمشدر . . . ديور . شيخ ايوبده ، محاكمه سى صره سنده « دينى قورناره جق يكانه فرقه نك ، كاظم قره بكر پاشانك تشكىل ايتديكى فرقه اولوب ، احكام شرعيه به رعایت ايديله جككنك فرقه نظامنامه سنده اعلان ايدلديكنى » سويله مشدر . افنديلر ؛ « ترقى پرور » و « جمهوريت » كلهلرني قوللانهرق ، زره و منوران ملت قارشى دين بايراغنى كيرله مك تدبيرنده بولنانلر ، مملكتنده عمومى ارتجاع و عصيان يايغى ايچون ، داخل و خار جده ترتيبلر و تشويقلر يايغله مشغول اولانلرك موجود بئندن بي خبر فرض اولنه بيليرلىمى ؟ يكي فرقه به داخل اولانلرك ، تكميل اعضاسى موضوع بحث اولسه بيله ، دينى مواعدى ، موفقيت ايچون مؤثر عامل قبول ايدن و بوكا دائر فورمولى نظامنامه لرينه ادخال ايدن كيمسeler ، مملكته متوجه ، شخصلر مزه متوجه سوء فصدلردن بي خبر قبول ايديله مزلر !

عصيانك وقوعندن آيلرجه مقدم ، مملكتك شوراسنده بوراسنده ، ياپيلان خفي اجتماعلردن ، و « جمعيت خفيه اسلاميه » تشكىلاتندن ، استانبولده نقش بندى مشايخنك ياپدينى اجتماعده ، احضار ايديله جك قيامه مظاهرات وعد ايدلديكندن و نهايت مى حدودلر مزك خار جنده بولنوب شرق عصياتى تحريك ايدنلرك بياننامه لرنده كاظم قره بكر پاشانك فرقه سندن اميد ايله بحث اولنديغى نكند [*] خبردار اولمقدلرني فرض ايدمىم . فقط ، فتحى بك حكومتى زماننده ، بالذات فتحى بك واسطه سيله ، كنديلرينه فرقه لر نك مضر و عصيان و ارتجاعه مشوق وضع و ماهيته

[*] رؤاى عصيان اولوب اعدام ايدلشدر .

[**] حليده طبع ايله رق كردستانه توزيع اولنان شاهين پاشا زاده لك بياننامه سى

اولدينى بيلدیرلديكى زمان اولسون ، حقيقى مطالعه و مشاهده ايتلرى لازم كلزميدى ؟ حكومتك و بيم ، بك خالصانه اوله رق بو اخطار اتمزدن صوكره اولسون حقيقى آ كلامارى و اوكا كوره حركت ايتلرى ايجاب ايدردى . اونلر ، بالعكس ، بو دفعه ده « افكار و اعتقادات دينيه به رعایتكارز » قايشه سنى ، بوسبوتون عكسى معناده تفسيره قالدقشديلر . كويا ، معلوم فورمول ايله ، نظر لرنده ، هرديك و هر دين سالكنك افكار و اعتقاداته رعایتكار اولدينى افادامك . . . كنش حريت پرور اولمقدلرني آ كلامى ايسيتورلر مش . . . افنديلر ، بو طرز حرکته درست ، صميمى دينه مز !

بولتيقه عالمنده ، برچوق اويونلر كورولور . فقط ، مقدس برمفكوره نك ، تجليسي اولان جمهوريت اداره يه ، عصرى حر كته فارشى جهل ولعصب وهرنوع خصوصت آياغه قالدېنى زمان بالخاصه ترقى پرور وجمهوريتجى اولانلرك ىرى ، حقيقى ترقى وجمهوريتجى اولانلرك يانيدىر ، يوقسه مرتجھلرك اميد وفعاليت منبى اولان صف دكل ...

نه اولدى ؟! حكومت و مجلس ، فوق العاده تدبيرلر آلمغه لزوم كوردى . تقرير سكون قانونى چيقاردى . استقلال محاكمه لىق فعاليتيه كچيردى . اردونك سكرز ، طقوز ، سفر بر فرقه سنى ، اوزون مدت تأديباته حصر ايتدى . « ترقى پرور جمهوريت فرقه سى » ديفيلن مضر تشكل سياسى سدايتدى .

نتيجه ، بالطبع ، جمهوريتك موفقيتيه تجلى ايتدى . طاصيلر احيا ايدلدى . فقط ، جمهوريت دشمنلرى ، بويوك قوميلونك صفحائى ختام بولديغنى قبول ايتديلر . نامردانه ، صوك تشبته كيريشديلر . بوتشبت از مير سوء قصدى صورتنده تظاهرايتدى . جمهوريت محكمه لىنك قهار نچھسى ، بودفعمده ، جمهوريتى ، سوء قصدچيلرك آلندن قورتارمغه موفق اولدى .

.*

محترم افنديلر ؛ جدى ايجابات اوزرينه ، حكومتجه فوق العاده تدبيرلر آلمسى لزومنه دائر ايلك اظهار قناعت ايتديكمز زمان ، بونى حسن تلقى ايتمينلر واردى .

تقرير سكون قانونى واستقلال محكمه لىق ، واسطه استبداد اوله رق قوللانه جغمز فكرى اورتيه آتالور وبوفكرى تلقينه چاليشانلر اولدى .

شبهه يوق ، كه زمان ووقايع ، بوشايان نفرت فكرى تلقينه چاليشانلرى ، البته تحجيل موقعه دوشور مشدر .

بز ، قوق العاده انحاذ اولنان و فقط قانونى اولان تدبيرلرى ، هيچ بروقت و هيچ بر صورتله ، قانونك قوقنه چيغمق ايچون ، واسطه اوله رق قوللانمىق ، بالعكس ، مملكتمده سكرن وآسايش تأسيسى ايچون تطبيق ايتلك ؛ دولتك حيات واستقلالانى ، تأمين ايچون قوللاندىق . بز ، او تدبيرلرى ، ملتك مدنى واجتماعى انكشافنده استفاده لى قىلدىق .

افنديلر ؛ آلدېغمز فوق العاده تدبيرلرك تطبيققنه لزوم قالدېنى كورولدكجه ، اولنرك ، تطبيقندن صرف نظر ايدلمكده ، تردد كوسترله مشدر . نته كيم ، استقلال محكمه لىق ، زماننده تعطيل فعاليت ايلدكلرى كچى ، تقرير سكون قانونى ده ، مدت مرعيتى ختامنده ، تكرار بويوك ملت مجلسنك حضور تدقيققنه عرض اواندى . مجلس قانونك بر مدت دها ادامه مرعيتى لزوملى كورمى ايسه ، البته ، بو ، ملت و جمهوريتك طالى منفعتلارى ايجابى اولديغندندر ؛ مجلس على نك بو قرارى ، بزمه ، واسطه استبداد ويرمك مقصدينه معطوف تصور اولنه ييليرمى ؟

افندیلر؛ تقریر سکون قانوننک جاری واستقلال محکمه لرینک حال فعالیتده بولندی مدت ظرفنده یاپیلان ایشلری، کوز اوکنه کتیره جک اولورسه کز؛ مجلسک وملتک امنیت واعتمادینک، تماماً محله مصروف اولدینی کنیدیلمکندن آ کلاشیلر .

ملکته اشاع ایدیلن، بویوک عصیان وسوء قصدلر برطرف ایدیلرک، تأمین اولنان آسایش وحضور، البته، عموجه موجب ممنونیت اولمشر .

افندیلر؛ ملتیزک باشنده، جهل، غفلت وتعصبک وترقی وتمدن دشمنلغنک، علامت فارقه سی کی تلقی اولنان فسی آتهرق اونک یرینه بوتون مدنی عالمجه سرپوش اولهرق قوللانیلان شایقه یی کیمک وبوصورتله، تورک ماتنک، مدنی هیئت اجتماعیه دن، ذهنیت اعتباریلده، هیچ برفرقی اولدیغنی کوسترمک برلازمه ایدی . بونی، تقریر سکون قانونی، جاری اولدینی زمانده یاپدق . بوقانون جاری اولسه ییدی، ینه یاپه جقدق . فقط، بونده، قانونک مرعیتی ده، سهوات بخش اولدی دینیرسه، بو، چوق دوعرودر . فی الحقیقه تقریر سکون قانوننک مرعیتی، بعض مرتجع لارک، ملتی واسع مقیاسده تسیم ایتسنه میدان برافه مشدر . کرچه، برورسه مبعوثی، بوتون حیات تشریعیه سنده، هیچ بروقت کرسی به چیمه مش و هیچ بروقت مجلسده، ملت و جمهوریت منفعتلری مدافعه ایچون، برتک کلمه دخی تلفظ ایتهمش اولان بررسه مبعوثی، نورالدین پاشا، یالکز شایقه اکسائی علیهنده، اوزون برتقریر ویرمش وبونی مدافعه ایچون کرسی به چیمه مشدر . شایقه اکتساننک « حقوق اساسیه وحاکمیت ملیه ومصونیت شخصییه خلافنده معامله » اولدیغنی ادمایتمش وبونک « خلقه عدم تطبیقنک تأمین وتأیید » اولنسنه چالیشمشدر . فقط، نورالدین پاشانک، ملت کرسیسنده غلیانه کتیرمکه موفق اولدینی تعصب وارتجاع حسلری، نهایت برقاچ یرده، یالکز برقاچ مرتجعک، استقلال محکمه لرنده، حساب ویرمه لیه سوندی .

افندیلر؛ تکیه وزاویه لره، تر به لارک سدی وعلی العموم طرفت لره شیخ لک، درویش لک، مرید لک چلی لک، فالجیلک، بویوجیلک وتر به دارلق واح کی برطاقم عنوان لک منع والغاسی ده تقریر سکون قانونی دورنده یاپیلمشدر . بوخصوصه کی اجرا آت وتطبیقات، هیئت اجتماعیه مزک، خرافه برست، ابتدائی برقوم اولدیغنی کوسترمک نقطه نظرندن، نه قدر الزم ایدی؛ بو، تقدیر اولنور . برطاقم شیخ لک، دده لک، سید لک، چلی لک، بالارک، امیر لک آرقه سندن سوروکلنه وفالجیلره، بویوجیلره، اوفوروکجیلره، نسخه جیلره طالع وحیاتلری امنیت ایدن انسانلردن مرکب برکتله یه، مدنی برملت نظریله باقیله بیلیرمی؟ ملتیزک حقیقی ماهیتی، یاکلش معناده کوستره بیلن وعصرلرجه کوسترمش اولان بوکی عناصر ومؤسسات، یکی تورکیه دولتنده، تورک جمهوریتنده ادامه ایدلمی میدی؟ بوکا عطف اهمیت ایتهمک، ترقی وتجدد نامه، اک بیوک وغیر قابل تلافی خطا اولزمیددی؟ ایشته، بز، تقریر سکون قانوننک مرعیتندن استفاده ایتدک ایسه، بوتاریخی خطائی ارتکاب ایتهمک ایچون ملتیزک ناصیه سنی اولدینی کی آجیق وپاک کوسترمک ایچون؛ ملتیزک متعصب وقرون وسطائی ذهنیتده اولدیغنی اثبات ایتک ایچون استفاده ایتدک .

افندیلر ، ملتیزك اجتماعی ، اقتصادی ، خلاصه بالجمله مدنی معاملات و مناسباتنده فیضلی نتیجه لرك ضامن اولان یكی قانونلر مزده . . حریت نسوانی تأمین و حیات عائله بی ترصین ایدن قانون مدنی ده بویخت ایتدیكمز دورده وجوده کتیرلمشدر . بناء علیه ، بز ، هر واسطه دن ، بالکوز و آتجق ، بر نقطه نظر دن استفاده ایدرز . اونقطه نظر شودر : تورک ملتیی ، مدنی جهانده ، لایق اولدییی موقعه اصماد ایتک و تورک جمهوریتنی صار صیلماز تمللری اوزرنده ، هر کون ، دها زیاده تقویه ایتک . . و بونک ایچونده ، استبداد فکریی تولدورمک . .

محترم افندیلر ، سزى ، کونلرجه اشغال ایدن ، اوزون و فقر عاتلی بیاناتم ، اک نهایت ، ماضی اولمش بر دورک حکایه سیدر . بونده ، ملتیم ایچون و مستقبل اولدلر مز ایچون دقت و تیقظی دعوت ایده بیله جک ، بعض نقطه لر ، تبارز ایتدیره بیلمش ایسم ، کندیمی بختیار عد ایده جکم .

افندیلر ، بوبیاناتمه ، ملی حیاتی ختام بولمش فرض ایدیلن بویوک برملتک ، استقلاللی ناصل قزاندیغنی و علم و فنک اک صوک اساسلرینه مستند ، ملی و عصری بردولتی ، ناصل قوردیغنی افاده یه چالیشدم .

بوکون واصل اولدیغمز نتیجه ، عصرلر دنبری چکیلن ملی مصیبتلرک انتباهی و بو عزیز وطنک ، هر کوشه سنی صولایان قانلرک بدلیدر .

یونتیجه بی تورک کنجکلکنه امانت ایدیورم .

ای تورک کنجکلکی ! برنجی وظیفه ک ، تورک استقلاللی ، تورک جمهوریتنی ، الی الابد ، محافظه و مدافعه ایتکدر .

موجودیتک واستقبالکک یگانه تملی بودر . بونل ، سنک ، اک قیمتی خزینه کدر . استقبالده دخی ، سنی ، بو خزینه دن ، محروم ایتک ایستیه جک ، داخلی و خارجی ، بدخواه لرك اوله یقدر . برکون ، استقلال و جمهوریتی مدافعه مجبوریتنه دوشرسه ک ، وظیفه یه آتیلحق ایچون ، ایچنده بولنه جکک وضعیتک امکان و شرائطنی دوشونیه جکسک ! بواکمان و شرائط ، چوقنا مساعدیر ماهیتده تظاهر ایده بیلیر .

استقلال و جمهوریتک قصد ایده جک دشمنلر ، بوتون دنیاده امثالی کورولمه مش بر غالبیتک ممثلی اوله بیلیرلر . جبراً و حیلله ایله عزیز وطنک ، بوتون قلعه لری ضبط ایدلمش ، بوتون ترسانه لرینه کیرلمش ، بوتون اردولری داغیتلمش و مملکتک هر کوشه سی بالفعل اشغال ایدلمش اوله بیلیر . بوتون بو شرائطدن دها آلم و دها و تخیم اولحق اوزره ، مملکتک داخلنده ، اقتداره صاحب اولانلر غفلت و ضلالت و حتی خیانت ایچنده بولنه بیلیرلر . حتی بو اقتدار صاحیلری شخصی منفعتلرینی ، مستولیلرک سیاسی امللریله توحید ایده بیلیرلر . ملت ، فقر و ضرورت ایچنده خراب و بیتاب دوشمش اوله بیلیر .

ای تورک استقبالک اولادی ! ایشته ، بواحوال و شرائط ایچنده دخی ، وظیفه ک ، تورک استقلال و جمهوریتنی قورتارمقدر ! محتاج اولدیغک قدرت ، دامارلر کده کی اصیل قائده ، موجوددر !

صوک

